

TAMAMI
VIDEO
ÇÖZÜMLÜ

İNGRAFİK
KONU ÖZETLİ

Ne Zor Ne Kolay...
Tam Sınav Kıvamında!

Dil Bilgisini Sevdiren Kitap

TYT

SADIK TECELLİ ŞEN
SENCER ONAR
MUSTAFA GÖKAY ERDEN

MIRAY
YAYINLARI

DİL BİLGİSİ
Öğretmenin
KONSEPT BİLGİLERİ
SORU BANKASI

FARKLI ZORLUK SEVİYELERİNDE TESTLER
ÖSYM TİPİ YENİ NESİL SORULAR
MEB KAZANIMLARI İLE TAMAMEN UYUMLU
ÇIKMIŞ SINAV SORULARI
AKILLI TAHTAYA UYUMLU

Bu kitabın her hakkı saklıdır ve MİRAY EĞİTİM HİZMETLERİ YAYINCILIK İNŞ. TUR. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.ne aittir. 5846 sayılı Yasa'nın hükümlerine göre kitabın düzeni, metni, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir şekilde alınıp yayımlanamaz, fotokopi ya da başka bir teknikle çoğaltılamaz.

ISBN: 978-625-7833-76-9

Yayıncı Sertifika No. 41263

Kitabımızda bazı yıllara ait ÖSYM YKS sorularına yer verilmiştir. Bu soruların her hakkı ÖSYM'ye aittir. Hangi amaçla olursa olsun, sözü edilen soruların tamamının veya bir kısmının kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması ya da kullanılması, yayımlanması ÖSYM'nin yazılı izni olmadan yapılamaz. Yayınevimiz telif ücreti ödeyerek bu izni almıştır.

MİRAY

YAYINLARI

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

BETÜL BİBEROĞLU

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

ALİ DİNÇSÖNMEZ

YAYIN SORUMLUSU

SADIK TECELLİ ŞEN

YAZARLAR

SADIK TECELLİ ŞEN - SENCER ONAR
MUSTAFA GÖKAY ERDEN

YAYIN EDITÖRÜ

HİLAL ERKAL

DİZGİ / GRAFİK

MİRAY YAYINLARI DİZGİ BİRİMİ

BASIM YERİ

ERTEM BASIM LTD. ŞTİ. / 0312 640 16 23

www.mirayyayinlari.com.tr

0312 418 10 02 • 0850 577 00 71

0312 418 10 09

0533 051 86 17

mirayyayinlari_

mirayyayinlari

info@mirayyayinlari.com.tr

* * * * *

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden îlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan îlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

Değerli Öğrencilerimiz,

İlke edindiğimiz **“Faydalı olalım!”** sloganıyla amacımız size uygun kaynak arayışında işinizi kolaylaştırmaktır. İyi bir sınav sonucu almak, iyi bir Dil Bilgisi Soru Bankası çözmeyi gerektirmektedir. Çünkü TYT’de dil bilgisi soruları belirleyici rol oynamaktadır. Dil Bilgisi Soru Bankamız hazırlanırken ÖSYM’nin yaptığı sınavlar büyük bir titizlikle incelendi; soruların dağılımı, içeriği, zorluk oranları ona göre düzenlendi.

“TYT Konsept Dil Bilgisi Soru Bankası” ÖSYM tarzı yeni nesil test ve sorular, kolay, orta, zor, çok zor olmak üzere farklı zorluk derecesindeki test ve sorular, üniteleri tarayan karma testler ve konsept testlerden oluşmaktadır. Ayrıca **“TYT Konsept Dil Bilgisi Soru Bankası”**nda infografik konu özetleri, püf noktaları açıklayan hap bilgi niteliğinde konsept bilgiler de bulunmaktadır.

“TYT Konsept Dil Bilgisi Soru Bankası”nda **“ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ”** ile konuları öğrenecek, **“ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ”** ile konuları kavrayacak ve **“SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ”** ile TYT’ye hazır hâle geleceksiniz ve TYT Türkçe dil bilgisi konularında hiçbir eksikiniz kalmayacaktır.

“TYT Konsept Dil Bilgisi Soru Bankası” ile sınavlara hazırlanırken MEB kazanımlarını sırayla öğrenecek ve pekiştireceksiniz. ÖSYM sınavlarında önemli bir seçiciliği ve belirleyiciliği olan dil bilgisi sorularını çözerken **“TYT Konsept Dil Bilgisi Soru Bankası”**nın büyük faydasını göreceksiniz.

Yayımlanan her eserimizde sizleri daha üst noktalara çıkarmak ve sizlere faydalı eserler sunmak bilinci ile hareket ederek güçlü kadromuzun hazırladığı eserleri siz AYDIN nesillere sunmaktan büyük keyif duyuyoruz.

Sevgili gençler, geleceğimizi sizlere emanet edeceğimiz günler yaklaşırken sizin her alanda gelişmenizi temenni ediyoruz. Kitabın siz değerli öğrencilerimize yararlı olacağına inanıyor; hepinize çalışmalarınızda, yaşamınızda başarılar diliyoruz.

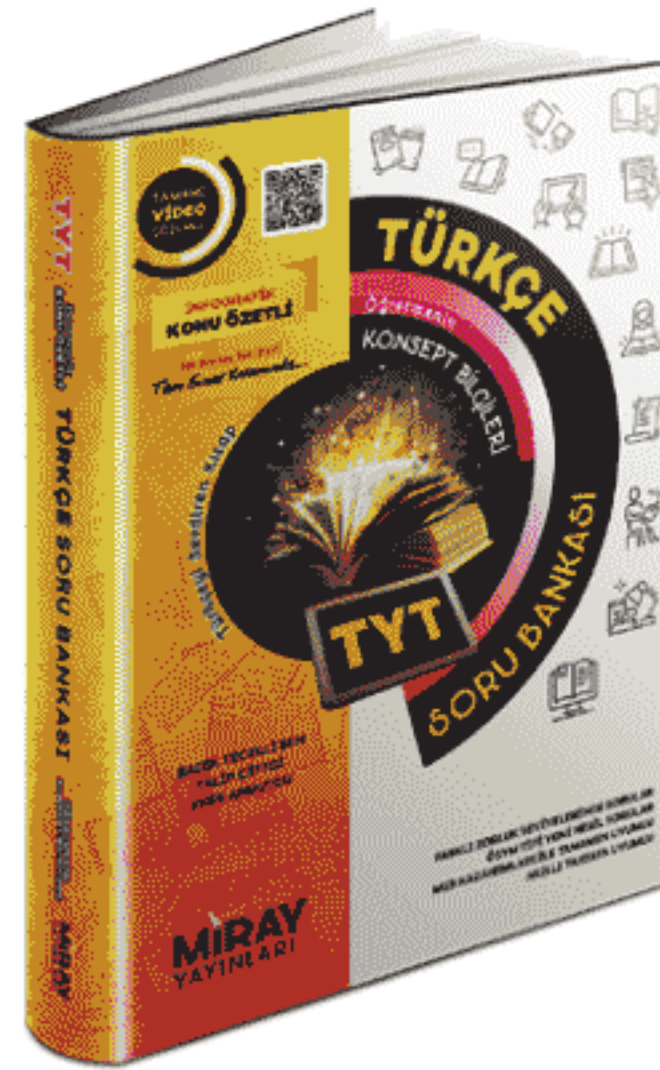
Kıymetli Öğretmenlerimiz,

Sizlere ve kıymetli öğrencilerimize katkısı olması adına büyük bir emekle ve fedakârlıklarla hazırladığımız bu eserimizde sadece sizleri ve gelecek nesilleri düşünerek hareket etmekten her zaman büyük keyif aldık. **MİRAY YAYINLARI** ile hazırlayacağımız her eserimizin size katkı sağlamasını ve eserlerimizi keyif alarak kullanmanızı umut ediyoruz.

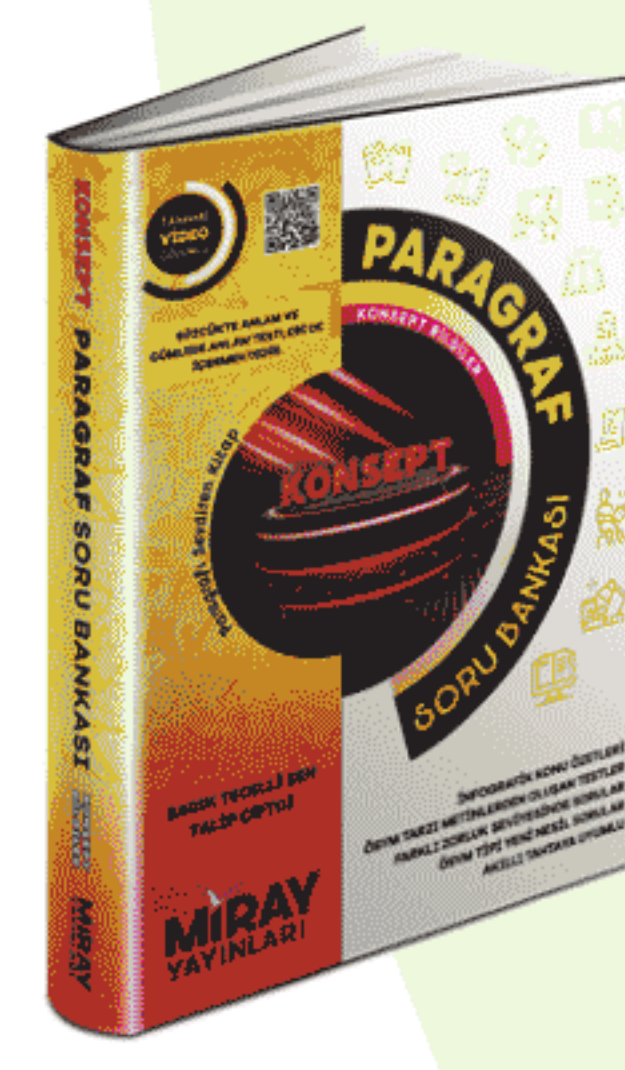
Bize bu fırsatı tanıyan eğitim gönüllüsü Kurucumuz **Mirkan Aydın**, değerli desteklerini esirgemeyen Genel Yayın Yönetmeni **Betül Biberoğlu** ve Miray Yayınları Koordinatörü **Ali Dinçşönmez**’e teşekkür ederiz. Hazırlık aşamasında, tashihlerde emeği geçen öğretmenlerimiz **Talip Çiftci**, **Enes Armutcu**, **Ömer Kuşderci** ve **Mehmet Fatih Subay**’a ve dizgide büyük emeği geçen **Hilal Çingir**’ya teşekkür ederiz. Başarı dileklerimizle...

Yazarlar**Sadık Tecelli Şen****Sencer Onar****Mustafa Gökay Erden**

TYT konu eksiklerini önce **TYT Türkçe Ders Anlatım Fasikülleri (DAF)** ile tamamlayabilirsin.

Konuları **TYT Türkçe Ders Anlatım Fasikülleri (DAF)** ile çalıştıktan sonra **TYT Türkçe Soru Bankası**’nı çözerek bilgilerini pekiştirebilirsin. Konsept bilgiler senin için harika hatırlatıcılar olacak.

Miray Konsept Paragraf Soru Bankası ile sınava hazırlıkta son noktayı koy! Konsept bilgiler paragraf çözerken zorlandığın kısımlarda sana yol gösterecek.

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

SES BİLGİSİ

İnfografik Konsept Konu Özetleri..... 7

Ünlülerle İlgili Ses Olayları 10

Ünsüzlerle İlgili Ses Olayları..... 12

Ses Bilgisi - Karma 14

2. ÜNİTE

YAZIM KURALLARI

İnfografik Konsept Yazımı Karıştırılan Sözcükler 20

Ses Olaylarına Dayalı Yazım Yanlışları 22

Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler 24

De, Mi, Ki’nin Yazımı 26

Yazımı Karıştırılan Sözcükler 28

Birleşik Sözcüklerin Yazımı 30

Sayıların, Tarihlerin, İkillemelerin, Pekiştirmelerin Yazımı 32

Kısaltmaların, Satır Sonuna Sığmayan Sözcüklerin Yazımı 34

Yazım Kuralları - Karma 36

3. ÜNİTE

NOKTALAMA İŞARETLERİ

İnfografik Konsept Konu Özetleri..... 42

Nokta, Virgül, Noktalı Virgül, İki Nokta, Üç Nokta..... 44

Ünlem, Soru İşareti, Kesme, Tırnak, Ayraç İşareti 48

Noktalama İşaretleri - Karma..... 52

Ses Bilgisi, Yazım Kuralları, Noktalama İşaretleri - Karma 58

4. ÜNİTE

SÖZCÜKTE YAPI VE EKLER

İnfografik Konsept Konu Özetleri..... 62

Kök 68

İsim Çekim Ekleri..... 70

Fiil Çekim Ekleri 72

Çekim Ekleri - Karma 74

Yapım Ekleri 76

Ekler - Karma 78

Yapısına Göre Sözcükler 82

Sözcükte Yapı, Ekler, Kök - Karma 88

5. ÜNİTE

SÖZCÜK TÜRLERİ

İnfografik Konsept Konu Özetleri..... 92

İsim..... 94

İnfografik Konsept Konu Özetleri..... 98

Zamir 100

İnfografik Konsept Konu Özetleri..... 104

Sıfat..... 106

İsim, Zamir, Sıfat - Karma 110

İnfografik Konsept Konu Özetleri..... 114

Zarf 116

İsim, Zamir, Sıfat, Zarf - Karma	120
İnfografik Konsept Konu Özetleri.....	124
Edat, Bağlaç, Ünlem.....	126
İnfografik Konsept Konu Özetleri.....	130
Tamlamalar	132
İsim Soylu Sözcükler - Karma	138
İnfografik Konsept Konu Özetleri.....	144
Fiilde Kip, Kişi, Çekim ve Anlamına Göre Fiiler.....	146
Kip Kayması	150
Ek Fiil.....	152
Fiil - Karma	156
İnfografik Konsept Konu Özetleri.....	162
İsim-Fiil	164
Sıfat-Fiil	166
Zarf-Fiil	168
Fiilimsi - Karma.....	170
İnfografik Konsept Konu Özetleri.....	176
Fiilde Çatı, Özne - Yüklem İlişkisi.....	178
Fiilde Çatı, Nesne - Yüklem İlişkisi	180
Fiilde Çatı - Karma	182
Fiil, Fiilimsi, Fiilde Çatı - Karma.....	188
Sözcük Türleri - Karma.....	192

6. ÜNİTE

CÜMLENİN ÖGELERİ

İnfografik Konsept Konu Özetleri.....	202
Temel Ögeler.....	204
Yardımcı Ögeler	206
Öge Buldurmaya Yönelik Sorular	208
Vurgu, Ara Söz, Cümle Dışı Unsur.....	210
Cümlelerin Ögeleri - Karma.....	212

7. ÜNİTE

CÜMLE TÜRLERİ

İnfografik Konsept Konu Özetleri.....	218
Anlamına, Yüklem Yeri, Yüklem Türüne Göre Cümleler	222
Yan Cümlecik	226
Yapısına Göre Cümleler.....	228
Cümle Türleri - Karma	232
Cümle Bilgisi (Cümlelerin Ögeleri, Cümle Türleri) - Karma	238

8. ÜNİTE

ANLATIM BOZUKLUĞU

İnfografik Konsept Konu Özetleri.....	244
Anlama Dayalı Anlatım Bozuklukları	246
Dil Bilgisine Dayalı Anlatım Bozuklukları	250
Anlatım Bozuklukları - Karma.....	254

9. ÜNİTE

SINAV ÖNCESİ MUTLAKA ÇÖZÜLMESİ GEREKEN KONSEPT DİL BİLGİSİ SORULARI

Konsept Dil Bilgisi - Karma.....	258
----------------------------------	-----

ÜNLÜ DÜŞMESİ

Bazı sözcükler çekim ya da yapım eki aldıklarında sözcüğün ikinci hecesindeki ünlü düşer.

✓ akıl-ım > aklım
koku-la- > kokla-

Bazen iki sözcük birleşirken de ünlü düşmesi olur.

✓ kayıp ol- > kaybol-
sabır et- > sabret-

ÜNLÜ AŞINMASI

Ünlü ile biten sözcükler ünlü ile başlayan sözcüklerle birleşirken bu ünlülerden biri düşer.

✓ kahve altı > kahvaltı
ne asıl > nasıl
cuma ertesi > cumartesi

ÜNLÜ TÜREMESİ

Ünsüzle biten tek heceli bazı sözcüklere "-cık" eki getirildiğinde ünlü türemesi meydana gelir.

✓ bir-cık > biricik
dar-cık > daracık

"M, p, r, s" ile yapılan bazı pekiştirmelerde de ünlü türemesi görülür.

✓ sağlam > sapasağlam
yalnız > yapayalnız

ÜNLÜLERLE İLGİLİ SES OLAYLARI**(KÖKTE) ÜNLÜ DEĞİŞİMİ**

"Ben" ve "sen" zamirleri "-e" yönelme hâl eki aldıklarında "bana" ve "sana" şekline döner.

✓ Bu hediyeyi sana aldım.

Bana bunlar zor gelmez.

ÜNLÜ DARALMASI

"a, e" ünlülerinden biriyle biten fiillere "-yor" eki getirildiğinde "a, e" ünlüleri daralır ve "ı, i, u, ü" olur.

✓ Şu an müzik dinliyorum.
Kaç zamandır ağlamıyorum.

Ünlü daralması "-yor" ekinin dışında "ye-, de-, ne" sözcüklerinde de görülebilir.

ÜNSÜZ YUMUŞAMASI (DEĞİŞİMİ)

“p,ç,t,k” ünsüzlerinden biriyle biten sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde sondaki sert ünsüz yumuşar.

✓ Bu çiçeği sana aldım.

ÜNSÜZ BENZEŞMESİ (SERTLEŞMESİ)

“f,s,t,k,ş,h,p” ünsüzlerinden biriyle biten sözcüğe “c,d,g” ile başlayan bir ek getirildiğinde bu “c,d,g” ler “ç,t,k” ye dönüşür.

✓ Kardeşim okula gitti.
Bu bitkiye her gün su verilmeli.

KAYNAŞTIRMA ÜNSÜZLERİ

Türkçede iki ünlü yan yana gelmediği için ünlüyle biten kelimeye ünlüyle başlayan ek getirildiğinde araya “y, ş, s, n” kaynaştırma ünsüzlerinden biri girer.

✓ Araba-a > Arabaya
Yedi-er > Yedişer

ÜNSÜZLERLE İLGİLİ SES OLAYLARI

ÜNSÜZ TÜREMESİ (İKİZLEŞMESİ)

Ünsüzle biten kimi yabancı kökenli kelimeler, ünlüyle başlayan bir ek aldığı anda ya da yardımcı eylemle birleşik fiil oluşturduğunda ünsüz türemesi olur.

✓ Doğru cevap A şıkkıdır.
Seni afıttım.

N-M DEĞİŞMESİ

(DUDAK ÜNSÜZÜ BENZEŞMESİ)
Bir kelime “n” harfinden sonra “b” harfi varsa bu “n”ler “m” ye dönüşür.

✓ Çenber > Çember
Perşenbe > Perşembe

ÜNSÜZ DÜŞMESİ

“k” harfiyle biten kimi sözcüklere “-cik” ya da “-l” yapım ekleri getirildiğinde sözcüğün sonundaki “k” harfi düşer.

✓ Sıcak-cık > sıcacık
Yüksek-l > yüksel-

ÜNLÜ HARFLERİN ÖZELLİKLERİ	Düz		Yuvarlak	
	Geniş	Dar	Geniş	Dar
Kalın	A	İ	O	U
İnce	E	İ	Ö	Ü

- BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU** (a, ı, o, u → a, ı, o, u / e, i, ö, ü → e, i, ö, ü): Bir sözcüğün ilk hecesinde kalın ünlü varsa diğer hecelerinde de kalın ünlü olmalıdır ya da sözcüğün ilk hecesinde ince ünlü varsa diğer hecelerinde de ince ünlü olmalıdır.

Sözlüklerimiz, arabalardan...
- KÜÇÜK ÜNLÜ UYUMU** (a, e, ı, i → a, e, ı, i / o, ö, u, ü → u, ü, a, e): Bir sözcükte düz ünlüden sonra düz ünlü gelmelidir ya da yuvarlak ünlüden sonra dar yuvarlak ya da düz geniş ünlü gelmelidir.

Kitaplar, ömrümüzden...

ÜNSÜZ HARFLERİN ÖZELLİKLERİ	Sürekli	Süreksiz
Sert	F, S, Ş, H	P, Ç, T, K
Yumuşak	Ğ, J, L, M, N, R, V, Y, Z	B, C, D, G

- SERT ÜNSÜZLER → F, S, T, K, Ç, Ş, H, P
- SÜREKSİZ SERT ÜNSÜZLER → P, Ç, T, K
- SÜREKSİZ YUMUŞAK ÜNSÜZLER → B, C, D, G

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 1

Ünlülerle İlgili Ses Olayları

2

3

4

5

6

7

8

9

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükte ünlü türemesi yoktur?

- A) Bu kasabanın daracık sokaklarında geçti o güzelim çocukluğumuz.
- B) Yaşadığı onca şeye rağmen gülücük eksik olmazdı o gül yüzünde.
- C) Gencecik yaşında gurbet ele gitmek zorunda kalmış para kazanmak için.
- D) En sonunda biricik evladına üç tekerli bir bisiklet alabilmişti.
- E) Sen de kardeşin gibi azıcık gayret etsen her şey çok daha güzel olacak.

2. (I) Koronavirüsler, hafif düzeyli soğuk algınlığından şiddetli solunum sıkıntısına kadar farklı tablolara neden olan büyük bir virüs ailesidir. (II) Koronavirüslerin insanlarda dolaşımda olan alt tipleri çoğunlukla soğuk algınlığına sebep olan virüslerdir. (III) Yeni koronavirüsün, diğer koronavirüsler gibi solunum salgıları ile bulaştığı düşünülmektedir. (IV) Hasta kişilerden öksürük, hapşırık, gülme, konuşma sırasında çevreye saçılan virüs içeren solunum salgısı damlacıkları, sağlam kişilerin mukozalarına temas ederek bu kişilerin hastalanmasına neden olur. (V) Hastalığın bu şekilde insandan insana bulaşması için bir metreden yakın temas gereklidir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde türetilirken ünlü kaybı yaşamış kelime bulunmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Her gece yastığa başımı koyunca hatıralar sarıyor çepeçevre tüm zihnimi.

II. Kayboluyor artık gözümün önünden o silik anılar tekrar hatırlanmamak üzere.

III. Yıllar yılı yapayalnız yaşadıkten sonra birden çıkagelmiş hayırsız sevdiceği.

IV. Bu sarsıcı kitapta herkes kendi yaşamından savrulmuş bir kesiti mutlaka bulacaktır.

V. Köyün en zirve yerinden öyle güzel seyredilir ki güneşin batış anındaki gökyüzünde oluşan o kızılık.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde bir sözcükte hem ünlü türemesi hem de ünlü düşmesi meydana gelmiştir?

- A) I ve II B) II ve IV C) I ve III
- D) I ve IV E) III ve V

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemine ünlü daralması vardır?

- A) Yağmur yağdıkça evimizin eski çatısından damla damla su sızıyordu odanın duvarına.
- B) Çilekeş köy kadınları yağmur kar demeden bağlarına bakıyordu iyi mahsul alabilmek için.
- C) Her sabah erkenden kalkıp kasabaya gidiyorduk pazardan işlek bir yer kapmak için.
- D) Çocukluğumuzun geçtiği köydeki ahşap evimizi çok ama çok özlüyordum.
- E) Kırmadan, incitmeden ve sessizce seviyordu sevdalısını bu toprakların çocukları.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç içinde belirtilen ses olayı yoktur?

- A) Buraya geleli henüz iki gün bile olmamıştı ki apar topar geri dönmek zorunda kaldık. (ünlü aşınması)
- B) Aşağı mahallenin köşesindeki kavşakta yine feci bir kaza meydana gelmiş. (ünlü kaybı)
- C) Bu aralar hava çok soğuk olduğu için annem sürekli sıkı giyinmemi tembih ediyor. (ünlü daralması)
- D) Şu kadarcık basit bir iş için bu kadar masrafa bana kalırsa hiç gerek yoktu. (ünlü değişimi)
- E) Bu yörenin insanı depremden bir daha zarar görmesin diye sapasağlam apartmanlar yapıldı. (ünlü türemesi)

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlülerle ilgili herhangi bir ses olayına örnek gösterilemez?

- A) Tüm bunları doğum gününde sana vermek için almıştım.
- B) Organik yumurta yemek için illa tavuk mu beslemek gerek?
- C) Bu tarz soruları çözemiyorum diye dert etmene bence hiç gerek yok.
- D) Senin bu yaptığına düpedüz insanın duygularıyla oynamak denir.
- E) Seyrelmiş saçları, elleri arasında sağa sola sallanıp duruyor.

7. I. Rüyasında da olsa şehrin en uzak yerinden daracık bir ev kir alıyor en sonunda.
II. Bunları bana anlatmanın sebebi ben sordum diye değil, zihnini rahatlatmak için olduğu apaçık.

Bu iki cümlelerin her ikisinde de

- I. Ünlü düşmesi
II. Ünlü değişimi
III. Ünlü daralması
IV. Ünlü türemesi

numaralanmış ses olaylarından hangisine örnek gösterilebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve IV
D) I ve III E) II ve IV

8. Böyle bir durum için tasarlanmamış olan terminal binalarında yolcuların geçici olarak barındırılması gerekti. Avrupa'daki havaalanlarına uçamayan yolcular bazı durumlarda Barcelona, Atina gibi uçuşa kapatılmamış olan alanlara indirilerek buradan evlerine kara yolu ile gönderildiler. "Ne zararı olur?" demeyin, Atina'dan Oslo'ya otobüsle gitmek iki günden fazla sürüyor! Yolcular birey ya da grup halinde bulabildikleri bütün araçlarla evlerine dönmeye çalıştıkları için alternatif ulaşım vasıtaları büyük bir yük altında kaldı, özellikle de tren ve otobüsler.

Bu parçayla ilgili

- I. Ünlü daralması görülen sözcük kullanılmıştır.
II. Türetilirken ünlü kaybı yaşamış sözcük kullanılmıştır.
III. Ünlü aşınmasına uğramış sözcük kullanılmıştır.
IV. Kökte ünlü değişimi yaşamış sözcük kullanılmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sözcükte hem ünlü düşmesi hem de ünlü daralması meydana gelmiştir?

- A) Bu şehre kar yağınca çocuklar sevinçle oynuyor sokaklarda birbirleriyle.
B) Kazandığı üniversiteye kaydolmak için babasıyla köyden çıktılar yola.
C) Bana veda ederken aslında sevdan ağlıyor içinde sen bunu fark edemesen de.
D) Kavrulmuş gönlüme merhem olacak tek ilaç yârin gözle-ridir, diye yazmış.
E) Artık anlıyorum ofisteki herkesin niçin bana böyle davrandığını.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir sebepten kaynaklı ünlü düşmesine uğramış sözcük kullanılmıştır?

- A) Bir gün olsun sızlanmadan iş yaptığınızı göremeyeceğim herhalde.
B) Huyu suyu gittikçe babasına benzemeye başlıyor bu çocuğun.
C) Bizim köye her yıl çevre ilçelerden insanlar gelir çalışmak için.
D) Sonbahar gelince ağaçların yaprakları niye sararıp yere düşer ki?
E) Siz her konuda birbirinize hep destek olmalısınız ki başarıya ulaşabilesiniz.

11. İşin aslı, bir zamanlar ancak askerleri ve başka bazı meslek mensuplarını ilgilendirebilecek "hayatta kalma" konusunun nasıl popülerleştiğini görmek için ABD'ye kadar gitmeye gerek de yok. Son birkaç yıldır ulusal kanallarımızda gösterilen bazı programları hatırlatmamıza bilemiyoruz gerek var mı? Henüz oradaki gibi "kurumsal" boyutlara ulaşmamış olsa da "hayatta kalma" Türkiye'de de düpedüz ticari bir nesneye dönüşmekte. İnternette yapacağınız kısa bir arama sonucunda, "doğaya dönüşün" size ne kadara mal olacağını öğrenip kurs için yer ayırtabilirsiniz! Peki ama bu gelişmeleri nasıl değerlendirmek gerek?

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisine yer verilmemiştir?

- A) Ünlü değişimi B) Orta hece düşmesi
C) Ünlü aşınması D) Ünlü daralması
E) Ünlü türemesi

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-cık" ekini alan sözcükte ünlü türemesi vardır?

- A) Her sabah okula giderken bir öpücük kondururdu annem yanağıma.
B) Kış gelince insanın en çok istediği şey sıcacık bir çorba oluyormuş gerçekten de.
C) Minicik parmaklarıyla piyano çalmaya çalışıyordu büyük bir heves ve hırsıyla.
D) Biricik evladına iyi bir yaşam sunabilmek için yıllar yılı durmaksızın çalıştı.
E) Arkadaşımın hayalinde ufacık bir kasabaya yerleşip orada yaşamak vardı.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

1

TEST • 2

Ünsüzlerle İlgili Ses Olayları

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sözcükte hem ünsüz yumuşaması hem de ünsüz benzeşmesi vardır?

- A) Kalemelerini yine okulda kaybetmiş geçen gün bizim çocuk.
B) Umarım tüm anlattıklarımı kaydetmişsindir bilgisayarına tek tek.
C) Geçen sene gittiğimiz tatil köyü gerçekten cennet gibi bir yerdi.
D) Lütfen, bilmediğin konularda yorum yapmamanın gerekli olduğunu anla artık.
E) Bizim buralar eskiden yemyeşil ve sulak arazileriyle anlatılırdı.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç içinde belirtilen ses olayı yoktur?

- A) Hayata dair doğru adımlar atabilmek için hep ince hesaplar yapardı. (ünsüz yumuşaması)
B) Yükselen oyun temposu tüm futbolcuları yormuş gibi görünüyordu. (ünsüz düşmesi)
C) Bahçemdeki bitkileri kurutmamak için her gün suluyordum. (ünsüz sertleşmesi)
D) Hiçbirimize bir veda bile etmeden sessizce çekip gitti bu şehirden. (ünsüz türemesi)
E) Hava kararınca mahallenin tüm çocukları saklambaç oynardı. (n-m değişimi)

3. Bir yandan bu büyük düşünürün yaşamının tanıkları olurken kendi yaşamımızı da süzgeçten geçirmek, hoş ve tebessüm yaratan satırlarında insanlık hallerini bulmak, onun tasarısını çabucak gerçekleştirebileceğinin birer kanıtıdır.

Bu cümlede aşağıdaki ses olaylarından hangisine yer verilmemiştir?

- A) Ünsüz yumuşaması
B) Ünsüz türemesi
C) Ünsüz sertleşmesi
D) Kaynaştırma
E) Ünsüz düşmesi

4. Yaşar Kemal bir röportajında ismi ile ilgili şu cümleleri söyler: “İnsanlara yalan söyledim, adımı değiştirerek kendimi sakladım. Yaşamımda bunun kadar ağırıma giden bir şey olmadı. Benim Kemal Sadık Gökçeli olduğumu bir Abidin Dino, bir Arif Dino, bir de romancı arkadaşım Orhan Kemal biliyordu. Ortaokuldaki Türkçe öğretmenimle karşılaştım bir gün Adana’da. ‘Yahu Kemal!’ dedi bana, ‘Çok iyi bir yazar var Cumhuriyet’te, kimdir acaba?’ Yaşar Kemal’i övdü. Ona bile o yazarın ben olduğumu söyleyemedim.”

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangilerinde ünsüzlerle ilgili herhangi bir ses olayı yoktur?

- A) I, III ve IV B) I, IV ve V C) II, IV ve VI
D) II, VI ve VII E) III, V ve VII

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde n-m değişimi kuralına örnek bir kullanım söz konusu değildir?

- A) Gündeme yine bomba gibi bir haberle başlıyoruz sevgili izleyiciler.
B) Saksıdaki sümbüller güneş görmediği için solmaya başlamış.
C) Getir bakalım pembeleri de sayalım ne kadar para biriktirmişsin.
D) Böyle cambazlıklar yaparak bakalım ne kadar daha devam edebileceksin?
E) Biz de perşembe günü ailecek Karadeniz gezisine çıkacağız.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz yumuşaması kuralına aykırı bir kullanım vardır?

- A) Öğrendiğim her şeyi uygulamalı şekilde tekrar tekrar yapıyorum.
B) Aramızdaki bu bağı bil ki kimse bozamayacak ömür boyu.
C) Komşu iki köy arasındaki gerginlik bir türlü bitmiyordu.
D) Okulumuzun düzenlediği yarışmada dereceye girenler ödüllendirildi.
E) Ders çalışırken başka şeylerle ilgilendiğinden konuları tam öğrenemiyor.

7. I. Örnekleri modern Türkçe şiirin bilhassa değişik anlayıştaki şairlerinden seçiyoruz ki aralarında şiirin kurucu ögesinin ses olduğunu savunmuş olanlar da var.
- II. Melih Cevdet Anday'ın şiirinin de karakteristik özelliği olarak düşünsel yönünün ağırlıkta oluşu gösterilir ki onun şiirindeki düşüncenin, imgesel olanın nesnel dünyayla dilsel temasında da bakış, görüntü ya da daha kısa ifadeyle göz önemlidir.

Bu iki cümleyle ilgili olarak

- I. Ünsüz yumuşaması görülen sözcük kullanılmıştır.
- II. Ünsüz sertleşmesine uğramış sözcük bulunmaktadır.
- III. Kaynaştırma ünsüzüne yer verilmiştir.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) I, II ve III

KONSEPT BİLGİ

Ünsüz yumuşamasına aykırılık, “p, ç,t, k” ile ünsüzleri ile biten bir sözcüğe ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde sözü geçen ünsüzlerin yumuşamaması durumudur.

8. I. Tıbbın bu kadar ilerlemiş olması tüm insanları hastalıkların tedavisi adına sevindiriyor.
- II. Sizin için özel bir seçki hazırladık kitabevimizdeki kitaplar arasından.
- III. Tüm mahalleli, kulakları sağır eden bir gümbürtü ile uyandı yeni güne.
- IV. Şu ufaladığın bayat ekmekleri getir de köfteye harç yapalım.
- V. Senin için yapılan onca şeyi nasıl görmezden gelirsın gerçekten anlamıyorum.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede ünsüz türemesi vardır.
- B) II. cümlede ünsüz benzeşmesi görülmektedir.
- C) III. cümlede dudak ünsüzü benzeşmesi vardır.
- D) IV. cümlede ünsüz düşmesi görülmektedir.
- E) V. cümlede ünsüz yumuşamasına aykırılık vardır.

9. Son dönemde yükselttiğim başarı grafiğimi daha da yukarılara çıkarmam gerekiyor.

Bu cümledeki altı çizili sözcükte görülen ses olaylarının tümü aşağıdakilerin hangisinde örneklendirilmiştir?

- A) Bundan sonraki süreçte bildiğin her şeyi teker teker unutmalısın.
- B) Adaşım Ali'yle geçen sene kurduğumuz şirketten bahsediyor herkes.
- C) Hakkımı alabilmek için tüm resmi yollara başvurmuştum hâlbuki.
- D) Zavallı adam, sizin nazarınızda affedilmeyi beklemiyorum diye mırıldanıyordu.
- E) Onun bu vurdumduymazlığı artık bize zarar vermeye başlamıştı.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz benzeşmesi kuralına aykırılık söz konusudur?

- A) Dikdörtgenler konusunu kaçırdığım için sınavda soruları çözememiştim.
- B) Geçen hafta lapa lapa kar yağdığından her yerde trafik felç olmuştu.
- C) Üç sene evvel bir hayal ile başlamıştık bu efsane projeye.
- D) Dil bilgisi soruları çözdükçe konuları daha iyi kavradığımı fark ediyorum.
- E) Eskiden insanlar birbirlerini önemser, birbirlerine kıymet verirmiş.

11. Odunpazarı'nda eski evlerin arasına dalıp bir zaman yolculuğu yapın. Bahar Akıncı “Geleneksel Türk-Osmanlı mimarisini yakından inceleyebileceğiniz, açık havada rahatça gezebileceğiniz bir yer Odunpazarı. Rengârenk evleri, sokakları kesinlikle görülmeye değer” diyor.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Ünsüz benzeşmesi
- B) Ünsüz değişimi
- C) Kaynaştırma
- D) Ünsüz düşmesi
- E) Ünsüz yumuşamasına aykırılık

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 3

Ses Bilgisi - Karma

1. Tüm hayvanların vücudu dokulardan ve dokuların birleşmesiyle meydana gelen organlardan oluşur. Dokular vücudun çeşitli kısımlarını ve organlarını oluştururken küçücük, kıvrımlı ve karmaşık yapılara dönüşür. Epitel hücreler bu yapıların oluşmasında temel bir işleve sahiptir. Bu hücreler sıkı bir şekilde istiflenerek derinin, kan damarlarının ve organların dış tabakalarını meydana getirir.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

- A) Ünsüz yumuşaması B) Ünsüz benzeşmesi
C) Ünlü düşmesi D) Ünsüz düşmesi
E) Ünlü daralması

ÖSYM - 2019 TYT

2. Yaşadığımız gezegenin her yerinde sürekli afet boyutlarında olaylar yaşanmakta; insanlar, çevre ve yatırımlar bu afetlerden olumsuz etkilenmektedir.

Bu parçadaki ünsüz benzeşmesi sayısı aşağıda verilen hangi cümledekiyle özdeştir?

- A) Her olayın fiziksel mekânlarda ve sosyal yapıda önemli değişiklikler, göçler, nüfus hareketleri ve yatırımlar gibi etkileri olmuştur.
B) Afetlerin ülke kaynakları ve insanlar üzerinde yıkıcı ve tüketici sonuçları olduğu da bir gerçektir.
C) Geçmiş olaylar incelendiğinde insanların doğal kaynaklı afetlere karşı direncinin oldukça düşük kaldığı ve çok yönlü etkilere maruz kaldığı görülmektedir.
D) Doğal olaylarının genelinde tahmin ve hazırlık güçlüğü olduğu gibi, meydana gelişleri sırasında önlenemez ve müdahale edilemez boyutlarda yaşanması da ayrı bir zorluktur.
E) Kaçınılmaz sonuçlar önlenemeyince birlikte yaşamayı öğrenmek ve bunlardan en az zararla kurtulmak için hazır olmak gerekmiştir.

3. Doğa, öğretmenine p,ç,t,k ünsüzleriyle biten bir sözcüğe, ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde her zaman ünsüz yumuşaması olur mu, diye sorduğunda öğretmeninden “Hayır!” cevabını almıştır.

Bu parçada Doğa’nın öğretmenin “Hayır!” cevabını verdiği soruya örnek olabilecek kaç sözcük yer almaktadır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. Arkadaşlarına ünlü daralmasının “-yor” eki dışındaki kullanımlarını örneklemek isteyen Duygu, aşağıda verilen cümlelerden hangisi söylemelidir?

- A) Uzun süreden beri yatakta olduğundan her tarafı acıyordu.
B) Sözlerimi anlamayan varsa konuyla ilgili sorularını hemen ilet sin, diyerek dersi sonlandırdı.
C) Olanları düşününce aslında her şeyin ne kadar yanlış olduğunu anlıyordu.
D) Annesine yapacağı ödevler konusunda sürekli yalan söyleyip duruyordu.
E) Yaşayan herkes gibi şairler de duygularını yansıtmada zorluk yaşayabiliyor.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç içinde belirtilen ses olayı yoktur?

- A) Eskiden tıp fakültesini kazananlara “Tıbbiyeye girdi.” derlermiş. (kaynaştırma ünsüzü)
B) Issız bir ortamda yalnız kalmanın, korkutuculuğu yanında huzur verici özelliği de vardır. (ünlü düşmesi)
C) Keşke bir kez de olsa beni azıcık dinleseydiniz, dedi ve kapıyı çarpıp çıktı. (ünlü türemesi)
D) Anlattıkça gerildik, gerildikçe de üzüntümüz katbekat arttı. (ünsüz benzeşmesi)
E) Bana tüm bunları yapmasının nedenlerini tek tek anlatmak istedi. (ünsüz değişimi)

6. I. Babasının gitgide büyüyen mağazasında çalışma önerisini reddedince yazarın sürünmeye mahkûm bir çocuk olarak görüldüğüne kuşku yok.
II. Ne yazık ki biz de çocuklara zehredilmiş ev içi hayatların eksik olmadığı bir toplumun bireyleriz.

Bu iki cümleyle ilgili olarak

- I. Bir sözcükte birden fazla ses olayı vardır.
II. Ünsüz yumuşamasına uğramış birden fazla sözcük vardır.
III. Ünlü düşmesi görülen sözcük bulunmaktadır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. Nesil kavramı kişilerin psikolojik altyapılarını ve dolayısıyla başlangıçta (ünsüz sertleşmesi) ağırlıklı olarak toplumsal kimliğin (ünsüz değişimi) yönlendirdiği kimlik ya da kişilik sorununun (kaynaştırma harfi) bireysellik kazanmasını ve nihayet toplumsaldan bireysele geçiş sürecinde benzerliklerin (ünlü düşmesi) farklılıklara dönüşmesinin toplumsal ve psikolojik nedenleri üzerine bir sorgulama sürecini (ünsüz yumuşamasına aykırılık) ifade eder.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisindeki ses olayı yay ayraçla () verilen açıklamayla uyumuşmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Öğretmeniyle iddiaya giren Ayşe İnci, öğretmenin verdiği parçada bulunduğu her ses olayı için 1 TL ödül alacaktır.

Buna göre Ayşe İnci aşağıdakilerden hangisini seçerse 4 TL ödül kazanmış olur?

- A) Ablana göre bağımsızlığa ulaşmanın yolu çalışmaktan geçiyor.
B) Bütün aşk masallarında olduğu gibi başıma bir sürü felâket gelecektir.
C) Oğlum, başın sıkıştığı zaman bu iki kılı birbirine çakarsın; bir dudağı yerde, bir dudağı gökte bir Arap çıkar karşına!
D) Sevdiklerimize karşı hissettiğimiz duyguların çevremize da olumlu tesirleri olur kuşkusuz.
E) Yedek subaylığımı yapmak üzere kıtaya gittiğimde, bölük komutanım, emir erimi şahsen seçmemi tembihledi.

9. Aşağıdaki cümlelerde yer alan ünlü düşmeleri nedenleri bakımından ikiye gruplandırılırsa hangisi açıkta kalır?

- A) Annem bana sürekli sızlanmayı kes, diye çıkışır.
B) Bu köye ömrümde ilk defa geliyorum Hasan.
C) Kızı üniversiteye kaydettirmeye İstanbul'a götürdük.
D) Sırada durmanın en kötü yanı sürekli söylenen "İlerle-yin!" sözüdür.
E) Arkadaşının karnı çok ağrıyor diye yanından hiç uzaklaşmadı.

10. Hava kararıyordu. Az sonra minareleri bacalardan ayırt etmek mümkün olmayacaktı. Kerahat vakti çoktan gelmiş sayılırdı. Bereket versin Abbas eli çabuk kişidir. Bir çeyrekte döndü. Masanın üzerine günü geçmiş bir gazete yayarak yiyecekleri düzdü. Baktım karpuz da almış. Emir eri dediğin böyle olur. Sırtını okşamaktan kendimi alamadım.

Bu parçada kaç kaynaştırma harfi kullanılmıştır?

- A) 6 B) 5 C) 4 D) 3 E) 2

11. Artık annesi de ısrar ediyordu. Ben son bir umutla, arkadaşşıma baktım. Ama nerede? O budala, tabii İclâl gibi bir kızın karşısında olduğu için, dişlerimi gıcırdatan bir centilmenlikle çekip gitti. Arkasından "Hey budala, beni işkenceye götürüyorlar; arkadaşlık bu mudur, kurtarsana!" diye bağırarak istiyordum. Bağırmadım elbette.

Bu parçayla ilgili olarak

- I. Ünsüz yumuşamasına uğramış birden çok sözcük kullanılmıştır.
II. Ünlü daralmasına yer verilmemiştir.
III. Ünsüz benzeşmesi vardır.
IV. Bir sözcükte birden fazla kaynaştırma harfi vardır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II B) I ve III C) III ve IV
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

12. Kötü geçen gecelerin ağırlığında aydınlanan kötü sabahların bıraktığı hisler gibi öyküleriyle ilk kitabını okurun ellerine bırakan yazar, kimi zaman tanıdık anlarla, kimi zaman tanıdık duygularla, kimi zaman tanıdık kişilerle ve olaylarla aklınızda yer edecek.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ünsüz yumuşamasına aykırı bir sözcük kullanılmıştır.
B) Ünsüz değişimi örneklenmiştir.
C) Bir sözcükte iki ses olayı yer almaktadır.
D) Ünlü düşmesi vardır.
E) Ünlü değişimine yer verilmiştir.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

1

TEST • 4

Ses Bilgisi - Karma

2

3

4

5

6

7

8

9

1. İşte ben hep böyle garip mahzun,
Bir şey beklermişçesine yaşıyorum.
Bazen öyle günlerim oluyor ki Elâgözlüm,
Ne oldu, nasıl bitti şaşıyorum.
Bazı bilmem, gün nasıl başladığında,
Kayıp kayıp gidiyor dünya bıkkın bakışlarımdan.
Yaşıyorum, yaşıyorum da bitmiyor,
Bir tutam sakız oluyor ağzımda zaman.

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

- A) Ünsüz yumuşaması B) Ünlü düşmesi
C) Ünsüz düşmesi D) Ünsüz benzeşmesi
E) Ünlü daralması

ÖSYM - 2021 TYT

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sözcükte hem ünsüz benzeşmesi hem de yumuşaması görülmektedir?

- A) Çocuklarımızın birbirleriyle konuşmalarını duydukça ürperdiğimi itiraf etmeliyim.
B) Eskiden oynadığımız oyunlarda da bir çekişme, bir heyecan olurdu.
C) Betül'ün yeni arabasının masrafları karşısında kredi çekmek zorunda kalmışlar.
D) Basketbol kursunda istediklerimi yaptığınızda hemen aferini alıverirdiniz.
E) Son günlerde hissettiklerimi ben de tam olarak anlayamıyorum, inanın.

3. Hoyrattır bu akşamüstüler daima

Gün saltanatıyla gitti mi bir defa

Yalnızlığımızla doldurup her yeri

Bir renk çılgılığı içinde bahçemizden

Bu dizelerle ilgili olarak

- I. İlk dizede ünsüz yumuşamasına aykırı bir sözcük yoktur.
II. İkinci dizede ses olayı yer almamaktadır.
III. Üçüncü dizede birden fazla ses olayı vardır.
IV. Her dizede ses olayına yer verilmiştir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve IV
D) I ve IV E) III ve IV

4. Ada, Demir, Toprak, İnci ve Doğa dil bilgisi metrosuna binmek isteyen beş arkadaşdır. Ellerindeki metro kartının geçerli olabilmesi için kartlarda yazan cümlelerde iki adet ünsüzlerle, bir adet de ünlülerle ilgili ses olayının bulunması gerekmektedir. Çocukların ellerindeki kartlarda yazan cümleler aşağıdaki gibidir:

Ada: Bana senin hayran olduğunu herkes biliyor.

Demir: Haberim yoktu, inanmıyorsan ablama sorabilirsin.

Toprak: Cebimde parkta bulduğum bir oyuncak var.

İnci: Uzun boyundan dolayı kimse onunla arkadaşlık kurmazdı.

Doğa: İyilik yapmaktan yorulduğum zaman yalnızlık ağır basar üstüme.

Buna göre metroya aşağıdaki çocuklardan hangisinin binmeye hakkı vardır?

- A) Demir B) Ada C) Doğa
D) İnci E) Toprak

5. Bir gamlı hazanın seherinde

İsrara ne hacet yine bülbül

Bil, kalbimizin bahçelerinde

Can verdi senin söylediğin gül

Bu parçada kaç ses olayı bulunmaktadır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç içinde belirtilen ses olayı yoktur?

- A) Halk sanatımızı, ister istemez çağdaş kültürün sağladığı kolaylıklara göre onaracağız. (ünsüz değişimi)
B) Şekil her şeyden evvel dilin vezin ve kafiye ile yoğrulmasıdır. (ünlü düşmesi)
C) Sicil Müdürü Cavit Bey, yemekten sonra minderin üstüne uzanmış, uyumak istiyor.” diye başlamış konuşmaya. (ünlü daralması)
D) Öykülerinde açıkça hedeflenmiş bir mizah tonu veya sivri bir eleştirelilik de yoktur. (ünsüz benzeşmesi)
E) Uyumasından yararlanıp onun hakkında sessizce bilgi verelim. (ünsüz düşmesi)

7. Üstünde ve etrafta nasıl gaspa uğradığına dair hiçbir iz yoktu. Bir hırsızın saldırısına uğramış değildi. Bir katille boğuşmamıştı. Elbisesi yırtılmamış, tırnakları kırılmamıştı. Çorapları bile kaçmamıştı. Kaptıkaçtı tipi arabası, parke taşı döşeli düz avluda, aklın alamayacağı bir nedenle kayarak dört parmak yüksekliğindeki seti atlamış, meyil aşağı inmiş, ön tekerlekleri yolda, arka tekerlekleri duvara takılı durmuştu.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisine yer verilmemiştir?

- A) Ünsüz benzeşmesi B) Ünlü aşınması
C) Ünsüz değişimi D) Ünlü türemesi
E) Ünlü düşmesi

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç içinde belirtilen ses olayı vardır?

- A) Bu konudaki hissimin ne olduğunu anlatmak isterim. (ünsüz düşmesi)
B) Güya bu yazının ana kahramanı benim hayatımda yer edinmiş kişilerdenmiş. (ünsüz benzeşmesi)
C) Çocuklardan yiyeceklerini kendi başlarına yemeleri gerektiğini söyledim. (ünlü daralması)
D) Evin temizliği konusunda eşiyle sürekli bir tartışma içerisindeydi. (ünlü türemesi)
E) Sorular karşısında havaya giren Emine'nin sınav sonucu herkesi güldürmüştü. (ünsüz türemesi)

9. İstedim ki

İstedim ki

Beyaz

İpek gibi yağın karın altında

Bitsin artık

Bu sürüp giden alçalmalar

Bu dizelerdeki altı çizili sözcükte görülen ses olayı aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Saçlarının önüne düşen zülüfler sarsar bedenimi ayaklarımdan saçımın köklerine kadar.
B) Matematikte karşılaşılan sıkıntıların temelinde ilkokuldaki öğretim sıkıntıları yatıyor.
C) Her yaptığımı küçümser, asla bana inanmazdı rahmetli amcam.
D) Televizyonlara o eski ve güzel yarışmaların yerini şimdilerde evlendirme programları aldı.
E) Kurmaca metinlerin kökeninde yazarın bakış açısını ve ideolojik yaklaşımlarını görmekteyiz.

10. Aşağıdakilerin hangisinde kaynaştırma harfine yer verilmemiştir?

- A) Dilber, Kafkasya'dan getirilmiş ve İstanbul'da esir olarak satılmış, dokuz yaşında bir kızdır.
B) Mustafa Efendi adında biri, kırk lira karşılığı satın alır Dilber'i.
C) Dilber bu evde çok eziyet görür, kaçar fakat yakalanır.
D) Mustafa Efendi, borçlarını ödemek için Dilber'i bir esirciye satar.
E) Esirci, Dilber'i kendi evine götürür; eziyetlere burada da devam edilir.

11. I. Senin ile bu sırrımı paylaşmak konusunda iyi mi yapıyorum, emin değilim.

II. İnanın ki bu şekilde hissetmenizi çok iyi anladım.

III. Sınıf birincisi olmak benim hakkım ama bu hak elimden alındı.

IV. Issızlığın ortasında karanlığın şerri gibiyim.

V. Çok çalışıp tıbbı girmeye hak etmiş benim güzel torunum.

Numaralanmış cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcükte diğerlerinden farklı bir ses olayı yer almaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlü türemesi örneklelenmemiştir?

- A) Gitmek gelmiyor artık içimden, bir sabah pek mavi bir bulutun peşinden.
B) Sütünden azıcık da olsa içseydi kekler boğazına takılmayacaktı.
C) Ata'nın arkasında gencecik dimağlar var, içimiz hep rahat.
D) Bu tepeye daracık bir yoldan geçiliyordu.
E) Kadının elinden parayı güpegündüz ve ortalık yerde kاپıp kaçmışlar.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

1

TEST • 5

Ses Bilgisi - Karma

1. “Mesele diye karşımıza çıkan zorlukların çoğunu, kendi yalnız mı yalnız ruhumuzun içinde halledebiliriz.”

Bu cümle ses bilgisi açısından incelendiğinde aşağıdakilerden hangisine örnek gösterilemez?

- A) Birleşik fiilde ünsüz türemesi olmuştur.
B) Fiil kökünde ünlü daralması meydana gelmiştir.
C) Birden fazla yumuşamaya aykırı sözcük kullanılmıştır.
D) Pekiştirilmiş sözcükte ünlü türemesi vardır.
E) İyelik eki almış sözcükte yumuşama olmuştur.

2. Havaya bakarsam hava alırım!

Toprağa bakarsam dua alırım,

Topraktan ayrılısam nerde kalırım

Benim sadık yârim kara topraktır.

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisinin örneği vardır?

- A) Ünsüz yumuşaması - Kaynaştırma
B) Ünsüz sertleşmesi - Ünlü türemesi
C) Ünlü daralması - Ünsüz değişimi
D) Ünsüz türemesi - Ünlü daralması
E) Ünsüz değişimi - Ünsüz düşmesi

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı bir kaynaştırma harfiyle kurulmuş bir isim tamlaması vardır?

- A) Ovanın başında gürül gürül akan suyun sesi kulaklarımıza geliyordu.
B) Aşağıdaki sürüden karşılık gelmeyince çoban keçinin başını çayıra çevirdi.
C) Araba kapının önünden hareket edince herkesi bir hüznü kapladı.
D) Genç adamın bu hareketi birçoğunun takdirini topladı.
E) Kalbinin bu bir günlük imtihanından epeyce değişmiş çıktı.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük ünlü uyumuna aykırı bir ek kullanılmamıştır?

- A) Kapıcı söylene söylene içeri giriyordu.
B) Sabahleyin durakta bekleyen insanlar kalabalıktı.
C) Ders çalışırken sorulara odaklanamadım.
D) Hastanede aylarca kalıp sağlığına kavuştu.
E) Akşamki maç çok çekişmeli geçecek gibi.

KONSEPT BİLGİ

Büyük ünlü uyumuna aykırı ekler “-gil, -ken, -leyin, -mtrak, -yor, -daş, -ki” dir.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlü daralması meydana gelen sözcüğün kökü diğerlerinden farklıdır?

- A) Bana niye kızıp küstüğünü hâlâ öğrenemedim.
B) Unutmayayım diye böyle ufak notlar alıyorum.
C) Doğa, içinde ne sırlar saklıyor farkında mısın?
D) Köyden arkadaşların beni görmeye gelmiyordu.
E) Çanaktaki yumurtalar çatlırcasına kaynıyordu.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde meydana gelen hece düşmesinin sebebi diğerlerinden farklıdır?

- A) Kendinden emin şekilde ilerleyen grup sonunda yetkililerce kabul edildi.
B) Yaşlı adam çevresine topladığı çocuklara gofret dağıtıyor.
C) Bir haftadır yumurtlamayan tavukları pazarda sattı.
D) Bu soru günlerdir durmadan beynimi kemiriyor.
E) Sızlayan dizlerine her akşam merhem sürüyor.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilen bilgiyle örneği uyuşmamaktadır?

- A) “-cık / -cik / -cuk / -cük” küçültme eki alan sözcüklerde ünsüz düşmesi meydana gelebilir: gülücük
- B) Birleşik isimlerde ünlü aşınması meydana gelebilir: cumartesi
- C) “-yor” şimdiki zaman eki alan fiillerde ünlü daralması meydana gelebilir: seviyor
- D) Sözcük türetilirken ünsüz düşmesi meydana gelebilir: yükseldi.
- E) Fiil kökünde yumuşama meydana gelebilir: gideriz.

8. Şarkılarla geleceksin, duygulu, ince

Yalnız gözlerime bak diyeceksin

Ellerim usulca ellerine değince

Kaybolup gideceksin

Bir elim seni çizecek bütün pencerelere

Bir elim seni silecek

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

- A) Ünlü düşmesi B) Ünlü daralması
- C) Ünsüz yumuşaması D) Ulama
- E) Ünsüz sertleşmesi

9. Aşağıdaki cümlelerde yer alan birleşik sözcüklerden hangisinde diğerlerinden farklı bir ses olayı meydana gelmiştir?

- A) Tüm aile kahvaltıdan sonra balkonda Türk kahvesi içerd.
- B) Tören mangasının başındaki üsteğmen askerleriyle tam bir uyum içindeydi.
- C) İşler bu raddeye nasıl geldi anlamakta zorluk çekiyorum.
- D) Böyle günlerde boş boş oturup kitap okumak gibisi yok.
- E) Onun güvenini tekrar kazanmak için çabalıyor ve sabre diyordu.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlü harflerle ilgili bir ses olayı yoktur?

- A) Hiçbir kimse bana onun nereye gittiğini söylemedi.
- B) Ocağın başına asılmış isli bir yağ kandili gölgesinde oturduk.
- C) Aydın, kendi kafasıyla düşünen, kendi gönlüyle hisseden kişidir.
- D) Bütün insanlara kapısı ve gönlü açıktır onun.
- E) Yeni yapılan binalar deprem tehlikesinden uzak, sapa-sağlam duruyordu.

11. Sevgili günlük,

Nerede olursam olayım yağmur peşimde, yağdıkça yağıyor. Yağmurun küçücük damlaları içinde saklanan ilham perileri aklıma düştüğünden mi, yağmur sonrası toprak kokusunu sevdiğimden mi benimle geliyor? Kim bilir?

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

- A) Ünsüz benzeşmesi B) Ünlü düşmesi
- C) Ünlü daralması D) Ünsüz yumuşaması
- E) Ünsüz düşmesi

ÖSYM - 2023 TYT

KONSEPT BİLGİ

Ünlü türemesi ile ünlü düşmesi, ünsüz türemesi ile ünsüz düşmesi, ünsüz yumuşaması ile ünsüz benzeşmesi birbirinin zıttı ses olayları kabul edilir.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birbirinin zıddı iki ses olayı meydana gelmiştir?

- A) Her file ikişer yolcu, ikişer de avcı yerleştirdiler.
- B) Bu yumuşak avı pençesinde sıkarak yükseldi.
- C) Bu eseri tamamlamak için ne kadar çabaladığımı bilmiyorsun.
- D) Sabah ezanı okunurken başlayan yağmur sağanak halini aldı.
- E) Ağacın dibindeki adam gölgelere bürünmüştü.

1 D 2 A 3 A 4 D 5 A 6 D 7 C 8 E 9 B 10 B 11 C 12 E

YAZIMI KARIŞTIRILAN SÖZCÜKLER

Bir şey	Erozyon	Art arda
Her şey	Şofben	Yüz yüze
Hiçbir şey	İddia	Her hâlde (kesinlik)
Her bir	Sürpriz	Herhâlde (olasılık)
Herhangi bir	Entelektüel	Birtakım (belgisiz)
Hiçbiri	Antrenman	Bir takım (sayı)
Birbiri	Kuru yemiş	Narçiçeği (renk)
Birdenbire	Vejetaryen	Vaz mı geçtin
Bir an	Konservatuvar	Bire bir (ölçü)
Her an	Öge	Birebir (etkili)
Biraz	Tespîh	Yüzyıl (asır)
Pek az	Barışsever	Bisküvi
Birçok	Hanımefendi	Yalnız
Pek çok	Hafta sonu	Yanlış
Tıraş	Olağanüstü	Ana dili
Kılavuz	Bilinçaltı	Ön söz
Ovmak	Kuru fasulye	Ön yargı
Makine	Hafta içi	Yer altı (yüzey)
Orijinal	Suçüstü	Yalın kat
Meyve	Olağan dışı	Dil bilgisi
Doküman	Demirbaş	Halk bilimi
Asfalt	Başkişi	Çiğ köfte
Şefkat	Huzurevi	Sivri biber
İpucu	Orduevi	Yeşil biber
Karnabahar	Bağ evi	Gece mavisi
Rögar	Düpedüz	Deniz yolu
Materyal	Gitgide	Hava yolu
Dinozor	Ya da	Kara yolu
Tazyik	Mademki	Arnavut kaldırımı

YAZIMI KARIŞTIRILAN SÖZCÜKLER

Sibirya kurdu

Van kedisi

Oltu taşı

Üst geçit

İpek böceği

Köpek balığı

Arz etmek

Reddetmek

Kahrolmak

Varsaymak

Depremzede

Dershane

Elebaşı

Yüzbaşı

Kuzeybatı

Orta Çağ

Ayaküzeri

Hünkârbeğendi

Cankurtaran

Kavuniçi (renk)

Alivermek

Öleyazmak

Düşebilmek

Geledurmak

Adale

Antrparantez

Poğaça

Jimnastik

Cıva

Direkt

Egzoz

Espri

Halüsinasyon

Herkes

Hristiyan

İnkılap

İnisiyatif

Kalemşor

Mahcup

Mahsus

Mide

Pardösü

Psikiyatr

Restoran

Sandviç

Ukde

Ünvan

Zarafet

Örtbas

Yazboz

Şıapsevdi

Mirasyedi

Uyurgezer

Kahvehane

Siyasetname

Amcazade

Servetifünûn

Şu an

Şoför

Uluslararası

Fotoğraf

Vurdumduymaz

Gelişigüzel

Alçak gönüllü

Özveri

Özdeyiş

Hoşgörü

Anbean

Hakim

Hâkim

Düzyazı

Yeryüzü

Baş ucu (kitabı)

Elkızı

İç işleri (İçişleri Bakanlığı)

Dış işleri (Dışişleri Bakanlığı)

Orta Doğu

Değerbilir

Yanı sıra

İlkokul

İlköğretim

Yükseköğrenim

Madenî para

Sırtı pek

Sigara böreği

Gözyaşı

Havaalanı

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Küçük kız, ağlamaklı gözlerle arkadaşlarını bekliyordu.
 B) Paketi açmana izin vermem için önce benden izin almalısın.
 C) Devletimize destek olmak, her vatandaşın aslî görevidir.
 D) Kursta yaşıtıml olmadığından canım çok sıkılıyor.
 E) Hukuğun er ya da geç tecelli edeceğine inananlardanım.

2. “Bazı kelimeler, yapım eki aldıklarında ünlü kaybına uğrayabilir.”

Yukarıdaki açıklamadan hareketle aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Bu olaylardan sıyrılabileceğini düşünüyorsan yanılıyorsun.
 B) O çocukların içler acısı halleri, inan ki yüreğimi sızlattı.
 C) Genç yazarların ciddi anlamda savuruk bir anlatım tarzı var.
 D) Sana benzemek için neler neler yapıyor, inanamazsın.
 E) Devrim niteliğinde kararlar çıktı en son yapılan toplantıdan.

KONSEPT BİLGİ

Ünlü düşmesine uğraması beklenen bir sözcük ikileme içinde kullanıldığında ünlü düşmesi gerçekleşmez: ağız ağıza, burun buruna vs.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Şehirden şehre dolaşıtıml sadece seni bulmak için.
 B) Herkesin sözü dinleniyor da benimki neden dinlenmiyor?
 C) Eşimin hazırladığı kahve, bütün yorgunluğumu almıştı.
 D) Su kaçağını saatlerce uğraşmamıza rağmen bulamadık.
 E) Bu dakikadan sonra burada bir dakika bile duramam.

4. Bu dizelerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Fena bir yerimden kopduğum doğru
 Kendimden çok fazla yaşamaktayım
 B) Kartal kanadıyla biçtim gökleri
 Duru pınarlardan içtim gökleri
 C) Belki onların da çocukluğu yokdu
 Bütün şarkılara kapalıydılar
 D) Vardığın dergâhda post ol, büyüsün
 Gördüğün garibe dost ol, büyüsün
 E) Ve bir zaman seyir ettim gidişini
 Felek gösterdi bana acı dişini

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Onun reddedemeyeceğı tek şey, paradır.
 B) Fark ettiyseniz bizimle yine yalan konuştu.
 C) Bu şehirde kaybolmamak, büyük bir marifet.
 D) Arka arkaya acı haberler alan aile, kahroldu.
 E) Bu kadar hatadan sonra seni af etmek imkânsız.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Telefonum, ikinci kattan düşmesine rağmen sapsağlam duruyordu.
 B) Erzurum'un buz gibi havasında sıcacık bir çorba içimizi ısıtmıştı.
 C) Kimseye rahatsızlık vermek istemediğimden dışarı çıktım.
 D) Bu tarz etkinlikleri daha sık yapmamız gerektiğini düşünüyorum.
 E) Tüm eserlerinde topluma ışık tutmaya çalışan bir çabası vardı.

7. (I) Yangın, yarım saatten beri devam ediyordu. (II) Fakat mahalle halkı, yangının iki ev sonra söneceğine inanıyordu. (III) Çünkü orada büyük bir zâtın türbesi vardı. (IV) Mümkün değil; o yanmaz sadece biraz sabır etmek gerekir, diyordu mahalleli! (V) Bir anda şiddetli rüzgâr, kıvılcımlar saçan tah-ta parçalarını türbenin üzerine fırlatmaya başlamıştı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. “Sonunda süreksiz sert ünsüzlerden (p,ç,t,k) biri bulunan bir sözcük, ünlü ile başlayan bir ek aldığı anda sondaki sert ün-süz yumuşar.”

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uyul-mamaktan kaynaklı bir yazım yanlışı vardır?

- A) Bileti kimsenin bulamayacağı bir yere koydum.
B) Çalışanlarımıza hiçbir şekilde yalan söyleyemeyiz.
C) Birçoğumuz, bu geçiti çok sonra öğrendik.
D) Biz Türkler, hürriyete âşık olan bir yapıya sahibiz.
E) Elindeki sepeti yere bıraktı ve oradan hemen uzaklaştı.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?**

- A) Eserlerinin insanı kısa sürede saran bir havası var.
B) Ailece hoşça vakit geçirebileceğimiz bir yer, burası.
C) Bu adamın gazete okuma alışkanlığına hayran oldum.
D) İhtiyacı olan herkes, bize bu numaradan ulaşabilir.
E) Yeni işinde kısa sürede çok iyi yerlere geldi.

10. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?**

- A) Gönül kurşun yemiş yaralı ceylan
Döndüğü noktadan bin yıl uzakta
B) Sevdim, sevgiliye giden yol uzun
Şerbetini içtim ateşin ve buzun
C) Otuz yıl ağladın hep yana yana
Yeter, yazık diyen olmadı sana
D) Uçun kuşlar uçun doğduğum yere
Şimdi dağlarında mor sünbül vardır
E) Kulpu yok ki neresinden tutasın
Sana göre lokma değil yutasın

11. Kimi zaman bazı ekler sözcüğü ünsüz sertleşmesine aykırı hale getirebilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki açıklama-ya uyulmamaktan kaynaklı bir yazım yanlışı vardır?

- A) Çocukçağız masum gözlerle insanlardan yardım bekli-yordu.
B) Ondan beklentilerini neden bu kadar yüksek tuttun?
C) Bir dakika lütfen, okuyanla okumayan bir olur mu hiç?
D) Hatasını anlayınca kuzu gibi gelecektir, inan bana.
E) Sonunda haftalardır beklediğimiz karar açıklandı.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?**

- A) Yaptığı hatalardan çabucak dönmesini de bildi.
B) Büyükcek bir ev almak için para biriktirmeye başladım.
C) Bu kadar hızlı yükselmek, beni korkutuyor.
D) Bir gülüşüyle bütün dertlerimi unutturuyor bana.
E) Muhtar, köylüye verdiği sözlerin hepsini tuttu.

1E	2C	3A	4B	5E	6A	7D	8C	9B	10D	11A	12B
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 2

Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımı ile ilgili bir yazım yanlışı vardır?

- A) Ahmet dayım, bu senenin sonunda emekli olacağını söylemiş.
B) Dicle Nehri, nice ürüne can damarı olmaya devam ediyor.
C) Öğretmenler Günü için çok özel bir program hazırladık.
D) Lale Devri, eğlencenin çok öne çıktığı bir dönem olmuştur.
E) Bana hediye edilen Van Kedisi gerçekten çok özel bir kedi idi.

2. (I) Kendimi eski mahallem Arnavut kaldırımlarında çocukluğumu ararken buluverdim geçenlerde. (II) Bahçelerinde saklambaç oynadığım evlerin bakımsız, hüzünlü hâllerine bakarken saçılıverdi birden etrafa anılarım. (III) Limon sarısı gibi görünen eskiliğin yüzü, sadece bakımsızlıktan ibaret değildi elbette. (IV) Benim zihnimdeki eskilik: Duvarlarda çiviler, lekeler, paslanmış salça kutusundan saksılar... (V) Yoğurtçuya karşı pencereden seslenen Fatma teyzemin nida-
larının yokluğu da eskitmişti bu evleri.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM - 2022 TYT

3. “Dünya, güneş, ay” kelimeleri gezegen anlamı dışında kullanılırsa bu kelimeler küçük harfle başlar.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Son dönemlerde güneşteki yoğun patlamalar, bilim insanlarını tedirgin ediyor.
B) Bu ev güneş çok almıyor, bence farklı bir eve taşınmanız gerekir.
C) Yapılan çalışmalar, Ay’ın yörüngesel hareketlerinde sapmalar olduğunu gösteriyor.
D) Bu yemek, dünyanın en değerli mutfaklarında bulabileceğiniz bir niteliğe sahip.
E) Dünya, Güneş etrafında dönmesi sonucunda bir açı gerçekleştirir ve mevsimler oluşur.

4. Türk Tarih Kurumunun hazırladığı “Belgelerle Çanakkale” adlı belgesel yapımının ilk gösterimi, 18 Mart 2021 Perşembe günü Çankaya Köşkünde devlet erkânına sunulacak. Milli Eğitim Bakanlığının da katkılarıyla bu belgeselin devamı en kısa zamanda çekilecek.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Bu konuyu, Medeni Kanun çok net bir şekilde açıklıyor.
B) Bilge Kağan anıtı, tarihin o derin sayfalarını aydınlatıyor.
C) İstanbul’un bir ucundan başlayan yarış, Boğaz’da son bulacak.
D) Bölgemizdeki son gelişmeleri, Batı çok daha dikkatli izliyor.
E) Başkanımız, Miraç Kandili münasebetiyle özel bir mesaj yolladı.

6. I. Yaprak Dökümü Romanı, televizyon ekranlarında büyük bir ilgi görmüştü.
II. Divan edebiyatında bu tarz söz sanatları sıkça görülür.
III. Onuncu Yıl marşı, birlik ve beraberlik simgelerimizden biridir.
IV. Arkadaşlar! Varlık dergisinin son sayısını almanızı öneririm.
V. Milli Mücadele, böylesi zor şartlarda zaferle sonuçlandı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) II ve V

7. Millî edebiyatın kurucularından olan Ömer Seyfettin, I
“Yeni Lisan” makalesi ile Türk edebiyatına yepyeni bir soluk II
getirmiştir. Milli Edebiyat Dönemi’ne damga vuracak bu ma- III
kalede yeni dilin nasıl olması gerektiğini halk edebiyatının IV V
kaynaklarına inerek açıklamaya çalışmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya ünvan sözleri büyük harfle başlar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki açıklama-ya aykırı bir durum söz konusudur?

- A) Japonya’dan gelen heyeti vali dün kabul etti.
B) Birçok sınava başvurmak gerekir vali olabilmek için.
C) Böyle bir ilçede kaymakam olmak, insanı yıpratır.
D) Bence belediye başkanı olacak kişi herkese eşit davranmalı.
E) Kimi kurumların başarısızlığında akla ilk müdür gelir.

KONSEPT BİLGİ

Para birimleri büyük harfle başlamaz.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Son nefesine kadar fakir fukarayı kolladı Baba Gündüz.
B) Bu yaz Doğu Karadeniz’e doğru bir tatil planlıyoruz.
C) Her şeyi çok net açıklıyor Türk Bayrağı Tüzüğü.
D) İnsanoğlu, Cilalı Taş Devri’nde doğaya hükmetmeye başlıyor.
E) Yaptığımız alışverişin tamamı 100 türk lirası tuttu.

10. I. Değerli Dostum Erkan, en derin düşüncelerimi bu satırlara döküyorum.
II. Dört büyük melekten biri de Cebrail’dir.
III. Sayın bakan, köprü inşaatının son durumunu inceledi.
IV. Bu kitapta Budizm hakkında detaylı bilgilere ulaşacaksınız.
V. Son çalışmalarla Karaköy Meydanı yeni bir görünüm kazandı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Her yıl Trabzon’da gerçekleştirilen Hamsi Güzeli festivaline ilgi gün geçtikçe artıyor. Bu festivalde ilgi odağı hiç şüphe yok ki Karadeniz’in incisi olan Hamsi. En yağlı, iri ve parlak pullu olan balık, festivalin birincisi oluyor. Geçen yıl Akçaa-bat’ın Sulu ağaç Köyü’nden Mehmet bey, yarışmaya katıldığı ürünleriyle birinci oldu. Yetkililer, “Trabzon Hamsisi” adı altında bu ürünün patentini alıp ihracatta Dünya markası olmayı hedeflediklerini söylüyorlar.

Bu parçada büyük harflerin kullanımı ile ilgili kaç tane yazım hatası vardır?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Halı Dokuyan Kızlar Tablosu, sergide ciddi anlamda ilgi görüyor.
B) “Turfanda Mı Turfa Mı?” adlı eser, Mizancı Mehmet tarafından yazılmıştır.
C) Unutmayalım! Avrupa’lı olmak, medeni olmak anlamına gelmez.
D) Bu kampanya, yoğun istek üzerine 20 hazirana kadar sürecektir.
E) Eserin hicazkâr makamında okunması, daha doğru değil mi?

KONSEPT BİLGİ

Bağlaç olan “de” her zaman yanındaki sözcükten ayrı yazılır ve ünsüz uyumuna uymadığı için “te, ta” şeklinde yazılmaz. Ek olan –de ise her zaman sözcüğe bitişik yazılır, büyük ünlü ve ünsüz uyumlarına uyar.

1. Aşağıdakilerin hangisinde “de”nin yazımıyla ilgili bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Resim de müzikte olduğu gibi bir estetik haz alma amacı ve ideali vardır.
- B) Bu maçı da kazanabilecek miydik, hepimizin kafasında bu soru vardı.
- C) Bir bakış da bazen insana ne denmesi gerektiğini öğretebilir.
- D) Sonsuzlukta sallanan yaşamların bir nevi aynasıydı son yazdığı şiiri.
- E) Koliyi iyice sarmak, kolinin içinde olabilecek olumsuzlukları en aza indirmek için önemlidir.

2. Aşağıdakilerden hangisinde “de”nin yazımı ile ilgili yanlışlık vardır?

- A) Biz de geçebiliriz artık yârdan, sıladan, serden
- B) Senin de destanını, okuyalım ezberden
- C) Elde sensin dilde sen gönüldesin baştasın
- D) Neden sardın bu genç yaşta yâr bu sevdayı
- E) Öldüğüm de kefen diye sar bu sevdayı

3. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Doğa kucağımda ki, onu uzun zamandır kucağıma almadım, o yüzden şimdi telefona bakamam.
- B) Ben ona öyle bir şey söyledim mi ki bana bağırp çağırıyor.
- C) Söz de o da bizimle geleceğini söyleyerek hepten kandırmış hepimizi.
- D) Bunu önceden mi biliyordu sonradan mı öğrendi, kendi de pek bilmiyor doğrusu.
- E) Gel gör ki böyle şeylerle karşılaşınca insanın da nutku tutuluyor açıkçası.

KONSEPT BİLGİ

Türkçede üç tür “ki” vardır. Bağlaç olan “ki” bazı istisnalar hariç sözcükten ayrı yazılır. Ek olan “-ki”ler ise mutlaka sözcüğe bitişik yazılır. Eğer sözcük, bu ek sayesinde işaret bildirirse sıfat yapan ek, aitlik bildiriyorsa ilgi zamiri olan ektir.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ki”nin yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Mademki sen beni unuttun, ben de unutacağım, diyerek herkeste bir tebessüm oluşturdu.
- B) Bunlardan illaki biz de nasipleneceğiz, buradan bize de bir ekmek kapısı çıkacaktır, umudunuzu kesmeyin.
- C) Buradan asla kurtulamayacağız sanki de içinde bir sıkıntı, bize de yansıttı bunu.
- D) Hep bizim yanımızda olmasından bıktık artık, öyleki birbirimize farklı şekillerde ulaşmaya çalışıyoruz.
- E) Sınavda bunları nasıl yapamadı hala anlamadım hâlbuki soruların hepsini çözmüştüm son dersimizde.

5. Aşağıdakilerin hangisinde bitişik yazılması gereken “ki”, ayrı yazılmıştır?

- A) Bu plak sendeki durmadan radyoda “Eski Plaklar” adlı programında plaktakileri çalışıyorsun.
- B) Senden önce buraya senin ki geldi, haberin olsun, heyecan yapma sakın.
- C) Arkadakiler biraz daha öne doğru gelebilirse yığılmayı biraz olsun azaltabiliriz.
- D) Öyle sanıyorum ki o da bugünkü sunumdan pek bir şey anlamamış.
- E) Albümdeki fotoğraflara bakıp bakıp etkilenmemek elde mi ki?

6. Dostlarımız, düşmanlarımız, ailemiz... Ne kadar yakın ya da I
uzak olsak yinede II çevremizin üstümüzdeki etkisi tartışıla-
mayacak derecede büyüktür. Sevdığımız biriyle tartıştığımız
zamanlar geçmek bilmez. Kapana kısılmış ve umutsuz
hissettiğimiz de III ise kendimizi arkadaşlarımızın kollarına
atar, sakinliği ve huzuru burada ararız. Hayatımızda IV bu ka-
dar etkili olan bu dış kimseler kişiliğimiz hakkında da V birçok
şey anlatabilir.

Bu parçadaki numaralanmış bölümlerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

KONSEPT BİLGİ

“Mi” sürekli olarak ayrı yazılır ve ünlü uyumuna uyar. “Mi” soru ekinden sonra gelen ekler, bu ekle bitişik yazılır. “Mi” edatı başka görev ve anlamlarda kullanıldığında da ayrı yazılır. Ayrıca “mi” soru edatı, “-ma, -me” olumsuzluk ekinin daralmış hâli “-mi, -mı, -mu, -mü” ile karıştırılmamalıdır.

7. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?
- A) Bu kadar kolay yollardan zengin mi olacaktı bizim oğlan?
B) Bu konuyu bir kez daha tekrar ettin mi artık problemin kalmayacak demektir.
C) Bu çıkıntı buralarda görünmemişmiydi ki herkes hemen başında toplanıvermiş.
D) Siz değil miydiniz ne kadar olumsuz bir durum olsa da beraber yürüyeceğimizi söyleyen?
E) Gözleri de görmüyor ki yanlışla doğruyu ayırt edebilecek kıvama gelsinler.

8. Aşağıdaki cümlelerde yapılan yazım yanlışları nedenleri bakımından ikiye ayrılmış gruplandırılırsa hangisi açıkta kalır?

- A) Betül’ünde birtakım yerlere başvurduğunu duymamış mıydınız?
B) Tüm bu olanlardan benimi Hasan’ınımı sorumlu tutuyorlarmış?
C) Gelecek yaz tatile bizimle geliyormusun acaba?
D) Sen öyle sanki biz de bildiğimiz gibi davranmaya devam edelim canım.
E) Sokak ta park ta artık pek güvenli bir yer değil arkadaşlar.

9. Aşağıdaki altı çizili bölümlerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Sözlerin de bir naifliği, bir albenisi olmalı diye düşünüyorum.
B) Gözleriniz de içimde yeşermesine izin vermediğim korkuyu görüyorum.
C) Tüm bu ilaçlarında bir son kullanma tarihinin olduğu unutulmamalı.
D) İşin sonunda bir lokma ekmeğede muhtaç olmak var.
E) Askerde tüm mantıksızlıklarında bir mantığı vardı kendi içinde.

10. Aşağıdaki cümlelerde yer alan “ki”lerden hangisi bitişik yazılırsa yapılan yazım yanlışı giderilmiş olur?

- A) Sözleriniz de öyle dokunaklı ki insanın ağlayası geliyor.
B) İşin aslı şöyle ki bizimle sokaktaki büfenin yanında buluşacaklardı.
C) Nilüfer ki zamanın en güzel sesli kadın vokallerinden biriydi.
D) Bugünkü karşılaşmada taraflar yenişemediler.
E) Ferdi Özbeğen’nin söylediği “İşte Bu Bizim Hikâyemiz”-de ki müzik alt yapısı harikuladeydi.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 4

Yazımı Karıştırılan Sözcükler

2

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Dalga dalga hücum edip pişmanlıklar
Unutuşun o tunç kapısını zorlar
- B) Oysaki ben de entellektüel biriydim
Doğduğum bu topraklarda tekrar dirildim
- C) Senden başka kimse bilmesin istiyorum
Gözlerimin nasıl aşka çağırdığını
- D) Seni bulmak yılgın, yıkık gecelerden sonra
Sana çıkmak merdivenlerden nefes nefes
- E) Nasıl olduysa birden adımlı unuttum
Adını unuttuğum o sıcak şehirde

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Elindeki tesbihle insanlara korku saldığını düşünüyordu.
- B) Düşüncelerindeki pırangalardan kurtul bir an önce.
- C) Vejetaryenler, et ve et ürünlerini tüketmez.
- D) Bizler, aylardır çok düşük yövmiye ile çalıştık.
- E) Menejerim, sizlere konuyla ilgili açıklama yapacak.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Bu bölgede yoğun olarak mercimek, nohut, fasülye gibi ürünler yetişir.
- B) Yemek piştikten sonra ince ince doğradığınız maydanozları yemeğin üstüne serpiştirin.
- C) Çocukların çok sevmediği ama vitamin deposu olan bir besindir karnıbahar.
- D) Kuruyemişleri serin bir yerde muhafaza etmezseniz hepsi nemlenir.
- E) Gaziantep yöresinde yapılan etli tavalarda bolca kırmızı zıbiber kullanılır.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Bu ropörtaj, ünlü sanatçının özel isteği ile gerçekleşti.
- B) Elindeki sarmısaklar, Kastamonu'ya ait olamaz.
- C) 10 Kasım'da okulumuzda duygusal bir oratoryo izledik.
- D) Ufak ekonomik krizler, büyük devalüasyon oluşturur.
- E) Kontürü olmadığı için bizleri arayamamış.

5. (I) Spor karşılaşmalarında genellikle çoğunluğun favorisi olan bir taraf vardır. (II) Bu seçim, takımın ya da oyuncunun performans değerlendirmesine göre yapılır. (III) Futbolu bu açıdan düşündüğümüzde onun diğer spor dallarından biraz daha farklı olduğunu tesbit edebiliriz. (IV) Çünkü futbol maçlarında sonucu belirleyen puanlama değerleri yani gol sayıları, kısmen düşüktür. (V) Örneğin zayıf bir takım, sadece bir gol atarak güçlü bir takımı yenebilir.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Aspiratörü açar mısınız? İçeri çok ağır kokmaya başladı.
- B) Evin dekorasyonu, Ankaralı bir firma tarafından yapıldı.
- C) Seninle konuştuğum zamanlar deşarj oluyorum.
- D) Öve öve bitiremedikleri makineden randuman alamıyoruz.
- E) Bu işlemleri biraz da prosedür gereği yapıyoruz.

7. Çevrenin canlı öğelerinin hayat aktivitelerini olumsuz yönde etkileyen, cansız varlıkların üzerinde ise art arda yapısal zararlar meydana getiren, onların niteliklerini bozan endüstriyel maddelerin; hava, su ve toprağa yoğun bir şekilde karışması olayına “çevre kirliliği” denir.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Şevkatli ellerinle bir gül uzatsan bana,
I
Izdırabım bitse diyorum ansızın,
II
Kurtulsam hezeyanlardan;
III
Mahzun yüzümdeki o ifade,
IV
Hiç kimseye vermese tasa.
V

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Perakende satışlara önümüzdeki ay başlayacağız.
B) Kapüşonlu elbiseleri özellikle gençler tercih ediyor.
C) İki arkadaşın da barışçıl bir diyalog izlemesi lazım.
D) Tenefüs olunca yangın tatbikatı yapacağız.
E) Güreş federasyonu, yeni bir seçime hazırlanıyor.

10. Kazazede vatandaşlar, profosyonel bir çalışmayla en yakın hastahanelere alelacele bir şekilde ulaştırılarak tedavi altına alındı.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerden hangilerinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Üniversiteden mezun olup yeni hayatınıza başladığınızda bu dökümanlar sizlere faydalı olacaktır.
B) Psikiyatrlar, büyük şehirlerin trafik gürültüsünün insanları depresyona kadar götürdüğünü söylüyor.
C) Sınavda kopye çeken arkadaşlarımızı emeğe saygılı olmaları konusunda uyarıyorum.
D) Böyle bir yatırıma bizleri teşfik ettiğiniz için şirket çalışanları adına sizlere teşekkür ederiz.
E) Ünvanlarını kullanarak insanlara kötü davranan kişilerin makamlardan ayıklanması gerekiyor.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Evimizdeki izolasyon çalışmalarında sona gelindi.
B) Zatüre, önlem alınması gereken tehlikeli bir hastalıktır.
C) Böylesi sürprizleri oldum olası çok severim.
D) Müteahhit, verdiği sözlerin hiçbirinde durmadı.
E) Yeni oyuncumuz, adalelerinde sorunlar yaşıyor.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 5

Birleşik Sözcüklerin Yazımı

1. Aşağıdaki cümlelerde yer alan birleşik fiillerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) Bunca yıllık tanışıklığımıza rağmen benden şüphelendiğiniz için teessüf ederim.
- B) Durumu üst makama arzederiz, verilecek cevaba göre de ne yapacağımızı kararlaştırırız.
- C) Bu saatten sonra gelse de gelmese de hiç fark etmez; her şey için çok geç artık.
- D) Antalya'da etkili olan yağış, seraları bir anda su altında bıraktı ve bütün mahsulü mahvetti.
- E) O her istediğini yapacak, istediği gibi at koşturacak; biz de öylece oturup seyir mi edeceğiz?

ÖSYM - 2019 TYT

2. Ön sözleri hep sen söyledin ya sevgili
I
Soruyorum şimdi her şey silinmişken ruhumdan
II
Ne olacak halim? Günbegün eriyorum
III
Beni fark etmedin bile yazık bana; vahlar bana
IV
Baş yapıt olacaktı ya sevdamız
V
Günahın bana, ahım sana olsun

Bu dizelerdeki numaralandırılmış sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) Bizim çocukluğumuzda her çocuk beş taş oyunu oynardı.
- B) Eloğlu değil mi işte, ne yaparsan yap; yaranamazsın.
- C) Yaptıklarınızı örtbas etmenize kesinlikle müsaade etmeyeceğiz.
- D) Başköşe her hafta olduğu gibi yine onun için hazırlanmıştı.
- E) O kadirbilmez adama gereğinden fazla değer vermiyor musun?

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Bu yazarın çağdaşlarından en belirgin farkı, sıra dışı anlatımı olsa gerek.
- B) Ateşböceklerinin sesinden hiçbirimiz sabaha kadar uyuyamadık.
- C) Yörenin en belirgin geçim kaynağı hiç şüphesiz Oltu taşıdır.
- D) Neredeyse her hafta bu sokakta kapkaç olayları oluyor.
- E) Karaburun, ailecek en çok tükettiğimiz balıkların başında geliyor.

KONSEPT BİLGİ

Anlamca kaynaşmış birleşik fiillerin çoğunluğu ve birinci kelimesinde ses olayı olmayan yardımcı eylemlerle oluşturulan birleşik fiiller ayrı yazılır.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik fiillerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Arabamı evinizin arka bahçesine park ettim.
- B) Bugünlere gelebilmek için inan ki çok sabır ettik.
- C) Ayırt edemedim hangisinin gerçek resim olduğunu.
- D) Sen, bu paranın fazlasını bile hak ediyorsun.
- E) Daha sakın bir yaşam için İstanbul'u terk etti.

6. "Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır."

Buna göre aşağıdaki kelimelerin hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) Ada balığı
- B) Ayrık otu
- C) Köpekbalığı
- D) Küpe çiçeği
- E) Deniz yılanı

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Devekuşu, uçamayan ama çok hızlı koşan bir kuş türüdür.
 B) Dünkü açıkoturum, inan bana çok ses getirecek.
 C) Uzmanlar, bu süreçte havayolunu kullanmamızı öneriyor.
 D) Keçi boynuzu pekmezinin bu hastalığa iyi geldiğini duydum.
 E) Herkese teker teker hoş geldiniz demek yormadı mı seni?

8. (I) Orhan Veli, Türk şiir tarihinde önemli bir kırılma evresi olan Garip şiirinin öncüsüdür. (II) Şiire Ahmet Haşim ve Yahya Kemal Beyatlı gibi şairlerin etkisinde kaldığı örneklerle başlamıştır. (III) Ancak daha sonra geleneğin temsilcisi saydığı şairlerden farklı bir sanat anlayışı oluşturmuştur. (IV) “Garip” addedilecek eserler kaleme almıştır. (V) Kimi eserlerini oldu bittiye getirmekle eleştirilen sanatçı, aslında birçok şairin şiir anlayışını göz önünde bulundurmuştur.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) III B) I C) II D) V E) IV

9. Bu dizelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Yakamozlar, ayışığı, renkli camlar
 Bir elmas açısından seyrettiğimiz akşamlar
 B) Bizi kandıran o şarkılar, o mavi gece
 O sıcaklığı beyaz ellerin, o ilkbahış
 C) Hoyrattır bu akşamüstüler daima
 Gün saltanatıyla gitti mi bir defa
 D) Her bulunduğum yerde yitiriyorum seni
 Yanıbaşımda öldüğün oluyor kimi gün
 E) Bütün sevgililer, dostlar gitti
 Bir sen kaldın kadınım beni terketmeyen

10. Somut olarak yer bildirmeyen alt, üst ve üzeri sözlerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmamasından kaynaklanan bir yazım yanlışı vardır?

- A) Buralara kadar gelmişken sizlere de ayaküstü uğrayayım dedim.
 B) Masaüstüne koyduğu anahtarlarını bir türlü bulamamıştı.
 C) Dün yapılan operasyonda bazı şahıslar gözaltına alındı.
 D) Bizi böyle yüzüstü bırakıp da nereye gidiyorsun?
 E) Öğleüzeri ofisteki arkadaşlarla yeni açılan kahve dükkânına gittik.

Kelimelerden her ikisi veya ikincisi birleşme sırasında anlam değişimine uğradığında bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır.

11. I. Bu sene balık sırtı desenli kazaklar moda oldu.
 II. Donanımlı bir dershaneye gitmen gerektiğini düşünüyorum.
 III. Kavalkemiği kırılınca futbol hayatı sona erdi.
 IV. Yoklukla susturulan Anadolu, sonunda dilegeldi.
 V. Psikolojide önsezi, bilimle her zaman çatışmıştır.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) I ve III B) II ve III C) II ve V
 D) I ve IV E) IV ve V

12. Aşağıdaki cümlelerde yer alan birleşik sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) Gezdiğimiz yerlerdeki nesnelerin üzerine, onların hakettiği heyecanı duymamızı sağlayacak sorular iliştilmemiştii.
 B) Bütün bu güzellikler, onları göreceğim için kendimi ayrıcalıklı addetmememe rağmen bende kayıtsızlık uyandırıyor.
 C) Nehri ve vadiyi seyreden iki kişi o anda yalnızca doğayla değil, birbirleriyle kurdukları dostluğu da dönüştürmekteydi.
 D) Bize hükmeden mutluluk arayışı ise bu arayışın dinamiklerini açığa çıkaran etkinliklerden biri seyahatlerimizdir.
 E) Merak bazen uzun mesafeleri birleştiren küçük halkaların oluşturduğu, insanı cezbeden bir zincir gibidir.

ÖSYM - 2021 TYT

KONSEPT BİLGİ

Sayılar harfle de yazılabilir ancak kesinliği önemli olan sayıların rakamla yazılması gerekir. Ayrıca birden fazla rakamdan oluşan sayılar ayrı yazılmalıdır.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Dün işe gitmediğim için bir buçuk kilometre yürümüşüm.
- B) Maçlara salonun kapasitesinin ancak yüzde onbeşlik bir kısmı kadar seyirci alınacakmış.
- C) Sizlerden tek isteği onu iki üç defa aramanız, halini hatırını sormanızmış.
- D) Testte yirmi bir doğru, on beş yanlış varmış bizim oğlanın.
- E) Yolun henüz 3'te birini yeni geçmiştik ki ikinci kez çevirmeye denk geldik.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayılardan sonra gelen ekin yazımı yanlıştır?

- A) Atatürk'ün Ankara'ya gelişinin 101'nci yıl dönümü törenlerle kutlandı.
- B) Evliliklerinin 13'üncü yılını da doldurdular maşallah.
- C) Kitabının 2'nci baskısını da yapsak diyorum.
- D) Sanat yaşamında 29'uncu yıla ulaşmak gerçekten harika olmalı.
- E) Şu 5.sini okuduğumuz makalelerden neler neler öğrendik.

3. Aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Bizimle konuşurken birden bire ayağa kalkar ve dışarı doğru koşmaya başlardı.
- B) Ard arda yapılan yanlışlardan sonra o artık olayları gelişine bırakmaya karar vermişti.
- C) Sizi sormaya üç-beş kişi geldi, yanıt alamayınca da etrafa bakınarak dışarı çıktı.
- D) Türk edebiyatını oluşturan olgular birleşik kaplar meselesi olarak içiçe geçmiş olaylardan meydana gelmektedir.
- E) Benim önümde durdu, dizlerinin üstüne çöküp bana sırlı sıklam âşık olduğunu itiraf etti.

KONSEPT BİLGİ

Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır. Ayrıca üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir.

4. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Düünden beri 2.sini duyduğumuz anonslar herkesin tedirginliğini artırıyordu.
- B) Yarışmada kazandığı 5'incilik ona asla yetmeyecek bir derecedi şüphesiz.
- C) Bu sempozyumların 3'ncüsü bizim okulumuzda gerçekleşecekti.
- D) Bana kuru yemişlerden ayrı ayrı olacak şekilde yüzer gram verir misiniz?
- E) Annesinin gazetede çıkan 6'ncı yazısı büyük ilgi görmüş, pek beğenilmişti.

KONSEPT BİLGİ

İkillemeler çoğunlukla ayrı yazılır, sözcüklerin arasına noktalama işareti konmaz. Ayrıca "m, p, r, s" harfleriyle oluşturulan pekiştirilmiş sözcükler bitişik yazılır.

5. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Bu sene geleneksel olarak yaptığımız yılbaşı kutlamalarına koskocaman bir aileyle devam ediyoruz.
- B) Biz dostlar olarak birbirimize sımsıkı kenetlenmiş bir şekildeyiz her zaman.
- C) Atasözleri dilden dile, nesilden nesile ulaşarak günümüze kadar ulaşmıştır.
- D) Bu işten git gide daha fazla zarar görmeye başlamıştı, son anda vazgeçti inadından.
- E) Tüm bu aşkı doludizgin yaşayan Hasan nihayet durulmuş, normalleşmeye başlamıştı.

6. Aşağıdakilerin hangisinde sayıların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) Yapılan son operasyonla 25 bin kilo civarında yasaklı ürün ele geçirildi.
- B) Derslerin 15.00'da başlaması konusunda herkes tam bir mutabakat halindeydi.
- C) Bize yardımcı olmaları için öğrencilerimizden 2'ser kişilik gruplar yapıp yanımıza gelmeleri söylendi.
- D) Bizim de içimizde olan grubun işe alınmaları 1993'de yapılan mülakatlara dayanır.
- E) Müslüm Gürses'in "Unutamadım" adlı şarkısı bir ara radyolarda onbeş yirmi kez çalınırdı.

KONSEPT BİLGİ

Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tarihlerin yazımıyla ilgili bir yazım yanlışlığı vardır?

- A) Haziran ayının son pazarı tatile çıkmayı düşünüyoruz.
- B) O, Ankara'ya geçen sene Ocak'ta uğramıştı.
- C) Önümüzdeki eylül ayı içinde okulların tekrar açılması bekleniyormuş.
- D) Okulumuz bu sene 17 Ağustos Pazartesi günü eğitim-öğretime başlayacaktır, denmişti.
- E) Bu yılki kutlamalar 13 Kasım Pazar günü başlayacaktır arkadaşlar.

8. Aşağıdaki altı çizili bölümlerin hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) Karmakarışık bir kafa yapısıyla hazırlanıyordu sunumuna.
- B) Heyecanlı mı heyecanlı bir gün yaşıyordu mahalle-mizde.
- C) Genç âşıklar danslarını biri birilerine bakarak gerçekleştiriyordu.
- D) Üst üste yaşanan sarsıntılar bizi hepten korkutmaya başlamıştı.
- E) Bu konuyu bir de baş başa konuşalım isterseniz.

9. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışlığı yapılmamıştır?

- A) Birden bire ortadan kayboluverdi.
- B) Bu ilaç gribe bire bir geliyor dediler.
- C) Çocuklar birdir bir oyununu ne güzel oynuyorlar.
- D) Sınıftan birer birer çıkmamıza izin veriliyordu.
- E) Yalnızlığım bu kentte git gide artıyordu.

10. Aşağıdakilerin hangisinde tarihlerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Onunla 15. IX. 2004 tarihinde çalıştığımız dershanede tanışmıştır.
- B) Okulumuza başvurular 30. 02. 2021 tarihinde sona erecektir.
- C) 11 Ağustos 2020 Pazar günü kutlamalar başlamıştı.
- D) 18 / 10 / 1978 tarihinde dünyaya gelmişim.
- E) Evimizi satın almak için bankaya 14-01-2014 tarihinde başvurmuştuk.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikilemelerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Biz de bu işlerden az çok bir şeyler anlarız tabii.
- B) Hepimiz suspus olmuş, korka korka ona bakıyorduk.
- C) Er geç gerçekler ortaya çıkacak, biliyorum.
- D) Dırdır ede ede kafamı şişirdin be çocuk!
- E) Git gide yakışıklı bir çocuk olmaya başladı.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımı ile bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Beğendikleri ev için tam 900 bin lira istemişler.
- B) Çocuklarının 10'uncu yaşını doyasına kutladılar.
- C) Onüç yaşında bir çocuğa ödev yapmadığı için ceza vermek acımasızlık.
- D) 2015'teki başarılarına tekrar ulaşmak zorundalar.
- E) Seninle saat 13.00'te sinemanın önünde buluşalım.

2

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ifadenin okunuşuna uygun bir ek getirilmemesinden kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

- A) Doktora araştırmasını TÜBİTAK'ın bursuyla yürütmüştü.
B) Saat 16.30'da başlayan maç TRT'den naklen yayınlanıyordu.
C) Öğrenciliği zamanında Zonguldak'ın Ereğli ilçesindeki KYK'da kalmıştı.
D) Kulüplerin 5. olağan toplantısı TFF'nin tesislerinde gerçekleştirildi.
E) Bir yaz günü saat 19.00'da TBMM'nin önünde buluşup yola çıkmışlardı.

ÖSYM - 2019 TYT

2. (I) Çocukluğumdan beri düzenli ders çalıştım. (II) TDK'nin sözlüğünü elimden bırakmadım. (III) Hayalim İTÜ'ye girebilirdi. (IV) TL'nin hesabını yapmayı bilmeyen arkadaşlarım okul bitince Aselsan'da iş buldular. (V) İng.yi yapamadığım için uzun süre işsiz kaldım ve çoğu kez bundan kaybettim.

Yukarıda numaralandırılmış cümlelerin hangisinde kısaltmalarla ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. İnci Öğretmen, öğrencilerinden kısaltmaların yazımına örnek cümle yazmalarını istemiştir.

Hakan: Bugün eve giderken 10 kg'lık su almam lazım.

İlgin: Alm.'dan iyi bir not almam lazım.

Yılmaz: TBMM'indeki gelişmeleri dinlemem lazım.

Özgür: Babamın 3 kr.'un hesabını yapmaması lazım.

Murat: Yarın GATA'ya gitmem lazım.

Öğrencilerin yazdığı cümleler yukarıdakiler olduğuna göre hangi öğrenci kısaltmaların yazımında yanlışlık yapmamıştır?

- A) Hakan B) İlgin C) Yılmaz
D) Özgür E) Murat

4. Kurum, kuruluş, müessese, makam, üniversite adlarının kısaltmalarında bütün harfler büyüktür. Harfler arasına nokta koymaya gerek yoktur.

Aşağıdakilerin hangisi kısaltılırken bu kurala uyulmaz?

- A) Türk Dil Kurumu
B) Milli Eğitim Bakanlığı
C) Türkiye Cumhuriyeti
D) Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
E) Devlet Su İşleri

KONSEPT BİLGİ

Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısaltmalarla ilgili yazım yanlışı vardır?

- A) Türkiye yıllardır AB'ne girmek için uğraştı.
B) Bu yıl ÖSYM'nin yaptığı sınav hayallerini yıktı.
C) THK'nin uçak yolcusu hiç olmadığı kadar azdı.
D) "Kadınlara Şiddet" konusunu TBMM'ye taşıyacaklar.
E) TEDAŞ'a iş başvurusu yapmıştım zamanında.

6. Bu yaptıklarımın kendimide kötülemek olduğunu biliyorum. Benim ki normal bir durum değil. Gerçekten elimde olmayan sebepler yüzündendi. Hayalimdeki üniversiteyi DT-CF'yi kazanamayınca içime kapandım. Boşuboşuna kendimi yıpratmıştım bu kadar.

Yukarıdaki parçada aşağıdakilerin hangisiyle ilgili yanlışlık yapılmamıştır?

- A) "Ki"nin yazımı
B) Kısaltmaların yazımı
C) Ses bilgisine dayalı yazım
D) "De"nin yazımı
E) İkilemelerin yazımı

7. Aşağıdakilerin hangisinde satır sonuna sığmayan sözcüklerin yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Karabük’
ten haber geldi.
- B) Gamze
miydi dün seni arıyan?
- C)a-
rabayla iki saat sürüdü orası.
- D) senin
de fikirlerin alınmalıydı.
- E) müda-
faa etmişlerdi suçluyu.

8. Aşağıdakilerin hangisinde satır sonuna sığmayan sözcüklerin yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) Sivas
ta okumuştum.
- B)1888’-
de dünyaya gelmiş.
- C) derdim-
ki ben büyüyünce doktor olacağım.
- D)uçurt-
ma istedi benden.
- E) evde
ki her şeyi dağıtmıştı.

9. Aşağıdakilerin hangisinde satır sonuna sığmayan sözcüklerin yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) ev
de kalmamış araba da.
- B)onda-
ki kazağımı istedim.
- C) 21.30’
da uçaktan inecek.
- D) ba-
şöğretmen sözcüğü bitişik yazılır.
- E) aslan-
ağzı bitkisi istedi annem.

10. Aşağıdakilerin hangisinde satır sonuna sığmayan sözcüklerin yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) güzel
mi güzel yapmış hani.
- B) göz
de öğrencisiydi sınıfın.
- C) il-
kokul mezunu benim annem.
- D) Ordu’
nun peyniri harikaydı.
- E) duyдум
ki unutmuşsun beni.

11. Aşağıdakilerin hangisinde satır sonuna sığmayan sözcüklerin yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) olağa-
nüstü bir durumda ülke.
- B) Türkçe-
nin
- C) sus-
ki gözlerin konuşsun.
- D) ben-
deki yerini kaybetti.
- E) Ağrı’
dan geldi bunlar.

12. Aşağıdakilerin hangisinde satır sonuna sığmayan sözcüklerin yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) 15.45’
te zil çalacak.
- B) Ayşe’
nin kalbi çok temzidir.
- C) Adana’
nın yolları karlıdır.
- D) Ankaralı’
nın hâli başkadır.
- E) Birliği’
ne üye olmak istiyorlardı.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 8

Yazım Kuralları - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

1. 18. yy'ın sonlarında Rousseau öğrencilerine Peloponnes savaşlarını okutuyordu. İlk öğretim için ders kitapları 19. yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkmaya başladı. Bu günkü ders kitaplarının ataları olan bu kitapları incelemeden günümüz ders kitapları hakkında doğru kararlar veremeyiz.

Bu parçadaki altı çizili sözlerin hangisinde yazım yanlışlığı yapılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) Bu konuyla ilgili kanun, Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
B) Leyla ile Mecnun, Türk edebiyatında en çok işlenen anlatılardandır.
C) Bahar mevsiminde bu tepeden Çanakkale Boğazı'nın seyrine doyum olmaz.
D) Kültigin Anıtı, uçsuz bucaksız Orhun Vadisi'nin orta yerinde ziyaretçilerini bekler.
E) XII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu bu yıl Ankara'da yapılacak.

ÖSYM - 2020 TYT

3. Osmanlı Devleti döneminde 1869 tarihli Milli Eğitim Kanununda yayımlanması sonrasında Takvimivakayı Gazetesi'nde ilk okullar için ders kitabı yazma yarışması ilan edildi. Bizde de ders kitapları yazarlarından olan Selim Sabit efendinin kitabı birinci seçildi.

Bu parçada yer alan yazım yanlışlarıyla ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir:

- I. Kişi adlarından önce ve sonra gelen saygı sözleri, ünvanlar, lakaplar, meslek ve rütbe adları büyük harfle başlar.
II. Özel adlara getirilen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılır.
III. Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. sözler büyük harfle başlamaz.
IV. Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.
V. Benzetme yoluyla insanın bir niteliğini anlatmak üzere kurulan birleşik kelimeler ayrı yazılır.

Buna göre numaralanmış ifadelerin hangisinde yukarıda verilen yazım kuralların dışında kalan bir yazım yanlışlığı açıklanmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Havada serbest bırakılan her cisim yere düşer. Bu düşmeye sebep olan da yer çekimi kuvvetinden başka birşey değildir. Cisimlerin ağırlığı yada hafifliği, aslında yerin onları daha büyük veya daha az bir kuvvetle çekmesiyle ilgilidir. Her cismin diğer cisimler üzerinde belirli bir çekim kuvveti vardır. Bu çekim kuvveti, söz konusu cisimlerin kütesine ve birbirine olan mesafesine bağlıdır. Cisimler ağırlaştıkça ve aralarındaki mesafe azaldıkça kendilerinin üzerinde ki çekim kuvveti büyür.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı doğrudur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Antarktika'da uzun kutup gecesi Güneş'in ufuktan yükselmesiyle biter ve altı ay sürecek gündüz başlar. Çok geçmeden simokinlerini giymiş Penguen sürüleri, kısa bacakları üzerinde hoplayarak ilerlemeye başlar.
II. Fransız bilginlerinden Becoquerel, bazı atomlardaki ışıma özelliği demek olan Radyoaktifliği keşfetmiştir. Radyoaktiviteyle ilgili olan atom enerjisi, iyi kullanıldığı takdirde, tıpkı elektrik enerjisi gibi bir güç elde edilebilirdi.

Numaralanmış açıklamalarla ilgili olarak

- I. Alıntı sözlerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır.
II. Ses bilgisi kurallarıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır.
III. Büyük harflerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) Yalnız III E) II ve III

6. Aşağıdakilerin hangisinde birleşik sözcüklerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Daha önce hiç kuşkonmaz görmemiştim, ne kadar naifmiş.
B) Ali Hoca bir gün yayın evinden çıkarsa hayatın tadını çıkaracaktı.
C) O, ne çetin cevizdir o; adama pabucunu ters giydirir.
D) Köylerde bağ bozumu zamanı bir hareketlilik başlar.
E) İnsanları kendisinden kurtarmaya en çok zorladıkları kavram ön yargıdır şüphesiz.

7. İstanbul Üniversitesi Batı Dilleri Edebiyatı Bölümü dilbilim alanında yaptıkları çalışmalar ve verdikleri dersler ile tanınan Prof. Dr. Şeyda Ozil 1-2 Aralık 2006 tarihleri arasında, İstanbul Goethe Enstitüsünde bilimsel metin ölçütlerinin belirlenmesinin yanı sıra örnek metinler üzerinde de söz konusu ölçütlerin uygulamasına yönelik bir seminer düzenlemişlerdir.

Bu cümledeki yazım yanlışını gidermek için aşağıdaki-lerden hangisi yapılmalıdır?

- A) "İstanbul Üniversitesi Batı Dilleri Edebiyatı Bölümü" ifadesindeki "Dilleri Edebiyatı Bölümü" ifadesi küçük yazılmalıdır.
B) "Dil bilim" ifadesi ayrı yazılmalıdır.
C) "Enstitüsü" ifadesine gelen ek, kesmeyle ayrılmalıdır.
D) "Yanı sıra" sözü bitişik yazılmalıdır.
E) Kısaltmalarda kullanılan nokta (.) işareti kaldırılmalıdır.

KONSEPT BİLGİ

Özel isimlere yapım eki, çokluk eki getirilince kesme işaretiyle ayrılmaz ve bu eklerden sonra getirilen ekler de kesme işaretiyle ayrılmaz.

8. Yüksek lisans tezini vermek üzere olan Özge, seminerden kaldığını, kalmasına sebep olarak da yaptığı yazım yanlışlarının gösterildiğini anlıyor.

Özge aşağıda verilen cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinde düzeltme yaparsa seminerden geçmek için tekrar başvuru yapabilir?

- A) Türkiye Türkçesi ülkemizde bugün Tüik verilerine göre 83.154.997 kişi tarafından resmi dil olarak kullanılmaktadır.
B) Türkçe az bilinen bir gerçeğe Malazgirt'ten çok önce Anadolu'da ve Balkanlarda konuşulmuş ve yazılmıştır.
C) Elbette bu dil birdenbire veya kolayca bu aşamaya gelmemiştir.
D) Bunun için birçok savaş vermiş, çoğunda ağır sözcük kayıplarıyla zayıflamıştır.
E) Selçuklu ile Anadolu'nun hâkimi olan Türklerin dili de git-gide yazı dili olmuştur.

9. Birleşme sırasında kelimelerden her ikisi veya ikincisi anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yapılmıştır?

- A) Sıcak yaz günlerinde dondurmanın yanında çokça tüketilen tatlıların başında bülbülyuvası ve kadayıf gelir.
B) Ekim ve kasım ayları elma, nar, ayva ve beşbiyık gibi meyvelerin pazar tezgâhlarını süslediği zamanlardır.
C) Çok sevdiği kavuniçi elbisesini dolaptan özenle çıkardı, ütöleyerek ertesi gün giymek üzere hazırladı.
D) Cırcırböceği ile karıncanın macerası, kardeşimin anemden ve benden en çok dinlediği masaldır.
E) Narçiçeği rengindeki şapkasıyla kalabalık içinde çok uzaklardan bile ayırt edilebiliyordu.

ÖSYM - 2024 TYT

KONSEPT BİLGİ

Birleşik sözcüklerin yazımında dikkat edilecek hususlar şöyle özetlenebilir: Birleşme sırasında ilk sözcüklerde ses düşmesi ya da türemesi var mı? İkinci sözcük anlam kaybına uğramış mı? Sözcüklerin herhangi birinde tür kaybı var mı?

10. I. Çin'e gittiğinde içtiği yılanbalığı çorbası tat olarak fena sayılmazmış, ta ki çorbanın adını öğreninceye kadar.
II. Türkçede öğrendiğimiz art damak ünsüzlerine örnek olarak "k" ve "g" ünsüzleri verilebilir.
III. Yeni aldıkları yazarkasada internete bağlanma özelliği de dikkati çekiyormuş.
IV. Nedense öğrenci arkadaşlar gözyuvarı, ısıyuvarı gibi sözcüklerde geçen "yuvar" kelimesini anlamakta zorlanıyorlar.
V. Temizlikte kullanılan Arap sabunu birçok temizleyiciden daha etkili bir temizlik aracıdır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1D 2B 3E 4A 5C 6B 7B 8A 9D 10B

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

1

2

3

4

5

6

7

8

9

TEST 9

Yazım Kuralları - Karma

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Bu yazılı kâğıdını DANIŞTAY'a götürmeye kararlı olduklarını söyledi.
- B) Bankanın Genel Müdürlük binası Ulus'taydı hatırladığım kadarıyla.
- C) Emekli sandığı eskiden devlet memurlarının bağlı oldukları sosyal sigorta kurumuydu.
- D) Gelibolu Yöresi taşıyla toprağıyla tarih kokuyordu.
- E) En güzel ahşap evler Karadeniz'in doğusunda yer almaktadır.

2. I. Kayseri Mantısı artık yurtdışında da tanınan, herkesin seyerek yediği yemeklerin baş aktörü konumundaydı
- II. Dün akşam birlikte yediğimiz Pekin Ördeği'nin tadına hatta içinde de bakmaya gideceğimiz için çokta heyecanlıyım.

Numaralanmış cümlelerle ilgili

- I. Büyük harflerin yazımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır.
- II. Bağlaç olan "de"nin yazımıyla ilgili yanlışlık vardır.
- III. "İç ve dış" sözcükleriyle ilgili yanlışlık yapılmıştır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
- D) I ve III E) II ve III

3. I. Atatürk'ün Ankara'ya gelişinin 101'nci yılı törenlerle kutlandı.
- II. Birkaç yüz yıl önce günümüzün teknolojik ve teknik gelişmelerini hayal bile edemiyorduk.
- III. Hepimiz suspus olmuş, korka korka ona bakıyor, bir şey demesini bekliyorduk.
- IV. Erhan Bey aşağıya inerken birkaç memur da önüsıra yürüyordu.
- V. Babam beni ben daha çok küçükken "Fındık Faresi" diye severdi.

Numaralanmış cümlelerden hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün yazımı yanlıştır?

- A) Bu araştırmada bizi şaşırtan bulgu, çevreciliğin barışsever akımlarla çatışmasıdır.
- B) O kadar merhametlidir ki yakın arkadaşları arasında karıncaincitmez olarak anılır.
- C) Başkentin ortasındaki gökdelenler, etrafındaki binaları yutacakmış gibi duruyordu.
- D) İnsanlar, çokbilmiş olarak tanınan kişilerle arkadaşlık kurmaktan uzak dururlar.
- E) Orada yaşamamış, o insanlarla hiç bağ kurmamış gibi ne değerbilir ne yol yordam.

ÖSYM - 2020 TYT

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yay ayraç içinde verilen kurala uymamaktan kaynaklanan bir yazım yanlışı vardır?

- A) Neden sonra kendine geldiğinde baktı ki güneş tepeye gelmiş de devrilmiş gidiyor. (Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar.)
- B) Batı'nın durmadan düşünce kalıplarını zorladığı bir çağda, Türk toplumu için tek kurtuluş yolu, dünyaya açılmak yani durmadan yenileşen düşünceden yana olmaktır. (Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde doğu ve batı sözlerinin ilk harfleri büyük yazılır.)
- C) Tanzimat edebiyatı döneminden beri zaman zaman üzerinde durulup da bir türlü gerçekleştirilemeyen konuşma dilini yazı dili yapma savaşı, bu devirde kesin olarak benimsenmiştir. (Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.)
- D) Çağdaş ulus, büyük endüstrisiz, genel sağlık korumasız, demir yolsuz, elektriksiz, gönençsiz kalamaz. (Yol ve ulaşım ile ilgili birleşik kelimeler ayrı yazılır.)
- E) Zaman zaman yalnız kalmaktan, kendimi dinlemekten hoşlanıyorum. (Sözcükler ses bilgisi kurallarına uygun olarak yazılır.)

6. Tanıdığım bir ağaç var
Etlik Bağlarına yakın
Tanrının işine bakın
Bir öğrene görsün aşkı
Ağacı o vakit seyredin

Yukarıda verilen dizelerin hangilerinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) II ve III B) II ve IV C) II, III ve IV
- D) II, IV ve V E) II, III ve V

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Ankara'daki evlerin m²'sine üç bin üç yüz lira istiyorlar.
 B) Bir kişinin gaiplikten dolayı miras hakkından mahrum tutulması Medeni Kanun'un 32'nci Maddesi'nde açıkça dile getirilmiştir.
 C) 2012 senesinin Eylül'ünde hâlihazırda çalıştığım Kurum'a başladım.
 D) Uluslararası Türk Dili kurultayına ben de bir bildiriyle katılmıştım.
 E) Bir zamanlar öğrencilerimle birlikte röportaja gittiğim TDK'nin eski başkanının adı Prof. Dr. Şükrü Akalın'dı.

8. Yazılan bu kitapta Yunan tarihide yöneticilerin isimleri altında kısaca incelenerek bölüm sonun da Yunanlılar da sanat, edebiyat ve bilim kısmı konmaktadır. Tarih kitaplarında askerî ve diplomatik olayların tarihin asıl gövdesi sayılması, sanat ve bilimsel gelişmelerin ekler biçimin de bu ana metine ilave edilmesi bu güne kadar gelmektedir.

Bu parçada kaç yerde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) 8 B) 7 C) 6 D) 5 E) 4

9. Abdülhak Şinasi Hisar, eserlerinin pekçoğunda İstanbul'u ve İstanbul'un en önemli mekânı olan Boğaziçi, Çamlıca, Büyükkada hayatını konu eder.

Aşağıdakilerin hangisinde bu cümledekiyle özdeş bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Ruşen Eşref, edebiyatımızın ünlü sanatkâr ve fikir adamlarıyla yaptığı bir dizi mülâkatı, 1918'de "Diyorlar Ki" adıyla kitaplaştırdı.
 B) Ahmet Celal, İstanbul'a İngilizlerin girmesi üzerine, emiri Mehmet Ali'nin çağrısına uyarak, onun Orta Anadolu'da Porsuk çayı kıyısındaki köyüne gidip yerleşir.
 C) Sinekli Bakkalın konusu kısaca II. Abdülhamit zamanında İstanbul'un Sinekli Bakkal mahallesinin Sinekli Bakkal sokağında doğup, büyüüp evlenen Rabia adlı bir hafız kızının ve çevresindekilerin hayatıdır.
 D) Nevin içinde bulunduğu dünyadan, bu dünyanın iki yüzlülüğünden ve çıkarıcılığından sıkılmıştır ve yalansız, özgür ve samimi bir dünyaya özlem duymaktadır.
 E) İkinci Dünya Savaşı'nın sınırlarımıza dayandığı 1944'de baskın tehlikesine karşı geceler karartılmaktadır.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Gün doğumundan gün batımına kadar seni beklerim, heyhat; neredesin?
 B) Sözlerimde ne vardı ki benimle konuşmamayı tercih etti bizim Ahmet Beyefendi?
 C) Bu sorunun cevabını illa ki bilirler de bir türlü söylemek istemezlerdi.
 D) Bu sözleri senden duysam da bir, duymasam da bir, diyerek aşağılardı hepimizi.
 E) Suratından her şey anlaşılıyordu lakin kimse onu toz-pembe hayallerinden vazgeçirmek istemiyordu.

11. (I) Kedi bağırsağı çiçekleriyle bezeli yoldan geçmeyeli uzunca bir vakit olmuştu. (II) O zaman hayalleri, umutları, geleceğe dair inançları bambaşkaydı. (III) İşte şuracıkta, şu iri taşın üzerinde, Sıdika ile oturur Hülya'yı beklerler; o, asma bezeli merdivenleri sekerek inerken "Yine geç kaldın ama." derlerdi. (IV) Gülümser ve "Yok, yok, geç değil; siz erken gelmişsiniz." derdi. (V) Her sabah okul yolundaki bu konuşma, tatlı atışma hiç değişmeden devam eder; okula vardıklarında, her biri ayrı sıraya oturup derslerine bir gayretle sarılırlardı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ki"nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Sen ki hiçbir zaman sinirlenmezdin, ne oldu böyle?
 B) Halim o kadar dikkatsizdi ki işlerin böyle sonuçlanacağı besbelliydi.
 C) Durumundaki tuhaflık ben dâhil herkesin dikkatini çekecekti oysa ki gerçek daha da farklıydı.
 D) Bizimki de bu meselenin sulh yoluyla çözüldüğüne yürekten seviniyordu.
 E) Mademki gelmeyecektin, neden arayıp haber vermedin?

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

1

2

3

4

5

6

7

8

9

TEST • 10

Yazım Kuralları - Karma

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Şairin pek çok şiirinin tekdüze olmasına rağmen o, orijinaliteyi teknik becerisinde gösteriyor.
- B) Çocukları inisiyatif verilmesi onların ileride üstlenecekleri zorlu görevlerde başarılı olmalarını sağlayacaktır.
- C) Maydanoz ve havucun göze iyi geldiği çoğu kişinin malumdur.
- D) Kadının zarafeti baloya gelen herkesin gözünü kamaştırmıştı.
- E) Ofisimizde altmış ile yetmiş arasında personel görev yapmaktadır.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Onun şiirlerinde ağırlıklı işlenen konu şuydu: Zaman.
- B) Nuri Efendi, okul müdürünün odasındaki misafirlerle ilgileniyor.
- C) Oğlunun eve getirdiği sokak köpeğine Güçlü adını verdi.
- D) TBMM’de ele alınan Yasa oy çokluğuyla kabul edildi.
- E) Koreografi, Antik Yunan tiyatrosunda ortaya çıkmıştır.

3. Birleşik sözcüklerin yazımıyla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İkinci kelimesi “-an, -en, -ar, -er, -maz, -mez, -mış, -miş” sıfat-fiil eki alan kelimeler birleşik yazılır.
- B) Renk adlarının yazımında rengin adı ya da “renk” sözcüğü geçiyorsa sözcük ayrı yazılır.
- C) “iç, dış, sıra” sözcüklerinin sona gelmesiyle oluşan kelimeler bitişik yazılır.
- D) “bilim” ve “bilgi” sözleriyle kurulan birleşik kelimeler ayrı yazılır.
- E) Somut olarak yer anlamı taşımayan “alt, üst, üzeri” sözcükleriyle kurulan kelimeler bitişik yazılır.

4. Tramvay, Galata Köprüsü üzerinden tarihî yarımada-ya ge-

çerek Sultanahmet’e vardığında sırasıyla iki farklı şehrin çehresine şahit olan yolcu, burada bir müddet beklemek zorunda kalacak. Roma hipodromu olan At Meydanı çevresinde-

ki yapıların ışıltısı karşısında büyülenecek; üç devrin mabe-di bin beş yüz yıllık Ayasofya Camisi, etrafı süsleyen

Alman çeşmesi gibi anıtlar geçidinin ortasında başı döne-

cektir.

Bu parçada numaralanmış sözlerin hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM - 2021 TYT

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde herhangi bir yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Ulu Önder Atatürk’e Sakarya Zaferi’nden sonra “Gazi” ünvanı verilmiştir.
- B) İtalya, ikinci Dünya Savaşı öncesinde Rusya’ya ultimatom vermiştir.
- C) ÖSYM’nin tercih kılavuzu’nda bazı hatalar tespit edildi.
- D) Müteahhitin yaptığı bina birkaç yıl içinde çökme tehlikesi gösterdi.
- E) Okuldaki biyoloji laboratuvarlarına yeni malzemeler geldi.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Şinasi, arkadaşı Agâh Efendi ile 1860 yılında Tercümanı Ahval gazetesinin çıkarmıştır.
- B) Bill Gates’in yaklaşık 55 milyar dolar serveti olduğu söylenmektedir.
- C) Öğrencileri okul bahçesinde dörderli sıra halinde bekletip saatlerce onlara nasihat ederdi.
- D) Bu gönlü bol insan servetinin ondaikisini hayır işlerine harcamış.
- E) Bu seneki kârımızı %50 arttırarak yeni yatırımlar yapmayı düşünüyoruz.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Köyden kente göç, genellikle Doğu Anadolu Bölgesinden Batı illerine gerçekleşmektedir.
- B) Yurdun güney batısı şiddetli yağmurlara maruz kalmış durumda.
- C) Kadın kocasını affetmeyince yirmi dört yıllık evlilik de bitmiş oldu.
- D) Yeni almış olduğu aliminyum kaplamalı koltuk değneklerinin sapı gitgide eskimeye başlamış.
- E) Evdeki hesabın çarşıya uymadığını o da enaz bizim kadar iyi biliyordu.

8. Geniş kanatları boşlukda simsiyah açılan
I
Ve arkasında Güneş doğmıyan büyük kapıdan
II III
Geçince başlıyacak bitmeyen sükunlu gece
IV
Guruba karşı bu son bahçelerde keyfince
V

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerin hangisinin yazımında bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) II B) III C) IV D) V E) I

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Son günlerde Amerikan Dolarında düşüş gözlenmektedir.
- B) Ortaçağ'da, Avrupa'nın pekçok ülkesinde skolastik felsefe hâkimiyetini sürdürmüştür.
- C) Bu olay hiç de görüldüğü kadar basit birşey değil.
- D) Dayımlar her Temmuz ayında bize Malatya kayısısı getirirdi.
- E) İtalya'da bulunan Po Ovası, Avrupa'daki önemli tarım alanlarından biridir.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla yazım yanlışı vardır?

- A) Bu topraklarda 1915'den bu yana faaliyet gösteren şirketimiz, yurt dışınada açılacak.
- B) Konuyla ilgili olarak Genelkurmay Başkanlığı'ndan bilgi alınacaktır.
- C) İstanbul'daki Taksim meydanı her yıl binlerce turisti alıyor.
- D) Roman türü Tanzimat'ın ilanından sonra Batı'dan Türk Edebiyatına girmiştir.
- E) Yurdun güney batısı şiddetli yağmurlara maruz kalmış durumda.

11. I. Tevfik Fikret'in eleştiri oklarından İstanbul'da nasibini almıştır.
- II. Ben sana öyle bir şey dermiyim hiç?
- III. Bugün ve yarın gireceğimiz YKS'dan başarılı bir sonuç almayı umuyoruz.
- IV. Vali bey, bütün dikkatini toplamış şekilde olayı dinliyordu.
- V. Bu konuda sizlerin görüşlerinide dikkâte almayı düşünüyoruz.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde ortak bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) III – IV B) I – IV C) I – V
D) II – III E) III – V

12. İzmirin Bornova ilçesinde meydana gelen sağnak yağış; trafiğin tıkanmasına, elektriklerin kesilmesine yolaçtı.

Bu cümledeki yazım yanlışlarının düzeltilmesi için aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) "ilçe" sözcüğü büyük harfle başlamalı
- B) "sağnak" sözcüğü "sağanak" şeklinde yazılmalı
- C) "yol aç-" fiili ayrı yazılmalı
- D) "elektrik" sözcüğü "elektrik" şeklinde yazılmalı
- E) "İzmir" sözcüğüne gelen çekim eki kesme işareti ile ayrılmalı

EN ÇOK KARIŞTIRILAN NOKTALAMA İŞARETLERİ

VİRGÜL (,)

1. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.
 2. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
 3. Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.
 4. Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.
 5. Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur.
 6. Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinden sonra konur.
 7. Konuşma çizgisinden sonraki alıntı cümlesinin bitimine konur.
 8. Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.
 9. Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette gibi kelimelerden sonra konur.
 10. Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.
 11. Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur.
 12. Sayıların yazılışında kesirleri ayırmak için kullanılır: 38,6 (otuz sekiz tam, onda altı), 0,45 (sıfır tam, yüzde kırk beş)
 13. Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur.
- UYARI:** Metin içinde zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra virgöl konmaz. (tek olduğunda)
14. Özne olarak kullanıldıklarında bu, şu, o zamirlerinden sonra konur.
 15. Kitap, dergi vb.nin künyelerinde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur.
- UYARI:** Metin içinde ve, veya, yahut, ya ... ya bağlaçlarından önce de sonra da virgöl konmaz.
- UYARI:** Tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra virgöl konmaz.
- UYARI:** Cümlede pekiştirme ve bağlama görevinde kullanılan da / de bağlacından sonra virgöl konmaz.
- UYARI:** Metin içinde -ınca / -ince anlamıyla zarf-fiil görevinde kullanılan mı / mi ekinden sonra virgöl konmaz.
- UYARI:** Şart ekinden sonra virgöl konmaz. (Tek olduğunda)

İKİ NOKTA (:)

1. Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlenin sonuna konur.
2. Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlenin sonuna konur.
3. Ses bilgisinde uzun ünlüyü göstermek için kullanılır.
4. Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra konur.
5. Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.
6. Genel ağ adreslerinde kullanılır.
7. Matematikte bölme işareti olarak kullanılır.

EN ÇOK KARIŞTIRILAN NOKTALAMA İŞARETLERİ

KESME İŞARETİ (')

1. Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır.

Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğu zaman ekten önce kesme işareti kullanılır.

Belli bir kanun, tüzük, yönetmelik kastedildiğinde büyük harfle yazılan kanun, tüzük, yönetmelik sözlerinin ek alması durumunda kesme işareti kullanılır: Bu Kanun'un 17. maddesinin c bendi... Yukarıda adı geçen Yönetmelik'in 2'nci maddesine göre... vb.

Özel adlar için yay ayraç içinde bir açıklama yapıldığında kesme işareti yay ayraçtan önce kullanılır.

Ek getirildiğinde Avrupa Birliği kesme işareti ile kullanılır.

UYARI: Sonunda 3. teklik kişi iyelik eki olan özel ada, bu ek dışında başka bir iyelik eki getirildiğinde kesme işareti konmaz.

UYARI: Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturum ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz.

UYARI: Başbakanlık, Rektörlük vb. sözler ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde Başbakanlığa, Rektörlüğe vb. biçimlerde yazılır.

UYARI: Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz.

UYARI: Sonunda p, ç, t, k ünsüzlerinden biri bulunan Ahmet, Çelik, Halit, Şahap; Bosna-Hersek; Kerkük, Sinop, Tokat, Zonguldak gibi özel adlara ünlüyle başlayan ek getirildiğinde kesme işaretine rağmen Ahmedî, Halidî, Şahabî; Bosna-Herseği; Kerküğü, Sinobu, Tokadı, Zonguldağı biçiminde son ses yumuşatılarak söylenir.

UYARI: Özel adlar yerine kullanılan "o" zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz ve kendisinden sonra gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.

2. Kişi adlarından sonra gelen saygı ve ünvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur.

3. Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur.

4. Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur.

5. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için konur: Yabancı Sözlere Karşılıklar Kılavuzu'nun veri tabanının genel ağda hizmete sunulduğu gün olan 12 Temmuz 2010 Pazartesi'nin TDK için önemi büyüktür.

6. Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır.

7. Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için konur: a'dan z'ye kadar, Türkçede -lık'la yapılmış sözler.

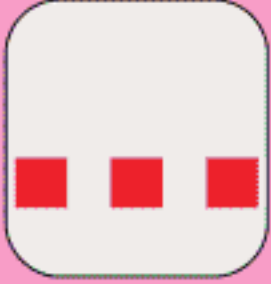

NOKTALI VİRGÜL (;)

1. Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.

2. Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

3. İki den fazla eş değer ögeler arasında virgül bulunan cümlelerde özneden sonra noktalı virgül konabilir.

ÜÇ NOKTA (...)

1. Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.

2. Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten dolayı açık yazılmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur.

3. Alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konur.

4. Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur.

5. Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için konur.

UYARI: Ünlem ve soru işaretinden sonra üç nokta yerine iki nokta konulması yeterlidir.

6. Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır.

UYARI: Üç nokta yerine iki veya daha çok nokta kullanılmaz.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 1

Nokta, Virgül, Noktalı Virgül, İki Nokta, Üç Nokta

1. Destanın Fransızcadaki karşılığı “Epopé” kelimesidir. Milletlerin oluşum çağlarında söylene söylene gelişen manzum, olağanüstü kahramanlık hikâyeleridir. Yazarı belli olan epopeler; İlayda, Odyssia, Şehname vb.

Bu cümledeki noktalama yanlışlığı aşağıdakilerden hangisiyle giderilir?

- A) Tırnak (“ ”) yerine yay ayraç () getirilerek.
B) Virgül (,) yerine noktalı virgül (;) getirilerek
C) Noktalı virgül (;) yerine iki nokta (:) getirilerek
D) Fransızca kelimesinden sonra kesme işareti (') getirilerek
E) Nokta (.) yerine üç nokta (...) getirilerek

2. Dünden beri susup duran I, soluğunu dışarıdan alan II, kafasının içi kazan gibi olan III, bir babam var evde. Bu IV, görmezden gelinecek V, üstü kapatılacak bir sorun değil.

Yukarıda numaralanmış yerlerin hangisinde virgölün kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Az sonra bebek doğacak I, yanakları kırmızı, süt koku bir bebek II Sürekli altını ıslatacak III, uykusuzluğa kendini hazırlamış IV, önceden çocuklarla ilgili çok kitap okumuş bir annenin kucağına verilecek V.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisinde noktalama işareti yanlış kullanılmıştır?

- A) V B) II C) I D) IV E) III

4. XX. yüzyılın son çeyreğinde plansız iç göçler sebebiyle kalabalıklaşan İstanbul; benzer kaderi yaşayan Ankara, İzmir, Bursa gibi şehirlere göre daha çok sorunla baş başa kalmıştır.

Aşağıdakilerin hangisinde noktalı virgül (;) bu cümledeki işleviyle kullanılmıştır?

- A) Yazar değil, eleştirmenler; metinler değil, yorumlar yani bakış açıları değiştiği için edebiyat eserlerinin anlamı da imâ zenginleşmektedir.
B) Kopuk dizelerin, anlatı parçacıklarının, çizimin sınırlarında dolaşan bu melez metin; onun yaşam haritasına göre farklılıklar gösterir.
C) Türkiye, İran, Rusya; Ankara, Tahran, Moskova isimlerinin birbirleriyle münasebetleri açık seçik ortadadır.
D) Tokat'ta yetiştirilen ürünlerin başında domates, biber, fasulye, patates; kiraz, vişne, elma, erik gelir.
E) Lale, sümbül ve karanfil motifleriyle ebru sanatına farklı bir yorum getirmiş; bu sanatın genç kuşaklarca tanınmasına katkıda bulunmuştur.

ÖSYM - 2019 TYT

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama yanlış vardır?**

- A) Beni bu kadar çok önemseyeceğini düşünemedim aslında.
B) Şunu kafana sok: Doğduğunda kulağına ezan okunur, ölünce arkandan okurlar.
C) Öğretmen, sadece ders değil, hayatı da öğretir öğrenciye.
D) Kış geldi artık, her yer bembeyaz oldu.
E) Aile, kaç gündür kaybolan çocuğu arıyor.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgölün kullanımı doğrudur?**

- A) Anneni, babanı seviyorsan, hayattayken onların kıymetlerini bil.
B) Mezun olurken annesinin, gözyaşları sevinçtendi.
C) Eve uğrayıp, üstünü değiştirdi.
D) Gelene, selam verilir; gidene, yol verilir.
E) Hem bensiz yapamıyor, hem her şeye karışıyor.

7. I. Herhangi bir konuda bilgi vermek () bir gerçeği ortaya koymak amacıyla yazılır.
II. Açık () anlaşılır bir dil kullanır makalede.
III. Makalenin amacı () açıklama, eleştiri, bilgilendirme de olabilir.
IV. Makalenin yazılacağı konu güncel olabileceği gibi () felsefi, bilimsel, sanatsal da olabilir.
V. Türk edebiyatında ilk makale () Şinasi tarafından çıkarılan ve ilk özel gazete kabul edilen Tercüman-ı Ahval'de yayımlanmıştır.

Yukarıda numaralandırılmış cümlelerin hangisinde, parantezle gösterilen yere noktalı virgül getirilmelidir?

- A) II B) I C) V D) IV E) III

8. Aşağıdaki cümlelerde boş parantezle belirtilen yerlerin hangisine iki nokta (:) getirilmelidir?

- A) Fecriati'nin en önemli temsilcisi () Ahmet Haşim'dir.
B) Cumaya kadar şu konuları bitirmeliyiz () isim, sıfat, zamir.
C) Ahmet () Mehmet, Yasin ve Yavuz ile emsaldir.
D) Bunu yapmamız gerekiyor () herkes bizi bekliyor.
E) Öğretmen () odasına çıkıp dosyaları aldı.

9. Seversen her mesleği yaparsın $\frac{.}{I}$. Benim severek yaptığım iki meslek var $\frac{:}{II}$ öğretmenlik ve anne olmak $\frac{...}{III}$. Dünyaya tekrar gelsem yine bu ikisini isterdim $\frac{.}{IV}$. Şimdi beni daha iyi anladın mı $\frac{?}{V}$.

Yukarıdaki cümlelerde numaralanmış yerlerin hangisinde noktalama yanlışlığı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül (,) sıfat tamlamalarını ayırmak göreviyle kullanılmıştır?

- A) Bilim Kurulu, Sağlık Bakanı bugün açıklama yapacak.
B) Apartmanda, demir sopa ile çelik kapı kırılmış.
C) Donmuş sebze, kızarmış yiyecekten uzak durmalısın.
D) Yazı tahtası, okul defteriydi eksiği hiç bitmez.
E) Kreşin ilk günü ağlayanlar, sızlayanlarla doluydu.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde (;) ötekilerinden farklı bir işlevde kullanılmıştır?

- A) Ömer Seyfettin; Memduh Şevket Esendal ve Sait Faik Abasıyanık gibi öykücülerden farklı bir yol izlemiştir.
B) Bu yıl üniversite sınavında matematik; fizik, kimya ve biyolojiden daha zor gelmişti bana.
C) Sanat; edebiyat, resim, müzik, tarih gibi sanatlarla iç içedir.
D) Karagöz, orta oyunu, meddah göstermeye dayalı; hikaye, roman, masal anlatmaya dayalı türlerdir.
E) Okula yeni gelen Fatih; Kemal, Yasin, Ali ve Yusuf'a göre daha çok konuşuyordu.

KONSEPT BİLGİ

Nokta, soru işareti, ünlem işareti, üç nokta ve iki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlar.

12. Konuşmasından mı () hareketlerinden mi () bilmem ama bir havalı geldi bana buradaki insanlar () Burnu havada () insanlara tepeden bakan insancıklar ()

Parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) (,) (,) (,) (,) (...)
B) (,) (?) (,) (,) (...)
C) (;) (;) (,) (;) (,)
D) (;) (,) (,) (,) (!)
E) (,) (,) (?) (,) (,)

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 2

Nokta, Virgöl, Noktalı Virgöl, İki Nokta, Üç Nokta

1. Müzik () ruhu besleyen bir sanattır () edebiyat () duygulara yön veren bir sanattır ()

Yukarıda boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) (,) (,) (,) (,) B) (,) (?) (,) (,) C) (;) (;) (,) (;) D) (;) (,) (,) (,) E) (,) (;) (,) (,)

2. Aşağıdakilerin hangisinde noktanın kullanımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) T.C. vatandaşı olduğum için çok mutluyum. B) T.D.K'nin sözlüğüyle uyurdum hep. C) Saat 21.30'da otobüsüm hareket edecek. D) 1. olmuştum il genelindeki denemede. E) 14.05.1988 tarihinde Ankara'ya taşındık.

KONSEPT BİLGİ

Sıralı cümleyi oluşturan cümlelerin kendi içinde virgöl kullanılmamışsa bu cümleler arasına virgöl konulur.

3. Virgöl, sıralı cümleleri ayırmak için kullanılır.

Aşağıdakilerin hangisinde virgöl bu açıklamada belirtilen amaç için kullanılmamıştır?

- A) Geç fark ettim, taşın sert olduğunu. B) İt ürür, kervan yürür. C) Anasına bak kızını al, kenarına bak bezini al. D) Ev alma, komşu al. E) Bir elin nesi var, iki elin sesi var.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iki nokta (:) yanlış kullanılmıştır?

- A) Kapıdan bir ses bağırdı: Kim var orada? B) Sevdığım iki şair var: Necip Fazıl ve Ahmet Hamdi Tanpınar. C) Annem hep şunu tembih eder: Sırrını söyleme dostuna. D) Meddah, tek kişilik oyundur: Karagöz, gölge oyunudur. E) Çocuklar virüse yeni ad takmışlardı: Gezen Kötülük.

5. Her dönemin temelde iki tür davranışı vardır () Bir taraftan tahnık olduğunu "saklamak" () diğer taraftan ise geleceğe "aktarmak" ister () İşte bunlar () hangi şartlar altında () hangi duygularla yazılmış olursa olsun üretilen edebî eserlerin muhatap aldığı iki eşik olarak beliriyor.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (.) (,) (...) (;) (,) B) (;) (;) (,) (,) (;) C) (;) (,) (,) (;) (,) D) (,) (;) (...) (;) (,) E) (;) (,) (,) (,) (;)

ÖSYM - 2024 TYT

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgöl kaldırılırsa sözcüğün türü değişmez?

- A) Genç, halkın söylediği sözlerle anlam veremedi. B) Öğretmen, odasından dosyasını aldı. C) Küçük, çam ağacının arkasına saklandı. D) Bu, kadını gözü bir yerden ısıırıyordu. E) Hasta, kadına bir şeyler söyledi durdu.

7. Pastalar, börekler masanın üzerinde () içecekler buzdolabındaydı.

Bu cümleye ayraçla boş bırakılan yere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) Noktalı virgül
B) Virgül
C) İki nokta
D) Kısa çizgi
E) Üç nokta

8. Bursa () Erzurum () Erciyes kış turizmi () Antalya () Bodrum yaz turizmi açısından gelişmiştir.

Yukarıda boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (,) (;) (,) (,) B) (;) (,) (;) (,)
C) (,) (,) (;) (,) D) (,) (,) (,) (,)
E) (;) (,) (,) (;)

KONSEPT BİLGİ

Büyük harflerle yapılan kısaltmalarda harfler arasında hiçbir noktalama işareti kullanılmaz. Sadece iki istisna kullanım hariç.

9. **Aşağıdakilerin hangisinde noktanın kullanımı ile ilgili yanlışlık yapılmamıştır?**

- A) T.C. B) T.B.M.M C) T.D.K
D) T.S.K E) O.D.T.Ü

10. Akşam geçmek bilmiyor (.) Arkadaşlarım gelse (,) can sıkın-
tım da geçecek (,) en azından yalnız kalmayacağım (.) Böy-
le beklemekten sıkıldım artık (!)
I II III IV V

Yukarıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlerin hangisinde noktalama yanlışlığı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Bilge Kağan (I) Türklerim (II) işitin (III)

Üsten gök çökmedikçe (IV)

Alttan yer delinmedikçe

Ülkenizi (V) törenizi kim bozabilir sizin (VI)

Orhun Abideleri'nden alınan bu parçada numaralandırılmış yerlerden hangilerine aynı noktalama işareti getirilmelidir?

- A) I, III ve VI B) IV ve V C) II, IV ve V
D) III ve VI E) V, VI ve I

12. **Aşağıdaki verilen ifadelerden hangisinde farklı bir noktalama işareti kullanılır?**

- A) Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna
B) Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için
C) Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra
D) Ses bilgisinde uzun ünlüyü göstermek için
E) Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlelerin sonuna

1E	2B	3A	4D	5C	6B	7A	8C	9A	10B	11C	12B
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 3

Ünlem, Soru İşareti, Kesme, Tırnak, Ayraç İşareti

KONSEPT BİLGİ

Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna, kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten dolayı açık olarak yazılmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine ve alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine üç nokta konur.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin sonuna üç nokta (...) konması gerekir?

- A) Sen de yaptın mı söylediklerimi
- B) Nereden bulmuş bu kadar parayı ki
- C) Ne yapalım, bizim de kaderimizmiş
- D) Kışkandı mı öyle bir kışkanır ki
- E) Seni sordu durdu laf arasında

2. Antalya'nın ıssız bir koyundayım (I) Gün ağarmak üzere, sabahın en güzel saatleri (II) Ama benim hissettiğim sadece yalnızlık (III) Yalnızlıktan kurtulmak (IV) o çılgın kalabalığa karışmak istiyorum (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine üç nokta (...) koyulmalıdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. İnsanoğlu bir zamanlar tutkuyla yaşadığı şehirleri unutamaz hiç. Ondandır nereye gitse vazgeçemediği kitaplar gibi o şehirleri de götürmesi beraberinde. Çünkü orada izleri vardır: havasında nefesi, metrosunda parmak izi, kaldırımında adımı, yastığında gözyaşı...

Bu parçada üç noktanın (...) kullanış nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazıdan bazı bölümlerin çıkarıldığını ifade etme
- B) Sözün bitmemişlik nedeniyle kesildiğini belirtme
- C) Söylenmek istenmeyen sözcükler olduğunu belirtme
- D) Benzer örneklerin sürdürülebileceğini gösterme
- E) Cümlelerin bitmediğine dikkat çekme

KONSEPT BİLGİ

Yay ayraçlar cümledeki anlamı tamamlayan ve cümlelerin dışında kalan ek bilgiler için kullanılır. Yay ayraç içinde bulunan ve yargı bildiren anlatımların sonuna uygun noktalama işareti konur. Ayrıca ünlem ve soru işaretleri ayraç içine alınabilir.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yay ayraç () işareti yanlış kullanılmıştır?

- A) Orhan Veli Kanık (1914-1950) Garip'in ön sözünde şiir anlayışını açıkça dile getirmiştir.
- B) Bu kadar çalışkan (!) bir öğrencim olmamıştı hiçbir zaman.
- C) Yazarımız ruhsal (tinsel) betimlemeleriyle dikkat çekiyor.
- D) Attila İlhan'ın (Sisler Bulvarı) adlı şiir kitabını okudun mu acaba?
- E) Varlık dergisinde (sayı 15) bu konudaki görüşler açıkça ortaya konuyor.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç işareti () yanlış kullanılmıştır?

- A) Shakespeare (Şekspir) tiyatro türünün en önemli örneklerini vermiştir.
- B) Ahmet (elini nereye koyacağını bilemeden): Ben bu olaya karışmam, dedi.
- C) İki sözcük arasında bazı ince ayrımların (nüansların) bulunması oldukça doğaldır.
- D) Kente göçerken ağıllarını (koyun barınağı) komşusuna emanet etmişti.
- E) Nurullah Ataç (Öz Türkçe, dilimizi kurtaracak en önemli olgudur.) der.

6. "Söz verdi, bir daha kimseye yalan söylemeyecekmış ()"

Bu cümleye aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilirse söyleyenin sözüne inanılmadığı anlamı çıkar?

- A) (.)
- B) (!)
- C) (?)
- D) (...)
- E) (!..)

KONSEPT BİLGİ

Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır. Yine özel olarak vurgulanmak istenen sözler ve cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları tırnak içine alınır.

7. Hepimizin pek çok kez hissettiği kıskançlık, aslında kendimize güvenmememizin bir sonucu değil midir?

Bu cümlede adı geçen aşağıdaki sözcüklerden hangisi tırnak (“ ”) içine alınabilir?

- A) pek çok kez B) hissettiği C) kıskançlık
D) aslında E) güvenmememizin

8. Bence iyi yazar, yüz yıl yaşasa da, bin yapıt vermiş olsa da ölümünden sonra, “Ne kadar erken öldü, ne kadar az yapıt verdi.” dedirtebilen yazardır.

Bu cümlede tırnak işaretinin kullanılma gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sözün başkasından alınmış olduğunu belirtme
B) Önemi belirtilmek istenen bir söz olduğunu gösterme
C) Sözcüğün özgün biçimde aktarıldığına dikkat çekme
D) Yazı içinde geçen bir sanat yapıtı olduğunu belirtme
E) Vurgulanmak istenen bir sözcüğü gösterme

KONSEPT BİLGİ

Soru eki veya sözü içeren cümle veya sözlerin sonunda, bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için soru işareti kullanılır. Ünlem işareti ise sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonunda ve seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.

9. Kompozisyon yarışmasının birincisini öğrendin mi (I) Arzu mu (II) yoksa Başar mı (III) sonuçlar panoya asılmamış mıydı (IV) Neden herhangi bir şey söylemiyorsun ki (V)

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisine soru işareti getirilemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve V

10. İri gövdesi güneşte devasa bir petek gibi ışıldayan palmyenin yaprakları altında üç kadın oturuyor (I) Fatma Aliye, Halide Edip, Samiha Ayverdi (II) Uzaktan güçlkle işitebildiğim sesleri, vecd hâlinde kovanlarına girip çıkan bal arılarının seslerini andırıyor (III) Ne etrafta onları sezen bir baş var ne de onlarda etrafta ilgilenen bir telaş (IV) İki ayrı zaman, aynı tarihî konağın avlusunda akıyor biteviye (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM - 2022 TYT

11. Soru kavramı, bazı cümlelerde bulunsa da sıralı cümlelerin kimisinin sonuna soru işareti konmaz.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uymamaktan kaynaklanan bir noktalama yanlışlığı yapılmıştır?

- A) Bana neden böyle acımasızca davranılıyor, bileneğiniz var mı?
B) Bu zamana kadar seni hiç mi arayıp sormadı bu insafsız?
C) Önümüzdeki yılın başında İzmir’e yerleşeceğimiz doğru mudur acaba?
D) Hızlı hızlı nereye gidiyorsunuz, söylemeyecek misin bakayım?
E) Neden beni bir kez olsun çağırmadınız, anlamıyorum hiç?

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yay ayraç () işareti kullanımı yanlıştır?

- A) Bu, dört ögesi de bulunan ayrıntılı (tam) benzetme örneğidir.
B) Karşıt kavramların bir arada kullanılmasına karşıtlık (tezat) sanatı denir.
C) Bu öykü tekniği Mauppasant (Mopasant) adıyla özdeşleşmiştir.
D) Şair ilk dönem şiirlerini (Aşk Çıkmazı) adlı kitapta toplamıştır.
E) Eski günlerini hasretle (özlemle) andıklarını söyledi.

1 D 2 B 3 D 4 D 5 E 6 B 7 C 8 A 9 C 10 A 11 E 12 D

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 4

Ünlem, Soru İşareti, Kesme, Tırnak, Ayraç İşareti

KONSEPT BİLGİ

Kısa çizgi, satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna ve cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur, bitişik yazılır.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısa çizgi (-) yanlış kullanılmıştır?

- A) “-dir” eki, ek fiilin geniş zamanı olarak da kabul edilir.
- B) Bu çocuk -annemin söylediği gibi- ileride büyük adam olacak.
- C) Ankara-Niğde Otoyolu’nun tamamı 16 Aralık 2020 tarihinde hizmete açıldı.
- D) 1989-1996 yıllarında ortaöğretimimi başarıyla tamamladım.
- E) Öğretmenimiz arkadaşımıza -istersen çıkabilirsin- dedi.

2. Aşağıdakilerin hangisinde kesme işareti doğru kullanılmıştır?

- A) Yapı Kredi Bankası’nın alım başvuruları dün başlamış.
- B) Suç ve Ceza’yı okumadığınıza hala inanamıyorum.
- C) Çorumlular’ın kendilerine karşı olan bu öz güveni beni etkiliyor.
- D) Bu koca kap sadece 3 m³’e yakın bir sıvı alabiliyormuş.
- E) Mehmet Beyden aldığımız bu aracın ağır hasar kaydı varmış.

3. Aşağıdakilerin hangisinde kısa çizginin kullanımı yanlıştır?

- A) Mehmet -dayımın oğlu- bilgisayar oyunlarını oynamayı çok sever.
- B) Edebiyatımızın -yazınınımızın- hak ettiği değere ulaşması için çok çalışmalıyız.
- C) Fen-edebiyat fakültelerine girmek önceki senelere göre çok da zor değildi.
- D) Türkçedeki belirtme durum eki olan -i ile iyelik 3. tekil kişi ekini birbirine karıştıran çok oluyor.
- E) Elinde Türkçe-İngilizce sözlük olan varsa bana verebilir mi?

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde satır sonunda kısa çizgi (-) kullanılmalıdır?

- A) Bu haftayı da geçirince soluğu hep beraber Marmaris te alabiliriz.
- B) Bu program daha önce geçen hafta hep izlediğimiz kanal da yayımlanmış mıdır?
- C) Öğretmenimiz bu dersin konusunu diğer konularla birlikte de sorabilirmiş.
- D) Sana bunu defalarca ama defalarca ve tane tane anlattım ki yanlışlık yapmayasın.
- E) Kardeşimin büyük oğlu ay sonuna doğru nihayet İngiltere’ de çalışma iznini alacak.

5. (I) Çevrede yüzlerce ağaç vardı (II) Ağaçların çoğu en az yirmi yıllık (III) Her çeşit ağaca rastlamak mümkündür (IV) Her birinin yeşili farklı tondaydı (V) meşe, kayın, cam, gürgen

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisinin sonuna üç nokta (...) getirilmelidir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

KONSEPT BİLGİ

Kesme işareti, -ler eki hariç özel isimlere gelen çekim eklerini ayırmak için kullanılır ancak kurum, kuruluş vs. adlarına gelen ekler bu kuralın dışındadır. Ayrıca kesme işareti sayılara, kısaltmalara gelen eklerin de ayrılması için kullanılır.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işareti (‘) yanlış kullanılmıştır?

- A) Ay’dan atılan bir cismin acaba Dünya’ya ulaşma imkânı var mıdır?
- B) Liseyi 2008’de bitirmesi gerekiyordu ama ondan iki sene sonra bitirebildi.
- C) TBMM’nin bu yılki son toplantısı pazartesi günü yapılacaktır.
- D) Aysel’ler bu hafta sonu beraberce pikniğe gideceklermiş.
- E) Eskiden arkadaşlarla Kızılay’da buluşmak üzere sözleşdik.

7. Aşağıdakilerin hangisinde kesme işaretinin (‘) kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) 2012’den beri bu kurumda çalışıyorum ve çalışmaya devam edeceğim.
- B) N’oldu sana böyle gözümün nuru, bir tanem, bal tanem?
- C) Eski bir Ankara’lı olarak bu çirkinlikler üzüyor beni.
- D) Doğa geçen ay TÜBİTAK’ta çalışmaya başladı.
- E) “A’dan Z’ye” eskiden televizyon ekranlarında var olan programlardan biriydi.

8. Aşağıdakilerin hangisinde bir noktalama yanlış vardır?

- A) Türkçe’nin İngilizce’den daha üstün bir dil olduğu kanıtlanırmı?
- B) Güneş’in tutulması bilim insanların her zaman ilgisini çekmiştir.
- C) Sen her sabah 5.30’da mı evden çıkıyorsun gerçekten?
- D) Tuna Kiremitçi’nin yeni romanı büyük ilgi göremeye aday bence.
- E) İle’nin “-le, -la” biçiminde sözcüğe eklenebildiğini hep unutuyoruz.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde üç nokta farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Gelinin anası neler istemiyor ki: kristal avizeler, beşi bir yerde, pırlanta yüzük...
- B) Tören başlayınca önce askerler geçti; arkasından sporcular, öğrenciler, gençler...
- C) Çantasına ne bulduysa doldurmuş: tarak, krem, ıslak mendil...
- D) Titreyen bir sesle başlıyor söze: “Geçen hafta babamı...”
- E) Eve her gece iş getirir: incelenecek raporlar, hesaplar, hak edişler...

10. Aşağıdakilerin hangisinde noktalama işaretleri doğru kullanılmıştır?

- A) Öğretmenimiz derste şöyle dedi: “Attila İlhan okudum demek istiyorsanız ‘Viyolonsel Yalnızlığı’nı okuyun.”
- B) O yıllarda II. Yeniden bazı ozanları (Cemal Süreya, İlhan Berk) okuyordum.
- C) Fatih / Harbiye romancısı olaylara iki farklı açıdan bakmaktadır.
- D) Ben sana mecburum bilemezsin – Adını mih gibi aklım-da tutuyorum
- E) Ah, şu sigaran daha önce kurtulabilseydim...

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tırnak işareti (“ ”) yerine yay ayraç () işareti kullanılmalıdır?

- A) Seminerde “Covid-19, Bir Virüsün Moleküler Yapısı” adlı bildiri okundu.
- B) Şimdiki zaman eki “-yor” ünlü uyumlarına aykırıdır.
- C) Sait Faik “1906-1954” öyküleri buram buram insan sevgisi kokar.
- D) Bugünlerde tüm televizyon kanallarında “demokrasi” sözcüğü eksik olmuyor.
- E) Gençlerimizin her şeyden önce “hoşgörüyü” gereksinimi var.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin sonuna soru işareti (?) getirilemez?

- A) Yüzüme sert sert baktı.
— Kimliğiniz
- B) Söyle lütfen, haksız mıyım
- C) Gençlerimizden daha değerli bir varlığımız var mı
- D) Nereye gidiyorsunuz diye soramadım ki
- E) Sizleri kim üzdü böyle canlarım

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 5

Noktalama İşaretleri - Karma

1. Öykülerinin konuları () kendi gözlemleriyle birlikte anlatılan olaylara dayanır. Psikolojik konulu öykülerinde insanlardaki değişik duyguları yansıtmıştır () Öykü kuruluşunda alışılmış () birbirine bağlı olaylar dizisini benimsemiş () ele aldığı konudan çok konunun anlatış biçimine önem vermiştir ()

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (,) (,) (,) (;) (,) B) (,) (,) (;) (;) (,) C) (,) (,) (,) (,) (,) D) (,) (;) (,) (;) (,) E) (;) (,) (;) (;) (,)

2. Ahmet Naim (I) ilk olarak Zonguldak'ta çalışan kömür işçilerinin yaşayışlarını dile getiren öyküleriyle tanınmış (II) kömür ocaklarında geçen öykülerde işçilerin para kazanmak için çektikleri sıkıntıları (III) bu süre içinde yaşamlarını yitirmeleri (IV) boş inanışları yüzünden başlarına gelenler (V) bunların yanında devlet memurlarının bitmeyen çileleri üzerinde durmuştur.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerin hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) I B) IV C) III D) II E) V

3. Aşağıdakilerin hangisinde bir noktalama yanlışı yapılmamıştır?

- A) Şükran Kurdakul, II. Meşrutiyet'ten başlatarak Cumhuriyetin ilk 50 yılına kadar getirirken -kendi ifadesiyle- dönemlerine damga vuran sanatçıları sanatlarının yapısal özelliklerini göz ardı etmeksizin, eserlerinin dayandığı felsefeyi çözümlemek istemiştir.
- B) Bütün bunların yanında, edebiyat tarihçiliği vadisinde yürüyen daha nice kültür adamı vardır ki, bunları isim ve eserleriyle anarak emeklerine saygımızı belirtelim.
- C) Köprülü'nün tarihî, siyasî ve sosyal şartlarla çokça meşgul olarak, objektif kalma endişesiyle esere dışardan bakma yerine Tanpınar, şahsiyet ve eseri vücuda geldiği devre yerleştirdikten sonra, eserin muhteva, yapı, dil ve üslûbuna eğilmiştir.
- D) Türk soylu aydınlar; her türlü sosyal, siyasî ve edebî meselede; ortak geçmişte aynı gövdede birleştikleri bilinciyle hareket edeceklerdir.
- E) Sovyetleştirme planı, Türk lehçelerini ayrı dil istikametine sürüklemiştir. İşin ilginç tarafı, söz konusu bölgelerin aydınlarında, "ortak kültür mirası" anlayışı yerine; değerlere, şahsiyetlere sadece bir bölge adına ve başkasına asla bırakmaksızın sahiplenme duygusu görülmeye başlamıştır.

4. Öykünün^I ayrı bir tür olduğu görüşünün ortaya konmasıyla^{II} sanatın toplum üzerinde bir işlevi olması gerektiği düşüncesinin de egemen olmaya başladığı dikkati çekiyor. Bu düşüncenin yanı sıra yalnızca öyküler yazmayı gerçekçilik için yeterli gören yazarlar da göze çarpıyor. Öykü yazma yönteminde ise^{III} bir yandan klasik öykü yazma yöntemi geliştiren^{IV} öte yandan Sait Faik'le başlayan "giriş, gelişme, sonuç" bölümü olmayan durum öykülerinin yaygınlaşmaya başlaması^V öykü yazma yönteminde yapılan değişiklik de ilk adımlar olarak önem taşıyor.

Bu parçada altı çizili yerlerin hangisinde virgülün (,) kullanımı doğrudur?

- A) II B) IV C) V D) I E) III

5. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonuna soru işareti (?) getirilemez?

- A) İnsan söylemez mi bundan sonra kadroda düşünülmediğini
- B) Yarın kaçta okulda olacağız, kaçta okuldan ayrılacağız, bilmiyorum arkadaşlar
- C) Bir kez olsun kendinin de hatalı olduğunu kabul etmez mi insan
- D) Ne yapmaya çalıştığını anlamadığımı mı sanıyor acaba bu adam
- E) Buraya böyle elini kolunu sallayarak girilebileceğini mi söylediler

6. Aşağıdakilerin hangisinde bir noktalama yanlışı yapılmamıştır?

- A) Adalet Komisyonunda alınan kararlar Genel Kurulda görüşülmek üzere Başkanlığa gönderildi.
- B) Rusya - Dağlık Karabağ Bölgesi'nde güvenli bölge oluşturmak istiyordu.
- C) O da problemi çok rahat çözmüş! ama bunu çok istememiş.
- D) Bana böyle yalanlarla gelme; benim bu yalanlara karnım tok.
- E) Aranızdaki sorunda a'dan z'ye kadar sen haklıydın.

7. Yeni aldığı ve çok sevdiği ayakkabısının bir teki futbol oynarken yırtılan çocuk () ayakkabıcıya () yeni ayakkabı bakmaya gitti. Ayakkabının üzerindeki fiyatı okudu. Bir an üzüldüğünü belli ederek vitrinden uzaklaştı. Durumu gören ayakkabıcı:

— Baktığın model sana çok yakışır () denemek ister misin?

Çocuk başını sallayıp:

— Üzerindeki fiyata göre almam mümkün değil ki () Zaten bir tekini alacağım.

Dükkân sahibi:

— Amma yaptın ha ()

Bu parçada parantezle () belirtilen yerlere, aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (;) (,) (,) (!) (!..)
B) (,) (;) (;) (...) (.)
C) (;) (,) (,) (...) (!)
D) (,) (;) (,) (!) (.)
E) (;) (,) (;) (,) (!..)

ÖSYM - 2019 TYT

8. Uzun süreden beri seni, aileni, arkadaşlarını, izledim; seninle ilgili birçok konuyu onlarla konuştum.

Aşağıdakilerin hangisinde noktalı virgül (;) bu cümledeki işleviyle kullanılmıştır?

- A) Necip Fazıl; şiirleri, oyunları, düşünce yazılarıyla edebiyat dünyasında önemli bir yere sahiptir.
B) Lise yıllarımdan Köksal, İbrahim; üniversite yıllarımdan da Gökhan, Kübra ve Serpil'le görüşüyorum.
C) Torunlarından, çocuklarından bahsederken hep heyecanlanırdı; onlara ördüğü eldivenleri, kazakları anlatıp dururdu.
D) Sesindeki durgunluk, davranışlarına; davranışlarındaki tutarsızlık ise kararlarına etki ederdi.
E) Bugün burada karar vermek; ileride hayatını, evliliğini, yaşayacağın güzellikleri kısaca her şeyinin ne yönde devam edeceğini belirleyecek.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yay ayraç () yanlış kullanılmıştır?

- A) Günlük türüne divan edebiyatında (ruzname) denmesi ilgimi çekmişti.
B) Türk edebiyatında metafor (mecaz) çok eski zamanlardan beri kullanılmaktadır.
C) Çocukluğumda misket (bilye) oynamaya, arkadaşlarla onları değiş tokuş etmeye bayılırdım.
D) Pragmatizmin (yararcılık) popüler hale gelmesini sağlayan Amerikalı bilgin William James'tir.
E) Bir yılda iki kez gece gündüz eşitliği (ekinoks) yaşanmaktadır.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işareti (') yanlış kullanılmıştır?

- A) Beyefendi'nin arzusu gereğince sizin evinizde tadilat yapılmasına izin verilmiştir.
B) O kadar zamandır Ankara'da yaşarsınız ama Etnografya Müzesi'ne gelmek yeni nasip oldu.
C) Yolculuğunuzun iyi geçtiğini umarak sizi Büyük Salon'a almak isteriz.
D) Güngör Dilmén, Aşkımız Aksaray'ın En Büyük Yangını'nı gerçek bir hikâyeden esinlenerek yazmış.
E) Uzun yıllardır bale izlerim ama izlediğim en etkili bale Kuğu Gölü'ydü.

11. Birinci Dünya Savaşı sonunda, 30 Ekim 1918 tarihinde

Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandı. Bu ateşkes antlaşması, Osmanlı Devleti'ni savunmasız duruma getirmiş, işgaller için zemin hazırlamıştı. İşgaller başladığında, Padişah Vahdettin Mebusan Meclisini dağıttı. Damat Ferit Paşa Hükümeti, işgale seyirci kaldı. Bu durumda Anadolu'da millî örgütlenmesi başladı ve "ulusal mücadele", ifadesini Kuvayımilliye'de buldu.

Bu parçadaki numaralanmış bölümlerin hangilerinde virgül (,) yanlış kullanılmıştır?

- A) I ve III
B) II ve IV
C) III ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yay ayraçla belirtilen yere iki nokta (:) getirilmelidir?

- A) Rahmetli anneannemin nüfustaki adı () Selman'dı.
B) Bana isnat edilen suçlamalardan biri () hakaretti.
C) İlkokul öğretmenimin adını dün gibi hatırlıyorum () Necila Çelikbaş.
D) Anıl Hoca'nın ders sonunda tüm öğrencilerine dediği () İnanın, hepinizin başaracaksınız, sözü hala kulaklarımda.
E) "Bilmukabele" kelimesinin sözlük anlamı () "karşılık olarak" demektir.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 6

Noktalama İşaretleri - Karma

1. O devirlerde anlatılan hikâyeler aslında büyükler içindi (I) ama çocuklar da bunları dinleyip kendilerine uygun olanları benimserlerdi (II) Daha sonraları halk ozanları bu hikâyeleri derleyip (III) toplumdan topluma taşıdılar. Balat yani şarkıyla hikâye anlatma (IV) destan, epik gibi halk masalı türleri de böyle oluşmuştur. 15 (V) yüzyılda İngiliz matbaacı Caxton ilk defa büyükler için küçük cep masalları basmıştır.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangilerine herhangi bir noktalama işareti getirilemez?

- A) I ve II B) I ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

KONSEPT BİLGİ

Metin içinde zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra virgül kullanılmaz. Ayrıca bağlaçlardan önce ve sonra da virgüle yer verilmez.

2. Masal kitapları önce İngiltere’de sonra da Almanya’da basıldı. İngiltere’de bunları John Newberry İngilizce’ye çevirip, 1727 yılında “Tales of Matter Goose” adı altında yayımladı.

Aşağıdakilerden hangisinde bu cümledekiyle özdeş noktalama yanlışları yapılmıştır?

- A) Çocuk kitaplarındaki gelişme 19. yüzyıla kadar yavaş olmuştur. Bu dönemde düşünceleri yaygınlaşan J.J Rousseau’nun eğitim teorisi yanlış anlaşılmış ve pek çok didaktik içerikli eser ortaya çıkmıştır.
- B) Tanzimat Dönemi’nde Kayseri’li Dr. Rüştü’nün 1859 yılında kaleme alarak, “Nuhbe-tül Etfal” ismiyle yazılmış olan çocuk hikâyeleri, fabl çevirileri, kısa hayvan öyküleri vardı.
- C) Ahmet Mithat’ın “Hace-i Evvel” ve “Kissadan Hisse” isimli kitaplarını bazıları ilk çocuk kitapları sayarlar (1871).
- D) Türkiye’nin ilk çocuk kitapları Tanzimat Dönemi yazarlarından Şinasi, Recaizade Ekrem ve Ahmet Mithat tarafından Fransızca’dan çevrilen kısa şiirler ve hayvan hikâyeleridir.
- E) Tanzimattan 1940 yılına kadar çocuk kitapları sayısında fazla bir artış görülmez. Çocuk Esirgeme Kurumu 1943-1946 yılları arasında çoğu çeviri olmak üzere yüzden fazla değişik kitap bastırmıştır.

3. Dîvânü Lûgatî’t-Türk şiir bakımından zengin bir eserdir. Dörtlükler veya beyitler şeklinde karşımıza çıkan şiirlerden büyük bir kısmı hece vezniyledir; az sayıdaki şiir ise aruzla söylenmiştir. Bununla beraber Stebleva ve Talat Tekin’e göre buradaki şiirlerin tamamı aruz vezniyledir. Eserde iki ağıt metni bulunmaktadır. Bunlardan birincisi: Saka hükümdarı Alp Er Tunga’nın ölümü üzerine söylenmiş olup, yedi heceli ve aaab şeklinde kafiyeledir. Dörtlük sayısı ise bilginlere göre 10 - 13 arasında değişmektedir.

Bu parçayla ilgili olarak

- I. Noktalı virgül yanlış kullanılmıştır.
II. Virgül kullanımı yanlıştır.
III. İki nokta doğru kullanılmıştır.
IV. Kısa çizginin kullanımı doğrudur.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III
D) II ve III E) III ve IV

4. I. Toplumların en içten, en karmaşık duygularının şuurlu bir şekilde ifadesini bulduğu sanat dalı genellikle edebiyattır.
II. İçinde bulunduğumuz bu değişim sürecinden dolayı edebiyatımızın sosyal yapıdan uzaklaşması ya da gelişimini sürdürememesi, toplumumuzun sağlıklı bir şekilde kendini yenilemesini engeller.
III. O yüzyıllarda Oğuzlar, bunlar en eski Türkmenlerden bir ulus olmadırlar, daha doğuda görünürler.
IV. Milletlerin tarihî hayatında nesiller büyük fertlerden daha mühim rol oynarlar, devirlere şekil ve renk veren esas kitleyi onlar teşkil ederler zira.
V. Toplum meseleleriyle ilgilenmeyen edebiyat bence eksik, güdük bir şey olur.

Numaralanmış cümlelerde kullanılan virgüller (,) kaç farklı görevde kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

5. Bilim ne denli akla yatkın görünürse görünsün (I) ileri sürülen her iddia karşısında eleştirici yaklaşımdan vazgeçmez (II) Bilimdeki her kuram ya da görüş (III) olgular tarafından desteklendiği sürece (IV) doğru (V) kabul edilir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlere getirilmesi gereken noktalama işaretleri ikişerli gruplandırılırsa aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Anadolu'da hangi büyücek kasabaya (I) adım atsanız tuluat tiyatrolarından birine rast gelirsiniz. Hiç değilse çarşı duvarlarında kafilenin yakın zamanda buraya konup göçtüğünü gösteren (II) solmuş ve yırtık bir ilana tesadüf edersiniz. Oyunlar kasabanın tiyatrosunda (III) köy meydanında yahut en büyük kahvede sergilenir. Ahali için arkalıksız kahve iskemleleri (IV) üç beş masa; oyuncular için yerden birkaç karış yüksek bir sedir (V) delik deşik iki boyalı perde yeter de artar bile.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine virgül getirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM - 2020 TYT

7. I. Türkler sahne gereksinimlerini Tanzimat Dönemine kadar meddah, Karagöz ve orta oyunu ile karşılaşmışlardır. Ne taklide dayanan meddah, ne şahısları perde üzerine yansıtılarak hikâyesi canlandırılan Karagöz ne de olayı kişiler aracılığıyla halk arasında temsil eden orta oyunu; bugün tiyatro adına verdiğimiz seyirlik edebiyat türünün karşılığıdır.
- II. Batılı anlayışa uygun bugünkü modern tiyatro, edebiyatımıza Tanzimattan sonra girmiştir. Dönemin daha ilk yıllarında tiyatro binaları yapılmaya başlanmış; öncele-ri rakipsiz yıllarında tiyatro binaları ve grupları, zamanla yerlerini yerli topluluklara bırakmışlardır.

Numaralanmış parçalarla ilgili

- I. Kesme işaretinin kullanımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır.
- II. Virgülün kullanımı yanlıştır.
- III. Noktalı virgül yanlış yapılmıştır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III
- D) I ve III E) II ve III

8. İnsanlık tarihi boyunca pek çok kişi sanatı kendine göre tanımlamıştır. Bu tanımların ortak noktalarından yola çıkılarak şu söylenebilir: Sanat, insanların kendileri ve doğa karşısındaki duygu ve düşüncelerinin çizgi, renk, biçim gibi unsurlarla güzel ve etkili bir biçimde ve kişisel bir üslupla ifade edilmesidir.

Bu parçadaki numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Her sanat eseri(I) insanla ya da insanın içli dışlı olduğu bir şeyle ilgilidir(II) belli bir varlığı anlatır(III) ondan bir kesit ortaya koyar. Bir resim(IV) belli bir tabiat parçasının resmidir ya da bir insan görüntüsüdür(V) bir tiyatro oyunu, belli olayların canlandırılmasıdır.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangilerine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) II ve III B) III ve IV C) II ve IV
- D) II ve V E) III ve V

10. Aşağıdakilerin hangisinde noktalama işaretleriyle ilgili yanlış bir açıklama yapılmıştır?

- A) Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle ayrılan rakamlardan yalnızca sonuncu rakamdan sonra nokta konur.
- B) Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren kelimelerden sonra virgül konur.
- C) İki den fazla eş değer ögeler arasında virgül bulunan cümlelerde öznenin sonra noktalı virgül konabilir.
- D) Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten dolayı açık yazılmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine üç nokta konur.
- E) Cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları yay ayraç içine alınır.

11. (I) Zanaatkâr, maddeyi faydalı olsun diye; güzel sanatlar alanında eser veren bir sanatçı ise güzel ve özgün olsun diye işler. (II) Sanatın endüstriyel sanatlar ve güzel sanatlar şeklinde sınıflandırılmasında temel etken; ortaya çıkacak üründe yaratıcılığın, özgün bir ifade edişin, biriciklik niteliğine sahip oluşun bulunup bulunmamasıdır. (III) Söz gelimi, bir heykeltıraş da ağaca biçim verebilir, bir marangoz da fakat heykeltıraşın ağaca biçim verişteki ifade tarzı ile marangozun biçimlendirmesindeki ifade tarzı aynı değildir. (IV) Heykeltıraş, biçimlendirmesini alışılmışın dışında, yeni ve özgün bir biçimde yaparken, marangoz alışılmış, bilinen veya tekrar edilen bir biçimlendirme yapar. (V) Bu anlamda her ikisi de aynı malzemeyi ele alıp ona şekil vermesine karşın sadece heykeltıraş güzel sanatlar alanında eser veren bir sanatçıdır; marangoz ise bir zanaatkârdır, tıpkı bir boyacı ve demirci gibi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde noktalama yanlış yapılmıştır?

- A) II ve III B) II ve IV C) III ve IV
- D) III ve V E) IV ve V

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

1

2

3

4

5

6

7

8

9

TEST • 7

Noktalama İşaretleri - Karma

1. Balıkçı () orfinozu () şimdiye dek tuttuklarına hiç benzemeyen bu balığı () heyecanla () özlemle beklemiş () emeğinin karşılığını sonunda alabilmişti ()

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (-) (,) (-) (,) (;) (.)
 B) (;) (,) (,) (;) (;) (.)
 C) (,) (-) (-) (;) (,) (.)
 D) (;) (-) (-) (,) (;) (...)
 E) (,) (-) (-) (,) (;) (.)

ÖSYM - 2020 TYT

2. Şimdi korkunç bir sükut () İki genç boyunları bükülmüş () kalpleri durmuş düşünüyor () bundan sonra ne yapacaklarına karar vermeye çalışıyorlardı ()

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilemez?

- A) Nokta
 B) İki nokta
 C) Üç nokta
 D) Virgül
 E) Noktalı virgül

3. Hunların () Göktürkler'in ve dünyayı titreten Cengizlilerin yaşadığı yerlerde adım adım dolaşmak () toprağa uzanıp masmavi göğü seyretmek ve mukaddes sulara girip yıkanmak () Moğolistan'da yaşayan en uzak kardeşlerimizle görüşmek () Bunları ömrümün biraz zorlu fakat en güzel ve en talihli günleri olarak kaydettim ()

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (;) (,) (,) (...) (.)
 B) (,) (,) (,) (...) (.)
 C) (,) (,) (...) (...) (.)
 D) (;) (...) (...) (,) (.)
 E) (,) (;) (,) (...) (.)

4. • Mezopotamya için kardeş kanının aktığı ilk yerdir, derler.
 • Çırağına hiç yüz vermez, onunla iki kelam etmezdi.
 • Otomobiller, coşkun bir sel uğultusuyla caddeden geçiyordu.
 • Karısı, kızları, çocukları korkudan sapsarı kesildiler.

Bu cümlelerde kullanılan virgüllerin görevleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak
 B) Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasında
 C) Yüklemden uzak düşmüş özneyi belirtmek
 D) Tırnak içine alınmayan alıntı cümlelerin sonuna
 E) Eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama yanlışı yapılmıştır?**

- A) Köylü heybesini açmış; heybeden kumlu bir ekmekle iki domates çıkarmıştı.
 B) Üç aydan fazla zaman geçti; bu deftere bir satır, bir düşünce, bir duygu kaydetmedim.
 C) Fabrika mimarisi doğdu siyah bacalar, hava ve gökyüzü manzaralarını değiştirirler.
 D) Sular mı yandı, neden tunca benziyor mermer?
 E) Ben, hakikatin görüldüğü kadar çirkin olamayacağını sana söylemedim mi?

6. **Aşağıdakilerin hangisinde verilen bilgi ile örnek uyuşmamaktadır?**

- A) Yeni usul şiirimiz; zevksiz, köksüz, acemice görünüyordu. (Noktalı virgül, ikiden fazla eş değer ögeler arasında virgül bulunan cümlelerde öznedenden sonra kullanılmıştır.)
 B) Kendimi tanıtayım: Kurumun Türkçe öğretmeniyim. (İki nokta, kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlelerin sonuna konmuştur.)
 C) Yunus Emre (1240? – 1320) Eskişehir'de yaşamıştır. (Soru işareti, kesin olmayan tarihi belirtmek için kullanılmıştır.)
 D) Geldim, gördüm, yendim. (Virgül, sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konmuştur.)
 E) Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle! (Ünlem işareti; sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan ibarenin sonuna konmuştur.)

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işaretinin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Avrupa Birliği'ne üye ülkeler arasına Romanya da katıldı.
- B) Kuşada'mızdaki liman turistlerle dolup taşıyor bu sene de.
- C) Bu türünün ilk örneklerine Batı'da rastlamak mümkün.
- D) Yunus Emre'nin (1240? – 1320) şiirlerinde Anadolu'nun tüm motiflerini bulabilirsiniz.
- E) Türk Dil Kurumu Başkanı'na gönderdiğimiz yazıya cevap gelmedi.

8. Çok parlak fetih vakaları (I) İstanbul'un fethinden evvelki asırlarda da (II) yüzlerce defa vuku bulmuş (III) hiçbirisi İstanbul'un fethi kadar efsunlu bir tesir bırakmamış (IV) onun kadar derinden duyulmamış ve onun kadar sürekli bir merakla hatırlanmamıştır (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine herhangi bir noktalama işareti getirilemez?

- A) I
- B) III
- C) IV
- D) II
- E) V

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde boş bırakılan yerlere sırasıyla (;) (,) (.) getirilmelidir?

- A) Muayene odasında () röntgen camlarına () dizime yarım saat kadar baktı ()
- B) Başı gevşekti () saçları dağınık ve kabarık () yüzü kederli ve solgundu ()
- C) O semtlerdeki minareler görülmez () ezanlar işitilmez () Ramazan ve kandil günleri hissedilmez ()
- D) Bu hissi ortadan kaldırınız () Suriye ve Arap meselesi Arap saçına döner () karmaşıklığın içinden çıkamazsınız () dedi.
- E) İnsan () üç beş damla kan () ırmak, üç beş damla su ()

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgülün kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Şimdiye dek, kendimi bildim bileli kimse başka bir köyde çobanlık, kâhyalık etmedi.
- B) Bahara geç kavuşur, sevgilim, büyük dağlar.
- C) Ne doğan güne hükmüm geçer, ne halden anlayan bulunur.
- D) Toplantıda bir karara varıp, çalışanlarının yüzüne bakarak konuştu.
- E) Evet, şimdi kararınızı vermeniz gerekiyor.

11. Aşağıdakilerin hangisinde kesme işareti yanlış kullanılmıştır?

- A) Ankaralı'lar kaşık sesini duyunca yerinde duramaz.
- B) Karac'oğlan Adana ve Çukurova yöresinde yaşamıştır.
- C) Osmanlının Söğüt'te temelini atılışı 1299'dur.
- D) CD'yi kopyalamak için benden almıştı.
- E) Ahmet Bey'in son dönem performansı tartışma konusu olmuştu.

12. Sokakta yürürken üzerimize bir çamur sıçrasa () bir gezintide ayakkabılarımız fazlaca tozlansa () sabahleyin çayımız sıcak olmasa hemen içimizi çekerdik () () Bu memlekette yaşanır mı () () derdik ()

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilemez?

- A) Nokta
- B) Virgül
- C) Noktalı virgül
- D) Tırnak işareti
- E) Soru işareti

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 8

Ses Bilgisi, Yazım Kuralları, Noktalama İşaretleri - Karma

1. (I) Halil İncalcık'ı diğer tarihçilerden ayıran önemli hususlardan biri, araştırmalarında tarih dışındaki beşerî bilimlerden de yararlanmasıydı. (II) Edebiyat, hukuk, sosyoloji, sosyal antropoloji, iktisat, İslamiyet ve siyaset bilimi; onun araştırmalarındaki temel alanlardandı. (III) İncalcık, hukuk ve sosyolojiyle çok genç yaşlarda tanıştı. (IV) Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi bünyesinde yapılan sınavı kazanarak bu kurumun öğrencisi oldu. (V) Daha sonra Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne de kayıt yaptırarak eğitim hayatı yoğun bir tempoda devam etti.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir noktalama yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM - 2021 TYT

2. “Bu öykünün püf noktası şudur: Gazal gemiciğinin baş tarafındaki top bozuktu, çalışmıyordu. Şilep dirense Gazal yalnız başına bir şey yapacak durumda ve güçte değildi.”

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

- A) Ünlü daralması
B) Ünlü düşmesi
C) Ünlü türemesi
D) Ünsüz değişimi
E) Ünsüz benzeşmesi

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden fazla ses olayı örneği vardır?

- A) Ben onu buraya gelmeden evvel tanıdım. Sirkeci'de, garda, tren beklerken.
B) Bilmiyorum aradan ne kadar zaman geçti. Belki altı ay... Belki bir yıl.
C) Eşyalarımız birer sandıkta, sandıklar da birer odada durur.
D) Senelerden beri hasretini çektiğin şehir bu şehir değil mi idi?
E) Rüzgar onun saçlarını benimkilere, teninin kokusunu denizinkine karıştırıyor.

4. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yazım ve noktalama açısından yanlıştır?

- A) Tören 17.30'da, hükûmet daireleri kapandıktan yarım saat sonra başlayacaktır.
B) Zindana atılan mahkûmlar gibi titreşerek haykırarak kaçmaya uğraşıyorduk.
C) Düşünde kim halay başı olursa, mendili eline alırsa kendinden geçerdi.
D) Birden aydınlığa çıkınca -biran için de olsa- belirginleşti beyazları.
E) Aç karnına buz gibi suyu içmekle hiç te iyi yapmıyorsun, dedi.

5. Aşağıdakilerin hangisinde verilen tüm sözcüklerin yazımı doğrudur?

- A) • alinyazısı B) • baba ocağı
• aksesuar • baba evi
• açık oturum • büyük baba
C) • cankulağı D) • direkt
• can kurtaran • döküman
• canıgönülden • düz yazı
E) • erozyon
• entelektüel
• eşkiya

6. Yanlış ve doğru kullanımları verilen sözcüklerde bilgi yanlışlığının giderilmesi için kaç numaralı bölümde değişiklik yapılmalıdır?

	Yanlış	Doğru		
I.	zatüre	zatürre		
II.	serafet	zarafet		
III.	yakinen	yakinen		
IV.	vicdan	vijdan		
V.	sezeryan	sezaryen		
A) IV	B) I	C) V	D) III	E) II

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz yumuşamasına uğrayan ve ünsüz yumuşamasına aykırı sözcük bir arada kullanılmıştır?

- A) Babam, annemle beni bu köye getirmeye mecbur kalmış.
- B) Çoluk çocuğu kırk yılda bir görecektir, belki de görmeyecekti.
- C) Fırtınaya karşı yaprak değil kökünü toprağın derinliğine salmış çınar dayanır.
- D) Ne gülen ne el sallayan ne de bir çift laf eden oldu.
- E) Eve girmek ve annesinden niye kovulduğunu sormak istedi.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı türden bir sözcükte ünlü aşınması olmuştur?

- A) Başkasından yardım istemek senin için niçin bu kadar zor?
- B) Daha ne kadar böyle hatalar yapmaya devam edeceksin?
- C) Bu sorunlarla tek başına nasıl başa çıkacak kadıncağız?
- D) Böyle yapmaya devam ederse daha da çok âh alacak.
- E) Öyle güzel konuştu ki hepimizin gözleri doldu.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ses bilgisinden kaynaklı bir yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Benimle bir daha görüşmeyeceğini söylüyor, randevu taleplerimi reddediyordu.
- B) Öğretmenimizin art arda yaptığı sözlüler sayesinde tüm eserleri ezberledik.
- C) Hükûmet o dönemde de 1960'dan sonra anayasa çalışmalarına başlamıştı.
- D) Kendisine bunu yapanlara kahr ediyor, hepsini süründürceğini söylüyordu.
- E) Üç ay önce bu uğursuz derede görmüştüm o vahşi yırtıcıyı.

10. (I) Bir baca üstünde ufka çizilen bir leylek şekli, hayallere neler hatırlatmaz. (II) Maviliği içi bayıltan, sonsuz, derin gök yüzü... (III) Yeşil bir vadide gizlenmiş; minareli, küçük, beyaz bir şehir...

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede ünlü düşmesi olan birden fazla sözcük vardır.
- B) III. cümlede noktalı virgül gereksiz kullanılmıştır.
- C) II. cümlede “gök yüzü” sözcüğü gerçek anlamını koruduğu için ayrı yazılmıştır.
- D) I. cümlenin sonunda nokta yerine iki nokta kullanılmalıdır.
- E) II. cümlede ünsüz yumuşamasına aykırı sözcük kullanılmıştır.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde herhangi bir yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Kendini uyanık sanıyor, aklısına bizi kandırarak.
- B) Onun bu vurdum duymaz tavırlarına herkes alıştı.
- C) Makineye civata bulmak için aramadığı yer kalmadı.
- D) Öğretmen hazırladığı materyel üzerinden dersini anlattı.
- E) Tahahhütlerinizi yerine getirmeden ödeme alamazsınız.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Patlayan floresanı değiştirmek için merdivene çıktı.
- B) Fasülye yemeği de kuzu etiyle ayrı güzel oluyor.
- C) Babam mahallede hoşsohbet biri olarak bilinirdi.
- D) Öğretmen inisiyatif kullanıp öğrencilerine izin verdi.
- E) Asker arkadaşlarının kendine verdiği ünvanı gururla kullanıyordu.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST 9

Ses Bilgisi, Yazım Kuralları, Noktalama İşaretleri - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

MİRAY TYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI • NOKTALAMA İŞARETLERİ

1. Dünya'nın merkezine ulaşmak için binlerce kilometre içeri doğru yol almak gerekir. Merkeze doğru ilerlerken sıcaklık dayanamayacağımız kadar, yaklaşık altı bin derece, yükselir. Bu sebeple Dünya'nın merkezine gidip, orada araştırmalar yapıp dönmemiz kesinlikle mümkün değildir. Hatta bir makine, bir robot göndermemiz bile imkânsızdır. Çünkü göndereceğimiz robot basınç sebebiyle parçalanır, sıcaklıktan dolayı yanar.

Bu parçada virgülün aşağıdaki işlevlerinden hangisinin kullanımı yoktur?

- A) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime gruplarının arasına konur.
B) Cümle içindeki ara sözleri ayırmak için ara sözlerin başına ve sonuna konur.
C) Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur.
D) Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.
E) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

ÖSYM - 2021 TYT

2. Öldük, ölümden bir şeyler umarak
Bir büyük boşlukta bozuldu büyü
Nasıl hatırlamazsın o türküyü
Gök parçası, dal demeti, kuş tüyü
Alıştığımız bir şeydi yaşamak

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

- A) Ünsüz yumuşamasına aykırılık
B) Ünlü aşınması
C) Ünlü değişimi
D) Ünsüz benzeşmesi
E) Ünsüz yumuşaması

3. Sırmalı resmi kavuğunu çıkararak başına mütevazı ibadet külahını geçirmiş, ^Iolan ak sakallı bey ^{II}tenha odasında oturuyor, ^{III}boynu bükük "Yasin" okurken dışarıda mahzun, ^{IV}be-lirsiz bir yağmur serpeiyordu. İç avlunun siyah taşlarındaki kanlar üzerine damlıyor, ^Vbir musiki oluştuyordu.

Bu cümlede numaralandırılmış virgüllerden hangi ikisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Bu ince tebessüm, bu eski mabedin içinde bir akşamüstü taze bir gül gibi parıldamıştı ve ben onu seyrederken etrafındaki havanın birdenbire bir yıldız doğmuş gibi altın akislerle perde perde aydınlandığını, bir fikre çok benzeyen bu musiki ile doğduğunu hissetmiştim.

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) III ve IV. sözcüklerdeki ünlü düşmesinin sebepleri aynı değildir.
B) V. sözcükte birden fazla ses olayı meydana gelmiştir.
C) II ve V. sözcüklerde ünsüz sertleşmesi vardır.
D) I. sözcükteki ses olayı diğer sözcüklerde yoktur.
E) IV. sözcükte kaynaştırma ünsüzü kullanılmıştır.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde herhangi bir ses olayı yoktur?**

- A) Döner dönmez artık iyice yaklaşmış atlıların önünde Çağrı Bey'i seçti.
B) Ey Ayşe Kız! Sen bu şaheseri nasıl meydana getirdin.
C) Yunan Muharebesi sırasında şiir kitabını çıkardı.
D) Kaleden elli kişi ile bir anda çıkan Mahmut tepede belirdi.
E) Zafer yolunda unutamayacağım yüzlerden biri Hatice'nin yüzüdür.

6. (I) Yahu siz de benim gibi mi düşünüyorsunuz? (II) İnsanı-mızda bir alışveriş çılgınlığı türememiş mi? (III) İnsanlar ne-den harıl harıl alışveriş yapıyor, anlamıyorum? (IV) Alışve-riş arabasını eline alan, niye rafta ne varsa almak zorunda? (V) Sizce de bu bir hastalık değil mi?

Numaralanmış cümlelerin hangisinde soru işareti yanlış kullanılmıştır?

- A) V
B) IV
C) III
D) II
E) I

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Kasabanın girişindeki “Hoş geldiniz” tabelası delik deşikti.
 B) Hazır cevap ufaklık bazen evdeki büyüklerini sinirlendiriyordu.
 C) İkidebir kapıyı açıyor, toplantıyı bölüyordu.
 D) Sorularını birebir çözdürürsen bilgilerin daha kalıcı olur.
 E) Ailemiz yüzyıl önce Kırım’dan Eskişehir’e gelmiş.

8. Aşağıdakilerden hangisinde yay ayraçla belirtilen yere “kısa çizgi” getirilemez?

- A) Hava sıcaklığı () 2’yi görünce arabaların camları buz tuttu.
 B) Üç () beş çapulcuya pabuç bırakacağımı sanıyorsan yanılıyorsun.
 C) Küçük bir grup () iki erkek, üç kız öğrenci () dersi protesto etti.
 D) “Kanat-” fiiline “ () yor” eki geldiğinde daralma meydana gelmez.
 E) Türkçe, Ural () Altay dil ailesi içinde yer alıyormuş.

- 9.** Ufkun dört duvarına kanadını vurarak
 Rüzgâr sürüklenirken derinlerden derine
 Gümüş yelkenlerini yüksekten savurarak
 Bir gemi yelken açtı rüya iklimlerine

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisinin örneği daha fazladır?

- A) Hece düşmesi
 B) Ünsüz yumuşaması
 C) Ünsüz benzeşmesi
 D) Ulama
 E) Ünsüz düşmesi

- 10.** Küçük Ağa’nın bir şey düşündüğü yoktu. Hiçbir şey düşünmüyor (1) atın başını, devamlı olarak Akşehir’e doğru çeviriyordu. Köye döndükleri zaman Recep’i nasıl beklemişse (2) onu da öyle bekliyorlardı. Çakırsaraylı (3)

- Meraklandırınız bizi aғam (4) dedi.

- Meraklanacak ne var bunda (5) Sevinecek çok şey var.

Bu parçada numaralanmış yerlere getirilecek noktalama işaretleriyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) 3 numaraya konuşan kişiyi belirten söz olduğu için iki nokta konmalıdır.
 B) 1 ve 4 numaraya aynı noktalama işareti getirilmelidir.
 C) 4’e tırnak içine alınmayan sözden sonra geldiği için virgül getirilmelidir.
 D) 5’e soru işareti getirilmelidir.
 E) 2 numaralı yere herhangi bir noktalama işareti getirmek yanlışlığa neden olur.

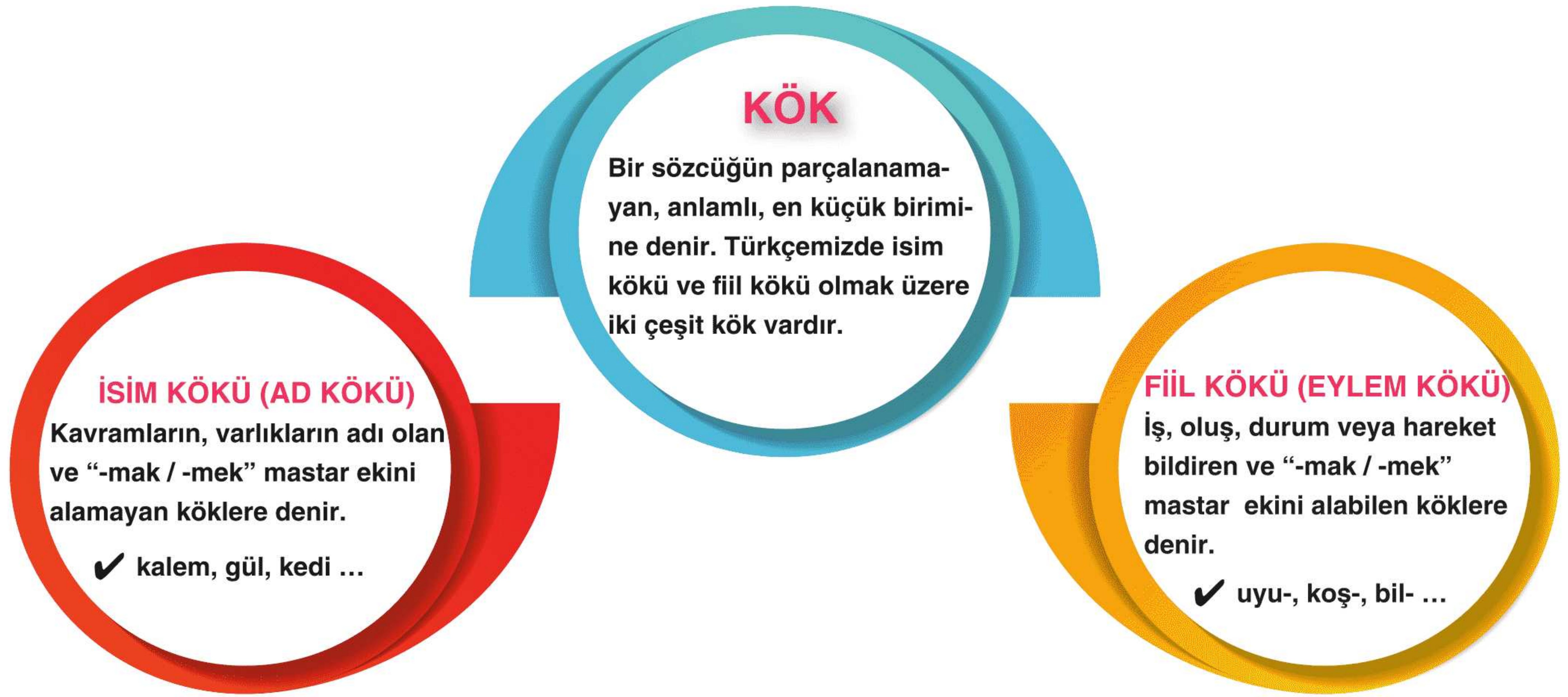
Virgülün kullanılmadığı bir cümlede noktalı virgül hiç kullanılmaz. Unutma!

- 11.** Kış (I) Haliç etrafında İstanbul’dakinden daha sert (II) daha sisli olur. Bozuk kaldırımların üzerinde buz tutmuş çamur parçalarını kırarak erkenden işe gidenler (III) mektep hocaları ve kasaplar (IV) fabrikaların önünde bir parça dinlenirler (V) kocaman bir duvara sırtlarını vererek üstüne tarçın serpilmiş salep içerlerdi.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine noktalı virgül getirilmelidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1D	2C	3B	4D	5D	6C	7A	8B	9C	10B	11E
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----

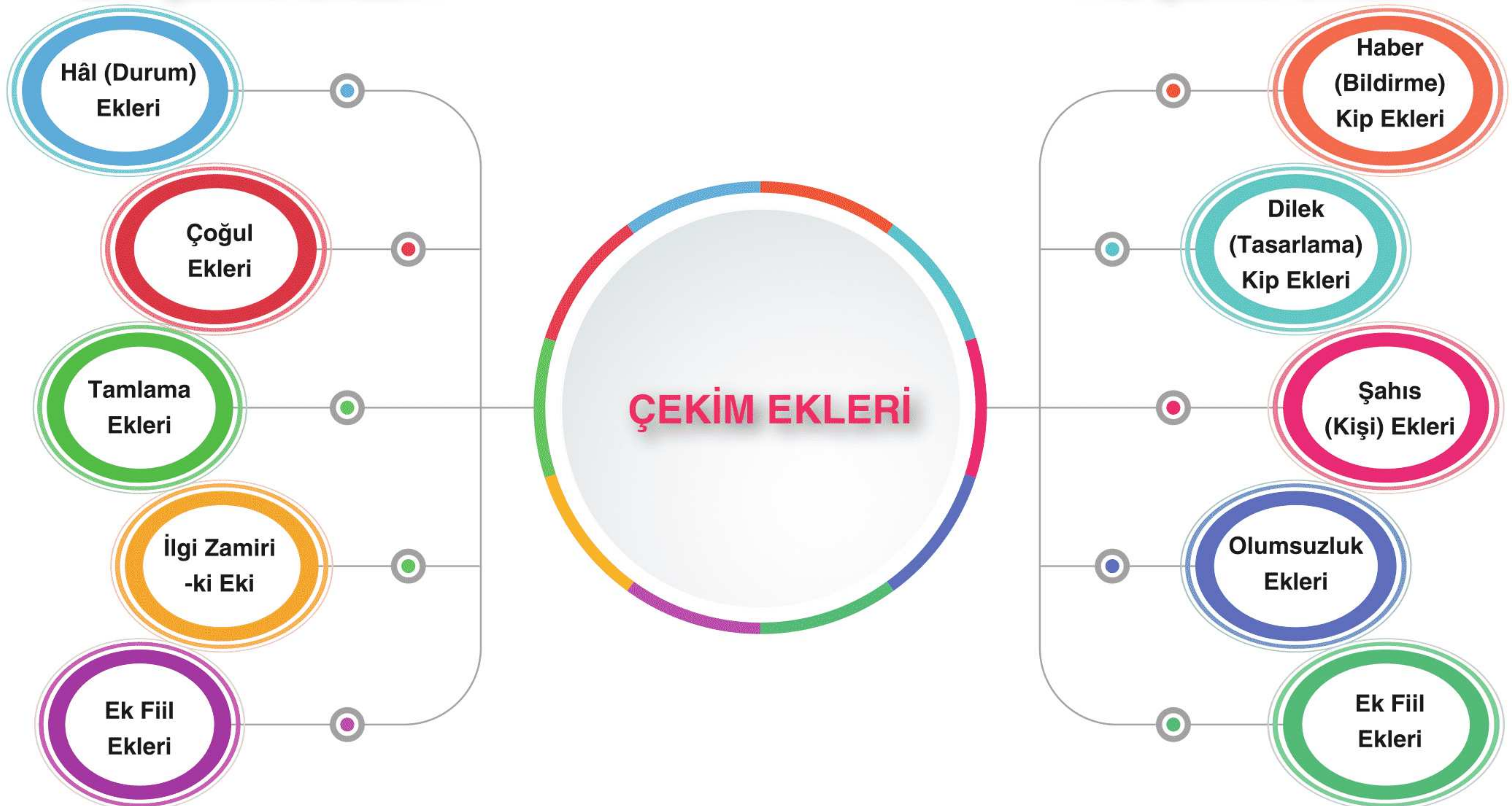
SÖZCÜKTE YAPI, KÖK KAVRAMLARI

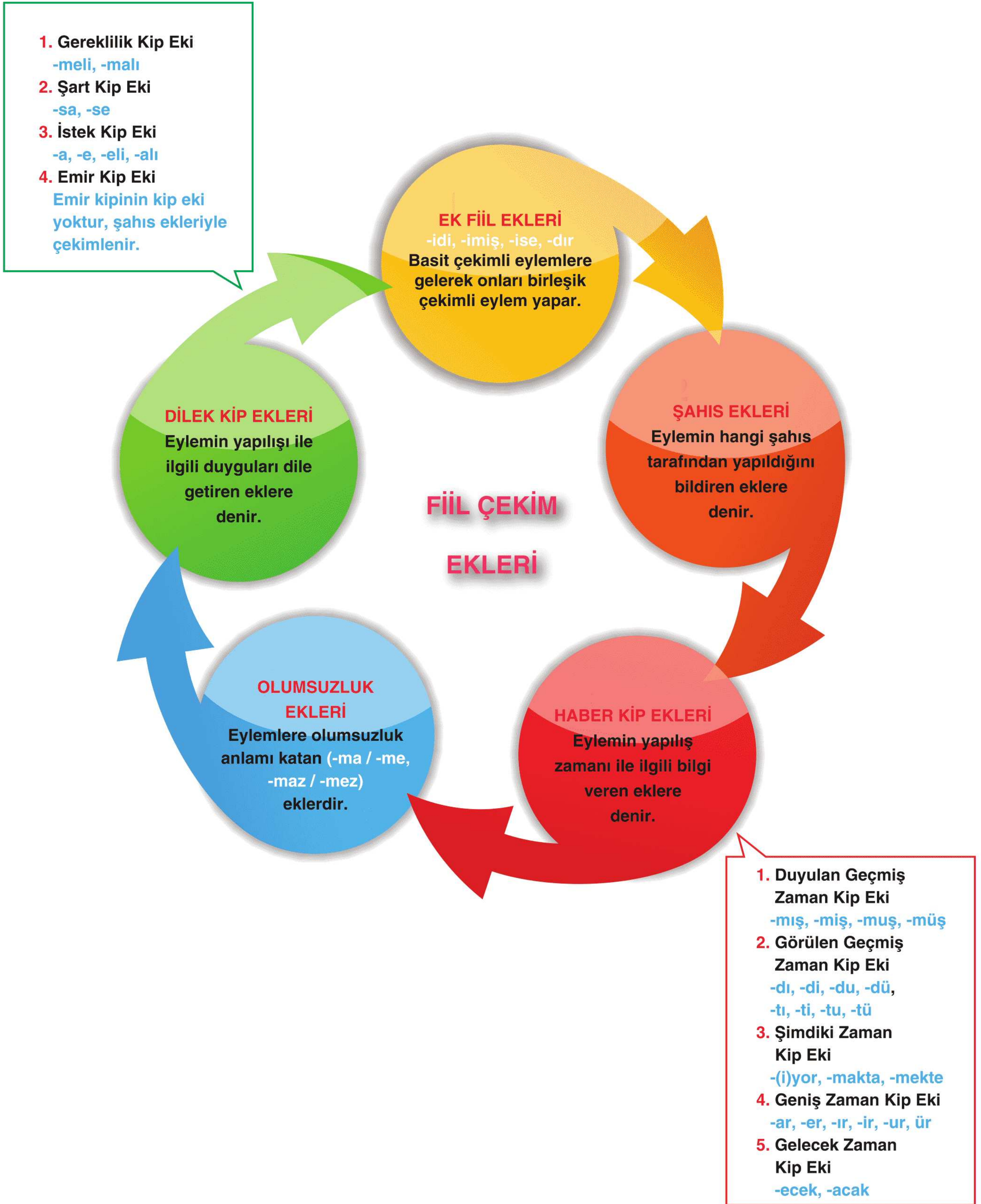

İSİM ÇEKİM EKLERİ

FİİL ÇEKİM EKLERİ

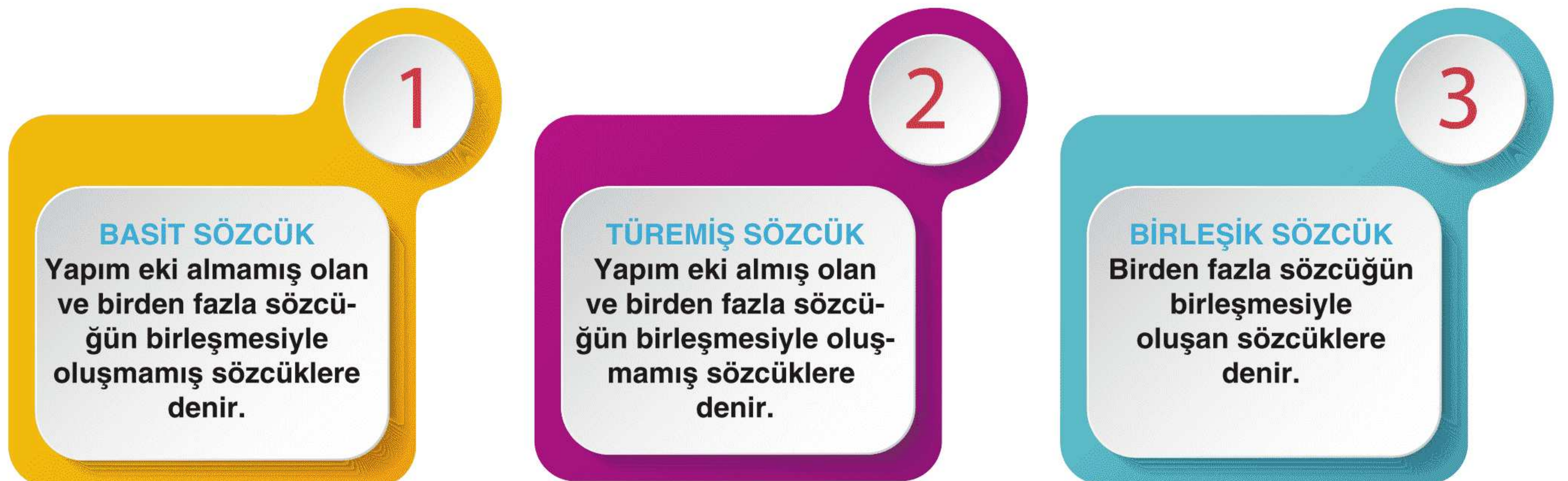

YAPISINA GÖRE SÖZCÜKLER

BİRLEŞİK İSİM OLUŞTURMA YOLLARI

BİRLEŞİK FİİL OLUŞTURMA YOLLARI

- A) Aldığınız boya, bu piyasadaki en kaliteli üründür.
- B) Yeni başladığımız işin sonu çabuk göründü.
- C) Kuyumu kazdığınızı nasıl da anlayamadım.
- D) Seninle barışmakla hata mı ettim, bilmiyorum.
- E) Sevincimize ortak olduğun için sana teşekkür ederim.

Türkçede anlamları değişmeden hem isim hem de fiil olarak kullanılabilen köklere ortak (kökteş) kök denir.

- A) Sütten ağzı yanan, yoğurdu üfleyerek yer.
B) Kusursuz dost arayan dostsuz kalır.
C) Öksüz hırsızlığa çıkarsa ay ilk akşamdan doğar:
D) Minareyi yaptırmayan yerden bitmiş sanır.
E) Güvenme dostuna, saman doldurur postuna.

7. Biz hep açık (fiil kök) konuştuk
I
Gökyüzünden maviydi (isim kök) sözlerimiz
II
Sığ bataklarda (fiil kök) değildik, kuşlar gibiydik
III
Uçarıydık, (fiil kök) gözlerimizde
IV
Şavkıyan parıltılar (yansıma kök) gibiydik
V

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerin hangisinin kökü araç içinde yanlış belirtilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki dizelerin hangisinde bütün sözcükler isim köklüdür?

- A) Öttür yem borusunu öttür, öttür borazan!
Bit pazarında sattık, kalkamaz artık kazan!
B) Bir aşk ki sazımın dertli her telinde vardır,
Bir aşk ki rüya denizinde kocaman bir ahtır.
C) Göğsümden havaya kattığım zehir,
Solduracak bir gül gibi ömrünü
D) Uzakları yenmiş Fatih edasındasın,
Dipsizliğin dibini bulmak sevdasındasın.
E) Ruhun bir ırmaktır gülüm,
Akar yukarıda dağların arasından.

9. Hasan Öğretmen, öğrencilerine sesteş kökün özelliklerini örnekler vererek açıklamıştır. Öğrencilerden defterlerine sesteş kökü örneklendirecek bir cümle yazmalarını ve sesteş köklü sözcüğün altını çizmelerini istemiştir.

Öğrencilerin vermiş olduğu örneklerin hangisinde bir yanlışlık söz konusudur?

- A) **Duru:** Bu yarışmanın birincisi ülkemizi yurt dışındaki bilim olimpiyatlarında temsil edecek.
B) **Ege:** Taşlık arazilerde tarımsal faaliyetler oldukça büyük emek ister.
C) **İnci:** Şairin akıcı dili, okuyucuyu şiirlerinin son mısrasına kadar etkiliyor.
D) **Güney:** Elindeki bütün paraları herkesin gözü önünde etrafa saçtı.
E) **Gizem:** Yazdan kalma bir eylül akşamında bahçemizde koyu bir sohbe daldık.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yansıma köklü bir sözcük kullanılmıştır?

- A) Karşı komşumuz, iki ay önce memleketine gitti.
B) Sorulmaması gereken ne kadar soru varsa sordun.
C) Kızılay'daki şubemiz, son teknoloji ile donatıldı.
D) Doğa gezisinde bisikletimin arka lastiği patladı.
E) Son mağlubiyetten sonra yönetim istifa etti.

11. I. Beni de kırdılar, ben artık küsüm;
Yağmurları yağmıyor ağaçlarıma.
II. İşte gözlerimizde bu suyun derinliği,
İçimizdedir işte bu suyun serinliği.
III. O gün bugün sırtımı kendim sıvazlıyorum,
Sabahları sokağa çıkmadan evvel.
IV. Bir uzun sefere çıktı diyorlar,
Gemiye gören var mı, hani deniz?
V. Yaşım ilerledikçe daha çok anlıyorum,
Ne büyük nimet olduğunu ah ey güzel gün!

Numaralandırılmış dizelerdeki altı çizili sözcüklerin hangisi ortak kök özelliği gösterir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. “İnsan, dünyadan koptukça kendini tanımaya başlar ve beklentilerini azalttıkça öz kimliğine daha rahat kavuşur.”

Bu cümledeki sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) “Beklentilerini” ve “azalttıkça” sözcüklerinin kökleri tür bakımından aynıdır.
B) İlk cümlede eylem köklü sözcükler ikinci cümledekinden daha fazladır.
C) Her iki cümlemin yüklemi kökünün türü yönüyle özdeştir.
D) Yansıma kökten türemiş sözcük kullanılmamıştır.
E) İkinci cümlede ortak köklü bir sözcük yoktur.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 2

İsim Çekim Ekleri

KONSEPT BİLGİ

İsim çekim ekleri; durum (hâl) ekleri, çoğul ekleri, tamlama ekleri, ilgi zamiri eki ve ek fiil ekleri olarak sınıflandırılır.

1. Aşağıda yer alan altı çizili sözcüklerden hangisi isim çekim eklerinden herhangi birini almamıştır?

- A) Çocuk bakıcısı olmak hiç de kolay değilmiş.
 B) Uyurgezer gibi ortalıkta dolaşıyor, ne yapacağını bilemiyordu.
 C) Ben bu işi beceremem, diye sizi uyarmıştım.
 D) Günlerdir ağzına bir lokma ekmek koymuyordu.
 E) Kütüphanecilik günümüzde pek geçerli bir meslek değil.

2. “Seninkilerden biri geldi az önce.”

Aşağıdakilerden hangisi, altı çizili sözcükte kullanılan eklerden biri değildir?

- A) Tamlayan eki B) Çoğul eki C) Ayrılma durum eki
 D) İyelik eki E) İlgi zamiri eki

KONSEPT BİLGİ

Çoğul ekleri, sözcüklere “birden çok olma” anlamı katan “-ler, -lar” ekleridir. Ayrıca sözcüklere birden çok olma anlamının dışında abartma, yaklaşıklık, civarında vb. anlamlar da katar.

3. Aşağıdakilerin hangisinde “-ler” eki diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Yapılan son değerlendirmeler ışığında seçimi kazanmış gözüküyoruz.
 B) Annem ve babam yıl boyunca Antalya’ya gitmek istemiş, buna ancak yıl sonu muvaffak olmuşlardı.
 C) Ali Beyler ilk defa belediyeye makam aracıyla gelmedi.
 D) Sokaklar bomboş nerdeyse, sadece temizlik görevlileri ve köpekler dışarıda.
 E) Nihayet saçlarım istediğim uzunluğa kavuşmaya başladı.

KONSEPT BİLGİ

Durum (hâl) ekleri isimlere belirtme (-ı, -i, -u, -ü), yönelme (-e, -a), bulunma (-de, -da, -te, -ta) ve ayrılma (-den, -dan, -ten, -tan) anlamı katan eklerdir.

4. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük ad durum eki almamıştır?

- A) Babası ona gerçekten çok kızmıştı.
 B) Okula sabah erkenden gitmeyi kafaya koymuştum.
 C) Uzun süre sonra ilk kez dışarıda hava günlük güneşlikti.
 D) Soruları bir çırpıda çözmesi öğretmenlerini çok sevindirmişti.
 E) Maçtan önce tüm takım tek yürek olmuştu.

5. Dede Korkut anlatılarının üçüncü hikâyesi olan Bey Böyrek,

I

neredeyse tüm Türk halklarının sözlü edebiyatında yer

II

almaktadır. Bu anlatı, Oğuz boylarının arasında Bamsı Beyrek,

III

Altay Türklerinde ise Alıp Manaş, Başkurt ve Tatarlarda Alıpmenşen olarak bilinir. Bu destanın birbirine yakın

biçimlerinin bu kadar geniş bir coğrafyada yaşaması, bu

IV

toplulukların ortak bir düşünce tarihine

sahip olduklarının güzel bir göstergesidir.

V

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisi “üçüncü çoğul kişi iyelik eki” almıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM - 2019 TYT

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem iyelik hem de hâl eki almış bir isim kullanılmıştır?

- A) Problemleri çözüldüğü için huzur doluydu.
 B) Bütün bunları Zeynep’e niye göstereyim ki?
 C) İnsana ne annesinden ne de babasından hayır var bu devirde.
 D) Oyunu izlerken ben de gerçekten etkilendim.
 E) Zavallıya, en büyük kızığı yakınları atmıştı.

KONSEPT BİLGİ

Tamlama ekleri, ilgi hâli (tamlayan) “-im, -in” ve iyelik (tamlanan) “-m, -n, -i, -miz, -niz, -leri” eklerinden oluşmaktadır.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ilgi hâli ve iyelik ekleri birlikte kullanılmamıştır?

- A) Sözcüklerin derin anlamları metin içindeki kullanışlarına göre belirlenir.
- B) Bu konuda herkes senin görüşlerini merak ediyor Ahmet Bey.
- C) Sözlernizin yanlışlığını er geç siz de fark edeceksiniz.
- D) Bu yıl kasım ayında seçimler yenilenecekmiş.
- E) Suat'ın ayakkabılarını çıkarmadan odaya girmesi tepki çekti.

8. “-(i)m” eki aşağıdakilerin hangisinde iyelik eki görevinde kullanılmıştır?

- A) Bu düşüncelerimde pek fazla bir değişiklik olmadı.
- B) Ben sinirli bir insanım, lütfen benimle dikkatli konuşun.
- C) Uzun zaman sonra ilk kez çok sevinçliyim arkadaşlar.
- D) Bu konuda ben de en az senin kadar suçluyum Aysel.
- E) Onları doyurmak, okutmak görev olarak benimdi.

- 9.**
- I. Medyanın gücü olumsuz yönde etkiliyor insanları.
 - II. Bırakın bu bilim dışı görüşleri artık.
 - III. Yazın hep birlikte bir yerlere gidelim, ne dersiniz?
 - IV. Arkadaşın seni soruyordu, görüştünüz değil mi?
 - V. Kazın ayağı hiç de görüldüğü gibi değildi.

Numaralanmış cümlelerin hangi ikisinde “-in” eki aynı görevde kullanılmıştır?

- A) I ve III
- B) I ve V
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) IV ve V

MIRAY YAYINLARI

10. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi yalın durumdadır?

- A) Bu durumda yapılacak tek şey istifa etmektir.
- B) Sözlerimin yanlış anlaşıldığını düşünmüşümdür hep.
- C) Sıradan bir roman olduğunu hemen anlayıverdim.
- D) O, bu insanca davranışından mutlaka pozitif şekilde etkilendir.
- E) Başın derde girdi mi beni anımsıyorsun nedense.

- 11.**
- I. Bugün yetmiş yaşımdayım. Yaptıklarımın pek çok pişmanlık duyuyorum. Öyle çok yanlış yaptık ki... Her şeyden önce en değerli varlığım olan zamanımı istediğimce ve iyi bir biçimde kullanamadım.
 - II. Sanatçının yapıtlarına evrensel bir nitelik kazandıran çok sayıda özellik var. Masalsı anlatım, kimi zaman hayal mi, gerçek mi olduğunu ayırt edemediğimiz betimlemeler, şiirsel söylemler, çarpıcı benzetmeler...

Numaralanmış parçalarla ilgili

- I. Bir sözcükte çoğul, iyelik ve durum eki kullanılmıştır.
- II. İlgi hâli ekine yer verilmiştir.
- III. İyelik eki alan birden fazla sözcük vardır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) Yalnız III
- E) I, II ve III

KONSEPT BİLGİ

Türkçede yer alan ek fiil (ek eylem) ekleri -(i)di, -(i)miş, -(i)se ve -dir'dir. Ad çekim eki olarak kullanıldıklarında eklendikleri sözcükleri çoğunlukla yüklem yapar.

12. Aşağıdakilerin hangisinde ek fiil, sözcüğü yüklem yapma görevinde kullanılmamıştır?

- A) Yağmur yüzünden çamlığın dar yolunu kaplayan yapraklar çok kaygandı.
- B) Ek vergilerin vergi dairesine ödenme günü yarınmış.
- C) Sınava bir ay kala tüm adaylar harıl harıl çalışıyordu.
- D) Üniversite adayları gerçekten akıllıysa çözdükleri soruları bile incelemeliler, diyen bendim.
- E) Sunumunuza başlamadan önce bir tekrar her zaman yararlıdır.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 3

Fiil Çekim Ekleri

1. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi fiil çekim eki almıştır?

- A) Rakip firma ihaleden çekildiğini açıkladı.
 B) İyi bir kazanç için çok doğru bir zamandı.
 C) Vaktinden önce çiçek açma, derdi dedem.
 D) Yazılmış bir destandır Anadolu'nun her karışı.
 E) Çocuklar! Döner kapıdan geçerken dikkat edin.

KONSEPT BİLGİ

Kip ekleri, şahıs ekleri ve ek fiil ekleri fiil çekim eki olarak kabul edilir.

2. Aşağıdaki altı çizili yüklemlerden hangisi yalnızca bir tane fiil çekim almıştır?

- A) Salgın sürecinde neler yapmamız gerektiğini açıkladı.
 B) Beni burada bekleyin, dememe rağmen gitmişler.
 C) Öğrencimizin o yanık sesinden bir türkü daha dinledik.
 D) Eksik evraklarımızı tamamlayıp gelmemizi söylemişsiniz.
 E) Her sabah aç karnına üç tane kuru kayısı yerdi.

3. İnsan, bir bisiklete bindi. O bisikletle nereleri gezdiğine değil, ne kadar gezdiğine odaklanıyordu. Yaşamın o güzel penceresine bakmayı unutuyor, yanı başına konan o kuşları hiç fark etmiyordu.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangileri fiil çekim eki almıştır?

- A) I ve II
 B) I ve III
 C) II ve IV
 D) III ve V
 E) I ve V

KONSEPT BİLGİ

“-ecek, -miş, -() r, -mez” ekleri yüklem içinde kullanıldıklarında kip eki görevinde kabul edilir.

4. Aşağıdaki altı çizili sözcüklere gelen “-ecek,-acak” eklerinden hangisi ötekilerden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Belirlenen kurallara uymayan iş yerleri kapatılacak.
 B) Üzülmeyin, bu sıkıntıların hepsi bir bir aşılacak.
 C) Sınava girecek öğrencilerimize başarılar dilerim.
 D) Açılışı bir ay sonra yapılacak yeni işletmemizin.
 E) Kardeşim çok zorlanacak bu arabayı sürerken.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemine diğerlerinden daha fazla fiil çekim eki vardır?

- A) Yeni çıkacak derginin adı konusunda içeride konuşuyorlar.
 B) Keşke biz de zamanında böyle bir yatırım yapabilseydik.
 C) Rahatsızlanan öğrencilerin ailelerini okula çağırdı.
 D) Biraz geç de olsa anladım hiçbir şeyi senin yapmadığını.
 E) Görüşmede tek kelime bile etmedi suçunu bilenler.

6. Al bu nisan akşamını benimkini ver

Sual sorup durma sevmiyorum

Öbür ışıkları getir hadi getir

Karanlıktan korkuyorum, karnım ağrıyor

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylemez?

- A) Emir kipi ile çekimlenmiş birden fazla eylem vardır.
 B) Olumsuzluk eki almış sözcük kullanılmıştır.
 C) Birinci tekil şahıs eki alan eylem yer almaktadır.
 D) Farklı haber kipleriyle çekimlenmiş sözcüklere yer verilmiştir.
 E) Çoğul şahıs eki almış bir eylem kullanılmamıştır.

7. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisine gelen “-ar, er” eki ötekilerden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Halam, bu yemeği çok farklı yapardı.
 B) Cebimde ne var ne yok hepsini çıkardım.
 C) Eline kalem aldı mı her yeri çizer.
 D) Milletin arkasından konuşmayı marifet sayar.
 E) Çocuğunun saçlarını her zaman kendisi kesermiş.

8. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisi fiil çekim eklerinden birini almamıştır?

- A) Yılların hasretini yüreğinin en derininde saklar.
 B) En iyi arkadaşının geldiğini öğrenince çok sevindi.
 C) Seviyorduk yaz gecelerinde sabaha kadar olan sohbetleri.
 D) Yarışmadaki tüm soruları sadece bizim okul bildi.
 E) İstersen herkesten çok daha iyisini yapabilirsin.

9. Geçerdi hep

I
Pırıltılı kanunlar

Neves gecelerden

II
İhtimal buhranlı gecelerdi hep

Yüreğinde yalnızlığın tortusu

III
Vazoda yaseminler

Ufukta yağmur kuşları

IV
Çözülmez bilmecelerdi hep

V

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerden hangisinde fiil çekim eki vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Dar kapısından başka aydınlık girecek hiçbir yeri olmayan dükkânında tek başına gece gündüz kıvılcımlar saçarak çalışan Koca Ali, tıpkı kafese konmuş terbiyeli bir aslanı andırıyordu.

I
II
III
IV
V

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerin hangisi fiil çekim eki almıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. I. Düştüğümü görünce dakikalarca bana güldüler.
 II. Başarmak için her türlü imkâna sahiptik.
 III. Ninem, bizleri ne masum masallarla büyütmüş.
 IV. Ada’nın pastasından bir dilim de ben alayım.
 V. Sana çıkacak yollar da bir bir kapanacaktı.

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede haber kipi ve üçüncü çoğul şahıs eki beraber kullanılmıştır.
 B) II. cümlede iki tane fiil çekim eki vardır.
 C) III. cümlede öğrenilen geçmiş zaman kipi kullanılmıştır.
 D) IV. cümlede istek kipi ve birinci tekil şahıs eki kullanılmıştır.
 E) V. cümlede ek fiilin hikâye çekimi vardır.

12. Özledim sesini ne olur konuş,

Bir gül açtır zamanların ötesinden

Karanlıklar içindeyim, kapkarayım; bugün gel

Gök mavisinden, deniz mavisinden

Bana bir şarkı söyle.

Bu dizelerdeki aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Emir kipi
 B) Ek fiil
 C) Görülen geçmiş zaman eki
 D) İstek kipi
 E) Birinci tekil kişi eki

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 4

Çekim Ekleri - Karma

1. Okyanus kıyısında, kumsalda oturuyorlardı. Temmuz için oldukça serin, Akdenizlilerde kesinkes ıslanmanın arzusunu çağrıştıran bir gün değildi.

Bu parçada çekim eki alan kaç sözcük bulunmaktadır?

- A) 5 B) 6 C) 7 D) 8 E) 9

KONSEPT BİLGİ

Bir ismin yalın durumunu yalnızca durum ekleri (-i, -e, -de, -den) değiştirebilir. İyelik ekleri, ilgi ekleri ve ek fiil ekleri ismin durumunu değiştirmez.

2. Babaannesinden kalma bir evi vardı. Üç katlı büyükçe bir evdi. Bir gün sağlığı bozuldu, sonra onu kimse görmemişti.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir sözcük hem iyelik hem de durum eki almıştır.
B) İyelik eki alan birden fazla sözcük bulunmaktadır.
C) Bir sözcük birden çok fiil çekim eki almıştır.
D) Belirtme durum eki alan sözcük yoktur.
E) Ek fiil kullanılmıştır.

3. I. Yazar, bu öykülerinde de ada halkından, balıkçılardan, onların yaşamlarını, duygularını anlatmaktan vazgeçmemiş.
II. Bu oyunu izlerken öfkelenmiyorsunuz, gülmüyorsunuz; yalnızca acı acı gülümsüyorsunuz.

Bu iki cümleyle ilgili

- I. Durum eki alan birden fazla sözcük vardır.
II. Haber kipi kullanılan sözcük yer almaktadır.
III. Şahıs eki kullanılmış sözcükler vardır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Oyuncular, herhangi bir rolü canlandırdığında izleyicilerinden gözleri önüne serilen sahneleri ciddiye almalarını beklerler. Kendilerinden, izledikleri karakterlerin sahipmiş gibi

görünen niteliklere gerçekten sahip olduklarına, yapmakta oldukları işin yol açacağı sonuçların gerçekleşeceğine ve genelde her şeyin görüldüğü gibi olduğuna inanmaları istenir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisi, “belirtme durumu eki” almıştır?

- A) II B) IV C) III D) I E) V

ÖSYM - 2019 TYT

KONSEPT BİLGİ

Ek fiil ekleri hem isimlere hem fiillere gelebilen çekim ekleridir.

5. Bütün kitapları yakmalı
Sevda üstüne ne söylerlerse yalandır
Kitaplara göre insan
Karanlıkta yüzüne bin mumluk lamba tutulmuş
Gözleri, yüreği kamaşmış insandır

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Öğrenilen geçmiş zaman ekine
B) Fiilde kullanılan şahıs ekine
C) İyelik eki ve durum ekini birlikte alan sözcüğe
D) Birden fazla ek fiil ekine
E) Çoğul ekine

6. **Aşağıdakilerin hangisinde haber kipi kullanılmamasına rağmen zaman anlamı taşıyan bir sözcük kullanılmıştır?**

- A) Buraya gelerseniz asla size zarar veremeyecekler.
B) Mankenlerin parıltılı yaşantısı genç kızların ilgisini çekiyor.
C) Öğrencilerin fısıltılı konuşmaları öğretmenlerini sınırlendirdi.
D) İçeriden gelen tıkırtı hırsız şüphesi uyandırmıştı.
E) Bana karşı yapılan abartılı tebrikleri pek hoş karşılamam.

7. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde tüm sözcükler çekim eki almıştır?

- A) Dalgalarla karışanlarımız, onlarla boğuşanlarımız sahil-lerle serapları birbirine karıştırıyor.
- B) Yaşamdaki kademelerimin serap olduğunu geriye dönü-şü olanaksız zamanda öğrendim.
- C) Yalancı veya hak edilmemiş sahillerde açık denizleri seyredenleri izledim.
- D) Yaşamda zorluklarla mücadele edenlerin hedeflerinin ol-maması beni zorluyor.
- E) Yaşamdaki gerçekler insanlar tarafından doğru algılana-mıyor bir türlü.

8. “-ecek, -acak” eki aşağıdaki cümlelerin hangisinde çekim eki olarak kullanılmıştır?

- A) Sunduğunuz iddialar dışında elle tutulacak başka bir ka-nıtınız var mıdır?
- B) Senin de gönlünde açacak bu güzel güllerin sevdiğim.
- C) Sözlerimde alınacak bir şey olduğunu düşünmüyorum hanımefendi.
- D) Güçlenecek bir duygu içindeyim, ne olur bana sırtını dönme!
- E) Kendini birkaç ay sonra boşlukta hissedecek olaylar ya-şayabilir.

9. Aysel git başımdan ben sana göre değilim
Ölümüm birden olacak seziyorum
Hem kötüyüm karanlığım biraz çirkinim
Aysel git başımdan istemiyorum

Bu dizelerle ilgili aşağıda söylenenlerden hangisi yanlıştır?

- A) İyelik ekinden sonra ayrılma durum eki kullanılmıştır.
- B) -im eki sadece isim çekim eki olarak kullanılmamıştır.
- C) Bir fiil birden çok çekim eki almıştır.
- D) Birden çok ek fiile yer verilmiştir.
- E) Zarf görevli sözcük, çekim eki almıştır.

10. Sen sabahlar ve şafaklar kadar güzelsin
Sen ülkemin yaz geceleri gibisin
Saadetten haber getiren atlı kapını çaldığında
Beni unutma

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Şahıs ekine yer verilmiştir.
- B) -ler eki yaklaşıklık anlamında kullanılmıştır.
- C) Üçüncü tekil kişi iyelik eki vardır.
- D) Üçüncü dizede tüm sözcükler çekim eki almıştır.
- E) Kişi zamiri iyelik eki almıştır.

11. I. İsim soylu bir sözcük ilk önce iyelik eki, sonra durum eki alır.
II. Birleşik zamanlı fiillerde ilk öce kip eki, sonra ek fiil kul-lanılır.
III. İlgi zamiri eki isim tamlamalarında tamlanan yerine gelir.

Aşağıdakilerin hangisinde numaralanmış kuralların ta-mamının örneği olacak bir cümle kullanılmıştır?

- A) Doğa'daki yeteneği öğretmeni de fark etmiş, onun iyi bir Fransızca kursuna gitmesi gerektiğini önermişti.
- B) Saçlarının taranmasına bir şey demezdi de sırtını kaşı-yanlara hep sinir olurdu.
- C) Arkadakileri sürekli uyarırken kendisinin de uyarılacağı hiç aklına gelmezdi.
- D) Son yıllarında sevdiklerine karşı en az kendininki kadar bile sabır gösterilmemesine sinirleniyordu dayım.
- E) Seninkini bir gün pazarda eline aldığı bir sepetle gezer-ken bulmuşlar.

12. Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili sözcüklerin han-gisinde diğerlerinden daha az çekim eki kullanılmıştır?

- A) Aç karnına su içmek, çocukluğumdan kalma bir alışkanlık.
- B) Ormanlarımızı yok ederken geleceğimizi de yok ediyoruz.
- C) Doğu toplumlarının bizim de içinde olduğumuz çocukla-rına karşı bir duyarlılığı vardır.
- D) Kent yaşamı dostluk ilişkilerini daha fazla zedeliyor.
- E) Canım istediğinde yalnız kalıp içimi dinleyebilmeliydim.

KONSEPT BİLGİ

Yapım ekleri, isim ve fiil köklerinden farklı ve yeni anlamlı kelimeler türetmeye yarayan eklerdir. Yapım ekleri anlam değiştirirken bazı ekler sözcüğün türünü de değiştirebilir.

1. İnaniyordu bir gün sevdiğinin geleceğine, yüreğinde umut sönmemiştir.

Bu parçada türemiş kaç sözcüğe yer verilmiştir?

- A) 6 B) 5 C) 4 D) 3 E) 2

2. Milletlerin ölümsüz sanatçılar yaratması tüm milletin övünçüdür. Milletleri millet yapan öğelerden en önemlisi de kültür birliğidir.

Bu parçada yapım eki alan kaç sözcük bulunmaktadır?

- A) 7 B) 6 C) 5 D) 4 E) 3

KONSEPT BİLGİ

Yapım ekleri işlevleri ya da diğer bir deyişle görevleri bakımından 4'e ayrılır. Bunlar; isimden isim, isimden fiil, fiilden fiil ve fiilden isim yapım ekleridir.

3. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde kullanılan yapım eki diğerlerinden farklı bir işlevde kullanılmıştır?

- A) Dizindeki sarılık, artık geçmeye başlayan yaranın son kalıntısıydı.
B) Eşinin horultusundan bıkmış, buna dayanamayacak noktaya gelmişti.
C) Yeni oluşturulan kurulda görev dağılımı bu hafta sonu yapılacaktır.
D) Gözetmen, öğrencilerden daha sessiz olmalarını rica eden bir hareket yaptı.
E) Kendini son birkaç aydır bir boşlukta hissediyordu.

4. Gençlik, insan yaşamının belli bir dönemi değildir. O, bir ruhsal halin, istenç gücünün, coşkunun, çekingencilik üzerine yürekliliğin ve de rahatlığa düşkünlük üzerine atılımcılık zevkinin utkusunun anlatımıdır.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerine göre daha fazla yapım eki almıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. “-I” eki aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı bir işlevde kullanılmıştır?

- A) Ben kendisine seslenince kıvrak bir hareketle doğruldu.
B) Ağırlıktan dolayı çantasının tutacakları sökülmüştü.
C) Çocukluğunda oldukça uzun saçlı olduğunu söyleyen Aylin’in saçları kısalırmıştı.
D) Arabanın boyasına ispirto sürdükçe boya gittikçe inceldi.
E) Genç yaştaki başarılarıyla yaşlıları arasında hemen sivrilmişti.

6. “-(i)m” eki aşağıdakilerden hangisinde diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Arabasının bakım masrafları artık kaldıracağından çok fazla olmaya başladı.
B) Her gece rüyasında uçurumdan aşağı doğru düşmeye başladığını görüyordu.
C) Arabalardaki günlük tüketim verileri gerçekten çok yararlı oluyor.
D) Bir yudum sevgiydi beni sana bağlayan o tartışılmaz duygu.
E) Elimdeki her türlü malzeme yeni yaptığım maket için gerekliydi.

7. Tanık hâkim tarafından sorgulanıncaya kadar herkes tedirginlik içinde bekliyordu.

Bu cümlede altı çizili sözcükle ilgili aşağıda söylenenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Fiilden isim yapım eki vardır.
B) İsimden fiil yapım ekine yer verilmiştir.
C) Yönelme durum eki kullanılmıştır.
D) İsimden isim yapım eki vardır.
E) Fiilden fiil yapım eki kullanılmıştır.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiilden isim yapan ek kullanılmamıştır?

- A) Bu şekilde sokakta tek başına ne geziniyorsun böyle?
B) Akşamları kapının sürgüsünü kapatmak gereklidir.
C) Toplu taşıma araçlarını talep edersek trafiği rahatlatabiliriz.
D) İçeride çok iğrenç bir koku vardı.
E) Bozulan elektrik süpürgeleri yerine yenisini almak için çarşıya çıktılar.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yapım eki yoktur?

- A) Gözlerim kapansa da ben hep seninleyim, derdi.
B) Unutmayın, zaman her şeyin ilacıdır çocuklar.
C) Ne demiş atalarımız: İyilik yap, iyilik bul.
D) Kitaplığına yaklaşık yirmi yeni kitap satın almış.
E) Yazının icadı MÖ 4000 yıllarına kadar uzanmaktadır.

10. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden daha fazla yapım eki almıştır?

- A) Yalnızca kişisel zevkler için yaşamayı bırakmalıyız.
B) Düşmanca davranmak sorunlarımızın artmasına neden olur.
C) Pazardan dolmalık biber almaya gittik.
D) Gerçek yazar çabuk yazmaktan asla zevk almaz.
E) Birkaç gün dinlenin, sonra işe nasıl olsa başlarsınız.

11. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi isimden isim yapım eki almıştır?

- A) Yatay düzlemde “m” kütleli bir cisme ip bağlanıp sabit kuvvet etki edebilir.
B) Yol burada gitgide daralıyor, dikkate edelim arkadaşlar.
C) Sizin gerçekten bencil insanlar olduğunuzu düşünüyorum.
D) Kurşun yarası da söz yarası da geçmiyormuş zamanla.
E) Yarım saatlik çarpışmadan sonra düşman teslim oldu.

12. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde “-i” eki diğerlerinden farklı bir işlevde kullanılmıştır?

- A) Dünden beri yaptığımız gezi çalışmalarında öğrencilerimiz hayli gelişti.
B) Sınavın bitmesine dakikalar kala öğrenciler bizden beş dakika süre istedi yazı işlerini bitirebilmek için.
C) Hiç tevazu göstermeyin, bu başarı tamamen sizlere aittir.
D) Haydi bakalım, dışarı çık da kuyudan bizim için kardeşinle biraz toprak kazı.
E) Hepiniz sunu dosyalarınızı en geç yarın akşama kadar bana göndermelisiniz.

13. Tatile gitmeye kişi kendisini var eden çok çeşitli boyutları anlamaya, yaşamını anlamalı kılmaya başladığı zaman karar verilir.

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcükte isimden isim yapım eki vardır.
B) II. sözcük fiilden isim yapım eki almıştır.
C) III. sözcükte birbirinden farklı işlevde yapım ekleri vardır.
D) IV. sözcükte hem fiilden isim hem de isimden isim yapım eki yer almaktadır.
E) V. sözcük fiilden fiil yapım eki almıştır.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 6

Ekler - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

MIRAY TYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI • SÖZCÜKTE YAPI VE EKLER

1. Her sene, zamanı gelince İstanbul'un mahallelerinden Bo-
I
ğaz'ın köylerine göçler başlardı. Eski İstanbullular; Boğazi-
II
çi'nin kenarlarına yapılmış ve eski erkân sedirleriyle, kere-
III
vet, şilte ve halılar üstünde yer minderleri gibi eski eşyalarla
IV
döşenmiş geniş odalı, gönül ferahlatıcı yalılara taşınırlardı.
V

Bu parçada altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük belirtme durumu eki almıştır.
B) II. sözcük iyelik eki almıştır.
C) III. sözcük sıfat-fiil eki almıştır.
D) IV. sözcük çokluk eki almıştır.
E) V. sözcük geniş zaman eki almıştır.

ÖSYM - 2020 TYT

2. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi iş-
levi açısından diğerlerinden farklı bir yapım eki almıştır?
- A) Sınav sonuçlarını değerlendiren baterici bir müzisyenmiş.
B) Çocuk bakıcısı olmadan dışarı çıkmıyordu.
C) Hakkımdaki övücü konuşması beni şımartmıştı.
D) Artık geçici hevesler peşinde koşmayı bırakmalısın.
E) Türkiye, rakibine karşı ezici bir oyun sergiledi.

KONSEPT BİLGİ

Türkçede yapım ekleri; fiilden fiil, fiilden isim, isimden isim ve isimden fiil olmak üzere dört işlevde kullanılır.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözcüğün türünü de-
ğiştiren bir yapım eki kullanılmamıştır?
- A) Gece, bülbül ağaran vakte kadar ağlarmış.
B) Rabb'im isterse sular büküm büküm burulur.
C) Lakin vatandan ayrılışın ızdırabı zor.
D) Eski duvarlar hep birbirine benzer.
E) Yirmi dört saatte üç mevsim değiştirirsiniz.

4. "i" eki; belirtme hali eki, 3. tekil şahıs iyelik eki ve yapım eki göreviyle kullanılabilir.

Aşağıdakilerden hangisinde "i" eki bu üç göreviyle de kullanılmıştır?

- A) Son yazısını tamamlayamadan hayata gözlerini yumdu.
B) Ansızın bir çılgılık, kendi sesine benzer bir feryat işitti.
C) Kapısı herkese açıldı ailemin, herkes misafiri severdi.
D) Düşman, bu güzel memleketi topa tutmuş, zapta kalkmıştı.
E) Gurbette duyduğum sonu gelmez hüznüleri kağıda döktüm.

5. Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
"Gömelim gel seni tarihe." desem sığmazsın.
Herc ü merc ettiğin edvâra da yetmez o kitap
Seni ancak ebediyetler eder istiap.

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Dilek kipi eki almış sözcükler
B) Durum eki almış zamirler
C) 2. tekil şahıs eki almış fiil
D) Fiilden fiil yapan ek almış sözcükler
E) Fiilden isim yapan ek almış sözcükler

6. "-den, -dan" eki aşağıdakilerin hangisinde tamlayan eki olarak kullanılmıştır?
- A) Sudan bahaneler ileri sürerek işini aksatıyor.
B) Sonradan yanımıza gelen görevli problemi çözdü.
C) Yanımdan bir an bile ayrılmadan beni takip ediyordu.
D) Müşterilerden birkaçı ürünleri iade etmeye gelmişti.
E) Sokaktan gelen sesle irkilip camdan dışarı baktı.

7. Serpilmeye başladı bir yağmur ince ince
 I
 Son yokuş noktasından düzlüğe çevrilince
 II III
 Nihayetsiz bir ova ağarttı benzimizi
 IV V
 Yollar bir şerit gibi ufka bağladı bizi

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangileri hem yapım hem çekim eki almıştır?

- A) I – IV B) II – III C) III – V
 D) IV – V E) I – III

8. **Aşağıdakilerin hangisinde dört farklı işlevde yapım eki kullanılmıştır?**

- A) Bakışlarını iç dünyasına çeviren insan, şuurun mağarasında kendi gölgesiyle karşılaşır.
 B) İstanbul'un fatihi, büyük hükümdarlığını böyle bir babanın oğlu oluşuna borçludur.
 C) Annem, beni bohça gibi sırtına bağlar; kızgın güneşin altında dolaştırır, hurma ağaçlarının tepesine çıkarırmış.
 D) Bu ağaç bin yıl boyunca bu topraklar üzerinde büyümüş, gelişmiş, meyvelerini vermişti.
 E) Gün, eski el aynalarını andıran bu göllerde dehasını sadece peyzaj kabartmasına sarf etmekten hoşlanan eski zaman ustasına benzer.

9. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi aynı türden iki yapım eki almıştır?**

- A) Yirmi dört saatte üç mevsim değiştirirsiniz.
 B) Kahveci yeni gelene hâlâ bir çay getirmiyordu.
 C) Senelerden beri leylek göremiyordu.
 D) Cesur Arslan Bey, kır atını ileri sürdü.
 E) Bu kampanyayı kimsesiz çocuklar için başlatmıştık.

10. Bu kırk yılın içinde şu yamaçlarda kim bilir kaç bin dal sürmüş, kaç ağaç devrilip toprak olmuş, kaç yeniden yetişip boy atmıştı.

Aşağıdakilerden hangisinin örneği bu cümlede yoktur?

- A) Birden fazla fiil çekim eki almış sözcük
 B) Birden fazla isim çekim eki almış sözcük
 C) Fiil kökünden türeyen sözcük
 D) Hem tamlayan hem tamlanan eki almış sözcük
 E) Hâl eki almış çoğul sözcük

11. **Aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla “isimden fiil yapan yapım eki” ve “filden isim yapan yapım eki” almış bir sözcük kullanılmıştır?**

- A) İnsan âlemde hayal ettiği müddetçe yaşar.
 B) Soğuk bir kış günü karanfil almak için çiçekçiye girdi.
 C) Canlandı o meşhur ova at nallarının sesleriyle.
 D) Kurduğumuz devlet asırlarca muzaffer yürüdü.
 E) Ara sıra teyzeme benzeyen bir büyük hanımla konuşuyorum.

12. I. Gençliğimden kalma bu kötü huyuma alışamayan arkadaşlarım var.
 II. Görevliler sudan bahanelerle işimi halletmeden beni eve yolluyordu.
 III. Çocukları her gün aynı saatte evin önündeki parka çıkarırdı.
 IV. Sınıfın gözde öğrencisi son sınavda da derece yapmış.
 V. Öğrencilerime verdiğim ödevleri ben kendim kontrol ederim.

Numaralandırılmış cümlelerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) IV. cümlede “-de / -da” eki, bulunma hali eki ve yapım eki olarak kullanılmıştır.
 B) V. cümlede “-ım / -im” eki, 1. tekil şahıs iyelik eki ve 1. tekil şahıs eki olarak kullanılmıştır.
 C) II. cümlede “-den / -dan” eki, ayrılma hali eki ve yapım eki göreviyle kullanılmıştır.
 D) I. cümlede “ma / -me” eki, olumsuzluk eki ve isim-fiil eki olarak kullanılmıştır.
 E) III. cümlede “-ar, -er, -ır, -ir” eki, fiilden fiil yapan yapım eki ve geniş zaman kip eki olarak kullanılmıştır.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 7

Ekler - Karma

1. Öldük, ölümden bir şeyler umarak

I
Bir büyük boşlukta bozuldu büyü

II III
Nasıl hatırlamazsın o türküyü

IV
Gök parçası, dal demekti, kuş tüyü

V
Alıştığımız bir şeydi yaşamak

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangileri hem yapım hem çekim eki almamıştır?

- A) I – V B) II – IV C) III – V
D) I – IV E) IV – V

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılan çekim eklerinin sayısı diğerlerinden fazladır?

- A) Bir büyük boşlukta bozuldu büyü.
B) Kaynar bir cezvede kaygılar durmadan
C) Başımın üstünden yorgun bulutlar geçer.
D) Hafız'ın kabri olan bahçede bir gül varmış.
E) Yeşilin hasretini Türk işledi çiniye.

3. "Surların önünde, kemerlerinde hâlâ o ilk girişten bir akis

I
saklayan kapılara bakarak Türk tarihinin en güzel ve en büyük
II III
iklimlerinden biri olan o "mayıs günü"nü beraberce yaşadık."
IV V

Bu cümlede numaralandırılmış sözcüklerden hangisi yalın hâlde değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdakilerin hangisinde "-mış, -miş" eki farklı işlevde kullanılmıştır?

- A) Oraya buraya savrulmuş eşyaları toplamaya çalışıyordu.
B) Bu eserinde de klasikleşmiş anlatımına devam ediyor.
C) Ülkede yasaklar devam ediyormuş diye hayıflandı.
D) Mayalanmış hamurdan yapılan çörekler yenmeye hazır.
E) Gecikmiş ödemeler için erteleme uygulanıyor.

5. Günün güzel gözlere benzeyen aydınlığı, akşamın tadını
I II
duymaya başlayan bir gönlün hüznünde ezilince ruha ve
III IV
gözlere bu göklerden ve sulardan gelme serin bir mavilik
serilirdi.
V

Bu parçada numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. sözcük isimden fiil yapan yapım eki alırken ses kaybına uğramıştır.
B) II. sözcük birden fazla isim çekim eki almıştır.
C) III. sözcük hem tamlanan hem hâl eki almıştır.
D) IV. sözcük eşitlik hâli eki almış türemiş sözcüktür.
E) V. sözcük ek fiil eki almış birleşik çekimli fiildir.

6. Gurbette duyduğum sonu gelmez hüznüleri

Yaprakların döküldüğü hicranlı günleri

Andım birer birer, acıdım kendi halime

Bu dizelerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Fiil çekim eki almış birden fazla sözcük kullanılmıştır.
B) Birden fazla isim çekim eki almış sözcük kullanılmıştır.
C) Tamlanan eki almış çoğul isim kullanılmıştır.
D) Sıfat-fiiller yalın hâliyle kullanılmıştır.
E) İsimden isim yapan ekle türetilmiş sıfat kullanılmıştır.

7. (I) O, ağaçların yapraklarını hiç dökmediği bir ülkedir. (II) Kırımızı kiremitli, beyaz badanalı evleri vardır. (III) Her mevsim ayrı çiçekler açar bu evlerin bahçelerinde. (IV) Korkunun hiç uğramadığı, yürek oynamasının, diz tutmasının bittiği yerdir Türkiye. (V) Cihan büyük ama onun eşi benzeri yok.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde fiil çekim eki kullanılmıştır?

- A) II B) V C) IV D) I E) III

8. “-lar, -ler” eki isme geldiğinde çoğul eki, fiile geldiğinde şahıs ekidir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “-lar, -ler” eki iki göreviyle de kullanılmıştır?

- A) Öğrenciler kendilerine verilen ödevleri yetiştirmeye çalışıyorlardı.
B) Komşuların hepsi bir şeyler hazırlamış, sokakta toplanmıştı.
C) Sevenleriyle bir araya gelen ünlünün yüzü gülüyordu.
D) Arkadaşlar, işler birikiyor diyerek çalışanlarını uyardı.
E) Çözemediğim soruları biriktirip öğretmenlerime soruyorum.

9. Gurbette duyduğum sonu gelmez hüznüleri
Yaprakların döküldüğü hicranlı günleri
Andım birer birer, acıdım kendi hâlime

Bu dizelerde kullanılan eklerin görevleriyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) “hüznüleri” sözcüğündeki “-i” eki, belirtme hâli eki olarak kullanılmıştır.
B) “Yaprakların” sözcüğündeki “-ın” eki, tamlayan eki olarak kullanılmıştır.
C) “döküldüğü” sözcüğündeki “-dük” eki, fiilden isim yapan yapım eki olarak kullanılmıştır.
D) “gelmez” sözcüğündeki “-mez” eki geniş zamanın olumsuzu göreviyle kullanılmıştır.
E) “Andım” sözcüğündeki “-(ı)m” eki 1. tekil şahıs eki göreviyle kullanılmıştır.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim çekim eki sayısı diğerlerinden daha fazladır?

- A) Her çağ kendi rüyalarını, kendi emellerini söyletmiş kelimeye.
B) Halk; kaldırımlara, caddenin ortasındaki çimenliğe sıralanmıştı.
C) Ağacın altına gelişigüzel bırakılmış sandıklarda kuru ot vardı.
D) Onun neşesi daima bu evi sessizliğin fırtınalarından kurtarmıştır yıllar boyunca.
E) İki zaptiye, mescidin önündeki dibek taşına oturmuş, konuşuyordu.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iyelik eki almış sözcük farklı görevde kullanılmıştır?

- A) Tozlu yollardan geçtiğim uzak iklimden şarkılar getirdim sana.
B) Bizim dut ağacının dibinde çocuklara masal anlatıyordu.
C) Annesine sarıldıktan sonra arkadaşlarının yanına koştu.
D) Benim odamda, kapının arkasında iki büyük kutu var.
E) Derme çatma bir kır bahçesinde, dut ağacının gölgesinde oturduk.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat tamlamasının içinde durum eki yoktur?

- A) Hafızın kabri olan bahçede bir gül varmış.
B) Büyük bir boşlukta bozuldu büyü.
C) Başımın üstünden yorgun bulutlar geçer.
D) Kaynar bir cezvede kaygılar durmadan
E) Sağ taraftan çingirak sesleri geliyordu.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi basit yapılı bir eylem değildir?

A) Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.
 B) Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik.
 C) Gözümde tütüyor memleketimin dağı taşı.
 D) Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!
 E) Bir gün bir yalnızlığa düştüm yine.

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tüm sözcükler türemiş yapılıdır?

A) Yaşadıkça özlüyorum sensiz geçen gençliğimi.
 B) Gönlümle oturdum da hüznlendim o yerde.
 C) Zihnim, düşünceden dağınık; gözlerim dolu.
 D) Ayrılıklar içinde taş mı kesildi kalbin?
 E) Dönebilmek... O dönüşü olmayan yollardan...

KONSEPT BİLGİ

Birleşik fiiller, iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşur. Bunlar, yardımcı fiille kurulan birleşik fiiller, kurallı birleşik fiiller ve anlamca kaynaşmış birleşik fiillerdir.

3. I. Yapmacık hareketleriyle gözünü boyadı misafirlerin. (anlamca kaynaşmış birleşik fiil)
 II. Sen de anlatıver artık neler bildiğini. (tezlik fiili)
 III. Yıllarca biriktirdiği parayı dolandırıcılara kaptırdı. (türemiş fiil)
 IV. En yakın arkadaşımın bile borç para isteyemem. (basit yapılı fiil)
 V. Ailenle tanıştığıma inan ki çok memnun oldum. (yardımcı fiille kurulmuş birleşik fiil)

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinin yüklemi ayraç () içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. (I) Kemik gelişimi, daha anne karnındayken başlıyor ve genellikle 20'li yaşların ortasında tamamlanıyor. (II) Çocukluk ve ergenlik ise hayatımızın geri kalanında güçlü kemiklere sahip olmak için kritik dönemlerdir. (III) Çünkü bu iki dönemde de kemiklerin hem büyüklüğü hem de dayanıklılığı artıyor. (IV) Kemik yoğunluğunuz ne kadar yüksekse kemikleriniz o kadar güçlüdür. (V) Kemik yoğunluğu %80 oranında kalıtsal olsa da egzersiz ve beslenme gibi faktörler sayesinde bu oranın en yüksek seviyeye ulaşmasını sağlayabilirsiniz.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinin yüklemi birleşik yapılıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. O kadar karışık anlattı ki bizlerden ne istediğini bir türlü anlayamadık.
 I II III IV V

Yukarıdaki altı çizili sözcüklerin hangi ikisinin yapısı diğerlerinden farklıdır?

A) I ve II B) II ve III C) I ve IV
 D) III ve V E) IV ve V

6. (I) Evimizin ön tarafında solgun yüzlü bir adam, yanındaki ağaçtan destek almış öylesine duruyordu. (II) Dalıp giden o halinde neler gizliyse çok merak etmişim. (III) Biraz merak biraz da yardım isteğiyle adamın yanına gittim. (IV) Geldiğimi belli etmeme rağmen sanki adam orada taş kesilmişti. (V) Tam konuşacakken arkamdan gelen o sesle irkiliverdim.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede kurallı birleşik sıfat kullanılmıştır.
 B) II. cümlede birleşik yapılı fiil vardır.
 C) III. cümlede basit yapılı fiil vardır.
 D) IV. cümlede yüklemi türemiş yapılı bir fiildir.
 E) V. cümlede kurallı birleşik fiil vardır.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kurallı birleşik sıfat yapılışı yönüyle diğerlerinden farklıdır?

- A) Bu rahatsızlık, genellikle bünyesi zayıf çocuklarda görülür.
B) Yüksek dozlu ilaçlar, seni rahatsız edebilir; dikkatli ol!
C) Komutanımız, kısa boylu askerleri ön sıraya aldı.
D) Sert bakışlı insanların pamuksu bir kalbi vardır.
E) Bize doğru gelen çekik gözlü yakışıklıyı tanıdın mı?

KONSEPT BİLGİ

Yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiiller, isim soylu sözcüklerin yanına “etmek, olmak, eylemek, kılmak” yardımcı fiillerinden biri getirilerek yapılır.

8. Aşağıdaki cümlelerde yer alan birleşik fiillerden hangisi oluşum bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Yarınlardan bir umut gelir zannediyor.
B) Bakakalırım giden geminin ardından.
C) Ben her gönülde reddedilmişim.
D) Defalarca hapsolmuşum büyüğü gözlerinde.
E) Dertleştığım sokak kedisi de affetmeyecek beni.

9. I. O, üniversite hayatım boyunca gördüğüm en nitelikli okurdu.
II. Sizleri üzme istemiyorum ama çok da iyimser olamayacağım.
III. Sen onları düşünme hiç, keyiflerine diyecek yok!
IV. Tarihi alanlardaki kazılarda yeni bulgulara rastlandı.
V. İnanın bana, sözlerimi çok yanlış anlamışsınız.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangi ikisi yapılarına göre türemiştir?

- A) I ve III
B) II ve III
C) I ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

10. (I) Kimileri; ağız şapırdatılması, poşet buruşturulması ya da çekirdek çitlenmesi sırasında çıkan seslerden belirgin biçimde rahatsız olurlar. (II) Bu rahatsızlık hali, “mizofoni” olarak adlandırılır. (III) Mizofoni bozukluğu olan kişilerin bu tür sesleri duyduklarında hissettiği duygu, basit bir rahatsızlığın ötesindedir. (IV) Öyle ki bu sesleri duyduklarında gerilirler ve bir anda tepeleri atar. (V) O anda tek istedikleri, sesin bulunduğu yerden kaçmak ya da sesi durdurabilmektir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde birleşik yapılı bir sözcük yoktur?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

11. Kendi senaryona (basit yapılı sözcük) ne kadar hayranlık duyarsan duy, yine de her şey zamanı gelince (türemiş yapılı sözcük) özüne döner. Evden çıktığında kafanda kurduğun (türemiş yapılı sözcük) o başkası olma hâllerinle ya da aklında kurduğun kurnazlıklarla bir yere gidebilirsin (birleşik yapılı sözcük) ama o yerden dönemezsin. (basit yapılı sözcük).

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerin hangisi ayraç içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

12. “Uzmanların birçoğu, düzenli bir uykunun ve sağlıklı beslenmenin öneminden bahseder.”

Bu cümledeki sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yüklem birleşik yapıdır.
B) Birleşik yapılı zamir kullanılmıştır.
C) Basit yapılı sözcük kullanılmamıştır.
D) Türeme esnasında ünlü düşmesine uğramış iki sözcük vardır.
E) Türemiş sıfat örneği vardır.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST 9

Yapısına Göre Sözcükler

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde basit, türemiş ve birleşik kelimelerin tamamına yer verilmiştir?

- A) Sen, bir sürü şeyin arasında beni düşünürsün; ben de hep seni düşünürüm.
- B) Sen, benimle birlikte çocukları, tabiatı, sokak köpeklerini falan seversin; ben bir tek seni severim.
- C) Sen, eski Türk filmlerine, trafik kazalarına, fakir öğrencilere ağlarsın; ben aşkzedelere ağlarım.
- D) Sen, arkadaş sohbetlerinde, fotoğraf çekinmelerinde ve metruk yerlerde mütemadiyen gülersin; ben sadece seninle gülerim.
- E) Sen, sıkıntı dağıtırsın; ben sıkıntı yaratırım.

2. Sanma ki bu talihsizlik nevi şahsına münhasır
Sanma ki herkesin aldattığı ilk ve tek Ali benim
Neredeyse bin dört yüz yıldır Alilerin boynu bükük
Neredeyse bin dört yüz yıllık günahın vebali ortada
Küsurata boşver büyük resmi gör

Yukarıdaki dizelerde gövdeden türemiş kaç sözcük bulunmaktadır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan birleşik sözcüklerin hangisi kuruluşu yönünden diğerlerinden farklıdır?

- A) İftar yemeğinde önümüze gelen dilberdudağı inanılmazdı.
- B) Geçen gün yapı marketlerin birinden daha önce görmediğim tarzda bir İngiliz anahtarı satın aldım.
- C) Daha önce ben de hiç yer elması yememiştim.
- D) Bizim kızıdaki çabuk hasta olma problemini keçiboynuzu pekmeziyle çözdük.
- E) Atalarımız boşuna dememişler anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az diye.

4. Şairi, günümüzde bu şekildeki tespite götüren bir kısım bilgiler, belgeler ve olaylar mevcuttur.

Bu parçayla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Belirtme durum eki kullanılan sözcük basit yapıdır.
- B) Çekim ekinden sonra yapım eki kullanılmış türemiş sözcük vardır.
- C) Türemiş ve basit sözcükler kullanılmıştır.
- D) Birleşik sözcüğe yer verilmiştir.
- E) Ek fiil alan sözcük yapıca basittir.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik eylemin kuruluşu diğerlerinden farklıdır?

- A) Velisini sıkıştırdınca Ahmet Bey, Mustafa'yla ilgili durumu söyleyiverdi.
- B) Geçen gün aldığım dava dosyasını koyduğum yeri bulamazsam yandım demektir.
- C) Benimle uğraşamazsın denmesiyle neredeyse bir tehditle karşılaştığımı anladım.
- D) Beni buraya bağlayan bir şey kalmadığına göre her an buradan ayrılabilirim.
- E) Bu, bizim boyumuzu çoktan aşma noktasına geldiğinden artık bundan vazgeçelim ne olur!

6. (I) Ödül, her şeyden önce yaptığınız işin onaylandığını hissettiriyor. (II) Sizi güdülüyor, kendinize ve işinize olan güveninizi artırıyor. (III) Mesleğinizde sürekliliğinizi sağlıyor. (IV) Bir de size büyük bir sorumluluk yüklüyor. (V) Ancak kimi zaman da kişi ödülün mutluluğuyla sorumsuzca davranıyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde basit, türemiş ve birleşik sözcüklerin üçü de örneklenmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. (I) Ünlü yazar son romanında yakın tarihimizi bir roman havası içinde belleklerimize kazımayı sürdürüyor. (II) Her ulusun geçmişinde anımsamak istemediği, anımsadığındaysa unutmak istediği fakat ne unutabildiği ne de yok sayabildiği yığınla olumsuzluklar vardır. (III) Bizim de anımsadıkça yüreğimizin burkulduğu, keşke yaşanmasaymış dediğimiz, ulusal tarihimize kalın puntolarla yazılmış utançlarımız vardır. (IV) İşte bu roman, toplumsal bilincimizi yeniden görmemiz için bize sunulmuş bir hatırlatmalar kitabıdır. (V) Roman dan hareketle okur, kendi toplumunun tarihine daha geniş bir perspektiften bakacaktır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde yapısı bakımından birleşik bir sözcük kullanılmıştır?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) III ve IV E) IV ve V

8. Aşağıdaki altı çizili sözcükler yapıları bakımından eşleştirilirse hangisi açıkta kalır?

- A) Eniştesinin ölümünün ardından bir türlü toparlanamamıştı.
B) Bizimle o kadar saat konuşmasına rağmen hiçbirimize güven vermemişti.
C) Mahkeme kararlarında bilirkişi raporu çok etkilidir.
D) Elbisesini çekiştirerek içeri girmeye hazırlanıyordu.
E) Doktora başvurularını almaya yarın devam edeceklermiş.

9. (I) İki yıl kadar önce bir film çalışması için Gazi Osmanpaşa semtinde dolaşıyorduk. (II) Uzaktan gelen hoş bir şarkı duyduk. (III) Sesin geldiği eve doğru yürümeye başladık. (IV) Eve geldiğimizde bizi yaşlı ve kör bir adam karşılamıştı. (V) Zamanında çocukları adamı zorla kente götürmüşler ve onu o evde bir başına bırakmışlardı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde türemiş yapı bir sözcüğe yer verilmemiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. (I) Sahnenin tozunu ilk yuttuğunda çocuk denecek yaşlardaydı ve o günden bu yana inmedi sahneden. (II) Oyunculuk dışında oyun yazarlığı, yönetmenlik, çevirmenlik gibi uğraşlarla da ilgilendi. (III) Tiyatro dünyamızın kıdemlilerinden, renkli kişiliklerinden olan, seyircisiyle müthiş iletişim kurabilen yetenekli sanatçının ilgi alanı sadece tiyatroyla sınırlı kalmıyor. (IV) Güncel konulardaki yazılarıyla düşüncelerini, eleştirilerini okurlarıyla paylaşıyor. (V) Aynı zamanda bir konuşma, bir anlatı ustası; anlatılanla dinleyeni, okuyucuyla izleyiciyi bir araya getiren bir usta.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisi tümüyle türemiş sözcüklerden oluşmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yer alan sözcüklerin tamamı basittir?

- A) Söylenenleri dinlemez, kulak ardı edersen sonunda böyle üzülürsün.
B) Sözde çok koşup geride kalsa da rakiplerine yetişecek kondisyona ulaşacağını söylemişti.
C) Canım istediğinde dışarı çıkmalı, istediğimde arkadaşlarımda kalabilmeliyim.
D) Bu kuytu bekâr odamda acılar içindeydim, biliyor muydunuz bunu?
E) Saatimi ayarlamadan yattığım için sabah erken uyamadım.

12. I. Baskıya, zorbalığa, adaletsizliğe karşı direnme hakkı, doğal hukuk döneminden bu yana insanı ve toplumu çeşitli açılardan ele alan ve hakları savunan görüşlerce sürekli olarak savunulmuştur.
II. Hukuk düzenleri kendi varlıklarını koruyabilmek için direnme hakkına karşı çıkarken düşünce akımları insanları baskıya, zorbalığa, adaletsizliğe ve eşitsizliğe karşı koyabilmek için direnme hakkını kesin anlamda savunmuşlardır.

Numaralanmış cümlelerle ilgili

- I. Birden fazla türemiş sözcük vardır.
II. Basit yapı bir sözcükler bulunmaktadır.
III. Birleşik yapı bir birden fazla sözcük yer almaktadır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) I ve II B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 10

Yapısına Göre Sözcükler

1. “Merhametlerin birer şaşkın güvercin telaşıyla bu mahir avcının kurduğu tuzağa düşmek için nasıl kanat çırtıklarını görmek, benim her sabahki eğlencemdir.”

Bu cümle ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İsimden isim yapan ek kullanılmıştır.
B) Fiilden isim yapan ek kullanılmıştır.
C) İsimden fiil yapan ek kullanılmıştır.
D) Fiilden fiil yapan ek kullanılmıştır.
E) Gövdeden türemiş sözcük kullanılmıştır.

2. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan birleşik fiillerden hangisi oluşumu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Ne mümkün vazgeçmek bu sevdadan bir kere karar kıldık bu hayalde.
B) İnsan, ağaçlar gibi boy atmalıydı bu topraklarda.
C) Ön sıraları süsleyen ağırbaşlı sınıf birincileri hemen işe koyulmuştu.
D) Bir gün yine bahçede arkadaşlar arasında beni göklere çıkarıyordu.
E) Kadınlar, yaptıracakları kış elbiselerinin rengi hakkında ondan fikir alıyorlardı.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcük farklı bir yapım eki almıştır?

- A) Yabani hayvanlar, kar yağdığında şehre iner.
B) Öğretmenin söylediğinde birçok ipucu vardı.
C) Onu aradığında nerede buluyorsun?
D) O her güldüğünde güller açar yüzünde.
E) Çocuk ağladığında annesi etrafında pervane oluyordu.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde aynı türde birleşik sözcükler bir arada kullanılmıştır?

- A) Sisli havalarda vapur ve sis düdüklarının seslerine dikkat ettiniz mi?
B) İnsanoğlu bir tarihin, bir coğrafyanın bir kültürün içindedir.
C) Kuleye çıkınca sabah güneşinin henüz dağıtmadığı hafif sislerle örtülü ufka dikkatle baktı.
D) Görüş günü olmadığı halde biraz sonra teyzeler beni görmeye geldi.
E) Günün birçok saatinde bu dar sokaklarda başıboş insanlar yer alır.

5. Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden farklı bir yapım eki almıştır?

- A) Geçirdiği kırk günlük azabı birden aklına geline yeni bir tokat yemiş gibi yüzü kıpkırmızı oldu.
B) Yokuşu çıkar çıkmaz nereden geldiğini bilmediğimiz bir rüzgâr, kurumuş başak tarlalarını altüst etti.
C) Sen şu tombul zeytinleri nereden aldığını söylersen daha ciddi bir bahse girmiş olursun.
D) Çamlıcanın bu asıl çevresine girer girmez köşkün tılsımlı duygularını tatmaya koyulurduk.
E) Üstat, ehliyetin son olgun merhalesini ifade ettiğinden tüm mefhumları da kapsardı.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tüm sözcükler basit yapıdır?

- A) Kamyon karanlık vadiden geçiyordu.
B) Güneşin sıcaklığından kaçanlar denize sığınyordu.
C) Berrak suyun içinde kırmızı balıklar uyuyordu.
D) Ankara'nın ışıkları artık çok geride kalmıştı.
E) Küçük Ağa'nın şakaklarındaki damarlar titriyordu.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde basit, türemiş, birleşik sözcükler bir arada kullanılmamıştır?

- A) Kasabanın doğuya meyilli sokaklarında sağlı sollu ırmaklar peyda olmuştu.
B) Dağların doruklarından aşan bakışlar, hür maviliklerde kaybolur.
C) Bu göz alıcı yağmurun altında bayraklar özgürce dalgalanabiliyordu.
D) Orada, kocaman vahşi kayalar, tuhaf kuşlar ve derin uçurumlar vardır.
E) Çoluk çocuk, banliyölerde duran trenlere ellerini uzatıp para istiyorlardı.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiil gövdesinden türemiş bir isim kullanılmıştır?

- A) Şimdi eline yüzüne bulaşan bu topraklar bir gün ayakları altında gevşeyip açılmıştı.
B) On senedir içinde yuvarlandığı esirlik uçurumundan kurtulmanın pek güç olduğunu görüyordu.
C) Bakışlarını iç dünyasına çeviren insan, şuurunun mağarasında kendi gölgesiyle karşılaşır.
D) Yamacı doludizgin inen atların burun deliklerinden dumman tütüyordu.
E) Arkadaşlarımla teker teker bozkırın ortasında yemyeşil bir gölge yapan küçük köyleri sayıyoruz.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tüm sözcükler türemiş yapıdır?

- A) Karmakarışık kalabalık çevrede dalgalanarak ilerliyordu.
B) Adam, ağacın altına bırakılmış sandıklara kuru ot dizdi.
C) Onun neşesi daima bu evi sessizliğin fırtınalarından kurtarmıştı.
D) Burada son fırtına son dalı çığırdatarak zorluyordu.
E) Büyük bir zorlukla ancak üçüncü tren için bilet alabildik.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çatı eki almış sözcük yoktur?

- A) Yıllar sonra görüşerek eski günleri yâd ettiler.
B) Öğrenci etrafına bakınarak sorulardan kurtulmaya çalışıyordu.
C) Beklenen günlere elbet bir gün ulaşacağız.
D) Bozuk yolda ilerlemek çaba istiyordu.
E) Bir kitabın filme aktarılması etkisini azaltır.

11. Kadın, ağır vücudunu aşağıdakilere duyurmadan sessizce bu merdivenden indirmenin imkansız olduğunu düşünürken yaklaşan bir düdük sesi duydu.

- Birden fazla hâl eki almış isim
- Yansıma kökten türemiş tamlayan
- Gövdeden türemiş zarf
- İki yapım eki arasında kip eki

Numaralanmış sözcükler verilen bilgilerle eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Bir limonlukta hapsedildiği için, uzaklarda kalan diğer hemcinsleri gibi, öğle güneşlerinde kızgın toprağa gölge salmayan, yağmurlarda ıslanmayan, fırtınalarda sarsılmayan, semayı, yıldızları, ayı görmediği için unutan şu ağaç, bulunduğu köşede acaba mesut muydu?

Bu cümlede türemiş yapı kaç sözcük vardır?

- A) 10 B) 11 C) 12 D) 13 E) 14

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 11

Sözcükte Yapı, Ekler, Kök - Karma

1. Kardır yağan üstümüze gecedan,
I

Yağmurlu, karanlık bir düşünceden,
II

Ormanın uğultusuyla birlikte
III

Ve dörtnala dümdüz bir mavilikte
IV

Kar yağıyor üstümüze inceden.
V

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi hem yapım hem çekim eki almıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. “Türkçede anlamları değişmeden hem isim hem de fiil olarak kullanılabilen kökler vardır ki bunlara ortak kök (kökteş kök) denir.”

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerde bulunan altı çizili sözcüklerden hangisi ortak köklü değildir?

- A) Sana olan güvenimi bu hareketinle boşa çıkardın.
B) Birçok öğrencinin en sevdiği mevsimdir yaz.
C) Kuru meyveleri bozulmasın diye buzdolabında saklıyordu.
D) Bu topraklar, savaşın getirdiği dramlarla dolu.
E) Eskiye elbiselerini ne olursa olsun değerlendirirdi.

3. Edebiyatta eserler toplumsal ya da bireysel temelde, gerçek ya da fantastik bir düzlemde ele alınabilir. Bu yapıtların amaçları, anlattıkları, türleri her ne kadar farklı olsa da hemen hepsi bir şekilde “insan doğasına ışık tutma” görevini üstlenir.

Bu cümledeki numaralandırılmış altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük, çekim eki almamıştır.
B) II. sözcük, gövdeden türemiştir.
C) III. sözcükte yapım eki ve çekim eki vardır.
D) IV. sözcük, çoğul ve belirtme hâl eki almıştır.
E) V. sözcük, fiilden isim yapan yapım eki almıştır.

4. Böyle bir çalışma yapmamızdaki amaç, öğrencilerimizde çevre bilinci oluşturmaktır. Uzun bir zaman dilimine yaydığı-
I II
mız çalışmalarımız, öğrencilerimizin aktif ve gönüllü katılım-
III IV
larından dolayı çok kısa bir zamanda meyvelerini vermeye
V
başladı.

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerden hangisi yalın hâlde değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Gençliğimi kaybettim birtakım odalarda
Kaybolan gençliğimi aradığım aynalarda
Ölümler dolaşüyor böğürlerinde elleri
Aynı şeyi arayan akraba hayalleri
Yalnız bir taze kadın yaşlılığı arıyor
Yaşlılığım, yaşlılığım! diye yalvarıyor

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) İsimden isim yapan yapım eki ve iyelik eki alan bir sözcük
B) Bir isim ve bir fiilin birleşmesiyle oluşan birleşik sözcük
C) Fiilden fiil yapan yapım eki ve 3. çoğul şahıs eki alan sözcük
D) Hem çoğul hem iyelik eki almış sözcük
E) Fiilden isim yapan yapım eki ve iyelik eki almış sözcük

6. I. Geleceğim, onun ağzından çıkacak tek kelimeye bakıyordu.
II. Arda Bey, bundan sonra alım işleriyle ilgilenecek.
III. Benim ev, hemen iki arka sokakta.
IV. Onca kalabalık içinde yapayalnız kalmışım.
V. Ben, doğduğum bu topraklara aitim.

Yukarıdaki cümlelerde “-m / -ım / -im / -um / -üm” eki kaç farklı işlevde kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

7. I. Böyle olmasını istemezdik, bu savaşı siz başlattınız. (ortak kök)
 II. Evimize varınca şöyle güzel bir çay demleyelim. (isim kök)
 III. Bu kararların hepsini kimseye danışmadan aldı. (sesteş kök)
 IV. Ocağımız, rahmetli dedenin sayesinde tütüyor. (fiil kök)
 V. Her şeyden önce bu iş için parayı nasıl bulacaksın? (isim kök)

Numaralandırılmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinin kökü ayraç içinde verilen açıklama ile uyuşmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. “Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbirisi veya ikincisi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır.”

Aşağıdaki birleşik kelimelerden hangisi bu kurala örnek olamaz?

- A) Kılıç balığı
 B) Deniz yılanı
 C) Ayrık otu
 D) Göz yaşı
 E) Kara yolu

9. Camlar arkasında bekleyen çocuk, üç mevsim güneşin seyrine dalar.
 I II
 III

Yukarıdaki dizelerde yer alan altı çizili sözcüklerin köklerinin türleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	isim	isim	fiil
B)	isim	fiil	fiil
C)	fiil	fiil	isim
D)	isim	fiil	isim
E)	fiil	isim	fiil

10. (I) En güçlü seslere sahip okyanus canlılarından biri, balinalardır. (II) Bir balina tarafından çıkarılan seslerin şiddeti, yaklaşık olarak 190 desibele kadar çıkabilir. (III) Bu değer, hemen hemen devasa gemilerin çıkardığı sesin şiddetine yakındır. (IV) Sismologlar açısından balina sesleri şimdiye kadar bir sorundu. (V) Çünkü okyanus tabanlarına yerleştirilen sismometreler sadece deprem dalgalarını değil ortamdaki balina seslerini de kaydediyordu.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerin hangi ikisinde basit, türemiş ve birleşik sözcükler bir arada kullanılmıştır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve V
 D) III ve IV E) III ve V

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün aldığı “-in,-ın,-un,-ün” eki ötekilerden farklı görevdedir?

- A) Bir yığın domates vardı kapının önünde.
 B) Derginin tasarımı için seninle görüşmek istedim.
 C) Bu mevsimde denizin durgunluğu hepimizi şaşırtmıştı.
 D) Odanın halini bir görsen sen de kızarsın.
 E) Saatlerce bekledim seni sokağın başında.

12. (I) Kendi kendilerini tedavi eden hayvanlar, bir parazit nedeni ile hastalandıklarında çoğunlukla beslenme şekillerini değiştiriyor. (II) Örneğin böyle bir durumda bal arıları topladıkları reçineleri yutmuyor. (III) Bunun yerine reçineler kovanda mantar sporlarına maruz kalan yetişkin arılar tarafından kullanılıyor. (IV) Araştırmacılar, arıların kolonideki reçine arayan arıların sayısını artırarak enfeksiyona karşı yanıt verdiklerini düşünüyor. (V) Yani bal arıları enfeksiyona karşı davranışsal bir savunma yöntemi geliştiriyor.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede basit ve türemiş yapılı birden çok sözcük varken birleşik yapılı bir sözcük vardır.
 B) II. cümlede yüklemi fiil köktür.
 C) III. cümlede yönelme, bulunma ve ayrılma hâl ekleri kullanılmıştır.
 D) IV. cümlede yapım ve iyelik eki alan bir sözcük vardır.
 E) V. cümlede belirtme hâl eki alan sözcükler kullanılmıştır.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem yapım hem çekim eki almış sözcük kullanılmıştır?

A) İnci bu akşam tiyatroya gidecek.
 B) Bu şehrin çilesini ben çekerim hep.
 C) Benim kitaptan okuduklarımın hepsi doğruydu.
 D) İhtiyar bekçi köşkün tarihinden söz etti.
 E) Gökyüzünün başka rengi de varmış.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde 3. tekil şahıs iyelik ekini ve belirtme hâli ekini almış bir sözcük vardır?

A) Senelerden beri hasretini çektiği şehir bu şehir değil miydi?
 B) Bin yıldan uzun süren bir bestenin sesidir bu.
 C) Bunların çoğu silah taşımaktan bıkmış yorgun düşman askerleriydi.
 D) Mahalle kahvesinin önündeki setin üstü sanki ufak bir bahçecikti.
 E) Otobüstekiler buna benzer didişmelere alıştıkları için alırdırmadılar.

KONSEPT BİLGİ

Basit sözcükler, yapım eki almamış ve iki sözcüğün birleşmesiyle oluşmamış olan sözcüklerdir. Türemiş sözcükler mutlaka yapım eki almalıdır. Birleşik sözcükler ise iki sözcüğün bir araya getirilmesiyle oluşur.

2. “Yalnız başıma bir köşeye ilişirdim, kımıldamazdım, susardım,
 korkudan büzülürdüm, rengimin uçtuğunu anlayamazdım.”
 I II III
 IV V

Bu cümledeki altı çizili sözcükler yapılarına göre eşleştirildiğinde hangi sözcük dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. “Bir baca üstünden ufka çizilen bir leylek şekli, muhayyileye ne-
 ler hatırlatmaz: Maviliği içi bayıltan, sonsuz, derin gökyüzü...
 II III
 Yeşil bir vadide gizlemiş minerali küçük beyaz bir şehir...”
 IV V

Numaralanmış sözcüklerden hangisi kökünün türü yönünden diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi işlevi açısından farklı bir yapım eki almıştır?

A) Karısı, kızları, çocukları korkudan sapsarı kesildiler.
 B) Güneş, yer, gök, deniz iç içe kaynaşır bu iklimde.
 C) Deniz, toprağın kavrulmuş çocuklarını sırtından eğlendiriyor.
 D) Sokak kapısına çıktığı zaman ortalık kararıyordu.
 E) Etrafa hoş ve olgun bir koku, bir karpuz kokusu yayılıyordu.

6. • Biraz önce onlara güzel bir oyun oynamaya karar verdiğim halde şimdi beni sezmelerinden ödüm kopuyordu.
 • Başka âlemin, yabancı hayatların bizim halkta alâka uyandıracığına bir türlü akli ermiyordu.
 • Arkadaşlarım arasında salıncağa önce binmek yüzünden kavga çıkmıştı.
 • Bu yoldan ikinci bir sayfaya gelinir ve bunun sağ tarafındaki ilk kapıdan bu odaya girilirdi.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi yukarıda verilen tüm cümleler için doğrudur?

A) İsimden fiil yapan ek kullanılmıştır.
 B) Tamlayan eki kullanılmıştır.
 C) Yapım ekinden önce kullanılan çekim eki vardır.
 D) Durum eki almış birden fazla sözcük vardır.
 E) Gövdeden türemiş sözcük kullanılmıştır.

7. “Türklük, beş yüz seneden beri İstanbul’u ve Boğaziçi’ni bütün beşeriyetin hayaline böyle nakşetti.”

Bu cümleyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Fiil çekim eki almış birleşik sözcük kullanılmıştır.
B) Hem yapım hem çekim eki almış sözcüğe yer verilmiştir.
C) Hâl ekiyle öbekleşmiş edat kullanılmıştır.
D) İsim çekim eki alan birden fazla özel isim vardır.
E) Gövde hâlinde bir tane türemiş sözcük vardır.

8. I. Birden kapandı birbiri ardınca perdeler.
II. Çoğu geceler uyur kalırmışım kitabımın başında.
III. Sen gir, dedi ben gelmeyeceğim bu akşam.
IV. Yüz üstü çok süründün ayağa kalk Sakarya.
V. Düşmez bir damla yağmur, kavrulur toprak.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede çatı ekiyle türetilmiş fiilde bildirme kipi kullanılmıştır.
B) II. cümlede iyelik eki almış farklı türde sözcükler vardır.
C) III. cümlede ünsüz değişimine uğrayan sözcük birden fazla çekim eki almıştır.
D) IV. cümledeki türemiş fiil tek çekim eki almıştır.
E) V. cümlede kökteş sözcüğe yer verilmiştir.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türemiş sözcük sayısı diğerlerinden fazladır?**

- A) Yer güzel, önümüz su, gölge ılık, hava sakın.
B) Dehlizin sonunda görünmeden açılıp kapanan bir kapının gıcirtısı beni deli ediyordu.
C) Eşyalarımız birer sandıkta, sandıklar da birer odada durur.
D) İki genç boyunları bükülmüş, kalpleri durmuş, gözleri fırlamış düşünüyordu.
E) Doğu’yu Batı ile zenginleştirecektik ama Doğu’nun büyük değerlerini tanıdıktan sonra.

10. Trenin son vagonuna gelene kadar bir sonraki vagonda nelerle karşılaşılacağı ile ilgili merak ve beklentiler yaşamın sürükleyici güçlerindendir; tıpkı heyecanlı bir film izlemek gibi. Son vagon, yolculuğa dair beklentilerin de sonudur; heyecan diner ve deneyimlenmemiş duygulardan uzaklaşılır.

Bu parçada aşağıdaki durum eklerinden hangisi yoktur?

- A) İlgi B) Ayrılma C) Yönelme
D) Bulunma E) Belirtme

ÖSYM - 2022 TYT

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem isim çekim eki hem fiil çekim eki kullanılmıştır?**

- A) Güneş, bütün gün insana doğru fakat acı şeyler söyleyen bir arkadaşır.
B) Akdenizin nihayetsiz ufuklarına bakan küçük tepe bir çiçek ormanı gibiydi.
C) Otomobilciler, atlar, arabalar coşkun bir sel uğultusuyla geçiyordu.
D) Sadeleşme akımının ana prensibi yazı dilini konuşma diline yaklaştırmakta usta olmaktır.
E) Paşanın taraftarlığını ilan etmesi şaşırtıcı ve düşündürücüydü.

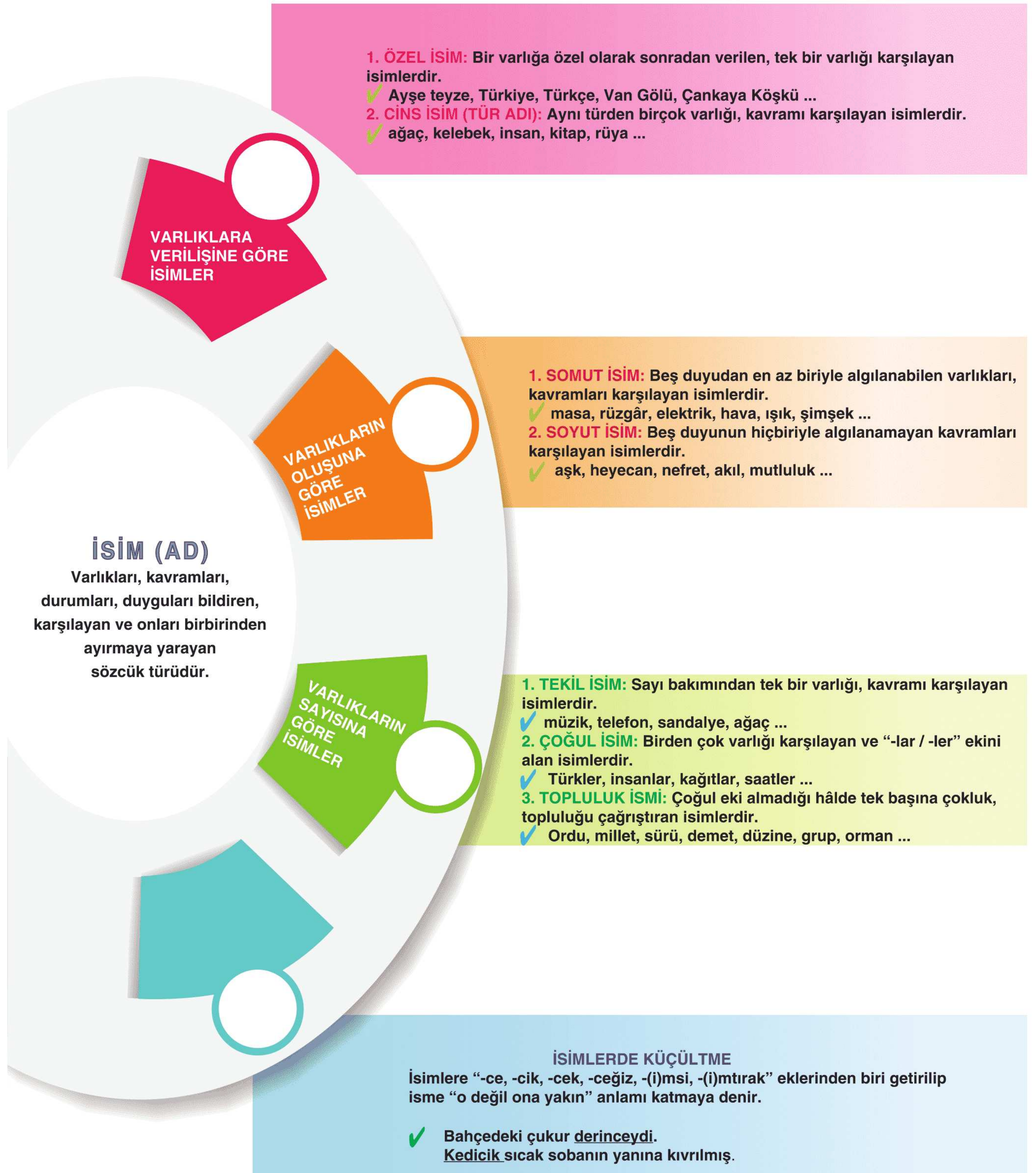
12. Ben memleketim. Ne kadar geçim derdi de olsa

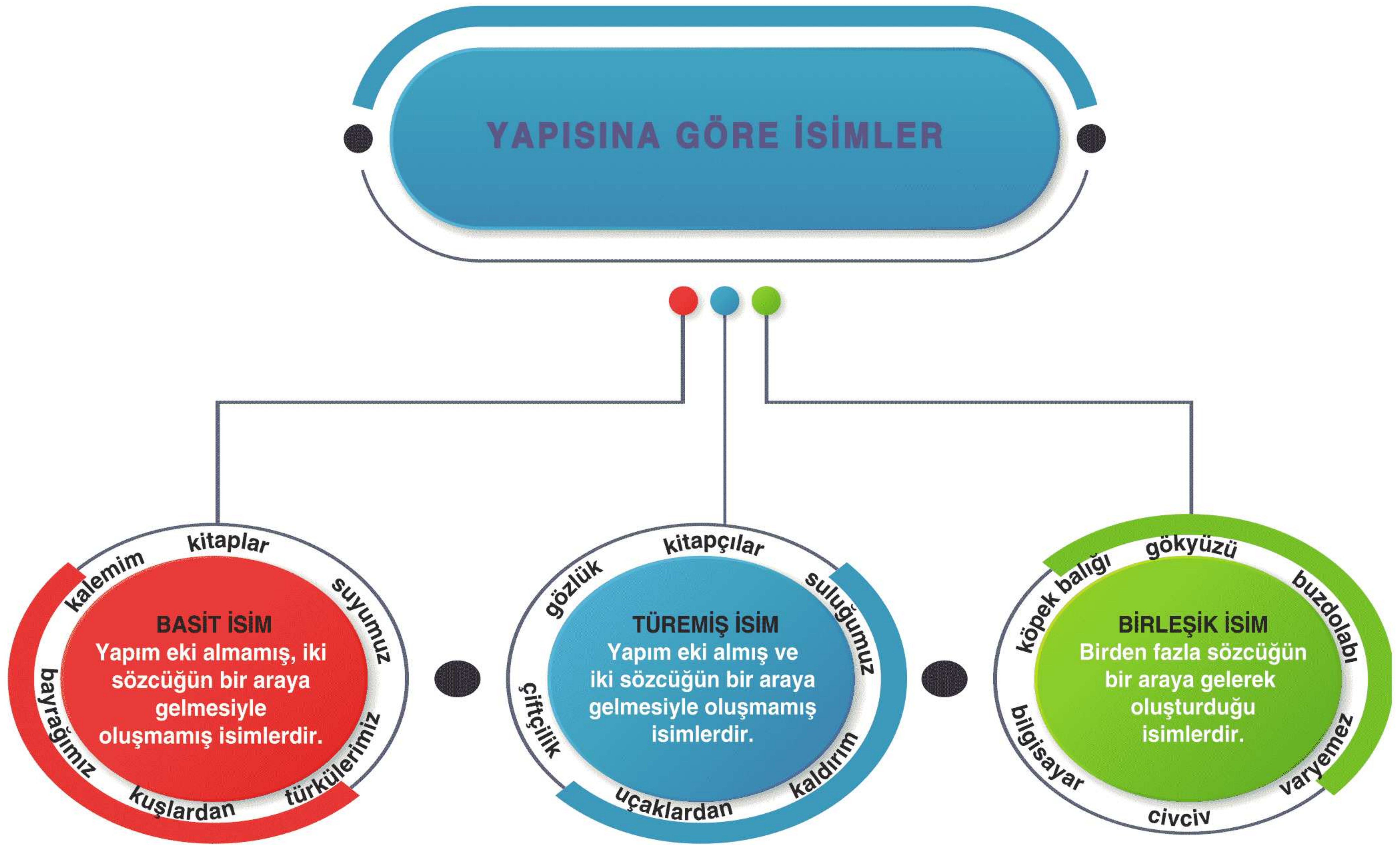
I (şahıs eki) II (yapım eki)

burası benim memleketim. Ben memleketimi severim.
III (tamlayan eki) IV (iyelik eki) V (Ek fiil eki)

Bu cümlede “-ım, -im” ekinin hangi görevde kullanıldığına dair bilgi yanlısının giderilmesi için hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve V B) III ve IV C) II ve III
D) IV ve V E) V ve II

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 1

İsim

1. I. Şimdi sen kalkıp gidiyorsun, git
II. Biliyorum sana giden yollar kapalı
III. Yalnızlık omuzlarıma çivisini çaktı yine
IV. Tarif edilmez güllerin yankısı gözlerin
V. Beklerim, beklerim böyle her akşam

Yukarıda numaralanmış dizelerin hangisinde isim türünde bir sözcük yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. İşte! Bir vazoda açmış iki gül
İşte! Bir saksıda eşsiz kuşkonmaz
Gülleri gördükçe gönlüm bir bülbül
Saksıya baktıkça içimde bir haz

Bu dizelerde,

- I. Birleşik isim
II. Soyut ad
III. Çoğul ad
IV. Topluluk adı
V. Cins isim

ifadelerinden hangisi yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili isim, özel anlamlıdır?

- A) İnsan, zorluklarla mücadele edebilecek donanıma sahiptir.
B) Ev, istedikleri tarzda ve yeni teknolojiye uygun olarak yapıldı.
C) Öğretmen, bir toplumun en önemli yapı taşıdır.
D) Dostluk, kişisel çıkar karşısında kurulan bir ilişki değildir.
E) Okul, her türlü eğitim ve öğretimin toplu olarak yapıldığı yerdir.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük isim değildir?

- A) Bir kalbi kaybetme ile kazanmanın arasında ince bir çizgi vardır.
B) Hayatımıza giren herkes değerlidir ama herkes özel değildir.
C) Hiç hata yapmayan insan, hiçbir şey yapmayan insandır.
D) Yanlış kişiden samimiyet beklediğin an kırılıyorsun.
E) Affetmek geçmişini değiştirmez ama geleceğin önünü açar.

KONSEPT BİLGİ

“-ce, -cik- -cek, -ceğiz, -msi, -mtrak” ekleriyle oluşturulan adlar; küçültme adı olarak kabul edilir.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcük küçültme adıdır?

- A) Minicik elleriyle bize yemek hazırlamıştı küçük kız.
B) Dedemle babaannem büyücek bir evde yaşıyordu.
C) Bana verdiği azıcık parayla ne yapabilirim?
D) Küçücük kutudan neler neler çıktı, inanamazsın.
E) Uyandığımda karşı tepecik karla kaplanmıştı.

6. Basma! Bu eşikte benim kalbim var

Kalbim ki bir uzak hayalin uzaklaşışına ağlar

Kıskanç bir büyüdür bana uzletim

Zalim arzularla tutuşan etim

Her akşam bir çarmıh olur ruhuma

Bu dizelerde numaralanmış isimlerden hangisi türemiş yapıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Hangi eşikte, hangi akşamda
Ayrıldı yan yana yürüyen gölgelerimiz
Hangi aydınlık yuttu seni
Nasıl taş taş ördüm ben
Bu yalnızlığı dört bir yanımda

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Birinci dizede bulunma hâl eki kullanılmıştır.
B) İkinci dizede iyelik eki alan bir isim vardır.
C) Üçüncü dizede türemiş yapıli isim bulunmaktadır.
D) Dördüncü dizede ikileme isim görevindedir.
E) Beşinci dizede belirtme hâl eki kullanılmıştır.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül kaldırıldığında sözcüğün türü değişir?

- A) Sınıf, öğretmenlerini bu konuda koşulsuz destekliyor.
B) Suçlu, insanlardan uzak durmayı tercih ediyordu.
C) Müdür, yardımcısını toplantıya çağırmaı unutmuş.
D) Şoför, muavinine hafta sonu için izin vermişti.
E) Kedi, yavrusuna bir yerlerden yiyecek bulmuştu.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hâl (durum) eki almış bir isim kullanılmamıştır?

- A) Dost, acı söyleyen değil acıyı tatlı söyleyebilendir.
B) Hayatınızın kalitesini hayatınızdaki insanların kalitesi belirler.
C) Sadece yanında olmak bile bu dünyada başıma gelen en güzel şeydi.
D) En derin denizlerde boğula boğula becerirsin tek nefesle yaşamayı.
E) Toprak gibi olmalısın, seni ezenler sana muhtaç kalmalı!

10. Gıda atıklarının miktarını belirlemek, bu alanda objektif veriler sunmak ve bilimsel çalışmalar yapmak oldukça zor. II
Bu zorluk öncelikle tanımlamadan kaynaklanıyor. Tüketil-
III IV
meden atılan gıdalar temel olarak iki şekilde tanımlanıyor:
V
“gıda kaybı” ve “gıda atığı”.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük hem iyelik hem belirtme hal eki almış bir isimdir.
B) II. sözcük çoğul eki almış türemiş bir isimdir.
C) III. sözcük soyut, cins ve türemiş bir isimdir.
D) IV. sözcük ayrılma hâl ekini almış bir isimdir.
E) V. sözcük bulunma hâl ekini almış basit yapıli bir isimdir.

11. I. Cankurtaran
II. Dedikodu
III. Çekyat
IV. Babaanne
V. Gecekondu

Yukarıda numaralandırılmış birleşik isimler oluşumuna göre ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. “Çoğul ekleri, isimlere çokluk anlamı dışında farklı anlamlar da katabilir.”

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki açıklamayı örneklendirecek bir kullanım söz konusudur?

- A) Önümüzdeki hafta Bakan Beyler ilçemize ziyarette bulunacak.
B) Bu genç şair, şiirlerini son eserinde bir araya getirmiş.
C) Yapamadığım soruların hepsini öğretmenime sordum.
D) Farklı düşünceler, kimi zaman kurumumuza zarar veriyor.
E) Bölgemizdeki sanayi tesisleri, çevreye karşı oldukça duyarlı.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 2

İsim

1. Yakın tarih karşısında almış olduğumuz tavır, eskisinden pek farklı değildir. İstiklal Savaşı hiç şüphe yok ki Türk ve dünya tarihinin en önemli olaylarından biridir. O müthiş hengamede Türk halkı bağımsızlığını kazanmak için şehir şehir, kasaba kasaba, köy köy hatta ev ev dövuştü fakat bugün onu anlatan ve anımsatan kaç sanat eserimiz, kaç bilimsel araştırmamız vardır?

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Cins İsim B) Birleşik İsim C) Özel İsim
D) Çoğul İsim E) Soyut İsim

2. I. Sanatçının en belirgin özelliği gözlem ve ankete önem vermesidir.
II. Zafer, son eserinde yine ironiye başvurmuş diyorlar.
III. Bu binaya nasıl girdiyseniz buradan aynı şekilde çıkın.
IV. Hayatta mutlu olmak istiyorsan yüreğinin sesini susturmak zorundasın.
V. Tepe camından kızıl ışıkların süzüldüğü çatı katına ulaşılabilmişti.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede tür adı aynı türden olan bir varlığın tamamını karşılayacak şekilde kullanılmıştır.
B) II. cümlede bir tür adı özel isim olarak kullanılmıştır.
C) III. cümlede tür adı ad aktarması yoluyla topluluk adı hâline gelmiştir.
D) IV. cümlede somut bir isim soyut bir kavramın yerine kullanılmıştır.
E) V. cümlede fiilden türemiş isim, somut anlamlı olarak yer almıştır.

3. Yorgun savaşçılarız, yenilgiler eskitti bizi
Utandırız tadına varmaktan içkilerimizin
Biri bütün güneşleri toplar, vermeye bekletir
Üşümekten değil korku, ısınır olmaktan
Yorgun savaşçılarız, sevgiler ürküttü bizi

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Ek fiil alarak yüklem olmuş isim
B) İlgi hâli ve iyelik eki alan isim
C) Fiilden türemiş isim
D) Bulunma durum eki almış isim
E) Çoğul eki almış birden çok isim

4. Senin dudakların pembe

I
Ellerin beyaz

II
Tut ellerimi bebek

III IV
Tut biraz

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerden hangisi isim değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdakilerin hangisinde küçültme adına yer verilmiştir?

- A) Üzerindeki kazak incecik bir yapıya sahipti.
B) Sonunda onlar da büyücek bir eve taşınabildiler.
C) Rahmetli eniştesinden kalan pembemsi bir tişört giyiyordu.
D) Annesi çocuklara çeşitli kutucuklar hediye etmişti.
E) Küçücük elleriyle bizim de elimizi tuttu, elimizi hiç bırakmadı.

6. Suat, içinden müthiş bir fren yaptı, ısılk ısığa durdu. Yuvarlandı, kaypak bulanıklıktan sıyrılarak kendine geldi, sokağa çıkma yasağının yaklaştığını bahane edip dönmelerini istedi. Annesi, onun içi sıra yaşadıklarının farkında bile olmadığından ne itiraz etti ne bir şey sordu.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük yönelme eki almış basit bir isimdir.
B) II. sözcük ayrılma durum eki ve birden çok yapım eki almış bir isimdir.
C) III. sözcükte hem iyelik hem de ilgi hâli eki kullanılmıştır.
D) IV. sözcük birden çok çekim eki almış bir isimdir.
E) V. sözcükte çoğul, iyelik ve ilgi hâli ekleri birlikte kullanılmıştır.

7. Aşağıdakilerin hangisinde yansımadan türemiş bir isim vardır?

- A) Miyavlayan kediler ayağımıza sürekli dolanıyordu.
B) Kuşların ötüşmesi bahar sevinci yaşıyordu içimizde.
C) Derenin şırıltısı içime huzur veriyordu.
D) Tedavi gördüğü günden bu yana eşim artık horlamıyordu.
E) Deprem sonrasında kayalar gümbürtüyle yuvarlanmıştı.

KONSEPT BİLGİ

Hâl (durum) ekleri; belirtme, yönelme, bulunma ve ayrılma ekleri olarak dörde ayrılır.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hâl (durum) eki almış bir isim kullanılmamıştır?

- A) İçinde yaşadığım topluma yabancıydım ne yazık ki.
B) Konuşmasının can alıcı noktaya ulaşmasıyla tutukluktan kurtulmuştu.
C) Doktor Sabiha, hastalığın soğuk nefesini ilk kez üzerinde hissetti.
D) Yeniye olan büyük isteğimizle yeniye bulup çıkarıyorduk.
E) Bir tarih duygusuyla kendimizi olanca şiddetiyle zorluyorduk.

9. Sabah bindiğimiz vapurda insanların yüzde altmışının okuyor oluşu sizi Türkiye'nin gerçekleri konusunda yanılsa-
malara saptırabilir. İnsanlar okumaktadır ama okuryazar yeteneklerini yitirmemek için geliştirdikleri, günlük kuponla-
rın basılı olduğu kâğıtların üzerindeki yazılara göz gezdirmeye alışkanlıklarının bahsettiğimiz okuma ile ilgisi yoktur.

Bu parçadaki numaralanmış isimlerden hangisi yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Gözlerinden korktuğunu anlıyordum. Arkadaşıma seslendim. Kardeşim de ağlıyordu. Kimsede cesaretin zerresi kalmamıştı.

Bu parçada aşağıda verilen adın durumlarından herhangi birini alan bir isim yoktur?

- A) Yalın durumu B) Belirtme durumu
C) Yönelme durumu D) Bulunma durumu
E) Ayrılma durumu

11. (I) Doğayı seven bir insanım. (II) Çocukluğum doğayla baş başa geçti. (III) Arkadaşlarım çiçekler, bitkiler ve böceklerdi. (IV) Bu nedenle kentteki yaşam beni duygularımı tatmin etmiyor. (V) Çocukluğumu, doğayı, o günleri çok özleyorum.

Bu parçayı okuyan Ömer, arkadaşlarına numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdaki bilgileri sıralamıştır:

- I. Birinci cümlede ek fiil alan bir isim vardır.
II. İkinci cümlede soyut bir isim türemiş yapıdır.
III. Üçüncü cümlede kullanılan tüm isimler basit yapıdır.
IV. Dördüncü cümlede birden fazla türemiş isme yer verilmiştir.
V. Son cümlede hem iyelik hem de belirtme durum eki almış bir isim vardır.

Buna göre Ömer, verdiği bu bilgilerin hangisinde yanlışlık yapmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. I. Alacakaranlıkta beyaz perdeden tekrar geçen film parçası, önemini yitirivermişti. Sonunda bilmem hangi rüyadan kopmuş tek bir resim halinde kalakaldı.
II. Geniş, kötü havalandırılmış salonuna hükmeden, yoğunluğu az gece karanlığı... Üst üste iki ampul, pis pis ter döküyorlar.

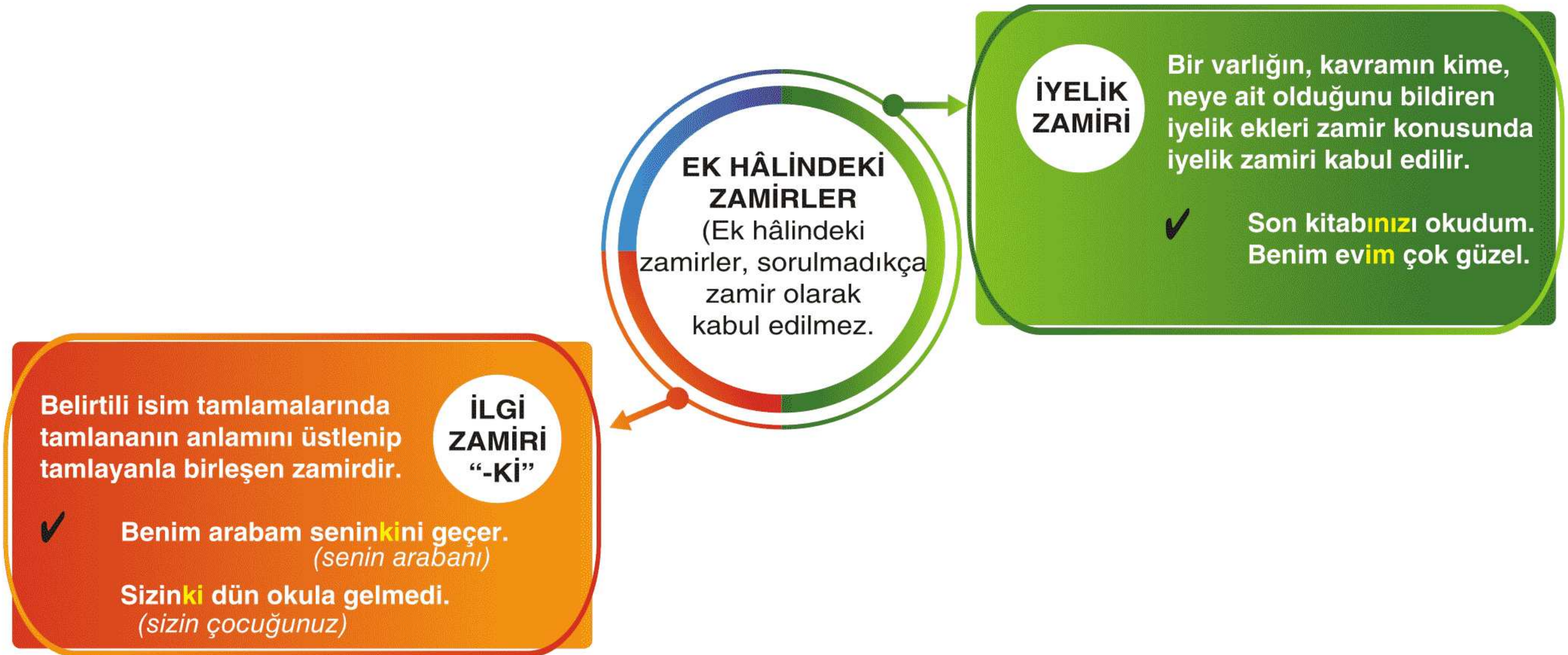
Numaralanmış parçalarla ilgili

- I. Basit isim
II. Türemiş isim
III. Birleşik isim

ifadelerinden hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) I, II ve III

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 3

Zamir

KONSEPT BİLGİ

Ek hâlindeki zamirler, soru kalıbında belirtilmediği sürece zamir olarak kabul edilmez.

1. Bugün sana uğradım. Kimse yoktu evinde. Annenden kasetlerimi istedim ancak onları bulamadı. Sana selam söyleyecektim. “Biraz bekle, kendin söylersin.” dedi.

Bu parçada kaç zamir kullanılmıştır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

2. Seninle burada buluşacağımızı kimin haber verdiğini çözdüğümde birçok kişinin başı belaya girecek.

Bu cümlede aşağıdaki zamir türlerinden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Soru zamiri B) İşaret zamiri C) Belgisiz zamir
D) İyelik zamiri E) Kişi zamiri

KONSEPT BİLGİ

Kişilerin yerine yalnızca şahıs zamirleri kullanılmaz ama kişilerin yerini tutan her zamir de şahıs zamiri olarak adlandırılmaz.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde şahıs zamiri olmadığı halde kişi adının yerini tutan bir zamir kullanılmamıştır?

- A) Şuna da bakın hele, nasıl da kasılıyor?
B) Bunu asla bir iki kişiye bağlamamak gerekiyor arkadaşlar.
C) O, buraya bir kere daha gelemez, hiçbiriniz merak etmesin.
D) Bu şarkıyı daha önce kimsenin dinlemediğini söylemişti bana.
E) Bazılarınız er geç beni anlayacaktır, diye düşünüyordum.

KONSEPT BİLGİ

İşaret, belgisiz ve soru sözcükleri çekim eki aldıklarında zamir olarak kullanılırlar.

4. Aşağıdakilerin hangisinde bir zamir gerektiğinde sıfat olarak kullanılmaz?

- A) Bu konuda ben hepinizin görüşlerini açık yüreklilikle dinlemek istiyorum.
B) Sınav sonucuna göre maalesef bazılarınıza elveda demek zorunda kalacağız.
C) Sorduğunuz soruların hangisinde tam olarak neyi anlamadığınızı çıkaramadım.
D) Elimizdeki bu işin böylesiyle inanın ki daha önce hiçbir zaman karşılaşmamıştım.
E) Alanında uzman kişilerden hiçbirinin olaya ön yargıyla yaklaştığına şahit olmadım.

KONSEPT BİLGİ

Türkçede üç farklı “o” sözcüğü yer alır. Bunlardan biri şahıs zamiri, ikincisi işaret zamiri, sonuncusu ise işaret sıfatı olan “o”dur.

5. “O” sözcüğü görevlerine göre ikişerli eşleştirilirse aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) O sadece insanlarla dalga geçip şırmarmaktan anlar.
B) O burada kalacakmış arkadaşlar, bize gitmek düşer.
C) O günleri unutmak mümkün değildi dedi Özge kaç zaman sonra.
D) Benzinle mi çalışıyor o yoksa plug-in hybrid mi?
E) İtalya’dan sana gönderdiğim kokusuna bayıldığın parfüm müydü o?

KONSEPT BİLGİ

“Kendi” dönüşlülük zamiri olarak kabul edilir ve kişiler için kullanılmakla birlikte canlı ve cansız varlıklar için de kullanılabilir. Ayrıca bu zamir, şahıs zamirleriyle birlikte cümleye pekiştirme anlamı da katabilir.

6. Aşağıdakilerin hangisinde “kendi” zamiri bir şahıs zami-riyle birlikte cümleye pekiştirme anlamı katmıştır?

- A) Her şey bir yana da ben kendimi seninle daha bir mutlu hissediyorum Hasan.
- B) Betül aslında ders anlatımı konusunda kendisini benden daha başarılı görüyormuş.
- C) Sonuçların bir kısmı hakkında isterseniz bir de kendisiyle konuşun.
- D) Ailecek fark ettik ki kapının ucunu o kendisi kemiriyormuş.
- E) Listenin sonuna adını nedense kimse değil, o kendisi yazmış.

KONSEPT BİLGİ

Zamirler isim çekim eklerini alabilirler. Yapım eklerini aldıklarında ise zamir görevlerini kaybederler.

7. “Kimileri bu oyundan hiç hoşlanmadı.” cümlesindeki altı çizili sözcüğün tür bakımından özdeşi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Başka bir zaman tekrar görüşürüz, diyerek büyük bir yolculuğa çıktı.
- B) Yarı yolda acaba diğerleri de bize katılır mı diye epey bir süre bekledik.
- C) Kimi zaman umutsuzluğa düşsem de hemen toparlıyorum şu yorgun benliğimi.
- D) Şimdi hep birlikte öbür tarafa gidelim, diye tutturdu Taylan’ın kız.
- E) Pek çok insan da arkadaşlarınız gibi düşünmüyor ama Sayın Bakan.

KONSEPT BİLGİ

Soru zamirleri varlıkların yerini soru yoluyla tutan zamirlerdir. Unutulmaması gereken nokta “ne” ve “kim” hariç, soru sözcükleri zamir olmak için çekim eki almalıdır.

8. Aşağıdakilerden hangisinde soru zahirine yer verilmiştir?

- A) Çizgi filmlerin hangi yaş gruplarına uygun olduklarını programların başlarında vermek iyi olacaktır.
- B) Kimilerinin bu tarz konuşmalardan rahatsız olduklarını bugünlerde ben de işitmeye başladım.
- C) Şöyle demiş atalarımız: Kimi yer, kimi bakar; kıyamet ondan kopar.
- D) Niğde’ye geldiğinizde kime sorsanız onu tanıyan birine mutlaka rastlarsınız.
- E) Sıraları taşımaya kaç kişinin geleceğini bize bu adam mı söylüyor Allah aşkına?

KONSEPT BİLGİ

Türkçede sadece şahıs (kişi) zamirleri iyelik eki almazlar.

9. Aşağıda yer alan diyaloglardaki yanıtlardan hangisi belgisiz zamir görevindedir?

- A) — Bu kimin kâğıdı acaba?
— Onun.
- B) — Bu kopya kâğıtları hangisininindi?
— Hiçbirinin.
- C) — Nelere ihtiyacınız vardı sizin?
— Şunlara.
- D) — Kimin yanında oturacaksın?
— Arkadağının.
- E) — Bu itirafı sana kim yaptı?
— Kendisi.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 4

Zamir

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zamir kullanılmamıştır?

- A) Bu şartlar altında sizinle çalışmam imkânsız gibi duruyor.
 B) Onun her sözünde bir ima olduğunu çoğu zaman söylerdi.
 C) Öyle bir zamana gelindi ki hataya kesinlikle tahammül kalmadı.
 D) Çaresizliğin olduğu yerde genellikle kimse olmuyor.
 E) İstediklerinizin bazılarını markette bulamadım.

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde farklı türde zamirler bir arada kullanılmamıştır?

- A) Ölüm bize ne uzak bize ne yakın ölüm
 Ölümsüzlüğü tattık bize ne yapsın ölüm
 B) Kan tükürsün adını candan anan dudaklar
 Sana benim gözümle bakan gözler kör olsun
 C) Anne sana kim dedi yavrunu doğurmayı
 Sanki karnında fazla yaramazlık mı ettim
 D) Kimdir bana gülümseyen yeşillik balkonundan
 Demek gecelerden sonra nihayet gün doğuyor
 E) Ben artık ne şairim ne fıkra muharriri
 Sadece, beyni zonk zonk sızlayanlardan biri

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı zamirle sağlanmıştır?

- A) Sınav başvurularını internet üzerinden mi yapacağız?
 B) Nasıl bir öneri sunmak istiyorsunuz bizlere?
 C) Onca zaman beni niçin bir kere aramadın?
 D) Daha çok kâr edebilmek için nereden alışveriş yapmalıyım?
 E) İyi bir puan alabilmek için günde kaç saat çalışmalıyım?

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül kaldırılırsa sözcüğün türü değişmez?

- A) Bu, evi hepimizden önce temizler.
 B) Öteki, masalı çocuklara okumak istemedi.
 C) Şu, tarlanın yeni sahibi değil mi?
 D) Beriki, çocuğa bir tane çikolata aldı.
 E) O, herkese kolayca inanan biridir.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemine adıl kullanılmıştır?

- A) Doğrular, erdemli insanlara anlatılınca anlamlıdır.
 B) Gerçeğin sarsıcı etkisine katlanamayan insanlardan uzak dur.
 C) İçindeki iyiliği terk etmemen, seni farklı kılan şeydir.
 D) Ve yıllar sonra biraz da anlamıştım bu karmaşık duyguyu.
 E) Bu yolculukta amaç, sona ulaşmak değil hep yolda olmaktır.

6. Aşağıdaki cümlelerde bulunan altı çizili sözcüklerden hangisi zamir değildir?

- A) İnsan kendinin ve tüm yaşadıklarının öğretmenini değil midir?
 B) Yanlış seninse ondan edindiğin tecrübe de senindir.
 C) O derin yalnızlıkta neler gizli bir bilsen.
 D) Bu şartların hepsi, içindeki iyiliği ortaya çıkaracaktır.
 E) Bastırılmış her duygu ve paylaşılmayan bir hayat ne acı!

7. Ruhumu eritip de kalıpta dondurmuşlar
Onu İstanbul diye toprağa kondurmuşlar
İçimde tüten bir şey; hava, renk, eda, iklim
O benim zaman, mekân aşır geçmiş sevgilim

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) İyelik zamiri B) Dönüşlülük zamiri
C) İşaret zamiri D) Belgisiz zamir
E) Şahıs zamiri

8. “İşaret zamirleri bir adın yerini tuttuğu gibi bir cümlede de yerini tutabilir.”

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde buna örnek olabilecek bir kullanım söz konusudur?

- A) Yoluna bak sen, eğme başını; olanla ne kendini ne de seni sevenleri üzme!
B) İnsan, kalabalıkların verdiği sahte mutluluğu neden asil bir yalnızlığa değişir?
C) Benliğini başkalarının kalıplarına tercih edenler, uzun yol gidemez.
D) İnsanın kendini dile getirmesi, dedi ve bunu hepimize tek tek anlattı.
E) Hiçbir kötülüğe bulaşmamak ve onu herkesten uzak tutmak ne hoştu.

9. Aşağıdakilerin hangisinde “-ki” eki ilgi zamiri olarak kullanılmıştır?

- A) Geçen ayki çalışmalarımızı gözden geçirmemiz gerekiyor.
B) Elindekileri yere bıraktı ve minik yavrusuna sımsıkı sarıldı.
C) Aklındaki soruları ona sormaya bir türlü cesaret edemiyordu.
D) Aşağıdakiler, apartmanın almış olduğu kararların hiçbirine uymuyordu.
E) Evin borcu nihayet bitmişti ama arabanınki için daha on ay vardı.

10. (I)“Demir Ökçe”yi bir başyapıt yapan özelliği, hiç şüphesiz yapının zaman içinde eskimemesi. (II) Hangi dönemde okursanız okuyun içinde tanıdık bir şeyler olduğunu göreceksiniz. (III) Ayrıca sizi geleceğe karşı uyaracak niteliklerin bulunduğunu gösteren bir başucu kitabı olduğunu da söylemem gerekiyor. (IV) Herkesin okuması gerektiğini düşündüğüm bir eser çünkü kitabın ele aldığı içerik hepimizi ilgilendiren bir konu. (V) Sizi düşünmeye, sorgulamaya itecek pek çok hakikati daha ilk sayfadan yüzünüze çarpıyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde zamir türünde bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Parmakların konuştuğu günümüz dünyasında kimse, cep telefonlarının yaygınlaşmasından önceki çağda çocukların oynadığı gibi top oynamıyor. Çocuklar artık telefonlarından oyunlar oynuyor, birbirlerine telefon vasıtasıyla mesajlar atıyor ve evde oturuyorlar. Yüz yüze etkileşim, teknolojinin hâkim olduğu dünyamızda maalesef büyük oranda düştü.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi bir ismin yerine kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. I. Bunu, her defasında sana anlatmak zorunda değilim.
II. Misafirlerin birkaçı rahat edemediklerini söylediler.
III. Zor günlerinde hanginiz arkadaşınızın yanında olmadı?
IV. Bu genç sanatçılar, Attila İlhan’ın şiir anlayışını benimsemişti.
V. Çalışmalarımı sene sonunda sergilemeyi düşünüyorum.

Numaralandırılmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede farklı türde zamirler bir arada kullanılmıştır.
B) II. cümlede tamlananı işaret zamiri olan isim tamlaması vardır.
C) III. cümlede soru anlamı zamirle sağlanmıştır.
D) IV. cümlede yapım eki alan bir zamir yüklemlemiştir.
E) V. cümlede iyelik zamiri vardır.

YAPISINA GÖRE SIFATLAR

BASİT SIFAT

- ✓ Güzel ev
- ✓ Şu çocuk
- ✓ Sivri kalem

BİRLEŞİK SIFAT

- ✓ Birkaç adam
- ✓ Saçı uzun kadın
- ✓ Uzun saçlı kız

TÜREMİŞ SIFAT

- ✓ Ağaçtaki kuş
- ✓ Bilgili adam
- ✓ Çalışan işçi

ANLAMCA KAYNAŞMIŞ BİRLEŞİK SIFAT

Kelimeleri bitişik yazılan birleşik sıfatlardır.

- ✓ Birkaç silgi, boşboğaz adam...

BİRLEŞİK SIFAT OLUŞTURMA YOLLARI

Kelimeleri ayrı yazılan birleşik sıfatlardır.

- ✓ Geniş bahçeli ev, rengi kırmızı araba...

KURALLI BİRLEŞİK SIFAT

KONSEPT BİLGİ

İsimleri, zamirleri çeşitli yönlerden niteleyen ya da belirten sözcüklere sıfat (ön ad) denir.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat yoktur?

- A) İnsanların sizi sevmesini istiyorsanız gülümsemeniz samimi olmalıdır.
- B) Bazen bazı soruları cevaplayamayacağımız zamanlar olabilir.
- C) Şunu söylemek isterim ki yalakalık ile iltifat arasında belirgin bir çizgi vardır.
- D) Başka insanlarla bağ kurma arayışında olmak, bizim doğamızdaki gerçektir.
- E) Olumsuz düşünceler hem bize hem de sevdiklerimize zarar verir.

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde “bu” sözcüğü işaret sıfatı olarak kullanılmamıştır?

- A) Çıglıklar, içinde can verdiği bu an
N’olur, gözlerine geceler dolmadan
- B) Hoyrattır bu akşamüstüler daima
Gün saltanatıyla gitti mi bir defa
- C) Ve yüzleri duman kadar dağınık
Geçer bu sokaktan binlerce adam
- D) Ağaçların daha bu bahçelerde
Bütün yemişleri dalda sarkıyor
- E) Öyle bir dert ki bu, anlatsam ama kime
Dinler mi ki beni garip anam yine

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde hem niteleme hem belirtme sıfatı almış bir isim kullanılmıştır?

- A) Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı
- B) Sana çirkin dediler, düşmanı oldum güzelin
- C) Elimi beş yerinden dağladı beş parmağın
- D) Kayalıklarda gördüm seni, bir sisli günde
- E) Caddeden sokaklara doğru sesler elendi

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme, sıfat görevinde kullanılmıştır?

- A) Eyvah eyvah, yemeği yine ocakta unuttum!
- B) Doğru dürüst bir arkadaşı hiçbir zaman olmadı.
- C) Akşam akşam beni aramanız hoş değil.
- D) Onun eş dost ziyaretleri, bir türlü bitmezdi.
- E) Yalan yanlış konuşarak herkesi geriyorsun.

5. Aşağıdaki soruların hangisine verilen cevap sıfat değildir?

- A) — Sınavın bitmesine kaç dakika var?
— On.
- B) — Dedeniz kaç lira verdi size?
— Yirmişer.
- C) — Nasıl bir üniversite hedefliyorsun?
— Köklü ve kaliteli.
- D) — Kargon ne zaman geldi?
— Biraz önce.
- E) — Hangi öğrenci beni sordu?
— Şuradaki

- 6. Oturmuştuk büyük masanın etrafına
Babam gazete okuyordu, biz ders çalışıyorduk
Hesap vazifesini aceleyle yapıyordum
Vardı benim içimde başka yolculuk

Bu dizelerde aşağıdaki sıfatlardan hangisi vardır?

- A) İşaret sıfatı - belgisiz sıfat
- B) Sayı sıfatı - belgisiz sıfat
- C) Niteleme sıfatı - belgisiz sıfat
- D) Belgisiz sıfat - sayı sıfatı
- E) Niteleme sıfatı - işaret sıfatı

7. Bu şehirde yağmur altında dolaşılır
Limandaki mavnalara bakıp
Şarkılar mırıldanılır geceleri
Bu şehrin sokakları çoktur
Binlerce insan gelir gider sokaklarında

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Birinci dizede bir isim işaret yoluyla belirtilmiştir.
B) İkinci dizede geçen -ki sıfat yapmıştır.
C) Üçüncü dizede sıfat yoktur.
D) Dördüncü dizede niteleme sıfatı kullanılmıştır.
E) Beşinci dizede belgisiz sıfat kullanılmıştır.

KONSEPT BİLGİ

“Bir” sözcüğü “adet” anlamında kullanılırsa sayı sıfatı, “herhangi bir” anlamında kullanılırsa belgisiz sıfat olur.

8. Aşağıdakilerin hangisinde “bir” sözcüğü sayı sıfatı olarak kullanılmıştır?

- A) Bir zamanlar ben de senin gibi düşünüyordum.
B) Kavgacı bir üsluptan oldum olası kaçınmışımdır.
C) Öğrenciler, hep bir ağızdan ona eşlik etti.
D) Maçın tamamlanmasına bir dakika vardı.
E) Sunucu, etkileyici bir ses tonuna sahipti.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türemiş sıfata yer verilmemiştir?

- A) Yenilikçi bir anlayışla yazılan bu eseri okumanızı tavsiye ederim.
B) Yeni bir firmayla yeni bir iş üzerinde her konuda anlaştık.
C) Bugün son sınavımı da sorunsuz bir şekilde verdim.
D) Kapattığımız bu konuları bir daha açmanın ne anlamı vardı?
E) Eleştirmenler, değişken bir tarzınızın olduğunu söylüyor.

10. I. Hedefi büyük insanlarla ilişkilerini daha sağlam tutmalısın.
II. Misafirlere genişçe bir bahçede yemek verdiler.
III. Hayatımda yepyeni bir sayfa açmaya hazırlanıyorum.
IV. Ayşe Öğretmen, velilere konu ile ilgili bir açıklama yaptı.
V. Bu zor süreçte seni her zaman yanımda gördüm.

Numaralandırılmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Birinci cümlede kurallı birleşik sıfatın örneği vardır.
B) İkinci cümlede küçültme sıfatına yer verilmiştir.
C) Üçüncü cümlede pekiştirilmiş sözcük sıfat görevindedir.
D) Dördüncü cümlede ünvan sıfatı kullanılmıştır.
E) Beşinci cümlede adlaşmış sıfat vardır.

11. Bir büyük boşlukta bozuldu büyü

I
Nasıl hatırlamazsın o türküyü
II III
Gök parçası, dal demeti, kuş tüyü
IV
Aldığımız bir şeydi yaşamak
V

Bu dizelerde numaralandırılmış sözcüklerden hangisi sıfattır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. (I) Çok iyi hatırlarım o günleri. (II) Çocukluğumda kurumuş bir kaktüs vardı balkonumuzda. (III) Sulardım onu, iyi bakardım ona tekrardan yeşermesi için. (IV) Ama her sabah uyandığımda onu buğday sarısı gördüğümde içimi acıttırdı. (V) Çocukluk umuduydu bu, belki bir bitki olduğunu bile bilmiyordum bir zamanlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde sıfat yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 6

Sıfat

1. Destan türünde anlatıcı, bütün varlığıyla ortadadır. O, hiç bir zaman kendini gizlemek kaygısını taşımaz; söyleyeceğini, “profesyonel bir hikâyeci gibi”, üstelik kendi düşüncelerini katarak ve yine kendine özgü bir üslupla söyler.

Bu parçada sıfat türünde kaç sözcük kullanılmıştır?

- A) 5 B) 6 C) 7 D) 8 E) 9

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sözcük hem niteleme hem belirtme sıfatı almamıştır?

- A) Mutlak anlamda bir güce sahip olan bu anlatıcı, metnin genel yapısında hep ön plânda yer alır.
B) Taylan’a bu ayrıcalıklı konumu kazandıran, yine onun anlatma yeteneğidir kuşkusuz.
C) Sözlü kültürün egemen ve etkili olduğu zamanlarda anlatıcı rolünü üstlenen kişilere büyük saygı duyuluyor.
D) Şaman kültürü ile Cahiliye Dönemi Arap kültüründe birbirine benzer bir anlayışın varlığı söz konusudur.
E) Gerçeğe farklı açıdan yaklaşan ve gerçeği daha kapsamlı bir şekilde yansıtmaya iddiası taşıyan bir roman okuyacaksınız.

3. Gecenin geç saatlerinde, her şeyin sustuğu, havanın durduğu anlarda, bir köşeye çekilip şiir okurum. İçime dolan mısrarlarda onların atan kalbini duyarım. Bu duyuş, beni ben-
den alır götürür. Kapalı pencereler ansızın açılır, uyuklayan perdeler uçuşmaya başlar. Odaya ilkbahar meltemiyle birlikte taze bir ışık dolar. Bu dünyadan değilmişim gibi kendimi hafiflemiş bulurum.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisini niteleyen ya da belirten bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç içinde verilen sıfat örneği yoktur?

- A) Tüm eczaneler kapalı, ne yapacağım ben şimdi? (belgisiz sıfat)
B) Kaçınıcı katta oturduğunuzu bana söylemeyecek misiniz? (soru sıfatı)
C) Taze mi taze bir çay içmeyeli çok uzun bir zaman oldu. (pekiştirme sıfatı)
D) Yemeğin etlisini ve yağlısını çok sever Gürhan. (niteleme sıfatı)
E) Okuduğun o son şiir gerçekten muhteşemdi Alperciğim. (türemiş sıfat)

5. I. Yorgun bakışlı yaşlılar sarmıştı az önce gelen konuğun etrafını.
II. Düşünenlerin cesareti, cahillerin cesaretine benzemez dostlar.
III. Ah, ne zaman gelecek o özlediğimiz günler!
IV. Onun kararlı tutumu karşısında onlar da nihayet yelkenleri suya indirmişlerdi.
V. Avukat Yağmur aldığı tüm davaları kazanmasıyla meşhur olmuştu.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede kurallı birleşik sıfata yer verilmemiştir.
B) II. cümlede birden fazla adlanmış sıfat örneği vardır.
C) III. cümlede soru ifadesi sıfat tamlamasından oluşmuştur.
D) IV. cümlede türemiş bir niteleme sıfatı bulunmaktadır.
E) V. cümlede ünvan sıfatına örnek verilmiştir.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden çok varlığın ortak niteliği olan bir sıfat kullanılmıştır?

- A) Avrupa’da gördüğüm o tertemiz sokaklara, caddelere, parklara hayran oldum.
B) Bu aşkın, bu ayıbın, bu insanın bilinişidir; dikkat etmek gerekir.
C) Otobüs kuyruğunda on beşinciyim, daha çok zamanım var seni düşünmek için.
D) Doktorum sürekli falanca ya da filanca mikroba karşı uyarıyordu beni.
E) Ailece geçirdiğimiz bu tatillerin dışınca birbirimizi göremiyorduk.

KONSEPT BİLGİ

“Ne” sözcüğü, “nasıl” veya “hangi” anlamına gelecek şekilde kullanılırsa sıfat olur.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ne” sözcüğü sıfat olarak kullanılmıştır?

- A) Köpeğimizi böyle ne endişelendirdi acaba?
- B) Elinde herhangi bir koz da kalmadı, ne yapacaksın şimdi?
- C) Böyle bir suçlama karşısında ne tür bir savunma yapıyordum ki?
- D) Sana söyleyecek neyim var ki benim artık?
- E) Tam olarak bizimle ne konuşmak istiyorsun?

8. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan deyimlerden hangisi bir sıfat grubu içinde yer almamıştır?

- A) Bizim çocuk el bebek, gül bebek yetiştirildiği için böyle şımarık oldu işte.
- B) Çok şükür kaç yıl sonra elden düşme bir araba almayı başarabildiler.
- C) Bizim kuzenin arkadaşlarıyla dillere destan bir dostlukları vardı.
- D) Dişine göre bir rakip bulunca bayağı keyiflendi.
- E) Mehmet, her zaman burnundan kıl aldırmayan biri olarak bilindi.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı yolla oluşturulmuş bir birleşik sıfat vardır?

- A) Altın kaplama saati herkesin dilindeydi.
- B) Oldum olası pisboğaz insanlardan nefret etmişimdir.
- C) Eskiden adalara yandan çarklı vapurlarla gidilirmiş.
- D) Anadolu’yu vatan sevdalısı yurtseverler kurtardı.
- E) Üzerinde sağı solu yırtık bir kot pantolon vardı.

10. Aşağıdakilerin hangisinde işaret sıfatı kullanılmamıştır?

- A) Sözlerinizdeki manayı ben dâhil bu odadaki herkes anlayabildi.
- B) Hangi kitabı istediğimi sorunca sarıyı değil sarının yanında olan diğer kitabı istediğimi söyledim.
- C) Sizin de benzer durumlar karşısında bu tepkiyi verdiğinizizi gayet iyi biliyorum.
- D) Böylece başka mecralarda konuşma fırsatı yakalayabildiğimiz için kendimizi şanslı hissediyoruz.
- E) Sanki sonsuzluğun ortasında kalmış bu adamın en azılı düşmanları gibiydik.

11. Bu görüşü, şu veya bu roman anlayış ve türleri için değil; en geniş anlamda düşünmek, dolayısıyla konu roman olunca zaman kavramına gereken önemi vermek cihetinde benimsemek, desteklemek gerekir. Gerekir diyoruz çünkü adına “anlatı” dediğimiz “inşa edilmiş sistem”, zaman içinde vücut bulur: Zaman, romanın ruhudur ve bu ruh, kaliteli romanların satır aralarında kendini sürekli hissettirir. Sonra unutmayalım: Roman, nasıl zamana bağlı ise, onu telif eden romancı da zamana bağlıdır.

Bu parçada fiilden türemiş kaç sıfat kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

KONSEPT BİLGİ

Sıfatın nitelediği isim düşerse ve varsa isimdeki çekim ekleri sıfata eklenirse “adlaşmış sıfat” oluşur.

12. Aşağıdakilerin hangisinde adlaşmış sıfata yer verilmiştir?

- A) Aldığınız oturma grubunun aynısını geçen yıl biz de almıştık.
- B) Sizlere yıllarca şunu dedik: Sevdiklerinizin kıymetini onları kaybettikten sonra anlamayın.
- C) Kışkırtıcıların utanmazlığı sınır tanımıyor, her yere girebiliyorlar.
- D) Gençlerimiz bu yeni sistemden pek memnun olmuşa benzemiyorlar.
- E) Karşı dağların dumanı yüreğime onulmaz bir efkâr salıyordu.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 7

İsim, Zamir, Sıfat - Karma

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin öznesinde isim, sıfat ve zamir cinsinden sözcükler vardır?

- A) Arkamda açık duran balkon kapısından hafif bir rüzgar giriyor, ıhlamur ve gül kokusu getiriyordu.
- B) Sesin bir perde alçalmasından heyecanın düştüğünü sevenlerden biri konuşmacıyı alkış yağmuruna tuttu.
- C) Orada, kocaman vahşi kayalar, tuhaf kuşlar ve derin uçurumlar vardır.
- D) Bu yoldan sokağa girilir ve merdivenlerin başlangıç noktasına gelinirdi.
- E) Bu temel kitabı okumak, Türk aydını olmanın ilk şartlarından.

2. Bir türkü söylüyorum güzelim gözlerine

Kanıyor içinde gizli bir yara

Hasretin büyüyor yüreğimde çaresiz

Resmini çiziyorum kağıtlara

Bu dizelerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Çekim eki almış niteleme sıfatı kullanılmıştır.
- B) Tamlayanı düşmüş isim tamlamaları vardır.
- C) Fiil kökünden türemiş sıfat vardır.
- D) Soyut ve somut isimler kullanılmıştır.
- E) Belirtme, yönelme ve bulunma hâl eki almış sözcükler vardır.

3. Aşağıdakilerden hangisinde küçültme eki almış sözcük farklı görevde kullanılmıştır?

- A) Azıcık aşım ağrısız başım der ve çalışırdı hiç şikayet etmeden.
- B) İhtiyar adam biricik torununu sırtından hiç indirmezdi.
- C) Bu ufacık köyde ne koca yürekli insanlar var diye geçirdi içinden.
- D) Öğretmen kitapçıları dağıtır dağıtmaz süreyi başlattı.
- E) Beni genişçe bir odaya alıp mülakat soruları için zarf seçtirdiler.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı türde zamirler bir arada kullanılmıştır?

- A) Biraz direnip ben de bir şeyler yapmalıyım dediği an binmişler tepesine.
- B) Yaşanmamış bir ömrün suçunu sorma neden, cevap bulamazsın.
- C) Niçin saklamak istiyordu paketi, ne vardı içinde?
- D) Kibar, iyi yürekli babam bir şey istemezdi kimseden.
- E) Şunun bunun derdiyle uğraşacağına ailenle ilgilen diye çıktı.

5. Aşağıdaki cümlelerde yer alan zamirler türüne göre eşleştirildiğinde hangi cümle dışarıda kalır?

- A) At vermez kimseye kâhya, babamın emri olmadan.
- B) Kırk yıl önce uğramış kıtlık belası buralara.
- C) Murada ereceksin yarın sen tek başına.
- D) Bu adam, nedense bir baba sıcaklığını duyurmuştu ona.
- E) Orada müzik sesi bir dakika bile kesilmemiş tarih boyunca.

6. Aşağıdaki cümlelere soru anlamı katan sözcükler türlerine göre eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Hangi kitabı okuyacağımızı nereden biliyor?
- B) Tanrım, nasıl kesildi köpüren, taşan sular?
- C) Neden coşkun suların sesi gittikçe dindi?
- D) Siz hayat süren leşler, sizi kim diriltecek?
- E) Ne biçim dünyaya doğmuşum ben?

7. “Kendisi bu bin çehreli, bin cepheli büyük ve esrarlı varlığın hangi tarafını ve nesini temsil ediyordu?”

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Soru sıfatı
B) Soru zamiri
C) Kurallı birleşik sıfat
D) Tamlayan görevli zamir
E) Dönüşlülük zamiri

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat kullanılmamıştır?

- A) Eviniz yakınsa acele etmeyin, biz bire kadar açığız, buradan daha iyisini mi bulacaksınız, dedi.
B) Buraya girdi gireli peri masalından başka bir şey işittik mi?
C) Koca yemiş ağaçlarının çamlarla birleştiği adanın lodos tarafında hiçbir ev yoktur.
D) Başka çeşmelerden doldurmuşsun tasını; yüreğinde nakış yok, acı yok bizden.
E) Bu seferki gemi, on iki yaşında bir çocuğun yapacağı gemi değildi.

9. I. Tahsil cehli giderir, bunu sakın unutma. (Zamirler bir cümlelerin yerini tutabilir.)
II. İnce belli bardaktaki tavşan kanı çayını yudumladı. (İsim tamlamaları sıfat göreviyle kullanılabilir.)
III. Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal! (Zamirler isim tamlamasının tamlayanı olabilir.)
IV. Yokuşun başladığı noktada onun kendi taş kulübesi vardı. (Belirtisiz isim tamlaması sıfat göreviyle kullanılabilir.)

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde ayraç içinde verilen bilgi ile örneği uyuşmamaktadır?

- A) I ve II
B) III ve IV
C) II ve III
D) I ve IV
E) I ve III

10. Yan yana dizilen birçok kelime ya yargı bildirerek cümleyi ya da varlık, kavram ve hareketleri karşılayarak kelime gruplarını meydana getirir. Bu diziliş, belirli kurallara dayalı bir diziliştir. Kurallar dillere göre farklılıklar gösterse de diller arasında söz dizimi yapıları bakımından bazı ortaklıklar ve benzerlikler bulunabilir. Bunların oranı, o diller arasındaki köken ilişkilerinin derecesine göre değişmektedir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Birleşik sıfat
B) Tüm hâl ekleri
C) Zamirle kurulmuş isim tamlamaları
D) Niteleme ve belirtme sıfatları
E) Yüklem göreviyle kullanılmış isim

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde basit, türemiş ve birleşik yapıları sıfatlar bir arada kullanılmıştır?

- A) İhtiyar adam kırk yıllık dostunu karşısında görünce sonsuz bir huzur buldu.
B) Üç yıl önce senaristler bu uğursuz köyde yakışıklı çocuğu yakalamışlar.
C) Bütün oba billur döşenmiş gibi parlıyordu uzaktan bakınca.
D) Çoğu gece uyur kalırdım kitabın başında, hayalini kurardım okuduklarımın.
E) Bilmiyorum aradan ne kadar zaman geçti, belki altı ay belki bir yıl.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zamir sıfat tamlamasının yerini tutmuştur?

- A) Köyümüzdeki yıkık köprüyü inceleyen yetkililer, köprüyü onarmaya karar verdi.
B) Sınav soruları incelendi ve yanlış olanların yerine yenisi yazıldı.
C) Bahar, şu arkamdaki bahar bizi sevinçten deli ederdi.
D) Şu ışıklar içinde görünüp kaybolan kadınlara bak.
E) Bu yoldan ikinci bir sofraya gelinir ve bunun sağ tarafındaki ilk kapıdan bu odaya girilirdi.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 8

İsim, Zamir, Sıfat - Karma

1. Evet, dibi görünmeyen kuyulara atılan taş nasıl çıkardığı sesle onların derinliğini gösterirse başkalarının elemi de bizim yüreklerimize düştüğü zaman çıkardığı sesle bize kendimizi, insanlığımızın derecesini öğretir.

Bu cümlede kaç tane isim kullanılmıştır?

- A) 7 B) 8 C) 9 D) 10 E) 11

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim çekim eki kullanılmamıştır?

- A) Tam o esnada ağustos böceği cırlamaya başlamaz mı?
B) Neden coşkun suların sesi gittikçe dinmeye başladı?
C) Tanrım, nasıl kesildi köpüren, taşan sular birden?
D) Acaba yanlış mı hatırlıyor herkes diye düşündüm.
E) Ben uyurken başımda durur, bekler misin?

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tüm sözcükler isimdir?

- A) Dünya bu kadar meraka, heyecana değer mi?
B) Milletlerin mazisini yıkmak, geleceğini yıkmaktan zordur.
C) Yüreğinde nakış yok, acı yok bizden.
D) Koca yemiş ağaçlarının tepesinde ne işin var?
E) Eviniz yakınsa acele etmeyin, yavaş yavaş gideriz.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zamirden türemiş isim kullanılmıştır?

- A) Yeni nesil, kimlik bunalımı nedeniyle evlere kapanıyor.
B) Bencil davranışları arkadaşlarının ondan uzaklaşmasına neden oldu.
C) Çocukları onsuz bir yere gitmez, onu hiç yalnız bırakmazdı.
D) Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum, demiş.
E) Hiçbir şey lisan kadar bir ağaca benzer değildir.

5. Aşağıdakilerin hangisinde soru anlamı farklı türden bir sözcükle sağlanmıştır?

- A) Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?
B) Ne tür işlerle uğraşıyorsunuz acaba?
C) Yarın nereye gideceğimizi kaç kişi biliyor?
D) Ne zaman döneceğini hangi gün söylersin?
E) Ödevlerini niçin yapmadığını nasıl bir savunma ile açıklayacaksın?

6. Bana düşmez can vermek, yumuşak bir kucakta

Ben bu kaldırımların emzirdiği çocuğum

Aman sabah olmasın bu karanlık sokakta

Bu karanlık sokakta bitmesin yolculuğum

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ünlü değişimine uğramış zamir vardır.
B) Eylem adı kullanılmıştır.
C) Birden fazla belirtme sıfatı vardır.
D) Tüm hâl ekleri kullanılmıştır.
E) Yükleme görevli sıfat tamlaması vardır.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde her iki ek hâlindeki zamiri de almış sözcük hâlinde bir zamir kullanmıştır?

- A) Öğretmenimizin elemesinden birçoğumuzunki geçemedi ve şiirlerimiz dergide yayımlanmadı.
 B) Sen ki Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın diyerek beni motive etmeye çalışırdı.
 C) Bu araba seninkinden biraz daha pahalıymış ama motoru aynı güçteymiş.
 D) Neden çağrıldığımı bilmediğim toplantıda manken gibi oturmak uykumu getirdi.
 E) Kendisi için hiçbir şey yapmamış, tüm gelirini ailesine harcamıştı o koca çınar.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “adlaşmış sıfat” kullanılmamıştır?

- A) Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik o zaman.
 B) Bir gün çıkıp gelsen uzaklardan, bana sevdiğini söylesen.
 C) Senin yalanlarına karnım tok artık, beni kandıramazsın.
 D) Evleri soğuktan çatlamıştı sandalında olta atan balıkçının.
 E) Angarya işlerle uğraşmayı bıraktım, yardım edemem.

9. Aşağıdaki cümlelerde yer alan belgisiz zamirlerden hangisi belgisiz sıfat olarak kullanılamaz?

- A) Dostum dediğim adam ben hariç herkesin sözüne inandı.
 B) Biri de yardım etmek için kapının önüne çıkmadı.
 C) Görevliler birkaçımızı içeriye sokmak istemedi.
 D) Bazılarımız itiraz etse de yine büyüklerin dediği oldu.
 E) Parasının birazını bankaya yatırmış, gerisini harcamıştı.

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisi sadece isim, sıfat ve zamirden oluşmuştur?

- A) Bu dünyada ölümden başka hemen her şeyin bir çaresi vardır.
 B) Hava güzel olduğu hâlde, ortalıkta gizli bir hüznü vardı.
 C) Ablamın ona çevrilen hayran, minnettar gözlerinde iri yaşlar vardı.
 D) İstanbul peyzajındaki asil hüznü biz bu iki çam ağacına ve fıstık çamlarına borçluyuz.
 E) Sorulan sorular hep aynı olunca cevaplar da büyük bir tazelik aramak boş.

11. Bir güllesiyle kaleyi yıkacak olan bu korkunç top, siyaha boyanmış kocaman bir kütükten başka bir şey değildi.

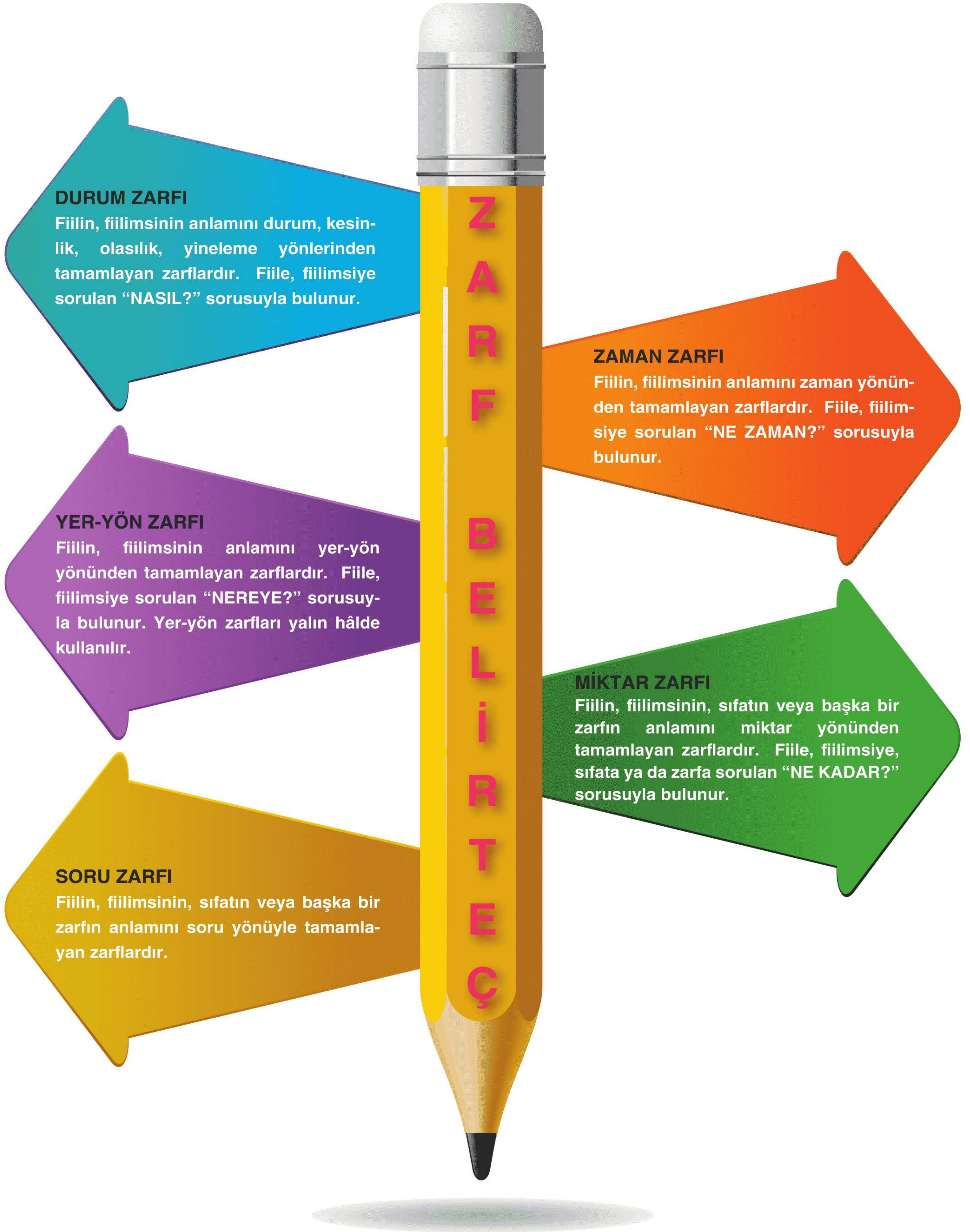
Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Belgisiz zamir
 B) Belgisiz sıfat
 C) Hem belirtme hem niteleme sıfatı almış isim
 D) İyelik zamiri
 E) Birden fazla ek hâlinde zamir

12. • Sıfatlar zamirlerin de anlamını etkileyebilir.
 • Bir isim hem niteleme hem belirtme sıfatı alabilir.
 • Sözcük hâlindeki zamirlerde ek hâlinde zamir olabilir.
 • Sıfatlar isim tamlamasını niteleyebilir.

Aşağıdakilerden hangisinde bu cümlelerde verilen özelliklerin herhangi bir örneği yoktur?

- A) Hava güzel olduğu hâlde, ortalıkta gizli bir hüznü vardı.
 B) Güneşe, yağmura, her şeye karşı en basit koruma tedbirlerinden yoksundular.
 C) Kendi kendileriyle dolu olanlarda başkalarına yer yoktur.
 D) Birçok söz varlığı, millî hayatın bir koruyucusudur.
 E) Bursa'nın güzelliği, tabiatın ve tarihin oluşturduğu güzel bir iş birliğidir.

BASİT ZARF

Basit yapılı sözcüklerin cümlede zarf olarak kullanılmasına denir.

✓ **Dün** amcamlara gittik.

TÜREMİŞ ZARF

Türemiş yapılı sözcüklerin cümlede zarf olarak kullanılmasına denir.

✓ Çocuk **hızlı** koşuyor.

YAPISINA GÖRE ZARFLAR

BİRLEŞİK ZARF

Birleşik yapılı sözcüklerin cümlede zarf olarak kullanılmasına denir.

✓ **Bugün** okula gitmedik.

ÖBEKLEŞMİŞ ZARF

İsim tamlaması, sıfat tamlaması, ikileme, edat grubu vb. kelime gruplarının cümle içinde zarf olarak kullanılmasına denir.

✓ **Kurban Bayramı'nda** memlekete gideceğiz.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 9

Zarf

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde zarf yoktur?

- A) Dün gece parçaladı bir aslan kafesini
Bir gönül sonsuz ufka yol aldı kartal gibi
- B) Yaktı yanardağ gibi can yurdunu son bakış
Ve gönlüm koşmaz oldu maceralar ardında
- C) Alaca bir karanlık sarmadayken her yeri
Atlarımız çözüldü, girdik handan içeri
- D) Yüzüme sert çizgiler çekti senin adını
Hasret saatlerini saydı saçımda aklar
- E) Neden öyle sessiz duruyorsun öyle
Şarkın mı tükendi dersin biten günle

2. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük, ayraç içinde verilen türde kullanılmamıştır?

- A) Benliğini başkalarının kalıplarına tercih edenler, çok uzun yol gidemez. (derecelendirme zarfı)
- B) Seçkin insan, her daim karşılıklı davranış ilkesine uyar. (zaman zarfı)
- C) Gerçekleşmeyen bir şeyin senin için şans olduğunu kesinlikle unutma! (durum zarfı)
- D) Bana nasıl davrandığını görseydin sen de ona tepki gösterirdin. (soru zarfı)
- E) Aşağıya inince çalışmaların sistemli bir şekilde devam ettiğini gördüm. (yer-yön zarfı)

3. (I) İnsanlar başka bir kişi ile aralarına mesafe koymak için kafalarını geri iterler. (II) Bu da ilişki oluşumu işaretlerinin iyi olmadığını gösterir. (III) Aynı durum, etkileşim sırasında kişilerin gövdelerini birbirlerinden başka bir yöne çevirdiklerinde de fazlasıyla geçerlidir. (IV) İnsanlar aynı zamanda ayaklarını da istemedikleri ziyaretçinin tersi yönüne de özellikle çevirebilirler. (V) Bu sözsüz, gizli ipuçları kabul ya da reddediliş arasındaki fark olabilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde belirtiş kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdakilerin hangisinde ikileme diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Bütün bu olanlardan sonra onu zar zor ikna edebildim.
- B) Eski püskü elbiselerle bu toplantıya katılamazsın.
- C) Son dersimde ilginç mi ilginç sorular sordu bana.
- D) İrili ufaklı evlerin olduğu bir kasabada göreve başladım.
- E) İri iri elmalardan oluşan bir sepet vardı elinde.

KONSEPT BİLGİ

Sıfatları derecelendiren zarflara miktar zarfı denir.

5. I. Çok rahat geçen bir yolculuğun ardından evimize ulaştık.
II. Zor yazılan şiirler, okuyucunun gönlüne daha kolay giriyor.
III. En kötü hatıralarım insanı yutan bu şehirde oluştu.
IV. Gün geçtikçe kar daha şiddetli yağıyordu kasabaya.
V. Onca hatasına rağmen herkesle pek rahat konuşuyor.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde sıfatı derecelendiren zarf kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “yalnız” sözcüğü zarf olarak kullanılmıştır?

- A) Bu yaşa geldim, içimi yalnız ona dökabiliyorum.
- B) İstediklerini sana verebilirim yalnız önce konuşmamız lazım.
- C) Uzun bir süre yalnız kalsam benim için iyi olacak.
- D) Bu eski evde yaşayan yalnız teyzenin kimseciği yoktu.
- E) Eğlenmek istiyorsunuz yalnız buna zamanımız var mı?

KONSEPT BİLGİ

Yer - yön bildiren sözcükler çekim eki aldığında zarf olmaktan çıkıp isimleşir.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu “Konsept Bilgi”nin bir örneği vardır?

- A) Yukarıya bakınca herkesin beni şaşkınlıkla izlediğini gördüm.
B) Salona sığmayan bazı eşyaları dışarı çıkarttık.
C) Bu yoldan aşağı giderseniz aradığınız yeri bulursunuz.
D) Biraz daha öte git, diyerek beni tatlı sert uyardı.
E) Hücum sesiyle hiç düşünmeden ileri atıldım.

8. Aşağıdaki dizelerin hangisinde altı çizili sözcükler, tür bakımından özdeştir?

- A) Nereye gidersen git günlük tasa
Bırak biraz da şad olsun gönüller
B) Dinle çılğınca öten bülbülleri
Sorma niçin düştüğünü bu derde
C) Akislerle susup nihayet bir insan
Olduğumu bana hatırlatır aynam
D) Hiçbir şey insanı sarmaz, kandıramaz
Her çeşmeden boş döner elindeki tas
E) Hiçbir kuşun üstüne konmadığı bir ağaç
Ömrüm! Ne diye kondun bu ağacın üstüne

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik yapı bir zarf kullanılmıştır?

- A) Parkımız, yapılan çalışmalarla yepyeni bir görünüme kavuştu.
B) Bu sesi ne zaman duysam mazi devleşir hem ruhumda hem aklımda.
C) Bugün nazlı yardan bir haber aldım gözlerimi dolduran.
D) Sessiz sedasız geçti çocukluğum, gençliğim ve her şeyim.
E) Derenin dibindeki ağaçlar, birbirlerine sımsıkı sarılmıştı.

- 10.** I. Ne ağlarsın benim zülfü siyahım?
II. Bu kaçınıcı hasret beni yıkan?
III. Ben bu hallere düşecek biri miydim?
IV. Nasıl geçti habersiz o güzelim yıllarım?
V. Söyle bana, nereye bıraktın geleceğini?

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde soru anlamı zarfla sağlanmıştır?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve V
D) III ve V E) II ve IV

11. Ey başında şimdi sevda rüzgârları esen

Böyle her gün yollarımdan geçsen de süzgün
Sen benimsin büsbütün terk olunduğun gün
O mukadder günü bilmem, düşündün mü sen

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerden hangileri zarf değildir?

- A) I ve III B) II ve IV C) III ve V
D) II ve III E) IV ve V

KONSEPT BİLGİ

İsim tamlaması, sıfat tamlaması, ikileme, edat grubu vb. kelime gruplarının zarf olarak kullanılmasına “öbekleşmiş zarf” denir.

12. Aşağıdaki dizelerin hangisinde bir sıfat tamlaması zarf göreviyle kullanılmıştır?

- A) Hasretinle geçiyorken bu gençlik çağım
Ey sevdiğim! Ben ümitsiz değilim gene
B) Bana her yer zindan sen olmadıkça
Aşkım ölmeyecek kalbim durmadıkça
C) Kayalıklarda gördüm seni bir sisli günde
Fırtınadan saçların çözülmüş bir demetti
D) Kimse karşında belki titremez gönlüm gibi
Bense hâlâ korkarım dizinde ağlamaktan
E) Bir düşünsen yarıyı buldu ömrün
Gençlik böyledir işte; gelir, gider

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 10

Zarf

1. (I) Hintli bir adam suyun içinde zar zor ilerliyormuş. (II) Adamın yanına kocaman bir akrep yanaşmış. (III) Adam akrebi kurtarmak istemiş ve parmağını ona uzatmış. (IV) Fakat akrep adamın bu hamlesinden sonra adamı sokmuş. (V) Hintli adam bu duruma çok şaşırılmış fakat yine de tekrardan parmağını akrebe doğru uzatmış.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde zarf yoktur?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı türde zarflar bir arada kullanılmıştır?**

- A) Şans beklemediğimiz bir anda çıkar karşımıza.
B) Her gelene gönül veren hercai bir kalbe sahipti.
C) Dünyanın en güzel şehrinde yaşıyoruz mutluca.
D) Sen doğan güneşe hükmüm geçer diyordun eskiden.
E) Dünyada, herkes kendini haklı görmek için yarışır.

KONSEPT BİLGİ

Yer-yön bildiren sözcük, yalın hâldeyse ve fiil ya da fiilimsiyle ilgiliyse yer-yön zarfı olur.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yer-yön bildiren kelime zarf göreviyle kullanılmıştır?**

- A) Dün akşam aşağı mahalleden biriyle görüştük.
B) Karşı tarafta cereyan eden olayı anlattı.
C) Apartman görevlisinin sesini aşağıya iletmeliyiz.
D) Kaza yapmamak için arabasını geriye çekti.
E) Gözleriyle bizi süzüp içeri girin, dedi.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı bir zarfla sağlanmıştır?**

- A) Bize sorulan bu zor soruların kaynağının ne olduğunu merak ediyor musunuz?
B) Tanzimat şairlerinin hangi akımlardan etkilendiğini kim merak ediyor?
C) Dostoyevski'nin eserlerine baktığımızda ne görmemizi istiyorsunuz?
D) Ey gözümün nuru, ne dönersin öyle etrafında dertli dertli?
E) Sevgili kardeşim, bize hangi hayalinden bahsedeceksin?

5. Türkiye'nin, Türk dili konuşan ülkelerle elinde ne varsa paylaştığının altını çizen yazar, "Türkiye karşılık gözetmeden geriye döndü. Bu öğrenci kardeşimiz bize ne verirler, ne getirirler ve biz bundan nasıl faydalanırız diye asla bir an bile düşünmedi." diye konuştu.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi zarf görevinde kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zaman bildiren sözcük zarf görevinde değildir?**

- A) Dünya Kupası bir hafta sonra bitecek.
B) Dün gece düşümde Leyla'yı gördüm.
C) Bir defalığına mahsus yarını düşünme arkadaş.
D) Hocamız az evvel çıkıp gitti sınıftan.
E) Şu an sizinle konuşamam, deyip uzaklaştı.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf, bir söz öbeğinden oluşmamıştır?

- A) Başımı sağa sola çevirdiğimde koşmaya başla.
- B) Takımımız bu zor maçı güle oynaya kazandı.
- C) Yumurta kapıya dayanınca aklımız başımıza geliyor.
- D) Bugün oldukça eğlenceli bir etkinlik yaptık.
- E) Anlattığımız konuları burun kıvrarak dinledi.

8. Birey olmanın tadını aldığı anda daha eskisi gibi olamayacağını düşünüyordu. Ne zaman geriye itildiğini anlarsa o an başı belada demektir. Niye böyle hissediyor? Ne diye kendini bu kadar yıpratıyor? Bundan kurtulmasını çok zor olduğunu düşünüyor. Bu düşüncelerden uzak durması gerektiğini bilmeli.

Bu metinde aşağıdaki zarf türlerinden hangisi yoktur?

- A) Zaman zarfı
- B) Durum zarfı
- C) Miktar zarfı
- D) Soru zarfı
- E) Yer-yön zarfı

9. I. Kaplan birdenbire saldırdı, herkes şaşırıp kaldı.
II. Sabahleyin sesimin kısılmasından şüphelenmiştim.
III. Bu evde herkes bilir: Ben yemeği soğuk yemem.
IV. Maça yetişmek için yarın 10.30'da kalkmalıyız.
V. Bugün her şeyin sona erecek, demiştin.

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili zarflar yapı bakımından eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. (I) Oyunun hemen başında rakip yarı alana yerleşen ve topu bu bölgede kullanan Galatasaray, rakibinin üzerine gitti. (II) İlk 15 dakikada oyuna yön veren Sarı-Kırmızılılar, Arda ve Saracchi'nin görev yaptığı kanadı çok iyi kullandı. (III) Gaziantep ise hızlı ataklarla pozisyon arayıp Galatasaray savunmasını daha fazla yordu. (IV) Bu bölümden sonra ise ev sahibi takım önde baskı ile ciddi tehlikeler yakalasa da Muslera kalesini panter gibi korudu. (V) Galatasaray, savunmanın arkasına attığı topolarla topu üç defa filelerle buluştursa da Babel'in ofsayt olması nedeniyle goller geçerlilik kazanmadı.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede zaman zarfı kullanılmıştır.
- B) II. cümlede birden fazla zarf vardır.
- C) III. cümlede miktar zarfı kullanılmıştır.
- D) IV. cümlede durum zarfı kullanılmıştır.
- E) V. cümlede zarf bulunmamaktadır.

11. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ikileme diğerlerinden ayrı bir türde kullanılmıştır?

- A) Efil efil esen rüzgarın tatlı esintisine kaptırdı kendini.
- B) Her gün aynı yolda ağır ağır yürüdü evine gitmek için.
- C) Kapanırken yumuk yumuk ellerini açmak istedi her seferinde.
- D) Raftaki kitaplarını indirip birer birer temizlemeye başladı onları.
- E) Oğlunun sesini duyan anne, oğlu ile tatlı tatlı konuşmaya başladı.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf, bir sıfatı belirtmiştir?

- A) Size birlikte geçireceğiniz nice mutlu yıllar diliyorum.
- B) Annesinin çok üzüldüğünü görünce daha sıkı çalışacağım, dedi.
- C) Şehrimiz üç yüz metre yukarıdan daha güzel görünüyor.
- D) Anlattığı fıkralara tüm sınıf doya doya güldü.
- E) Bile isteye yaptın, deyince gözü dönüp saldırmaya başladı.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 11

İsim, Zamir, Sıfat, Zarf - Karma

1. Bir yerden çıkıp eve gidiyorum. Son bakkalı da
I
geçmişim eve girmek üzereyim. O an bir soru beynimi
II III IV
yemeye başlıyor!
V

Yukarıdaki numaralanmış sözcüklerden hangisi ad görevindedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı şekilde kurulmuş bir birleşik isim kullanılmıştır?

- A) Olayı örtbas etmeye çalışacaklardır.
B) Bekâr evimize güzel bir çekyat alıp biraz rahatlamıştık.
C) Ülkemiz bu tür vatanseverler sayesinde hâlâ ayakta durmaktadır.
D) Yeni satış temsilcisinin albenisi yerindeydi.
E) Halam kuşpalazı nedeniyle vefat etmişti.

3.

KONSEPT BİLGİ

İsim soylu sözcükler, ek fiilin “-idi, -imiş, -dir” eklerinden birini aldığı cümlede yüklem olur.

- Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi ek eylem almış bir adlaşmış sıfattır?

- A) Danışmada bekleyen kadının gözleri oldukça etkileyiciydi.
B) Onunla yüz yüze gelmeyi kimse istemiyordu.
C) Bazen seninle hiç karşılaşmasaydım diyen kişi benim.
D) Ahmet'te bu sorumluluğu alacak yürek yoktu.
E) Kadının aradığı kişi, barın en sağ sandalyesindeydi.

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde altı çizili sözcük fiilden türemiş bir sıfattır?

- A) Bu film bana çok sıkıcı geldi.
B) “Kararsız Sorular” adlı şiir kitabı gelecek hafta yayımlanacak.
C) Üstelik ben de onu arıyordum onu tanıdığım günden beri sanki.
D) Büyülü bir yerd geçenlerde gittiğimiz San Remo.
E) Özel kurumlarda işe girmek için yeniden mülakata girmesi gerekiyordu.

5. Pekiştirme sıfatları, sıfatın birinci ünlüsüne kadar olan kısmın kelimenin başa alınmasından sonra m, p, r, s seslerinden uygun olanının getirilmesiyle oluşur.

Aşağıdaki pekiştirme sıfatlarından hangisi diğerlerinden farklı bir şekilde oluşmuştur?

- A) Sımsıkı bir yumruk gelmişti çenesinin altına.
B) Masmavi bir gökyüzü karşıladı bizi tatilimizin ilk günü.
C) Bize getirilen, dipdiri bir arabaydı.
D) Karmakarışık duygular içinde yazdım son mektubumu.
E) Seninle benim aramda artık ipince bir duvar var.

6. Aşağıdakilerin hangisinde hem iyelik hem durum eki almış bir ad yoktur?

- A) Haşhaş tarlaları arasından geçeceksin.
B) Şairini, onun şiir yazar ellerini seveceksin.
C) İçine dizilen sıra gölleri göreceksin.
D) Her şeyin, hiçbir şeyin yolculuğu başlayacak.
E) Öldürecek nice balıklar vardır sularında.

7. Aşağıdakilerin hangisinde iyelik eki almış sözcük ad görevinde kullanılmamıştır?

- A) Güzelim bahçeyi bir anda talan edivermişler.
B) Yaşlanır, çiçek olurdu bazı komşularım.
C) Kalesinden gösterdiler bir şehrin o tartışılmaz güzelliğini.
D) Gülerken boğazının karanlık boşluğuna tikanırdı zaman.
E) Adı ölümdü çünkü onu yarattığımızı biliyorlardı.

8. Aşağıdakilerin hangisinde zarf yapıca diğerlerinden farklıdır?

- A) İnsanların vefasızlığını geç anladım.
B) Yaşadıklarını anlatırken gözleri yaşardı.
C) Babasını kapıda sevinçle karşıladı.
D) Buraya gelmeden haber verin.
E) Eskisi gibi değil, buraya da sıklıkla uğramıyor.

9. Çok güzel bir gündü, size nasıl teşekkür etsem hiç bilemiyorum.

Bu cümlede geçen zarflar aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

I	II	III
A) Miktar zarfı	Soru zarfı	Miktar zarfı
B) Durum zarfı	Soru zarfı	Miktar zarfı
C) Miktar zarfı	Durum zarfı	Soru zarfı
D) Miktar zarfı	Soru zarfı	Durum zarfı
E) Zaman zarfı	Durum zarfı	Miktar zarfı

10. I. O da babası gibi yürüyor.
II. Okulu gelecek sene bitireceğim.
III. O nasıl konuşuyor öyle?
IV. Benim kadar çalışırsan başarılı olursun.
V. Bir çiğliğin içinde yakalıyorum seni.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde zarf türünde bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdakilerin hangisinde yer-yön sözcüğü zarf görevinde kullanılmamıştır?

- A) İçeriye bir güzel temizledikten sonra çıkmanıza izin veririm.
B) Arabayı biraz ileri park ederseniz iyi olacaktır.
C) Bugün çocuklardan hiçbiri içeri girmek istemedi.
D) Az ileride göreceksiniz yukarı çıkan merdivenleri.
E) Aşağı inerken bize de haber verir misiniz?

12. Aşağıdaki dizelerin hangisinde zarf kullanılmamıştır?

- A) Ben göçersem akşamüstü göçerim
B) Çocuklar sinemaya gider
C) Yüzünü bir çiçeğe gömüp gider
D) Ağlamak ister gibi hisseder
E) Derinden bir tren geçer

13. I. Bir kızın kocaman gözlerinde gördüm
II. Bulutların dağlara sessizce çöküşünü
III. Çocuksu susuşları gördüm, kırılan sevinci
IV. Ve kalbimi puslu yamaçlardaki pusulara saldı
V. Çobanlar çoktan inmişlerdi ovaya

Yukarıdaki numaralanmış dizelerin hangilerinde belirteç kullanılmamıştır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve V E) III ve V

14. Çiçekli şiirler yazmama kızılıyorsunuz bayım

I
Bilmiyorsunuz. Darmadağın gövdemi

II
Keten perdelerin arkasında saklıyorum

III
Karanlıkta oturuyorum. Işıkları yakmıyorum

Çalar saat zembereği boşalana kadar çalışıyor
IV V

Yukarıdaki dizelerde yer alan altı çizili sözcüklerden hangisi sıfat değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 12

İsim, Zamir, Sıfat, Zarf - Karma

1. Maymunun biri ağacın tepesinden, ırmağa ağ atan balıkçıları izlemektedir. Balıkçılar, ağlarını atıp giderler. Maymun ağaçtan iner, yerdeki ağlardan birini alıp tıpkı balıkçılar gibi ırmağa atmaya kalkışır. Fakat eli ayağına dolaşır ve ağlara takılır. Bağırarak balıkçılardan yardım ister, “Yalvarırım kurtarın beni!” diye bağırır. Ama tüm çabaları nafiyledir. Takıldığı ağla birlikte suların derinliklerinde kaybolup gider.

Bu parçayla ilgili aşağıda söylenenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Bir kelime grubu içinde belgisiz zamir kullanılmıştır.
B) Birden fazla durum zarfına yer verilmiştir.
C) Bir ad hem niteleme hem belirtme sıfatı almıştır.
D) Türemiş bir sözcük işaret sıfatı olarak kullanılmıştır.
E) Birden fazla türemiş ad yer almaktadır.

2. I. Otobüslerde yaşlılara yer vermek bir insanlık görevidir.
II. Soruları hiç acele etmeden yavaş yavaş çözdü.
III. Söylediğin sözler hâlâ kulaklarımda yankılanıyor.
IV. Gökyüzü dalgalanır ipekten kanatlarla.
V. Son günlerini yazlık evinde geçiriyor.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede adlaşmış sıfat vardır.
B) II. cümlede birden çok zarf vardır.
C) III. cümlede niteleme sıfatı kullanılmıştır.
D) IV. cümlede birleşik isim yer almaktadır.
E) V. cümlede türemiş sözcük zarf görevindedir.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru zamiri veya soru sıfatı yoktur?**

- A) Niye sana yardım etmeme izin vermiyorsun?
B) Bu arabayı kimden aldınız?
C) Daha önce nerelerde görev yapmıştınız?
D) Sinemaya gitmeyi hangi güne ayarladınız?
E) Yarınki toplantıya kaç kişi katılacaktı?

4. Gülümseyin. Öyle samimi ve sıcak olun ki her sıkıldığınız ele ruhunuzu da katın. Düşmanlarınızı düşünerek zaman kaybetmeyin. Korkuya kapılıp hedef değiştirmeyin. Aklınızı hedefinizde yoğunlaştırın. Güçlü ve faydalı düşünceleri zihninizde yaşattıkça gerçekten de öyle olmaya başladığınızı göreceksiniz. Siz ısrar ettikçe fırsatlar çıkacaktır.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerin türleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Zarf	isim	zarf	zamir
B)	İsim	zarf	zarf	zamir
C)	Sıfat	sıfat	zarf	zamir
D)	İsim	isim	sıfat	isim
E)	Zarf	zarf	sıfat	isim

5. I. Teknoloji yaşamımıza girecek ve hepimizin yaşamı değişecekti.
II. Yazdığımız yazıları onlarca klasöre değil, çok az yer kaplayan disketlere koyacaktık.
III. İnsanlık, teknolojinin bize sunduğu tüm meyvelerden yararlandı.
IV. Japonya’da en büyük evin kırk metrekare olduğunu ve evlerdeki mobilyaların bizlerdeki gibi şaşalı olmadığını söylüyordu.
V. Teknolojinin geri kalmış ülkelerde yeterince anlaşılmadığından içinde hep bir eziklik olurdu.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) I. cümlede belgisiz sıfata yer verilmiştir.
B) II. cümlede miktar anlamlı sözcük sıfat olarak kullanılmıştır.
C) III. cümlede birden çok niteleme sıfatı yer almaktadır.
D) IV. cümledeki üstünlük zarfı bir sıfatın zarfı olarak kullanılmıştır.
E) V. cümlede yer-yön sözcüğü sıfat olarak kullanılmıştır.

6. I. Ben bir kitapta önce konu güzelliği ararım. Bir kitabın konusu güzel olsun derim. Yine elime bir kitap aldım ve başladım okumaya.
- II. Daha ilk sayfalarda yazım yanlışları, anlatım bozuklukları var. Bunlara gülümsedim. Yazarın gözünden kaçmış olabileceğini düşündüm.

Numaralanmış parçalar için

- I. Birden fazla zarf kullanılmıştır.
- II. Zamir kullanılmıştır.
- III. Belirtme sıfatına yer verilmiştir.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
- D) Yalnız II E) I, II ve III

7. Şiirde hareketsizlik mi? Çokça duydum. Bunu dile getirenler hep şiirde hareketsizliği yaratanlardır. Hareketsizlik değil de hantallaşma diyelim bugünkü duruma. Hareket yok, her şey bildik sırayla, rutin bir hâlde devam ediyor. Şiirde, en azından kendi şiirlerinde yenilik ortaya koyan yaşlı, orta ve genç kuşaktan bazı isimler var elbette.

Bu parçada aşağıda verilenlerden hangisi yoktur?

- A) İşaret zamiri B) Zaman zarfı
- C) Belgisiz sıfat D) Adlaşmış sıfat
- E) Sayı sıfatı

8. Bir patlama olacaksa bunu onlar yaratacaktır. Diğerleri, dergilere yığılanlar, elenecektir. Ben zamanın gücüne inanırım.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Birden fazla belgisiz sıfat vardır.
- B) Birden fazla işaret zamiri vardır.
- C) Kişi zamiri kullanılmamıştır.
- D) Adlaşmış sıfat yoktur.
- E) Soyut isimlere yer verilmemiştir.

9. (I) Yanımda her zaman mutlaka sevimli bir defter, birkaç çeşit de kalem bulunur. (II) Evden çıkıp yola düştüğüm andan itibaren hafızamın havuzunda sayısız yazı konusu birbiriyle yarışıp oynaşmaya başlar. (III) Gittiğim her yerde, düğünde, dernekte, misafirlikte, yemekte, gezmekte kendimle konuşmaya, kafamın içinde sürekli yazılar kurmaya daldığım olur. (IV) Bu yüzden olacak, sık sık çevremle ilgilenmediğim şekilde anlaşılabilecek tespit ve uyarılarla karşılaşırım.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede birden çok belgisiz sıfat kullanılmıştır.
- B) II. cümlede bir sıfat ad tamlamasının niteleyicisidir.
- C) II. cümlede birden çok zarf yer almaktadır.
- D) III. cümlede dönüşlülük zamiri vardır.
- E) IV. cümlede ikileme sıfat görevindedir.

10. İnsan dünyanın en zengin içerikli varlığıdır. Şimdiye kadar hiçbir ilim, insan gerçeğini tam olarak verememiştir. İnsanoğlunun en iyi ifadesi olan sanat eseri de insan gibi karışık, derin, anlaşılması güç unsurlarla doludur. Sanat eseri, insanın bu zenginliğini gösterebildiği oranda değer kazanır.

Bu parçada aşağıda verilenlerden hangisi yoktur?

- A) Miktar zarfı B) Belgisiz sıfat C) İşaret zamiri
- D) Niteleme sıfatı E) Durum zarfı

11. İçindeki barut çizgisi kimsenin tutamadığı

Sarhoşluğu ayakları kesik ikinci bir insan

Güvertedeki kadın sarhoşların anlamadığı

Bütün yenik gözleriyle yalnızlığına bakan

Geceleyin ürkek bir gemi geçti mi uzaktan

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. sözcük ilgi hâli eki alan bir belgisiz zamirdir.
- B) II. sözcük hem niteleme hem de belirtme sıfatı almış somut bir isimdir.
- C) III. sözcük yapım eki alarak işaret sıfatı görevinde kullanılmıştır.
- D) IV. sözcük soyut bir adlaşmış sıfat örneğidir.
- E) V. sözcük yapım eki alarak zaman zarfı olmuştur.

EDAT, BAĞLAÇ, ÜNLEM

EDAT (İLGEÇ)

Tek başına anlamı olmayan, cümle içinde anlam kazanan, sözcükler arasında çeşitli anlam ilgileri kuran sözcüklerdir. Kendisinden önceki kelimeyle öbek oluşturup sıfat ya da zarf görevi görür.

✓ Çocuk tazı **gibi** koşuyor.

BAĞLAÇ

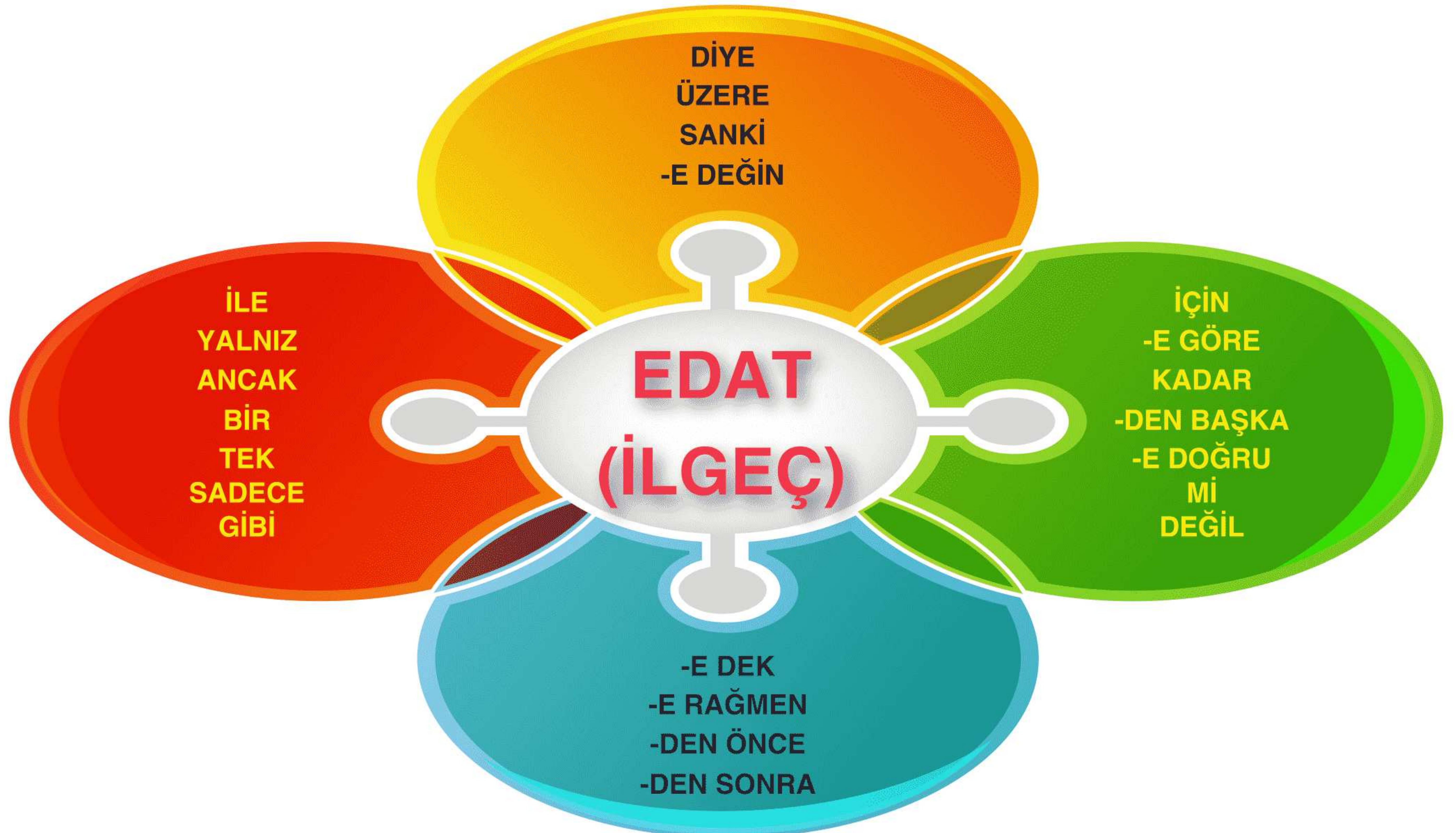
Eş görevli sözcük veya söz gruplarını, anlamca ilgili cümleleri birbirine bağlayan sözcüklerdir.

✓ Annesi **ve** babasıyla tatile gidecekmiş.

ÜNLEM

Çeşitli duyguları (sevinç, şaşma, acıma, korku, beğenme vb.) anlatmak ya da birine seslenmek için kullanılan sözcüklerdir.

✓ Eyvah! Süt taşı.

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde edat da bağlaç da yoktur?

- A) Yaşamaz ölümü göze almayan
Zafer, göz yummadan koşar da gider
- B) Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle
Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kabilelerle
- C) Mazlumların intikamını almak için doğmuşum
Volkan söner lakin benim alevlerim eksilmez
- D) Topraktan mı çıktı yarı toprak bir yaratık
Gökten mi indi yarı gök bir kartal
- E) Suda balık, gökte kuş dua dua iniyor
Çanakkale geçilmez! Kulaklarda çınlıyor

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcüklerin türü aynıdır?

- A) Üstelik özellikle getirmesini söylediğim evrakları da getirmemiş.
- B) Projeyi tamamlayabilmek için evime bile gidemedim.
- C) Öyle bir bağırdı ki bana, akşama kadar kendime gelemedim.
- D) Kısacası senin için her zaman güzel yorumlar yapmışlardı.
- E) Çocuklarım dahi bana suçluymuşum gibi yaklaştı.

KONSEPT BİLGİ

“İle” sözcüğü “ve” anlamındaysa bağlaç, değilse edattır.

3. I. Malatya'dan kayısı ile pekmez getirmeyi unutmayın.
II. Hoş bir sohbet ile başladığı konuşmasını tatsız bitirdi.
III. Yazıları ile büyük bir beğeni toplayan sanatçıydı o.
IV. Bir işi sevginiz ile yoğurursanız her şey daha etkileyici olur.
V. Kavgla ile yaşayan insanın zarar edeceği kesindir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde “ile” sözcüğü bağlaç olarak kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde birden fazla edat kullanılmıştır?

- A) Bu aşk burada biter iyi günler sevgilim
Ve ben çekip giderim bir nehir akıp gider
- B) Sen bir insan değilsin, ne kemiksin ne de et
Tunçtan bir heykel gibi ebedi kalmalısın
- C) Varsın biraz da yollar çeksin benim cefamı
Artık verin çocuklar, artık verin asamı
- D) Korkuyorum anneciğim, nerede ellerin
Bu gecelerden ki kalbe aşına
- E) Her sabah ufuklardan mavi şarkılar gelir
Ve her sabah ürperir içimde yalnızlığım

5. I. Romanlarına göre hikâyelerinde daha sade bir dil kullanmış. (karşılaştırma)
II. Geçen hafta bizim maçımız da on dakika kadar geç başladı. (yaklaşık)
III. Kendisini hitabet konusunda geliştirmek için bu kursa geliyor. (Neden)
IV. Gelecek ay getirmek üzere sana borç verebilirim. (koşul)
V. Bu mağazanın ürünleri de sizinkiler gibi kaliteli. (eşitlik)

Numaralanmış örneklerin hangisinde edatın cümleye kattığı anlam ayraç içinde yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. I. Türk şiirinin kaynağı konusunda sürekli bir çelişki içerisindedeydi ---- şiir gelişimini tam olarak tamamlayamamıştı.
II. Bizimle köye gelmeyi istemiyorsun ---- o zaman buradaki bütün işleri sen yapacaksın.
III. Eserlerinde sürekli gözlemlerinden yararlandığını söylüyor ---- onun eserlerinde gözlem dışında her şey var.

Bu cümlelerde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki bağlaçlardan hangisi getirilmelidir?

- A) oysaki - hâlbuki - ancak
B) ne yazık ki - illaki - lakin
C) mademki - ne var ki - çünkü
D) zira - mademki - hâlbuki
E) ama - meğerki - sanki

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük ayraç içerisindeki açıklama ile uyuşmamaktadır?

- A) Arkadaşlar! Bu yoldan asla ama asla dönmek yok. (seslenme ünlemi)
 B) Mezuniyet gecesinde bir şiir okudum ancak çok az kişi beni alkışladı. (edat)
 C) Bu tarihi çeşmeler hakkında bilgiyi yalnız ondan alabiliriz. (edat)
 D) Nitekim kendisi de bunu anlamış ve yanımdan ayrılmamıştı. (bağlaç)
 E) Yerime oturdum ki çat! Sandalye kırılıverdi. (yansıma ünlem)

8. Aşağıdaki dizelerin hangisinde “gibi” edatıyla kurulan öbek diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Sarmış, deniz kızları gibi dalgalar bizi
 Uzun saçları gümüş, şeffaf tenleri fosfor
 B) Bir aşka geleceksin ki yazasın
 Mısralara inci gibi düzesin
 C) Aşk, kuvvetli bir ordudur
 Geldiğinde tüm kaleleri istediği gibi vurur
 D) Damarlarıma kadar her zerreme işlemiş aşk
 Deli fırtınalar gibi çağılayan ırmaklarımda aşk
 E) Durun kalabalıklar, bu cadde çıkmaz sokak
 Haykırsam, kollarımı makas gibi açarak

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde edat ya da bağlaç yoktur?

- A) Gel arkadaş, gel seninle az dertleşelim!
 B) İster uyuyun ister ders çalışın, karışmıyorum sizlere.
 C) Sorulara her zaman olduğu gibi tek o cevap verdi.
 D) Dostlarla kurulan meclisleri nasıl özledim, bilemezsin.
 E) Acı veren bir ayrılığın isyanıdır elinizdeki kitap.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç, zarf türündeki sözcükleri bağlamıştır?

- A) Bir sana bir ona laf anlatmaya çalıştı saatlerce.
 B) Odasındaki masanın ve dolabın yeri, dikkat dağıtıyordu.
 C) Ne zor ne kolay anlıyorum konuyla ilgili anlattıklarınızı.
 D) Gerek İstanbul'u gerek Ankara'yı eserlerimde işlemeye çalıştım.
 E) Hem çalışmıyor hem kızıyor, çok değişik bir insan o.

11. I. Hayret! Beyimiz kahvaltıya teşrif etmişler.
 II. Üf! Yemekte yine aynı şeyler var.
 III. Ne! Böyle bir iş teklifini nasıl kabul etmezsin?
 IV. Tüh, güzelim denizi ne hâle getirmişler!

Numaralanmış cümlelerde kullanılan ünlemlerin cümleye kattığı anlamlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Şaşkınlık B) Alay C) Bıkkınlık
 D) Hayıflanma E) Şikâyet

KONSEPT BİLGİ

“İsim çekim eki alan ünlemler, ünlem olmaktan çıkarak adlaşır.”

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlem adlaşmıştır?

- A) Of! Bıktık artık senin bu soğuk ve tatsız esprilerinden.
 B) Ahı gitmiş vahı kalmış bu adamla uğraşmayın artık!
 C) Tüh! Ezberlediğim her şeyi sahnede unuttum.
 D) Eyvah! Evden çıkarken cüzdanımı almamışım.
 E) Hişt! Artık diliniz değil de elleriniz çalışsın.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 14

Edat, Bağlaç, Ünlem

1. (I) Çocukların eğitimindeki gibi dikkatli davranışlar, yetişkinlerle diyaloglarımızda bizim düsturumuz olmalı. (II) Bunun için herhangi bir eğitim almamızın gereği yok. (III) Sadece kalbimizin sesini dinleyip insan gibi davranmamız yeter. (IV) Bazen düşündüklerimizle davranışlarımız arasında farklılıklar olmuyor mu? (V) İşte bu farklılığı önlemek için her an tetikte olup, dikkatli davranıp konuşmalıyız.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde hem edat hem bağlaç kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde edat cümleye neden-sonuç ilişkisi katmamıştır?

- A) Oyuncularımız kendilerine olan aşırı güvenlerinden dolayı bu maçı kaybettiler.
B) Ninesine kavuşmak üzere Biga'dan yola çıkıp Çanakka-
le'ye gitti.
C) Gece geç saatlere kadar oturduğu için sabah ilk derse yetişemedi.
D) Yağmur şiddetli yağıyor diye Alanyaspor - Sivasspor ma-
çı tatil edildi.
E) Aynı suçu işlememesine rağmen, suçu teşvik etmesin-
den ötürü aynı cezayı aldı.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç sıfat türünde kelimeleri bağlamıştır?

- A) Dün de bugün de aynı düşünceleri savundum.
B) Ne babamı ne annemi görebildim yıllarca.
C) İster bana ister diğerlerine soru sorsun.
D) Hem yeşil hem kırmızı kazak almasını isterim.
E) Gerek sözleriyle gerek bakışlarıyla sevgi veriyordu.

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde edat da bağlaç da yoktur?

- A) Bileklerimizi morartmış yeni Alman kelepçeleri
Otobüsün kaloriferleri dahi bozuldu Kaman'dan sonra
B) Sekiz saat oluyor karbonatlı bir çay bile içemedik
Başımızda prensip sahibi bir başçavuş
C) Ne güzel şey ki hatırlamak seni
Sana tahtadan bir şeyler oymalıyım yine
D) Düşünürken üşürsem diye korktum
Oturup siyah portakallar yedim
E) Onu işitsen yuvarlağı sende kalır
Her başlangıçta yeni bir anlam vardır

5. I. Ben bu düşüncelerle nasıl başa çıkacağım, diye söylenmeye başladı dakikalarca.
II. Van'da kahvaltı yapacağımız zaman, soframızda otlu peynir ile tırnak pide eksik olmaz.
III. Divan şairleri, ustalıklarını düzyazı ile değil de şiirle göstermeye çalışmışlardır.
IV. Hayal ile hakikat arasında gidip gelen yazar sayısı oldukça fazlaydı.
V. Erkek çocukla kız çocuk arasında hiçbir fark gözetmeden sevmemiz lazım evlatlarımızı.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde “ile” sözcüğü edat olarak kullanılmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

6. Ünlemler, isim çekim eki alarak adlaşabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış bir ünlem bulunmaktadır?

- A) Tüh, ben size aldığım hediyeleri getirmeyi unuttum!
B) Vay be, kardeşim bizimle alay eder olmuş!
C) “Çocuğun ahını alma be kardeşim!” dedi adama.
D) Vah vah, yine aynı şeyleri yapmışlar adamcağıza!
E) Aman, bir daha aynı hataya düşmeyelim arkadaşlar!

7. I. Herkese acısını ve çektiği acının şiddetini açıklamak istiyordu ---- dudakları sevdiğinin büyüyle mühürlenmişti.
- II. ---- senin bu işler ile hiç ilgin yoktu ama bakıyorum sanki kırk yıllık avukatmışsın gibi davayı takip ediyorsun.
- III. Sizinle bu anlaşmayı imzalarım ---- yüzde on komisyon alacağımı hatırlatmak isterim.

Numaralanmış cümlelerde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki bağlaçlardan hangisi getirilmelidir?

- A) lakin - Mademki - ne var ki
- B) veyahut - Oysaki - çünkü
- C) gel gör ki - Halbuki - yalnız
- D) meğerki - Üstelik - hatta
- E) yani - Demek ki - zira

8. • Aman bir daha hata yapmayın çocuklar!
- Ah, memleketimi bir daha görsem!
- Vah vah, yine kandırmışlar zavallıyı.
- Eee, yaptıklarınız yetti artık kardeşim!

Verilen cümlelerde kullanılan ünlemlerin cümleye kattığı anlamlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Özlem B) Acıma C) Kızgınlık
- D) Uyarı E) Sitem

9. Edatlar başka sözcüklerle öbekleşerek ismi niteleyen sıfat görevinde kullanılabilir.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde bu kurala uygun bir edat kullanılmıştır?

- A) Boynu bükük küheylan gibi bakıyordu sağa sola.
- B) Cennet gibi bahçeleriyle ne de güzeldi köyümüz.
- C) Yeni transferimiz saat 23.30 gibi ülkemizde olacak.
- D) Roman gibisini görmedim metin türleri arasından.
- E) Eliyle koymuş gibi buluyordu hapishane kaçaklarını.

10. Aşağıdaki dizelerin hangisinde edat ve bağlaç bir arada kullanılmamıştır?

- A) Bir gün baksam ki gelmişsin
Bir güvercin gibi yorgun uzaklardan yâr
- B) Yüreğim seninle yaylalar kadar serin
Ne bir çizgi hasret ne bir nokta gam
- C) Çıkıp gelsen uzaklardan korkulu yürek
Bir incecik dal gibi üzerime titreyerek
- D) Seni güzel değil mi alıp götürdü birden
Ama bu yalnızlık beni hep kahredecek
- E) Mahzun kağnılarla yalnız yaylalarınla
Ve tozlu yollarınla sevdim seni Türkiye

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ama” bağlacı pekiştirme anlamı katmıştır?

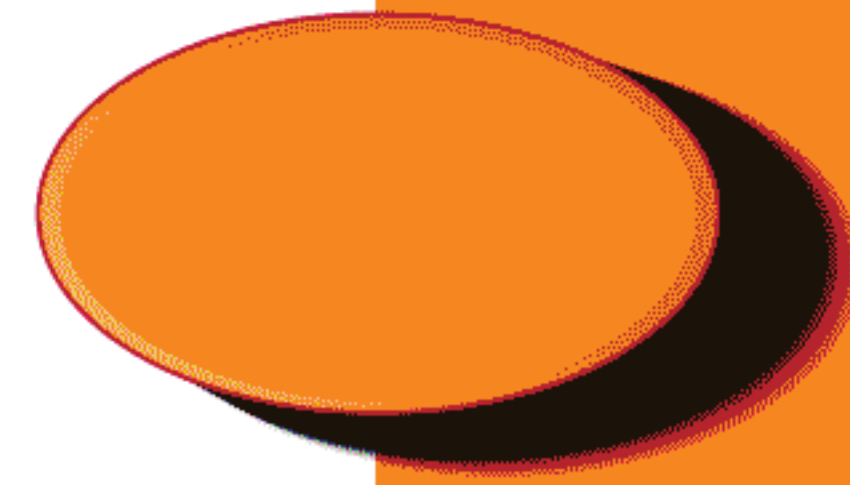
- A) Temiz ama eski bir konakta gecelerdik.
- B) Uludağ’da sıcak ama çok sıcak bir çorba içtik.
- C) Gelmeyeceğini biliyorum ama bir umut bekliyorum.
- D) Çalışkan ama bencil bir öğrenciydi Deniz.
- E) Zor ama kaliteli sorulardır onlar.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç, adlaştırmış sıfatları birbirine bağlamıştır?

- A) Ne ona ne sana güvenim kaldı.
- B) Gerek İstanbul’un gerek Ankara’nın trafik sorunu bitmez.
- C) Ha geldi ha gelecek derken ömür geldi, geçti.
- D) Salonun ve mutfağın temizliği henüz bitmemişti.
- E) Ne söyledikleri ne yaptıkları birbiriyle uyuşuyordu.

TAMLAMALARIN ÖZELLİKLERİ

Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ile tamlanan arasında sıfat ya da sıfat-fiiller girebilir.

✓ Ayşe İnci'nin yeni çantası

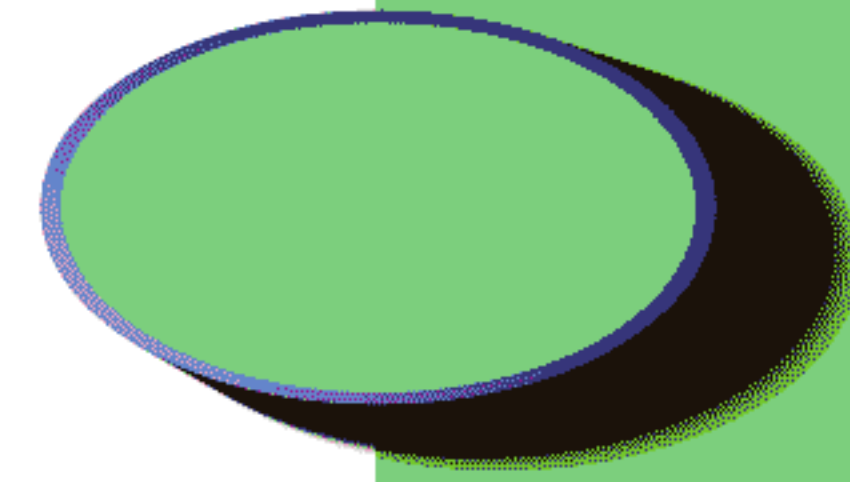
Belirtili isim tamlamalarında hem tamlayan hem tamlanan sıfat tarafından nitelenebilir ya da belirtilebilir.

✓ Yeni evin geniş mutfağı

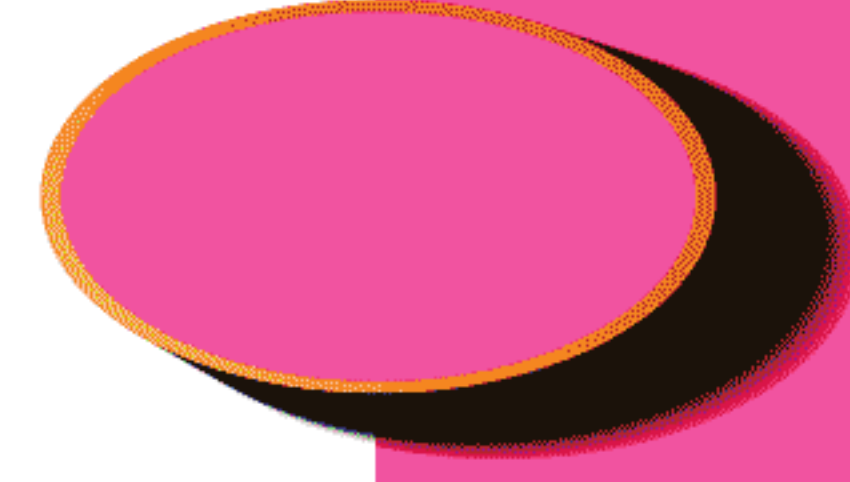
Belirtili isim tamlamalarında tamlayan, tamlanan zamir olabilir.

✓ Bunların birkaçı

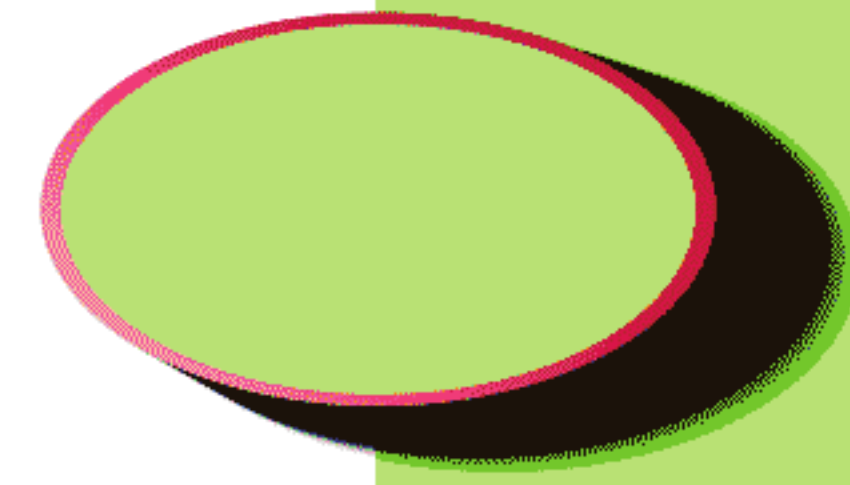
Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ve tamlanan yer değiştirebilir.

✓ Zorluğu sınavların

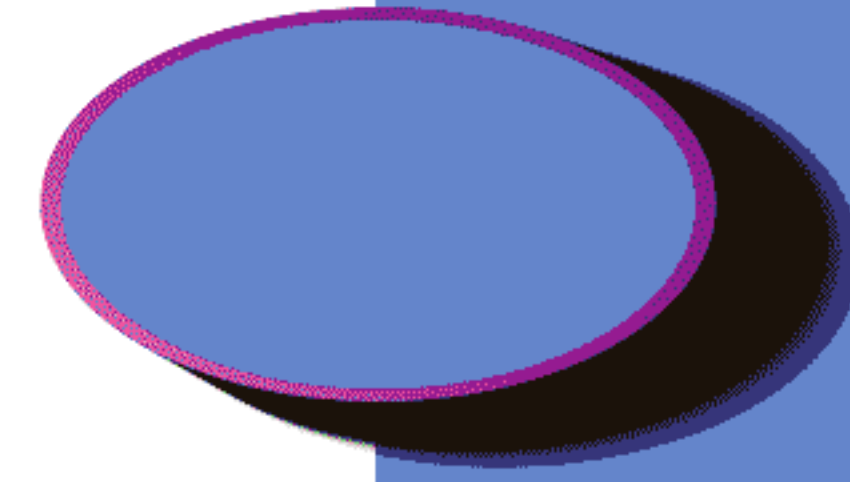
Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ve tamlanan durumundaki sözcükler birden fazla olabilir.

✓ Evin bahçesi, salonu

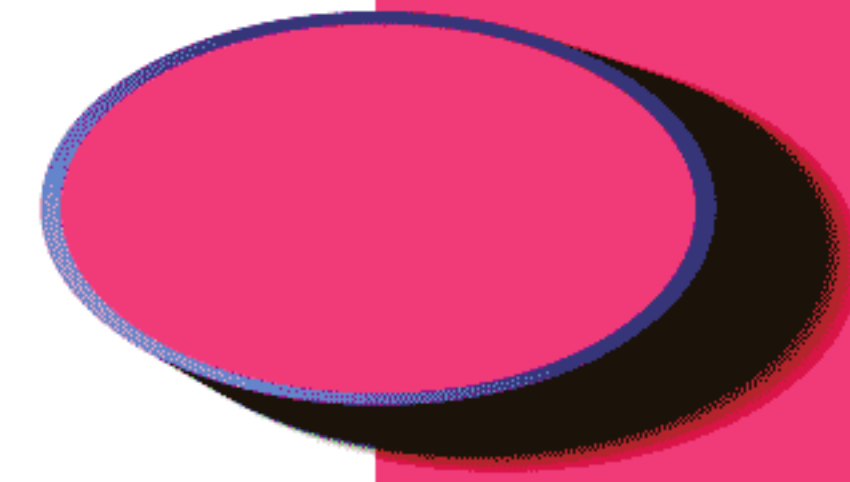
Belirtili isim tamlamalarında tamlanan eki düşebilir.

✓ Sizin çocuk

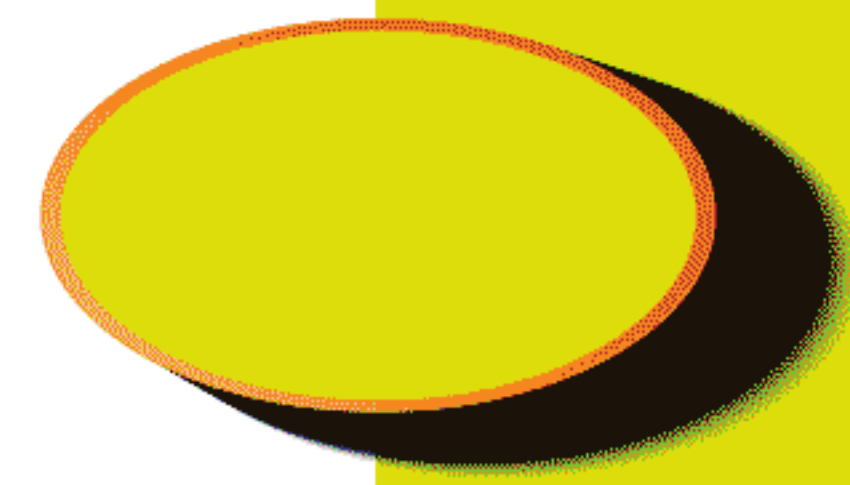
Belirtisiz isim tamlamalarında tamlayan ile tamlanan arasına herhangi bir sözcük girmez.

✓ Eski doktor önlüğü

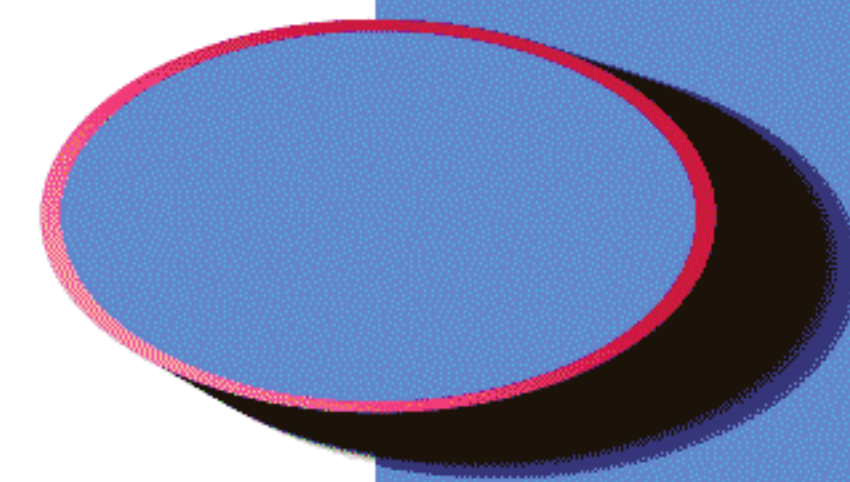
Belirtisiz isim tamlamaları sıfat görevinde kullanılabilir.

✓ Okul hatırası fotoğraflar

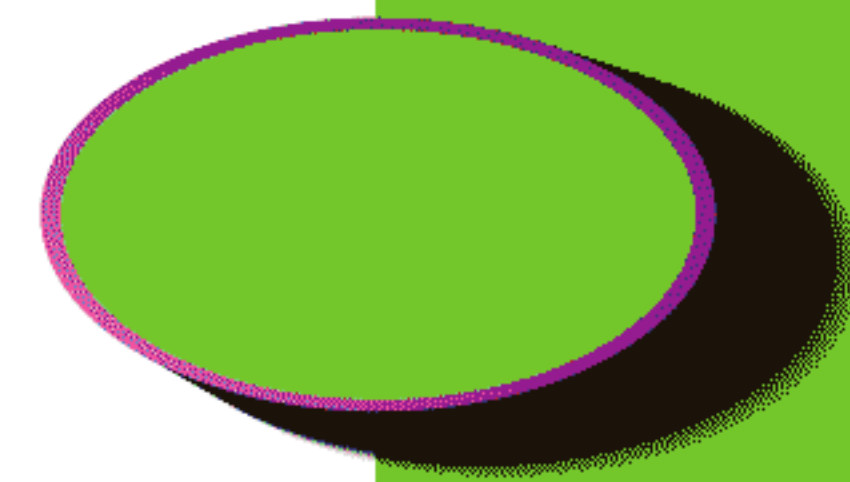
Belirtisiz isim tamlamalarında tamlamanın başındaki sıfat, tamlamanın tamamını niteler ya da belirtir.

✓ Çalışkan demir işçisi

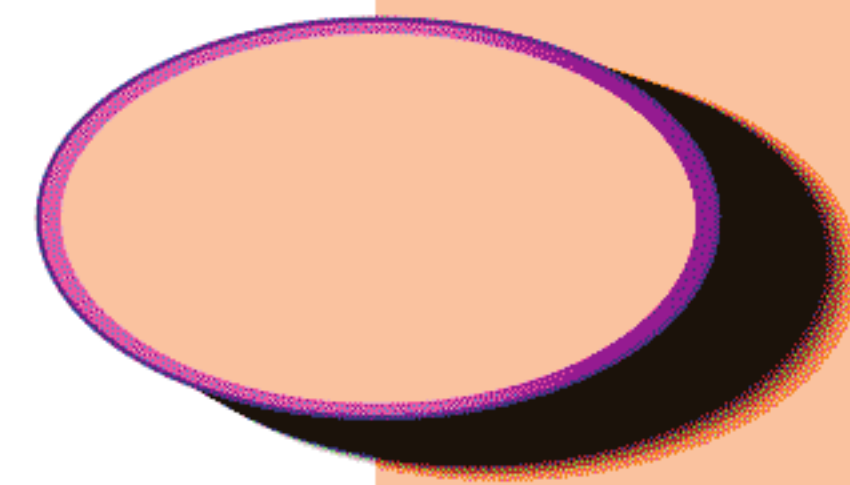
Belirtisiz isim tamlamalarında tamlayan dönüşlülük zamiri "kendi" kelimesi olabilir.

✓ Kendi düşünceniz

Sıfat tamlamalarında bir sıfat birden fazla ismi niteleyebilir ya da belirtebilir.

✓ Kırmızı halılar, perdeler

Sıfat tamlamalarında birden fazla sıfat bir ismi niteleyebilir ya da belirtebilir.

✓ Soğuk bir hava

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ötekilerden farklı bir isim tamlaması vardır?

A) Konunun ayrıntılarını bir sonraki derste anlatacağım.
 B) Dili çağdaşlarına göre oldukça sadeydi şairin.
 C) Kimsenin bir sözü olamazdı sana onca olaydan sonra.
 D) Fedakârlığının aslında hiç ödenemeyeceği karşılığıydı bu.
 E) Programda Türk sporunun sorunlarına değinildi.

KONSEPT BİLGİ

Tamlayanı düşmüş isim tamlamaları bir tamlama olarak kabul edilmez.

2. (I) Gece irkiliyor, göz kapakları ağırlaşıyor, kolundaki yara da gittikçe kendini duyurmaya başlıyordu. (II) Pansuman bir rahatlık vermişti ve kemikte bir zedelenme yoktu. (III) Fakat yine de adaleleri dağlanır gibi yanıyordu. (IV) Vücudunu ateş basıyordu, bu yüzden uyku en güzel olacaktı. (V) En güzel ve tek imkân olan uykuya kendini yavaş yavaş bıraktı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde isim tamlaması kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. “Kimi isim tamlamalarında tamlanan eki düşürülebilir.”

Aşağıdakilerin hangisinde buna örnek olabilecek bir tamlama söz konusudur?

A) Şiirin birleştirici gücü her toplumda aynıdır.
 B) Benim derde derman aramayı bırakın doktorlar.
 C) Kusura bakmayın, geldiğinizden haberimiz olmadı.
 D) Senin anlatımın onunkinden daha açık ve duru bir nitelikte.
 E) Bu ailenin eğitime verdiği destek hepimizi duygulandırmıştı.

4. I. Bin yıldan uzun bir gecenin bestesidir bu
 II. Hafız'ın kabri olan bahçede bir gül varmış
 III. Uçtuk Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle
 IV. Ay geçmiyor ki almayayım gamlı bir haber
 V. Ömrüm oldukça gönül tahtına keyfince kurul

Numaralanmış dizelerin hangisinde isim tamlaması kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Sana çirkin dediler, düşmanı oldum güzelin
 II. Annen bile okşasa benim bağrım kan olur
 III. Benim bir sevincim var yüzün artık akşam
 IV. Bu kızıl kâinatın gezerken ortasında
 V. Gözler ki birer parçasıdır sende ilahın

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Birinci dizede tamlayanı ve tamlananı yer değiştirmiş isim tamlaması vardır.
 B) İkinci dizede hem tamlayanı düşmüş hem de tamlayanı zamir olan farklı iki isim tamlaması vardır.
 C) Üçüncü dizede tamlananı sıfat almış bir isim tamlaması vardır.
 D) Dördüncü dizede tamlayanı hem niteleme hem de belirtme sıfatı almış bir isim tamlaması vardır.
 E) Beşinci dizede tamlayanı ve tamlananı yer değiştirmiş isim tamlamasının arasına sıfat girmiştir.

6. Neden sonra farkına varıyorsun
 Etrafındaki korkunç ıssızlığın

Bu dizelerdeki isim tamlamasının benzeri aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Yavaş ve sabırla çalışma, güzel işler üretir.
 B) Çalışmak hayatın en önemli sarayıdır.
 C) Dikenden gül bitiren, kışı da bahar hâline döndürür.
 D) Kaliteli insan işiyle, boş insan kişiyle uğraşır.
 E) Bir katre olma, kendini deniz hâline getir.

7. I. Ailemin ve dostlarımla görüşleri bu ihaleye girmemem doğrultusunda.
II. Bizim için önemli olan, sürenin azlığı ya da çokluğu değildi.
III. İş ve aile hayatını birbirine karıştırmamayı bir türlü öğrenememişti.
IV. Geçen hafta ilginç ama bir o kadar da zevkli bir yarışmaya başvuru yaptık.
V. Aileler, sınav heyecanı ve stresi konusunda bir seminere katıldı.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde tamlayanı ortak isim tamlaması kullanılmıştır?

- A) I ve III B) II ve V C) II ve IV
D) I ve IV E) IV ve V

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zincirleme isim tamlaması vardır?

- A) Minik bir çocuğun kocaman hayalidir öğretmen olmak.
B) Yağmurun sesi ruhumu acılardan uzaklaştırıyordu.
C) Hava tahmin raporuna göre bölgemizde yağmur bekleniyor.
D) Arada sırada aklıma geliyor canımı yakan sözlerin.
E) Hayret edilecek bir durum değildi biraz önce olanlar.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlayanı düşmüş isim tamlaması vardır?

- A) Alışkanlıklar, aynı durum ve şartlar altında sergilenen davranışlardır.
B) Okumayı bilersen her insanın bir kitap olduğunu göreceksin.
C) Okuma, insanın zihinsel giysilerini dokuyan bir tezgâhtır.
D) Bizi bilgili yapan okuduklarımız değil kafamıza yerleştirdiklerimizdir.
E) Kimde bir güzellik varsa bilsin ki ödünçtür.

10. Artarak gönlümün aydınlığı her saniyede
Bir mehâbetli sabah oldu Süleymâniye'de
Kendi gök kubbemiz altında bu bayram saati
Dokuz asrında bütün halkı, bütün memleketi
Yer yer aksettiriyor mavileşen manzaradan
Kalkıyor tozlu zaman perdesi her an aradan

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Sıfatla belirtilmiş belirtisiz isim tamlaması
B) Tamlayanı niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması
C) Sıfatla nitelenmiş belirtisiz isim tamlaması
D) Tamlayanı zamir olan isim tamlaması
E) Tamlayanı belirtme sıfatı almış belirtili isim tamlaması

KONSEPT BİLGİ

Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ekinin yerine -dan / -den eki kullanılabilir.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “Konsept Bilgi”de verilen bir kullanım söz konusudur?

- A) Sınavdan çıkan öğrenciler Türkçe sorularının zor olduğunu söyledi.
B) Önümüzde duran arabadan daha önce hiç görmemiştim.
C) Arkadaşlarımdan birkaçı bu konudaki samimiyetime inanmadı.
D) Söylenenleri çok iyi dinledim ve her birinden gerekli dersleri çıkardım.
E) Çamaşır makinesinden gelen sesin nedenini saatlerdir bulamadık.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem tamlayanı hem de tamlanana sıfat tarafından nitelenmiş bir isim tamlaması vardır?

- A) Bilirim, dertli ozanların şen şakrak şiirleri de olabilir.
B) Zor yılların çilesi beraberinde mutluluğu da getirecektir.
C) En iyi arkadaşımın kardeşi de bizim okulumuza kaydolmuş.
D) Bu kuralların uygulanma biçimi, ciddi bir tartışma yarattı.
E) Her çocuğun düşüdür, sıcak bir yuvada sevgiyle büyümek.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 16

Tamlamalar

KONSEPT BİLGİ

İki ismin ya da zamirin ilgi ve iyelik ekleriyle oluşturdukları sözcük gruplarına isim tamlaması, bir sıfat ile nitelediği veya belirttiği bir ismin veya zamirin oluşturduğu sözcük gruplarına sıfat tamlaması denir.

1. Şiir bir sözdü, öyle bir söz ki insanın yanlışlarla yitirdiklerini
I
insana geri verecek bir söz... Biliyordu ki yaşadığımız dün-
II
ya kendini durmadan ayıklayarak ileriye varan bir dünyadır.
III
Bu yüzden şiir yazıyor ve şöyle diyordu her zaman: “Kötü-
IV V
sü üç günlük, üç seneliktir; iyisi, tarih olduğundan beri bi-
ze kalıyor.”.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangi ikisi bir tamlamanın herhangi bir ögesi değildir?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem tamlayanı hem de tamlananı sıfat tamlaması olan bir ad tamlaması kullanılmıştır?
- A) Sizlerin o eşsiz yemeklerinizden yemeye geldim Nilüfer Hanım.
B) Adanalılar için acaba yumuşak iklimin sert çocukları desem yanlış mı olur?
C) Bizim Dinçer’in anneannesi ben ne zaman gitsem beni hoş karşılardı.
D) Çam ağacınızın ortasında duran o renkli yıldızı kızım çok beğenmişti.
E) Betül’ün mutfağından yine mis gibi yemek kokuları geliyordu.

KONSEPT BİLGİ

Belirtili isim tamlamaları tamlayan ve tamlanan eklerini alırlar, araya çeşitli sözcükler girebilir. Yine bu tür tamlamalar bütün ilgi ve iyelik ekleriyle oluşturulabilir. Tamlanan bölümüne sorulan neyin, kimin sorularına tamlayan cevap verir.

3. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan ad tamlamalarından hangisi diğerlerinden farklıdır?
- A) Çiçekli vazonun kulpunu çocuklar oynarlarken kırmış.
B) Denizin derinliklerine dalmak benim için her zaman bir hayal olmuştur.
C) Babamın sözleri artık hepinizin kulağına küpe olmuştur sanırım.
D) Son bir yıldır araba fiyatlarındaki artış hepimizi tedirgin eder hâle geldi.
E) Oltaları omuzlarında küçücük çocuklar geçiyordu bulutların ötesinden.

KONSEPT BİLGİ

Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ve tamlanan yer değiştirebilir, tamlayan ya da tamlananla birlikte tamlanan eki de düşebilir.

4. Aşağıdakilerin hangisinde belirtili isim tamlaması yoktur?
- A) Arkadaşımin eski püskü hırkası gerçekten çok sevimliydi.
B) Karanlığında kayboldum şu acımasız, pis dünyanın.
C) Sizin kız da yurt dışında okuyacaktı değil mi?
D) Hepimiz öğrencimiz hakkında senin düşüncelerini merak ediyoruz.
E) Programını uygulayamıyorsan kendi uygulamalarını bir programa dönüştür.

5. Aşağıdakilerin hangisinde isim tamlamasına yer verilmiştir?

- A) Bu tür insanlar kendini hep bir dev aynasında görürler.
 B) Kötü olaylar bizi bekliyor diyerek herkesin kafasını karıştırdı.
 C) İçimdeki o sonsuz acılığı yumuşatmıyor bu ağdalı sözlerin.
 D) Yaşadığı onca zorluğa rağmen yaşama sevincini yitirmemişti.
 E) Cep telefonunun zararları adlı bildirisini Varlık dergisinde yayımladılar.

KONSEPT BİLGİ

Belirtisiz isim tamlamaları tamlayanı ek almayan, tamlananın iyelik eki aldığı tamlamalardır. Tamlanana sorulan “ne” sorusunun cevabını, tamlayan görevindeki sözcük verir. Bu tamlamaların arasına başka sözcükler giremez.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belirtisiz isim tamlaması vardır?

- A) Yaşlı adam, kol düğmelerinin ışıltısına bir an için kendini kaptırmıştı.
 B) Beni böylesine hüzünlendiren şey, gecenin sessizliği, karanlığıdır.
 C) Bir zamanlar daha iri yarı bir adama aitmiş bu eski ayakkabı.
 D) Ay yükselmeye başladı mı ırmağın karşı yakasında, manzara eşsiz olur.
 E) Herkes ne olursa olsun kendi başına değil midir bu acımasız dünyada.

7. Aşağıdakilerin hangisinde belirtisiz isim tamlaması sıfat görevinde kullanılmıştır?

- A) Gece yarısından sonra çalan telefonlara bakma huyum yoktur benim.
 B) Devlet, toplumun temel sorunlarına eğilmeye başlarsa çok iyi olacaktır.
 C) Sessiz giden geminin ardından bakakalırım.
 D) Ateş kırmızısı elbisesiyle balodaki herkesi büyülemişti.
 E) Başarılı öğrencilerin bir bölümü özel olarak hazırlanıyor sınavlara.

KONSEPT BİLGİ

Zincirleme isim tamlamaları üç isimden veya iki isim tamlamasından meydana gelir.

8. Aşağıdakilerin hangisinde zincirleme isim tamlamasına yer verilmiştir?

- A) Merkez Bankasının son kararlarıyla dolar Türk lirası kuru dengeye girdi.
 B) Acil çıkış kapısından çıktılar ve durağa kadar koştular.
 C) Bu mahalleliye göre bir başka var olma nedeni daha vardı artık.
 D) Bu kadar tedirgin edici bir başka bakışla daha önce hiç karşılaşmadım.
 E) Kalabalıktan ürkmüş, mantosunun arkasına saklanmıştı.

KONSEPT BİLGİ

Bir isimle bir sıfatın bir araya gelmesiyle oluşan söz gruplarına sıfat tamlaması denir. Sıfat tamlamaları bir adı niteleyeceği gibi belirtir de.

9. Kapıları ve pencereleri telle kaplı lokantada radyo çalıyordu; dinleyecek kimse olmadığı için kısılmış, hafif bir dans müziği... Küçük bir vantilatör tembel tembel dönüyor, sinekler tel kafeslere tosluyordu. İçerideki tek müşteri öfkesini içine gömmeye çalışırken bir yandan, önündeki kahve fincanının üstünden, tezgâhın arkasında kendi başına iş gören zayıf yapılı, inci dişli kıza bakıyordu.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir sıfat tamlamasının sıfatı birden fazla sözcükten oluşmuştur.
 B) Bir tamlama hem niteleme hem de belirtme sıfatı almıştır.
 C) Zincirleme isim tamlaması kullanılmıştır.
 D) Birden fazla belirtisiz isim tamlamasına yer verilmiştir.
 E) Birden fazla belirtili isim tamlaması vardır.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 17

Tamlamalar

1. Aranızda yaşadığım bunca yıldan beri sizin de bazılarınız, çoluk çocuklarınızı ve daha başka sevdiklerinizi gurbete yolladınız.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Tamlayanı ve tamlananı zamir olan isim tamlaması
B) Sıfat göreviyle kullanılan isim tamlaması
C) Tamlayanı düşmüş isim tamlaması
D) Tamlananı adlaşmış sıfat-fiil olan sıfat tamlaması
E) Belgisiz sıfatla kurulmuş sıfat tamlaması

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim tamlaması kullanılmamıştır?

- A) Kimse duymaz çilesini tütmeyen ocakların.
B) Bıraktım ardını yıllarca koştüğüm hevesin.
C) Gördün mü dehşetini tipinin, karın?
D) Bu eseri tamamlamak için ne kadar çabaladı?
E) "Zorlara dağlar dayanmaz." sözü azmimizi yansıtır.

3. • O böyle söylerken yanında bulunanların korkudan benzi sararır, hepsi birer birer yanından sıvıştı.
• Arkasından bir de "Çakırsaraylı Akşehir'i basacakmış." haberi çıkınca duyulan tiksintiye kızgınlık karıştı.
• Pencerenin yakınındaki ağacın çiçekli dalları altında siyah bir kelebek uçuyordu.

Bu cümlelerde

- I. Tamlayanı cümle biçiminde olan isim tamlaması
II. Zincirleme isim tamlaması
III. Tamlananı sıfat-fiil olan isim tamlamaları
IV. Tamlayanı ve tamlananı arasına türemiş sözcük girmiş isim tamlaması

ifadelerinden hangileri bulunmaktadır?

- A) I ve II
B) I, II ve III
C) I, II ve IV
D) II ve IV
E) III ve IV

4. "Bütün insanlara kapısı ve gönlü açık olan eski Türk evi bu hayat felsefesinin canlı olarak yaşandığı bir çevreydi."

Bu cümle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tamlananı isim tamlaması olan sıfat tamlaması vardır.
B) Hem niteleme hem belirtme sıfatıyla kurulmuş sıfat tamlaması vardır.
C) Birden fazla niteleme sıfatıyla kurulmuş sıfat tamlaması vardır.
D) Tamlayanı ile tamlananı arasına sıfat girmiş isim tamlaması vardır.
E) İsim tamlamasını belirten işaret sıfatı vardır.

5. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan isim tamlamalarından hangisinde tamlayanla tamlanan arasında farklı bir anlam ilişkisi vardır?

- A) İzmir bu geceyi de deprem korkusuyla sokakta geçirdi.
B) Sınav yaklaştıkça öğrencilerin sınav stresi artıyor.
C) Merkez Bankası faiz artışıyla doların hızını kesti.
D) Karadeniz'de yoğun yağışlar sel felaketlerine neden oluyor.
E) Saatlerce süren tren seyahatinden sonra yol yorgunluğumu üzerimden atamadım.

6. Kirlili bir sokaktan geçip köşkün merdivenlerini tırmandım.

I
İlk bakışta hepsi birbirine benzeyen kapıların arasında düz

II
tahta kapıyı tanıdım. Çaldığım kapı açıldığında az evvel

III
yaşadığım keşmekeşten eser kalmamıştı. Zevkli döşenmiş

IV
bir evin odasında bulmuştum kendimi. Yemyeşil bahçeden

V
taşan huzur, geniş pencerelerden ayaklarımın dibine doğru uzanıyordu.

Bu parçada numaralanmış tamlamalardan hangisi, türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

ÖSYM - 2024 TYT

7. “Her varışımnda ‘Kara gözlü yavrum gelmiş.’ deyip yerinden fırlayan, sevincinden adeta göklere yükselen anam, bu kez donuk donuk bakıyor yüzüme.” **cümlesindeki sıfat tamlaması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?**

- A) Göklere yükselen anam
- B) Sevincinden adeta göklere yükselen anam
- C) Yerinden fırlayan, sevincinden adeta göklere yükselen anam
- D) ‘Karagözlü yavrum gelmiş.’ deyip yerinden fırlayan, sevincinden adeta göklere yükselen anam
- E) Her varışımnda ‘Kara gözlü yavrum gelmiş.’ deyip yerinden fırlayan, sevincinden adeta göklere yükselen anam

8. (I) Emprovize caz yapan müzisyenlerde çok önemli bir yetenek var: Zihnın akış hâlini kullanmak. (II) Trans hâli olarak da bilinen akış, bütünüyle tek aktiviteye odaklandığımız durumlarda beliriyor. (III) Örneğin maratonda koşuyorsanız tüm dikkatiniz vücudunuzun hareketlerine odaklanıyor. (IV) Kas hareketlerinizi, ayaklarınızın yerle temasını hissetmeye başlıyor; benliğin kaybolduğunu gözlemliyorsunuz. (V) Böyle durumlarda odaklanılan beceriler en üst seviyede gerçekleştiriliyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde sıfat tamlaması yoktur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

ÖSYM - 2020 TYT

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlananı zamir olan isim tamlaması ve sıfat tamlaması kullanılmıştır?**

- A) Dönem ortasında sınıfa böyle biri gelince öğrencilerin hepsi onu kabullendi.
- B) Sensiz geçen günlerin acısını şiir yazarak unutmaya çalıştım.
- C) O günlerde her şey sanki yeniden başlıyor gibi hissettim onun sesini duyunca.
- D) Arkadaşlarımdan hangisiydi hatırlamıyorum ama o gün tüm sınıfı cesurca savunmuştu.
- E) Annemsiz sıramda bile oturamazdım okula başladığım o güzel günlerde.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim tamlaması sıfat görevinde kullanılmıştır?**

- A) Bu pazarda sudan ucuz ihracat fazlası mallar bulmak mümkün.
- B) Magazin programları her geçen gün daha çok izleyici buluyor.
- C) Çamur rengi akan derede balıkları görebilmek daha da zorlaşmıştı.
- D) Sahil kenarında bunamış bir ihtiyar gibi duran evi aile yadigarıydı.
- E) Dizinin son bölümü izleyicileri hayal kırıklığına uğrattı.

11. Tanpınar, Bursa’yı anlatırken her satırda insanı başka bir özleme sürükler. Yağmurlu, serin bir günde Emir Sultan Türbesi’nin önünde, buğulanmış pencereden bakarken aklıma bu sefer de “Erguvan Bayramı”nı düşürüverdi. Bu türbede toplanan halk, her bahar bu çiçeğin bayramını kutlarmış. Tanpınar, bu bayramı öyle güzel anlatmıştı ki Bursa’da yaşamadığıma hayıflandım.

Bu parçayla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İşaret sıfatı belirtili isim tamlamasının tamlayanını belirtmiştir.
- B) Tamlayanı belirtisiz isim tamlaması olan zincirleme isim tamlaması kullanılmıştır.
- C) Hem niteleme hem belirtme sıfatı ile oluşturulmuş sıfat tamlaması vardır.
- D) Tamlanan eki düşmüş belirtili isim tamlamasına yer verilmiştir.
- E) Sıfat-fiil grubuyla kurulmuş sıfat tamlaması vardır.

12. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin tüm öğeleri sıfat tamlamasıdır?**

- A) Dağın başı kör dumanlarla kaplıydı.
- B) İri gözleriyle kara tahtaya bakıyordu.
- C) Yüzbaşı Suat sert duruşuyla ön saftaydı.
- D) Müzik sesi uzun süre kulaklarımın içindeydi.
- E) Kar yağışı sabaha kadar iri iriydi.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde edat ve bağlaç bir arada kullanılmamıştır?

- A) Bu kesintili uykular sayesinde ki senelerden beri geceleri kalkar, lambamı yakar, masanın önüne geçer ve uyukum tekrar gelinceye kadar okurum.
- B) Son sözlerini söylerken hissetti ki genç kız yüzünü kendisine doğru çeviriyor ve ürkek gözleriyle gözlerinin içine bakıyor.
- C) Gündüzleri onların sesiyle o kadar dolmuş olurdum ki rüyamda yahut uykumun içinde hâlâ bunları duyardım ve hep bunları tefsir etmek isterdim.
- D) Kâinat dışında edebî bir düşünce, gerçek ve sonsuz zamanın kendisi olan bir düşünce tasavvur edin ki bizi seyretsin.
- E) Akşamı, Boğaziçi'ni ve gurubu bir kayık içinde seyrederek ve suların renkleri, kokuları, sesleri arasından yüzer gibi geçerdik.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde miktar bildiren sözcük diğerlerinden farklı türde kullanılmıştır?

- A) Banka sırası artık daha hızlı ilerliyor.
- B) Yemeğe biraz baharat koyarsam lezzetli olur.
- C) Çok beğendiği bu arabayı almak için para biriktiriyor.
- D) Bu konuyu fazla abarttığını düşünüyor ve sana kızıyor.
- E) Pek de iyi bir tasarımı yok ama fiyatı uygun.

3. Evimden çıkınca ortalığın sessizliğini, bu sessizliğe lapa lapa kar yağdığını görmüş, yürümek hevesine kapılmış, ana caddeleri, arkadaş tesadüflerini, malum kalabalık yolları bırakmış, karın daha tez, daha temiz biriktiği, insanların az geçtiği bir semte gitmek üzere تنها tramvaydan atlamış, buraya gelmişim.

Bu cümleyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İşaret anlamlı sözcükler sıfat olarak kullanılmıştır.
- B) Birleşik yapıli zamir vardır.
- C) İkileme ismin anlamını durum yönünden etkilemiştir.
- D) Üstünlük belirteçlerine yer verilmiştir.
- E) İyelik ve hâl eki almış türemiş isim vardır.

4. (I) Muayene odasında, röntgen camlarına, dizime yarım saat kadar baktı. (II) Bir derin nefes bıraktı. (III) Ellerini temizleyinceye kadar bir kelime söylemedi. (IV) Sonra karşıma geldi. (V) Kollarını kavuşturdu, kaşlarını çatarak dağılmak üzere olan kudretini topladı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede belirtisiz isim tamlamaları kullanılmıştır.
- B) II. cümlede “bir” sözcüğü belgisiz zamir olarak kullanılmıştır.
- C) III. cümlede edat grubu zarf göreviyle kullanılmıştır.
- D) IV. cümlede “sonra” sözcüğü zaman zarfı olarak kullanılmıştır.
- E) V. cümlede sıfat-fiil grubu niteleme sıfatı olarak kullanılmıştır.

5. Aşağıdakilerin hangisinde zamir yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Kendi halinde oyuncaklarıyla oynar, annesini hiç üzmezdi.
- B) Birkaç gün sonra başlayacak festivalde ben de sahne alacağım.
- C) Hoca sınıftan birkaçımızı alıp müdürün odasına götürdü.
- D) Öğrenciler aralarından birini temsilci seçip şikayetlerini iletti.
- E) Soruların hepsi çok kolaydı, iyi bir derece yaparım diye düşünüyorum.

6. (I) Neşet Ertaş bir bozlaktı, aramızdan göçüp gitti, tezenenin başı sağ olsun. (II) Şimdi Anadolu için, şimdi sazımız, sözümüz için yas zamanı. (III) Bu Türk müziğinin, Türk sanatının yası. (IV) Bir destan oldu, ağıt oldu sazdan saza dolaşılıyor şimdi. (V) Onun sazi, sözü bir bozlaktı; son büyük bozlakçıydı o.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde tamlananı ortak isim tamlaması kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdaki cümlelerde yer alan soru sözcükleri eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Ne gün için sözleştiğimizi bir türlü hatırlayamadım.
- B) Derdinin ne olduğunu sorsam da cevap alamadım.
- C) Niye susmuyor bu çocuk, bir derdi var sanırım.
- D) Her gün nasılsınız diye sorardı hepimize.
- E) İşler nasıl gidiyor diye çayımızı içmeye gelmiş.

8. “Tenekeler düşmesin diye pencerenin iki kasası arasına çı-talar çaktım, daha çirkin oldu görünüşleri.”

Aşağıdakilerin hangisinde bu cümlede yer alan altı çizili sözcüğün görevce özdeşi kullanılmıştır?

- A) Üç aydan fazla zaman geçti, bu deftere bir satır kaydedemedim.
- B) Kızıl Elma ile bu şiiri mukayese ediniz, orada muazzam bir fark görürsünüz.
- C) Nohutla karıştırıp biraz idareli kullanın, birkaç ay sonra hiç bulamayacağız.
- D) Hemen karargâha yerleşmezsem ne geri dönebilir ne de otelde kalabilirim.
- E) Şirketin ve ailenin başına senin geçmeni istiyorum artık.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek hâlinde zamir kullanılmamıştır?

- A) En küçük çocuklarını yurt dışında okutmak istiyorlardı.
- B) Şimdiki aklım olsaydı kursu daha önce açardım.
- C) Seneye açacağımız okul için boş bina arıyoruz.
- D) Geç saatte kapı çalınca herkes bir panik oldu.
- E) Yarınki sınavın sonuçları bugünkünden erken açıklanır.

10. “Sokakta yürürken üzerimize bir çamur sıçrasa, bir gezintide ayakkabılarımız fazlaca tozlansa, sabahleyin çayımız kâfi derecede sıcak olmasa hemen içimizi çeker, “Bu memlekette nasıl yaşanır?” derdik.

Bu cümlede aşağıdaki zarf türlerinden hangisi yoktur?

- A) Durum zarfı
- B) Zaman zarfı
- C) Miktar zarfı
- D) Soru zarfı
- E) Yer-yön zarfı

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat, tamlanan görevinde kullanılmıştır?

- A) Doktor, hastasının başından bir an olsun ayrılmıyordu .
- B) Gözlerinin mavisi denizi andırıyordu küçük kızın.
- C) Büyüklerin sözünden çıkarsanız bu suçlamalara maruz kalırsınız.
- D) Şehirden uzakta sakın bir hayat sürmeyi tercih etti.
- E) Atlılar cirit meydanında dizilmiş müsabakanın başlamasını bekliyordu.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “daha” sözcüğü diğerlerinden farklı görevde kullanılmıştır?

- A) Konular daha bitmedi ki deneme çözelim.
- B) Yarın daha zor bir sınav sizi bekliyor.
- C) Kurumumuz için daha fazla fedakârlık yapmalıyız.
- D) Durumu geçen haftaya göre daha iyiydi.
- E) Videoları izleyince konuyu daha da anladım.

1. “Yeni bir vatanda, yeni bir milletin o kadar çetin şartlarda kurulduğu bu asırlarda Konya ne hâlde idi ve başkent sıfatıyla nasıl yaşıyor ve ne düşünüyordu?”

Bu cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) “ne” sözcüğü soru sıfatı ve soru zamiri olarak kullanılmıştır.
B) İşaret zamiriyle öbekleşmiş edat sıfatın anlamını derecelendirmiştir.
C) Niteleme ve belirtme sıfatlarıyla kurulmuş tamlamalar vardır.
D) Cümleleri ve sözcükleri bağlayan bağlaçlar kullanılmıştır.
E) İsim cümlesinde yüklem anlamını etkileyen zaman zarfı vardır.

2. • Tamlananı ortak belirtisiz isim tamlaması
• İsim çekim eki almış niteleme sıfatı
• Birleşik zamanlı fiilin anlamını etkileyen zaman ve durum zarfı
• Belgisiz sıfat olarak kullanılamayan belgisiz zamir
- I. Herkes evvelce işitilmemiş eski bir mimar ismini bulmakla iftihar ediyordu.
II. Çocukken her gün ufuklara bakar, babam gelsin diye beklerdim.
III. Tamir ettiği ağlar çoktan bozulmuş, yazın hazırladığı oltalar kopmuştu.
IV. Sınıfta mütemadiyen gevezelik eder, oradan oraya dolaşırdım.
V. O semtlerde minareler görünmez, ezanlar işitilmez, ramazan ve kandil günleri hissedilmez.

Yukarıdaki ifadeler ve numaralandırılmış cümleler eşleştirildiğinde hangi cümle dışarıda kalır?

- A) IV B) I C) III D) II E) V

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zincirleme isim tamlaması kullanılmıştır?**

- A) Gün geçmiyor ki televizyondaki akşam haberlerinde spikerler trafik kazası haberi sunmasın.
B) Ağzını, yüzünü buruşturarak taşların üstüne oturdu ve bir şey söylemiş olmak için “Gecenin aydınlığı gökten mi iniyor, denizden mi çıkıyor... Belli değil.” dedi.
C) Ben adımlarımı sıkılaştırmaya uğraşırken arkadaşım birdenbire pencerenin altında durmuş ve kendisinden beklenmeyecek bir cesaretle beni kolumdan yakalamıştı.
D) Bir zaman gelmiş ki mahallenin bekçisi kapıyı vurup susunuz bu kadarı da fazla diyecek olmuş.
E) Ben zaten onu öylesine severdim ki onu ya göklerin ya da denizin koynunda doğmuş sanırdım.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfatlaştıran “-ki” ve ilgi zamiri olan “-ki” bir arada kullanılmıştır?**

- A) Yarınki de aynı sıkıntı olursa depodakileri iade edelim.
B) Sendeki ürünler bizimkinden daha ucuzmuş, bunu değerlendirelim.
C) Mademki evdeki hesap çarşıya uymadı, tasarruf vakti.
D) Evimizinkini iş yerinkiyle değiştirerek eve yenisini aldık.
E) İçerideki çuvalları alıp dışarıdakilerin yanına taşımalsın.

5. **Aşağıdakilerin hangisinde zarf türündeki sözcük, sıfat tamlamasının tamlayanını nitelemiştir?**

- A) Çocukları için gece gündüz demeden çalışıp didinen bu adamı takdir etmemek mümkün değil.
B) Tasarruf yaparak bu servete sahip olması mümkün değil derdi bütün kasaba halkı.
C) Gençken biriktirdiklerimizi şimdi harcıyoruz, der ve güzel bir hayat sürerdi.
D) Dışarı çıkarken bana da haber vererseniz orta bahçede oturup laflarız.
E) Onu gördüğün zaman ona ulaşmaya çalıştığımı söyle ki beni arasın.

6. Aşağıdakilerin hangisinde edat grubu farklı görevde kullanılmıştır?

- A) Bacak kadar boyuyla tezgahın arkasından para uzatıyordu.
- B) Ülkem için canım feda diyerek cepheye koştu herkes.
- C) Geri vermek üzere aldığı kitabım bir yıldır onda.
- D) Dağa doğru tırmanan otobüs homurdanırcasına ses çıkartıyordu.
- E) Nabza göre konuşması herkesle arasının iyi olmasını sağlıyordu.

7. Kahvede birkaç gemici, yelkenlerini dizlerinin üzerine almış yamıyor, iki üç balıkçı da ağlarının gözlerine çıplak ayaklarının baş parmaklarını sokarak onları geriyor ve mekikle deliklerini örüyordu.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Tamlayanı ve tamlananı sıfat tamlaması olan isim tamlaması
- B) Belgisiz sıfat
- C) İsim tamlamasının yerini tutan işaret zamiri
- D) Tamlayanı düşmüş isim tamlaması
- E) Sıra sayı sıfatı

8. İnsan, keşfetmek, öteye varmak, yeniye açılmak özdeyişiy-le ceviz kabuğu kadar bir tekneye biner, iki buçuk arşın bez parçasıyla göklerin rüzgârını çalar da elâlemin muhakkak ölümüdür, deliliktir diye bağrışıp ayak diremelerine kulak asmadan açılır, gider ve yeni dünyalar, yeni âlemler bulur.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Belirtisiz isim tamlamasıyla öbekleşmiş edat
- B) Niteleme ve belirtme sıfatları
- C) Farklı türde tamlamalar
- D) Kesinlik zarfı
- E) Asıl sayı sıfatı

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat farklı türde bir sözcüğün anlamını etkilemiştir?

- A) Bu arzu içimde kalmış olsaydı beni mutlaka zehirleyecekti.
- B) Başka bir okulda bunu yapsam kesin ceza alırdım.
- C) Çocuklar her şeyi anlar hatta konuşulmayan şeyleri bile.
- D) Bakımsızlık yüzünden nice sanat eseri harabe hâline gelmiş.
- E) Uğursuz konağı da ya satar ya da kiraya verirsin.

10. Ona “Sen bunca yıldır kendini çobanlığa verdin, hiç çobandan denizci olur mu?” derdik fakat çok geçmeden denizcilikte hepimizi geride bıraktı.

Bu cümlede yer alan zamirlerin türleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Kişi zamiri - İşaret zamiri - Belgisiz zamir
- B) Dönüşlülük zamiri - Kişi zamiri - Belgisiz zamir
- C) Belgisiz zamir - Soru zamiri - Kişi zamiri
- D) Soru zamiri - İşaret zamiri - Dönüşlülük zamiri
- E) İşaret zamiri - İlgî zamiri - Kişi zamiri

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf kullanılmamıştır?

- A) Hafif bir esinti, alevlerin uçlarındaki isli dumanı inceltip büküyor, havada kırbaç gibi savuruyordu.
- B) Bu dünyada ölümden başka her şeyin bir çaresi vardır, dert etme boşuna.
- C) Gözleri, ağlamaya hazır çocukların gözlerine döndü ama dudaklarında ufacık bir hareket gözükmedi.
- D) Aman arkadaşlar durup dinleyelim çünkü açlık peşimize düşmüş bulunuyor.
- E) Sonunda insanlar anlasın ne demek istediğimi de sormasınlar gerisini.

1. Ne büyük nimet olduğunu ah ey güzel gün
I II
Boş yere üzülmede mana yok anlıyorum
Kadrini bilmek lazım artık her açan gülün
III
Şükretmek türküsüne daldaki her bülbülün
Yanmak da olsa artık aşk ile yaşıyorum
IV V

Yukarıdaki dizelerde altı çizili sözcüklerden hangisinin türü edattır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Desem ki vakitlerden bir nisan akşamıdır
Rüzgârların en ferahlatıcısı senden esiyor
Sende seyrediyorum denizlerin en mavisini
Ormanların en kuytusunu sende gezmek isterim

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerin türleri aşağıdakilerin hangisinde verilmemiştir?

- A) Bağlaç B) Eylem C) Zamir
D) Zarf E) İsim

3. (I) Sanatın halklar arasında barışı sağlamada çok önemli bir yeri vardır. (II) Sanat, dil ve ırk gözetmeksizin yüreklere ulaşıyor. (III) Biz; kültürümüzü, sanatımızı, insan olduğumuzu dünyaya duyurmak istiyoruz. (IV) Sanatçılar olarak bizim böyle bir misyonumuz var. (V) Kültürümüz ve sanatımız sayesinde, başkalarından farklı olmadığımızı herkese mutlaka anlatma telaşındayız.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde zarf kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı edatla sağlanmıştır?

- A) Siz benim neler çektiğimi nereden bileceksiniz?
B) Bu muydu yani tüm bu kavganın sebebi?
C) Niçin bana daha iyi davranmıyormuş beyefendi?
D) Gökçe'nin yeni telefonunu nasıl buldun?
E) Bu saatte bizi arayan, sinirlerimizi bozan kimmiş?

5. (I) Üniversitede en sevdiğim öğrenciler, yıllardır okulu bitiremeyenlerdi. (II) Onların başarısızlık masallarını hayranlıkla dinlerdim. (III) Sonra onları öğrenci olarak bıraktım üniversitede, ben mezun oldum. (IV) Kütüphane arkadaşlarımı da kütüphanede bıraktım. (V) Bir yerde durmayı bilemedim hiç.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde belirteç kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Anlatı dünyası yapay bir dünyadır. Bu dünya, gerçek dünyaya öykünmeyle kurulur. Yazar, belirli bir yaşa kadar gerçek hayatta edindiği bilgi ve deneyimlerini, sanatın ilke ve kurallarını dikkate alarak anlatı dünyasına aktarır; yeni bir dünya kurar.

Bu parçayla ilgili olarak

- I. Birden fazla edata yer verilmiştir.
II. Birden fazla belirtisiz isim tamlaması vardır.
III. Hem niteleme hem de belirtme sıfatı almış isim vardır.
IV. Fiilden türemiş sözcük cümleye durum anlamı katmıştır.
V. Bağlaç, belirtisiz isim tamlamasında tamlananları bağlamak için kullanılmıştır.

yargılarından hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. Tanrısal anlatıcının bir özelliği de olaylara ve kişilere dönük bazı açıklamalarda bulunması, eleştiriler yapmasıdır kuşkusuz.
II. Bu açıklama yapılırken aslında anlatıcı, eser ile okuyucu arasına girmiş değildir; bir anlamda, olayların doğal akışını engellemiştir.

Numaralanmış cümlelerle ilgili

- I. Bağlaca yer verilmiştir.
II. Edat kullanılmıştır.
III. İsim tamlamasına yer verilmiştir.
IV. Belirtme sıfatı vardır.
V. Zarf kullanılmıştır.

yargılarından hangisi ortak değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. (I) Bazı romanlarda mekân unsuru, ilerleyen sayfalarda cereyan edecek iyi veya kötü olayları sezdirmek cihetinde kullanılır. (II) Bu tür uygulamalarda mekâna olağanüstü bir hava kazandırılır. (III) Küçük Ağa romanından aşağıya aktaracağımız parçada böyle bir uygulamayla karşılaşırız. (IV) Tarık Buğra, romanın sonraki bölümlerinde bir çatışma ve gerilim gündeme getirir. (V) Bunu Akşehir'e, kelimenin tam anlamıyla hâkim olan yağmurlu havayla sezdirir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede bir isim birden fazla sıfat tarafından nitelenmiştir.
B) II. cümlede bir sözcük hem niteleme hem de belirtme sıfatı almıştır.
C) III. cümlede sıfat tamlaması, isim tamlamasının tamlayanı olarak kullanılmıştır.
D) IV. cümlede belirtilen isim tamlaması arasında işaret sıfatı yer almaktadır.
E) V. cümlede kullanılan edatlar, isim tamlamalarıyla birlikte öbekleşmiştir.

9. Ahmet Hamdi Tanpınar, ilk baskısı 1946'da yayımlanan *Beş Şehir* denemesinin asıl konusunu hayatımızda kaybolan I şeylerin ardından duyulan üzüntü ile yeniye karşı beslenen II özlem olduğunu söyler. Sadece milletlerin değil bireylerin asıl manasını maziyle tanımlayabileceğini düşünen yazara göre mazi, daima vardır. Kendimiz olabilmek için III ziyle hesaplaşmaya mecburuz. İşte *Beş Şehir* böyle bir IV mecburiyetin sesidir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin türü aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Sıfat - zarf - edat - zarf
B) Sıfat - edat - zarf - sıfat
C) İsim - edat - sıfat - zamir
D) İsim - zarf - zarf - edat
E) Zamir - sıfat - zarf - bağlaç

ÖSYM - 2022 TYT

10. Bir I kere Ankara umduğu ve sandığı gibi II kuvvetli bir düzenin merkezi III değildi fakat IV umduğundan da sandığından da V çok daha büyük, çok daha önemli karakter kazanmaya istidatlı görünüyordu.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerle ilgili

- I. İlk sözcük isimdir.
II. İkinci sözcük niteleme sıfatıdır.
III. Üçüncü sözcük edattır.
IV. Dördüncü sözcük zarf görevindedir.
V. Beşinci sözcük nicelik zarfıdır.

yargılarından hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Bilemiyorum hangi gökdelenin tuğlaları arasındadır
el ele yürüdüğümüz
ve seni
ilk kez öptüğüm
o kuytu masal

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Soru sıfatı kullanılmıştır.
B) Ek fiil almış isim, bir tamlamada tamlayan görevindedir.
C) Zarf görevinde kullanılmış ikileme vardır.
D) Sıfat tamlaması zarf görevinde kullanılmıştır.
E) Hem niteleme hem belirtme sıfatı almış isim vardır.

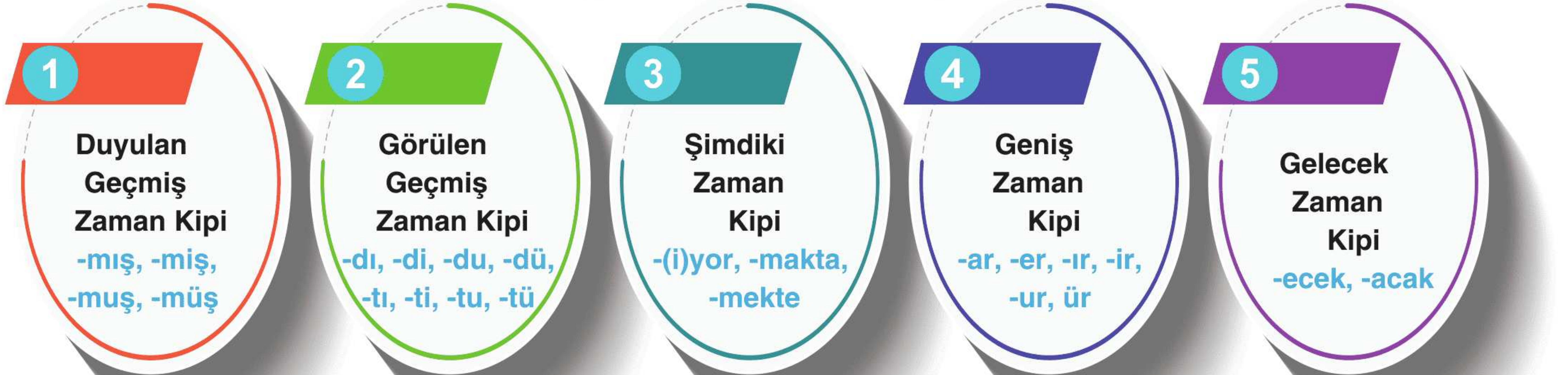
12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamını sağlayan sözcük araç içinde verilen sözcük türüyle uyusmamaktadır?

- A) Beni en son arayanın ne zaman aradığını söyleyecek arkadaş kimdi? (zamir)
B) Geçen yıl Antalya'ya tatil için ne zaman gitmiştiniz arkadaşlar? (zarf)
C) Söylediği sözlerin nerelere gittiği konusunda kimse ona bir şey söylemedi mi? (zamir)
D) Tam olarak ne tür bir araç bakmıştınız acaba? (sıfat)
E) Böyle bir sonuca varırsak benimle misiniz, değil misiniz? (edat)

ANLAMINA GÖRE FİLLER

HABER (BİLDİRME) KİPLERİ

DİLEK (TASARLAMA) KİPLERİ

YAPISINA GÖRE FİLLER

BİRLEŞİK FİİL OLUŞTURMA YOLLARI

KONSEPT BİLGİ

Kip, kişi bilgisi veren fiillere çekimli fiil denir.

1. Garson! Masa iyi manzarayı değiştir
Sırası mı mehtabın, yıldız yağmurunun
Bu gece yalnızım, onlar gelmeyecek
Sapa bir yerindeyim umutsuzluğumun
Hava soğuk olmalı, ağaçlar bütün duman

Bu dizelerde kaç çekimli eylem vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

2. (I) O sırada köyde eğlence büyük bir neşe içinde sürüp gidiyordu. (II) Her yere gençlerin şen kahkahaları dağılmıştı. (III) Yeni evlenenlerin şerefine büyük bir hazırlık vardı. (IV) Aşçılar farklı yemeklerle hüner peşindeydi. (V) Belliydi ki bu gece öyle kolay kolay bitmeyecekti.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde şimdiki zaman kipinin hikâyesiyle çekimlenmiş bir fiil vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde dilek kiplerinden biriyle çekimlenmiş bir fiil vardır?

- A) Ayazın avucunda unutmuştun ellerini
Önünden geçtiğim hâlde beni tanımadın
B) Boynuna o yeşil fuları sarma çocuk
Gece trenlerine binme, kaybolursun
C) Ben sana mecburum bilemezsin
Adını mih gibi aklımda tutuyorum
D) On iki sıfır beşte İzmir'de bir yıldız kaydı
İmbat durmuştu, kan ter içindeydim
E) Sabah mı çıkmıştın, bir gün önce mi
Bir bıçağın ağzında yürür gibiydin

4. "Kitaplardan önce kendimizi okumaya çalışalım."

Bu cümledeki fiille ilgili

- I. Basit zamanlıdır.
II. Haber kipi vardır.
III. Kip kayması yoktur.
IV. 1. çoğul kişi ile çekimlenmiştir.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I, II ve III C) Yalnız II
D) III ve IV E) Yalnız IV

5. Ben acılar denizinde boğulmuşum

İşitmem vapur düdüklarını, martı çıgıllıklarını
Dalgalar her gün bir başka kıyıya atar beni
Duyarım yosunların benim için ağladıklarını

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerin hangisi çekimli fiil değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde şimdiki zaman kipi, kendi kip anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Maçlara daha iyi motive olabilmek için haftaya kampa giriyoruz.
B) Öğrenciler ihtiyaçlarını karşılasın diye onlara her ay yardım ediyorum.
C) En son yaptığımız toplantıda konuşmasına bir fıkra ile başlıyor.
D) Sen, eserlerinde her zaman bireysellikten yola çıkıyorsun.
E) Yeni bir ortaklık için son pürüzler gideriliyor içeride.

7. I. Sesini değil, sözünü yükseltmeli insan.
II. Cahil kimsenin yanında kitap gibi sessiz ol.
III. Şikâyet ettiğiniz yaşam belki de başkasının hayalidir.
IV. Affetmek geçmişî değiştirmez ama geleceğin önünü açar.
V. Böyle anlarda aklıma kitaplarımdan başka bir şey gelmezdi.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede dilek kiplerinden biri kullanılmıştır.
B) II. cümlede basit zamanlı fiil vardır.
C) III. cümlede çekimli fiil yoktur.
D) IV. cümlede haber ve dilek kipleri bir arada kullanılmıştır.
E) V. cümlede yüklemi geniş zamanın hikâyesiyle çekimlenmiştir.

8. (I) Geçmişe dönüyor hatıralarla dolu zihni. (II) Yavaş yavaş parçalanan bu dünyanın haksızlıkları geldi gözlerinin önüne. (III) Zihinlerinden sökölüp alınmış anıların, kaybolan günlerle uzandığı bir hiçliğe takılmıştı bakışları. (IV) Sonsuz endişesi, kalbinin çaresiz çırpınışlarıyla bir olup sarmaladı tüm bedenini. (V) Ve bir anda korkusuz ve kuşku duyulamayacak güçteki adaleti aradı gözleri.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde birleşik zamanlı eylem kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. I. Minik yavru annesini görünce hemen sustu.
II. En çok da yakın arkadaşı İnci'yi kırdı Irmak.
III. Soğuk havada dışarıda kaldığından elleri morarmıştı.

Numaralanmış cümlelerdeki fiillerin anlamsal özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Durum	Kılış	Oluş
B)	Kılış	Durum	Oluş
C)	Oluş	Kılış	Kılış
D)	Durum	Oluş	Oluş
E)	Kılış	Oluş	Oluş

KONSEPT BİLGİ

Fiiller, bazen kendi kip anlamlarının dışında kullanılarak başka bir kip anlamını karşılayabilir. Buna kip kayması denir.

10. Aşağıdakilerin hangisinde bu “Konsept Bilgi”deki duruma örnek yoktur?

- A) Bir ay önce buraya geliyor ve seni soruyor.
B) Acele etmemiz lazım, film birazdan başlar.
C) Alparslan, askerlerine son bir konuşma yapar.
D) İsteddiğiniz renk, yan taraftaki dükkânda olacak.
E) Böyle durumlarda hep o söz gelir aklıma.

11. Aç mısın kardeşim? Gel olanı bölüşelim

Ama şiirlerimle seni doyuramam ki
Ta, yıldızlara değin uzansa bile elim
Daha ötelere daha... Buyuramam ki

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) İstek kipi B) Geniş zaman kipi
C) Emir kipi D) Şart kipi
E) Gelecek zaman kipi

12. Aşağıdaki dizelerin hangisinde haber ve dilek kipleri bir arada kullanılmıştır?

- A) Aysel! Git başımdan ben sana göre değilim
Ölümüm birden olacak, seziyorum
B) Ey bir at üstünde doğduğum memleket
Oynadığım vadiler, geyikli ve sarp
C) Aynalara bakma, aynalar fenalık
Denizi, sonsuz olanı düşün artık
D) Bir korkuları var gibi her akşam
Evimin önünden geçerler onlar
E) Ne kadınlar sevdim zaten yoktular
Yağmur giyerlerdi sonbaharla bir

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 22

Fiilde Kip, Kişi, Çekim ve Anlamına Göre Fiiller

1. Aşağıdakilerin hangisinde haber ve dilek kipi almış fiiller bir arada kullanılmıştır?

- A) Sen üstüne düşeni yap ki kimse sana laf söylemesin.
B) Ansızın bir çığlık, kendi sesine benzer bir feryat işitmişti.
C) Acaba hiç üstü kapalı bir ev, bir dam altı bulamayacak mıyız?
D) Sen problemleri sırala ki önlemlerimizi şimdiden alalım.
E) Bana da haber verseydiniz koş a koş a gelirdim.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi çekimli fiil değildir?

- A) Bu sene düşündüğü tek şey sınavı kazanmaktı.
B) Eskişehir dönüşü eve bir hayli geç varmış.
C) AYT beni bir hayli zorladı, puanım düşük gelecek.
D) Benimle bir sorunun varsa bana açık açık söyleyebilirsin.
E) Buluşma saatini ve gününü iletirseniz sevinirim.

KONSEPT BİLGİ

Her fiil yüklem olmayabilir, her yüklem fiil olmayabilir.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı bir görevde kullanılmış çekimli fiil vardır?

- A) Yeşil pencereden bir gül at bana.
B) Burada son fırtına son dalı kırıyordu.
C) Onun neşesi olmasa bu ev sessizliğe gömülür.
D) Biz, siz ve onlar, bu işi halletmeye çalışacağız.
E) Sevenleri cenazesinde de onu yalnız bırakmadı.

KONSEPT BİLGİ

Emir kipi tekil 3. şahıs çekiminde şahıs eki kullanılır.

4. Fiillerin 3. şahıs çekimlerinde kişi eki kullanılmaz.

Aşağıdakilerin hangisinde bu durumun istinası vardır?

- A) Çocuklar koşturup durmasın diye haber göndermiş alt komşu.
B) Onun için bir problem yoktu, hayatına bir şey olmamış gibi devam ediyordu.
C) Telefonu elinden düşürmüyor, tüm vaktini telefonla geçiriyordu.
D) Ambulanstan yükselen siren sesi beni her zaman ürkütmüştür.
E) Yeri gelince bu rahatsızlığımı ona da iletmeyi düşünüyorum.

5. “Gel gör ki ben ne kadar onu uyarırsam uyarayım o bildiğini okuyacak ve beni yine dinlemeyecek.”

Bu cümlede kaç çekimli fiil vardır?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

6. Aşağıdakilerin hangisinde “kılış, durum, oluş” fiilleri sırasıyla örneklenmiştir?

- A) çalış-, yürü-, uyu-
B) sarar-, atış-, kır-
C) çiz-, uzan-, paslan-
D) sız-, karar-, yıpran-
E) yaz-, boya-, kabullen-

KONSEPT BİLGİ

Nesne ile yapılamayan ve şekil değiştirmenin söz konusu olduğu fiillere “oluş fiil” denir.

7. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi oluş fiilidir?

- A) Genç yaşta saçları beyazlamıştı çocukluk arkadaşımın.
- B) Durmadan düşüncelere dalıyor kendini dünyadan soyutluyordu.
- C) İş hayatınızla özel hayatınızı birbirine karıştırmamalısınız.
- D) Bu işin sonu pek de iyiye gitmeyecekmiş gibi duruyor.
- E) İki saat sonra jandarmalar tarafları karakola götürdü.

8. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi farklı bir kiple çekimlenmiştir?

- A) Yemekler hiç iyi değilmiş, bir daha buraya gelmeyelim.
- B) Durak boştur, yağmurda durmayın, orada bekleyin.
- C) Ürünleriniz pahalı, bence biraz indirim yapmalısınız.
- D) Bu saatte açık dükkan bulamayız ki.
- E) Benim yerime bir de siz rica etseniz.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çekimli fiil bağlaç olarak kullanılmıştır?

- A) Bu hatanın aması yok, bahane dinlemek istemiyorum.
- B) İster sofraya gelin ister aç kalın ısrar etmeyeceğim artık.
- C) Ha bugün ha yarın oldu olacak bu iş.
- D) Ne senden sonrası ne senden öncesi olmadı öylesi.
- E) Soru çözmezsen tabii ki netlerin artmaz.

10. “Çocuk bahçesindeki kadınlar, bahçeyi gazinodan ayıran tahta parmaklığın arkasına, bir tiyatro perdesi karşısında gibi sıralanmışlar, beni seyrediyorlardı ve bazılarının ellerindeki mendilleri ikide bir yüzlerine götürmelerinden ağladıkları anlaşılıyordu.”

Bu cümlede yer alan fiillerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bildirme kipleriyle çekimlenmişlerdir.
- B) Birleşik çekimli birleşik yapıli fiil vardır.
- C) Tüm fiiller aynı şahsa göre çekimlenmiştir.
- D) Farklı yapıda fiiller kullanılmıştır.
- E) Ünlü düşmesi ve ünsüz yumuşaması olan fiil vardır.

11. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan birleşik fiiller çeşitlerine göre eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Geçti artık deyip vazgeçtiğimizde tekrar başa döneriz.
- B) Pes etmek bize yakışmaz çalışmaya devam edeceğiz.
- C) Uzun zamandır ziyaretine gitmedim diye bana gönül koymuş.
- D) Daha fazla bekleyemem, bu saatten sonra otobüs gelmiyor.
- E) Siz gidedurun, ben size yetişirim.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çekimli fiil sayısı daha fazladır?

- A) Köyde her ev birini bekler ve uzaklarda her köy evine bakan gözler vardır.
- B) Karla kaplı yamaçlar, bu yamaçlardı; buz tutmuş göl, bu göldü ve aradan kırk yıl geçmişti.
- C) Topuz dikkatli ve hesaplı bir el hareketiyle ağır ağır çevrildi ve kanat ağır ağır açıldı.
- D) Öyle bir sessizliğe daldılar ki düşündüklerimi işitecekler diye korktum.
- E) İkide bir boynunu uzatıyor, “Susun, susun.” diyor ve bir sese kulak veriyordu.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 23

Kip Kayması

1. “-ar, -er” geniş zaman eki aşağıdakilerin hangisinde kendi anlamının dışında kullanılmamıştır?

- A) Yarın seni arar, her şeyi sana bir bir anlatırım.
B) Çöpleri saat 19.00’da kapının önüne çıkarırsın.
C) Bir dahakine daha iyi bir plan yaparız.
D) Her akşam kitap okur, öyle uykuya dalarım.
E) Ertelenen sınavları mart ayı içerisinde yaparız.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde emir kipi, istek kipi anlamında kullanılmamıştır?

- A) Yeryüzündeki gülücükler hiç solmasın.
B) Ölmüşlerinizin canına değsin.
C) Ağır ol, batman gel.
D) Beni bir daha asla arama!
E) Hep böyle sağlıklı kalın.

3. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde görülen geçmiş zaman eki, duyulan geçmiş zaman anlamında kullanılmıştır?

- A) Fatih öyle bir liderdi ki çağ açıp çağ kapattı.
B) Odasına kapandı ve saatlerce telefonla konuştu.
C) Patlamanın etkisiyle gökyüzü bile aydınlandı.
D) Bekledim de gelmedin, hiç mi beni sevmedin?
E) İhtiyar olmadan ağardı saçlar.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kip eki kendi anlamında kullanılmıştır?

- A) Televizyon izlerken koltukta uyuyakalmışım.
B) Atatürk, devrimleri Türk milleti için yaptı.
C) Yarın bir gün yine kapımıza dayanır.
D) O günlerde daha atanmamış, pazarda limon satıyor.
E) Aradığınız dükkân bir arka sokakta olacak.

5. • Çok yorulmuş içeride uyuyor.
• Annem küçük yaşta evleniyor.
• Haftaya okullar kapanıyor.
• Bu son olsun, bir daha geç kalmıyorsun.
• Kışları burada kayak yapıyoruz.

Yukarıdaki cümlelerde “-yor” eki kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

KONSEPT BİLGİ

Bir kip ekinin kendi anlamı dışına çıkarak başka bir kipi anlamını karşılar hâle gelecek şekilde kullanılmasına “kip (zaman, anlam) kayması” denir.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlam (kip) kayması yoktur?

- A) Merak buyurmayın, devletimiz size de şefkatini gösterir.
B) Hazırlıklarımızı bir hafta öncesinde tamamladık.
C) Tanzimat’la birlikte Osmanlı Batı’nın üstünlüğünü kabul etti.
D) İlkokul yıllarında iş gücü düşünmüyoruz ki o zamanlar.
E) Mart ayında tam zamanlı çalışmaya başlıyoruz.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde haber kipi, dilek kipi anlamında kullanılmıştır?

- A) Hangisini alacağımıza iyice düşünüp öyle karar verelim.
- B) Bundan sonra sorumluluklarınızı eksiksiz yerine getireceksiniz.
- C) Gereksiz eşyaları çıkarırsak daha rahat hareket edersiniz.
- D) Tezimi tamamlayıp bu sene mezun olmalıyım.
- E) Ne oldum değil ne olacağım demeli insan.

8. Stalin'in zulmünden kaçan ailem 1929'da Anadolu'ya gelir.

Bu cümledeki anlam kaymasının benzeri aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) Her sabah sahilde koşuya çıkar.
- B) Yazın tatilimizi köyde geçiririz.
- C) Memleketten çıkış o çıkış bir daha geri dönmez.
- D) Birkaç gün içinde siparişleriniz elinize ulaşır.
- E) Beni hep böyle severdi annem.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük ayraç içindeki sözcüğün yerine kullanılmamıştır?

- A) Ders bitmek üzere birazdan zil çalar. (çalacak)
- B) Ders başladı lütfen yerlerimize oturalım. (oturun)
- C) Taşkınlık yapmadan sıranızı bekleyiniz. (bekleseniz)
- D) Yarın bir haftalık ara tatilimiz başlıyor. (başlayacak)
- E) Arabanın anahtarı çantamda bir yerde olacak. (olmalı)

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kip kayması vardır?

- A) Mutlu olmanızı çok istiyorum, Allah gönlünüze göre versin.
- B) Ödevlerini haftaya eksiksiz getirin, kontrol edeceğim.
- C) Küçük yaşta ilk şiirlerini yazmış ve kitap çıkarmış.
- D) Evraklarındaki eksikleri tamamlayıp başvurunuzu yenilemelisiniz.
- E) Yanlış yatırım yaptığım için çok zarar ettik.

11. (I) Her zaman olduğu gibi sabah ezanıyla uyandık. (II) Kafileleri götürecek otobüsler otelin önünde sıralanmıştı. (III) Herkes büyük bir heyecan yaşıyordu. (IV) Aşağı inmek için otel koridoruna çıkınca bir de ne göreyim. (V) Tüm odalar boşalmış geride bir tek ben kalmıştım. (VI) Beni bırakırlar korkusuyla ben de asansör beklemeyi bırakıp merdivenlerden koşarak inmeye başladım.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde anlam kayması vardır?

- A) I, II ve V
- B) II ve III
- C) Yalnız IV
- D) Yalnız III
- E) IV ve V

12. I. Sizlere verilen bu görevi layıkıyla yerine getiresiniz!
II. Müdür Bey, misafirleri için kahve isterler.
III. Bir ders saatinde testteki tüm soruları bitireceksiniz.
IV. Sınav esnasında her şey gönlünüzce olsun.
V. Buyrun, kime bakmıştınız?

Yukarıda birer kip kayması örneği olan cümleler verilmiştir.

Bu cümleler ifade ettikleri kiplere göre eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) V
- B) I
- C) IV
- D) II
- E) III

1D	2D	3A	4A	5E	6B	7B	8C	9C	10A	11C	12C
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----

KONSEPT BİLGİ

Ek fiil ekleri “-(i)di, -(i)miş, -(i)se ve –dir” ekleridir. Bu eklerin işlevlerinden biri isim soylu sözcükleri yüklem yapmaktır.

1. Aşağıdakilerin hangisinde ek fiil, diğerlerinden farklı bir işlevde kullanılmıştır?

- A) “Uçaklardan oldum olası korkarım.” diyen genelde hep babasıymış.
- B) Yakında ikinci bir mağaza daha açacaklarmış.
- C) Onu sürekli arayan, peşini bırakmayan annesiydi.
- D) Emeklilere yeni bir hizmet verileceğini açıklayan kişi kuşkusuz başbakandır.
- E) Bizi bir kuru ekmeğe muhtaç edenler aslında kimlerdi?

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem, geçmiş zamanın hikâyesinde çekimlenmiş bir eylemdir?

- A) Sonunda yepyeni bir takım elbise alabilmişim kendime.
- B) Kapıları açalım, seyirciler çoktan gelmiştir stadın önüne.
- C) Dayısı gelecek hafta pazar günü Trabzon’a gidiyormuş.
- D) Onun derdi para değil, kendisine yapılan saygısızlıkmış.
- E) Seni beklemeseydim şimdiye kadar onu alırdım ben.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil eklendiği sözcüğü yüklem yapmamıştır?

- A) Bunca yıllık çalışmanın ödülü ucuz bir kol saatiymiş anlayacağın.
- B) Dünkü çamur görüntülerinin ardından açıklamayı yapan belediyenin alt yapı sorumlusuydu.
- C) Yaptığımız toplantıdan çıkan sonuç buysa açıklamanız hiç oldu mu şimdi?
- D) Son dönemde gittiği yerlerden öğrendiklerini tatbik etmesinden sonraki sonuç budur kanımca.
- E) Hep kısır tartışmaların arasında kalmak, inanın yaşadığım sıkıntıların en zorlusuydu.

KONSEPT BİLGİ

Ek fiiller, isim soylu sözcüklerle birlikte fiillere gelebilir. Bu tür fiiller, birleşik zamanlı ya da birleşik çekimli olarak adlandırılabilirler. Ancak “-dir” ek fiili cümleye kesinlik ya da olasılık anlamı kattığından birleşik zamanlı fiil oluşturmaz. “-(i)di” ek fiili hikâye birleşik zaman, “-(i)miş” rivayet birleşik zaman ve “-(i)se” şartlı birleşik zaman yapar.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik zamanlı fiil kullanılmamıştır?

- A) Sizlere verdiğim ödev yarına kadar hazır olacaktı arkadaşlar.
- B) Merak etme, havluları almaya alt kata çoktan gitmiştir.
- C) Konuşulan sayılar artık çok anlaşılmazdı, biz de vazgeçtik.
- D) Edebiyat öğretmenimizin sözcük dağarcığı oldukça gelişmişti.
- E) Gürhan o zamanlarda hep tesadüflere inanırdı.

5. Hayat onu buraya kadar getirmişti. Burada olmak istiyor mu, onu da bilmiyordu. Hiç değilse sevdiği yanındaydı. Ya o da yanında olmasaydı... Ne yapardı kim bilir? Dur, dur. Bunları düşünmemeliydi. Koltuktan kalktı ve duşa girdi.

Bu parçada kaç sözcükte ek fiil kullanılmıştır?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek eylemin hikâyesi kullanılmıştır?

- A) Keşke seninle şöyle uzak bir yerlere gidebilseydik.
- B) Tamam, fazla uzatmanın bence kimseye bir faydası yoktur.
- C) En nihayetinde buraya kadar geldiyse biz çok geç kalaçağız demektir.
- D) Sokaktan geçen seyyar satıcılara artık dayanamadım.
- E) Neden içmedin onu, o bildiğin sudur Gözde.

7. I. İngilizceyi doğru anlıyorsanız işte o zaman hayatta avantaj yakalıyorsunuz.
II. Tümdengelim yöntemi metinleri doğru anlamlandırma noktasında bize yardım etmektedir.
III. Bu kadar uzun zamandan sonra tekrar burada olmak güzel gerçekten.
IV. Sonsuz hoşgörü insan için en tehlikeli iyi davranıştır, derdi büyükannem.
V. Benim tavırlarımı anlayacak kadar zekiyse bunun sebebini de biliyor olmalı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdaki-lerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede şartlı birleşik zaman kullanılmıştır.
B) II. cümledeki birleşik fiilde ek fiil kullanılmıştır.
C) III. cümlede ek fiile yer verilmemiştir.
D) IV. cümlede ek fiil hem isme hem de fiile gelmiştir.
E) V. cümlede yüklemde yer almayan ek fiil vardır.

8. Yeni başlangıçlarla hayatınızda fark yaratmak istiyorsanız I
doğru mevsimdesiniz. Zira zorlu kış aylarından sonra güneş II
ve enerjik doğasıyla bize gülümseyen bahar için bir nevi yılın kendine format atması diyebiliriz. Şu an renk ve kokular III
dört bir yanımızı sarmış durumda. Güneşse tüm içtenliğiyle IV V
bizlere gülümsüyor.

Bu parçada altı çizili sözcüklerin hangilerinde ek fiil kullanılmamıştır?

- A) II ve III B) II ve IV C) III ve IV
D) III ve V D) IV ve V

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil kullanılmamıştır?
- A) Arnavut böreğini bu şehirde en iyi yapan annem kuşkusuz.
B) Herkes beni arıyormuş ama ben sabahtan beri okuldayım.
C) Bizi aramanıza gerek yok, biz burada iyiyiz.
D) Çocuklar, ödevlerinizin son teslim tarihi bugündü.
E) Tam ayağa kalktım, birden yatak odamın kapısı açıldı.

KONSEPT BİLGİ

“-dir” ek fiili cümleye olasılık ya da kesinlik anlamı kattığından birleşik çekimli fiil yapma görevi üstlenmez.

10. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan yüklemlerden hangisi ek fiil almasına rağmen birleşik zamanlı değerlendirilmemektedir?

- A) Bu tür sorulara gereken cevabı vermeyi eskiden doğru bulmazdım.
B) Genç sanatçının son albümünü geçen sene çok fazla dinlemiştim.
C) Bilgisayarınızı açarken keşke daha dikkatli davranseydiniz.
D) Erkenden çıkmayı alışkanlık haline getirmiştir o.
E) O kadar uzun mesafeyi kat ettikten sonra elbette bir yerde yorulacaktınız.

11. Aşağıdakilerin hangisinde ek eylem diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Kızılçam, sıcaklık isteği fazla olan ve ülkemizde doğal olarak yetişen bir türdür.
B) Gezdiğim sergide ilk otomobillerden tutun güncel modellere kadar her türden araç var.
C) Evlerin kalın kalasları kurt yenikleriyle dopdoluydu ve birden etrafı yoğun bir koku kapladı.
D) Dergilerin hemen hepsi şiirle dolu, çoğu da insanı içine çekiyordu.
E) Sadeleşmek, hayattaki gerçek arzularınızı ve isteklerinizi belirleyip onları gerçekleştirmektir.

12. Aşağıdaki fiillerden hangisi koşul kipinin rivâyetinin 1. çoğul kişi çekimidir?

- A) Sussaydık B) Konuşsaydık C) Anlamışsam
D) Terk etseymişiz E) Dokunaymışız

1

2

3

4

5

6

7

8

9

1. “Ek eylem, fiilleri birleşik zamanlı hâle getirir veya isim soylu sözcükleri yüklem yapar.”

Buna göre aşağıdaki dizelerin hangisinde ek eylem diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Bir gün beni rüzgârlara kalbinle sorarsan
“Can verdi senin ruhuna çoktan” diyecekler
- B) Zafer ümit kaynağının bir çeşmesidir
Zafer birçok gönüllerin birleşmesidir
- C) Gece ne kadar güzeldi mehtap
Gönülden fışkıran nağmeler gibi
- D) Çocukken haftalar bana asırdı
Derken saat oldu, derken saniye
- E) Ben artık ne şairim ne fıkra muharriri
Sadece, beyni zonk zonk sızlayanlardan biri

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ek eylem iki göreviyle de kullanılmıştır?

- A) Hastayım ama ne kadar güzel
Gidiyor yüzer gibi vücudumun bir yeri
- B) Ilık bir su gibidir içimde yalnızlığım
Yalnızlığım, ruhumda uzak bir ses gibidir
- C) Bu eller miydi masallar arasından
Rüyalara uzattığım bu eller miydi
- D) Gönülümüzde yepyeni bir duygu yaşıyordu
Rüzgârların değildi bu musiki, bu hüznün
- E) Dünya kadar büyük bir günüydü çocukluğumun
Mektebe ilk gittiğim o altın sabah

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zamir, ek eylem olarak yüklem olmuştur?

- A) Sorulara verdiği cevaplar oldukça ilginçti.
- B) Buydu günlerdir sizlerden beklediğim cevap.
- C) O, sınıfımızın sevimli bir maskotu gibiydi.
- D) Çok derin bir kültürel mirasa sahipmiş dedem.
- E) Bizi bizden ayıran para değil, insanlıktır.

4. Ulu çınardır edebiyatımız. Uzun boy ve kalın gövdesiyle sıkı sıkıya bağlıdır kökleri Türk geleneklerine, toprağına. Toprak verimlidir. Ne eksen çıkıverir fazlasıyla. Yeter ki suyu karında verelim. Fazla verirsın ziyan olur, az verirsın gözü kalır. Damla damla biriktireceksın ki kıymetli olsun. Hayatı doya doya yaşayacaksın ki anlamlı olsun. Her damlada yenilenecek ulu çınar. Her söz, yeni bir bağ daha kuracak toprağına. Her ses, yeni bir anlam kazandıracak hayata.

Bu parçada kaç tane ek fiil kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ek eylemin şart çekimi kullanılmıştır?

- A) Eğri dallar gibi halsiz, yorgunsun
Birikmiş sulardan daha durgunsun
- B) Dünya denen mezellete dalsın her isteyen
Ben ırkımın şeref taşan efsanesindeyim
- C) Ufkunda doğacağım, ufkunda batacağım
Asırlarca yazsam hep seni anlatacağım
- D) Daha da parlamıştı güzelleşmişti al at
Mustafa Kemal’in bindiği günden beri
- E) Yeryüzünde ne varsa ondan gelmedir
Yeryüzü ile el ele öğretmen

6. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde ek fiil kullanılmamıştır?

- A) Cahile söz anlatmak, deveye hendek atlatmaktan zordur.
- B) Çanağa ne doğrarsan kaşığına o çıkar.
- C) Eskiye rağbet olsaydı bitpazarına nur yağardı.
- D) Aç aman bilmez, çocuk zaman bilmez.
- E) Keçiye yardan uçuran, bir tutam ottur.

7. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi ayraç () içerisinde verilen açıklama ile uyuşmamaktadır?

- A) Bu, kabul etse de etmese de onun son şansıydı. (Ek fiilin hikâyesi)
 B) Yarışmaya katılmayacağım, diye konuşan sen değil miydin? (Ek fiilin olumsuz biçimi)
 C) İlaçlarımı gınaşırı kullanmamı söylemişti doktorum. (Ek fiilin geniş zamanı)
 D) Yokmuş derdimin dermanı o gül yüzlü yârda. (Ek fiilin rivâyeti)
 E) Gözüm birden açılmıştı hem düne hem yarına. (Ek fiilin hikâyesi)

8. Daha deniz görmemiş bir çoban çocuğuyum

Bu dağların eskiden aşinasıdır soyum
 Bekçileri gibiyiz, ebenced buraların
 Bu تنها derelerin, bu vahşi kayaların
 Görmediği gün yoktur sürü peşinde bizi

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde ek fiil yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. “Ek eylemin geniş zaman eki “-dır/-dir/-dur/-dür” kimi zaman düşer.”

Aşağıdaki dizelerin hangisinde buna örnek olabilecek bir kullanım vardır?

- A) Kaç oyuksuz mihrabı kaya sanıp geçmişim
 Kaç zenzemi serince bir su deyip içmişim
 B) Fakirleri yalınayak, zenginleri atında
 Yollar uzun bir inilti yıldızların altında
 C) Dökün yaprağınızı dallarım dökün
 Akın yaslı yaslı sularım akın
 D) Kim derdi yarılınsın da nihayet yerin altı
 Bir anda dirilsin de şu milyonla karaltı
 E) Gün Türk milletinin şahlanan hıncıydı o
 O gün mazlum Asya’nın kahhar kılıcıydı o

10. (I) Bir canlı için mükemmel olan, nedir? (II) Kişisel görüşe dayanan noktaları ağırlıkta olan bir sorudur bu. (III) Nesnel dayanaklar bulmak için bilime ve canlılar tarihine bakılabilir. (IV) Canlılar, evrimin basamaklarını tırmadıkça fiziksel farklılıklar gösterirler. (V) Daha üstün olan canlılarda ortak görülen özellik ise ilkel canlılara göre çevreden daha fazla bilgi toplayabilme ve bu bilgiyi işleyebilmektir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde ek eylem yoktur?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
 D) III ve V E) IV ve V

11. “Ek eylem, fiilleri birleşik zamanlı yapar.”

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde buna örnek vardır?

- A) Hep anlatılırdı sizin nasıl bir kahraman olduğunuz.
 B) Sonunda gerçekleşti imkânsız dediğimiz her şey.
 C) Bu oyunda en ciddi rakibim hep sen oldun.
 D) Huzuru bulduğum bu yerden ayrılmak istemiyorum.
 E) Konusunu tarihten alan bu oyunu sergilemek istedim.

12. (I) Yaşam, insana verilmiş bir fırsattır. (II) Sayısız güzelliklerle dolu bir dünyada yaşam, kimi zaman tatlı kimi zaman da acıdır. (III) Önemli olan, hayatın bütün yönleriyle tadını alabilmek ve hayata sahip olma fırsatını en iyi şekilde değerlendirebilmektir. (IV) Bu durum, Ataol Behramoğlu’nun “Yaşadıklarım-dan Öğrendiğim Bir Şey Var” adlı şiirinde de söz konusudur. (V) Şiirde yaşamın her anının dolu dolu yaşanması ve ancak bu şekilde yaşamının anlam kazanabileceği anlatılmış.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde ek fiil yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1

2

3

4

5

6

7

8

9

1. (I) Heba ettiği değerleri düşünüp kahroluyordu. (II) Önce kılık kıyafet ve arkasından insanlardan soyutlanmakla başlayan bir döneme girmişti. (III) Zaten üç beş tane olan arkadaşlarıyla bütün bağı kesilmişti. (IV) Aşka sonradan ismini koyabildiği erkek egemen toplumun ataerkil yaptırımları damgasını vurmuştu. (V) Yaptırımlar sürüp gidiyordu ama kız hâlâ seviyordu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde kullanılan eylemlerle ilgili söylenenlerden hangisi yanlıştır?

- A) İlk cümlede birleşik zamanlı bir birleşik eylem kullanılmıştır.
B) İkinci cümlede eylem durum bildirmektedir.
C) Üçüncü cümlede anlamca kaynaşmış birleşik eylem vardır.
D) Dördüncü cümlede birleşik çekimli, anlamca kaynaşmış birleşik eylem vardır.
E) Beşinci cümlede eylemler, ek eylem olarak birleşik çekim oluşturulmuştur.

2. Aşağıda yer alan cümlelerdeki eylemlerden hangisi farklı yapıdadır?

- A) Çocukları erkenden uyutmuşlardı.
B) Gereğinden fazla borçlanmayın.
C) Öğretmen, her zamanki gibi gülümsüyordu.
D) Patlamayı herkes duymuştu.
E) Çiçekleri koparmayın lütfen!

3. Raziydım dalımda tek bir goncaya
I

Öbek öbek güller açtırdın güzel

II

Sönmüş küllerini saçıp havaya

III

IV

Gönül volkanımı harlattın güzel

V

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerden hangileri fiildir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve V
D) III ve IV
E) III ve V

4. I. Seninle kaç yıldır tanışıyoruz?
II. Hadi kalk, sinemaya gidelim.
III. Kıpırdamadan dur burada.
IV. Seneye başarılı olmalıyız.
V. Bu akşam bize kim gelecek?

Numaralanmış cümlelerde aşağıdaki kiplerin hangisiyle çekimlenmiş bir fiil yoktur?

- A) İstek kipi
B) Emir kipi
C) Şimdiki zaman kipi
D) Koşul kipi
E) Gelecek zaman kipi

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil yüklem dışında kullanılmıştır?

- A) Haber olmazsa gazete de olmaz.
B) Uzaktan siyah siyah dumanlar yükseliyordu.
C) Ankara'ya bir kez olsun gitmek istiyorduk.
D) Bizim yanımıza da uğramıştı, neden bu kadar şaşırdınız?
E) Bilmezdim bu kadar hırslı olduğunuzu.

6. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan birleşik fiiller oluşumları bakımından eşleştirilirse hangisi açıkta kalır?

- A) Konukların gelmeyeceğini zannediyordum.
B) Şuraya azıcık uzanıvereyim.
C) Bu haberi duyunca kahrolduk.
D) Bu durumdan eminim ki kimse vazgeçmeyecek.
E) Bu şartlarda kimse çalışamaz.

7. Konu Kitap, çok yeni bir yayınevi. İlk kitabımızı yayımlamadan önce yaklaşık bir yıl boyunca hazırlık yaptık. Ne tür kitaplar yayımlayacağımızdan hangi çevirmenlerle çalışacağımıza, logomuzdan kapak tasarımlarına, dizgiden matbaa seçimine kadar her ayrıntı üzerinde haftalarca, aylarca çalıştık diyebilirim. İlk iki kitabımızı basıp dağıttıktan iki gün sonra karantinalar başladı ve mağazalar kapandı. Yani harika bir başlangıç yaptık diyemem.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Birleşik eyleme yer verilmemiştir.
B) Birleşik çekimli fiil vardır.
C) Geniş zaman kipi almış birden fazla fiil bulunmaktadır.
D) Sürerlik birleşik fiil kullanılmıştır.
E) Tasarlama kipiyle çekimlenmiş fiil vardır.

8. Aşağıdakilerin cümlelerin hangisinde birleşik eylem kullanılmıştır?

- A) Gürültüyü duyunca dışarı çıkanlar oldu.
B) Ekinler olmuştu ancak henüz biçilmemişti.
C) Ben ağustos başlarında Marmaris'te olacağım.
D) Her zaman söylerim, bir insan ne ederse kendisine eder.
E) Konuklarımıza meyve suyu ikram ettik.

9. Kusuraat Yayınları olarak yayıncılıkta dördüncü yılımızı sürdürüyoruz. Sektöre adım attığımız ilk zamanlarda yayıncı arkadaşlarımız “İlk 50 yıl biraz zordur.” derlerdi ve gülerdik. Elbette her sektörde olduğu gibi yayıncılıkta da belli zorluklar mevcut, bunları bilerek ve aslında baş edebileceğinizi düşünerek adım atıyorsunuz. Fakat bu yıl, tüm bu dinamiklerin dışında pandeminin izin verdiği sınırlarla ve şartlarla çalışmayı denedik.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Türemiş fiil
B) Birleşik zamanlı fiil
C) Birleşik fiil
D) Basit fiil
E) Oluş fiili

10. I. Netflix'in kurucu ortağı Marc Randolph tarafından dünyanın en büyük dijital platformunun kuruluş ve yükseliş serüveni, iş dünyasının çıkmazları ve basitçe söylemek gerekirse başarılı olmanın yolları anlatılıyor kitapta. Netflix'in son yıllarda tüm dünyada ve ülkemizde herkesin gündeminde olması hasebiyle kitaba ilgi duyulması normal diye düşünüyorum.

- II. Değişime hazır olmalıyız. Bence bu süreçte yayıncıların kurtarıcısı kitap satış siteleri oldu. Birkaç yıldır kan kaybeden, okuru çekmekte zorlanmaya başlayan kitapçılar ve zincir mağazalar pandemiyle ciddi bir darbe aldı. Evde kalan okur çevrimiçi alışveriş alışkanlığını pekiştirdi.

Bu iki parçayla ilgili

- I. Türemiş fiil vardır.
II. Birleşik fiile yer verilmiştir.
III. Birleşik zamanlı fiil vardır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I ve III
E) I, II ve III

11. “Onunla bir daha konuşur musun?” cümlesinin eyleminin kip ve kişisiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) 2. tekil kişidir.
B) Geniş zaman kipine göre çekimlenmiştir.
C) Anlamca olumludur.
D) Birleşik zamanlıdır.
E) Basit yapıldır.

12. Hepimiz bu yılın bir an evvel bitmesini istiyoruz fakat bu bitişin ve yeni yılın eski normale dönüşü sağlayacağı konusunda emin değilim. Bir süre daha maskeli, mesafeli, çoğunlukla çevrim içi mecralarda bir araya geleceğiz gibi görünüyor ama enseyi karartmamak lazım. Aslında bu dönem bize yeni çalışma yöntemlerinin de mümkün olduğunu gösterdi.

Bu parçada çekimli kaç fiil yer almaktadır?

- A) 3
B) 4
C) 5
D) 6
E) 7

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 27

Fiil - Karma

1. 2020 yılında 25 ile 30 arası kitap yayımlamayı düşünürken 16 kitap yayımlayabildik ki bu da imkânlarımızı epey bir zorlayarak gerçekleştirdi. Koronavirüs yayıncılığı kötü etkilerken dijital okuma biçimleri ve çevrim içi satış mecraları bakımından yeniden düşünmenin zorunluluğunu da gösterdi. Zorluklar kadar yeni imkânlar da belirdi. Tabii zorluklar terazide küçük ve butik yayıncılar için ağır bastı. Özellikle daha çok kitap basmak istediğimiz yerli edebiyatta programımız epey aksadı. 2021 yılında telafi etmeyi umuyoruz, elbette virüsün dayattığı şartlar hafifledikçe.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerin kaç çekimli eylemdir?

- A) 6 B) 7 C) 8 D) 9 E) 10

2. İnsan önce içindeki sıkıntıyı dağıtmazsa yer değiştirmek daha fazla bunaltır onu. Nasıl ki yerine oturmuş yükler daha az engel olur geminin gidişine. Bir hastaya iyilikten çok kötülük edersiniz yerini değiştirmekle. Hastalığı azdırırsınız kımıldatmakla, nasıl ki kazıklar daha derine gidip sağlamlaşır sarsıp sallamakla. Onun için kalabalıktan kaçmak yetmez, bir yerden başka bir yere gitmekle iş bitmez. İçimizdeki kalabalık hallerimizden kurtulmamız, kendimizi kendimizden koparmamız gerek.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Birleşik zamanlı fiil, yüklem görevinde kullanılmamıştır.
B) Fiilden fiil yapım ekiyle türemiş fiil bildirme kipiyle çekimlenmiştir.
C) Birden fazla türemiş ve birleşik fiil kullanılmıştır.
D) İkinci çoğul kişi ve haber kipiyle çekimlenmiş türemiş fiil vardır.
E) Dilek kipiyle çekimlenmiş birden fazla fiil vardır.

3. Aşağıdaki cümlelerdeki fiiller yapıları bakımından ikişerli eşleştirilirse hangisi dışarıda kalır?

- A) Seninle artık dışarıda da görüşebiliriz.
B) Tamam, seni ablamla sinemaya yollayacağım.
C) O da bir gün hatalarından ders alıp muhakkak gelecektir.
D) Bu buzdolabı gerçekten çok iyi soğutuyordu.
E) O, bu tür sırları kimselerden gizleyemezdi.

4. Aşağıdakilerin hangisinde anlam kayması yoktur?

- A) Seni ne kadar çok sevdiğimi bir gün nasılsa anlarsın sevgilim.
B) Hepiniz bir an önce oyuncaklarınızı toplayıp annelerinizden özür dileyebilirsiniz.
C) Bu soruları yazarken nelere dikkat ettiğinizi söylerseniz hepimiz seviniriz.
D) Bu kadar yeter, toplantıya daha sonra devam edeceğiz.
E) Çocuk bakar ki annesi yok, hemen ağlamaya başlar.

5. Aşağıdakilerin hangisinde “-miş/-mish” eki cümleye ötekilerden farklı bir anlam kazandırmıştır?

- A) Arkadaşını geçen yıldan beri hiç görmemiş.
B) O da benim gibi bir köşede keşfedilmeyi beklemiş yıllarca.
C) Hayda, aksiliğe bak; sular kesilmiş.
D) Onsuzluğa bir çare bulamadığı için işinden ayrılmak zorunda kalmış.
E) Ailesinin tüm fertleri onu uğurlamaya havaalanına gelmiş.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük türemiş bir eylemdir?

- A) Çocuklar, parkta oynarken önümüzden hızlıca bir araba geçti, diyorlar.
B) Cumhuriyet kavramını seninle saatlerce tartışabiliriz.
C) Bu oyunu seninle daha önce de seyretmedik mi biz?
D) Açıkçası, bu sorunun bu şekilde sonuçlanacağını bekliyorduk.
E) Ailesiyle uzun süreden beri bu köyde oturuyorlarmış.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi birleşik zamanlıdır?

- A) Koskoca kütüphanede bu kitap nasıl oluyor da bulunamıyor?
- B) İhtiyacım olan her şeye ulaşabilirim bu marketten.
- C) İsterse yaşanabilecek bütün olumsuzlukları bir çırpıda durdururmuş.
- D) Savaşlar, darbeler, kavgalar yaşanmamalı artık güzel yurdumda.
- E) Onun ruh sağlığı başarısından daha çok ilgilendiriyor beni.

8. (I) Kim demiş bilemiyorum ama doğru demiş, anıların bir süre avı olduğunu. (II) Geçmişimi, gençliğimi anımsamaya çalıştıkça bir süre avına çıktığım düşüncesine kaptırıyorum kendimi. (III) Anılarımın birinci bölümünü bölük pörçük 1990'da yayımladım. (IV) Şimdi ikinci bölümüne merhaba demek istiyorum. (V) Aslında anıların bölümleri yoktur, anılar bir bütündür geleceği, göreceği olmayan.**Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

- A) I. cümlede basit yapılı ve birleşik zamanlı fiil kullanılmıştır.
- B) II. cümlede türemiş yapılı bir durum eylemi vardır.
- C) III. cümlede isim kökünden türemiş bir eylem bulunmaktadır.
- D) IV. cümlede haber kipiyle çekimlenmiş basit zamanlı bir eylem vardır.
- E) V. cümlede yüklem ek fiil almış basit yapılı eylemlerdir.

9. I. İsim vermek istemiyorum çünkü zaman zaman verdiğim isimler beni hayal kırıklığına uğratmıştır. Bir iki albümle birisine iyidir demekle olmuyor. II. Sanatçının sosyal yaşantısıyla müzik yaşantısı arasında bir denge olmalıdır ancak bu ülkede para bazen bu dengeleri altüst edebiliyor.**Numaralanmış parçalarla ilgili**

- I. Birden fazla çekimli eylem vardır.
- II. Ek eylemler birleşik çekimli fiil yapmamıştır.
- III. Birden fazla birleşik yapılı eylem vardır.

yargılarından hangileri ortak değildir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III
- E) Yalnız III

10. I. Birçok insan Aşk-ı Memnu'yu ya roman olarak okumuş ya da televizyon dizisini seyretmiştir. II. Kendi elleriyle canlarına kıyanlar herhalde ateşleri sönmüş kişiler olsa gerek. III. Hayvanlar âleminde kuşaktan kuşağa geçmek gibi bir şey yoktur, eğitim görmüş bir köpek başka bir köpeği eğitemez. IV. Dil büyüklüğünde beş parmağın oluştuğu çiçeklerin tomurcukları sabahları hızla açılır, akşamları da aynı hızla kapanırdı. V. Unutmayalım ki sanatçının yapıtı oluştururkenki yaşantısı sadece bir duyguyu yaşamak değildir.**Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) I. cümlede yüklem birleşik çekimli birleşik fiildir.
- B) II. cümlede emir kipiyle bir fiil kullanılmıştır.
- C) III. cümlede yeterlilik fiilinin olumsuzuna yer verilmiştir.
- D) IV. cümlede yüklem geniş zamanın hikâyesi şeklinde çekimlenmiştir.
- E) V. cümlede dilek kipiyle çekimlenmiş bir fiil vardır.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim biçiminde öbekleşmiş bir eylem vardır?

- A) Birkaç kere toplanıldı ve bir komisyon kurulmasına karar verildi.
- B) Ben bu kente geleli aşağı yukarı bir ay olmuştu.
- C) Etrafımdaki doğal güzelliklerde bir teselli aramaya başladım.
- D) Artık cesareten başka sermayem kalmamıştı.
- E) Hiç istememe rağmen onunla aramızdaki tüm ipler kopmuştu.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem basit zamanlı hem de birleşik zamanlı fiiller bir arada kullanılmıştır?

- A) Yarın elektrikler kesilecekmiş, biliyor muydunuz?
- B) Buraya gelersen anneannemlere hep beraber gidebiliriz.
- C) Bu çadırı nerede yaptırdınız, söyleyebilir misiniz?
- D) Öğretmenlerimiz zor koşullarda çalışıyor, onlara yardım etmeliyiz.
- E) Depremi en çok Kalecik hissetmiş, oraya gidilip vatandaşlarımıza yardım edilmelidir.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 28

Fiil - Karma

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde dilek kipiyle çekimlenmiş bir fiil vardır?

- A) Öyle bir sessizliğe daldılar ki düşündüklerimi işitecekler diye korktum.
- B) Ben zaten onu öylesine severdim ki onu ya göklerin ya denizin koynundan doğmuş sanırdım.
- C) Kâinat dışında ebedi bir düşünce, gerçek ve sonsuz zamanın kendisi olan bir düşünce tasavvur edin ki bizi seyretsin.
- D) Bir zaman gelmiş ki mahallenin bekçisi kapıyı vurup susar mısınız bu kadarı da fazla diyecek olmuş.
- E) Yavaşça yatağımdan iner, gürültü çıkarmamaya çalışarak terlikleri ayağıma geçirir ve korka korka aynaya yaklaşırdım.

2. Şişman vücudumla yarış atları gibi bir solukta muayenehaneye gidip gelmiş olmak yorgunluğu ve bu muvaffakiyetin heyecanı beni o hâle getirmişti ki bu sefer az kaldı kendi kalbim duruyordu.

Bu cümledeki fiillerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 3. tekil şahsa göre çekimlenmiştir.
- B) Şahıs eki kullanılmamıştır.
- C) Birleşik çekimli fiillerdir.
- D) Ek fiil kullanılmıştır.
- E) Fiillerin birinde anlam kayması vardır.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik çekimli birleşik fiil kullanılmıştır?

- A) Sonunda insanlar anlasın ne demek istediğimi de sormasınlar gerisini.
- B) Her dil imparatorluk dili olamaz çünkü her millet imparatorluk kuramaz.
- C) Ne konuştuklarını duyamıyordum ama yüzlerinde hüznü bir şeyler vardı.
- D) Karla kaplı yamaçlar, bu yamaçlardı; buz tutmuş göl, bu göldü ve ondan sonra sanırım kırk yıl geçmişti.
- E) Halis bir şiir fena okunabilir lâkin sahte bir şiir iyi okunamaz.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla birleşik zamanlı birleşik fiil vardır?

- A) Hemen karargâha yerleşmezsem ne geri dönebilir ne de otelde kalabilirdim.
- B) Sarı veya siyah bir kelebek göreceğiz diye korkar, ne kadar heyecanlar geçirirdik.
- C) Hafif bir esinti, alevlerin uçlarındaki isli dumanı inceltip büküyor, havada kırbaç gibi savuruyordu.
- D) Öğle yemeğinden sonra sinirlerim uyuştı, biraz kestireyim diye kompartımda uzandım.
- E) Çok insan anlayamaz eski musikimizden ve ondan anlamayan bir şey anlamaz bizden.

5. “Eviniz yakınsa acele etmeyin, dedi. Biz bire kadar açığız. Buradan iyi yer mi bulacaksınız?”

Bu parçadaki fiillerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birleşik fiil kullanılmıştır.
- B) Ek fiil almış fiil vardır.
- C) Birden fazla çekim eki alan fiil vardır.
- D) Şahıs eki kullanılmamış fiil vardır.
- E) Türemiş yapılı fiil kullanılmamıştır.

6. Uzak ülkeler çekmeli seni, tanımadığın insanlar

Bütün kitapları okumak

Bütün hayatları tanımak arzusuyla yanmalısın

Değişmemelisin hiçbir şeyle

Bir bardak su içmenin mutluluğunu

Fakat ne kadar sevinç varsa yaşamak özlemiyle dolmalısın

Bu dizelerde kaç çekimli fiil vardır?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

7. “Bu adam, nedense bir baba sıcaklığı duyurmuştu ona. Oysa Nazan Hanım’a karşı çektiği yabancılıktan kurtulamamıştı hiç. Çabuk incinen mevsimlik çiçekler gibiydi Nazan Hanım.”.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Kılış ve durum fiil
B) Farklı görevde kullanılan ek fiiller
C) Haber ve dilek kipi almış fiiller
D) Hikâye birleşik zamanı
E) Ek fiil almış edat

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi birleşik çekimli, basit yapılı, kılış fiildir?

- A) Buraya girdik gireli peri masalından başka bir şey işittik mi?
B) Benim gibi olun! Ben kimse ile görüşüyor muyum?
C) İmalâthanenin nerede olduğunu o ne bilecekti?
D) Onlara soran var mı? Herkesin derdi başından aşkın.
E) Dünya bu kadar meraka ve heyecana değer mi?

9. Bir türkü besteliyorum güzelim gözlerine

I
Kanıyor içirimde gizli bir yara

II
Hasretin büyüyor yüreğimde çaresiz.

III
Resmini çiziyorum kâğıtlara.

IV
Seni izliyorum.

V

Bu dizelerde yer alan numaralandırılmış fiillerden hangileri yapıca birbirinden farklıdır?

- A) I ve III
B) III ve IV
C) I ve IV
D) II ve V
E) IV ve V

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem göreviyle kullanılmayan bir fiil vardır?

- A) Bu yazı da atlatırsak özgürlüğümüze kavuşuruz.
B) O geçip gitti, ben arabamı yıkamak için oyalandım.
C) Gözleri sazlar içindeki yılanı gördü, kulakları bir böcek vızıltısı duydu.
D) Kapıyı aralayarak medresenin bahçesine doğru yürüyecektik birlikte.
E) Ellerini temizleyinceye kadar bir kelime söylemedi.

11. “Tığ hiç düşmezdi elinden, bohça bohça koyardı sandığına. Kıysa da “sat” dese kocasına, şüphesiz epey para geçer ellerine.” **cümlesindeki**

- I. Birleşik yapılı fiil
II. Ek fiil
III. Birleşik çekimli fiil
IV. Basit fiil
V. Tek çekim eki almış fiil

ifadelerinden hangilerinin örneği birden fazladır?

- A) I – II – III – V
B) II – III – V
C) III – IV – V
D) II – III – IV – V
E) I – III – V

12. Aşağıdakilerin hangisinde ek fiil kullanılmamıştır?

- A) İnsan üç beş damla kan, ırmak üç beş damla su.
B) Yabancılığa ve doğruculuğa da tahammül etmeyen bir dünyayız.
C) Sekiz trenine yer bulursam akşama İstanbul’da olurum.
D) Hastalığı ilerliyor, umarım bir doktora görünmüştür.
E) Yaşanmamış bir ömrün suçunu sorma benden.

FİİLİMSİLER (EYLEMSİLER)

İSİM-FİİL (AD-EYLEM)

Fiillerden “-ma, -ış, -mak” ekleri ile oluşan, fiillerin fiil olma özelliğini yitirip cümlede isim görevinde kullanılmasıyla oluşan sözcüklere denir.

- ✓ Bebek **ağlamaya** başladı.
- ✓ Onun **gülüşü** çok güzel.
- ✓ Bizim için **çalışmak** önemli.

SIFAT-FİİL (ORTAÇ)

Fiillerden “-an, -ası, -mez -ar, -dik, -ecek, -miş” ekleri yardımıyla oluşan, fiillerin fiil olma özelliğini yitirip cümlede sıfat ya da isim görevinde kullanılmasıyla oluşan sözcüklere denir.

- ✓ **İşleyen** demir pas tutmaz.
- ✓ **Öğrendiklerini** tekrar etmelisin.

ZARF-FİİL (BAĞ-FİİL, ULAÇ)

Fiillerden “-ken, -alı, -asiye, -e, -madan, -ince, -ip, -arak, -dığında, -dıkça, -casına, -maksızın, -()r...maz” ekleri ile oluşan, fiillerin fiil olma özelliğini yitirip cümlede zarf görevinde kullanılmasıyla oluşan sözcüklere denir.

- ✓ Çocuk **koşa koşa** eve gitti.
- ✓ Sen söyledin **diye** yapmıştım bunları.

FİİLİMSİLERİN ÖZELLİKLERİ

1

Fiilimsi eklerinin hepsi fiilden isim yapan yapım ekidir.

2

Fiilimsiler yapıca türemiş ya da birleşik sözcüklerdir.

3

Fiilimsi diye bir sözcük türü yoktur, fiilimsiler cümledeki kullanımına göre isim, sıfat ya da zarf olur.

4

Fiilimsiler, isim çekim eklerini alabilir.

5

Fiilimsiler, isim tamlamalarında tamlayan ya da tamlanan olarak kullanılabilir.

6

Fiilimsilerin olumsuz şekli yapılabilir.

7

Fiilimsiler, fiil gibi çekimlenemez yani kip eki alamaz.

8

Bir fiile sadece bir tane fiilimsi eki getirilebilir.

9

Fiilimsiler, cümle içinde yan cümlecik oluşturur.

10

Fiilimsiler, cümle içinde herhangi bir öge olabilir ya da öge içinde bulunabilir.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 29

İsim-Fiil

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil kullanılmamıştır?

- A) Duyduğuma göre sen de bize katılmak istiyormuşsun.
 B) Her şeyin size anlatılması gerekiyor diye düşünüyorum.
 C) Kalp krizi, yaşamı tehdit eden acil bir durumdur.
 D) Şiir okuyuşunuz herkesi çok ama çok derinden etkiledi.
 E) Onunla tanışmanı ne ben ne de bir başkası onaylıyor.

KONSEPT BİLGİ

Fiilimsi eki alan fiil, eylem anlamını yitirmişse kalıcı ad hâlini alır.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük, fiilimsi olmaktan çıkıp kalıcı ad hâlini almıştır?

- A) Daha detaylı bilgi için lütfen bu konuyu danışmaya sorun.
 B) Safranbolu evlerinin duvarlarına bir çivi çakmak bile yasak.
 C) Yüzünde sırlarla gezen bu adamı mahallemizde ilk görüştüm değil.
 D) Bu mevsimde tarlayı ekmek doğru bir fikir mi sence?
 E) Toprağı kazmasıyla suyun gökyüzüne yolculuğu başladı.

3. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi ek eylem almış bir fiilimsidir?

- A) İnsan ilişkileri, belki de eski yaşantılarda her şey demektir.
 B) Her insanın hayatında ulaşmaya çalıştığı bir hedefi vardır.
 C) Bana acı veren şeyler sanki onu mutlu ediyordu.
 D) Söyleşimiz boyunca tüm sorularımızı içtenlikle yanıtladı.
 E) İçinden gelerek yazdığı her hâlden belli gibiydi.

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde isim-fiil kullanılmıştır?

- A) Ben, kağnılarla yaylılarla büyüdüm geldim
 Çocuk yüreğimi yakan türküler dinleye dinleye
 B) Seninle bir yağmur başlıyor iplik iplik
 Bir güzellik doğuyor yüreğime şiirden
 C) Bir gün baksam ki gelmişsin
 Bir güvercin gibi yorgun uzaklardan yâr
 D) Geceler kurşun gibi iner üstüme birden
 Hayalin çıkıp gelir uzaklardan karşıma
 E) Seni düşünmek güzel şey, ümitli şey
 Dünyanın en güzel sesinden

KONSEPT BİLGİ

“-Ma, -me” eki olumsuzluk anlamı katıyorsa olumsuzluk ekidir, katmıyorsa isim-fiil ekidir.

5. “-ma, -me” isim-fiil eki, olumsuzluk eki ile karıştırılmamalıdır.

Aşağıda altı çizili sözcüklerden hangisinde olumsuzluk eki kullanılmıştır?

- A) Bunları söylemene gerek yok, her şeyin farkındayım.
 B) Gerçekleri anlatmaktan hiçbir zaman çekinme.
 C) Öğrencilerime ödevleri için iki hafta vermeyi düşünüyorum.
 D) Bu saatte burada beklemenize bir anlam veremiyorum.
 E) Birinci olmana belki de en çok o sevinmişti.

6. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi ayraç () içerisindeki açıklama ile uyuşmamaktadır?

- A) Onunla görüştü farklılığı yaşamayan son derece normaldi. (kalıcı isim)
 B) Vitrinde gördüğün hiçbir şeye dokunma! (olumsuzluk eki)
 C) Akşam için bize hazırladığı yemek muhteşemdi. (isim-fiil)
 D) Tek isteğimiz, senin zor günlerinde yanında olabilmektir. (yüklemi isim-fiil eki alan sözcük)
 E) Yaşananları aklına getirmene ne gerek var? (hâl eki alan isim-fiil)

7. (I) Bazen öyle mutluluklar yaşarsınız ki tarifi imkânsız bir huzur dolar içimize. (II) Yaşadıklarımızı düşünüp yalnız olmadığımızı anlarız. (III) Hayat böyledir işte, hayallerimizin yorgun düştüğü anda bile yeniden canlanıverebilir her şey. (IV) Ne olacağı hiç belli olmaz. (V) Ne tür hüznün etrafımızı sararsa sarsın, umudumuzu sınırsız ayakta tutmak en önemlisidir belki de.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde isim-fiil vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

KONSEPT BİLGİ

İsim-fiil ekleri “-ma, -me, -ış, -iş, -uş, -üş, -mak, -mek” tir.

8. Tahir olmak da ayıp değil Zühre olmak da hatta sevda yüzünden ölmek de ayıp değil bütün iş Tahirle Zühre olabilmekte yani yürekte

Bu dizelerde kaç tane isim-fiil kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

9. Bugün pazartesi

senin galiba beş dersin olacak

I

yine salondaki aynada taradın saçlarını

II

istemediğin bir şeyi yapmış olmanın öfkesi

III

IV

yine karartmış alnını

V

fakat acele etmek lazım

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi isim-fiil eki almıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. (I) Aşkı, aşırı sevgi ve bağlılık duygusu ile var olmak diye açıklar sözcükler. (II) Oysa herkes bu duyguyu kendine ait bir üslupla yorumlamaya çalışır. (III) Bazıları aşkı ait olduğu yeri bulmak ve kendini tamamlamak olarak açıklar. (IV) Aşkı bulup kaybeden insanların yollarını da kaybetmeye başladıklarını belirtirler. (V) Bu tür insanların bir belirsizlik, çaresizlik, yalnızlık içinde kaybolduğuna inanırlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde isim-fiil yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

KONSEPT BİLGİ

“-Makta, -mekte” eki, şimdiki zaman anlamı taşıyorsa fiilimsi eki değildir.

11. Anadolu’da derin bir yeri olan ağalık, beylik gibi olgular Yaşar Kemal’in birçok yapıtında bulunmaktadır. Ağalar ve beylerin kişisel istekleri ve topraklarını genişletme arzuları yüzünden köylünün yaşadıkları; bu kişilerin köylülere yaptığı zulüm, Yaşar Kemal’in yapıtlarında savaş ve ölüm karşıtlığı olarak yansımaları bulmuştur.

Bu parçada kaç tane isim-fiil kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

12. “İsim-fiiller, iyelik eklerini alabilir.”

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki açıklamanın bir örneği vardır?

- A) Bu adamın konuşmasında ciddi sıkıntılar vardı.
B) Abartmıyorum, evi temizlemek iki haftamızı almıştı.
C) Yeni bir müdürün geleceği konuşulmaya başlandı.
D) Kurumumuz, ihtiyaç sahiplerine yardımda bulunmaktadır.
E) Sizinle dertleşmeye o kadar çok ihtiyacım var ki!

KONSEPT BİLGİ

Sıfat-fiiller, fiillerden “-an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş” ekleri yardımıyla türeyen, fiillerin fiil olma özelliğini yitirip cümlede sıfat ya da isim görevinde kullanılmasıyla oluşan sözcüklerdir.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil kullanılmamıştır?

- A) Babalarla çocukların birbirlerini anlayamadığı kimi dönemler vardır.
- B) Bugün artık hayatta olmayan babamla ilişkilerim yaşamımdaki en büyük üzüntülerimden biridir.
- C) O zamanlar babam, dünya görüşüyle benim karşımda yer almıştı.
- D) Beni hiçbir zaman reddetmedi, tersine beni sürekli anlamaya gayret gösterdiğini söyleyebilirim.
- E) Bense onun benim görüşümde olmayışımı asla kabul edemediğini fark ettikçe sinirlenirdim.

2. Aşağıdakilerin hangisinde sıfat-fiil kullanılmıştır?

- A) Yazar, son romanında üslup olarak çok farklı bir denemeye girişmiş.
- B) Sileceklerimiz artık eskisi gibi çalışmıyor, yenileriyle değiştirmek gerekli.
- C) Yiyeceklerimizi alıp pikniğe öyle gitmek istiyorduk ama yağmur başladı.
- D) Sorunsuz bir sınav için adayların yanlarına kalem ve silgi dışında bir şeyler getirmemeleri gerekiyor.
- E) Söylenenler doğruysa uzunca bir süre daha maske takmaya devam edecekmişiz.

3. Hayata bakış açım değişmişti. Doğum tarihime göre 34 yaşındaydım ama yaşama sevincim çoktan sönüp gitmişti. Coşkun, neşeli olabildiğim günleri uzak bir hayal gibi hatırlıyordum. Yazarlığım da annemin hastalığından çok şey kattı, hepsi de acı şeyler.

Bu parçada sıfat-fiil eki almış kaç sözcük kullanılmıştır?

- A) 2 B) 4 C) 1 D) 3 E) 5

KONSEPT BİLGİ

Sıfat-fiil eki alan sözcükler tek başlarına ya da ek alarak kullanıldıklarında genellikle sıfat görevinde değil, ad görevinde kullanılırlar.

4. Aşağıdakilerin hangisinde sıfat görevinde kullanılmayan sıfat-fiil vardır?

- A) Sizlere bildiğim her şeyi en ufak ayrıntısına kadar anlattım Sayın Hâkim.
- B) Sanırım son söylediğim sözleri aranızda tam olarak kavrayamayanlar oldu.
- C) Annem umut etmeyi bize “Çıkmadık candan umut kesilmez.” sözleriyle öğretmişti.
- D) Doğa’nın Harry Potter filmleri ve kitaplarına karşı duyduğu sevgiyi anlatamam.
- E) Annelerimizin o öpülesi ellerini öpmeyi ihmal etmeyelim, unutmayalım ki tüm birliktelikler sonsuza dek sürmez.

- 5. I. Onlarla görülecek bir hesabımız daha var sevgili gençler, yenildiniz diye üzülmeyin.
- II. Hafta sonları bilgisayar başına oturmaktan başka bir şey yapamadığımı düşündükçe sinirleniyorum.
- III. Pazar günü arkadaşlarla eve dönüşte görünmez bir kaza yaşadık.
- IV. Sokaklar artık bomboş, kalbimin derinliklerinden gelen bir şarkıya eşlik ediyor.
- V. Saçlarımızın bakımına gerekli özeni göstermenin öneme inanan biriydi Ceren Hanım.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat-fiile örnek vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

KONSEPT BİLGİ

Sıfat-fiiller bazen ek fiil olarak cümlede yüklem görevinde kullanılabilir.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil ek eylem olarak yüklem görevinde kullanılmıştır?

- A) Gelecekte haber verdiğini söyleyen insanlar gençlerimizden bir numaralı düşmanlarıdır.
- B) Bu tür oyunlarda takımların kendilerine duydukları özgüven büyük önem taşımaktadır.
- C) Sonunda onlar da bizim verdiğimiz kararlara saygı duyacaklardır.
- D) Başarıya inananlar başarıyı gerçekten isteyenlerdir.
- E) Bizim kızı ne zaman yatması, ne zaman kalkması gerektiği konusunda bir türlü ikna edemedik.

- 7.** Yanımda her zaman mutlaka sevimli defter, birkaç çeşit kalem bulunur. Evden çıkıp yola düştüğüm andan itibaren hafızamın havuzunda sayısız yazı konusu birbiriyle yarışıp oynaşmaya başlar. Hatta kimisi yazılır da. Gittiğim her yerde, düğünde, dernekte, misafirlikte, yemekte, gezmemde kendimle konuşmaya kafamın içinde ha bire yazılar kurmaya daldığım olur. Bu yüzden olacak, sık sık çevremle ilgilenmediğim, insanların sorularını duymadığım, bunun onlara değer vermediğim şeklinde anlaşılabileceği yönünde tespit ve uyarılarla karşılaşırım.

Bu parçada kaç sıfat-fiil kullanılmıştır?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

8. Aşağıdaki altı çizili eklerden hangisi diğerlerinden farklı bir işlevde kullanılmıştır?

- A) Tutmuş, bir de kimseye söylemeden şehre inmeye kalkmış.
- B) Şimdi de eskimiş giysilerinizi bir tarafa ayırın.
- C) Atalarımız boşuna dememiş, pişmiş aşı su katılmaz, diye.
- D) Bize utanmadan kokuşmuş yiyecekleri yedireceklerdi neredeyse.
- E) Üç kuruş birikmiş parası vardı değerlendirmek istediği, onu bile çalmışlar.

KONSEPT BİLGİ

Bazı sıfat-fiiller, hareket anlamlarını kaybedip kalıcı isimler meydana getirebilir. Bu tür sözcükler fiilimsi olarak değerlendirilmez.

9. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük fiilimsi görevinde kullanılamaz?

- A) Yeni aldığımız kapan yine birileri tarafından yanlış kurulmuş.
- B) Bu konuda yazan birçok arkadaşımız var, onlar size yardımcı olurlar.
- C) Önce bildiklerinizi çözerseniz yanlış yapmazsınız.
- D) Taşınmaz malların listesinin hazırlanmasını istemiştiniz sizlerden.
- E) İşlere nereden başlamak gerektiğine bir türlü karar veremiyordu.

KONSEPT BİLGİ

“-mez, -ar, -ecek, -miş” ekleri hem kip hem de sıfat-fiil eki olarak kullanılabilir. Böyle bir durumda bu eklerden birini alan fiil, cümlede sıfat ya da isim görevinde kullanılmışsa fiilimsi ektir.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili ekin görevi diğerlerinden farklıdır?

- A) Kahve dükkânındaki yazar kasanın önüne geldiğinde ne sipariş vereceğini unuttu.
- B) Burada artık söylenmiş sözlerin değil, söylenmesi gereken sözlerin peşinden gitmeliyiz.
- C) Hepimizi anlaşılmaz tavırlarıyla oldukça rahatsız etmeye başlamıştı.
- D) Bunca yaşanandan sonra söyleyecek herhangi bir sözünün kalmaması şaşırtmadı beni nedense.
- E) Görüntülerden sonra bizim de mutlaka sıramız gelecektir, diye hepimizi avuttu.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 31

Zarf-Fiil

1. Aşağıdakilerin hangisinde zarf-fiil farklı anlam ilgisiyle kullanılmıştır?

- A) Bahar geleli kargalar sınırsız bir neşe içinde.
 B) Eniştemiz, dargınlığını unutup onunla barışmak istiyor.
 C) Su birikintilerine dikkat etmeden yürüyorlardı.
 D) Mübarek kanının izleri üzerinden yürüyerek kasabaya girdik.
 E) Dağa taş sora sora buldum rüzgârın izini.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil ekinden önce kip eki almış bir sözcük kullanılmıştır?

- A) Onu mukaddes bir emanet olarak kabul etmek ve kendi yapısına uygun olarak kullanmak gerekir.
 B) Havuz başında, ayakta kahve içerken, kendini avutmak için manasız şeyler söylerken kumandan geldi.
 C) Sen şu tombul zeytinleri nereden aldığını söylersen daha ciddi bir bahse girmiş olursun.
 D) Yatağın üstünde iki battaniye görünce kardeşinin ona dair bildiklerinin hepsini annesine anlatmış olacağını düşündü.
 E) Yokuşu çıkar çıkmaz nereden geldiğini bilmediğimiz bir rüzgâr, kurumuş başak tarlalarını altüst etmeye başladı.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılan zarf-fiil sayısı daha fazladır?

- A) Onu mukaddes bir emanet olarak kabul etmek ve kendi yapısına uygun olarak kullanmak gerekir.
 B) Bu mektubun sonunda imzamı görür görmez kim bilir ne kadar şaşıracaksın.
 C) Padişah, çıkıp gizlice ordunun içine girmesini, numayiş alayında bağırınlardan rastgele üç kişi tutup huzuruna getirmesini irade etti.
 D) Susuz bir çölde yarısına kadar suyla dolu bir bardak bulunca iyimser “Ne güzel yarısı dolu!” diye sevinirken kötümser “Allah kahretsin yarısı boş!” diye yerinirmiş.
 E) Dibi görünmeyen kuyulara atılan taş nasıl çıkardığı sesle onun derinliğini gösterirse başkalarının elemi de bizim yüreklerimize düştüğü zaman çıkardığı sesle bize insanlığımızın derecesini gösterir.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ulaç nesnenin içinde yer almıştır?

- A) Masalın içeriği, muhayyilenin gönlünce kanat oynatabileceği bir olağanüstülükler dünyasını yansıtır.
 B) On senedir içinde bulunduğu esirlik uçuşumundan kurtulmanın mümkün olmadığını görüyordu.
 C) Körfezdeki dalgın suya bir bak, göreceksin geçmiş gecelerden biri durmakta derinde.
 D) Kuleye çıkınca, sabah güneşinin henüz dağıtmadığı hafif süslerle örtülü ufka dikkatle baktı.
 E) Şimdi eline yüzüne bulaşan bu toprakların bir gün ayakları altında gevşeyip açılacağını düşündü.

5. Aşağıdakilerin hangisinde zarf-fiil farklı türde bir sözcüğün anlamını etkilemiştir?

- A) Ölgün yaz denizini seyrederken bu ezayı ruhu pençele-yen bir kuvvetle hissettim.
 B) Karşılıklı gelmeyince süvari hayvanın başını çayıra çevirdi.
 C) Bu hastanede aylarca kalıp üç beş ameliyat daha geçireceğim.
 D) Taşlığın üstünde itişip kakışan çocuklar ihtiyar çama doğru atıldılar.
 E) Yaşlı dururken bütün vatan rüyama girdi fatihane bir zan.

6. “mı, mi” edatı olan fiiller zarf-fiil göreviyle kullanılabilir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu durumu örneklendiren bir kullanım vardır?

- A) Geçmiş ola bir kez yumuldu mu gözleriniz.
 B) Sular mı yandı, neden tunca benziyor mermer.
 C) Bu sonbahar sabahının donuk inci rengini anlatabiliyor muyum ki?
 D) Ben uyurken başımda oturup bekler misin diye sordu.
 E) Kırmızı mı kırmızı elmalar sarkıyordu dallarından.

7. İstanbul'da çok zaman yaşamış, yaşadıkça birçok semti sevmiş, sevdikçe onları zamanın derinliğine doğru enine boyuna öğrenmiş bir insan; yaşı ilerledikçe öğrendikleriyle o kadar dolup taşar.

Bu cümledeki “bağ-fiil”lerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dört tane bağ-fiil kullanılmıştır.
B) Bağ-fiillerin ikisi fiil gövdesinden türemiştir.
C) Ünlü düşmesi olan bağ-fiile yer verilmiştir.
D) Sıfat-fiillerin anlamını durum yönünden etkileyen bağ-fiiller vardır.
E) Zaman ve durum anlamı katan bağ-fiiller vardır.

8. Aşağıdaki birleşik cümlelerden hangisinin yan cümlecigi “ulaç” ile kurulmuştur?

- A) Beyaz altın dediğimiz pamuk tarlalarına çöreklenir yedi başlı bir kızıl yılan.
B) Uzar gider bir sessizlik içinde bir uçtan bir uca Türkistan toprakları.
C) Bunları ömrümün biraz zorlu fakat en güzel ve en talihli günleri olarak kaydettim.
D) Korkunun hiç uğramadığı, yürek oynamasının, diz tutmasının bittiği yerdir Türkiye.
E) Bu evlerin bahçelerinde her mevsim ayrı, rengarenk çiçekler açar.

9. Ulu mabed! Seni ancak bu sabah anlıyorum
Ben de bir varisin olmakla bugün mağrurum
Bir zaman hendeseden abide zannettimdi
Kubben altında bu cumhura bakarken şimdi
Senelerden beri rüyada görüp özlediğim
Cedlerin mağfiret iklimine girmiş gibiyim

Bu dizelerde kaç tane bağ-fiil kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil başka bir zarf-fiilin anlamını etkilemiştir?

- A) Kocaman bir duvara sırtlarını vererek üstüne zencefil ve tarçın serpilmiş salep içiyorlardı.
B) Toplanıp kararırken göklerde bulutlar yığın yığın hırçın bir fırtınayı düşünüyordu deniz.
C) Beyaz yelkenlerinde ölgün bir kızılığın titrek son akisleri dalgalandı belirsiz.
D) İstanbul'da uzun zaman yaşamış, yaşadıkça her yerini sevmiştim.
E) Yaşım ilerledikçe bilmediklerim artıyor gibi geliyor bana.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil kullanılmamıştır?

- A) Uzun zamandır bize ziyarete gelmedin, diye bana sitem etti.
B) Sabah perdeyi açtığımda her tarafın bembeyaz olduğunu gördüm.
C) Yanımda sen varken her şeye göğüs gereriz, engel tanımayız.
D) Durup dururken kapıya yöneldi ve toplantıyı terk etti.
E) Borçlarını ödemek için ölesiye çalışıyor, yine de yetiremiyordu.

12. Ölümün zaferinin yanı başında, imkânsız bir kışın kasıp kavurduğu bir bahçede buzların kilidi çözülür çözülmez başlayan o acayip baharlar gibi yavaş yavaş hayatın türküsü yükseliyordu.

Bu cümledeki zarf-fiillerle ilgili verilen

- I. Sıfat-fiilin anlamını etkileyen zarf-fiiller
II. Durum zarfı ve zaman zarfı olarak kullanılan zarf-fiiller
III. İsim kökünden türemiş zarf-fiil
IV. Sıfat göreviyle kullanılan zarf-fiil

numaralanmış ifadelerden hangilerinin örneği yoktur?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve III E) II ve IV

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 32

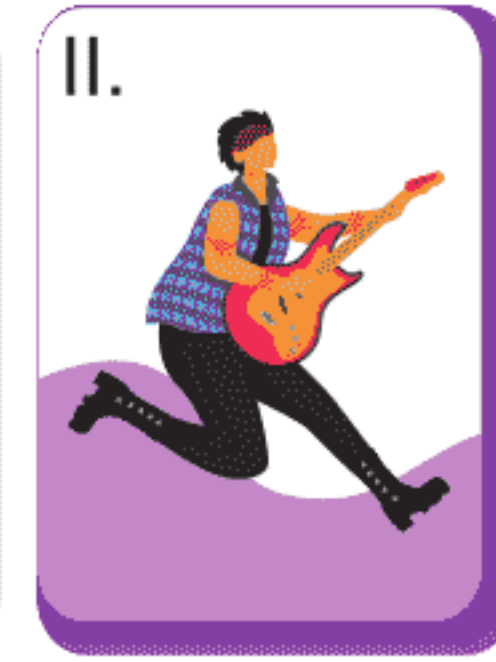
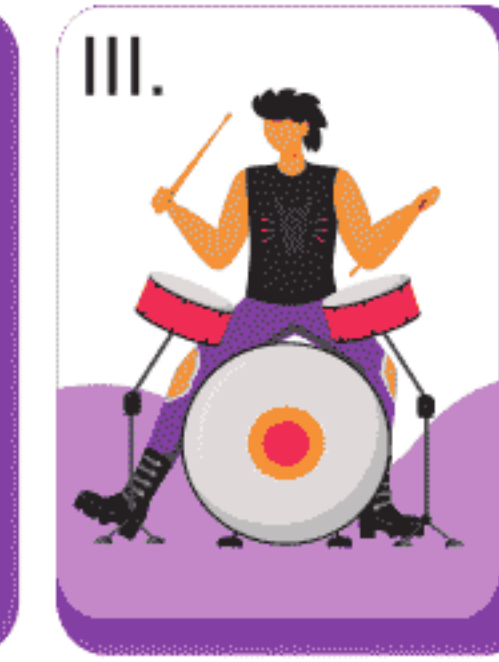
Fiilimsi - Karma

1. (I) Gülümseyin, öyle samimi ve sıcak olun ki her sıkıldığınız ele ruhunuzu da katın. (II) Düşmanlarınızı düşünerek zaman kaybetmeyin ve korkuya kapılıp hedef değiştirmeyin. (III) Ak-lınızı hedefinizde yoğunlaştırın. (IV) Güçlü ve faydalı düşün-cesini zihninizde yaşattıkça gerçekten de öyle olmaya baş-ladığınızı göreceksiniz. (V) Siz ısrar ettikçe fırsatlar çıkacak-tır ama cesur, açıkgoz ve neşeli olmayı ihmal etmeyin.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde sıfat-fiile yer verilmiştir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve V D) IV ve V

2.

I. Üniversitede dans etmeyi her şeyden çok severdim.	II. Gitar çalarken her şeyi ama her şeyi unuttur, işime konsantre olurdum.	III. Lise çağlarında müzik grubu kurmuştuk, ben de grubun davul çalan üyesiydim.	IV. Betül küçükken şarkı söylemek için şan dersleri almaya başlamıştı.	V. Doğa çocukluğunda piyano dersleri almasının sonucunu grubumuzda klavye çaldığında almaya başlamıştı.
--	--	--	--	--

Yeni bir grup kuran arkadaşların grup kurmadan önceki düşüncelerini içeren cümlelerle ilgili olarak aşağıda söylenenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede isim-fiil belirtme durum eki almıştır.
B) II. cümlede kullanılan zarf-fiil cümleye zaman anlamı katmıştır.
C) III. cümlede kullanılan sıfat-fiil, cümlede sıfat görevinde kullanılmıştır.
D) IV. cümlede zarf-fiil cümleye zaman anlamı katmıştır.
E) V. cümlede hem isim-fiil hem de bağ-fiil yer almaktadır.

3. **Aşağıdaki altı çizili eylemsilerin hangisi diğerlerinden farklı bir türde kullanılmıştır?**

- A) Gönlü sevdaya düşmeyen insan var mıdır bu dünyada?
B) Hiçbir işe yaramayan bu ellerden artık nefret ediyorum.
C) Uzaya açılan bir dünyada bu gelenekler yaşayamaz.
D) Kör olası talih bir gün bile gülmedin benim yüzüme.
E) O her gece uyumadan önce mutlaka kitap okurdu.

4. Gazeteciliği önemseyen, onu bir hayat tarzı olarak seçen, meslek standartlarını iş namusu olarak görenlere sözüm yok. Söyleyeceklerimden onlar alınmasın. Ancak şu gerçeği itiraf etmek zorundayız: İnternet gazeteciliği bir intihar sürecine girdi. Bir kere siteler araştırmadan yazıyor pek çok ko-nuyu. Dedikodular, yalan yanlış bilgiler, çarpıtılmış haberler gırla gidiyor web sitelerinde.

Bu parçada kullanılan fiilimsilerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Tüm fiilimsi türlerine yer verilmiştir.
B) Birden fazla adlaşmış sıfat-fiile yer verilmiştir.
C) Birden fazla zarf-fiil kullanılmıştır.
D) Durum anlamında kullanılan bir ulaç vardır.
E) Bir isim, birden fazla ortaça nitelenmiştir.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ulaç kullanılmamıştır?**

- A) Gerekli görmediğim için hiç şemsiye kullanmazken şimdi evimde üç tane var.
B) İlk korkularım yatışınca yeni buluşumdan keyif duymaya başladım.
C) “Ben her şeyi bilirim.” diye övünmekten bıkmadın mı sen artık?
D) Nefesimi tıkayan bir şeye dönüşmüştü o sürekli akan zaman.
E) Arada bir iradenin dalgın anlarından yararlanıp tahminler yapmaya başladım.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki zarf-fiil, bağlama göreviyle kullanılmıştır?**

- A) Toplantı odasına hızlıca girip ağzına gelen ne varsa hepsini söyleyip çıktı odadan.
B) Kurmuşçasına tam dediğimiz saatte geldi, düşündüğümüz ne varsa onu aldı ve dışarı çıkıverdi.
C) Yıllardır bu yollarda gide gele yorulduğum artık.
D) Televizyonun başına geçince tüm dünyayı unutuyor bu çocuk.
E) Adamı dışlamadan son bir kez dinleyelim derim ben.

KONSEPT BİLGİ

Bazı fiilimsiler, iyelik ekleri veya kip ekleriyle kullanılabilir.

7. (I) İnsanın yaşamında, mutsuz olduğu anlar mutlu olduğu anlardan daha çoktur. (II) Genel olarak bakıldığında mutluluğun kendiliğinden gelmesini bekleriz. (III) İnsan, hangi yaşta olursa olsun çocuk gibidir; bayramları beklerken heyecan duyar, bayramlarda mutlu olacağı olaylar arar. (IV) Mutluluk için yaşamdan keyif almak yetmez mi? (V) Mutluluğun gelmesini beklemektense mutluluk ortamlarını kendimizce yaratmak bizi hayata daha çok bağlamaz mı?

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yukarıda yer alan konsept bilgideki açıklamanın tamamına uyan fiilimsiler bir arada kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Eğer hiç sevilmemenin, alay konusu olmanın, hatta nefret edilmenin bir yolunu bulamazsanız ben size bir yol göstereyim: Hep kendinizden bahsedin. Karşınızdaki insanın ağzına lafı tıkayın. Şu konusup duran adam, sizden daha mı akıllı? Susturun gitsin.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerin hangi ikisi fiilimsi değildir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve IV E) III ve V

9. “Başını Handan’ın omzuna dayayıp uyuklamaya başlayınca rüyalar görüyordu Cengiz.”

Bu cümlede kullanılan eylemsiler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Ad-eylem / ortaç / ulaç
B) Ulaç / ortaç / ad-eylem
C) Ulaç / ortaç / ulaç
D) Ad-eylem / ulaç / ulaç
E) Ulaç / ad-eylem / ulaç

10. Yeni yıla girmek, her zaman umut dolu duygular uyandırır. Yeni olanın eski olanı silip süpüreceğine dair inancımız vardır. İçimizde gizli gizli şakıyan bülbül yeni olanın, geleceğin tertemiz bir sayfa olduğuna inanır. Bu, doğru değildir. Yeni, geçmişini gömerek ya da yok ederek elde edilemez. Yeni olan, geçmişini bilerek ve onunla barışarak var edilebilir.

Bu parçayla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Bütün fiilimsi türleri örneklenmiştir.
B) Hem adlaşmış sıfat-fiil hem de sıfat görevinde kullanılan ortaç vardır.
C) Hem durum hem zaman anlamı katan ulaçlar kullanılmıştır.
D) Kalıplaşarak fiilimsi görevini yitiren birden fazla sözcük vardır.
E) Yalnızca tek isim-fiil kullanılmıştır.

11. Biz bu eşyaları hep beğenerek almıştık. Kimsenin bunu eleştirmeye hakkı yok. Kaldı ki onlara sorup öyle karar verdik. Söylemedik şey bırakmamışlar yahu. Dost olan insan böyle yapmaz ki!

Bu parçada numaralanmış fiilimsiler türlerine göre eşleştirilirse hangisi açıkta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Gözünden inen yaşlara mâni olamıyordu. Konuşmaya da çekinirken birden doğruldu ve sakın bana ne olduğunu sormayın. Benim için endişelendiğinizi biliyorum ama rica edirim, susun, dedi.

Bu parçada kaç eylemsi kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 33

Fiilimsi - Karma

1. (I) Türkiye'deki zengin bitki çeşitliliğine sahip bölgelerden biri de Bolu'dur. (II) Yakın zamanlarda Sakarya Üniversitesi ve Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinden iki araştırmacı, Bolu'da yetişen yeni bir bitki türü keşfetti. (III) Araştırmacılar, bu bitkiye "Aladağ kılıçotu" adını vererek bitki literatürünü genişletti. (IV) Yapılan araştırmalar sonucunda bitkinin süsengiller ailesinde bulunan kılıçotu cinsine ait bir bitki türü olduğu anlaşıldı. (V) Süsengiller; genellikle uzun gövdeye, dar ve uzun yapraklara sahip olan çok yıllık bitkilerdir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilimsi kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde üç farklı türde fiilimsi kullanılmıştır?

- A) En büyük olaylarla en büyük düşünceler, ne yazık ki sonradan anlaşılır.
B) Anlattıklarınızdan bir çıkarımda bulunarak çalışmaya devam ediyoruz.
C) Buraya geldiğinde inan bana yapılacak çok işimizin olduğunu göreceksin.
D) Herkes gibi sen de yüzüme ağlarcasına bakmayı bırak lütfen.
E) Minik yavrudaki o bakış, acınacak bir hâlin tüm insanlığa yansıması gibiydi.

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde bağ-fiil, başka bir eylemsiyi durum bakımından nitelemiştir?

- A) Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı
Bir dakika araba yerinde durakladı
B) Elimi beş yerinden dağladı beş parmağın
Bağrım da yanmadık bir yer bırakmadan git
C) Bulsam, bir sihirli anahtar bulsam
Toprak kilidini açsam dünyanın
D) Söylüyor birer güneş yakarak bağrımızda
Bir tarihi yolundan çevirecek sözleri
E) Arkadaşım! Ben de yaşamak isterdim doyasıya
Nafile, durmadan kanayan yara bendedir

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil eki alan sözcük sıfat görevinde kullanılmıştır?

- A) Sonradan görme davranışlarıyla hepimizin sinirini bozmuştu.
B) Aklına geleni konuşmak, gerçekten doğru bir davranış mı?
C) Bütün köy, benim için ellerinden geleni yapıyordu.
D) Unutulmamak kaygısıyla yazıyordu son dönem şiirlerini.
E) Sen buralardan giderken ardında çökmüş bir insan bıraktın.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağ-fiil, cümleye zaman anlamı katmaktadır?

- A) Benden izin almadan kesinlikle dışarı çıkmayın.
B) Destek aldıkça çok daha güzel yarınlar sizinle olacak.
C) Onunla konuşarak bir yere varılamayacağını anlamıştı.
D) Sen üzülme güzel kızım, işim biter bitmez yanına gelirim.
E) Öğrenciler, okuldan çıkıp kitap fuarına gittiler.

6. Aşağıdaki dizelerin hangisinde adlaşmış sıfat-fiil vardır?

- A) İlk hasretiyle gençliğimin ilk elemeleri
Ey paslı tellerinde gülen, ağlayan aruz
B) Gözlerim daldı gitti bir rüya denizine
Sularda uzun uzun baktım ayın izine
C) Zaman bir böcek gibi sinsi kenarda
Koltukların didikler durur kadifesini
D) Arka mahallelerde kızgın bir yaz öğlesi
Tabak tıkırtıları duyuluyor evlerden
E) Bir kömür dumanıyla tütsülendi akşamlar
Gurbete düşmüşlerin başına çöktü damlar

7. I. İnsanın yaşamı boyunca öğrenmesi, bireysel ve toplumsal bir gerekliliktir.
II. Uyum ve derinlik, fotoğrafta kompozisyon oluşturmak için kullanılan öğelerdir.
III. Bu durum, uzmanlar tarafından “sorumluluğun bilinci” kuramı ile açıklanıyor.
IV. Yaşadığımız kötü günlerden sonra en ufak bir mutluluk bizi havalara uçuruyordu.
V. Çalışmadan başarılı olmak diye bir şeyin var olduğuna inanmamı benden bekleme.

Numaralandırılmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede hem zarf-fiil hem de isim-fiil kullanılmıştır.
B) II. cümlede isim-fiil cümleye amaç ilgisi katmıştır.
C) III. cümlede fiilimsi kullanılmamıştır.
D) IV. cümlede bir adın niteliğini belirten fiilimsi kullanılmıştır.
E) V. cümlede, durum anlamı veren fiilimsiye yer verilmiştir.

8. Elimden gelen bu, ben iki kişiyim

Çoğalmak neyse ne azalmak zor
Biri seni her an bırakıp gittiğim
Öbürü kan gibi tutulmuş, seviyor
Ağızındaki acı alnındaki çizgiyim
Gözlerine kirli bir bulut getirdim

Bu dizelerde kaç tane fiilimsi kullanılmıştır?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

9. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi araç içinde verilen açıklama ile uyuşmamaktadır?

- A) Çürümüşleri yandaki kasanın içine koyun. (adlaşmış sıfat-fiil)
B) Böyle sorunları gelişmiş ülkelerde hiçbir zaman görmezsin. (sıfat-fiil)
C) Çocukken top oynadığımız arsada şimdi koca koca binalar var. (zarf-fiil)
D) Buralardan sen gideli garip bir hüznü sardı dört bir yanı. (zarf-fiil)
E) Bizim için hazırladıkları yemek, gerçekten şahaneydi. (kalıcı isim)

10. (I) Yeni tip koronavirüsün yol açtığı küresel salgının insanların fiziksel sağlığı üzerine olan etkileri bilim insanları tarafından yoğun şekilde araştırılıyor. (II) Ancak COVID-19 fiziksel sağlığımızın yanı sıra ruh sağlığımızı da olumsuz etkiliyor. (III) Bilimsel araştırmalar, salgın sürecinde birçok psikolojik ve psikiyatrik sorunda artış olduğunu gösteriyor. (IV) Halk arasında takıntı hastalığı veya temizlik hastalığı olarak bilinen “obsesif kompulsif bozukluk” da bu psikiyatrik sorunlardan biri. (V) Bu durumdan muzdarip kişilerin sahip olduğu düşünceler salgın sürecinde hepimizde görülmeye başladı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilimsi yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil kendisinden sonra gelen sözcüğü nitelememiştir?

- A) Dönülmez akşamın ufkundayız, vakit çok geç.
B) Bugünlerde konuyla ilgili beklenmedik gelişmeler yaşanıyor.
C) Beni dinlememişsiniz oysaki istediklerimi size teker teker anlatmıştım.
D) Açılacak mağazalar, hazırlıklarını günler öncesinden yaptı.
E) Huzur bulamadığım insanların yanından kaçırırım adım uzaklaşırım.

12. Bir yanışınız olmasın beyefendi, görülmez böyle olaylar bizim mahallemizde. Çocuklarla önce bir konuşmak lazım. Onların bir kabahati varsa söylenecekleri biz onlara söyleriz aklınız kalmasın. Siz böyle sert çıktıkça çok korkuyor yavru-
lar hem ağlasalar hiç mi üzülmeceksiniz?

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangileri fiilimsi değildir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve IV
D) III ve V E) I ve V

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 34

Fiilimsi - Karma

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir fiilimsi türü kullanılmıştır?

- A) Yunus Emre, yeni vatan coğrafyasının topraktan yükselen bütün güzel seslerini Türk halk diliyle birleştirmiş; Anadolu Türkçesine o çağlara kadar hiçbir Türkçede görülmemiş bir musiki işlemiştir.
- B) Ey gamlı ülke, taşın toprağın ne bitmez bir sabır ve mukavemet hazinesidir; insan senin göğsünde ya destani bir kahramanlığa erer yahut en ilahî mizaçlı velilerin feragat derecesine varır.
- C) Hem zekânın bu soğukluğunu felsefeye yakıştırdığı için hem de bir hayretin peşinden gelebilecek istihza ve merhamet gibi münasebetsiz duygulara mevzu olmaktan kurtulduğu için ferahladı.
- D) Yalıların çoğu, eski zaman terbiyesi almış, başlarında mahallî, Şarklı ve bizi meçhul bir ilim yaşayan, gönüllerinde bize eski gelen bir âlem taşıyan ve ömürleri hülyalarına uymamış olan ihtiyar hanımlara benzerlerdi.
- E) Biz, yalnız dünyayı değil, kâinatı da bir birlik içinde gören Mevlana ve Yunus Emre gibi iki dâhi şair ve mistik yetiştirmiş bir milletiz.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılan fiilimsi sayısı daha fazladır?

- A) Güzellikler, ruhun ihtiyaçlarını çoğaltarak ve incelterek geçen zamanlar, ruhları genişleterek ölen saatler, dünyanın en güzel fakat hüznü bir köşesi olan Boğaziçi'ne pek yaraşır.
- B) Hunların, Göktürklerin ve dünyayı titreten Cengizlilerin yaşadığı yerlerde adım adım dolaşmak, toprağa uzanıp masmavi göğü seyretmek ve mukaddes sulara girip yıkanmak...
- C) O, ağaçların yapraklarını hiç dökmediği bir ülkedir; kırmızı kiremitli, beyaz badanalı evleri vardır, bu evlerin bahçelerinde her mevsim ayrı çiçekler açar.
- D) Ben onu seyrederken etrafımdaki havanın birdenbire bir yıldız doğmuş gibi altın akislerle perde perde aydınlandığını, bir fikre çok benzeyen bir musiki ile dolduğunu hissetmişim.
- E) Lâkin banisi Süleyman gibi fatih ve zengin bir padişah, o mimara bir şaheser yaratmanın hudutsuz imkânlarını vermeseydi bu eser gene vücut bulmazdı.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil bir arada kullanılmıştır?

- A) Milletimizin en büyük abidesi olan Süleymaniye'de kadehin her cihetten güzel tecellisini görmemek muhaldir.
- B) Adam, kendi memleketinde, kendi dilini söyleyenlerin bu kadar azalmış olmasına kızıyordu.
- C) Bu kedi, tahta masanın üstüne çıkmış; köpeğime durmadan homurdanıyordu.
- D) Acaba bir sazlığın içinden dev kafasını çevirip iri, heybetli bakışlarıyla bizi süzmüş müdür?
- E) Yalın ayaklarıyla tarlada koşup duran çocukları resmetmeye çalışıyordu genç öğretmen.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiilimsi yan cümlecik oluşturmamıştır?

- A) Vazifen, Türk istiklalini ve Türk Cumhuriyeti'ni ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.
- B) Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur.
- C) İstiklal ve cumhuriyete kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler.
- D) İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyen dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır.
- E) İktidara sahip olanlar gaflet ve delalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler.

5. (I) Okyanusların ısınmasına aşırı avlanma, kitlesel turizm ve kirliliğin eklenmesiyle yeryüzünün cennet köşelerinden üzüntü veren haberler gelmeye devam ediyor. (II) Örneğin Avustralya'daki Büyük Set Resifi, gerçekleşen iklim değişikliğiyle yakından ilişkili bu olumsuz etkileri en üst seviyede yaşıyor. (III) Mercan resiflerinin beyazlayarak ölmesi okyanusların iklim değişikliğine gösterdiği en açık tepkilerden biri. (IV) Kızıldeniz'in bir ucundaki Akabe Körfezi'nden gelen haberler ise ümit verici. (V) Körfezin yarı kapalı bir havzada bulunması ve aldığı yıllık yağışın azlığı sayesinde buradaki mercan resifleri çok sağlıklı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde hem isim-fiil hem sıfat-fiil hem de zarf-fiil yer almaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM - 2023 TYT

6. (I) Alçak gönüllülüğün başka bir çeşidi vardır ki kendini yüksek görmekten gelir. (II) Birçok şeyde bilgisizliğimizi kabul ederiz, akıl erdiremediğimiz taraflar olduğunu edebimizle açığa vururuz. (III) İsteriz ki bizi dürüst, namuslu adam bilsinler ve başka şeyleri bildiğimizi ileri sürdüğümüz zaman inansınlar bizlere. (IV) Anlaşılmaz şeyleri, mucizeleri uzakta aramaya ne lüzum var? (V) Her gün gördüğümüz şeyler arasında öyle anlaşılmaz gariplikler var ki mucizeler oyuncak kalır onların yanında.

Bu parçada numaralanmış cümlelerdeki fiilimsilerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede isim-fiil, ayrılma hâli eki almıştır.
B) II. cümlede isim ve sıfat göreviyle kullanılan sıfat-fiiller vardır.
C) III. cümledeki sıfat-fiil, zaman zarfı göreviyle kullanılan yan cümlecğin içinde yer almıştır.
D) IV. cümlede sıfat-fiil, belgisiz zamirin anlamı etkilemiştir.
E) V. cümledeki fiilimsiler, çatı eki almıştır.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tüm fiilimsiler yalın hâldedir?

- A) Biraz dinlenip ben de bir şeyler yapmalıyım dediğini duyunca binmişler tepesine.
B) Durgun sular başıboş bıraktığım sandalı götürmek istiyordu yavaş yavaş.
C) Davete katılanlar arasında bir tanıdığını görmek istiyordu.
D) Kaş yaparken göz çıkarmaya hiç gerek yok, uğraşma artık şununla.
E) Sınavı kazananlara bir belge gönderilmeyeceğini duyurdu Kurum.

8. • Tanrım, nasıl kesildi köpüren, taşan sular?
• Neden coşkun suların sesi gittikçe dindi?
• Sen beni hizmetçi kız diye mi aldın?
• Siz hayat süren leşler, sizi kim diriltecek?

Bu cümlelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Cümlelerin ögesi olmayan sıfat-fiil grubu
B) Soru edatı almış zarf-fiil
C) Özne göreviyle kullanılan sıfat-fiil grubu
D) Durum zarfı olan zarf-fiil
E) Nesne göreviyle kullanılan sıfat-fiil

9. Gece korku vaktidir. Göz artık vazifesini yapamadığı için yanlış şeyler görmeye başlar. Her gölge oyunu, her ot titreyişi, her yaprak kıvıldaışı bir düşman hissini verir. Sinirlerin diken diken olduğu bu karanlık saatlerde hayvanların birçoğu için toplanmaktan, türemekten veya ine çekilip uzanmaktan ve yatmaktan başka yapacak bir iş yoktur. Elektriğin keşfine rağmen medeni şiir vahşi şiir gibi hâlâ gece başlangıcının getirdiği hüzünden ve karanlığın uyandırdığı faciadan bahseder.

Bu parçadaki fiilimsilerin türleri ve sayıları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) İsim-fiil → 5 B) İsim-fiil → 6 C) İsim-fiil → 7
Sıfat-fiil → 5 Sıfat-fiil → 6 Sıfat-fiil → 5
Zarf-fiil → 2 Zarf-fiil → 2 Zarf-fiil → 1
D) İsim-fiil → 4 E) İsim-fiil → 8
Sıfat-fiil → 7 Sıfat-fiil → 7
Zarf-fiil → 1 Zarf-fiil → 3

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil grubu sıfat göreviyle kullanılmıştır?

- A) Ablamın ona çevrilen hayran ve minnettar gözlerinde iri yaşlar vardı.
B) Dilin sosyal bir kurum oluşundan doğan ikinci niteliği, millîliğidir.
C) Şiir, kalpten kalbe geçen bir hadisenin lisan hâlinde tecesselli edisidir.
D) Eylül sonunun bu kapanık gününde dededen kalma bahçenin ağaçları durgundur.
E) Ayakkabıların bağını çözdü, sonra ağır ağır yeniden bağlamaya başladı.

11. Aşağıdakilerden hangisi yüklemi isim-fiille kurulmuş bir isim cümlesidir?

- A) Hele yüz sandal sayıncaya kadar üç sandal geçmesi pek nadirdir.
B) Maksadım, onun bana bilgileriyle tahakküm etmesine meydan vermemektir.
C) Bütün Türkleri birleştirmek, bir tek devlete bağlı kalmak zaruri idi.
D) Onu mukaddes bir emanet olarak kabul etmek ve kullanmak gerekir.
E) Bir faciadır böyle bir âlemde uyanmak, hicranla günden güne yanmalı.

1

ETKEN EYLEM

Gerçek öznesi olan ve yüklemde “-I, -n, -ş” fiilden fiil yapım eki olmayan fiillerdir.

- ✓ **Topladım** tüm cesaretimi.
- ✓ Alaz alaz **yanalım**.

3

DÖNÜŞLÜ EYLEM

Gerçek öznesi olan ve yüklemde “-I, -n,” fiilden fiil yapım ekinden biri olan fiillerdir. Eylemi yapan, yaptığı eylemden yine kendisi etkilenir.

- ✓ Sözlerine çok **kırıldım**.
- ✓ Beş dakikada **giyinmelisin**.

**FİİLDE ÇATI
ÖZNE - YÜKLEM
İLİŞKİSİ****EDİLGEN EYLEM**

Gerçek öznesi olmayan ve yüklemde “-I, -n,” fiilden fiil yapım ekinden biri olan fiillerdir.

- ✓ Sorular **incelendi**.
- ✓ Polislerce araştırma **yapıldı**.

2

İŞTEŞ EYLEM

Gerçek öznesi olan ve yüklemde “-ş” fiilden fiil yapım eki olan ve karşılıklı ya da birlikte yapılma anlamı taşıyan fiillerdir.

- ✓ Olanlara hepimiz **gülüştük**.
- ✓ Onunla yıllardır **mektuplaşıyoruz**.

4

1

GEÇİŞLİ EYLEM

Nesne alabilen eylemlerdir
yani nesneyle yapılabilen
eylemlerdir.

- ✓ Bir yer **bulalım** dünyadan uzak.
- ✓ Seni benden **çaldı** yine hayat.

3

OLDURGAN EYLEM

Geçişsiz bir eyleme “-r, -t, -dır”
eklerinden biri getirilip geçişli
hâle çevrilen eylemlerdir.

- ✓ Uçurtma **uçuruyoruz** birlikte.
- ✓ Babamı **kızdırmış** yine.

**FİLDE ÇATI
NESNE - YÜKLEM
İLİŞKİSİ****GEÇİŞSİZ EYLEM**

Nesne alamayan, nesnesiz yapılan
eylemlerdir.

- ✓ Yorgunluktan hemen **uyumuş**.
- ✓ Dolaptaki kahve **bitmiş** yine.

ETTİRGEN EYLEM

Geçişli bir eyleme “-r, -t, -dır”
eklerinden en az birinin getirilip
eylemin geçişliliğın artırıldığı
eylemlerdir.

- ✓ Annem evi **temizletti**.
- ✓ Yapamadığım soruları **çözdürdüm**.

2

4

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 35

Fiilde Çatı, Özne - Yüklem İlişkisi

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde edilgen çatılı bir eylem kullanılmamıştır?

- A) Büyük şehirlerden gelen hediyelerle köy çocukları sevindi.
- B) Başarılı personellere verilmek üzere plaket hazırlatılıyor.
- C) Barış Manço'nun şarkıları unutulmadı, hâlâ dilden dile söyleniyor.
- D) Kaçak binalar belediye ekipleri tarafından yıkılıyor.
- E) Yüzlerce insanı mağdur eden çete üyeleri her yerde aranıyor.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin özne - yüklem ilişkisine göre, farklı bir çatı özelliği vardır?

- A) Arkadaşlarına görünmemek için ağacın arkasında saklanıyor.
- B) Dayımız nerede olursa olsun başköşeye kurulurdu.
- C) Türkiye'ye göç edenler hayata yeniden tutundu.
- D) Aşağıdan, yukarıdan yolun sonu görünüyor.
- E) Yarınki toplantıda yönetim kurulu üyelerimiz de aramıza katılacak.

3. Aşağıdaki cümlelerin çatı özellikleri özne - yüklem ilişkisine göre eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Okullardaki yüz yüze eğitime bir süre daha ara verildi.
- B) Tüm uğraşlarıma rağmen beni yetkili biriyle görüşmeyi başaramadım.
- C) Türkiye büyük bir hızla aşılanmaya devam ediyor.
- D) Evlerinden dışarıya çıkamayan insanlar artık bunalıyor.
- E) Maskeler eczaneler tarafından ücretsiz dağıtılıyor.

KONSEPT BİLGİ

Geçişsiz - etken fiil, edilgen fiille dönüştüğünde cümlede özne bulunmaz.

4. Aşağıdakilerin hangisinde bu "Konsept Bilgi"nin örneği vardır?

- A) İstanbul'da Bizans Dönemi'ne ait yeni kalıntılar bulundu.
- B) Uzun bir yolculuktan sonra konser alanına varıldı.
- C) Arabanın çürüyen parçaları tek tek yenilendi.
- D) Yeni sezonun fikstürü federasyonca belirleniyor.
- E) Bugün şehrimizde yarı maraton heyecanı yaşandı.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde edilgen çatılı bir yan cümlecik kullanılmıştır?

- A) Akşamdan hazırlayıp ütlediği giysilerini valizine yerleştirdi.
- B) Düşün için özenle hazırlanan yemekler enfes kokuyordu.
- C) Yemekler yendi, çaylar içildi ve kız isteme faslına geçildi.
- D) Uzun süre sırada bekledim ama maç biletini alamadım.
- E) Tüm davetlilerin yeri tek tek ayarlandı.

KONSEPT BİLGİ

Edilgen çatılı cümlelerde işi yapan belirli hâle getirilebilir ve buna örtülü özne denir.

6. Aşağıdakilerin hangisinde örtülü özne örneği vardır?

- A) İndirime giren teknolojik ürünler kapış kapış alındı.
- B) Salgın nedeniyle tüm müsabakalar seyircisiz oynanıyor.
- C) Ramazan boyunca belediye tarafından çorba dağıtıldı.
- D) Kredi hizmetleri için müşterilere danışman yönlendiriliyor.
- E) Her günün sonunda yoklamalar alınır ve velilere iletilir.

KONSEPT BİLGİ

Çatı incelemesi yapılırken hem eklere hem de anlama bakılmalıdır.

7. Aşağıdakilerin hangisinde birden fazla etken fiil kullanılmıştır?

- A) İşe zamanında yetişemezsem bittik demektir.
- B) Seni arıyorsa kesin seninle bir işi vardır.
- C) Yine zam yapılırsa artık bu ürünü kullanmayacağım.
- D) Uzun uzun bakıştılar ve kararı birlikte onayladılar.
- E) Tam derslere başlamıştık ki çevrim içi eğitime geçildi.

KONSEPT BİLGİ

İsteş çatılı eylemler, karşılıklı ya da birlikte yapılma anlamı taşır.

8. Aşağıdaki cümlelerde yer alan isteş fiillerden hangisi diğerlerinden farklı bir anlam ilişkisi oluşturmuştur?

- A) Buluşma günü ve saatini kararlaştırmak için akşam ararız.
- B) Çiçek açan ağaçlarda kuşlar neşeyle ötüşüyor.
- C) Ekmek büfelerinin önünde insanlar sessizce bekliyor.
- D) Çitleri aşan hayvanlar sağa sola kaçıyor.
- E) İşe yetişmek isteyen çalışanlar zar zor dolmuşa tikiyor.

9. I. Bu konu, yanlış biliniyor.
II. Hep bana takılıyorsun.
III. Daha önce karşılaşmıştık.
IV. Karlar iyice eridi.

Bu cümleler “etken, edilgen, dönüşlü, isteş” olarak sıralandığında doğru sıralama aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I – III – II – IV B) II – IV – I – III C) IV – I – II – III
D) I – II – III – IV E) III – I – IV – II

KONSEPT BİLGİ

Yüklemi fiil olmayan cümlelerde çatı incelemesi yapılamaz.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çatı özelliği aranmaz?

- A) Komutan, askerleri denetledikten sonra nöbet yerlerine gönderdi.
- B) Çocuklarını okutmak için dur durak bilmeden çalışıp durmuş.
- C) Tablo beklenenden daha yüksek bir fiyata alıcı buldu.
- D) Bu haftaki sınav gerçekten aşırı derecede zormuş.
- E) Düğünde gelinle damada bol bol altın takıldı.

11. Aşağıdaki cümlelerden hangisi özne - yüklem ilişkisine göre diğerlerinden farklı bir çatıya sahiptir?

- A) İspanya dönüşü üç futbolcumuzda virüs tespit edildi.
- B) Depremden zarar gören binalar belediye ekiplerince yıkıldı.
- C) Zanlılar Emniyet Müdürlüğünde gözaltında tutuluyor.
- D) Belediye Başkanımız davet sonrasında aramıza katılacak.
- E) Boğaz’da karaya oturan gemi uzun uğraşlar sonunda kurtarıldı.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne hem işi yapan hem de işten etkilenen durumundadır?

- A) Ablam her sınav öncesi ders çalışmak için odasına kapanırdı.
- B) Hakını yiyen kim olursa olsun onunla hiç çekinmeden atışırdı.
- C) Boyanması gereken binanın önünde iskeleler kuruluyordu özenle.
- D) Beni iki dakika konuşturmadı, hiç durmadan kendi anlattı.
- E) Olay polisler tarafından tüm ayrıntılarıyla soruşturuluyor.

KONSEPT BİLGİ

Fiil türündeki yüklemelerin cümlede bir varlığı etkileyip etkilememeye durumu nesne-yüklem ilişkisi olarak adlandırılır ve bu ilişki; geçişli, geçişsiz, ettirgen ve oldurgan şeklinde sınıflandırılır.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi geçişli bir fiildir?

- A) Kuzenimin gün boyunca televizyon başında kalmasını bir türlü anlayamıyordum.
- B) Uzun yıllardır görüşemediğim lise arkadaşlarımla bir kafe saatlerce oturmuştuk.
- C) Yetiştirmem gereken proje için günlerdir uykusuzluk çektikten sonra kanepede uyuyakalmışım.
- D) Babam arsaların satışı için ona danışmadığımız için çok sinirlenmişti.
- E) Arkadaşım ile buluşmak için marketin önünde beklerken karşı kaldırımdaki adam bana dakikalarca baktı.

KONSEPT BİLGİ

Geçişli eylem, yüklem görevindeki bir fiilin nesne alabilmesidir. Bu tür yüklemelerin olduğu cümlelerde nesne kullanmak zorunda değildir. Fiilin nesne almadığını anlamak için fiile “onu” ya da “bir şeyi” sözcüklerini getirmek yeterlidir. Bu sözcüklerle fiil, anlamlı bir şekilde okunabiliyorsa geçişlidir.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylem geçişli olduğu hâlde cümlede nesne kullanılmamıştır?

- A) Son olaylardan sonra köyün girişinde askerler yolu kesmişler.
- B) Bir gün içinde başıma ne iş gelirse gelsin mutlaka bir saat kadar okurum.
- C) Yoksa bana söz verdiğiniz gibi tatile mi gideceğiz hep beraber?
- D) Makasın nerede olduğunu sorduğumuzdan beri Aydan kaybettiği makası arıyordu.
- E) Son günlerde de nedense her şeyi taksite bağladılar.

KONSEPT BİLGİ

Geçişsiz eylem, yüklem görevindeki bir fiilin nesne alamamasıdır. Fiilin nesne alıp almadığını anlamak için fiile “onu” ya da “bir şeyi” sözcüklerini getirmek yeterlidir. Bu sözcüklerle fiil, anlamlı bir şekilde okunamıyorsa geçişsizdir.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi geçişsiz bir fiildir?

- A) Ben bunları yazarken annem kanepede uyukluyordu.
- B) Ben bu filmi ilk defa lise birinci sınıftayken seyrettim.
- C) Önceki senelerden birinde mezun ettiğimiz öğrencilerden birini sokakta gördüm.
- D) Sana başımdan geçenleri biri bir anlatacağım.
- E) Günün birinde sen beni mutlaka anlayacaksın.

KONSEPT BİLGİ

Bazı fiiller cümlelerin anlamına göre geçişli ya da geçişsiz olarak değerlendirilebilir.

4. Aşağıdakilerin hangisinde geçişsiz bir fiil kullanılmıştır?

- A) Türkiye atletizmde hayli gelişme gösterdi, artık bazı atletlerimiz 100 m'yi 10 saniye altında koşuyor.
- B) Ne yazık ki annem kart şifresini üç kez üst üste yanlış girdi.
- C) Bundan yaklaşık dört yıl önce bizim eve girip yeni aldığımız televizyonu çalmıştı hırsızlar.
- D) Markete çok değişik bir maskeyle yaşlı bir adam girmişti.
- E) Ana ödev olarak verilen küçük bir romanı bir gecede okumuştum.

KONSEPT BİLGİ

Ettirgen fiiller, geçişli bir fiile “-r, -t, -dir” eklerinin getirilmesiyle yani geçişli fiillerin geçişlilik derecesinin artırılmasıyla oluşur. Ettirgen fiillerin anlamında çoğunlukla işi başkasına yaptırma anlamı vardır.

5. Aşağıdakilerin hangisinde ettirgen bir fiile yer verilmiştir?

- A) Beni herkesin içinde sıkıştırmış, çok kötü gücendirmişti.
- B) Betül, Doğa'ya iki sayfa yazıyı bir saatten fazla bir zamanda yazdırmıştı.
- C) Akılsız başın cezasını ayaklar çekermiş, derler atalarımız.
- D) Marketten aldığım içecekleri üç saattir soğutuyorum ama bir türlü soğumadı içecekler.
- E) Er geç sen de yemek pişirebileceksin, ağlama artık.

6. Aşağıdaki cümlelerin yüklemelerden hangisinde nesne-yüklem ilişkisi bakımından ötekilerden farklı bir fiil kullanılmıştır?

- A) Nerede gezdiğini bilemiyorum.
- B) Televizyon programları insanlara yol göstermelidir.
- C) Dededen kalma yaşlı duvar saati bire beş kalayı gösteriyordu.
- D) Olay anında sanki bir kâbus yaşıyorum sandım.
- E) Yaşanan tüm bu olumsuzluklar onu bir hayli etkilemişti.

- 7.** I. Cenk hastalanınca Ankara'da bulamadığımız ilacı uçakla getirtmiştik.
 II. Müdür, Arda'nın yaş günü için alınan pastanın tüm dö-küntülerini ona temizletmişti.
 III. Kemal Hoca MSÜ sınavı başvurularının yarın başlayacağını tüm öğrencilere duyurdu.
 IV. Fatih, Demir'in uzayan saçlarını bizim Mustafa'ya kestirmişti nihayet.
 V. Öğretmen son on beş dakikada tüm soruları sadece iki arkadaşımıza çözdürmüştü.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde fiil işi başkasına yaptırma anlamı taşımamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

KONSEPT BİLGİ

Oldurgan fiiller, geçişsiz bir fiile “-r, -t, -dir” eklerinin getirilmesiyle yani geçişsiz fiillerin geçişli yapılmasıyla oluşur.

8. Aşağıdakilerin hangisinde oldurgan çatılı bir eylem kullanılmamıştır?

- A) Onu ne zaman görsem yanıma oturturdum.
- B) Yeni aldığım uçurtmayı en sonunda uçurdum.
- C) Kötü günlere karşı cüzdanımızda üç beş kuruş para barındırırdık.
- D) Karlı havada buzlu yol nedeniyle arabayı kaydırıldı.
- E) Bana kitap okumayı Türkçe öğretmenim sevdirdi.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi oldurgan çatılı bir fiildir?

- A) Çocuklar bugün beni gerçekten çok kızdırdılar.
- B) Geçen hafta hep birlikte Çanakkale'ye gidildi.
- C) Tahtaya kocaman bir Türkiye haritası çizdirdi.
- D) Kazananların listesi fakültenin ön kapısına astırılmış.
- E) Yemeklerin parasını her zaman bana ödetirlerdi.

- 10.** I. Sizinle uzun zamandır görüşmek istediğim bir konuyu görüşebilir miyiz? (Geçişli fiil)
 II. Uzun süreden beri onu arayıp sormadığımız için gece boyu bize dokundurdu. (Oldurgan fiil)
 III. Foseptik çukuruna düşen küçük köpeği iki saatlik çabanın sonunda kurtarmışlardı. (Ettirgen fiil)
 IV. Merak etmemeniz gereken bir şey varsa o da bu işi hal-letmeye baş koydum. (Geçişsiz fiil)
 V. Bugünlerde bir türlü kendime gelemiyordum. (Geçişsiz fiil)

Numaralanmış cümlelerin hangisinde kullanılan fiilin çatı özelliği ayraç içindeki ifadeyle uyumlamamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 37

Fiilde Çatı - Karma

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çatı özelliği aranmaz?

- A) Bu konudaki düşüncelerimi sizlere daha önce de ifade etmiştim.
- B) Yardım etmek, her ne pahasına olursa olsun ihtiyacı olana istediğini vermeye çalışmaktır.
- C) Bu akşam babamla maç izlemeye gitmeye karar verdik.
- D) Sevdiği işi yapmak için yıllardır çalıştığı kurumdan bir sabah ayrılıverdi.
- E) Londra'ya gittiğimiz zaman gerçekten çok eğlenmiştik.

2. Aşağıdakilerin hangisinde birinci cümlede geçişsiz olan eylem ikinci cümlede geçişlidir?

- A) Kullanılmayan yolda arabamız hızla ilerliyordu.
Yeni yaptığı icatla mesleğinde epeyce ilerledi.
- B) Zaman zaman tuhaf görünümlü adamlar gelirdi buraya.
Önümüzdeki hafta yeğenim ziyaret için bize gelecek.
- C) Yazarın son kitabı piyasaya yarın çıkacaktı.
Yaşlı adam beklenmedik bir şekilde merdivenleri yürüyerek çıktı.
- D) Yılların hasretiyle babasına sarıldı çocukcağız.
Şehrin her tarafı düşman askerlerince sarılmış.
- E) Yemek yerken yan masadakilerle bir süre baktık.
İki küskün göz ucuyla da olsa baktılar bir an.

3. I. Bütün köy meydanı yarınki düğün için hazırlandı.
II. Bilgisayarın ekranı ikinci tamirden sonra yine arızalandı.
III. Resim çerçevesi yere düşünce parçalandı.
IV. Tarladaki buğdaylar erkenden biçildi.
V. Seymenler Parkı'ndaki çöpler öğrenciler tarafından toplandı.

Numaralanmış cümlelerin hangi ikisindeki fiiller, özne-yüklem ilişkisi yönünden diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Eser seher yeli sabaha yakın
I
Nazlı yâri uykudan uyandırmayın sakın
II
Açılmış gerdanı benlere bakın
III
Düşünde ne görür ne sorar seher yeli
IV V

Numaralanmış eylemlerden hangileri nesne-yüklem ilişkisi yönünden özdeştir?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve IV
D) II ve V E) III ve V

5. “AVM'deki mağazalar saat 21.00'den sonra hepten kapatıldı.”

Bu cümlenin yüklemi ile aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi çatı yönünden özdeştir?

- A) Çocuk yemeğini bitirdikten sonra arkadaşının kine sulandı.
B) İki adam, binanın etrafında dolanıyordu.
C) Viraja hızlı giren kamyon bir anda devrildi.
D) Bu olayın tüm sorumluluğunu ben üstleniyorum.
E) Disiplini bozan görevliler, geçen hafta sürüldü.

6. (I) Bir bilge, yıllardır hiç ayrılmadığı bir ağaç kovuğunda yaşardı. (II) Yanına halktan başkasını kabul etmezdi. (III) Bu yüzden kral, üstüne sade elbiseler giyip kendisini halktan biri gibi gösterip yola düştü. (IV) Bilgenin kovuğuna yaklaştıklarında atından inip muhafızını da geride bırakarak yola devam etti. (V) Kral yaklaşırken bilge, kovuğunun önüne çiçek tarlaları kazıyordu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangi ikisi nesne-yüklem ilişkisi yönüyle diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) II ve V E) III ve V

7. (I) Şimdi Taksim ilk Yardım Hastanesinde Kulak Burun Boğaz klinik şefi olan Doktor İsmail Kürekçi yaklaşık on beş yıl önce bir yıllık eğitim için Japonya'ya gitmişti. (II) Geldiğinde Japonya'dan çok söz etti. (III) Japonya'yı ve Japonları anlata anlata bitiremiyordu. (IV) Tıp alanında da çok ileri olduklarını anlatıyordu. (V) O zengin ülkenin insanların evlerini anlatırken şaşkınlığı gözlerinden okunuyordu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede geçişli bir fiil kullanılmıştır.
B) II. cümlede geçişsiz fiile yer verilmiştir.
C) III. cümlede yüklemi oldurgan çatılı bir eylemdir.
D) IV. cümlede yüklemi ettirgen çatılı bir eylemdir.
E) V. cümlede edilgen çatılı bir eylem kullanılmıştır.

8. Arkadaşlar birkaç kitap getirdi. Kitaplardan biri Türkçeye yeni çevrilmişti. Birini bir arkadaşına yazdırmışlardı. O arkadaşla üniversiteden tanışıyorlardı. Güncel olayları konu alan üçüncü kitap beni çok güldürmüştü.

Bu parçada numaralanmış eylemlerin hangisinin çatı özelliği aşağıda yanlış verilmiştir?

- A) I. Geçişli
B) II. Dönüşlü
C) III. Ettirgen
D) IV. İşteş
E) V. Oldurgan

9. Bugün okullar açıldı. Yeni öğrencilerle tanıştık. Derslere büyük bir istekle başladık. İlk konuyu sınıfın tamamının katılımıyla işledik. Öğrencilerin hepsi yaz tatilinden gelmenin dinlemişliği ve yeni bir okula başlamanın heyecanı ile derse katıldı.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinin örneği yoktur?

- A) Dönüşlü fiil
B) Edilgen fiil
C) İşteş fiil
D) Ettirgen fiil
E) Geçişsiz fiil

10. Kitap adamı beslemezse şişirir, bilgilerin yağıyla şişmanlatır. Ayaklı kütüphane denen adamlar, manevi bünyelerinde fikirden ziyade saman bulunan yaratıklardır, ilmin şişmanlarıdır.

Bu parçadaki yüklem görevindeki fiillerin nesne-yüklem bakımından özdeşi aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Herkes, bir ağızdan çevreyi kirletmenin zararlarından bahsediyor ve milleti bu konuda uyarıyor.
B) Böyleleri okumuş olabilirler, ne kadar okumuş olursa olsunlar terbiye görmüş sayılmazlar.
C) Her vakit başka eserler okuyanlar, iki üç günde bir dostlarını, evlerini, vatanlarını değiştiren insanlara benzemezler mi?
D) Mutlu olmak isteniyorsa geçmişin tozlu sayfaları karıştırılmalıdır.
E) Her hafta başka bir maceranın ateşiyle tutuşan kalemi, zekâ ışığında ısıtılmış şiirler oluşturuyordu kendisine.

11. I. Geçenlerde arkadaşımın verdiği bir seminere katıldım; arkadaşım, seminerde insanların bir konuya nasıl odaklandığını anlatıyordu.
II. Sinemaya sensiz gideceğiz deyince çok alınmıştı ve ablası ve kuzenlerine küsmüştü.

Numaralanmış cümlelerle ilgili

- I. Dönüşlü fiile yer verilmiştir.
II. Ettirgen fiil vardır.
III. Geçişli fiil vardır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) Yalnız II
E) I ve III

12. Aşağıda verilen cümlelerde kullanılan fiillerden hangisi karşısında ayraç içinde verilen çatı özelliğiyle uyuzmaz?

- A) Mavi gökyüzü yavaş yavaş açılıyor. (Dönüşlü)
B) Üniversiteyi kazanamadığına çok üzüldüm. (Dönüşlü)
C) Öğretmen, sınavı beş dakika önce bitirdi. (Oldurgan)
D) Bu yıl tüm arkadaşlarımı ziyaret etmek istiyorum. (Geçişli)
E) En nihayetinde doğru düzgün bir işe giriştim bakalım. (İşteş)

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 38

Fiilde Çatı - Karma

1. (I) Sabaha kadar yağan kar yüzünden kapanan dar yollar kürendi. (II) Paltomu giyip vakit kaybetmeden dışarı çıktım. (III) Soğuk hava, o anda yanaklarımı ateş gibi yaktı. (IV) Yarı kürenmiş yollardan, az karlı tepelerden yürüyerek küçük bir çamlığa ulaştım. (V) Ağaçlar, hiç kırıltısız bir şekilde mermerden yapılmış gibi duruyordu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinin yüklemi nesne-yüklem ilişkisine göre farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde çatı özelliği aranmaz?

- A) Ilık bir su gibidir içimde yalnızlığım
Yalnızlığım, ruhumda uzak bir ses gibidir
- B) Hey göklere duman durmuş dağlar hey
Değirmenin üstü her gün yel olmaz
- C) Sevgimi unutmak için seyredirim bir tabloyu
Ki ne kadar dalsa ruhum yeniden döner geriye
- D) Topraktan mı çıktı yarı toprak bir yaratık
Gökten mi indi yarı gök bir kartal
- E) Dalgınlığımla hareketlerini seçemiyorum
Varlığının altın kafiyesini arıyorken ben

3. “Gerekli açıklama, yetkililer tarafından birazdan yapılacaktır.”

Bu cümleyle özne-yüklem ilişkisi bakımından özdeş olan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gökyüzünde döner bir kartal insanların acizliğine bakarak.
- B) Her ne dediysem tam tersini yapmış kardeşim.
- C) Kuşlar, kapıma bıraktı sende bulamadığım mutluluğu.
- D) Onca yaşananandan sonra tam zamanında hayata tutundu.
- E) Herkesi heyecanlandıran projenin tanıtımı, şirkette yapıldı.

4. Geçişsiz eylemlerin edilgen yapıldığı cümlelerde sözde özne de gerçek özne de bulunmaz.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi bu duruma örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yarım saat içinde dağın zirvesine çıkıldı.
- B) Olup biten her şeyi öğrendiğini söyledi bana.
- C) Bu masal kitabı çocukların gelişimine ciddi katkı sunacaktır.
- D) Hata yaptığını çok geç fark etti büyük amcam.
- E) Evleri çok geniş olmasına rağmen oldukça eskiydi.

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde dönüşlü çatılı bir eylem vardır?

- A) Durun, durun! Bir dünya iniyor tepemizden
Çatırtılar geliyor karanlık kubbemizden
- B) En uzak bildiğim insanlar da sevindi hâlime
Biter bu günler, geçer elbet huzur elime
- C) Hep bu ayak sesleri, hep bu ayak sesleri
Dolaşılıyor dışarıda gün batışından beri
- D) Akmayan yaşlarla sıcacık yüzün
Yavrum, bugün seni pek üzgün gördüm
- E) Kaç mevsim bekleyeyim daha kapıda
Ayağımda zincir, boynumda kement

6. I. Konsere onu çağırmadığımızı öğrenince bize çok kırılmış.
II. Değerli olan her şeyini kimsesiz insanlara dağıtmış.
III. Bize hiç beklemediğimiz harika bir teklif sunuldu.
IV. Ünlü oyuncu, gelen tepkiler üzerine bir açıklama yaptı.
V. İki aile de bu konuşmalardan dolayı oldukça gerildi.

Numaralanmış cümleler özne-yüklem ilişkisi bakımından eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi çatısı bakımından ayraç () içerisinde verilen açıklamayla uyuşmaktadır?

- A) Korkusundan ayağa kalkamayan köpeğe su içirdi. (ettirgen fiil)
- B) Babasından miras kalan şirketi bir yılda batırmış. (oldurgan fiil)
- C) Gölgen bir nur işledi güneşe vardığı gün. (geçişli fiil)
- D) Rüzgârların en ferahlatıcısı senden esiyor. (geçişsiz fiil)
- E) Bu diyarda derman olunur nice derde. (dönüşlü fiil)

8. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde fiil geçişli olduğu hâlde nesne almamıştır?

- A) Evi karış karış aradım ama bir türlü bulamadım.
- B) Sorumluluğunun farkına bir an önce varmalısın.
- C) Bu kurumdan yaklaşık iki yıldır burs alıyorum.
- D) Organik ürünleri tüketmeye gayret ediyoruz.
- E) Nasıl bir belanın içine düştüğümüzü çok sonra anladık.

9. Caddeden sokaklara doğru sesler elendi
Pencereler kapandı, kapılar sürmelendi
Bir kömür dumanıyla tütsülendi akşamlar
Gurbete düşmüşlerin başına çöktü damlar
Son yolcunun gömüldü yolda son adımları
Bekçi sert bir vuruşla kırdı kaldırımları

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Etken fiil
- B) Edilgen fiil
- C) Geçişli fiil
- D) Dönüşlü fiil
- E) Geçişsiz fiil

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemin birlikte yapıldığı anlamı vardır?

- A) Bir aksilik olmazsa kütüphanenin önünde 11.00'de buluşuruz.
- B) Nereden geldiği belli olmayan o sesle insanlar sağa sola kaçıştı.
- C) İki güçlü rakip, dakikalarca keskin gözlerle bakıştı.
- D) Ünlü şarkıcılar, yanlış anlaşılma yüzünden yine tartıştı.
- E) Yıllardır küs olan kardeşler, ağlayarak kucaklaştılar.

KONSEPT BİLGİ

Ettirgen ve oldurgan fiiller, geçişli fiil kabul edilir.

11. “Kendi dinginliğinde dinlenmeyen insan, bir zaman sonra kendini yitirir.”

Aşağıdakilerden hangisi çatı bakımından bu cümleyle özdeşdir?

- A) Umudu öldürüp nefreti dikmek isteyenlerden uzak durdum.
- B) Kitapsız, çiçeksiz, hayvansız ve vicdansız yaşayamam.
- C) Kimi zaman doğrunun ve yanlışın ötesinde bir yolu izledim.
- D) Üniversiteden mezun olur olmaz iş hayatına atıldı.
- E) Yeni yapılacak okul için ön protokol hazırlandı.

12. Aşağıdaki dizelerin hangisinde sözde özne kullanılmıştır?

- A) Ömrüm öyle esrarlı geçecek ses vermeden
- B) Görmedim tunç yüzünde böylesine geceler
- C) Bir gemi yanaştı Samsun’a sabaha karşı
- D) Gerilir zorlu bir yay oku fırlatmak için
- E) Babalar evlerine mahcup döndü her akşam

1

2

3

4

5

6

7

8

9

1. Aşağıdakilerin hangisinde geçişlilik derecesi artırılmış bir etken fiil vardır?

A) Kış için damda biber kurutuyor.
 B) Ne kadar bağırsa da sınıfı susturamadı.
 C) İşi çıkınca dükkânı erkenden kapatmış.
 D) Personeli yarım saat bile dinlendirmiyor.
 E) Her sözülle arkadaşlarını güldürüyor.

2. Aşağıdaki cümlelerde yer alan fiillerden hangisi çatısı yönünden farklıdır?

A) Gün doğmayabilir bir daha.
 B) Yemyeşil oluvermiş ağaçlar.
 C) Odadan odaya dolaşıp duruyor.
 D) Ova, sonsuzluğun içinde kendini unutmuş.
 E) Bakakalmış ardından güneş.

3. Dünyalar vardır, düşünemezsiniz

Çiçekler gürültüyle açar

Gürültüyle çıkar duman topraktan

Bu dizelerdeki fiillerin nesne - yüklem ilişkisine göre çatısı sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Geçişli, geçişsiz, geçişsiz
 B) Geçişsiz, geçişsiz, geçişsiz
 C) Geçişsiz, geçişli, geçişsiz
 D) Geçişli, geçişli, geçişsiz
 E) Geçişsiz, geçişsiz, geçişli

4. Şimdi tarlalarda güneş vardır

Karlar donmuştur otların uçlarında

Artık akşamları dinlenemem

Başım avuçlarımda

İçi korku dolu kış gecesi

Hiç yatağın yok mu sıcak

Dağları doldurdun kır çiçeği

Hangi rüzgârlar seni koklayacak

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

A) Geçişsiz fiil B) Etken fiil C) Ettirgen fiil
 D) Oldurgan fiil E) Geçişli fiil

5. Aşağıdaki cümleler özne-yüklem ilişkisine göre eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Sığmıyor başıboş gönlüm şu beton yığınlarına.
 B) Eğlenceye düşkünler, zamanlarını hep burada geçirir.
 C) Ondan daha heyecanlısına hiçbir yerde rastlanmamıştır.
 D) O dönemde toplumsal şiirin rüzgârına kapılmıştım.
 E) Mülakata girecek adaylar kapıya dönük oturtuldu.

6. Fiiller nesne - yüklem ve özne - yüklem ilişkisine göre farklı çatı ekleri alır.

Aşağıdakilerin hangisinde iki tür çatı ekini de alan bir fiil vardır?

A) Mahalledeki çocuklar harçlık dağıtılarak sevindirildi.
 B) İş yerini saatinden önce asla kapattırmaz.
 C) Akşam iş çıkışında yollar tıkanmıştır.
 D) Yasaklanan kitap tüm bayilerden toplandı.
 E) Sınav soruları TV’de tek tek çözüldü.

7. Aşağıdakilerin hangisi sözde öznesi olmayan edilgen çatılı bir cümledir?

- A) Eğitim ücretlerindeki KDV oranı düşürüldü.
- B) Okulun bahçesindeki çöpler öğrenciler tarafından toplandı.
- C) Yoğun kar yağışı sonucu yollar kapandı.
- D) Oyuncuların rahatsızlığından dolayı çekimlere ara verildi.
- E) Alınan önlemler sonucu doların düşmesi bekleniyor.

8. “Geçişli fiil içeren cümlelerde nesne bulunmayabilir.”

Aşağıdakilerin hangisinde bunun örneği vardır?

- A) Doğruyu anlatmak için ne dedimse dinlemedi.
- B) Sonu gelmez mutluluklar yaşayacağımızı biliyorum.
- C) Çözemediği soruları keser ve öğretmenine çözdürürdü.
- D) Gece karanlığında odada tek başına korkardı.
- E) Sınav sorularını bu hafta hazırlayacağını söyledi.

9. “Bir sabah süvarilerimizin şehre girdikleri işitildi ve Hacı Arif Efendi’nin mahpus bulunduğu karakolun kapıları kendiliğinden açılıverdi. Lakin Arif Efendi, sokağa çıktığı zaman etrafında kendisiyle hapsedilenlerden başka kimseyi göremedi.”

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Dönüşlü fiil
- B) Edilgen fiil
- C) Geçişsiz fiil
- D) Geçişli fiil
- E) Oldurgan fiil

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi özne-yüklem ilişkisine göre farklıdır?

- A) Tren, Sincan durağında bekliyordu.
- B) Yavaş yavaş ortalık ağarıyordu.
- C) Büyük bir atiklikle çocuğu kolundan yakaladı.
- D) Mıhlama tabii ki mısır unuyla yapılır.
- E) Yüzlerinde hüzünlü bir şeyler belirliyordu.

11. Aşağıdakilerin hangisinde daha fazla geçişli fiil vardır?

- A) Bir zaman gelmiş ki mahallenin bekçisi kapıyı vurup sunuz, bu kadarı da fazla diyecek olmuş.
- B) Ben zaten onu öylesine severdim ki onu ya göklerin ya denizin koynundan doğmuş sanırdım.
- C) Öyle bir sessizliğe daldılar ki düşündüklerimi işitecekler diye korktum.
- D) Son sözlerini söylerken hissetti ki genç kız yüzünü kendisine doğru çeviriyor ve ürkek gözleriyle gözlerinin içine bakıyor.
- E) Zannederdim ki başka bir mektepte bunu yapsam ya hapseder ya da beni sürerlerdi.

12. Aşağıdakilerin hangisinde nesne alamayan bir fiil aldığı ekle nesne alabilir hâle getirilmiştir?

- A) Kapının yanında oturmuş kolonya ikram ediyordu.
- B) Ekmeğin dörtte birini yanındakine uzattı.
- C) İşinde usta insanlarla bir arada çalışıyor.
- D) Avuçlarıma toz doldurarak yüzüne serperdim.
- E) Yaralıları sedyeyle öteki tarafa taşıdılar.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 40

Fiil, Fiilimsi, Fiilde Çatı - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

1. (I) Çocuğun gelişiminde amaç, 24 saat çocukla ilgilenmek ve yanında olmak değildir. (II) Önemli olan çocuğun sadece kendisine ait ve annesinin de kendisiyle ilgilendiği zaman parçasını bilmesi ve bundan yararlanmasıdır. (III) Şöyle ki işten gelen annenin bütün işleri dışında çocuğa özel olarak onun istediği herhangi bir faaliyeti beraber paylaşabileceği bir zaman dilimi ayırması gereklidir. (IV) Burada önemli olan çocuğun kendisi ile ilgilenildiğini hissetmesi yani ilgi doyumunu yakalayabilmesidir. (V) Bu da çocuğun kişilik gelişimini olumlu yönde etkileyecektir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde üç farklı türde eylemsi kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. I. İyi konuşan biri olmak için, iyi dinleyen biri olmak gerekir. Charles Northam'ın dediği gibi "İlgi görmek için ilgileniniz." Başkalarına da kendinden bahsetme imkânı veriniz. II. Konuştuğunuz kişinin kendisi ile daha fazla ilgili olduğunu unutmayın. Afrika'da açlıktan yüz bin kişinin ölmesi, kimse için ağrıyan bir diştten daha önemli değildir. Boynundaki çiban, insanı Amerika'daki tayfundan daha çok ilgilendirir.

Numaralanmış parçalarla ilgili

- I. Adlaşmış sıfat-fiil vardır.
II. Oldurgan fiil kullanılmıştır.
III. Birden fazla çekimli fiil vardır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) Yalnız III

3. Herkes tarafından sevilme istiyorsanız karşınızdaki insanı dinleyerek ona kendisinden bahsetme imkânı verin; böylece sevilen, sayılan bir insan olabilirsiniz.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Fiilimsi türlerinin üçünün de örneği vardır.
B) Çatı ekinden sonra fiilimsi eki almış sözcük vardır.
C) İstek kipiyle çekimlenmiş fiil kullanılmıştır.
D) Geniş zaman çekimine girmiş birleşik bir fiil kullanılmıştır.
E) Cümlede kullanılan bütün fiiller etken çatılıdır.

4. (I) Teknoloji, tüm insanların beklediği şeydi; teknoloji yaşamımıza girecek ve hepimizin yaşamı değişecekti. (II) Artık yazılarımızı elle değil bilgisayarla yazacaktık. (III) Yazdığımız yazıları onlarca klasöre değil, çok az yer kaplayan disketlere yerleştirecek; yeni robotlar üretecek ve insanların yaptığı her şeyi onlara yaptıracaktık. (IV) Evet, yaptık ve insanlık, teknolojinin bize sunduğu tüm meyvelerden yararlandı fakat bize cazip görünen bu teknolojinin hiç hesaba katmadığımız bir yanı vardı. (V) Bunu da II. Dünya Savaşı'nda herkes gördü ve insanlık teknolojiye yenildi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) I. cümledeki yüklem etken ve geçişsiz çatılı fiillerdir.
B) II. cümlede birleşik çekimli türemiş bir fiil kullanılmıştır.
C) III. cümlede hem oldurgan hem de ettirgen çatılı türemiş fiiller vardır.
D) IV. cümledeki yüklem basit çekimli fiillerdir.
E) V. cümledeki yüklem etken ve geçişli çatılı fiillerdir.

5. Herkes, bir ağızdan çevreyi kirletmenin zararlarından bahsediyor ve milleti bu konuda uyarıyor. "Çevreyi kirletmeyin, gelecek nesillere yaşanacak bir toplum bırakın!" diyor. Ama bilmiyorlar ki her insana gerektiği gibi bir eğitim verilirse zaten bunun önüne geçilmiş olacak.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük isim-fiil eki almış ve isim kökünden türemiştir.
B) II. sözcük yardımcı eylemle oluşan birleşik bir fiildir ve haber kipi almıştır.
C) III. sözcük basit yapılıdır ve 3. tekil kişi emir çekimine girmiştir.
D) IV. sözcük edilgen çatılı ve geniş zamanın koşulu şeklinde çekimlenmiş türemiş bir fiildir.
E) V. sözcük hem çatı eki hem de fiilimsi eki almış birleşik bir sıfat-fiildir.

6. I. Yeni yılla birlikte mutlu olacağını düşünmek, sadece bir yanılısamadır.
II. Zaman içinde, yeninin eskiden ne kadar değerli olduğunu öğreniriz.
III. Kitap aceleye getirilmeden sindire sindire okunmalıdır.
IV. Biliyorsan konuş ibret alsınlar, bilmiyorsan sus ki adam sansınlar.
V. Dedikodu, yalan yanlış bilgi ve çarpıtılmış haberlerin istisnasız bütün gazetelere yayılmasıdır.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) I. cümlelerin yüklemi edilgen çatılı, ek fiil almış bir eylemdir.
B) II. cümlede fiil, sıfat-fiil eki ve iyelik eki alarak adlaşmıştır.
C) III. cümlede birleşik zamanlı fiil kullanılmıştır.
D) IV. cümlede kullanılan tüm fiiller birleşik zamanlı birleşik fiillerdir.
E) V. cümlede kullanılan fiilimsiler sadece tek bir çatı eki almıştır.

7. Bence kitap, bir defalığına okunmak için yazılan ürün değildir. Bazı tanıdıklarım haftada üç dört kitap okuyor. Onlara hayret ediyorum. Kitap, içinde yaşadığımız ev gibi olmalı, vatan gibi olmalı; ona alışmalıyız, bağlanmalıyız; köşesini, bucağını gayet iyi tanımalıyız, her noktasına hatıralarımızla karışmalıyız.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden kaç fiilimsidir?

- A) 4 B) 5 C) 6 D) 7 E) 9

8. Üç boğa çok iyi dosttur ve her zaman birlikte otlamaktadır. I
Aslanın biri günlerdir onları gözlemlemekte fakat boğalar bir- II
birlerinden hiç ayrılmadıkları için onlara saldırmaya cesaret III
edememektedir. Bunun üzerine aslan, onları birbirine düşür- IV
mek için tüm ormanda dedikodular yaymıştır. V

Bu parçadaki numaralanmış eklerden hangisi ek fiil olarak kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Sanatçıya gerçekleri olduğu gibi yansıtacaksın diye bir şart I II III
öne sürülmemiştir. O da bunun farkındadır. IV V

Numaralanmış sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. sözcük sıfat-fiildir.
B) II. sözcük adlaşmış sıfat-fiildir.
C) III. sözcükte zarf-fiil eki vardır.
D) IV. sözcük edilgen çatılı fiildir.
E) V. sözcükte ek fiilin geniş zamanı kullanılmıştır.

10. Şiirin yaşamla ilişkisinin daralmasından rahatsızlık duymayanların yaşamla ilişkisi ortada. Onlar, bu ilişkiyi daraltmakta, sanatçının iç dünyasıyla sınırlamakta, bu iç dünyayı belirleyen dış koşulları eksik veya yanlış algılamakta. Bunların en uç noktasında, yaşamın yerine sanatı koyanlar ve bir şiirde yaşamsal olanı o şiirdeki sözcüklere, imgelere, çağrışımlara indirgeyenler bulunuyor.

Bu parçada çekimli kaç fiile yer verilmiştir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

11. Sönmüşse gönül çeşmesi sel ver kuluna
Rengiyle boyasın diye gül ver kuluna
Birdenbire gelmiş bile ellinci yaşına
Rabb'im sana şükretmeye dil ver kuluna

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) İsim-fiil
B) Zarf-fiil
C) Edilgen çatılı fiil
D) Basit çekimli fiil
E) Birleşik çekimli fiil

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 41

Fiil, Fiilimsi, Fiilde Çatı - Karma

1. “Hayatın en önemli gerçeği samimiliktir. Bu itibarla, hayat ile bağı olan edebiyat, mutlaka samimi bir edebiyattır denilebilir. Hayatı en gizli, en karışık yönleriyle anlatmayan, duygularımızı tıpkı hayatta olduğu gibi saf ve derin bir şekilde duyurmayan edebiyat sahte bir edebiyattır.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Edilgen çatılı birleşik fiil kullanılmıştır.
B) Ek fiil alan sözcükler vardır.
C) Tamlayanı sıfat-fiil grubu olan sıfat tamlamaları kullanılmıştır.
D) Birleşik çekimli basit fiile yer verilmiştir.
E) Bazı cümlelerde çatı özelliği aranmaz.

2. Bir adam vardır ki hiçbir düşüncesinde, hiçbir hareketinde kendisi olamaz. Ne düşünse, ne yapsa, ne söylese kendini değil mensup olduğu muhiti ve dışarıdan aldığı telkinleri dile getirir. Kendiliğinden hiçbir şey bulmamıştır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Ek fiil almış basit zamanlı fiil
B) Yan cümlecik oluşturan çekimli fiil
C) Basit zamanlı birleşik fiil
D) Sıfat-fiil eki almış birleşik fiil
E) Çatı eki almış birleşik çekimli fiil

3. “Varlığımızı ilgilendiren türlü insanlık duygularının bozulmadığı her devirde ve her yerde sanat ve edebiyat ciddiye alınmış, değer taşımıştır. Ciddiye alınmayan gerçek sanat hiçbir yerde gösterilemez. İkinci Dünya Savaşı sonrası yazın dünyasına giren yazarların çoğu ciddilikten yoksundur.”

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinin örneği yer almaz?

- A) Tamlananı zamir olan belirtili isim tamlamasının tamlayanını etkileyen sıfat-fiil
B) İyelik eki almış edilgen çatılı sıfat-fiil
C) İsmi yüklem yapan ve fiili birleşik zamanlı yapan ek fiil
D) Haber kipleriyle çekimlenmiş birleşik yapıli fiil
E) Edilgen çatılı birleşik yapıli fiil

4. “Sevgi yalnız insana özgü olmasa da insanın gene en ulu duygusudur. Anamızı, babamızı, kardeşlerimizi, çocuğumuzu çocuğumuzu görünce içimizin titremesi, onları anarken yüreğimizin ya kaygılı bir sevinç ya sıcak bir üzüntü ile çarpması dünyamızı genişletir.”

Bu parçadaki fiil ve fiilimsi sayısı aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Fiil	Fiilimsi
A)	3	4
B)	2	4
C)	2	5
D)	1	3
E)	3	3

5. **Aşağıdakilerin hangisinde “Sonunda insanlar anlasın ne demek istediğimi de sormasınlar gerisini.” cümlesiyle çatısı özdeş bir cümle kullanılmıştır?**

- A) Her millet Türkler gibi birçok imparatorluk kuramaz.
B) Aman arkadaşlar durup dinlenmeyelim, hava kararıyor.
C) Gözleri, ağlamaya hazır çocukların gözlerine döndü.
D) Yeniye açılmak özlemiyle ceviz kabuğu kadar bir tekneye bindi.
E) Bunların zararlı etkilerinden müzik dinleyerek korunabiliriz.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “dönüşlü” çatıya sahip bir birleşik fiil kullanılmıştır?**

- A) O kadar çok belirti vardı ama yine de bu yaşadıklarımızı öngöremedim.
B) Evin boyası bitmek üzere, haftaya yeni evimize taşınabiliriz.
C) Boşanmak istiyorsak birbirimize elimizden geldiğince yardım etmeliyiz.
D) Kimliğini yenileyip sınav ücretini yatırdıktan sonra sınava başvurabilirsin.
E) Konuyu dinleyip üç kitaptan da test çözdüm ama yine de kavrayamadım.

7. Hayatım daha çok kitaplığımda geçer evde bulunduğum za-
 I
 (Geçişsiz-Etken)
 man, oradan ev işlerini yönetmek imkânını bulurum. Hem
 II
 (Geçişli-Etken)
 bahçeyi, kümesi, avluyu görürüm hem de evimin öteki bö-
 III
 (Geçişli-Etken)
 lümleri içinde sayılırım. Hiçbir düzene uymadan bir bu kitabı
 IV
 (Oldurgan-Etken)
 bir şu kitabı karıştırırım.
 V
 (Geçişsiz-Dönüşlü)

Bu parçadaki altı çizili fiillerin çatısıyla ilgili verilen bilgilerdeki yanlışın giderilmesi için hangilerinin yeri değiştirilmelidir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III
 D) IV ve V E) III ve V

8. Büyüklerinize, yaşitlerinize, kendinizden küçüklerle konuşun tartışın. Konuşarak pek çok şey öğrenildiği gibi pek çok sorun da çözümlenebilir. Toplumumuzda bu tür konuşma pek yaygın değil ne yazık ki! Ya susuyor ya bağırıyoruz. konuşmayı bilmiyoruz. Sizler bunu değiştirin.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki altı çizili fiillerden birinin çatı özellikleri değildir?

- A) Etken - Oldurgan B) İşteş - Geçişli
 C) Edilgen - Geçişsiz D) Etken - Geçişli
 E) Etken - Geçişsiz

9. **Aşağıdakilerin hangisinde yan cümlecği çekimli fiil olan edilgen çatılı bir cümle kullanılmıştır?**

- A) İşe geç kalmaya devam edince işten çıkarıldı.
 B) Konuşurken kendine güven ki izlenimleri iyi olsun.
 C) Şahsen müracaat edersen şikâyetin değerlendirmeye alınır.
 D) Pazar günü de çalışmak zorunda mısın, diye sordu.
 E) Yazacağım soruları bitirince basım işini konuşuruz.

10. (I) Edebiyata ilgi duyma ediminin bir etkenlikten ziyade bir tür edilgenliğin kompleksi olduğu öteden beri bilinir. (II) Böylece kabul edilmesi gereken noktanın da bir tür alaca karanlık kuşağının özneyi etkisi altına almış olacağıdır. (III) Edebiyatçıya bu gözle bakılmadığı sürece o, gerek yaşamı gerekse yazdıkları itibarıyla suçlu veya aykırı görülecektir. (IV) Diğer bir tabirle aykırılığı, yüzeysellerce tespit edilmemişleri edebiyatçı saymak yanlış olmaktadır. (V) Sanatçıysanız herkes gibi duyma, yaşama, düşünme hakiki bir alçalma olur.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) III. cümlede sıfat-fiiller sıfat görevlidir.
 B) II. cümlede yüklem gelecek zaman çekimlidir.
 C) V. cümlede yan cümlecik ek fiil almış isimdir.
 D) IV. cümlede özne sıfat-fiil grubudur.
 E) I. cümlede yüklem etken çatılıdır.

11. “Okumak, haz duymaya, zihnimizi süslemeye ve yetkimizi arttırmaya yarar. Haz duyurmak hususundaki faydası, insan bir köşeye çekilip tek başına kaldığı zaman kendini gösterir. Zihnimizi süslemesinin, konuşurken yetkimizi arttırmasının da bir iş hakkında hüküm verirken, o işi başarırken faydası dokunur.”

Bu parçadaki fiilimsilerde aşağıdaki eklerden hangisi kullanılmamıştır?

- A) Hâl eki B) Kip eki C) Tamlayan eki
 D) Tamlanan eki E) Ek fiil eki

12. “Alman tarihçilerin dilinde kültür lafı, daha önce mevcut olan medeniyete çok yakın bir mana kazanır. Bununla beraber birtakım ayrılıklar önerilir. Kültür, insanoğlunun dünyaya, çevreye söz geçirmek için sahip olduğu kolektif araçlar bütünüdür.”

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Edilgen çatılı fiil geniş zamanla çekimlenmiştir.
 B) Fiilimsiler birleşik yapıdır.
 C) Çekimli fiillerde şahıs eki yoktur.
 D) Kişi eki göreviyle de kullanılan ek fiil vardır.
 E) İsim-fiil edatla öbekleşmiştir.

1. Yepyeni duygular, eski nazım kurallarıyla anlatılmazdı. Şiirin belli bir biçimi olmamalı, onu şairlerin dehalı yaratmalıydı. Vezin, kafiye, üslup kaygıları, arka plana atılmamalıydı. Vezinde serbest nazım kullandılar. Vurgu, hece ve kafiye anlayışını değiştirdiler. Anlamsıza varan duyguları ve sırları belirsiz tarzda ifade edebilmek için, dil bilgisi mantığının ve alışılmış söz diziminin bile dışına çıktılar. Bunu sağlamak için günlük konuşma diline yeni anlam yükleri kattılar ya da büsbütün başka söz kalıpları icat ederek özel bir şiir dili yarattılar.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Belirtisiz ad tamlaması bir sıfat tarafından nitelenmiştir.
B) Tamlananı ortak birden fazla belirtisiz ad tamlaması kullanılmıştır.
C) Zincirleme ad tamlaması yer almaktadır.
D) Bir ad tamlaması hem niteleme hem de belirtme sıfatı almıştır.
E) Bir tane belirtili ad tamlaması kullanılmıştır.

2. Samipaşazade Sezai, Türk edebiyatında Batı tarzındaki küçük hikâyeleri ile tanınır. Küçük hikâyeleri realizm anlayışına uygundur. Edebiyatımızda Batılı anlamda ilk hikâyeler olan Küçük Şeyler adlı eser onun kaleminden çıkmıştır ayrıca esir ticaretinin sosyal hayattaki izlerini anlattığı Sergüzeşt isimli romanıyla da ünlüdür.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Zaman zarfı kullanılmıştır.
B) Birden fazla bağlaca yer verilmemiştir.
C) Sayı sıfat vardır.
D) Bütün sıfatlar türemiş yapıdır.
E) İsim tamlamasında tamlananın yerini tutan bir ek vardır.

3. Şiirde sade ve özentisiz olmayı, süsten uzak kalmayı tercih etti. İlk şiirlerinde aruz veznini kullandı ama sonraları hece vezninde karar kıldı. Şiirlerinde memleket sevgisi, yurdun güzellikleri, kahramanlık ve yiğitlik gibi temaları işledi. Ayrıca sadece hece ölçüsüyle yazmakla yetinmeyip halk şiiri nazım şekillerini, yerli özellikleri şiirinde yansıtmaya çalıştı.

Bu parçada sıfat görevinde kaç sözcük kullanılmıştır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

4. Üzüm taneleri, çiçek salkımında bulunan çiçek tomurcuklarının tozlanma ve döllenme olaylarını takiben meydana gelir. Üzüm tanelerinin bir araya gelerek oluşturdukları yapı salkım olarak ifade edilmektedir. Salkım sözcüğünün Türkçemizde de birçok farklı kullanımına rastlanmaktadır: ----

Bu parça aşağıdakilerin hangisiyle tamamlanırsa oluşan metinde

- I. Zarf-fiilin
II. Türemiş sıfatın

ikiden fazla örneği olur?

- A) Bunu görünce Behzat da iki salkım muzı oradakilere dağıtmış.
B) Gölün karşı kıyısındaki salkım söğütlerin gölgeleri, gide-rek büyüyordu.
C) Şemsiye o kadar kullanılmıştı ki bezi parça parça sarkmış, telleri salkım saçak dökülmüştü.
D) Pahada ve okkada salkım salkım küpeler, ağızda kenarlara doğru altın dişler görünüyordu.
E) Salkım bitkisi, baklagillerden salkım durumunda mor çiçekler açan ve çoğu asma gibi çardağa sarılan bir tür ağaç ve çiçeğidir.

5. I. Her tiyatro yapıtının tüm insanlığı etkilemek ve değiştirmek gibi gizli bir tutkusu vardır.
II. Eğer fark etmişseniz bunun kültürümüzde oluşturduğu erozyonun boyutlarını tahmin etmekte hiç güçlük çekmezsiniz sanırım.
III. Doğadaki varlıkların çıkardığı seslerin taklit yoluyla dile aktarılmasına yansıma denir.
IV. Çoktandır unuttuğumuz geleneklerimizden birinin de sohbet olduğunu bilmem hiç fark ettiniz mi?
V. Türk tarihi, gölgede kalmış birçok kahramanla doludur.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede birden fazla belgisiz sıfat vardır.
B) II. cümlede hem birleşik hem de basit zamanlı fiiller vardır.
C) III. cümlede birden fazla edilgen çatılı sözcük kullanılmıştır.
D) IV. cümlede zarf görevinde tek sözcüğe yer verilmiştir.
E) V. cümlede bir sözcük birden fazla birleşik sıfat almıştır.

6. Biraz dingin bir Salah Bırsel, yeri geldiğinde mistik olabilen Nurullah Ataç ya da daha çağdaş bir Ziya Osman Saba o. Yazarın hası o. Kitaptaki denemelerin çoğu günlük gazetelerde yayımlanan köşe yazılarından oluşuyor ancak yazarımızın anlatımı güncelin tuzağına düşmekten uzak. Yazılar su gibi ferahlatıcı ve uzun ömürlü.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Birden fazla belirteç B) Türemiş sıfatlar
C) Bağlaçlar D) Belgisiz zamir
E) Çekimli fiiller

7. I. Uzun ve yorucu çalışmaları yansıtmak, makalenin en belirgin özelliğidir.
II. Son yıllarda tiyatro yapıtlara ilginin artması bazı tiyatroları bir hayli sevindirmektedir.
III. Günümüz romanı, çağdaş dünyanın insanının sorunlarına çözüm bulmaktan uzaktır.
IV. Sıralanmış satır boşlukları arasında ya da satırların ardında yazarın duygularını yansıtan edebî türdür öykü.
V. Şiir, sadece sözcükleri uyumlu bir şekilde yan yana getirmekle uğraşmaz, onların ardındaki duygu dünyalarını da yansıtır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir fiilimsi kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. (I) Ne bulunduğum yeri ne köyün adını biliyordum. (II) Karar verdim, kimseye bir şey sormayacaktım. (III) Şimdiye kadar izlediğim yol beni ormanın kenarına getirmişti, yolun bundan sonrası yukarılarda bir yere çıkıyordu. (IV) Yoldan ayrıldım, sarp yamaçtaki söğütler arasından sakınarak köye inmeye koyuldum. (V) Yanlışlıkla bahçelere daldım, küçük taş merdivenlere tosladım, sonra da bir duvara çarpıp kapaklandım yere.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede bağlaç kullanılmıştır.
B) II. cümlede birden fazla belgisiz adıl vardır.
C) III. cümlede yer-yön zarfına yer verilmiştir.
D) IV. cümlelerin eylemleri dönüşlü çatılıdır.
E) V. cümlede bir ad birden fazla sıfatla nitelenmiştir.

9. Tarihimizde iki tane Gül Baba vardır. Fatih Devri'nde yaşayan ve asıl adı Mehmet olan Gül Baba, Anadolu'ya Şirvan'dan gelmiş, Fatih zamanında yapılan camide dersler okutmuş ve kendisine verilen Korucu köyünde bir tekke kurmuştur. Kanuni zamanında yaşayan ve asıl adı Cafer olan Gül Baba'ysa bir Bektaşî dervişidir. 1548'de Budin'de şehit olmuştur. Halk arasındaki ünüyle birinci Gül Baba'yı unutturan bu sevimli derviş, sarığında daima bir gül bulundurmuş.

Bu parçayla ilgili aşağıda söylenenlerden hangisi doğrudur?

- A) Bağlaca yer verilmiştir.
B) Belirtili isim tamlaması kullanılmıştır.
C) Birleşik çekimli birden fazla fiil kullanılmıştır.
D) Tüm belirtme sıfatı çeşitlerine yer verilmiştir.
E) Zarf kullanılmamıştır.

10. Manzara çok görkemli... Ta dipten beri hep kendi böğrünü gösteren kapalı dağın doruğundayız. Güneye ve batıya doğru, dalgalı vadiler arasından, ta uzaklarda üç bini aşkın zirveleriyle keskin göğü tırmalayarak gerilen dağlara kadar bir ufuk çizgisi uzanıyor.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük sıfattır.
B) II. sözcük edat görevindedir.
C) III. sözcük adıl görevindedir.
D) IV. sözcük isimdir.
E) V. sözcük zarftır.

11. (I) Ramazan ayı boyunca iki minare arasına yazı yazma geleneğidir mahya. (II) Gece, siyah pelerinini omuzlarına alıp sokağa çıktığında başlar mahyaların ışıklı şarkısı. (III) Öylesine güzeldir ki, yakamozlar kıskanır onları; mehtaplı gecelerde ay bile saklanacak bulut arar. (IV) Ramazanın bir yaz gecesinde ateş böcekleri bir araya gelip onların şarkılarına katılır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede zarf-fiil kullanılmıştır.
B) II. cümlede "gece" sözcüğü zaman zarfı görevindedir.
C) III. cümlede "bile" sözcüğü edat olarak kullanılmıştır.
D) IV. cümlede zincirleme isim tamlaması yer almaktadır.
E) IV. cümlede şahıs zamiri kullanılmıştır.

1. Gençlik ve yaşlılık üstüne ne çok, ne bilgece sözler söylenmiştir. Galiba içlerinde en doğrusu, Longfellow adında bir ecnebinin sözüdür: “Gençlik, insanın başına hayatta bir kere gelir.” Sonra Schiller’in bu yargıyı tamamlayan özdeyişidir: “Gençliğimizin rüyalarından ayrılmayız.”

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Üstünlük zarfı
B) Zarf görevinde sıfat tamlaması
C) Adlaşmış sıfat
D) Dönüşlü çatılı eylem
E) İsim tamlamasını belirten sıfat

2. (I) Trenler; öğrencileri, ziyaretçileri, vakit geçirmek için trenleri seçen aylakları istasyondan istasyona taşır durur. (II) Bir dostumun kitabında anlattığı minik öyküde olduğu gibi Nazilli’den sıcacık simitler alıp Köşk’teki akrabalarına ikinci çayına giden insanlar vardır. (III) Ve o insanlarla biletciler, gişeciler arasında çoktan hakiki bir dostluk kurulmuştur. (IV) Tren yolu adamları gibi tren yolcuları da birbirine benzer, birbirinin hâinden anlarlar. (V) Hiç acelesi yokmuş gibi davranan bu insanların yüzlerinde, zamanın yavaş aktığı Anadolu topraklarının huzuru vardır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) I. cümlede bütün fiilimsi türlerine yer verilmiştir.
B) II. cümlede birden çok belirtili isim tamlaması kullanılmıştır.
C) III. cümlede yüklemi birleşik çekimli bir türemiş fiildir.
D) IV. cümlede birden fazla çekimli fiil kullanılmıştır.
E) V. cümlede aynı türde isim tamlamaları vardır.

3. Yusuf Ziya Ortaç, şiire aruzla başladı. Ziya Gökalp’in etkisiyle hece ölçüsünü benimsedi, bu türün başarılı örneklerini verdi. “Hecenin Beş Şairi”nden biri olarak ünlendi. Şiirleri Türk Yurdu, Servet-i Fünun ve Büyük Mecmua’da yayımlandı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin birden fazla örneği vardır?

- A) Edatın
B) İşaret sıfatının
C) Zarf-fiilin
D) Zamirin
E) Zincirleme isim tamlamasının

4. I. Yaratma; yeni, güzel bir eser ortaya çıkarma değildir de nedir?
II. Sanat sadece içinde yaşadığımız çağın olaylarına ışık tutmaz, öyle olsaydı sanatın tarihten hiçbir farkı kalmazdı.
III. Hemen tüm öykülerinde Anadolu insanını, onların yaşadığı sorunları ele aldı bu yazarımız.
IV. Şiir, hiç şüphesiz sadece küçük mutlulukları, güzellikleri anlatacak değildir; onun daha büyük hedefleri olmalıdır.
V. İsteddiğiniz sonuçlar yönünde ne kadar emek vererseniz hiç kuşkusuz bu sonuçları elde etme şansınız o kadar artacaktır.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) I. cümlede “yeni” sözcüğü zarf görevindedir.
B) II. cümlede birden fazla çekimli fiil vardır ve bu fiiller geçişsiz çatılıdır.
C) III. cümlede zaman zarfına yer verilmiştir.
D) IV. cümlede edat türünde tek sözcük kullanılmıştır.
E) V. cümlede kullanılan tüm sıfatlar türemiş yapıdır.

5. Bir Boğaz’ın kıyısında dizilmiş, o küçücük, zarif vapur iskelelerine, bir de Anadolu’nun kuş uçmaz kervan geçmez yalınız ve terk edilmiş bozkırlarına serpilmiş tren istasyonlarına bakar bakar doyamam. Mütevazı mimarilerine, küçük, tertemiz ve şık yapılarına ve sakin, huzurlu atmosferlerine aldınıp insanın buralarda yerleşip kalıveresi gelir.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangi ikisinin türü diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) III ve IV
E) IV ve V

6. Vapur iskeleleri, gölgesini denizin mavisine düşürmüş, eski zamanların hatıralarına dala çıka nazlı bir kuğu gibi bekler beni. Tren istasyonları ise mimarileri, insanların hayatında işgal ettikleri anlam ve bu mekânlarda yaşayanların öyküleriyle adamakıllı dokunaklı bir yer edinmiştir bende.

Bu parçada aşağıda verilenlerden hangisi yoktur?

- A) Belirtisiz isim tamlaması
B) Tamlayanı düşmüş isim tamlaması
C) Zincirleme isim tamlaması
D) Tamlayanı sıfatla nitelenmiş isim tamlaması
E) Birden fazla belirtili isim tamlaması

7. Yaşlılığın faziletlerini anlatan sözleri düşünmek içinse henüz çok erken. Benim gibi kırkına dayananların yapacağı, yılların geçişini adamakıllı yavaşlatmak olur artık. Gençliğin rüyalarını uzatabildiği kadar uzatmak.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Bu yolda herkes bir ey delikanlı
Diriler şerefli ölümler şanlı
Yurt için dövüşen başı dumanlı
Her zaman bu şandan, o şana gider

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) İşaret sıfatı B) Adlaşmış sıfat C) Zaman zarfı
D) Adıl E) Sayı sıfatı

9. Aşağıdakilerin hangisinde, edat ve bağlaç birlikte kullanılmıştır?

- A) Sağlıklı iletişim, sosyal münasebetlerin ve davranışların olgunlaşmasıyla mümkündür.
B) İnsanlar arası münasebetlerin gelişmesini engelleyen en önemli faktör bencilliktir.
C) İlmin temelini anlamanın oluşturduğu da hatırdan çıkarılmamalıdır.
D) Başarılı bir iletişim için, konuşulanları dinlemek gerekir.
E) İnsanlar, diyalog kurdukları kimselerle iyi anlaşır.

10. Aşağıdaki ikili dizelerin hangisinde tamlananı tamlayandan önce söylenmiş bir ad tamlaması vardır?

- A) Pencereye koştum kızıl kıyamet
Dediklerin çıktı, ihtiyar bacı
B) Her gece rüyamı yazan sihirbaz
Tutuyor önümde bir mavi ışık
C) Boşuna gezmişim, yok tabiatla
İçimdeki kadar iniş ve çıkış
D) Gökte Samanyolu benim olmalı
Dipsizlik gölünde, inciler benim
E) Ateşten zehrini tattım bu okun
Bir anda kül etti can elmasımı

11. I. Aşk âlemde yazılan çok güzel bir sözmüş
II. Rüyama girdi eski İstanbul akşamları
III. Önümden gelip geçen insan değil makine
IV. Böyle bir ilkbaharda altındayım leylakların

Numaralanmış dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. dizede derecelendirme zarfı vardır.
B) II. dizede bir sıfat, isim tamlamasını nitelemiştir.
C) III. dizede ek fiile yer verilmemiştir.
D) III. dizede hem iyelik hem hâl eki alan isme yer verilmiştir.
E) IV. dizede tamlayanıyla tamlananı yer değiştirmiş isim tamlaması kullanılmıştır.

12. Zekânın yeterli olduğu görüşü, eğitim sistemimizdeki engellerden biridir. Zeki olanlara yardım etmeye gerek duymayan, onlara nasıl düşünülmesi gerektiğini öğretmeyen insanlar, parlak olmayan öğrencileri de hiçbir şey öğrenemeyeceği peşin hükmüyle düşünme kabiliyetinden mahrum etmişlerdir. Hâlbuki düşünmeyi bilen fakat parlak gözükmeyen bir öğrenci, deha derecesinde zekâyâ sahip olan fakat düşünme kabiliyeti gelişmemiş bir öğrenciden, hayatta çok daha başarılı olabilir. Zira hayat, bilenlerden çok anlayan ve anladığını eyleme döken insanlara gülümser.

Bu parçada çekimli kaç fiil kullanılmıştır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

1E	2D	3A	4B	5E	6C	7C	8E	9A	10E	11C	12B
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----

1. • Hayat dediğin nedir ki? Kısacık bir zaman dilimi. Bazen acılarla, bazen mutluluklarla, bazen gözyaşı, bazen hü-zün ile dolu insan ömrü. Aslında hayatın tarifini tam ola-rak yapamıyorum.
- Çalışmak insan için çok faydalı bir eylemdir. Hem insa-nın zihnini hem de bedenini geliştirir. Atalarımız da “İş-leyen demir pas tutmaz.” diyerek çalışmanın önemini vurgulamışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu iki paragrafta birden yer almaz?

- A) Farklı türde fiilimsiler
B) Niteleme ve belirtme sıfatı almış isim
C) Zincirleme isim tamlaması
D) Ek fiil almış yüklem
E) Durum zarfı

2. Yalnız yaşamanın bir tek amacı vardır sanıyordum; o da da-ha başıboş, daha rahat yaşamak. Fakat her zaman, buna hangi yoldan varacağımızı pek bilmiyoruz. Çok kez insan dünya işlerini bıraktığını sanır oysaki bu işlerin yolunu de-ğiştirmekten başka bir şey yapmamıştır. Bir aileyi yönetmek bir devleti yönetmekten hiç de kolay değildir.

Bu parçayla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) İsim-fiilin anlamını etkileyen durum zarfı kullanılmıştır.
B) Ek fiil iki görevi ile de kullanılmıştır.
C) Miktar zarflarına yer verilmiştir.
D) Belgisiz zamirin anlamını etkileyen belgisiz sıfat kullanıl-mıştır.
E) İşaret zamiri ve soru zamirine yer verilmiştir.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “isim, sıfat, zamir, bağ-laç” türünde sözcükler yer almaktadır?**

- A) Vücudu baştan başa değişmiş ama huyu değişmemiştir.
B) Her imparatorluğun dili olamaz çünkü her millet impara-torluk kuramaz.
C) Sonunda insanlar anlasın ne demek istediğimi de sor-masınlar gerisini.
D) Ne konuştuklarını duyamıyordum ama yüzlerinde hü-zünlü bir şeyler vardı.
E) Bu arzu içimde kalmış olsaydı beni mutlaka zehirleyecekti.

4. “Maceracı ruha sahip insanlara hep özenmişimdir. Ne güzel yaşamlarını renklendirmeyi becerebiliyorlar. Hayatı zevkle yaşanır yapıyorlar. Yamaçlardan paraşütle atlayanlar, derin denizlere dalış yapanlar... Ben de onlar gibi olmayı çok isti-yorum. Ama şu an yaşıma gereği onlar gibi yapamıyorum. Bi-raz daha büyümem lazım. İnşallah ailem de beni ileride des-tekler. Çünkü onlar da kendilerince maceracı ruha sahipler. Babam her yaz grubuyla akvaryumlara dalmaya gider, an-nem ise dağlarda yürümekten hoşlanır.”

Numaralandırılmış sözcüklerden hangisinin özdeş gö-revlişine bu parçada örnek gösterilemez?

- A) V B) III C) II D) IV E) I

5. Kendimizi kaptırmamaya çalıştığım çocukça, yakışksız bir huyumuz var. Başımıza gelenleri büyütür, şişirir, karşımız-dakini ağlatmak isteriz, neredeyse. Başkalarını kendi dertleri karşısında soğukkanlı gördük mü överiz ama soğukkanlılığı bizim dertlerimize karşı gösterdiler mi darılırız, kızarız. Dert-lerimizi anlamaları yetmez, yanıp yakınmalarını isteriz.

Bu parçayla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

- A) Hâl eklerinin hepsi kullanılmıştır.
B) Belirtili isim tamlaması ve zincirleme isim tamlaması kul-lanılmıştır.
C) Belirtme sıfatlarının tümünün örneği vardır.
D) Edilgen çatılı eyleme yer verilmiştir.
E) Farklı yapıda basit ve birleşik zamanlı fiiller vardır.

6. Ya bütün hayatı boyunca kendinin ne olduğunu bildiği için hiç kıpırdamadan, tırnağını bile oynatmadan bir köşede otu-rur ya da Peter Sellers gibi bir kere başlayınca tutamaz ken-dini artık.

Altı çizili sözcüklerden hangisinin türce özdeşinin sayı-sı bu cümlede diğerlerinden fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Yolumun üzerinde denize girinceye kadar hiçbir şey görmediğimi sanıyordum. Hâlbuki serinlik vücudumu kaplar kaplamaz, bir yeşil ot, bir çocuk, bir duman, bir tren yolu, bir köpek gördüğümü hatırladım.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Hâl eki almış ulaç
B) İsim tamlamasını belirten sıfat
C) Basit ve birleşik çekimli fiiller
D) Belgisiz sıfat ve belgisiz zamir
E) Sayı sıfatları

8. “Yeni bir vatanda, yeni bir milletin o kadar çetin şartlarda kurulduğu bu asırlarda Konya ne hâlde idi ve başkent sıfatıyla nasıl yaşıyordu ve ne hissediyordu?”

Bu cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Edat grubu, sıfatı derecelendirme göreviyle kullanılan zarftır.
B) Soru sözcüklerinden yapıca basit olanları sıfat ve zamir, birleşik olanı zarf görevlidir.
C) Çekimli fiiller birleşik zamanlıdır.
D) İsim ve fiil cümlelerinin bir araya gelmesiyle oluşan bağlı cümledir.
E) Çatı eki alan fiil ve fiilimsiler kullanılmıştır.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı türde isim tamamları bir arada kullanılmıştır?

- A) Ben adımlarımı sıkılaştırmaya uğraşırken arkadaşım birdenbire pencerenin altında durmuş ve kendisinden beklenmeyecek bir cesaretle beni kolumdan yakalamıştı.
B) Akşamı, Boğaziçi'ni ve gurubu kayık içinde seyreder ve suların renkleri, kokuları, sesleri arasından yüzer gibi geçerdik.
C) Ben zaten onu öylesine severdim ki onu ya göklerin ya denizin koynunda doğmuş sanırdım.
D) Yuvarlak etli yüzü o kadar şişiyor ve kızarıyordu ki platin saçları ağarmış gibi görünüyordu.
E) Bu akşam ne kadar olgun bir hisle duyar ve anlardık ki faniyiz ve bu tılsımlı sular bizi rahatlatıyor.

10. Her varlık için en değerli, en yüksek varlık kendininkidir. Başka varlıkların değerlerini kendi varlığını temel alarak ölçer, ona göre yargılar verir. Bu temel ve ölçü olmadıkça hayal gücümüz iş göremez.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Birleşik fiil
B) Üstünlük belirteci
C) Kelime hâlinde ve ek hâlinde zamir
D) Çekim eki almış sıfat
E) Edat ve bağlaç

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem ismin hem fiilin anlamını etkileyen sözcükler kullanılmıştır?

- A) Gönlümle oturdum da hüznlendim o yerde.
B) Elleri ceplerinde kendi kendine deniz kenarında dolaşırdı.
C) Ya bir derenin kenarındasınız ya sarp bir tepenin eteğinde.
D) Alevlerin içinde kaybolup gitmiş, anasını çoktan unutmuştu.
E) Çalışkan öğrencilerin her ikisi de bir saatten beri susuyor, öylece duruyordu.

12. (I) İnsan omurgasında bulunan omurların arasındaki diskler, yer çekiminin etkisiyle sürekli baskı altındadır. (II) Uzayda diskler üzerinde böyle bir baskı oluşmaz. (III) Bu durum, disklerin arasının biraz daha açılmasına sebep olur. (IV) Sonuç olarak uzayda astronotların boyunun uzadığı görülür. (V) Astronotların sırt ağrısı çekmelerinin nedeni de budur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede sıfat-fiil kullanılmıştır.
B) II. cümlede edat bulunmaktadır.
C) III. cümlede isim-fiil vardır.
D) IV. cümlede zarf-fiil kullanılmıştır.
E) V. cümlede bağlaç bulunmaktadır.

ÖSYM - 2019 TYT

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılan isim tamlamasında tamlayan ile tamlananın türü aynı değildir?

- A) Anadolu'da dağların ve köylerin sonsuz bir birlikteliği vardır.
B) Bursa'nın güzelliği, tarihin ve tabiatın iş birliğidir.
C) Sabah rüzgârı, doğan güneşin titreyen dudaklarıdır.
D) Erzurum'da hikâyelerini dinlediğim insanlardan biri de oydu.
E) Her mimari eser, millî hayatın bir koruyucusudur.

2. İnsan topluluğunda yaşamak için bize turnalar ya da karıncalardan fazla görevler, yasalar gerekli değildir pek. Hem görmüyor da değiliz ki bu hayvanlar bilgi olmaksızın pek düzenli yaşıyorlar. İnsan bilgi olmaksızın her şeye, hayatına yararlı ve gerekli olduğu ölçüde değer verir.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Zarfın anlamını derecelendiren zarf vardır.
B) Eylem adıyla öbekleşen edat vardır.
C) Birden fazla edat ve bağlaç vardır.
D) Sözcük ve ek hâlinde zamir vardır.
E) Adlaşmış sıfatla oluşturulmuş tamlama vardır.

3. İnsanın en asil uzvu hangisidir, diye sorsalar hepimizin vereceği cevap budur: Beyin! Hâlbuki beyinden daha yüksek ve hatta insanı diğer yaratıklardan ayıran ve onun bütün hayvanlara nazaran üstün bir konuma çıkaran beyin değil, sadece elinin baş parmağı imiş.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Belgisiz zamir
B) Belgisiz sıfat
C) İşaret zamiri
D) İlgi zamiri
E) Niteleme sıfatı

4. Hani ardında çil çil kubbeler serpen ordu?

Ne biçim dünyaya doğmuşum ben?

Sana benden ne diye bahsetti?

Kim bilir nasıldı eskiden bu dereler tepeler?

Bu cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin türleri aşağıdaki-
lerin hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

- A) Adıl - Ön Ad - Belirteç - Adıl
B) Belirteç - Adıl - Belirteç - Ön Ad
C) Ön Ad - Ön Ad - Adıl - Belirteç
D) Ön Ad - Adıl - Ön Ad - Adıl
E) Belirteç - Ön Ad - Adıl - Belirteç

5. Aşağıdaki cümlelerde soru anlamını sağlayan sözcükler türlerine göre eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Ey mermeri nakış nakış işleyip konuşuran Ulularım, neredesiniz?
B) Neden böyle düşman görünürsünüz yıllar yılı dost bildiğim aynalar?
C) Bu sonbahar sabahının donuk incir rengini nasıl anlatabilirim?
D) Kendisi bu esrarlı varlığın nesini temsil ediyordu?
E) Hangi zaptedilmez arzu seni bu son basamağa itti?

6. • Kenan, on senedir içinde yuvarlandığı esirlik uçurumun hâlâ dibinde bulunduğunu ve buradan kurtulmanın pek güç olduğunu görüyordu.
• Günün güzel gözlere benzeyen aydınlığı, akşamın tadını duymaya başlayan bir gönlün hüznünde ezilince ruha ve gözlere bu göklerden ve sulardan gelme serin bir mavilik serilirdi.

Aşağıda verilen ifadelerden hangisi iki cümle için de doğrudur?

- A) İşaret zamiri isim-fiille öbekleşmiştir.
B) Zincirleme isim tamlaması kullanılmıştır.
C) Türemiş ismin anlamını belirten ve niteleyen sıfatlar vardır.
D) Farklı türde belirteçlere yer verilmiştir.
E) Yüklem, hikâye birleşik zamanıyla kurulmuş birleşik çekimli fiildir.

7. “Eski ve marifetli âşık, daha birkaç hafta evvel o kadar hırpaladığı, yerden yere çaldığı, âdeta dört bir tarafa dağıttığı sevgilisini durmadan süslüyor, güzelleştiriyor.”

Bu cümlelerin işten etkilenen ögesinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Tamlayanı düşmüş isim tamlaması
B) Azlık - çokluk zarfı
C) Niteleme ve belirtme sıfatı
D) Sıfat-fiil ve zarf-fiil
E) Ek hâlinde zamirler

8. Delikanlım işaret aldığın gün atandan yürüyeceksin

Millet yürüyecek arkandan

Sana selam getirdim Ulubatlı Hasan'dan

Sen ki burçlara bayrak olacak kumaştasın

Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın

Bu şiirin dizeleriyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. dizede sıfat-fiil ile kurulmuş yan cümlecik zaman zarfı olarak kullanılmıştır.
B) II. dizedeki fiil 3. tekil şahsa göre çekimlenmiştir.
C) III. dizede ses değişimine uğramış bir zamir vardır.
D) IV. dizede “ki” bağlacı özneye vurgu yapmaktadır.
E) V. dize sadece yüklemden oluşan bir isim tamlamasıdır.

9. Evimden çıkınca ortalığın sessizliğini, bu sessizlikte lapa lapa kar yağdığını görmüş, yürümek hevesine kapılmış, ana cad-deleri, arkadaş tesadüflerini, malum kalabalık yolları bırakmış, karın daha temiz biriktiği, insanların az geçtiği bir semte gitmek üzere تنها tramvaydan atlamış buraya gelmiştim.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Zarfın anlamını derecelendiren zarf
B) İsim kökünden türemiş isim-fiil ve sıfat-fiil
C) İşaret sıfatı ve işaret zamiri
D) Birleşik zamanlı fiil
E) Belirtili ve belirtisiz isim tamlaması

10. Bu yarı aydınlık gecede siyahımlık bir mavinin bütün değişik şekilleri kucakladığı bu bahçede, insanın içini bayıltan hanımeli, gül ve salkım kokuları binbir ot kokusuna karışıyordu.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) İşaret sıfatı
B) Tamlananı ortak isim tamlaması
C) Belirtili isim tamlaması
D) Pekleştirilmiş sıfat
E) Sayı sıfatı

11. Tartışmada esas, karşımızdakinin düşüncesini çürütmek olduğu, herkes çürütüp çürütüldüğü için, tartışmanın sonunda olan şey, gerçekten büsbütün uzaklaşmaktadır. Onun için Platon, Devleti'nde akılcı ve ruhça zayıf olanlara tartışmayı yasak etmiştir. Doğru dürüst adım atıp yürümeyi bilmeyen bir insanla gerçeği aramaya çıkmanın anlamı var mı? Aradığınız şeyi bırakıp onu nasıl bir yoldan arayacağımızı düşünürsek ondan hiç de uzaklaşmış olmayız.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinde verilenlerin tamamı yoktur?

- A) Özel Ad - Tür Adı - Eylem Adı
B) Belgisiz Sıfat - Soru Sıfatı - Sıfat Yapan -ki
C) Kişi Zamiri - Soru Zamiri - İşaret Sıfatı
D) Kılış Fiili - Birleşik Fiil - Birleşik Çekimli Fiil
E) İsim-Fiil - Sıfat-Fiil - Zarf-Fiil

12. Gece korku vaktidir. Göz artık vazifesini yapamadığı için
I II
yanlış şeyler görmeye başlar. Sinirlerin diken diken olduğu
III IV V
bu saatlerde ben de uyuyamam.

Numaralanmış sözcükler türlerine göre eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1D	2E	3D	4A	5E	6E	7D	8E	9B	10E	11C	12C
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

TEST • 46

Sözcük Türleri - Karma

1. (I) İdol, Fransızca kökenli bir kelime olmakla beraber, insan eliyle yaratılmış, tanrı heykeli, put anlamı taşır. (II) İdol kelimesi, kaynaklara göre çok tanrılı dinlerde küçük boyutlu tanrı ya da tanrıça heykeli manasına gelmektedir. (III) Ayrıca, kendi alanında tartışmasız olarak kesinlikle üstünlüğü kabul edilmiş kimse anlamı da taşımaktadır. (IV) Daha çok, ağaç, taş ve bronz kullanılarak yapılan tanrı veya tanrıça heykelciğine “idol” denir. (V) Ancak son yıllarda insanlar, “idol” kelimesini; hayranlık duyulan, örnek alınan kimse anlamında da kullanmaktadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerin hangisinden söz edilemez?

- A) I. cümlede sıfat görevinde kullanılan birden fazla isim tamlaması bulunmaktadır.
B) II. cümlede hem edat hem bağlaç mevcuttur.
C) III. cümlede farklı türde zamirler vardır.
D) IV. cümlede durum zarfı kullanılmıştır.
E) V. cümlenin yüklemi kılış fiildir.

2. Sofalar seninle serin
Odalar seninle ferah
Günüm sevinçle uzun
Elmanın yarısı sen yarısı ben
Günümüz gecemiz evimiz barkımız bir
Mutluluk bir çimendir bastığın yerde biter
Yalnızlık gittiğin yoldan gelir

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Tamlayanı düşmüş isim tamlaması
B) Birden fazla türemiş isim
C) Belirtme sıfatı
D) Zaman zarfı
E) Etken ve geçişsiz çatılı bir fiil

3. Şiirle ilgili hiçbir konuda tutucu olmayan Oktay Rıfat, Garip Dönemi’nde Orhan Veli’nin mektepleşme eğilimine karşı çıkarak, Garip hareketine bir tepki olarak doğan İkinci Yeni’ye katılır.

Bu cümledeki sözcüklerle ilgili

- I. Fiilimsinin üç türüne de örnek sözcükler
II. Basit çekimli bir türemiş fiil
III. Ek hâlindeki zamir

numaralı kavramlardan hangilerine örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

4. Arabayla çıkılan uzun seyahatlerin en güzel yanlarından biri (belgisiz zamir), keyifli dinlenme tesislerinde mola vermektedir. Klasikleşmiş (türemiş sıfat) adresler ya da her seferinde yeni (niteleme sıfatı) denenen mekânlar, yolculuğun en (derecelendirme zarfı) keyifli dakikalarını yaşatır. (fiil kökünden türemiş fiil)

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangileriyle ilgili ayraç içerisinde verilen bilgiler yanlıştır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç içerisinde verilen örneği yoktur?**

- A) Kimsenin anlam veremediği bir biçimde Kayhan’ın gözleri inanılmaz kızarmıştı. (oluş fiil)
B) Kızı görür görmez gönlünü kaptırmıştı kahramanımız. (tamlayan ile tamlananı yer değiştirmiş isim tamlaması)
C) Eli açık insanların varlığı sayesinde fakir fukaranın karnı doyuyor. (kurallı birleşik sıfat)
D) Kış geldi yine ah, bana yaşlandığımı haykıran ayna misali! (durum zarfı)
E) Sen şimdi bizlere bu konuda ne anlatmak istiyorsun? (soru zamiri)

6. Voleybol, file ile ikiye bölünmüş bir oyun alanı üzerinde altı kişilik iki takım ile oynanan bir spor dalıdır. Oyunun amacı, topu filenin üzerinden göndererek rakip takımın oyun alanına topun değmesini sağlamak ve rakip takımın aynı amaca ulaşmasını önlemektir. Takımlar topu rakip alana gönderirken topa en az bir kere kendi sahaları içinde vurmalıdır.

Bu parçada

- I. Dilek kipiyle çekimlenmiş fiil
- II. Ek fiil ile yüklemleşmiş isim
- III. Özneleri birbirine bağlayan bağlaç
- IV. Ulaş ekiyle oluşan zaman zarfı
- V. Farklı çeşitte sayı sıfatları

numaralanmış kavramlardan hangilerine örnek gösterilemez?

- A) I ve III
- B) II ve IV
- C) III ve V
- D) I, II ve IV
- E) II, III ve V

7. Ekseriya, mangallar; saç, bakır, pirinç gibi levha hâlindeki metallerden yapılır. Şekil olarak dört köşeli veya yuvarlak olabilir. Saçtan yapılanlar imalat kolaylığı sebebiyle dört köşeli, bakır veya pirinçten yapılanlar yuvarlak biçimdedir. Bu cinsten olanlar pahalı ve süslemelidir. Üstlerinde konik bir üst kapak bulunur. Özellikle Rokoko stilinde yapılan mangallar çok göz alıcı özelliğe sahiptir.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinin örneği yoktur?

- A) Hem niteleme hem belirtme sıfatı
- B) Hem isim tamlaması hem sıfat tamlaması
- C) Hem özel isim hem cins isim
- D) Yardımcı fiil ile yapılmış birleşik fiil
- E) Hem edat hem bağlaç

8. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde “aç” sözcüğü adlaşmış sıfat olarak kullanılmamıştır?

- A) Aça dokuz yorgan örtmüşler, yine uyuyamamış.
- B) Aç tokun hâlinde anlamaz.
- C) Aç ne yemez, tok ne demez.
- D) Aç aman bilmez, çocuk zaman bilmez.
- E) Aç koyma hırsız olur, çok söyleme yüz­süz olur.

9. (I) Pistonlu motorda yalnızca bir çevrimde enerji üretilirken diğerleri yakıtın emilmesini sağlar.
- (II) Çörekotu, Hipokrat tarafından karaciğer hastalıkları için kullanılmıştır.
- (III) Derman, yönetmenliğini Şerif Gören’in yaptığı, 1983 yapımı bir filmidir.
- (IV) Herkesin benimle bir sorunu olsa gerek, diye söylenerek ayrıldı yanımızdan.
- (V) İnsan psikolojisinin değişkenliklerini anlayıp tespit etmek kadar zor bir şey yoktur.

Bu cümlelerdeki altı çizili sözcüklerle ilgili olarak aşağıda yapılan açıklamalardan hangisi doğru değildir?

- A) I. cümledeki, durum zarfı görevindedir.
- B) II. cümledeki, isim tamlaması yoluyla yapılmış bir birleşik isimdir.
- C) III. cümledeki, sıfat-fiil ekiyle türetilmiş niteleme sıfatıdır.
- D) IV. cümledeki, edattır.
- E) V. cümledeki, belgisiz zamirdir.

10. (I) İlk yazılarında Enis Avni, daha sonra da Aka Gündüz adını kullandı ve bu sonuncu isimle tanındı. (sayı sıfatı)
- (II) Ona nasıl davranacağımı bilemiyorum zira bana karşı çok dengesiz davranıyor. (edat)
- (III) Beni çok iyi tanıyanlar, başkasının yerine konuşmama­cağımı iyi bilirler. (belgisiz zamir)
- (IV) Bu iş biter bitmez, eve gidip kumandamı alıp kanepede uzanacağım. (durum fiili)
- (V) Patron, Ali’ye sinirli sinirli bakıp “Yahu, bir gün de işe erken gel!” dedi. (ünlem)

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün türü ayrıç içerisinde yanlış verilmiştir?

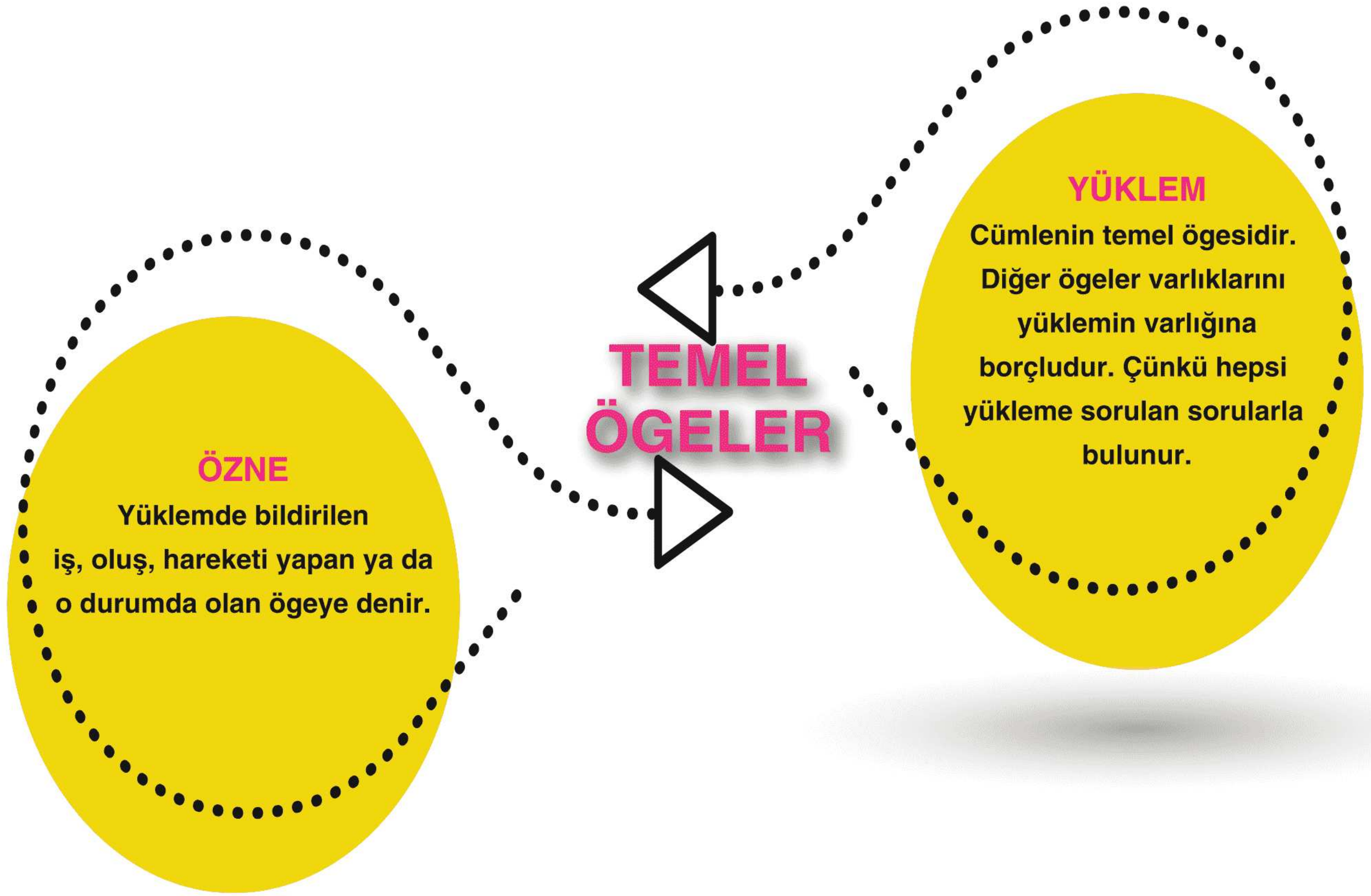
- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. İnsan; daha güçlü canlılara karşı tek başına kendini koruyamaz, tek başına ihtiyaçlarını karşılayamaz dolayısıyla bir arada yaşamak tabii ve zaruridir.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Niteleme sıfatını niteleyen zarf
- B) Yönelme durumuyla kullanılan edat
- C) Yeterlilik bildiren olumsuz fiil
- D) Üçüncü çoğul iyelik eki almış isim
- E) Belirtme durumu eki almış zamir

ÖSYM - 2021 TYT

YARDIMCI ÖGELER

NESNE (DÜZ TÜMLEÇ)

Yüklemin bildirdiği işten etkilen ögedir. İkiye ayrılır:

1. Belirtisiz Nesne “**Ne?**” Yalın hâldedir.
2. Belirtili Nesne “**Neyi, Kimi?**” Belirtme hâl eki alır.

DOLAYLI TÜMLEÇ (YER TAMLAYICISI)

Yüklemin yöneldiği, bulunduğu, ayrıldığı yeri bildiren ögedir.

“**Neye, Neyde, Neyden?**” “**Nereye, Nerede, Nereden?**”
“**Kime, Kimde, Kimden?**”

ZARF TÜMLECİ (ZARF TAMLAYICISI)

Yüklemin zamanını, miktarını, durumunu, sebebini, yönünü açıklayan ögedir.

“**Ne zaman, Ne kadar, Niçin, Nasıl, Ne tarafa (Nereye)?**”

EDAT TÜMLECİ

Yüklemi araç, birliktelik, amaç açısından tamamlayan ögedir. Edat tümlecisi, zarf tümlecisi olarak kabul edilebilmektedir.

“**Ne ile, Kim ile?, Ne için, Kim için?**”

CÜMLEDE VURGU

Fiil cümlelerinde yüklemden bir önceki öge vurgulu ögedir.

Fiil cümlelerinde yüklem cümle başındaysa vurgulu öge yüklem kendisidir.

İsim cümlelerinde vurgu yüklem kendisindedir.

Soru edatı “**mi**” cümlede hangi ögeden sonra gelmişse o öge sorulmuş, o öge vurgulanmıştır.

Soru cümlelerinde cümleye soru anlamı katan soru sözcüğü vurgulanan ögedir.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 1

Temel Ögeler

KONSEPT BİLGİ

Sözde özneler, yüklemi edilgen çatılı eylem olan cümlelerde bulunur.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözde özne kullanılmıştır?

- A) Tarihsel olaylar, insanoğluna örnek teşkil etmediği sürece önemsenmez.
- B) Yürürken başımın yerde olması sizi rahatsız etmesin.
- C) Nasibinde varsa alırsın karıncadan bile yol gösterici bir ders.
- D) Kimle gezdiğiniz, kimle arkadaşlık ettiğinize dikkat edin.
- E) Yüz kişinin içinde âşık, gökte yıldızlar arasında parılda-yan ay gibi belli olur.

2. Aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı özne de yüklem de değildir?

- A) Sınavdan önce ayran içersen beni etkiler mi?
- B) Sizce bu yılın şampiyonu hangi takım olur?
- C) Hangi tarz hikâyeyi okumayı tercih ediyorsunuz?
- D) Adama yardım edersek hayatımızda ne değişir?
- E) Davete gideceğiz de acaba kar yağacak mı?

3. Aşağıdakilerden hangisi tek ögeli bir cümledir?

- A) Güneş sistemindeki diğer gezegenlerin aksine ters yöne dönen gezegen Venüs'tür.
- B) Tanzimat yazarları, özgürlük konusunu diğer yazarlardan daha fazla işlemişlerdir.
- C) Kalbi ve sözü bir olmayan kimsenin yüz dili bile olsa o yine dilsiz sayılır.
- D) Susmak, korkaklığın değil de bilgeliğin en belirgin özelliklerindendir.
- E) Yıl boyunca hiçbir kampanyaya katılmayan, hiçbir etkinlikte görev almayanlardandı.

4. Aşağıdaki cümlelerden hangisi temel ögelerden oluşmuştur?

- A) Sanatın farkına varmayan insanları bugünden itibaren hayal dünyama almam.
- B) Kalbinizle ve gönlünüzle yaptığınız şeyler, sizlerin en büyük ve en değerli hazinenizdir.
- C) Kısır bir döngüye giren hayatımdan kesitler anlattım son eserimde.
- D) Müzik sektörünün en üretken sanatçılarından biri olan şarkıcının eserlerini inceledik.
- E) Cahil kimselerin yanında kitap gibi sessiz olmanız gerektiğini her zaman hatırlayın.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem edat öbeğinden oluşmuştur?

- A) Toplantı boyunca karnının guruldaması, kahvaltı yapmamasından ötürüydü.
- B) Bir kuru ekmeğe muhtaç olduğumuz günlerin fakirlikten dolayı yaşandığını unutamam.
- C) Hayatının en kritik dönemlerinde tek başına kararlar alabilen Ali gibi davranmalısınız.
- D) İnanın bana dostlar, onların bu denli ileri gidebileceklerini tahmin edemedik.
- E) Hiçbir yerde bulamayacağınızın teminatını verebilirim bizim sokak gibisini.

6. Aşağıdaki cümlelerinin hangisinde yüklemde bir önceki öge özne görevindedir?

- A) Abbâsî Devleti, Mansur'un torunu Harun Reşid Dönemi'nde en geniş sınırlarına ulaştı.
- B) Eyyûbî Konfederasyonunun yönetim tutumları kendi yurdunun siyasi kurumları ile alakalı olabilir.
- C) Antik Mısır uygarlığının başarısı, Nil Vadisi'ne uyum sağlamadaki becerisinden gelmektedir.
- D) Memlûk Devleti'ni 1250 ve 1382 yılları arasında kurucu aile Bahrî Memlûkler idare etmiş.
- E) Sasaniler, imparatorluklarını "İranşehr" diye adlandırırlardı.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne, açıklayıcısıyla verilmiştir?

- A) Biga'ya, en garip duyguların yaşandığı şehre, bir daha gideceğimi zannetmiyorum.
- B) Mariana Çukuru'nu, dünyanın en derin noktasını, incelemek için yola çıkmışlar.
- C) Dün akşama doğru, saat altı gibi, yan sokağın girişinde buluşmuşlar.
- D) Halit Ziya Uşaklıgil, mensur şiirin isim babası, birçok türde eser yazmıştır.
- E) Başımın ağrısı yazları, sıcaklardan olmalı, daha da artar.

8. O günden sonra Servetifünuncular - - - -

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa altı çizili söz, farklı bir özne çeşidi olur?

- A) bir daha böyle bir hayal kurmadılar.
- B) bireysel konularda eser yazmaya başladılar.
- C) halkı aydınlatmanın zor olduğunu fark ettiler.
- D) hayattan kopuk bir şekilde yaşayacaklardı.
- E) içe kapanık yazarlar diye hatırlanacaklardı.

9. Futbola benzeyen ve bilimsel kanıtlara sahip olan ilk oyunun MÖ 300-200 yıllarında Çin'de askerî eğitim amacıyla oynanan cujuya olduğu belirtildi.

Bu cümlenin öznesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Futbola benzeyen
- B) Futbola benzeyen ve bilimsel kanıtlara sahip olan
- C) cujuya
- D) Çin'de askerî eğitim amacıyla oynanan cujuya
- E) Futbola benzeyen ve bilimsel kanıtlara sahip olan ilk oyunun MÖ 300 – 200 yıllarında Çin'de askerî eğitim amacıyla oynanan cujuya olduğu

KONSEPT BİLGİ

Temel ögeler, yüklem ve öznenen ibarettir.

10. (I) Zincir zırh, MÖ 300'den sonra ortaya çıkmıştır. (II) Bu zırhın Babilliler tarafından icat edildiği ve yapımında, ilkel pul zırhtan ilham alındığı düşünülmektedir. (III) Daha sonra, zincir zırh; Kuzey Afrika, Orta Doğu, Orta Asya, Hindistan, Tibet, Kore ve Japonya gibi yerlerde kullanılmaya başlanmıştır. (IV) Örme zincirin, muharebe zırhı olarak kullanımı Demir Çağı'nda ve Orta Çağ'da yaygındı. (V) 16. yüzyıl ve 17. yüzyıl sürecinde daha az yaygın hâle gelmeyi başardı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi, sadece temel ögelerden oluşmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne, sıfat tamlamasından oluşmamıştır?

- A) Yanlış cümleler, anlatımı sekteye uğratan başlıca nedenlerdendir.
- B) Duyarlı vatandaşlar, sahil kenarında birikmiş çöpleri temizlediler.
- C) Gözleme ocağı, lokantamız için en gerekli unsurlardandır.
- D) Mantıksız sorular, bazen canımızdan bezdiriyordu bizleri.
- E) Bazı insanlar, cehaletinin ne denli olduğunu bilmeden ahkâm keser.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem bir söz öbeğinden oluşmamıştır?

- A) Son günlerde Hayri Efendi'nin suratı, mahkeme duvarı gibiydi.
- B) Söylenecek başka sözü olmayanlar, en fazla çıgırtkanlık yapanlardır.
- C) Bizlere en güzel dersleri ve örnekleri veren öğretmen zamandır.
- D) Görenlerin bir daha görmek isteyeceği bir güzellikteydi.
- E) Şaha kalkmış atının üstünde düşmana korku salan bir cengaverdi.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 2

Yardımcı Öğeler

1. (I) Öğretmenlerimiz, konuşmacıların el kol hareketlerine dikkat çekti.
(II) Üç yıl sonra memleketine döneceğine hâlâ inanamıyordu.
(III) FİFA'dan, yapılacak turnuva ile ilgili birçok müjdeli haber geldi.
(IV) Evde besleyebileceğimiz kuş türleri de bulunmaktadır.
(V) Her yıl cennet vatanımıza dünyanın her yerinden turist gelmektedir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde dolaylı tümleş yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

KONSEPT BİLGİ

“ile” edatı almış söz grupları “durum” anlamı taşıyorsa zarf tümleci olur.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde edat tümleci yoktur?**
- A) Sokakta gördüğümüz her hayvana sevgiyle yaklaşmalıyız.
B) Gelecek hafta, evin satışı hakkında kardeşimle görüşeceğiz.
C) Geçmişte, insanların elbiselerindeki sökükler iğne iplikle dikilirdi.
D) Sınıfımızın yazı makinesi Kadriye, ders notlarını tükenmez kalemle tutardı.
E) Mirastan payına düşen üç yüz bin lirayı benimle paylaşacakmış.
3. “Ne zaman, nerede, neyi, kim” sorularının cevabını sırasıyla veren cümle aşağıdakilerden hangisidir?
- A) İletişimin amacı, sorunlarımızı çözmek, gereksinimlerimizi karşılamaktır.
B) Her Ramazan, soframızda içli köfteyi eksik etmezdi annem.
C) İnsanlar, yüzyıllardan beri çiçeklere ve renklere farklı farklı anlamlar yüklüyor.
D) Çocuğun duygu dünyasına ulaşip onunla aynı frekansta buluşmak gerekir.
E) Geceleri, okuduğum kitabın kılığına bürünmeden gözümme uyku girmez.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bulunma hâl ekini alan sözcük dolaylı tümleş görevinde kullanılmamıştır?**

- A) Köylülerin çiftçiliği bırakarak yerlerini yurtlarını terk etmesine bu dönemde “ev göçü” denmiştir.
B) Osmanlı Devleti'nde Avrupa'ya olan ilgi ve takip Lale Devri'yle başlamıştır.
C) Alınan kararla, Viyana ve Paris gibi Avrupa başkentlerinde elçiler bulundurulmuştur.
D) İmzalanan Prut Antlaşması ile Ruslar, işgal ettiği topraklarda durmayacaktı.
E) Mısır – Hitit çatışmaları kesin olarak iki tarafın tamam dediği ortak bir mekanda sonuçlandırılmıştır.

5. (I) Zeki Şenol Alasya, Şehzadebaşı'nda dünyaya geldi. (II) Robert Koleji'nden mezun olan sanatçının sanat hayatına 1959'da MTTB Tiyatrosunda amatör olarak başladığını biliyoruz. (III) Arena, Genar ve Ulvi Uraz Tiyatrolarında çalıştıktan sonra Haldun Taner, Metin Akpınar ve Ahmet Gülhan ile birlikte Deveduşu Kabare Tiyatrosunun kurucuları arasında bulundu. (IV) Film çevirmeye 1973'ten sonra başladığı görülmektedir. (V) Metin Akpınar ile birlikte Türk sinemasında en çok sevilen ikililerden birini oluşturdular.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde nesne vurgulanmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde nesne, açıklayıcısıyla verilmiştir?**

- A) Kararsızlık, son dönemlerde en çok yaşadığım şey, hayatımı inanılmaz zorlaştırıyor.
B) Tanju Çolak'tan, idolümden, imzalı bir forma almıştım seneler önce.
C) Eskişehir'i, dünyanın en güvenilir sekizinci şehrini, üniversite yıllarımda ziyaret ettim.
D) Bu deprem, Allah beterinden korusun, tüm şehri korku içerisinde bıraktı.
E) Caracas, Venezuela'nın başkenti, denizden 750 ile 900 metre yükseklikte kurulmuştur.

7. (I) Çin yemeklerine olan hayranlığı gizlemek, çok büyük hata olur.

(II) Rakip takımın futbolcularına saygı göstermeyi bugünlerde rafa kaldırdık.

(III) Bilimsel faaliyetlerin ilerlemesi için çaba gösterenlerden biri de benim.

(IV) Sizinle daha fazla diyalog kurmak için okulunuza geldim.

(V) Dağıtım amacıyla almış olduğumuz araçların yetersiz kaldığı size iletilmiş.

Bu cümlelerdeki altı çizili sözcüklerle ilgili olarak aşağıda yapılan açıklamalardan hangisi doğrudur?

- A) I. cümledeki, belirtisiz nesne görevindedir.
- B) II. cümledeki, yer tamlayıcısı görevindedir.
- C) III. cümledeki, özne görevindedir.
- D) IV. cümledeki, cümle dışı unsurdur.
- E) V. cümledeki, dolaylı tümleç görevindedir.

8. (I) Epigrafi; yazıtları ve tarihi yapıtlardaki yazıları inceleyen bilim dalıdır. (II) Yazıt bilimi, tarihe yardımcı bilim dalıdır. (III) Bu bilimle uğraşan kişilere yazıt bilimci ya da epigrafist denir. (IV) Üzerine yazmak, kaydetmek anlamına gelen 'Epigraphen' fiiliyle yazıt anlamında olan Epigraphe sözcüğünden gelir. (V) Epigrafistler; taş, metal, tahta, mermer, seramik gibi maddeler üzerine eski Yunan ve Latin dilleriyle yazılan yazıları bugünlerde bilimsel bir şekilde incelemektedirler.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisinin öğelerinin sıralanışı "özne – belirtili nesne – zarf tümleci – zarf tümleci – yüklem" biçimindedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç nesneleri bağlama görevinde kullanılmıştır?**

- A) Modern toplumlarda güven ve sadakat kalmadı.
- B) Ne dünü ne bugünü asla düşünmeyeceğim.
- C) Hem salı hem çarşamba sınavımız olacak.
- D) Ankara ya da İstanbul bizim için fark etmiyor.
- E) Düşüncelerimde veya inancımda değişiklik yok.

KONSEPT BİLGİ

Yüklemi fiil olmayan cümlelerde nesne bulunamaz.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sıfat tamlaması belirtiltili nesne görevinde kullanılmıştır?**

- A) Dünyayı güzelleştirecek olanlar, kalbinde iyilikten başka bir şeyi beslemeyenlerdir.
- B) Bir zamanlar ben de sizin gibi, düşüncelerimi herkese anlatıyordum.
- C) Yazarımızın eserlerinin bizi büyüleyen özelliği, çarpıcı konuları işlemesidir.
- D) Bulunduğu mekanı beğenmeyen İrfan, bu geceyi bitirmek istedi.
- E) Divan edebiyatı şairlerinin edebi faaliyetleri beş yüz yılı aşmıştır.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf tümleci kullanılmamıştır?**

- A) Zehirli veya zehirsiz olup olmadığı ancak yendikten sonra belli olur.
- B) Açlıktan ölmek üzere bulunan bir köpeği kurtarınca sizi ısırmayacaktır.
- C) Bilgiyi bir ışık gibi kullandığınızda bilgi, daha parlak olur.
- D) Cahilliğin eyleme geçişinden daha korkunç bir şey yoktur.
- E) Dostlarımla beraber olduğum zaman yalnız değilim.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklemden önce gelen sözlerin tümü dolaylı tümleç olarak kullanılmıştır?**

- A) Isırgan otu, sindirim sisteminden bağışıklık sistemi hastalıklarına kadar birçok alanda etki sağlar.
- B) Matematiğe en önemli katkılar Platon'un akademisinde ve İskenderiye'deki Museum'da yetişen bilim adamlarından gelmiştir.
- C) Sırıkla atlamada her yükseklik için yarışmacıya üç hak verince yarışmacı istediği yükseklikten yarışmaya başlar.
- D) Başarılı olmanın anahtarının nerede saklı olduğunu sizlere söylemek istiyorum.
- E) Mavi gözlülerin gözlerinin renksiz bir stromaya ve fazla kolajen tortusuna sahip olduğuna değindi.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 3

Öge Buldurmaya Yönelik Sorular

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru, özneyi buldurmaya yöneliktir?

A) Kaçınıcı katta daire alacağımızı kime danışmalıyız?
 B) Ayhan'ın, bıraktığı yerden devam etmesi gerekiyor mu?
 C) Yazarın bu eserde ne anlatmak istediğini kim ile paylaştın?
 D) Pandemiden sonra yaşantımızda en çok ne değişecek?
 E) Bozulan arabanızın tamiri için kimi aramak istiyorsunuz?

2. Aşağıdaki sorulardan hangisine verilen cevap diğerlerinden farklı bir öge olur?

A) Türkiye'nin en iyi turistik bölgesi sizce hangi bölgededir?
 B) Eserinizdeki zaman üçlemesinde en çok hangi zamandan bahsettiniz?
 C) Ev almak için hangi bankadan kredi çekmek istiyorsunuz?
 D) İzletmiş olduğunuz filmlerden hangisine daha fazla ilgi gösterildi?
 E) Şampiyonluk ümidinin günbegün azalmasında hangisine suç bulacağız?

3. Aşağıdaki soruların hangisinin cevabı nesnedir?

A) Diş sağlığımız için önerdiğiniz fırça nasıl olmalıdır?
 B) Kahramanın kaç yıl sonra hapisten çıkmasını planladınız?
 C) Aklıma gelen sorulardan hangisini size iletmeliyim?
 D) Toprağın derinliklerine gömülmüş hazine hangi medeniyete aittir?
 E) Babadan kalma eve yerleşmek için kimden yardım almalıyız?

4. Hindistan'ın Madagaskar ile Antarktika arasında görüldüğü haritada, Türkiye'nin de bir okyanus ülkesi olarak görüldüğünü Hindistan'dan gelen bilim adamları çok güzel bir şekilde anlattılar.

Bu cümlede yükleme sorulacak aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A) Nerede
 B) Neyi
 C) Kim
 D) Nasıl
 E) Nereden

5. Yazarımız (I) okuyucularına (II) son romanında (III) hayatının belli bir dönemini (IV) romandaki kahramanların yaşadıklarıyla (V) aktarmış?

"Mı, mi" soru sözcüğü, numaralanmış yerlerin hangisine getirilirse soru, zarf tümlecini buldurmaya yönelik olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

KONSEPT BİLGİ

"Mi" soru edatı hangi ögeden sonra kullanılmışsa soru o ögeyi buldurmaya yöneliktir.

6. I. Yeni transfer edilen futbolcuların kaç gol atabileceğini düşünüyorsunuz?
 II. Sınav kağıdında hangi soruların yanlış cevaplandırıldığını biliyor musun?
 III. Sizce, ödül törenine bu yıl hangi ünlü insanlar katılacak?
 IV. Güneş enerjisi kullanarak bitkisel üretim yapılması ne ile sağlanır?
 V. Balık yemi olarak neyi kullanmamız gerekiyor?

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde soru, yüklemi buldurmaya yöneliktir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. (I) Üç samimi arkadaş, Varlık dergisinde ölçüsüz, uyaksız ve şairanelik duygularından uzak olarak yeni bir şiir akımını başlattılar.(II) Bu akım için yazılan şiirlerini Garip isimli kitapta topladılar. (III) Garipçiler ismi ile anılmalarının nedeni budur. (IV) Garip akımını destekleyen Nurullah Ataç gibi dönemin tüm ünlü şairlerini ve genç kitleyi bu şekilde etkilerler. (V) Orhan Veli tarafından yazılan Garip ön sözü, bu yeni şiir devriminin bildirisi.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yükleme sorulan, “Kim? – nerede? – nasıl? – neyi?” sorularının tümünün cevabı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdakilerin hangisinde, soruya verilen cevap yer tamlayıcısı değildir?

- A) Filmin kahramanı Andy Dufresne, hangi cezaevinden kaçıyordu?
B) Milli takımımızın teknik direktörü Şenol Güneş, nerede doğmuştur?
C) Kangal köpeklerinin sahiplerine olan sadakatinden hangi kitapta söz edilmiş?
D) Kazanmış olduğumuz ilk para ile kime yemek ısmarlayayım?
E) Bu hastalığın bulaşma riski en az hangi ülkededir?

9. Aşağıdakilerin hangisinde soruya verilen cevap zarf tümleci değildir?

- A) Şanlıurfa, düşman işgalinden ne zaman kurtulmuştur?
B) İnsanlarla sağlıklı bir iletişim kurabilmek için onlarla nasıl konuşmalıyız?
C) Böyle bir ustalığa kavuşabilmek için ne kadar çalıştınız?
D) Çocuklarımızın televizyonun karşısında kaç saat durduğunu mu soruyorsunuz?
E) Eserin İngilizceden Türkçeye çevrilmesi kaç gün sürdü?

10. Aşağıdakilerin hangisinde, soruya verilen cevap yükleme de özne de değildir?

- A) — Türk dili ve edebiyatı sınavınız nasıldı?
— Kolaydı.
B) — Bu akşam bize kim gelecek?
— Arkadaşım.
C) — Anlaşmakta en zorlandığınız yakınınız kimdi?
— Abim.
D) — Hangi ülkeyi gezmek istersiniz?
— Meksika'yı.
E) — Yemeğin üzerine yoğurt ister misiniz?
— İstemem.

11. Aşağıdaki soru - cevap cümlelerinin hangisinde sorulan öğeyle cevap olan öge aynı değildir?

- A) — Tanzimat yazarlarından kimi beğeniyorsunuz?
— Namık Kemal'i.
B) — Alınan kitaplarla ilgili neyi tartışıyorsunuz?
— Akıcılığını.
C) — Bilim toplantısında hangi konu tartışılacak?
— Bilmem.
D) — İletişimde en çok hangisini kullanırsınız?
— Diyaloğu.
E) — Yere düşen vazanın neresini yapıştırdınız?
— Kulpunu.

12. (I) Başarıyla başarısızlığın nedenleri soruldu bize. (II) Böyle bir sorunun zorluğu karşısında hiç kimse tek bir fikir dile getirmedi. (III) Öyleyse biz önce başarıya giden yolu anlatalım, dedik. (IV) Bu yüzden bu tarz örnekler sunduk. (V) Hem tarafsız baktığımız zaman ne denli güzel örnekler vermişiz, diyebiliyoruz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yükleme sorulan, “ne” sorusu farklı bir öğeyi bulundurmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 4

Vurgu, Ara söz, Cümle Dışı Unsur

KONSEPT BİLGİ

Cümlede kullanılan ara sözler çoğunlukla kendinden önceki sözün açıklaması niteliğindedir ve o sözle birlikte öge olurlar. Ara cümleler açıklama ilgisiyle kullanılmadıklarında cümle dışı unsur olurlar.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz ya da ara cümle kullanılmamıştır?

- A) Arabayı karşıki sokağa, annemlerinkine, park etmiştik.
- B) Dünkü kazada, Eskişehir yolunda olan, yaralıları uzun süre ambulans bekledi.
- C) Her akşam, bu akşam da dâhil olmak üzere, hüzünlü şarkılar söylenir bu yerde.
- D) Önümüzdeki hafta, okulların tatil olduğu hafta, çevre sorunları sempozyumu yapılacak.
- E) Yazdığın mektup, uzunca bir süre, üzmüştü bizi gerçekten.

2. Aşağıdakilerin hangisinde ara söz öznenin açıklayıcısı şeklinde kullanılmıştır?

- A) Aysel, dün yine bir şey demek -istifa etmek- için gitmiş bölüm şefinin yanına.
- B) Sebepsiz yere sinirlendi mi, aslında hep böyledir ya, sağa sola sataşır; herkesi kırardı.
- C) Nicedir kızımı, biriciğimi, iş yerime aldirmaya çalışıyordum.
- D) Düzgün konuşmak, insanlarla doğru iletişim kurmak, herkesin uymakla yükümlü olduğu bir davranıştır.
- E) Sonsuz uykuya dalmadan önce, bir kez de olsa, sevdiklerinize onları sevdiğinizi söyleyin.

3. Aşağıdakilerin hangisinde, ara söz ya da ara cümle cümlelerin herhangi bir ögesinin açıklayıcısı değildir?

- A) Bebekliğinde onu, küçük kardeşimi, herkes çok severdi.
- B) Çocukken, sen de yaşamışsındır, her şey çok güzeldi.
- C) Orada, doğduğum yerde, renkli bir hayatımız vardı.
- D) Bu çocuklar, Ahmet'le Kerem, ileride büyük işler yapar.
- E) İbrahim'i, asker arkadaşımı, epeydir görmüyorum.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, özne açıklayıcısıyla birlikte verilmiştir?

- A) Ganos Dağı, şehrin ve içinde bulunduğu bölgenin en yüksek dağıdır.
- B) Dayımın oğlu, teyzemin kızı, onların arkadaşları bu hafta sonu bizim eve gelecekler.
- C) Bizim yerimizde üç sıradan insan olsa, Sivas'a varana kadar, yolculuğun verdiği dayanılmaz sıkıntıdan kavga ederdi.
- D) Her hikâye bitiminde içimizden biri, biraz isteksiz biçimde, yeni bir hikâyeye başlıyordu.
- E) Düzenli seferler yapmaya başlayan buharlı geminin yolcusu, iki çocuklu bir kadın, güvertede duruyordu.

KONSEPT BİLGİ

Fiil cümlelerinde yüklemden önceki öge, isim cümlelerinde ve yüklem başta olduğu cümlelerde yüklem kendisi, "mi" soru ekiyle kurulmuş cümlelerde "mi"den önceki öge ve soru cümlelerinde cümleye soru anlamı katan soru sözcüğü vurgulanan ögedir.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf tümleci vurgulanmıştır?

- A) Bunaldığım zamanlarda deniz kıyısına giderek rahatlamaya çalışırdım.
- B) Ahmet de sizinle gelmek istiyorum diye kafamızın etini yiyince dayanamadık.
- C) Bundan böyle ben de sizin başkalarına davrandığınız gibi davranmak istiyorum.
- D) Nihayet sen de kendine yeni bir araba almak için para biriktirmeye başladın.
- E) Doğa ödev yaparken annesine sürekli sorular sorması üzerine evde kısa süreli bir tartışma çıktı.

6. Aşağıdakilerden hangisinde diğerlerinden farklı bir öge vurgulanmıştır?

- A) Son cümlesinde yazarın ne demek istediğini tam olarak anlayamıyoruz.
- B) Sesindeydi o korku, heyecan, vazgeçiş ve bitmek bilmeyen sanrılar.
- C) Öğrencilerin bizde beklentilerini anlamamız için yapılması gereken şey neydi?
- D) Kaybolmuş dün bizi yaylaya götüren şoförün çantası.
- E) Şiir, insanın duygu dünyasına seslenen bir çeşit müziktir.

KONSEPT BİLGİ

Kimi cümlelerde yer alan seslenme sözcükleri, bir ögeye dâhil olmayan bağlaçlar ve hiçbir ögenin açıklamasını yapmayan ara söz ve ara cümleler cümle dışı unsurdur.

7. Eyvah, sabahleyin kalkar kalkmaz çocuğun odasına bakacak babam!

I II III IV
V

Yukarıdaki cümlede numaralı sözcüklerden hangisi cümle dışı unsurdur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir öge vurgulanmıştır?

- A) Sensiz asla gidemem bir yerlere ey sevgili!
- B) Bugünlerde beni bu adam hiç arayıp sormadı mı?
- C) Bir sonraki Metellica konseri ne zaman?
- D) Netflix'te yayımlanan bilim kurgu diziler nasıldır?
- E) 1 Nisan, amcamı sonsuzluğa uğurladığımız gündü aslında.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde cümle dışı unsur yer almaktadır?

- A) Hasan, çabuk benim yanıma gelsin!
- B) Bundan böyle bana bu şekilde davranmayacaksınız!
- C) Sana dün bir tepeden baktım, Aziz İstanbul!
- D) Bir akşam gözlerin ufka dalar pek derin.
- E) İnsanlar gölge gibi çekilir sokaklardan.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz, öznenin açıklayıcısıdır?

- A) Her sabah burada, martıların savaştığı sahilde, insanlar bir o yana bir bu yana koşar.
- B) Adamın en küçük oğlu, öğretmen olan, geçen hafta onu ziyarete gelmiş.
- C) Romanın ilk bölümünde, kahramanın annesinin öldüğü bölüm, olayın tüm büyüğü kendiliğinden çözülüyor.
- D) Fotoğraflarımızı çeken usta bunları yakın zamanda, en geç bir hafta içinde, bize verecekti.
- E) Benden istediğin şiirleri, Yahya Kemal'e ait olanları, sana getiriyorum.

11. (I) Milletler için verilen hüküm, sanat ve fikir adamları için de geçerlidir. (II) Böylece büyük sanatkarlar, dilini en iyi bilen, en çok kelime ve kavram kullanan sanatkarlardır. (III) Nitekim dünya edebiyatının dört büyük zirvesi, Shakespeare, Hugo, Tolstoy ve Dostoyevski, eserlerinde çeşitlilik itibarı ile en çok kelime kullanan yazarlardır. (IV) İşte bu yazarlar edebiyatın gelişmesine büyük faydalar sağlamışlardır. (V) Bugün dünya edebiyatı bu seviyelere ulaştıysa bu, yukarıda sözü edilen ve nicesini sayamadığımız edebiyatçılar sayesinde.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde ara söz kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. (I) Araştırmalar, okul çağındaki her on çocuktan üçünün okula giderken sorun yaşadığını ve gitmek istemediğine değiniyor. (II) Bu araştırmalara göre okulu reddeden öğrenciler, anne ve babalarıyla yakın ilişki içinde olan çocuklar. (III) Okul fobisi, müdahale edilmediği takdirde kronik okulu reddetme sorununa dönüşebiliyor. (IV) Kronik okulu reddetme sorunu ise, aile içinde huzursuzluğun yanı sıra, akademik başarısızlığa, okulda uyumsuzluğa, yetersiz akran ilişkilerinin ortaya çıkmasına neden oluyor. (V) Yetişkin dönemlerde de bu çocuklarda okul veya iş ortamına uyum sağlayamama, panik atak gibi sorunlara yol açabiliyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinde diğerlerinden farklı bir ögeye vurgu yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1E 2D 3B 4E 5B 6A 7A 8A 9C 10B 11C 12B

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 5

Cümlelerin Öğeleri - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

MİRAY TYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI • CÜMLENİN ÖĞELERİ

1. İdeallerinin kurbanı bir adam olan emekli öğretmen Nazım ile türkü söylemek sevdasıyla acıların ortasına düşmüş bir kadının hayatını kesiştiren “Gönül Yarası” adlı filmi seyrettim geçen hafta.

Bu cümledeki öğelerin doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Özne-zarf tümleci- nesne- yüklem
B) Özne-nesne-yüklem-zarf tümleci
C) Nesne-yüklem-zarf tümleci
D) Özne-nesne-yüklem-zarf tümleci
E) Nesne-zarf tümleci-yüklem-zarf tümleci

2. Kuşkulardan, küçük hesaplardan arınmış bir dünyada kötü niyet; ışığa çıkmış yarasaya döner.

Bu cümlelerin öğeleri ve öğelerinin sıralanışı yönünden özdeş olan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Havadan sudan söz etmenin ötesinde bu adam ne yapar, söylesene.
B) Uğraşmaktan, didinmekten vazgeçmiş bir kişide heves, toprağa gömülmüş bedene benzer.
C) Yağmurlardan, sert rüzgârlardan erozyona uğramış bir toprakta verimlilikten söz edilemez.
D) Korkulardan, hilelerden arınmamış bir dünyada iyi niyetliler zor barınır.
E) Büyük buluşlardan, gelişmelerden yararlanmış bir ülkede, yoksul insanlar yerine varlıklı insanlar görülür.

3. Baharda havaların ısınması, kışa elini eteğini çektirirken çocukları, kuşları, böcekleri, bütün canlıları ve bizim ihtiyarı sahneye çıkardı.

Bu cümleyle ilgili

- I. Özne fiilimsi grubudur.
II. Cümledeki nesneler yapıca özdeştir.
III. Zarf tümleci cümleye zaman anlamıyla bağlanmıştır.

ifadelerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız II
D) II ve III
E) Yalnız III

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde nesne, açıklayıcısıyla birlikte verilmiştir?

- A) Çocukları, öğrencilerimi, istiyorum
Yalnız ve çileli hayatımın çiçeklerini
B) Gemiler geçer rüyalarımda,
Allı pullu gemiler, damların üzerinden
C) Beni bir dağ başında böyle yapayalnız kodular
Rüzgârlara, kuşlara, bulutlara yakın
D) Sivas yollarında geceleri,
Katar katar kağnılar gider
Tekerlekleri meşeden
E) Umutsuzdu, yalnızdı, hali yoktu.
Canı çok yanıyordu günlerden beri

5. Bu caddenin taşlarının üzerinden yüzyıllar boyunca geçen insanların ayak seslerini takip edenler, bir kalenin oya gibi işlenmiş kapısı önünde bulurlar izlerini.

Bu cümledeki öğelerin dizilişi aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Özne - yüklem - belirtili nesne
B) Zarf tümleci - özne - belirtili nesne - yüklem
C) Özne - yer tamlayıcısı - yüklem - belirtili nesne
D) Zarf tümleci - belirtili nesne - yüklem - özne
E) Belirtili nesne - yer tamlayıcısı - yüklem - özne

ÖSYM - 2024 TYT

6. I. Ak akçe, kara gün içindir.
II. Minareyi çalan, kılıfını hazırlar.
III. Deveyi yardan uçuran, bir tutam ottur.
IV. Gülü seven, dikenine katlanır.
V. Komşu komşunun külüne muhtaçtır.

Numaralanmış atasözleri öge dizilişi bakımından eşleştirilirse aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

MİRAY YAYINLARI

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, soru dolaylı tümleci buldurmaya yöneliktir?

- A) Sinemaya birlikte gittiğimiz geçen akşamdan beri neredeydiniz?
- B) Amcanlara uzun süreden beri ilk kez gönderdiğin mektup geri mi geldi?
- C) Tüm olumsuz olayların, kandırmacaların yani bu işlerin sırrını kimden öğrenebilirsin?
- D) Sahiden dün bütün gün evde miydiniz?
- E) Alışveriş merkezine ayakkabı almaya sen de mi benimle gelmek istiyorsun?

8. (I) Surların içine yuvalanmış şehir, düzenlilikten dağınıklığa doğru merkezden duvarların dışına dek yayılmıştı. (II) O, ateşböceklerinin kaynaştığı bir nehir kenarı gibiydi. (III) Dağların zirvesinden başlayan gök, dolunayın beyaz ışığı altında bir kumaş gibi yükseliyordu. (IV) Tanrı, mücevherlerini bu kumaşın üstünde cömertçe sergiliyordu. (V) Ben de tanımadığım bir kentin ıssız sokaklarında ana caddeye ulaşmak için değişik yollar denemekten bıkmıştım.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinin öge sayısı en azdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9. (I) Bir profesör, sosyoloji sınıfındaki öğrencilerini Keçiören ilçesinin kenar mahallelerine göndermişti. (II) Onlardan, o bölgede yaşayan iki yüz erkek çocuğun durumlarını araştırmalarını ve her bir çocuğun geleceği hakkında bir değerlendirme yapmalarını istemişti. (III) Öğrencilerin hemen hepsi, bu çocukların gelecekte hiçbir şanslarının olmadığını dile getirmişlerdi. (IV) Bundan tam yirmi beş yıl sonra bir başka sosyoloji profesörü, tesadüfen bu çalışmayı buldu. (V) Sonra da öğrencilerinden bu projeyi sürdürmelerini ve aynı çocuklara ne olduğunu araştırmalarını istedi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinin öge dizilişi “özne, nesne, yüklem” şeklindedir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Aşağıdakilerin hangisinde ögeleri ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Stres yaratıcılarınızı / idare etmek için / bazı taktikler / vardır.
- B) Yaptığınız işin özelliklerini inceleyerek / durumunuzu / daha da / düzeltebilirsiniz.
- C) Duruma açıkça ve ayrıntılarıyla bakmak / doğru yönde harekete geçme şansınızı / artırır.
- D) Strese cevap vermeye başladığınız zaman değişen ilk şey / duygularınızdır.
- E) Birçok beslenme uzmanı / nişastası zengin yiyecekleri tüketmenin faydaları konusunda / birleşiyor.

11. Geçen yıl, dağlarda gezerken keşfettiği bu kaynaktan akan suyu kana kana içebilmek için olabildiğince fazla kaldılar orada.

Bu cümlelerin öge dizilişi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Zarf tümleci - zarf tümleci – zarf tümleci - yüklem - dolaylı tümleç
- B) Zarf tümleci - nesne - zarf tümleci - yüklem - dolaylı tümleç
- C) Özne - zarf tümleci - yüklem - dolaylı tümleç
- D) Nesne - dolaylı tümleç - yüklem - dolaylı tümleç
- E) Zarf tümleci - dolaylı tümleç - yüklem - dolaylı tümleç

12. (I) İşyerinde zihninizi meşgul eden koşullardan, günlük hayattaki alışkanlıklarınıza kadar çeşitli etkenler, etkin bir iletişim kurmamızı engelleyebilir. (II) Bu konuda sorun yaşamamak için, kendinizi iletişime hazır olma konusunda eğitmeniz gerekir. (III) Karşınızdaki kişinin anlatmak istediğini açıkça ortaya koymasını sağlayacak bazı yöntemleri de geliştirmeniz gerekir. (IV) Karşısındakini dinler görünüp dinlemek, en kolay düşülen tuzaklardan biridir. (V) Geçişirme alışkanlığının sizi etkisi altına almasına izin vermemek için kendinizi eğitin.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangi ikisinde, yüklemden önce gelen bölüm tümüyle öznedir?

- A) I ve III
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) IV ve V

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 6

Cümlelerin Öğeleri - Karma

1. I. Körfez'de bizim Haliç suyunun koyu durgunluğu var.
II. Hava güzel olduğu halde, ortalıkta gizli bir hüznün vardı.
III. O gelinceye kadar hazırda ben varım.
IV. Arkadaşları arasında tanıdığı yoktu.
V. Kendi kendileriyle dolu olanlarda başkalarına yer yoktur.

Numaralandırılmış cümleler öğelerin dizilişine göre eşleştirildiğine hangisi dışarıda kalır?

- A) V B) III C) I D) IV E) II

KONSEPT BİLGİ

İsim tamlaması, sıfat tamlaması, ikileme, fiilimsi grubu, edat grubu, bağlama grubu söz grubu olarak adlandırılır.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin öğelerinde söz grubu yer almaz?

- A) İçimde en güzel duygular saklı.
B) Ağrı'da yaz kısa sürer.
C) Gökyüzünün başka rengi de varmış.
D) Bir gün çıkıp gelsen, vursan kapıma.
E) Birden kapandı birbiri ardınca perdeler.

3. Aşağıdaki cümlelerden hangisi “nesne” ve “yüklem”den oluşmuştur?

- A) Sen git, ben gelmeyeceğim bu akşam, dedi.
B) Çoğu geceler uyur kalırmışım kitabın başında.
C) Keskin bir kömür kokusu vardı.
D) Ben onu buraya gelmeden evvel tanıdım.
E) Bin yıl sürecek zannedilen kar sesidir bu.

4. Aşağıdaki soru cümlelerinden hangisi farklı bir ögeyi buldurmaya yöneliktir?

- A) Bu saatte zili çalan da kim?
B) Neredeydin bu saate kadar?
C) Bu çocuğun ne zamanmış doğum günü?
D) Arabanın bagajında ne var?
E) Şimdi nasılsın bakalım?

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümlecik farklı görevde kullanılmıştır?

- A) Dağların doruklarından aşan bakışlar, hür maviliklerde kaybolur.
B) Güneşin sıcaklığından kaçanlar, deniz sularının serinliğine sığınıyor.
C) Türklerin bu yalçın kayalar üstüne ne zaman konduğu bilinmez.
D) Gurbette duyduğum sonu gelmez hüznüleri andım birer-birer.
E) Böyle bir babanın oğlu olmak onun göğsünü kabartıyordu.

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin öge sıralanışı “Paşa, bir iki kahkaha ile bana tarafını ilan etmişti.” cümlesiyle aynıdır?

- A) Güneş, bütün gün insana doğru fakat acı şeyler söyleyen bir arkadaşır.
B) Sokak kapısına çıktığı zaman ortalık kararıyordu.
C) Otomobiller, coşkun bir uğultuyla üzerimize yağmur suyunu sıçratıyordu.
D) Her saz, bütün renkler gibi gümüş bir parlaltı içinde erir.
E) Gölgelerinde koyunlar otlayan badem ağaçlarının altından geçtiler.

7. I. Yirmi dört saatte üç mevsim değiştirirsiniz.
II. Sana yan bakıp bir şey mi söylediler?
III. Cesur Arslan Bey, kır atını ileriye sürdü.
IV. Her doğan günün bir dert olduğunu insan bu yaşa gelince anlarmış.
V. Yalıda, hizmetçi Orhan'ı ikinci kata çıkardı.

- Belirtili Nesne - Özne - Zarf Tümleci - Yüklem
- Dolaylı Tümleç - Zarf Tümleci - Belirtisiz Nesne - Yüklem
- Zarf Tümleci - Belirtisiz Nesne - Yüklem
- Özne - Belirtili Nesne - Dolaylı Tümleç - Yüklem

Numaralanmış cümleler altlarındaki ayrılmış ögelerle eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) II B) V C) III D) IV E) I

8. (I) Minik bir göçmen kuşun çığılığında yakaladım sabahı. (II) Sonsuzluğun gri örtülerini yırtmak üzereydi güneşin ilk ışıkları. (III) Ne gece ne sabahtı zaman. (IV) Öylesine bir günü kucaklamak üzereyken aydınlık, evrenin sonsuzluğunda bir nokta gibiydim. (V) Başımı pencereye çevirince göz göze geldik denizle. (VI) Henüz uyumamıştı martılar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangileri öge dizilişi yönünden özdeştir?

- A) I ve IV B) II ve III C) V ve VI
D) III ve IV E) IV ve V

9. Aşağıdakilerin hangisinde cümlenin ögesi olmayan (cümle dışı unsur) herhangi bir söz kullanılmamıştır?

- A) Ulu mabet, seni ancak bu sabah anlıyorum.
B) Ne şirin komşumuzdun sen Fahriye Abla.
C) Bir şeyler sezersen hâlimde hiç şaşmayasın anacığım.
D) Salıncağa önce binmek için kavga çıkmıştı.
E) Bahara geç kavuşur sevgilim, büyük dağlar.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Duvarları kaplayan yeşil çiniler / bu mabedin içine / esra-rengiz bir deniz altı aydınlığı / veriyordu.
B) Son gece / Tevfik / küçük seyircilerine / bedava / şeker / dağıttı.
C) Kahveci / yeni gelene / hâlâ bir çay olsun / getirmiyordu.
D) Alçak düşman / bu güzel memleketi / topa tutmuş / zapta kalkmıştı.
E) Yarım saat sonra / jandarmalar / Mahmut Ağa'yı / karakola / götürdüler.

11. Kromofor adı verilen pigment molekülleri fotosentez sırasında güneş enerjisini tepkime merkezlerine hızlı taşıdığından güneş enerjisinin hemen hepsi arada hiç ısı kaybı olmadan kimyasal enerjiye dönüşür.

Bu cümledeki ögelerin doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Belirtisiz nesne - zarf tümleci - zarf tümleci - özne - yer tamlayıcısı - yüklem
B) Belirtili nesne - zarf tümleci - zarf tümleci - özne - yer tamlayıcısı - yüklem
C) Özne - zarf tümleci - yer tamlayıcısı - zarf tümleci - yüklem
D) Zarf tümleci - özne - zarf tümleci - yüklem
E) Zarf tümleci - özne - zarf tümleci - yer tamlayıcısı - yüklem

ÖSYM - 2020 TYT

12. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin öge sayısı diğerlerinden fazladır?

- A) Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı.
B) Yol onun, varlık onun, gerisi hep angarya.
C) Bir dakika araba yerinde durakladı.
D) Yüzüstü çok süründün, ayağa kalk Sakarya!
E) İki üç günden beri sert bir kış rüzgârı esiyor.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 7

Cümlelerin Öğeleri - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem yanlış gösterilmiştir?

- A) “Bilmez miyim Hiç” yalnızlığa ve hüzne karşı koyma ile başlayıp kabulleniş ile biten bir şiirdir.
- B) Küçük kızım, istediğini aldirabilmek için sabahtan beri başımın etini yedi.
- C) Memleket hasretiyle yanan o temiz yürekli insanlar, buraları terk etti.
- D) Tarifi olmayan ya da benim hiçbir zaman duymadığım bir duygudur, yalnızlık.
- E) Senin varlığını onca sıkıntı içinde bizleri birbirimize bağlayan şey.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili bölüm diğerlerinden farklı bir ögedir?

- A) Kökleri yıllara yayılmış sağlam bir çınar ağacıdır bekleyen.
- B) Yalnız kalmaktan korkmayan kişidir yaratıcı insan.
- C) Seni sen yapan, o içindeki haylaz ama masum çocuktur.
- D) İnsan, çok zengin olduğu hâlde bir zenginlik daha istedi.
- E) Benliğini başkalarının kalıplarına tercih edenler, fazla yol gidemez.

3. Aşağıdaki atasözlerinden hangisi sadece temel öğelerden oluşmuştur?

- A) Acı patlıcanı kırağı çalmaz.
- B) Çürük tahta, çivi tutmaz.
- C) Rüzgâr eken, fırtına biçer.
- D) Irmak kenarına çeşme yapılmaz.
- E) Hamama giren, terler.

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ilk dize, ikinci dizenin dolaylı tümlecidir?

- A) Can yoldaşın olmazsa olmasın
Yalnızım diye hayıflanmayasın
- B) Gün olur ki ne gökyüzü para eder
Ne deniz kenarı ne bağlar, bahçeler
- C) Yaşadığımı sandığım hayatlardan
Bir hiç olduğumu görerek geldim
- D) Geniş, siyah gölgesi hayatımı kaplayan
Tepemde kanat germiş bir kartaldır yalnızlık
- E) Titrek bir damladır aksi sevincin
Yüzünün sararmış yapraklarında

5. “Çalışmaktan başka çaresi olmayan bu yaşlı adam, bir saniye bile düşünmeden teklif edilen işi kabul etti.”

Bu cümle ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dört ögeli bir cümledir.
- B) Zarf tümleci vurgulanmıştır.
- C) Özne söz öbeğinden oluşmaktadır.
- D) Cümle dışı unsur yoktur.
- E) Yüklemi birleşik yapıdır.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru, özneyi buldurmaya yöneliktir?

- A) Bunlar, geçen yılki soruların aynısı mı?
- B) Neyi söylemesini bekliyorsunuz ondan?
- C) Bu oyunu da mı ondan öğrendin?
- D) Günümüzde genç şairler mi daha popüler?
- E) Böyle bir çaresizliğe nasıl düştün?

7. “Anadolu’da derin bir yeri olan ağalık, beylik gibi kavramlar ile bu kavramların halk üzerindeki etkisi, Yaşar Kemal’in birçok yapıtında gerçekçi bir gözlemle okuyucuya sunulur.”

Bu cümlelerin öge dizilişi aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru şekilde verilmiştir?

- A) dolaylı tümleş- özne- zarf tümleci- nesne- yüklem
B) özne- nesne- zarf tümleci- dolaylı tümleş- yüklem
C) zarf tümleci- dolaylı tümleş- özne- dolaylı tümleş- yüklem
D) dolaylı tümleş- özne- zarf tümleci- dolaylı tümleş- yüklem
E) özne- dolaylı tümleş- zarf tümleci- dolaylı tümleş- yüklem

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde cümlelerin ögesi olmayan bir söz kullanılmıştır?

- A) Keyfi uygulamalar yüzünden başladığımız noktaya geri geldik.
B) Aman, onunla konuşurken dikkatli ol; her şeye kızıyor bu aralar.
C) En küçük çocuklarının okul işleriyle annesi ilgileniyordu.
D) Parayla mutlu olamayacağını sana kırk defa söyledim.
E) Köyün fakirlerine ve öksüzlerine yardım eden biriydi o.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde öğelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) İnsanlarla çok iyi geçinen, kimseye zararı olmayan sağlam bir arkadaşdır / Selim.
B) Sıkıntılarınızı ve isteklerinizi söyleyin diye / bugün / toplantı / yapacağız.
C) Günümüz sanatçıları, / biraz alıngan oldukları için / en ufak bir eleştiriyi / kabul etmiyor.
D) Televizyon programlarının / biraz daha / seviyeli olması gerektiğini söyledi.
E) Günümüzde / eğitim-öğretim faaliyetleri / daha modern bir yapıyla / sunuluyor.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz nesnenin açıklayıcısı olarak kullanılmıştır?

- A) Gençlik yılları, özellikle lise yılları, hayatında derin izler bırakmıştı.
B) İmgeyi çok fazla kullanan şairlere, İkinci Yenicilere, ayrı bir ilgi duyuyordu.
C) Hayatında iz bırakan insanları, öğretmenlerini, her fırsatta arardı.
D) Yine söz verdi, sözünü tutacağını hiç sanmıyorum ya, son bir şans verdim ona.
E) Kötü günümde yanımda olanlarla, dostlarımla, bağım hiç kopmadı.

11. I. İnsan, doğumundan itibaren bir geleneğin içinde yer alır.

II. Yağmurdan sonra ormanın nemli zemininden yüzlerce mantar fışkırmış.

III. Arabalar, yağmurdan kayganlaşan yolda güçlkle ilerliyordu.

IV. Konak, büyükçe bir gölün kıyısına inşa edilmişti.

V. Rengârenk kamyon kasalarından buğday taneleri dökülüyor.

Numaralanmış cümlelerin yer tamlayıcılarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlelerin yer tamlayıcısında belirtili isim tamlaması vardır.
B) II. cümlelerin yer tamlayıcısında edat vardır.
C) III. cümlelerin yer tamlayıcısında sıfat-fiil vardır.
D) IV. cümlelerin yer tamlayıcısında sıfat tamlaması vardır.
E) V. cümlelerin yer tamlayıcısında belirtisiz isim tamlaması vardır.

ÖSYM - 2023 TYT

12. Kapalı kapılar ardında yapılan konuşmalar - - -

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa cümlelerin ögeleri sırasıyla “özne, belirtili nesne, dolaylı tümleş ve yüklem” oluşur?

- A) insanlar arasında samimiyetsiz bir ortamın oluşmasına neden olur.
B) kırılganlıklara hatta telafisi çok zor durumların doğmasına sebeptir.
C) bütün toplumlarda asla uygun görülmeyen bir davranıştır.
D) kişiler arasındaki arkadaşlık bağını bir anda yok eder.
E) huzurlu bir ortam oluşmasını çalıştığımız kurumlarda engeller.

ANLAMINA GÖRE CÜMLELER

BİÇİMCE OLUMLU ANLAMCA OLUMSUZ CÜMLE

Yükleminde olumsuzluk eki olmadığı hâlde olumsuz anlam taşıyan cümlelerdir.

- ✓ Bu havada dışarı çıkılır mı hiç?

1

OLUMLU CÜMLE

Yargısı gerçekleşmiş, gerçekleşiyor veya gerçekleşebilir olan cümlelerdir.

- ✓ Ödevlerimin hepsini bitirdim.
- ✓ Komşunun evine dün gece hırsız girmiş.

OLUMSUZ CÜMLE

Yargısı gerçekleşmemiş, gerçekleşmiyor veya gerçekleşmeyecek olan cümlelerdir.

- ✓ Aradığım kitabı bulamadım.
- ✓ Dün gece gürültüden uyuyamamışlar.

2

BİÇİMCE OLUMSUZ ANLAMCA OLUMLU CÜMLE

Yükleminde olumsuzluk eki olduğu hâlde olumlu anlam taşıyan cümlelerdir.

- ✓ Seni sevmiyor değilim.

SÖZDE SORU CÜMLESİ

Asıl amacı soru sormak değil de çoğunlukla yüklemde bildirilenin tam tersini kasteden ya da yüklem yapılmamasını dile getiren cümlelerdir.

- ✓ Ben sana çık dedim mi?

3

SORU CÜMLESİ

Soru anlamı taşıyan cümlelerdir.

- ✓ Yarın sinemaya gidecek miyiz?
- ✓ Hangi çantayı almalıyım sence?

ÜNLEM CÜMLESİ

Sesleniş veya duygu bildiren cümlelerdir.

- ✓ Arkadaş, buraya baksana!
- ✓ Tüh, bu fırsatı da kaçırdık!

4

YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER

1

KURALLI (DÜZ) CÜMLE

Yüklemi cümlemin sonunda olan cümlelerdir.

✓ Bugün yine işe başladık.

DEVİRİK CÜMLE

Yüklemi cümlemin sonunda olmayan cümlelerdir.

✓ Haftaya ailecek gidiyoruz memlekete.

2

EKSİLTİLİ CÜMLE

Yüklemi olmayan cümlelerdir.

✓ Seni gördüğüm o yaz akşamı...

FiİL CÜMLESİ

Yüklemi fiil olan cümlelerdir.

Arkadaşlarla parkta oynadık.

02

YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELER

İSİM CÜMLESİ

Yüklemi isim soylu bir sözcük ya da fiilimsi olan cümlelerdir.

✓ Bugün hava çok sıcaktı.

01

YAPISINA GÖRE CÜMLELER

BİRLEŞİK CÜMLE

Tek yüklemi olan ve yüklemi hariç içinde yan yargı bulunduran cümlelerdir. Dörde ayrılır:

1. Girişik Birleşik Cümle: Yan cümlesi fiilimsi ile yapılan birleşik cümlelerdir.

✓ Verilen ödevleri zamanında yapmalıyız.

2. Şartlı Birleşik Cümle: Yan cümlesi cümleye koşul anlamı katan zarf tümleciyle yapılan birleşik cümlelerdir.

✓ Bu işi bitirirsek çok rahatlayacağız.

3. Ki'li Birleşik Cümle: Yan cümlesi, "ki" bağlacından sonraki öge ile yapılan birleşik cümlelerdir.

✓ Sıkıntını söyle ki sana yardımcı olabilelim.

4. İç İçe Birleşik Cümle: Bildiğimiz doğru-
dan anlatım cümleleriyle oluşturulan birleşik cümlelerdir.

✓ Geçen sene bu zamanlar çok yorulmuştuk,
diyordu arkadaşına.

BASİT CÜMLE

Tek yüklemi olan ve yüklemi hariç içinde yan yargı bulundurmeyen cümlelerdir.

✓ Gözlerim uzakları seçmiyor artık.

✓ Senin için önemli şey çalışmaktır.

SIRALI CÜMLE

En az iki cümleden oluşan ve cümlelerin virgül ya da noktalı virgülle sıralandığı cümlelerdir. İkiye ayrılır:

1. Bağımlı Sıralı Cümle: Ögelerinden en az biri ortak olan sıralı cümlelerdir.

✓ Dün okula gittik, derslere girdik.

2. Bağımsız Sıralı Cümle: Ögelerinden hiçbirisi ortak olmayan sıralı cümlelerdir.

✓ Annem oturuyordu, kardeşim oynuyordu.

BAĞLI CÜMLE

En az iki cümleden oluşan ve cümlelerin "ki" dışındaki herhangi bir bağlaçla bağlandığı cümlelerdir.

✓ Söylediklerini yaptım ve artık eve gidiyorum.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 1

Anlamına, Yüklemin Yerine, Türüne Göre Cümleler

KONSEPT BİLGİ

Yüklemi isim soylu bir sözcük veya fiilimsi olan cümleler, yüklemnin türüne göre isim cümlesi; yüklemi fiil olan cümleler, yüklemnin türüne göre fiil cümlesidir.

1. Bu yörenin soğuğu hiçbir yerin soğuşuna benzemez arkadaşlar.

Bu cümlelerin yüklemnin türüne göre özdeşi aşağıdaki-lerin hangisinde verilmiştir?

- A) Akılsız başın cezasını ayaklar çekermiş.
B) Bize saldıran çocuk bu değildi ki.
C) Dışarıdan gelen sesler rahatsızlık vericiydi.
D) Bu gördüğün paha biçilmez bir taştır.
E) Gökyüzünün en yırtıcı kuşu kartallardır bence.

2. (I) Oyun oynayan bir çocuk için önemli olan süreçtir. (II) Çocuklar, saatlerce uğraşarak yaptıkları bir kuleyi bitirdikten sonra onu bir anda neşe ile yerle bir edebilirler. (III) Çünkü onlar için önemli olan kule değil, kuleyi yaparken yaşadıkları neşedir. (IV) İşte oyunun en önemli özelliği ve onu belki de bu kadar değerli kılan şey budur; sonucun değil sürecin önemli olması. (V) Yetişkinlerin de çocuklarının keyifle oynamasına, yani keyifle öğrenip kendini geliştirmesine dikkat etmesi gereklidir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi yüklemnin türüne göre ötekilerden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

KONSEPT BİLGİ

Yüklemi cümlelerin sonunda olan cümlelere kurallı (düz) cümle, yüklemi cümlelerin sonunda olmayan cümlelere ise devrik cümle adı verilir.

3. Aşağıdakilerin hangisi, öğelerinin dizilişine göre diğerlerinden farklıdır?

- A) Yeşil ördek gibi daldım göllere
B) Seni seven âşık çekmez mi ah
C) Verdiğimiz sözde hemen duralım
D) Sen düşürdün beni dilden dillere
E) Başım alıp gideyim gurbet ellere

4. Aşağıdaki dizelerden hangisi kurallı cümle değildir?

- A) Leylak getiriyorsun bana güneşli bir günde.
B) Saçlarını kimler için bölük bölük yapmışsın.
C) Ben geleceğin kara gözlü zalimlerindenim.
D) Saatimin her çalışı seni bana duyurdu.
E) Şimdi şiir bence senin yüzündür.

5. Aşağıda verilen ikili dizelerden hangisi eksiltili cümledir?

- A) Saçların sırma kement olsa ne var boynumuza
Tut ki hançer kesilip can evimizden vurdun
B) Çınardan gölgelikler, söğütten korkuluklar
Benim gönlümde de engin bir yaz iklimi
C) Gönlümün sevgine hasret çeken tasına
Mey dururken niye beyhude zehir doldurdun
D) Sonbahar akşamı gönlümde açılmıştı o gül
Karlar altında solup gitti kışın bir demde
E) Bendedir gülleri açmaz bahçeler
Üstünde kuş uçmaz bağlar bendedir

KONSEPT BİLGİ

Olumlu cümle, anlam olarak olumlu yargı bildiren cümledir. Yargısı gerçekleşmiş, gerçekleşiyor veya gerçekleşebilir olan cümlelerdir. Olumsuz cümleler ise anlam olarak olumsuz yargı bildiren cümlelerdir. Yargısı gerçekleşmemiş ya da gerçekleşmeyecek olan cümleler olarak da nitelendirilebilir.

6. Aşağıdakilerden hangisi olumlu bir yargı dile getirmektedir?

- A) Aslına bakarsanız o, sandığınız kadar iyi biri değil.
B) Koskoca adama böyle hitap edilir mi hiç!
C) Bu kadar utançtan sonra insan içine çıkabilir mi?
D) Dağların ötesinde da yaşam olmadığını düşünemiyordu.
E) Bu ülkede gerçekleri görüp de söyleyenler yok değil arkadaşlar.

KONSEPT BİLGİ

Biçimce olumlu, anlamca olumsuz cümleler, yüklemde olumsuzluk bildiren bir ek veya sözcük olmadığı hâlde, olumsuzluk bildiren cümlelerdir. Biçimce olumsuz, anlamca olumlu cümleler, yüklemde olumsuzluk eki veya sözcüğü bulunduğu hâlde olumlu yargı bildiren cümlelerdir. Ayrıca yüklemde iki olumsuzluk bildiren ek veya sözcük olan cümle, biçimce olumsuz anlamca olumlu cümle olur.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisi anlamca olumsuz, biçimce olumludur?

- A) Bakışları yarım saat önce olduğu gibi yumuşak değildi.
 B) Oysa benim ona söyleyeceğim tek sözcük yoktu.
 C) Hâlâtlar bağlanmadan iskeleye atlamaman doğrudu bence.
 D) Bugünlerde ne yediğimin farkındayım ne içtiğimin.
 E) Ona değer verip onu başımın üstünde taşıdım ama kazanmadım bir şey.

KONSEPT BİLGİ

Soru anlamı taşıyan, cevap gerektiren cümlelere soru cümlesi adı verilir. Soru sıfatları, soru zamirleri, soru zarfları, soru edatı olan “mi”, bir cümleye soru anlamı kazandıran unsurlardır.

Ünlem cümleleri ise seslenme veya heyecan, öfke, sevinç gibi ansızın beliren duyguları bildiren cümledir. Ünlem cümlelerinde ünlem kullanılmayabilir.

8. Aşağıdakilerden hangisi bir ünlem cümlesidir?

- A) Yazık, ne tür insanlarla tartışıyoruz
 B) Benimle bir şeyler yiyip içmeye gelir misin
 C) Ben de seninle tam da bu konuyu konuşacaktım
 D) Açıkçası parfümünün kokusu pek de iyi değil
 E) Ben bunun böyle sonuçlanacağını biliyordum

9. Aşağıdakilerin hangisinde soru anlamı taşımayan bir cümleye yer verilmiştir?

- A) Markete gidip gereken şeyleri almak niçin bu kadar zor oluyor ki?
 B) Beni ne kadar sevdiğini bilmez olur muyum hiç?
 C) Herkesi şaşırtan bu coşku da nereden çıktı?
 D) Yeni Niğde Otoyolu hâlâ trafiğe açılmamış mı?
 E) Sence görüşmeler olumlu bir sonuca ulaşacak mıdır?

10. (I) Geceler erken çöker Ardahan’a. (II) Gündüzleri telaşlı koşuşturmalar içindeki şehir, akşam olup da gecenin ilk karanlığı basar basmaz derin bir sessizliğe, ıssızlığa terk eder kendini. (III) Hele bir de kışsa rüzgâr, kar ve soğukla birlikte bütün renkler siliniverir. (IV) O zaman su, hava, ağaçlar, dallar, zaman, insan ve dil donar Kayseri’de. (V) Bir çekilmez, bir dayanılmaz kasavet bürür dört bir yanı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi, yüklemine yerine göre diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

**11. Bilmeyenler, başımız göklere ermiş sanacak
Neyimiz var acıdan başka bizim kıskanacak
O şiir yüklü hayat özlemimizdir ancak**

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) İsim cümlesi B) Devrik cümle C) Fiil cümlesi
 D) Olumsuz cümle E) Olumlu cümle

**12. I. Ben her gönül ufkunda doğan mavi sabahtım
II. Bildim gülüp eğlenmeyi ömrümce kederle
III. Bir başka şafaktır saçımın gördüğü aklar
IV. Ömrümce neden yılları zincir gibi çektim
V. Bizden daha genç öldü bu şair diyecekler**

Numaralanmış dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. ad cümlesidir.
 B) II. devrik bir cümledir.
 C) III. devrik bir ad cümlesidir.
 D) IV. kurallı bir cümledir.
 E) V. anlamca olumsuzdur.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 2

Anlamına, Yüklemin Yerine, Türüne Göre Cümleler

1. (I) Servetifünuncular tarafından kullanılmaya başlanan triyole, on mısralı bir nazım şeklidir. (II) Önce iki mısralı kısım, sonra dörder mısralı iki kısım gelir. (III) Birinci kısmın ilk mısrası birinci dördlüğün sonunda, yine birinci kısmın ikinci mısrası ikinci dördlüğün sonunda tekrarlanır. (IV) Dört mısralı kısımlarda, eklenen mısraların ilk üç mısra ile anlam bütünlüğü sağlaması gerekir. (V) Edebiyatımızda çok fazla kullanılmamıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi yüklemnin türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi biçimce olumlu anlamca olumsuzdur?**

- A) Her yeni günün geçersiz sebeplerden dolayı mahvolmamasını istiyoruz.
B) Elimizdeki delillerin zanlının yakalanması için yetersiz olduğunu düşünmüyorum değilim.
C) Sahaya çıktığım vakit zor koşullarda mücadele edeceğimi bilmiyorum muyum?
D) Dünyanın kaynaklarının elbet bir gün tükeneceğini biz de biliyoruz.
E) Duyarlı bir yazar olarak ne romandan ne hikâyeden vazgeçtim.

3. Osmanlılar, hoşgörüyü bünyesindeki ulusları yönetmeseydi büyüyebilir miydi hiç?

Aşağıdaki cümlelerin hangisi yüklemnin yerine göre bu cümleyle özdeştir?

- A) Sosyal konularda eserler veren Toplumcu Gerçekçiler, realizm akımını benimsemişlerdir.
B) UY Scuti, Kalkan takımıyıldızı bölgesinde bulunan parlak kırmızı dev bir yıldızdır.
C) Bu kadar sıkıntıya, kargaşaya gerek olmadığını hatırlatmak isterim.
D) Gecenin geç vakitlerine kadar durup dinlenmeden çalışıyordu ne yazık ki.
E) Annemin çikolata parçacıklı kek yapmak için söz verdiğini biliyorum.

4. I. Buralardan ayrı kalmaya dayanacak gücüm mü var?
II. Böyle devam edersek veli toplantısına kimse katılmaz.
III. Ahmet'in kiminle yarışmak istediğini anlamıyor değilim.
IV. Hocamızın bu okul için nelere katlandığını bilmez miyim?
V. Bu soğuk havada üzerine bir şey almadan çıkılır mı?

Numaralanmış cümlelerden hangileri biçimce olumsuz, anlamca olumludur?

- A) I ve II B) I ve IV C) III ve IV
D) II ve V E) IV ve V

5. (I) Mali, samimi ambiyansı ve konuksever halkı ile kendine özgü cazibeye ve kültüre sahiptir. (II) Turistler için Bamako başkentini gezmek ayrı bir keyif sunmaktadır ayrıca. (III) Ulusal müzeleri, renkli pazarları, hayvanat bahçesi ve botanik bahçeleri ülkeye bir canlılık katmıştır. (IV) Nijer nehrinde harika bir nehir gezisi haricinde pek de seçenek yoktur. (V) Ağustos ve kasım ayları arasında en iyi zamanlarının yaşanmasıyla bilinir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle; olumlu, kurallı, isim cümlesidir.
B) II. cümle, olumlu, devrik bir fiil cümlesidir.
C) III. cümle, kurallı bir fiil cümlesidir.
D) IV. cümle, olumsuz bir isim cümlesidir.
E) V. cümle, olumlu, devrik bir fiil cümlesidir.

6. (I) Hayatının her anını olumlu değerlendirmeye çalışırdı. (II) Günde en fazla 4 – 5 saat uyurdu ki günü daha fazla yaşasın. (III) Her sabah tıraşını olup kahvaltısını yapıp elbiselerini ütülerdi. (IV) Bu yaşam tarzından dolayı hem çok sağlıklı hem de çok güçlüydü. (V) İnanın, taşı sıkça suyunu çıkarırdı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi, fiil cümlesi değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. (I) Çocuk gelişimi ile ilgili ne kadar kitap okusanız da bu konuda tecrübeli birine danışmanız gerekmektedir. (II) Kitaplarda, tecrübeli insanlarda olan birçok bilgi mevcut değildir çünkü. (III) Onların tecrübeleri, bilgileri ve çocuk eğitimindeki teknikleri yaşamış olduklarından gelmektedir. (IV) Bana kalırsa çocuğunuzu eğitim sürecinde hem değişik kitapları okuyun hem de tecrübeli insanlara danışın. (V) Bu şekilde çocuğunuzun gelişiminde daha iyi bir katkınız olacaktır.

Bu parçadaki numaralı cümlelerin hangisi, yüklem türüne, anlamına ve yüklem yerine göre ötekilerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. (I) Yaz mevsiminin ilk günlerini ormanlarla, dağlarla ve denizle karşılamak için çevirdim rotamı Sinop'a. (II) Şehir merkezine gider gitmez, methini önceden duyduğum yerel pazara uğradım ve kahvaltılık larımı alıp doğruca limandaki çay bahçesine yöneldim. (III) Balığa giden sandalları ve küçük tekneleri izlemek, Sinop'ta neler olup bittiğini öğrenmek için bu çay bahçeleri en doğru adres. (IV) Yalı Kahvesi'nde denize nazır bir masaya yerleşip müşterilerinin adını, kahvesini yahut çayını nasıl içtiğini bildiği rivayet edilen Mükrem'in'den bir çay da ben istedim. (V) Sinopluların hiçbir içeceği, soğuk tüketmeyi sevmediğini öğrendim Mükrem'in getirdiği sınımsız çayı yudumlarken.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi, yüklem türüne göre diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM - 2024 TYT

9. "Batı'daki benzerleri gibi dil, edebiyat ve sanatın gelişmesine, ilerlemesine hizmet etmek istemiştir."

Bu cümlenin devrik, olumsuz, soru biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dil, edebiyat ve sanatın gelişmesine, ilerlemesine Batı'daki benzerleri gibi hizmet etmek istememiş midir?
B) Dil, edebiyat ve sanatın gelişmesine, ilerlemesine hizmet etmek istemiş midir Batı'daki benzerleri gibi.
C) Dil, edebiyat ve sanatın gelişmesine, ilerlemesine hizmet etmek istememiştir Batı'daki benzerleri gibi.
D) Dil, edebiyat ve sanatın gelişmesine, ilerlemesine hizmet etmek istememiş midir Batı'daki benzerleri gibi?
E) Batı'daki benzerleri gibi dil, edebiyat ve sanatın gelişmesine, ilerlemesine mi hizmet etmek istememiştir?

10. Aşağıdakilerden hangisi isim ve fiil cümlelerinden oluşan sıralı bir cümledir?

- A) Kitap fiyatları çok ucuz, insanlar bu durumdan çok memnun.
B) Otobüsümüz bir saat geç hareket etti, toplantıya bir saat geç katılacağız.
C) Deniz dün çok dalgalıydı, vapur seferleri iptal edildi.
D) Kardelen çiçeği çok erken açar, bu şekilde baharı müjdelemiştir.
E) Yıl boyunca aralıksız çalıştım, hak ettiğim başarıya ulaştım.

KONSEPT BİLGİ

Duygu, düşüncenin tamamlanmadığı yani yüklem bulunmadığı cümlelere eksilteli cümle denir.

11. Aşağıdakilerin hangisi eksilteli bir cümledir?

- A) Göl kenarındaki evimin bahçesinde hamakta sallanayım elimdeki kitabımla
B) Sıradan bir sevda için yanıp tutuşan yüreğin sıradan hikâyesi
C) Hepimizde gergin bir bekleyiş vardı mahkeme salonunun girişinde
D) Devam eden maçın bitmesini bekleyişt bu heyecanın sebebi
E) Kalemimin durmasına sebep olmuştu bu bir türlü bitmeyen korkularım

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde gereklilik anlamı vardır?

- A) Atacağı her adımın nereye gideceğini bilmeyenlerin şansı olmaz.
B) Baskısı tamamlanmış bir eseri bir kez daha okumadan tamam demez, yazarlar.
C) Gözünün görmediğinden korkmamak cesurluktan ziyade deliliktendir.
D) Arkadaşlarımızla, biriken işlerimizi tamamlamak için geldik bu hafta sonunda.
E) Kardeşlerimi bir an önce çağırıp bu sorunu kökten halletmemiz lazım.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 3

Yan Cümlecik

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümlecik kullanılmamıştır?

- A) Hatıralarından kaçanlar, hiçbir zaman mutluluğu bulamazlar.
- B) Yürürken omuzları dik yürümek, gelecekteki bel ağrılarını önler.
- C) Sevmişim en güzel duygularla o en tatlı tebessümünü.
- D) Bebeğinin sesini duyunca sevinçten kardeşine sarıldı.
- E) Senin benden istediklerini çocuklardan hiçbiri istememişti.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümlecik temel cümlelerin öznesi görevinde değildir?

- A) Doğada var olan birçok şey, bizlerin hayatını inanılmaz kolaylaştırıyor.
- B) Çözülemeyen sorulardan kaçmak, yapılabilecek en büyük hatalardandır.
- C) Gelecek haftaki tören için yapılacaklar, gözümüzü korkutmasın.
- D) Aklımıza gelmeyen binbir türlü sıkıntı verici olayı, bu yıl yaşadık.
- E) Dükkanın önünde bekleyenler, kardeşimin dışarı çıkmasını istediler.

KONSEPT BİLGİ

Yan cümlelerin farklı görevde kullanılması demek farklı bir öge olması demektir.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümlecik ötekilerden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Kaybedecek hiçbir şeyi kalmayanlardan korkacaksın.
- B) Bizi de kendileri gibi kopya çekmeye zorlayanlar bunlardı.
- C) Üstü çizilmiş, yamulmuş buzdolabının içinden bir servet çıktı.
- D) Dereyi görmeden paçayı sıvayanlara çok güzel bir ders oldu.
- E) Anlamca çelişen sözcüklerin kullanılmasından kaynaklanmış bu hata.

4. Ofsayt, FIFA Genel Sekreteri imzasıyla ülke federasyonlarına gönderilen 968 nolu sirkülere göre kafasının, vücudunun veya ayağının herhangi bir bölümünün rakibin kale çizgisine toptan ve sondan ikinci rakipten daha yakın olduğu anlamına geliyor. Topun ayaktan çıktığı anda top kaleye sondan ikinci rakipten daha yakınsa “son adam” tabiri top için geçerli olur.

Bu parçada kaç yan cümlecik kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

5. I. Yokluğunda ne ateşleri hasretimle yaktım da
II. Bir seni yakamadım, beni yaktığın gibi
III. Çölde su, mahpusta gün, oruçta ekmek gibi bekledim seni
IV. Sense araya korkular koydun, yasaklar koydun
V. Bitmez tükenmez engeller koydun

Yukarıdaki numaralanmış dizelerin hangilerinde yan cümlecik kullanılmıştır?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve IV E) II ve V

6. Üstelik şiirsiz bir başlangıç: Yeniyetmeliğimde pek şiir okumazdım. Kitaplığımda hiç şiir kitabı yoktu. Ders kitaplarımızda yer alan şiirler bana pek ses yöneltmiyordu.

Bu parçadaki yan cümlecik hangi görevde kullanılmıştır?

- A) Özne
B) Belirtili nesne
C) Zarf tümleci
D) Dolaylı tümleç
E) Belirtisiz nesne

7. (I) İnsanoğlunun hayatta kalabilmesi belirli şartlara bağlıdır. (II) Günümüz dünyasında insan, hayatta kalabilmek için hem fiziksel hem de psikolojik bir çaba gösteriyor. (III) Fiziksel ihtiyaçlarını karşılayarak hayatta kalma çabasını sürdürürken psikolojik ihtiyaçlarını karşılayabilmek için de çeşitli yollara başvurur. (IV) Bu hayat mücadelesinde insan ihtiyaçlarını karşılayamazsa kaygı durumuna girer. (V) Kaygılı hâlden kurtulabilmek için çabalayanlardaki sıkıntılı durum çoğalır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilen bilgilerin hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlelerin yan cümlesi özne görevindedir.
B) II. cümlelerin yan cümlesi zarf tümleci görevindedir.
C) III. cümlede birden fazla yan cümlecik vardır.
D) IV. cümlelerin yan cümlecikleri çekimli fiille yapılmıştır.
E) V. cümlelerin yan cümlecikleri dolaylı tümleç görevindedir.

8. Boğaz Köprüsü'nü geçtiğiniz vakit Boğaz'ın eşsiz manzarasına hayran hayran bakmamak, düşünüldüğü kadar kolay değil.

Yukarıdaki cümlede temel cümlelerin ögesi olan kaç tane yan cümlecik vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümlecik dolaylı tümleç görevinde kullanılmamıştır?

- A) Sinan'ın sınavı kazanacağından hiç kimsenin şüphesi yoktu.
B) Bizimle Meksika'ya geleceğinden bir an olsun bile şüphe etmedim.
C) Bu mukaddes topraklar uğruna cenge girenlerle olmak isteriz.
D) Romanı alt seviyelerden en üst seviyeye ulaştıranlardan ayrı ayrı esinleniyordu.
E) Çocuğumuzla bu denli ilgilenmenizden çok memnun kaldık.

10. (I) Hibrit (melez) otomobiller sayesinde benzin sarfiyatı azaltılmıştır. (II) Bunu sağlamak için sıkışık trafikte, düşük hızlarda benzin motoru yerine elektrik motoru kullanılmaktadır. (III) Bu sayede kısmen sıfır emisyon salınımı sağlanmıştır. (IV) Elektrik motorunun çalışması için gerekli enerji, benzin motoru çalıştırıldığı zamanlarda ya da frenleme sırasında akülere şarj edilmektedir. (V) Dolayısıyla bu araçların elektriğe bağlanarak şarj edilmesi gibi bir gereksinim yoktur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde yan cümlecik yoktur?

- A) I ve II B) I ve III C) III ve IV
D) II ve IV E) II ve V

11. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde yan cümlecik temel cümlelerin nesnesi görevinde değildir?

- A) Ekmeğin kestiğini kılıç kesmez.
B) Misafir umduğunu değil bulduğunu yer.
C) Kartalın beğenmediğini kargalar kapışır.
D) Tabak sevdiği deriyi yerden yere çalar.
E) Para ile imanın kimde olduğu bilinmez.

KONSEPT BİLGİ

Temel cümle kavramı yüklem demektir.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümlecik temel cümlelerin nesnesi görevindedir?

- A) Akıl almaz olayın nedeni sizler gibi bizi de çok şaşırttı.
B) Halkı aydınlatma isteği, Tanzimat sanatçılarının en büyük emeliydi.
C) Şarkılarının ününün ülke sınırları dışına ulaştığını bizimle paylaştı.
D) İnsanların kalbine dokunma düşüncesi, herkesin beğenisini kazanmıştı.
E) Vazonun kırılmayacağını bilmek Mehtap Hanım'ın yüzünü güldürdü.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 4

Yapısına Göre Cümleler

KONSEPT BİLGİ

Bir tek yüklemi olan, içinde yan cümle bulunmayan ve bir tek yargıyı anlatan cümlelere basit cümle denir.

1. (I) Resimdeki soyutlamalar hemen hepimizin görebildiği bir şeydir. (II) Soyutlamanın edebiyatta aldığı formu anlamak belki biraz daha zor. (III) Bu teoriye göre zaten tüm sanatlar böyle oluşuyor. (IV) Örneğin Hamlet, bize insan doğası hakkında bilgi veriyor. (V) Sanat yapıtında anlatılan bir tek kişi değil, insanlıktır.

Numaralanmış cümlelerden hangileri basit cümledir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

2. (I) Kitabın özellikle kişinin bedeniyle uyumu konusuna eğilmesi çok sıra dışı. (II) Genelde çocuklar bedenlerini kullanmayı öğrenirler. (III) Yazar bedenine rağmen büyümekten söz ediyor. (IV) Kitapta yer alan desenlerin büyük çoğunluğu da bedeni görselleştiriyor. (V) Bu da esere farklı bir yorum kazandırıyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yan cümle yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisi girişik birleşik cümledir?

- A) Bizim köye bu seneden daha fazla yağmur geçen yıl yağmıştı.
B) Evin temizliğini genç bir kadına yaptırmıştık önceki haftalarda.
C) Bu yastık önceden daha dolgun bir yapıya sahipti gerçekten.
D) Bu şarkıyı sınıftaki tüm arkadaşlarımızla çok seviyoruz.
E) Bu haber kanalını eskiden beri yakından takip ediyorum.

4. Aşağıdakilerden hangisi iç içe birleşik cümle değildir?

- A) Ben bu ekiple artık çalışmak istemiyorum, dememiş miydim?
B) Raporu hazırlayıp bakanlığa sunulduğunu müdüre söyledin mi?
C) İş işten geçince başını taşa vurursun, demişti bana dostum Taylan.
D) Bu ortaklık onun başını ağrıtabilecek, diyordu geçen sefer Hasan.
E) Düşünmeye alıştırılmayan bir toplum, ister istemez inanamaya sürüklenir, dedi.

5. I. Şiir, simgelere fazla yaslanmadan ilk okuyuşta okuyucuda çarpıcı bir ilgi uyandırmalıdır.
II. Sanatçı özellikle çağın sanatçısı ne yapsa kopamaz çevresinden.
III. Ulusal olmadan evrensel olunmayacağını bütün sanatçılar kabul etmelidir.
IV. Sanatçı, toplumun dışında bir oyuncu, kendi daracık ya da geniş evreninde de bir büyücü değildir.
V. Ulusal değerlerin evrensel kültüre katkısını kabul edeceğine söylerdi her zaman.

Numaralanmış cümlelerden hangisi yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

KONSEPT BİLGİ

En az iki cümleden (iki yüklemenden) oluşan, cümlelerin bağlaçla değil de virgül veya noktalı virgülle bağlandığı cümlelere sıralı cümle denir. Ögelerinden en az biri ortak olan sıralı cümlelere “bağımlı sıralı”, ögelerinden hiçbirisi ortak olmayan sıralı cümlelere “bağımsız sıralı cümle” denir.

6. I. Güvenme varlığa, düşersin darlığa.
II. Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
III. At binenin, kılıç kuşananın.
IV. Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur.
V. Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.

Numaralanmış atasözlerinden hangi ikisinde öge ortaklığı vardır?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve IV
D) III ve IV E) III ve V

KONSEPT BİLGİ

En az iki cümleden (iki yüklemden) oluşan cümlelerin “ki” bağlacı dışında herhangi bir bağlaçla bağlandığı cümleler bağlı cümledir.

7. (I) Velilerin hatalarından biri çocuklarını başkalarıyla karşılaştırmalarıdır. (II) Komşunun çocuğu şunu almış ya sen ne yaptın diye başlayan cümleler çocuk üzerinde olumlu etki yapacak sanılır. (III) Başarı isteniyorsa çocuğunun özellikleri ve sınırı bilinmeli çünkü çocuk bunlar sayesinde daha başarılı olur. (IV) Çocuklar, bizim hayallerimizi gerçekleştiren makineler değildir. (V) Onları, sınavlarda şu kadar matematik, şu kadar Türkçe yapan varlıklar olarak görmek hatadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi bağlı cümledir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. (I) Gençlik çağı toplumsallaşmanın ve uyumun yaşandığı en önemli dönem olarak görülür. (II) Bu çağda gence, evi dar gelmeye başlar. (III) Ana babanın ona sürekli karıştığını, öğütler verdiğini, eleştirdiğini düşünerek evden uzaklaşır. (IV) Bu da kendisini boşlukta hissetmesine neden olur. (V) Bu dönemde kuşkusuz sevgi ve bağlılık aramaktadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi yapıca ötekilerden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. İçimin gökleri filizlenir yağmur duysam sesini
Yağarsın, taşlar bile yemyeşil filizlenir
Yıldırımlar parçalar çirkefin gölgesini
Sel gider ve zulmetin çöplüğü temizlenir

Bu dizelerle ilgili

- I. Şartlı birleşik cümle vardır.
II. Sıralı cümleye örnek vardır.
III. Girişik birleşik cümle kullanılmıştır.
IV. Bağlı cümle vardır.
V. Basit cümle kullanılmıştır.

yargılarından hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. (I) Arkadaşlık, çocukluk çağında başlayıp gelişen bir ilişki olarak bilinir. (II) İlkokulda arkadaş edinemeyen bir gencin ergenlikte arkadaş grubuna katılması çok zordur hatta imkânsızdır. (III) Arkadaşlık ne kadar erken başlarsa o denli kolay gelişen bir yetenektir. (IV) Arkadaşsızlığın yarattığı eksiklik ve yalnızlık duygusunu aileden gelen sevgi giderememektedir. (V) Onun için her aile, çocuğuna arkadaşlık edebileceği ortamlar sağlamalıdır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi, yapıca ötekilerden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdaki dizelerden hangisi yapıca ötekilerden farklıdır?

- A) Çaresiz bir takvimden yalnızlığa gün saydım
B) Sensiz kaldırımlara nice güzel can düştü
C) En son avucumuzdan inci ve mercan düştü
D) Melekler sağanak sağanak gülümser maveradan
E) Yarılan göğsümüzden umutlar cansız düştü

KONSEPT BİLGİ

Bir tek yüklemi olan, içinde yan cümle bulunan cümleler birleşik cümlelerdir. Fiilimsilerin yan cümle oluşturdukları cümleler “girişik birleşik”, “ki” bağlacından sonraki ögeyle yapılan cümleler “ki’li birleşik”, alıntı cümleleriyle yapılanlara “iç içe birleşik” ve yan cümlesi, cümleye koşul anlamı katan zarf tümlecisiyle yapılan cümlelere “şartlı birleşik cümle” denir.

12. I. Kırıldı adaletin kılıcı, kalkanı düştü
II. Sensiz tutunduğumuz dallardan yılan düştü
III. İlkın karardı yollar, sonra heyelan düştü
IV. Hakların temeline sanki bir volkan düştü
V. Güvenilen dağlara kar yağdı birer birer

Numaralanmış dizeler yapıca eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1D	2E	3A	4B	5D	6B	7C	8E	9C	10B	11E	12D
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 5

Yapısına Göre Cümleler

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisi bağımsız sıralı cümledir?

- A) Oğlum oyuncaklarını çok seviyor, yanından ayırmıyordu.
 B) Bana arkadaşını söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim.
 C) Öğrencimizin annesi okula geldi, sizinle görüşmek istedi.
 D) Her sene arkadaşlarla buluşur, geçmiş günleri yâd ederiz.
 E) Yürürken ara ara arkasına bakıyordu, bir şeylerden korkuyordu belli ki.

2. I. Ağılda oğlak doğsa ovada otu biter.

II. Karpuz kabuğunu görmeden denize girme.

III. İnsan ayaktan, at tırnaktan kapar.

IV. Anasına bak kızını al, kenarına bak bezini al.

V. Kedi uzanamadığı ciğere murdar der.

Yukarıdaki numaralanmış atasözlerinden hangileri cümle yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve II B) III ve IV C) IV ve V
 D) I, II ve III E) III, IV ve V

3. (I) Yaz aylarının muson yağışları aldığı, kışların sert geçtiği düşünülürse bahar aylarında bu seyahati planlamak gerekir. (II) Lakin benim gibi rotanızı bir anda oluşturduysanız “Yağmur, çamur önemli değil her türlü gezerim.” kafasındaysanız çok da önemsemeyin. (III) Ağustos sonunda bir gün hafif yağmurla gezdim, sıcak da beni hiç yormadı. (IV) Bu işler biraz şans meselesidir. (V) O yüzden iyi ki yaz diye gitmezlik yapmamışım.

Bu parçada

- I. Basit cümle
 II. Sıralı cümle
 III. Bağlı cümle
 IV. Birleşik cümle

kavramlarından hangileri vardır?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
 D) I, II ve IV E) II, III ve IV

4. Aşağıdakilerin hangisinde birleşik cümle, kuruluşuna göre ötekilerden farklıdır?

- A) Söylemediğim bir sözden dolayı verilen hüküm benim için geçersizdir.
 B) Uzun süren uğraşlar sonrasında istediklerimize kavuşmuş olduk.
 C) Herkes doyaya eğleniyorsa o zaman bu üzüntülü yüzler niye?
 D) Vicdanının sesini dinleyen Rabia, babasını bırakıp da gidemedi.
 E) Yüz yıl önce batan geminin kalıntılarına ulaşıldığı bilgisini aldık.

5. (I) Kısa sürede başrol oynamaya başlayan Cüneyt Arkın, Ayhan Işık ve Yılmaz Güney'den sonra Türk sinemasında “Kral” lakabıyla anılan üçüncü oyuncu oldu. (II) 1980'lerden sonra daha çok serüven filmlerinde yer aldı. (III) Bazı filmlerde oyunculuğun yanı sıra yönetmenlik de yaptı.(IV) 1969 yılında İnsanlar Yaşadıkça filmiyle, 1976 yılında Mağlup Edilemeyenler filmiyle Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde; 1972'de Yaralı Kurt filmiyle de Adana Altın Koza Film Festivali'nde en iyi erkek oyuncu ödülünü almayı başardı. (V) 1999 yılında ise Antalya Altın Portakal Film Festivali'ne davet edildi, yaşam boyu onur ödülüne layık görüldü.

Bu parçadaki numaralanmış cümleler yapılarına göre ikişerli eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Beden dilinde - - - -

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa yapı bakımından diğerlerinden farklı olur?

- A) omuzlarımızın aşağı doğru olması, bezgin bir duruş karşı tarafta sıkıldığınız algısı yaratır.
 B) biri konuşurken saate bakmak karşı tarafta direkt sıkılma algısı yaratıyor.
 C) konuşurken gözleri kaçırmak, karşı tarafta “Acaba yalan mı söylüyor?” algısı yaratabilir.
 D) abartılı el ve kol hareketleri, karşı tarafa gerçeklerin iletinin yokluğu anlamına gelir.
 E) kolları çapraz yapmak, karşınızdakini artık dinlemiyor olduğunuzun bir göstergesi olabilir.

7. Ben, Sümer ve Akat ülkesinin halkını göğsümde taşıdım. Güçlü zayıfı ezmesin, dula yetime haksızlık edilmesin. Davası olan herhangi bir mazlum benim adalet kralı suretime gelsin! Anıtımdaki yazıları okusun ve ağır sözlerime kulak versin! Benim anıtım onu davasına ilişkin olarak aydınlatсын ki davasını anlamasına yardımcı olsun!

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinin örneği yoktur?

- A) Bağımlı sıralı cümle
B) Bağımsız sıralı cümle
C) Basit cümle
D) Bağlı cümle
E) Birleşik cümle

8. Ögelerinden en az biri ortak olan sıralı cümleye bağımlı sıralı cümle denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi öznesi ortak sıralı cümledir?

- A) Nişanlısı için çok güzel gelinlik almış, aldığı gelinliği herkes beğenmişti.
B) Buralarda insanlar hep güvendedir, senelerdir hiçbir olay olmaz.
C) Şampiyon olduklarına hâlâ inanamıyor, şaşkın şaşkın etrafa bakıyordu.
D) Düşünmeden öğrenmek faydasız, öğrenmeden düşünmek tehlikelidir.
E) Yaylamıza her yaz insanlar gelir, beraber hoşça vakit geçirirdik.

9. Aşağıdakilerin hangisi basit yapı bir cümledir?

- A) Duanın gücüne her zaman inanır, duasız yaşayamam.
B) Bizimle görüşmek istiyorsa sabah erken gelmeli iş yerimize.
C) Hepsi yalan söylemediğini biliyordu fakat hiçbiri ona şahtlık etmedi.
D) O güzelim dut ağacının altında kardeşlerimle birlikte saatlerce eğlenirdik.
E) Her sabah saksılardaki çiçekleri sulayıp onlarla sohbet ederdi.

10. (I) Nabizade Nazım, ilk yazısını henüz öğrenci olduğu 1880 yılında Vakit gazetesinde A.Nazım imzasıyla yayımladı. (II) “Karabibik” adlı romanı, edebiyatımızda ilk köy romanı özelliğini taşıır. (III) “Zehra” romanı ise bir psikolojik roman denemesidir. (IV) Bu romanda Şehzadebaşı tiyatrolarının tulumbacı kahvelerini, kadın kavgalarını gerçekçi bir görüşle aktarmış, realizmden etkilendiğini göstermiştir. (V) Eser için yazarın kendisi: “Bu eser hakikiyyundur.” demiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle, girişik birleşik cümledir.
B) II. cümle, basit bir cümledir.
C) III. cümle, bağlı cümledir.
D) IV. cümle, sıralı bağımlı cümledir.
E) V. cümle, iç içe birleşik cümledir.

11. I. Abimin güvercinlerinin kanatlarının rengi farklı farklıydı.
II. Bütün kötülüklerin, elemelerin anası ve başlangıcı cehalettir.
III. Yarın, okulda velilerle kendi sınıfımızda ayrı ayrı görüşeceğiz.
IV. II. Göktürklere ait Orhun Abideleri, Türklerin ilk yazılı metnidir.
V. Mecnun’u çöllere düşüren, Leyla’ya olan sonsuz aşkıdır.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi basit cümle değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi çıkarılırsa cümlenin yapısı değişir?

- A) Geçen ay aile bireylerinin tümüne hediyeler almıştık.
B) Onlar, insanlara sırf insanlıklarından dolayı saygı gösteriyorlardı.
C) Şu yaşlı çınarın altında uzanırken bize hikâyeler anlatırdı.
D) Hendek Savaşı galibiyetinde Selman-ı Farisi’in büyük katkısı olmuştur.
E) Kardeşlerimin okulu, benim okuluma bayağı uzaktı.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 6

Cümle Türleri - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

MIRAY TYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI • CÜMLE TÜRLERİ

1. I. Ülkemizde özellikle 1980'den sonra görülen yanlışlardan biri, yabancı dil öğretimi ile yabancı dille öğretimin birbirine karıştırılmasıdır.
- II. Her türlü ilişki, iletişim ve gelişme için yabancı dil elbette ki çok gerekli ama ülkemizde özellikle son zamanlarda düşülen önemli bir yanlış, yabancı dilin araç değil amaç olarak görülmesidir.

Bu cümlelerle ilgili

- I. Yüklemine göre isim cümlesidir.
- II. Yapısına göre birleşik cümledir.
- III. Anlamına göre olumlu cümledir.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) I ve III C) Yalnız II
- D) II ve III E) Yalnız III

2. “Bir insana okunmuş bir kitap kadar yakın dost yoktur.”

Bu cümledeki yan cümlecüğün görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belirtili nesne
- B) Zaman bildiren zarf tümleci
- C) Özne
- D) Durum bildiren zarf tümleci
- E) Belirtisiz nesne

3. I. Her millet dilini ve kültürünü yüzyıllar boyunca yoğurur.
- II. Yazı, sözden daha çok, fikri tanıtmaya da yardım eder.
- III. Azla yetinmeyi bilmek, düzenli ilerlemeyi sürdürmenin de bir yolu olamıyor bazen.
- IV. Ziya Gökalp'in de belirttiği gibi kültür, ulusalken medeniyet ise evrenseldir.
- V. İnsanın kader çizgisinde istemese de olabiliyor bu tür değişimler.

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış cümlelerin hepsi için ortak bir özelliktir?

- A) Yüklemine göre kurallı cümle kullanılmıştır.
- B) Cümlelerde kullanılan yüklem türlerine göre fiil cümlesidir.
- C) Cümleler girişik birleşik cümle niteliğindedir.
- D) Cümlelerde sadece bir yükleme yer verilmiştir.
- E) Tüm cümleler anlamına göre olumludur.

4. (I) Kolay anlaşılan yazılı yapıtlardır yığın edebiyatı ürünleri, bu yüzden ister istemez basmakalıp bir yapısı vardır bu edebiyata giren ürünlerin. (II) Beylik sözler, kimseyi ürkütmeyen düşüncelerle bezenmiştir her yığın yazısı. (III) Yığının kavrayamayacağı duygu ve düşünceleri dile getirmekten kaçınır bu edebiyat. (IV) Okuyan kalabalıklara özgü uzlaşımlar alanında kımıldanır. (V) Yığının beğenmediğini yermeye, sevdiğini kötülemeye, bağlandığını çürütmeye kalkmaz hiçbir zaman.

Bu cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) I. cümle yapısına göre birleşik, türüne göre isim cümlesidir.
- B) II. cümlede yan cümleye yer verilmemiştir.
- C) III. cümlede birden fazla yan cümle bulunan devrik bir fiil cümlesi kullanılmıştır.
- D) IV. cümle yapısına göre basit bir cümledir.
- E) V. cümle bağımlı sıralı cümleye örnektir.

5. Kalbi, akli ve sanatıyla hayatı boyunca, iyiden, doğrudan, düzeyli çizgisinden hiç şaşmayan bir insanlık abidesiydi Kemal Tahir. Yaptığı iyiliklere karşılık hep kötülükle karşılaşmış ama bunu hiçbir zaman gündeme getirmemiştir. İnsanlara yük olmak şöyle dursun; birçok dostunun yükünü çekinmeden, erinmeden her zaman yüklenmiştir. Yaşadığı sıkıntılara karşın kişiliğini, hayata bardağın hep dolu tarafından bakan yönünü hiç yitirmemiştir.

Bu parçayla ilgili söylenenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Bağlı cümleye örnek verilmiştir.
- B) Yapısına göre birleşik, devrik bir isim cümlesi kullanılmıştır.
- C) Sıralı cümle kullanılmıştır.
- D) Kurallı cümlelerin tamamı aynı zamanda fiil cümlesidir.
- E) Şartlı birleşik cümle kullanılmamıştır.

6. (I) 1970'li yılların öğretmenlerinin büyük bir kısmı aynı olmayı öneriyor, tüm öğrencileri “mum gibi” kılmak için çaba harcıyorlardı. (II) Özgürlük önemli değildi; onlara göre önemli olan, itaatti. (III) Farklılık makbul değildi, herkes gibilik makbuldü. (IV) Bazı öğretmenler o kadar ileri gittiler yani defter ve kitapların üzerlerine yapıştırılacak etiketlere kadar her şeye müdahale ettiler. (V) Bütün bunları disiplin sandılar ve aynılaştırma büyük ölçüde itaatkâr bir kuşak yaratmak için yapıldı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangi ikisi yapısına göre diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve IV B) II ve IV C) III ve IV
- D) III ve V E) IV ve V

MIRAY YAYINLARI

7. Türkçe karşılıkları olan Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalar kullanılmamalı; süslü, sanatlı, özentili söyleyişten kaçınılmalıyız mümkün olduğunca.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bağımlı sıralı cümleye örnektir.
B) Olumlu ve olumsuz yargılar vardır.
C) Kurallı ve devrik cümlelerden oluşmuştur.
D) Cümlede birden fazla yan yargıya da yer verilmiştir.
E) İsim cümlesine yer verilmemiştir.

8. İleri ve üstün ulusları yönetenler ya da o ulustan sıradan insanlar, kendilerinden geri gördükleri ulusları küçümseme eğilimindedirler.

Bu cümle ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlamına göre olumludur.
B) Yüklemine göre ad cümlesidir.
C) Dört tane yan cümlesi vardır.
D) Öznesi, ortaçtan oluşmuş bir yan cümledir.
E) Öge dizilişine göre kurallıdır.

9. Dün gece damdaki kiremitlerden biri gürültüyle düştü.

Bu cümlenin olumsuz, soru ve devrik biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dün gece damdaki kiremitlerden biri gürültüyle düştü değil mi?
B) Damdaki kiremitlerden hiçbiri dün gece, gürültüyle yere düşmedi mi?
C) Dün gece gürültüyle düşmedi mi damdaki kiremitlerden biri?
D) Gürültüyle damdaki kiremitlerden biri dün gece düştü mü?
E) Düştü mü damdaki kiremitlerden biri dün gece gürültüyle?

10. Aşağıdaki dizelerin hangisinde yan cümle, temel cümlenin farklı bir ögesidir?

- A) Başımda yokluk denen rüzgâr uğuldamakta.
B) Yaslandığım göğüs, benim kalbimde atar.
C) Teselli denen deva, fâni kederlerindir.
D) Görmesinler belinin, sakın büküldüğünü.
E) Seni bulur izinden ıslığını duyanlar.

11. Nasıl ki çiçekler petrolle beslenip büyümmez; yürek de parayla, arabayla değil ancak sevgiyle beslenerek canlı kalır. Yüreğin canlılığıdır hayatı buhran olmaktan çıkarıp pırıl pırıl bir armağana çeviren. Gönüller sultanı Mevlâna: “Sevgiden acılar tatlanır, bakırlar altın olur. Sevgiden kirli ve bulanık sular duru hale gelir.” diyor. Böyle diyerek de sevgiyi ısılatıyor.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) İç içe birleşik cümle
B) Sıralı cümle
C) Devrik isim cümlesi
D) Olumsuz cümle
E) Basit cümle

12. (I) Bazen öğrenciler soruları kendi duygu ve düşüncelerine göre değerlendirip cevaplandırır. (II) Bu çok büyük bir hatadır aslına bakarsanız. (III) Sınavda soruların mantığı bazen alışılmışın dışında kurulabilir. (IV) Yani soru sizin duygu ve düşüncelerinizi ölçme yerine verilerden, belirtilen şartlardan sonuçlar çıkarabilme becerisini ölçüyor olabilir. (V) Buna göre sorunun cevabı, sorunun kendi kapsamında verilmelidir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi yüklemine göre ötekilerden farklıdır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisi, bağımlı sıralı bir cümledir?

- A) Dergiler, piyasaya çıkış tarihinden bir ay önce hazırlanıyor ve piyasa sürülmeye başlanıyor.
B) Bütün sayfalar tek tek kontrol ediliyor, eksikler düzeltiliyor.
C) Hiçbir dizgi hatası kalmayınca dergi baskıya veriliyor, piyasaya çıkarılıyor.
D) Okuyuculardan gelen olumlu olumsuz eleştiriler titizlikle ele alınıyor, eleştirilere göre gerekli düzenlemeler yapılıyor.
E) Bir sonraki sayı bir öncekinden daha iyi olsun diye gayret gösteriyorlar.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 7

Cümle Türleri - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

MIRAY TYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI • CÜMLE TÜRLERİ

1. Barış Manço, dünyaya gelmesinin bir sebebi olduğunu düşünüp bir şeyleri değiştirmek için sürekli çaba göstermiştir yaşamı boyunca.

Bu cümlelerin özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Olumsuz – kurallı – basit – fiil
B) Olumlu – devrik – bağlı – isim
C) Olumlu – kurallı – sıralı – isim
D) Olumlu – kurallı – birleşik – isim
E) Olumlu – devrik – birleşik – fiil

2. (I) Para koleksiyonculuğunun başlangıcı Romalılara dek ulaşır. (II) Romalılardan öncesiyle ilgili herhangi bir bilgi yok. (III) Dünyaca ünlü Sezar, ilk para koleksiyoncularındandır ve bunu ömrü boyunca heyecanla sürdürmüştür. (IV) Türkiye’de ise para koleksiyonculuğu ancak 20. yüzyılın başlarında müzeciler tarafından başlatılmıştır tahminime göre. (V) Türkiye’de, “Türk Nümizmatik Derneği” adı ile kurulmuş olan dernek, tüm nümizmat ve para koleksiyoncularını bünyesinde barındırmaya çalışmaktadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle, basit bir fiil cümlesidir.
B) II. cümle, olumsuz bir isim cümlesidir.
C) III. cümle, bağımlı sıralı bir cümledir.
D) IV. cümle, devrik bir fiil cümlesidir.
E) V. cümle, girişik birleşik cümledir.

3. Muhit değiştirmeyi ben, resimli bir kitabın sayfalarını çevirmeye benzetirim. Bakan göz hep aynı göz olmalıdır. Çevrilen sayfaları hep aynı kitabın sayfalarında göreyim. Çok mu şey istiyorum sizden? Bence, çok şey istemiyorum. Fakat manzaralar ve dolayısıyla intibalar başka oluyor.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Olumlu cümle
B) Olumsuz cümle
C) Soru cümlesi
D) Emir cümlesi
E) Gereklilik cümlesi

4. Ölümünden sonra yayımlanan Sâmîha Ayverdi mektupları, özellikle siyaset adamlarına yazılmış, her biri âdeta çılgınlık mektupları yarın daha başka dikkatler ve yazışmalarla okunacaktır.

Bu cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yüklemine göre fiil cümledir.
B) Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.
C) Anlamına göre olumludur.
D) Birden fazla yan cümlecik vardır.
E) Yüklemine göre kurallı cümledir.

5. Çocukluğumun zorca hatırladığım bu senelerinde artık paranın eski iştira kudreti kalmamış olmasına rağmen, gene de günümüzün ticari ve iktisadi gücüyle kıyaslanmayacak ölçüde olduğu şüphe götürmez bir gerçektir.

Bu cümleyle ilgili

- I. Kurallı bir fiil cümlesidir.
II. Birden fazla yan cümlecik vardır.
III. Yapıca sıralı bağımsız cümledir.
IV. Anlamına göre olumsuzdur.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

6. Aşağıdaki dizelerin hangisinde eksilteli cümle örneği vardır?

- A) Ruhumu eritip de kalıpta dondurmuşlar
Onu İstanbul diye toprağa kondurmuşlar
B) Çiçeği altın yıldız, suyu telli pulludur
Ay ve güneş ezelden iki İstanbulludur
C) Denizle toprak, yalnız onda ermiş visale
Ve kavuşmuş rüyalar, onda, onda misale
D) Bulutta şaha kalkmış Fatih’ten kalma kır at
Pırlantadan kubbeler, belki bir milyar kırat
E) Boğaz gümüş bir mangal, kaynatır serinliği
Çamlıca’da, yeredir göklerin derinliği

MIRAY YAYINLARI

7. Tohum saç, bitmezse toprak utansın
Hedefe varmayan mızrak utansın
Hey gidi Küheylan, koşmana bak sen
Çatlarsan, doğuran kısrağ utansın

Bu dizelerde aşağıdaki cümle türlerinden hangisi yoktur?

- A) Emir cümlesi
B) Devrik cümle
C) Birleşik cümle
D) Fiil cümlesi
E) Olumsuz cümle

8. (I) Kedilerin Antik Mısır ile bağdaştırılması oldukça anlaşılabilir çünkü Mısır kültürü, kedilere olan bağlılığı ile ünlüydü. (II) Mısır'dan kedilerin ihraç edilmesi oldukça katı bir şekilde yasaklanmıştı. (III) Üstelik devletin sadece bu konuyla ilgilenen bir bölümü vardı. (IV) Ülke dışına çıkarılan kedileri bulup geri getirmek için birçok görevli farklı ülkelere gönderilirdi devlet tarafından. (V) MÖ 450'de Mısır halkı, bir kediyi ülke dışına çıkaranın şiddetli bir cezaya çarptırılacağını bilmiyor değildi.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümle, yapısına göre bağlı cümledir.
B) II. cümle, olumlu bir girişlik birleşik cümledir.
C) III. cümle; basit yapılı, olumlu bir isim cümlesidir.
D) IV. cümle; devrik, birleşik, bir fiil cümlesidir.
E) V. cümle; biçimce olumsuz, anlamca olumludur.

9. (I) Ödül benim kırılgan ve yorgun olduğum bir döneme denk geldi. (II) Üst üste üç kitabım çıkmıştı, hiçbiri ilgi görmemişti. (III) Hayatımın moral bozucu döneminde o ilginin en azından devamını beklerdim, olmadı. (IV) Onun için fuarın onur yazarı seçildiğim müjdesi bana müthiş bir moral takviyesi oldu. (V) Bundan sonra herhalde aynı enerjiyle üretmeye devam edeceğim.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangileri bağımsız sıralı cümleye örnektir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) IV ve V
E) II ve V

10. (I) İngiliz sömürgesi olan Güney Afrika'nın Bloemfontein şehrinde doğdu. (II) Ronald'ın babası olan Arthur Tolkien banka müdürü idi. (III) İngiliz aile kendilerine yeni bir hayat kurmak amacıyla Güney Afrika'ya yerleşmişti. (IV) Fakat iklimin getirdiği olumsuzluklar kısa zamanda anne Mabel'i, Ronald'i ve küçük kardeş Hilary'i de alıp İngiltere'ye dönmeye itti. (V) Aile bir süre sonra baba Arthur'un da dönmesi ile eski günlerine kavuşmayı umuyordu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisi anlamına göre olumlu, birleşik yapılı, kurallı bir isim cümlesidir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

11. I. Müsabakanın son dakikalarına yaklaşınca futbolcuları bir telaş aldı. (olumlu, kurallı, birleşik, fiil cümlesi)
II. Teknik direktör bu duruma müdahale etmese maç sıkıntıya girecekti. (Şartlı birleşik cümle)
III. Yaptığı oyuncu değişiklikleri takımı toparladı ve galibiyetin yolunu açtı. (Bağlı cümle)
IV. Bugünkü performansı ile yetenekli bir teknik direktör olduğunu gösterdi hepimize. (birden fazla yan cümlecik)
V. Bu yetenek, ona Avrupa'nın kapılarını açacak düzeyde bir yetenektir. (basit, kurallı, olumlu, isim cümlesi)

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisi ayrıca içerisinde verileni örneklendirmez?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

12. Bilal, evin anahtarını kaybettiğini anladı. Hemen çilingiri arayan Bilal, az sonra, kardeşinin yedek anahtarı bıraktığı yeri hatırladı. Yedek anahtarın olduğu yere sevinerek gitti.

Bu parçada kaç tane yan cümlecik vardır?

- A) 5
B) 4
C) 3
D) 2
E) 1

1E	2C	3D	4B	5B	6D	7E	8C	9B	10B	11D	12A
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 8

Cümle Türleri - Karma

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümlecik belirtisiz nesne görevindedir?

- A) Suyun kesileceğinden korktuğun an, suyun tadından mahrum olursun.
- B) Karşıdakinin sözünü dinlemeden yargıda bulunmak yapabileceğimiz en büyük hatadır, diyebiliriz.
- C) Masumane yapılmış bir hatadan dolayı herkes tarafından yanlış anlaşılabiliriz.
- D) İnsanoğlunun alabileceği en büyük dersten yine nasibi-mizi alamadık.
- E) Sırf farklı olmak için anlamsız kelime kullananlar, yazarlıktan habersizdirler.

2. (I) Çocukların oynamaktan en keyif aldığı oyuncaklardan birinci sırada oyun hamurunun olduğunu bilmeyen yok. (II) Eğlenceli olmasının yanında oyun hamurları çocuğun gelişimini destekler. (III) Oyun hamuru çocukların yaratıcılığını ve hayal gücünü geliştirir, el becerilerinin gelişmesine katkı sağlar. (IV) Oyun hamuru, çocukları her türlü aktiviteye yöneltir. (V) Oyun hamuru ile oynamanın herhangi bir kuralı olmadığı için özgürce oynamalarına olanak sağlar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) I. cümle; biçimce olumsuz anlamca olumludur.
- B) II. cümle, girişik birleşik cümledir.
- C) III. cümle, bağımlı sıralı cümledir.
- D) IV. cümle, basit cümledir.
- E) V. cümle, yapıcı bağlı cümledir.

3. (I) Sherlock Holmes'un görüldüğü diğer hikâyeler Strand isimli dergide basılacaktı. (II) Garip bir şekilde, İngiliz yazar Rudyard Kipling de başarılarından ötürü Conan Doyle'a "Acaba bu karakter arkadaşım Joe olabilir mi?" dedi. (III) Joseph Bell'e olan benzerlik gözünden kaçmamıştı. (IV) Fakat Sherlock Holmes için, Bell'den çok, Edgar Allan Poe'nun karakteri C. Auguste Dupin'i model almıştı. (V) Southsea şehrinde ikamet etmekteyken Portsmouth Futbol Kulübü adlı amatör bir futbol takımı için top koşturdu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisi iç içe birleşik cümledir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Mustafa Kutlu'nun hikâyelerinin en önemli özelliklerinden biri müstakil yazılmalarına rağmen bir araya konduğunda bir bütünün teşkilidir. Bu teknik edebiyatımızda büyük bir yeniliktir. Mustafa Kutlu bu tekniği Kuran-ı Kerim'de görülen ve geleneğimizde olan kıssa kavramından esinlenmiştir.

Bu parçada kaç tane yan cümlecik vardır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

5. (I) Osmanlı medreselerinde eğitimini tamamladıktan sonra ilim ehli olarak kalmak niyetinde olmayan gençlerin önündeki ikinci seçenek, kadı olarak atanmaktı. (II) Kadı ünvanıyla atanmak niyetinde olan adaylar ilk önce padişah huzurunda sınava tabi tutulmaktaydılar. (III) Bu kural 18. yüzyıldan itibaren değişmiş, adaylar kazasker huzurunda sınava alınmışlardır. (IV) Sınavı kazanan adaylar, kazaskerlik dairelerinden birine kayıt yaptırmak zorundaydılar. (V) Adaylar, büyük bir merkezdeki kadı mahkemesinde en az beşer kişi olmak üzere stajyer olarak görevlendirilirdi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle, iki ögeli bir isim cümlesidir.
- B) II. cümle, yüklemi geçişsiz bir fiil olan kurallı cümledir.
- C) III. cümle, öge ortaklığı olan bir sıralı cümledir.
- D) IV. cümle, yüklemi etken bir fiil olan olumlu cümledir.
- E) V. cümle, birden fazla yan cümlecığı olan birleşik cümledir.

6. Breton'un öncülüğündeki gerçeküstücülük tüm Avrupa'da ses getiren bir sanat düşüncesi-ydi, döneminin tüm sanat dallarını etkilemişti.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birden çok yan cümlecik kullanılmıştır.
- B) Yapı bakımından sıralı bağımlı bir cümledir.
- C) Basit yapılı cümlelerden oluşmuştur.
- D) Öznesi, tamlayanı belirtili isim tamlamasından oluşmuş bir sıfat tamlamasıdır.
- E) Yüklemin türüne göre farklı cümlelerden oluşmuştur.

7. (I) İskitler göçebe bir hayat yaşadıkları için mobilyaları da taşınabilirdi. (II) Katlanabilir masalar, Pazırık mezarlarında sık rastlanan bulgulardan birisi değildi. (III) Yükseklikleri 18-47 cm arasında olup hepsi, tepsi benzeri oval bir üste ve dört tane torna ya da el oymasıyla yapılmış ayaklara sahipti. (IV) Her bir ayağın tepesine karşılık boşluğa yerleştirilmiş bir çıkıntı bulunuyor. (V) Bu ve aynı mezarda bulunan diğer tüm masa üstleri, cilayı andırır ve kırmızıya boyanmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümle, olumlu, kurallı fiil cümlesidir.
B) II. cümle, olumsuz, devrik isim cümlesidir.
C) III. cümlede birden fazla yan cümlecik vardır.
D) IV. cümlede yan cümlecik özne görevindedir.
E) V. cümle, yapıcı bağlı cümledir.

8. Döndü gitti Hak yolunu övenler
Pişman olup dizlerini dövenler
Bir lokmaya nice bana sövenler
Ah Mahzuni diye ararlar beni

Bu dörtlükte aşağıdaki cümle türlerinden hangisi yoktur?

- A) Birleşik cümle
B) Sıralı cümle
C) İsim cümlesi
D) Devrik cümle
E) Olumlu fiil cümlesi

9. Aşağıdakilerden hangisi eksilteli cümleye örnek olarak gösterilemez?

- A) Yolu yordamıyla, ormanı baltayla
B) Belki altı ay, belki bir yıl
C) Verirsen veresiye, batarsın karasuya
D) Maviliği içi bayıltan derin gökyüzü
E) Yol yürümekle, borç ödemekle

10. Batman, Beşiri'ye bağlı bir köy iken, 2 Mart 1936'da 25 köyün bağlandığı bir nahiye haline geldi. Raman Dağı'nda petrolün çıkarılmaya başlanmasıyla büyük bir ekonomik değişim geçirmeye başlayan İluh'un gelişimine tren yolunun şehir merkezinden geçmesi de önemli katkı sağladı. Çok büyük göç aldı şehir. Hızla gelişen İluh'ta 1955 yılında belediye teşkilatı kuruldu.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinin örneği yoktur?

- A) Kurallı fiil cümlesi
B) Basit cümle
C) Devrik cümle
D) Sıralı cümle
E) Birden fazla yan cümlecğin olduğu birleşik cümle

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisi ayraç içerisinde verileni örneklendirmez?

- A) İlahi sen de, iyileşmeyecek hastalık mı var? (sözde soru cümlesi)
B) İstenmediğim yere bir daha gider miyim? (biçimce olumlu anlamca olumsuz cümle)
C) Bizim bu sahada söz sahibi olmuşluğumuz yok değil. (biçimce olumsuz anlamca olumlu cümle)
D) Sanal âlemde yaşayanların en büyük kaybıdır bunlar. (devrik, olumlu isim cümlesi)
E) Tarih bilinci geçmişini yaşar, tarih bilgisi sadece yaşatır. (bağımsız sıralı cümle)

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisi yapısı bakımından ötekilerden farklıdır?

- A) Durumu anlayınca kapı kapı dolaşmanın ne denli utanç verici olduğunun farkına vardı.
B) Aslanlar, günün yarısından fazlasını uyumakla geçirmeyi seviyor.
C) Sunulan bu son şans için çok mutlu olduğunu belirtip oradan ayrıldı.
D) Kardeşinin yaşam tarzı ve yalanları ne kadar da usandırıcı bir şeymiş.
E) Tek kişilik bir gösteri olan Meddahlık yerini hiçbir şeye bırakmayacaktır.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 9

Cümle Bilgisi (Cümlenin Öğeleri, Cümle Türleri) - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

MIRAY TYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI • CÜMLE TÜRLERİ

1. Aşağıdakilerin hangisinde soru özneyi buldurmaya yöneliktir?

- A) Olup bitenleri patrona anlatan kimdi?
 B) Uçağın kapısında ne vardı sence?
 C) Hangisini daha çok beğenmiş?
 D) Annene yalan söylerken hiç mi yüreğin sızlamadı?
 E) Raporları kime inceleteceğiz bu kurumda?

2. Aşağıdakilerin hangisinde öğelere ayırmada yanlışlık yapılmıştır?

- A) Uygarlığın emir ve isteklerini yapmak / insan olmak için / yeterlidir.
 B) Tatlı söz / şiddetli bir öfke için / etkili bir ilaçtır.
 C) Cesareti olmayan adam / keskin kenarı olmayan bıçağa / benzer.
 D) Başkalarının özgürlüğünü tanımayanlar / özgürlüğe / layık değildir.
 E) Büyük iyilikleri / anlamamız için / küçük kötülükleri / tanımamız / gerekir.

3. Makineleşme söz konusu edildiğinde önümüze ilk çıkana ne düşündüğünü sorarsanız size vereceği karşılık, makineleşmenin insanlığın doğal evriminde bir dönüm noktası olduğudur.

Bu cümleyle ilgili

- I. Birden fazla yan cümleye sahiptir.
 II. Virgüle kadar olan bölüm cümlenin öznesidir.
 III. Birden fazla zarf tümleci kullanılmıştır.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) I ve II B) Yalnız II C) I ve III
 D) II ve III E) Yalnız III

4. I. İki saattir ne söylenip duruyorsun?
 II. Siz nerede oturuyorsunuz?
 III. Öğretmenin neyi kaybolmuş?
 IV. Buradan İstanbul'a nasıl gidilir?
 V. Bu kitabı kime vereceğim?

Yukarıdaki cümlelerde geçen soru sözcükleri karşılıkları öğeler bakımından ikiye eşleştirilirse hangisi açıkta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Evin önünde hark vardı
 Harkin üstünde alçacık köprüyle
 II. Kar başladı yine yağmaya
 Küçük zerdali ağacının üstüne
 III. Savaştepe Köprüsünden geçen trenler
 Sel olur akar İzmir'e
 IV. Fazilet arkadaşın, hakikat yoldaşınla
 Seyredersin yabancı bir ufkun baharını
 V. Kimi insan derbeder
 Ömrünü heba edip gider

Numaralanmış dizelerden hangi ikisi yapıca basittir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
 D) II ve IV E) IV ve V

6. I. Bütün uyku bozukluğu uzmanları, haftada bir kereden fazla sakinleştirici ilaç almamak gerektiğini söylüyor.
 II. Doğru ve yeterli uyumak her zaman zinde olmanızı, bir günden en çok fayda sağlamanızı sağlar.
 III. Sabah geç saatlere kadar uyumak, yorgunluktan sonraki ilk uykumuz kadar dinlendirici olmaz.
 IV. Uyku saatinizi her hafta 10-15 dakika azaltarak bünyenizi, daha az uyuyup daha fazla dinlenmeye alıştırabilirsiniz.
 V. Öğrencilere en iyi zaman kazandırıcılardan biri, uyku süresinin ayarlanmasıdır.

Numaralanmış cümlelerden hangisi yalnızca özne ve yüklemden oluşmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. İş hayatında yenilikçiliğin uygun, yararlı ve uygulanabilir çözümlere yönelik olması gereklidir.
 II. Yenilikçi düşünme, insanların sorunlara ve çözümlere nasıl yaklaştıklarını gösterir.
 III. Yerleşik düşüncenin dışına çıkan çözümleri deneyen bir çalışan, daha yenilikçi bir kapasiteye sahiptir.
 IV. Zor bir problemin peşini bırakmama azmini gösteren çalışanlar, daha büyük bir yenilikçi başarıyı elde edeceklerdir.
 V. Bir yenilik oluşturan çalışan, yenilikçi fikirler oluştururken çalışmak heyecanını yitirmemelidir.

Numaralanmış cümlelerden hangi ikisi öğeleri ve öğelerinin sıralanışı yönüyle özdeştir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
 D) III ve V E) IV ve V

MIRAY YAYINLARI

8. I. Birey, gelişigüzel yapılmış seçimlerin mutsuzlukla son bulduğunu hatırlayarak seçmeyi tasarladığı mesleğin sağlayacağı olanaklarla bu mesleğin çalışma koşullarının ve iş ortamının kendi istekleri doğrultusunda olup olmadığını araştırmalıdır.
- II. Japon Sanayi Devrimi öncesini ve sonrasını yaşamış bir kalite çınarı olan Ichiro Miyauchi, kalitenin hayata geçirilmesindeki aşamaları ve kalite yönetimi deneyimlerini Türk yöneticilerle paylaştı.

Numaralanmış cümlelerle ilgili

- I. Dolaylı tümleç vardır.
- II. Zarf tümlecine yer verilmiştir.
- III. Nesne kullanılmıştır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
- D) Yalnız II E) Yalnız III

9. (I) Bilgisayar ağlarının gelişmesiyle, bilgiye dayanan ürünlerin yani işlenmiş bilginin önemi artıyor. (II) Bu durumun en çarpıcı göstergesi, yönetici konumunda olanların maaşlarını oluşturuyor. (III) Saf bilgiyi kullanabileceğiniz hale getiren kişiler, yeni ekonomiye kattıkları değeri maaş çeklerinde görüyor. (IV) Ekonomik ilişkilerin karşılıklı olma temelinde şekilleniyor olması, değirmenin suyunun bir kaynağı olduğunu anlatıyor. (V) İşlem maliyetlerinin düşürülmesiyle daha geniş bir kitleye ulaşılmasının imkânı hale gelmesinin şirketlere sağladığı üstünlük, bu kaynağın çıkış noktasını bize işaret ediyor.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangi ikisinin öge dizilişi “özne, nesne, yüklem” biçimindedir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
- D) III ile V E) IV ve V

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümlecik görevi bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Pek çok insan, bizi yaşama bağlayan bu duyguyu değersizce yaşıyor.
- B) Dilsiz bir kayıkçıdan beni oraya götürmesini umutsuzca rica etmiştim.
- C) Onun İstanbul’dan birkaç gün sonra dönmeyi düşündüğünü biliyordum.
- D) Büyük bir duvara konulmuş tek bir resme bakıyorduk hepimiz istemsizce.
- E) Nicedir yapmak, görmek istediklerim olduğunu, kimsenin bana müdahale etmemesi gerektiğini nihayet söyleyebilmişim.

11. I. - O çantanın içinde ne vardı?
- İki elma.
- II. - Küçük kardeşinin kaybolan şeyi neymiş?
- Kolyesi.
- III. - İstanbul’un en çok nesi güzeldi?
- Boğaz’ı.
- IV. - Halan yıllardan beri nerelerdeymiş?
- İzmir’de.
- V. - Buraya geleceğimi öğrendiğin kişi kimdi?
- Necati.

Numaralanmış cümlelerden hangi ikisinde soru diğerlerinden farklı bir öğeyi buldurmaya yöneliktir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
- D) II ve IV E) III ve V

12. I. Türk edebiyatındaki en ideal antoloji / Kenan Akyüz’ün “Batı Tesirinde Türk Şiiri” adlı bin sayfalık çalışmasıdır.
- II. Üç beş sene sonra şiiri bırakacak bir şair / seçkiye alınmaya değer bir şair değildir.
- III. Kitapta / şairin eserlerinin ve ödülleri listesi hakkında yapılan değerlendirmelerden seçmeler / var.
- IV. Edebiyat tarihçilerinden birinin / o dönemle ilgili herhangi bir yazısını da / antolojiye / katarım.
- V. Geçen seneki yılda / Necatigil’in, Sedat Simavi Ödülü için aruz vezni ile yazdığı bir şiirini / kullanmıştık.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde öğelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. (I) Al göğüslü, mor gagalı çelimsiz bir kuş havalanıverdi, kaç yaşında olduğu bilinmez köknar ağacının yeşil çimlere yakın dalları üstünden. (II) Sonra yüzlercesi izledi onu, dingin mavi göğün ak bulutlarına doğru ilerlediler. (III) Yükseldiler, sanki ilkokul defterine konulan iri birer kara nokta olunca ya kadar, onlarca kulaç yükseldiler. (IV) Yükselirken küçüldüler, küçülürken cılızlaşan şen civıltılar yayıldı yere doğru, duyulmamış çalgıların tınları, söylenmemiş türkülerin sesleriyle dolu. (V) Yükseklerde kara kar taneleri oldular, düzensizce oraya buraya serpildiler.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisi yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 10

Cümle Bilgisi (Cümlenin Öğeleri, Cümle Türleri) - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

MIRAY TYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI • CÜMLE TÜRLERİ

1. (I) Güneşin ilk ışıkları, karşı tepenin bağrına saplandı birer birer. (II) Homurtulu bir motor sesi duyuldu ana yoldan. (III) Sabahın alacakaranlığı da yitip gitti birazdan. (IV) An-sızın sokak ışıkları söndü. (V) Sessizliğin içinde, sessizce otururken buldum kendimi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangi ikisi ya-pıca diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve II B) I ve V C) III ve V
D) IV ve V E) II ve IV

2. **Aşağıdakilerden hangisi birleşik, devrik, olumlu bir fiil cümlesidir?**

- A) İki de ağlaya ağlaya abdest aldı.
B) Gurbet çeken gönüller, kuşatmıştı ocağı.
C) Sokak kapısına çıktığı zaman ortalık kararıyordu.
D) Çiğnenmişti hep kara kalpaklar, temiz duvaklar.
E) Cevdet Bey kuyu suyu ile bahçeyi suluyordu.

3. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi yüklemi ortak sıralı cümledir?**

- A) Rüzgâr onun saçlarını benimkilere, teninin kokusunu de-nizinkine karıştırıyor.
B) Ben onu buraya gelmeden evvel, Sirkeci'de, garda tren beklerken tanıdım.
C) Doğu'yu Batı ile zenginleştirecektik ama Doğu'nun bü-yük değerlerini tanıdıktan sonra.
D) İki genç boyunları bükülmüş, kalpleri durmuş, gözleri fır-lamış düşünüyorlardı.
E) Bir baca üstünden ufka çizilen bir leylek şekli, muhayyi-leye neler hatırlatmaz ki.

4. • Özne - Dolaylı Tümleç - Yüklem (Basit cümle)
• Özne - Dolaylı Tümleç - Yüklem - Yüklem (Bağlı cümle)
• Dolaylı Tümleç - Yüklem (Bileşik cümle)
• Zarf Tümleci - Belirtisiz Nesne - Yüklem (Birleşik cümle)

**Aşağıdaki cümlelerin öğelerine ve yapılarına göre yuka-
rındaki bilgilerle eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?**

- A) Gölgelelerinde koyunlar otlayan badem ağaçlarının altın-dan geçtiler.
B) Karanlığın, yağmurun, rüzgârın içinde dört nala uzaklaştı.
C) Katran camlarının gölgesinde ulaşabilmek için katır sırtı arayacaksınız.
D) İri ve azgın köpekler arkasından koşuyor ve havlıyordu.
E) Halk kaldırımlara, caddenin ortasındaki çimenliğe sıra-lanmıştı.

5. **Aşağıdakilerden hangisi öznesi açıklayıcısıyla birlikte verilen iki öğeli basit bir cümledir?**

- A) Bahar, şu arkamdaki bahar. bizi sevinçten deli ederdi.
B) Tarih, sanat eserleri, gelenekler, hepsi cemiyetin sürekli-lik şuurudur.
C) Hoş ve olgun bir koku, yeni kesilmiş geçkince bir karpuz kokusu, yayıldı.
D) Bu sayfalarda hayatının bütünü, yani bütün tecrübelerim var.
E) Bir aralık yanındaki evin penceresine gözüm ilişti.

6. Okumak tabiatı tamamlar, tecrübe ile de tamamlanır. İnsa-nın tabiat vergisi olan kabiliyetleri kendiliğinden çıkan bitki-lere benzer; okumakla budanmaları lazımdır. Okumak, tec-rübeyle sınırlanmaz da başına buyruk bırakılırsa dağınık yön-lere yayılmış bir bilgi verir. Tecrübeli kimseler onu hor görürler. Basit kimseler ona hayrandır.

Bu parçadaki cümlelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Basit cümle B) Sıralı cümle
C) Olumlu cümle D) Bağlı cümle
E) İsim cümlesi

MIRAY YAYINLARI

7. (I) Nasıl doğuşumuz bizim için her şeyin doğuşu olduysa ölümümüz de her şeyin ölümü olacaktır. (II) Öyle ise yüz sene daha yaşamayacağız diye ağlamak, yüz sene evvel yaşamadığımıza ağlamak kadar deliliktir. (III) Ölüm başka bir hayatın kaynağıdır. (IV) Bu hayata gelirken de ağladık, eziyet çektik, bu hayata da eski şeklimizden soyunarak girdik. (V) Başımıza bir defa gelen şey büyük, bir dert sayılmaz.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangileri yüklem türü yönünden diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve III B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) III ve V

8. Aşağıdakilerden hangisi zarf tümlecinin vurgulandığı dört ögeli birleşik bir cümledir?

- A) Konak, çamurlu ve bozuk yolun sağında kurulmuştu.
B) Ocağın başına asılmış isli bir yağ kandili gölgesinde yemeğimi yedim.
C) Kızarmış ekmek kokan odada semaver ne güzel kaynıyordu.
D) Kuleye çıkınca sabah güneşinin henüz dağıtmadığı hafif sisle örtülü ufka baktı.
E) Toprağın gübreli taşkınlığından üç beş karınca çıkıp sağa sola dağıldı.

9. Aşağıdakilerden hangisi öznesi ortak bağımlı sıralı bir cümledir?

- A) Arkamda duran açık balkon kapısından hafif bir rüzgâr giriyor, salona ıhlamur ve gül kokusu getiriyordu.
B) Bu kırk yılın içinde şu yamaçlarda kim bilir kaç bin dal sürmüş, kaç ağaç devrilip toprak olmuştu.
C) Dışarıda karmakarışık bir kalabalık dalgalanarak, kaynaşarak akıp gidiyordu.
D) İki sütun üzerine, kırmızı ve ince çiçekler içine yazılmış olan bu satırları daima okur hatta ezberlerdi.
E) Derme çatma bir kır bahçesinde, genç bir dut ağacının gölgesinde oturdum.

10. “Doktor etrafına bakındı ve masaya doğru yürüdü. Aydın’ın kitapları ve karalanmış rakamlarla dolu kâğıtları arasında bir yer buldu, çantasını açtı ve hazırlığa başladı.”

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Kim
B) Ne
C) Neyi
D) Ne zaman
E) Nereye

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümlecikler “El-leriyle duvarlara tutunarak yürürken içinde hemen düşmek üzere olduğu bir uçurumdan kurtulmanın sevinci vardı.” cümlesindekiyle aynı görevlerde kullanılmıştır?

- A) Ömrüm oldukça gönül tahtıma keyfince kurul.
B) İhtiyar, ağlayarak Cem’in eski kahramanlıklarını anlattı.
C) Ortalık kararınca bastona dayana dayana yürüyen ihtiyar eve döndü.
D) Yabancı hayatların bizim halkta alaka uyandırıcığına bir türlü akıl ermiyordu.
E) Kasabanın doğuya meyilli sokaklarında sağlıklı soluk ırmaklar peyda olmuştu.

12. Aşağıdaki cümleler yapısına göre eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Her yeni doğan günün, yeni bir başlangıç olduğunu, asıl gizlerin yarınlarda gizlendiğini bir kez daha kendime anlattım.
B) Varlığımızı ilgilendiren türlü insanlık duygularının bozulmadığı her devirde ve her yerde sanat ve edebiyat ciddiye alınmış, değer taşımıştır.
C) Bizimki bir yalandır, kendimizin de irkildiğimiz asıl yüzümüzü kendimizden de saklayan bir perdedir.
D) Zaten yapılan araştırmalar başarılı olanların üstün zekalıları daha çok sıradan ama olumlu ve iyimser kişiler olduğunu ortaya koyuyor.
E) Onlara göre ruh ve madde, gönülle akıl, kavramlarla varlıklar arasında böyle bir ikilik kurulamaz.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 11

Cümle Bilgisi (Cümlenin Öğeleri, Cümle Türleri) - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

MIRAY TYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI • CÜMLE TÜRLERİ

MIRAY YAYINLARI

1. (I) Susam Sokağı, bir çocuk programı olan “Sesame Street”in Türkçe uyarlamasıdır. (II) Susam Sokağı programı Türkiye’de 1980’li yılların sonunda ve 1990’lı yılların başında TRT’de iki sezon yayınlanıp o dönemde çocukların büyük ilgisini toplamıştır. (III) Biri tekrar olmak üzere sabah ve akşam saatlerinde hafta içi her gün iki kez yayımlanmaktaydı. (IV) Eğitimcilerin ve psikologların okul öncesi ve erken dönem okul çocukları için son derece yararlı bulunduğu bir programdır. (V) Ancak iki sezon olarak hazırlandı ve TRT, sonraki yıllarda programın eski bölümlerini tekrar etmekle yetindi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle, sadece temel öğelerden oluşmaktadır.
B) II. cümle, birden fazla yan cümleciği olan girişik birleşik cümledir.
C) III. cümlede vurgulanan öge zarf tümlecidir.
D) IV. cümle; olumlu, kurallı bir isim cümlesidir.
E) V. cümle, bağlı cümledir.

2. I Gördüğü hiçbir şeye inanmayanlar, kendi yansımalarından kaçmaktadırlar.
II. Yavrusuna yem arayan serçe, adamın eline konar konmaz ekmeği aldı.
III. Hiçbir şey başaramayacağım psikolojisi, tekrarlaya tekrarlaya insanı çökertir.
IV. Kırdığı bardağın sahibini üç gün sonra pazar yerinde görmüştü.
V. Edebiyatımıza yön vermek isteyen yazarlar, bu öykünme hastalığından kurtulamadılar.

Yukarıdaki numaralanmış cümleler, öğeleri ve öğelerin sıralanışı bakımından ikişerli eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Bayrama daha 10 gün kala hazırlıklar yapardık hatta 1.5 ay kala elbiselerimizi diktirirdik. Evlerde bayram hazırlığına yavaş yavaş başlanır. Bayramdan üç gün önce eğer Ramazan Bayramı ise fitreler verilmeye başlanır ve bayramda pişecek yemeğin hazırlığı yapılır. Bayram sabahı erkeklerin büyük çoğunluğu camiye gider, bayram namazını kılarlar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Olumlu cümle B) Bağlı cümle
C) Bağımsız sıralı cümle D) Basit cümle
E) Kurallı fiil cümlesi

4. Aşağıdakilerin hangisi yapıcı farklı cümlelerden oluşan bir sıralı cümledir?

- A) Pandemiyle birlikte insanlar eve kapandı, kitap okuma oranında yükseliş oldu.
B) İçinde bulunduğum durumu kimseye anlatamam çünkü ben de anlamadım.
C) İnsanlar seninle konuşmayı bıraktığında arkandan konuşmaya başlarlar.
D) Kalbi kırmaya tek bir söz yeter, kırılan kalbi tamir etmeye hiçbir özür yetmez.
E) İnsanlar kaybetmekten korkar çünkü kıskançlık da bir kaybetme korkusudur.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisi ayraç içerisinde verileni örneklendirmez?

- A) Bahçenin girişindeki çiçekleri görüp şaşırılmıştı; çiçekler, ilk günkü canlılığıyla duruyordu. (bağımsız sıralı cümle)
B) O zavallı, kimsesiz ve güçsüz kadıncağz kime kötülük edecekmiş ki?(sözde soru cümlesi)
C) Sen bu kadar güzel konuşursun da ben seni dinlemez miyim? (biçimce olumsuz anlamca olumlu cümle)
D) Frigler, güney ve doğu yönlerinde genişleyerek Anadolu içlerine yayılmışlardır. (girişik birleşik cümle)
E) İnanılmaz güzellikte bir eviniz var üstelik insanın içini ısıtıyor. (bağımlı sıralı cümle)

6. Başarılı ve mutlu bir hayat için ----

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülürse cümlelerin yapısı ötekilerden farklı olur?

- A) her gün başaracağınız birçok farklı şeyin olacağını bilmelisiniz.
- B) her yerde sizin hedeflerinizi hatırlatacak hatırlatıcılar bulundurulmalıdır.
- C) bilgili ve ondan bir şeyleri öğrenebileceğiniz bir rol modeli seçmelisiniz.
- D) eşiniz ya da arkadaşlarınızdan en samimisini badi olarak seçmelisiniz.
- E) çevrenize olumlu bakmalı ve elinizdeki şeylerin kıymetini bilmelisiniz.

7. Temsili demokrasi, sınırları belirli bir alan içinde bulunan bireylerin, kendi iradeleriyle seçtikleri bir temsilci veya temsil grubunun aracılığıyla siyasi fikirlerini ve görüşlerini belirtmesinin engellenmemesi durumudur.

Bu cümlelerin özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Olumlu – kurallı – sıralı – fiil
- B) Olumsuz – kurallı – bağlı – isim
- C) Olumsuz – devrik – birleşik – fiil
- D) Olumlu – kurallı – basit – isim
- E) Olumlu – devrik – sıralı – isim

8. (I) Bilinen en eski minyatürler Mısır'da rastlanan ve MÖ 2. yüzyılda papirüs üzerine yapılan minyatürlerdir. (II) Daha sonraki dönemlerde Yunan, Roma, Bizans ve Süryani el yazmaları da minyatürlerle süslenmiştir. (III) Hristiyanlık yayılınca minyatür özellikle elyazması İncil'leri süslemiştir. (IV) Avrupa'da minyatür sanatı 8. yüzyılın sonlarında gelişti. (V) 12. yüzyılda minyatürün, süslenecek metinle doğrudan doğruya ilgili olması gözetilmeye ve dinsel konulu minyatürlerin yanı sıra din dışı minyatürler de yapılmaya başlandı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisinin öğelerinin sıralanışı “zarf tümleci – özne – zarf tümleci – belirtili nesne – yüklem” biçimindedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Halk tuluat tiyatrosu olarak da bilinen orta oyunu metinsiz, doğaçlamaya dayalı bir oyundur. Ustadan çırağa intikal ederek gelen konular tekrarlanır, böylece nesilden nesile aktarılır. Toplumun ve çevresinin sorunlarını yansıtan oyun, eleştiriden komediye yönelir. Dekor ve kostüm en aza indirilmiştir.

Bu parçadaki cümlelerde

- I. Birleşik, olumlu, kurallı isim cümlesi
- II. Farklı yapıda cümlelerden oluşan sıralı cümle
- III. Kurallı, olumlu, iç içe birleşik cümle
- IV. Olumlu, kurallı, basit fiil cümlesi

numaralanmış kavramlardan hangilerine örnek gösterilebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
- D) I, II ve IV E) II, III ve IV

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisi biçimce ve anlamca olumsuzdur?

- A) Ben hiç bilmediğim bir iş alanına yönelir miyim?
- B) Neden ders çalışmak istemediğini anlamıyor değilim.
- C) Sanki bu olayların bütün sorumlusu biziz.
- D) Oyuncularımız ne pas yapabildi ne oyun kurabildi.
- E) Bir daha sizinle aynı mekanda olmak istemiyorum.

11. “Sanatın ve edebiyatın özünün insan olduğunu unutmamak lazım.” fikrinin arkasında duran yazarlar hep kazanmıştır. Bu şekilde, sesini daha geniş kitlelere ulaştırır, ölümsüzlüğe erişir.

Bu iki cümlelerin nitelikleri şöyledir:

- I. Her ikisi de anlamca olumludur.
- II. Her ikisi de yüklemine yerine göre kurallıdır.
- III. Her ikisi de yüklemine türüne göre fiil cümlesidir.
- IV. Birinci cümle, iç içe birleşik cümledir.
- V. İkinci cümle, bağımlı sıralı cümledir.

Yukarıdaki iki cümleyi cümle bilgisine göre çözümleyen biri, numaralanmış yerlerin hangisinde yanlışlık yapmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1B	2D	3C	4A	5E	6E	7D	8C	9D	10E	11D
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----

ANLAMA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI

GEREKSİZ SÖZCÜK KULLANILMASI

Aynı anlama gelen sözcüklerin bir arada kullanılması, bir sözcüğün anlamının başka bir sözcükte bulunması, bir ekin bir sözcüğün anlamını karşılaması gereksiz sözcük kullanımasına sebep olur.

- ✓ **Koşullar** ve **şartlar** uygun olursa bu yıl evimizi değiştirmek istiyoruz.
- ✓ Kasabadan köye **yaya** yürüyerek mi geldiniz?
- ✓ İlçedeki **yaşanan** olayları gazetelerden öğrendik.

BİR SÖZCÜĞÜN YANLIŞ ANLAMDA KULLANILMASI

Bir sözcüğün anlam inceliğine dikkat edilmeden kullanılması ya da başka bir sözcikle karıştırılması anlatım bozukluğuna yol açar.

- ✓ İki şirket arasındaki görüş **ayrıcılıkları** derinleşiyor.
- ✓ Yazışmaları geciktirerek onca emeğin boşa gitmesine **katkı yaptı**.
- ✓ Yedi büyük kenti **kaplayan** bir uygulama başlatılıyor.

BİR SÖZCÜĞÜN CÜMLEDE YANLIŞ YERDE KULLANILMASI

Bir sözcüğün cümlede kullanılması gereken yerde değil de cümlenin başka yerinde kullanılması anlatım bozukluğuna yol açar.

- ✓ **Hazırlıksız** toplantıya gelenlere çok kızardı.
- ✓ **Alkollü** araç kullananlara polisler ceza yazdı.
- ✓ O anda **ilk** aklıma sen geldin.

ANLAMCA ÇELİŞEN SÖZLERİN BİR ARADA KULLANILMASI

Bir cümlede anlamca çelişen ya da birbirini tutmayan sözlerin kullanılması anlatım bozukluğuna yol açar.

- ✓ Otobüste **aşağı yukarı tam** yirmi kişi vardı.
- ✓ **Sanıyorum** bu filmi çocuklar **kesinlikle** çok beğenecekler.
- ✓ Söylediklerimi **mutlaka** yapmış **olmalısın**.

MANTIK VE SIRALAMA HATASI

Kurulan cümlenin mantık açısından tutarsız olmasıdır.

- ✓ Cıvıvlar soğukta bırakılırsa **ölebilir hatta hastalanabilir**.
- ✓ Mutfakta **bırakın bir lokma ekmeği; salata, yemek bile** yoktu.
- ✓ Kanun tasarısı **150'ye karşı 80** oyla **kabul edildi**.

CÜMLEDE ANLAM KAPALILIĞI VEYA ANLAM KARIŞIKLIĞININ BULUNMASI

Karşılaştırma yanlışından kaynaklanan anlam karışıklıkları, noktalama yanlışları veya eksikliğinden kaynaklanan anlam karışıklıkları, tamlayan durumundaki zamirin kullanılmamasından kaynaklanan anlam karışıklıkları anlatım bozukluğuna yol açar.

- ✓ Ben ondan çok dayak yedim.
- ✓ Avukat oğluyla tatile gitti.
- ✓ Şiirlerini herkes çok övüyor.

DİL BİLGİSİNE DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI

EK YANLIŞLARI

Bir cümledeki sözcüklerde ek eksikliği, ekin gereksiz kullanımı ya da ekin yanlış kullanımı anlatım bozukluğuna yol açar.

- ✓ Ankara'daki **toplantı** bu kez çok önemli sorunların görüşüleceği belirtiliyor.
- ✓ **Marangozcunun** karşısındaki dükkan bizimdi.

TAMLAMA YANLIŞLARI

Tamlama yanlışları daha çok tamlayan ile tamlanan arasındaki uyumsuzluktan kaynaklanır.

- ✓ **Ekonomik** ve sağlık açısından bazı sorunları varmış.
- ✓ Toplum uyarıcı ve **uyanık olmasını** isteyen bir kuruluşuz biz.
- ✓ Sınavda öğrencilere çok sayıda zor **sorular** sormuşlar.

ÖZNE-YÜKLEM UYUŞMAZLIĞI

Bir cümlede özne ile yüklem arasında tekillik-çoğulluk, olumluluk-olumsuzluk ve kişi bakımından uyum olmalıdır. Bu sağlanmadığı zaman anlatım bozukluğu ortaya çıkar.

- ✓ **Bu tür tartışmalar** halkın ilgisini **çekmiyorlar**.
- ✓ Biz gelinceye kadar **hiçbiri** sınıftan ayrılmamış, öğretmeni **beklemişti**.
- ✓ **Sen ve sınıf başkanı** bu konuda bana **söz verdi**.

ÖZNE EKSİKLİĞİ

Sıralı, bağlı, birleşik cümlelerde ortak kullanılmaya çalışılan ama kullanılamayan özneler anlatım bozukluğuna yol açar.

- ✓ Yolun asfaltlanma çalışmaları bitti, yarın hizmete açılacak.
- ✓ Adaylara giriş belgeleri verilerek salonlara yönlendirildi.

YÜKLEM EKSİKLİĞİ

Bir cümlede yüklem, ek eylemin, eylemsilerin eksik olması anlatım bozukluğuna yol açar.

- ✓ Hatırlarsanız eskiden siz çekirdek biz meyve suyu içiyorduk.
- ✓ Bu bilek güreşinde kimin güçlü, kimin güçlü olmadığını göreceğiz.
- ✓ Ligin ilk yarısında takımımızın aldığı puan yeterli, oynadığı futbol da kötü sayılmazdı.

TÜMLEÇ YANLIŞLIKLARI VE EKSİKLİKLERİ

Sıralı, bağlı, birleşik cümlelerde ortak kullanılmaya çalışılan ama kullanılamayan tümleçler anlatım bozukluğuna yol açar.

- ✓ Çiçeklerini çok sever, gözü gibi bakardı.
- ✓ Yaz mevsimini çok severim çünkü tatile giderim.
- ✓ Sizin de fikirlerinizi öğrenmek, yararlanmak istiyoruz.

ÇATI UYUŞMAZLIĞI

Bir cümledeki fiil ya da fiilimsilerin hepsi ya etken ya da edilgen çatılı olmalıdır. Bu sağlanmadığı zaman anlatım bozukluğuna yol açar.

- ✓ En kısa zamanda tüm sınıflar süslenerek bayram için hazır hâle getirecek.
- ✓ Bahçedeki zararlı otlar toplanarak bahçenin dışında yaktı.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 1

Anlama Dayalı Anlatım Bozuklukları

KONSEPT BİLGİ

Anlamca birbirine benzeyen kelimelerin bir arada kullanılması gereksiz sözcük kullanımından doğan anlatım bozukluğu olarak kabul edilir.

1. Bir ay boyunca diyet yapmasının nedeni karaciğerinde yağlanma tespit edilmesindendir.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gereksiz ek kullanılması
- B) Tamlamanın yanlış yapılması
- C) Ekeylemin yanlış kullanılması
- D) Yüklemine göre olumlu cümle olması
- E) Öznenin birden çok sözcükten oluşması

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Tren yolculuğunda, iyi bir arkadaş varsa yol ne kadar uzun olursa olsun o yolu kısaltır.
- B) Yeni çıkan filmleri alıyor, hemen izliyorum.
- C) Soru yazmaktan bir hayli bunalmıştı, güzel bir tatil düşünüyordu.
- D) Sana gizli bir sır vereceğim diyerek beni yanına çağırdı.
- E) Daha iyi bir yaşam sürmek için çok çalışıyordu.

3. Aşağıdakilerin hangisinde yanlış anlamda kullanılan sözcüklerden kaynaklanan anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Bütün iyi niyetimize ve çabalarımıza karşılık bazı kusurlarımız olmuş olabilir.
- B) Yanlışlıkla tutuklanan mahalle sakini üç genç, mahkemece serbest bırakılarak tahliye edildi.
- C) Topraklar verimli olmadığı için bu bölgede yaşayan insanlar oldukça yoksundur.
- D) Düzenli çalışmasına karşın istediği bölümü kazandı.
- E) Avni Bey çok özverili bir insan, başka bir deyimle yorulmak nedir bilmeyen biridir.

KONSEPT BİLGİ

Kimi sözcükler yazılış ve okunuş olarak birbirine benzer ancak bunların anlamları farklıdır. Bu sözcükler karıştırılıp birbirinin yerine kullanılırsa anlatım bozukluğu ortaya çıkar. Ayrıca kimi durumlarda cümlelerin anlamıyla o cümlelerin içinde yer alan bir sözcük anlamca uyuşmaz, çelişir. Sözcük yanlış anlamda kullanıldığı için de anlatım bozukluğu ortaya çıkar.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sözcüğün yanlış anlamda kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Evliliğimizin 9. yılını kutluyoruz.
- B) Öğretmenliğinin 10. yılını tamamlayanlara törenle plaket verilecekti.
- C) Doğa 24.04.2011 yılında dünyaya gelmişti.
- D) Betül'le yıllar yılı aynı işyerinde çalışmışlardı.
- E) Yıl 2004. Eşimle ilk defa dershanede tanışmıştık.

KONSEPT BİLGİ

Bir sözcüğün veya ögenin cümlelerin akışına veya anlamına uygun yerde kullanılmaması anlatım bozukluğuna yol açar.

5. İzmir Valisi, bir hafta içinde depremde evi yıkılan aileleri ziyaret edecekmiş.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne eksikliği
- B) Gereksiz sözcük kullanımı
- C) Nesne eksikliği
- D) Bir sözün yanlış yerde kullanımı
- E) Mantık hatası

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yanlış anlamda sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Çocuk, benimle konuşurken birden elimdeki çantayı çalıp kaçtı.
- B) Kesinlikle evde yaşadığınız sorunları asla dışarıya yansıtmamalısınız.
- C) Çimlere zarar verenlere kızmalı, gerekirse belediyeye şikâyet etmeliyiz.
- D) İnsanların çoğu, sanatı gereksiz bir uğraş olarak görür.
- E) Kimse onunla arkadaşlık etmek istemez, sürekli ondan kaçardı.

7. Mesut çok iyi bir futbolcu ama fazla topla oynuyor.

Bu cümlede yapılan anlatım bozukluğunun bir benzeri aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Benim yanımda yüksek sesle bağırmanızı istemiyorum.
- B) Sanırım, bir odada beş kişi kalıyorduk galiba.
- C) Gördüklerini anlamak ve anlam vermek herkesin işi değildir.
- D) Dünyada karşılaştığımız her türlü güçlüklerle göğüs germeliyiz.
- E) Yoğurt çok dolap dışında kaldığı için küflenmeye başlamıştı.

KONSEPT BİLGİ

Bir cümlede anlamca birbirine ters olan sözlerin birlikte kullanılması cümlenin anlam bütünlüğünü bozar. Bu cümlelerde genellikle kesinlik-ihtimal ilişkisi görülür.

8. Aşağıdakilerin hangisinde anlamca çelişen sözlerin bir arada kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğu yapılmamıştır?

- A) Bir sorun olmasaydı, eminim belki de bugün gelirdi.
- B) Aşağı yukarı, Marmara depreminden tam 20 gün sonra idi.
- C) TYT'ye aşağı yukarı tam 93 gün kaldı.
- D) Balıkesir'den sonra İzmir tam üç saat kadardır.
- E) Şarkıların kısa ve esprili sunuşlarını bizzat kendi yapardı.

9. (I) Geçen cumartesi, annemin evinde oturuyordum. (II) Annemin evinin önünde birkaç kavak ağacı var. (III) Üç güvercin, bu ağaçlardan birinin dalına kondu. (IV) Sanki büyük bir haz duyarak ötüşmeye başladı. (V) Sevgililer gibi birbirleriyle karşılıklı atışıyorlardı.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

KONSEPT BİLGİ

Bir cümlenin temel mantık ilkelerine uygun olması, anlatım bozukluğuna yol açar.

10. Kaybettiğimiz zamanı, değil bir ömür, bir yıl arasak bile bulamayız. Kaybedilen zaman ne kadar çoksa hayata karşı umudumuz da o kadar az olacaktır.

Bu parçadaki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Dolaylı tümleç eksikliği
- B) Gereksiz ek kullanımı
- C) Özne yüklem uyumsuzluğu
- D) Sıralama yanlışlığı
- E) Yanlış anlamda sözcük kullanımı

11. Aşağıdakilerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Olayları bir de bu açıdan inceleysek iyi olur sanırım.
- B) Bir daha dünyaya gelirsem sanatçı olmak isterim.
- C) Yazar, toplumun nabzını tutan kişidir bence.
- D) Bu sınavı asla başaracağımı düşünmüyorum.
- E) Buraya her geldiğimde bu mağazaya uğrarım.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 2

Anlama Dayalı Anlatım Bozuklukları

1. Kültürel farklılıkların dilimizi fakirleştirdiği şöyle dursun, tam aksine zenginleştirmektedir.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun giderilmesi için aşağıdakilerin hangisinin yapılması gerekir?

- A) “Şöyle dursun” sözü cümleden çıkarılmalıdır.
B) “Fakirleştirdiği” sözcüğü “fakirleştirmesi” şeklinde değiştirilmelidir.
C) “Farklılıkların” yerine “farklılığın” getirilmelidir.
D) Virgülden sonraki kısım cümlelerin başında olmalıdır.
E) “Dilimizi” yerine “dilimizin” yazılmalıdır.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Öğretmenler törenlerde görev vermek için öğrenciler arıyorlardı.
B) Köylülerin bütün çabasına rağmen, tarlaların modern tarıma geçirilme projesi bu yıl da gerçekleşmedi.
C) Üç günlük fırtına olması sonucunda birçok çatının uçtuğu tespit edildi.
D) Ev işlerinden bunalan kadınlar için, boş vakitlerin değerlendirileceği programlar hazırlandı.
E) Yazdığı şiirlerin tamamında bir karamsarlık havası vardı.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ama” sözcüğü yanlış kullanılmıştır?

- A) Bilgisayarı kullanabilirsin ama mutlaka yerine koyacaksın.
B) Davranışları can sıkıyordu ama onları gittikçe düzeltti.
C) Aralarındaki gerginlik bitti ama hala birbirlerine selam vermiyorlar.
D) Aşağı inebilirsiniz ama yanınıza kardeşlerinizi de alacaksınız.
E) Başarılıydı ama sabırlı, düzenliydi aynı zamanda.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, bir sözcüğün yanlış yerde kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Kendine atılan bu iftiraya daha fazla dayanamadı.
B) Okul, bir çocuğun hayatında aileden daha çok öneme sahiptir.
C) Kimse yazılıdaki soruları çözememiş, sınıfta kalmıştı.
D) Çevresindeki insanlardan nefret ediyor, hiç sevmiyordu.
E) Bilgi en güzel okullarda edinilir, diye söylenegelmiştir.

5. Şarkıcı, 1994 yıllarında çıkardığı bu albümle dünya müzik piyasasını altüst etmişti.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gereksiz ek kullanılması
B) Deyimin yanlış anlamda kullanılması
C) Yanlış edat kullanılması
D) Özne - yüklem uyumsuzluğu
E) Zarf tümlecinin yanlış yerde kullanılması

6. Aşağıdakilerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Kadın, karşısında yılların yarattığı kırışmalara rağmen hâlâ dinç duran bir adam buldu.
B) Osman Ağabey her zamanki gibi olaya yine geç dâhil oldu.
C) Cep telefonu fiyatlarının bu kadar artması ekonomik açıdan hiç iyi bir şey değil.
D) Görevimin başında olduğumu tüm yetkili makamlara bildirdim.
E) Zorlu bir görevi yapmam için geldiklerini biliyordum.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bu iş yerindeki sıkıntılar kanımca yeterince incelenmemişti.
- B) Önümüzdeki yıl kazı çalışmalarımız bitecekmiş.
- C) Öğrencilere bu yüzden dolayı ceza vermişti öğretmen.
- D) Oyun esnasında iki grup çocuk, hile yüzünden kapıştı.
- E) Yaz akşamları, sivrisineklerin saldırılarıyla her tarafımız yara bere içinde kalır.

8. Salonumuzdaki bir çiçeğin renkleri ne kadar canlı, tazeliği ne derece parlak olursa olsun sert rüzgârlara, sonsuz fırtınalara, büyük kasırgalara dayanamaz.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Gereksiz sözcük kullanılmasından
- B) Bir sözcüğün yanlış yerde kullanılmasından
- C) Özne eksikliğinden
- D) Sözcüğün, anlamına ve işlevine uygun kullanılmamasından
- E) Tamlama yanlışlığından

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, anlam belirsizliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bu davranış, veliler arasında olumlu tepkiye neden oldu.
- B) Okula az önce girdi ama hâlâ çıkmadı.
- C) Kızgın bir şekilde ağlayan kardeşine seslendi.
- D) Siz de mutlaka güzel şiirler yazmış olmalısınız.
- E) Benim ve senin bildiğin bir çay bahçesinde buluşalım.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyimın yanlış kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Havadan nem kapan insanlarla arkadaşlık etmek zordur.
- B) Niğde oldum olası bir bakan çıkarabilmiştir.
- C) Lafla peynir gemisi yürümez diye kaç kere söyledim.
- D) Onun gösterilerine aldırmayın siz, sabun köpüğü gibi çabucak söner.
- E) Yasımı içime akıtmış, kimseye acımı belli etmemiştim.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bir insanın, biraz zaman ayırmakla ve ön yargılarından sıyrılma ile her şeyi okuyabileceğine inanıyorum.
- B) Heyecanlandığı zaman kalbi çok hızlı atmaya başlar, söyleyeceklerinin birçoğunu unuturdu.
- C) Hayatta olduğunu duyduğu yaşlı öğretmenin izini bulması zor olmadı.
- D) Herkes, bir sanat eserinden kendine göre bir anlam çıkarabiliyorsa, o sanat eseri gerçek anlamını bulur.
- E) Doktorun söylediğine göre, ilaçların biri gün aşırı, diğeri iki günde bir alınmalıydı.

12. Yazar, yaşanmış deneyimlerinden yola çıktığı bu kitabında gizli kalmış tüm aile sırlarını en ince ayrıntısına kadar kamuoyuyla paylaşıyor.

Bu cümlede, gereksiz kullanılmış iki sözcük aşağıdakilerden hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) Yaşanmış - kadar
- B) Gizli kalmış - en
- C) Yaşanmış - gizli kalmış
- D) Tüm - kadar
- E) Tüm - kamuoyu

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Sporcumuz, tüm çalışmalara rağmen henüz istenen düzeye gelmemiştir daha.
- B) Sınıftaki aynı yaşlıt çocuklar, birlikte elemelere katıldı.
- C) Bu sokaktan iki haftadan beri taşıt araçlarının geçmesi yasaklandı.
- D) Eve gidince öğretmenimizin ödev olarak verdiği soruları çabucak çözüverdim.
- E) İnsanların, alkollü araç kullanması kazalara neden oluyor.

ÖĞREN BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 3

Dil Bilgisine Dayalı Anlatım Bozuklukları

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisi, ayraç içinde verilen anlatım bozukluğuna örnek olamaz?

- A) Sorulan bütün sorular çözülüp öyle dersi bitirecekmiş. (çatı uyumsuzluğu)
 B) Transferiyle birlikte takıma katkı sağlamış, şampiyon yapmıştı. (nesne eksikliği)
 C) Ağaçları sene başında güzelce ilaçladık, böylelikle büyük verim aldık. (dolaylı tümleş eksikliği)
 D) Bu senenin müfredatında klasik ile halk edebiyatı olacak. (özne – yüklem uyumsuzluğu)
 E) Babasına çok kıırıldı ve bir daha da görüşmedi. (edat tümleci eksikliği)

2. Pek çok oyuncak gerçek bir varlığın taklidi şeklindedir; ancak oyuncaklar, çeşitli anlamlar yüklenmiş basit nesneler de olabilirler.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerin hangisiyle giderilir?

- A) “pek çok” sözcüğünün “birtakım” sözcüğüyle değiştirilmesiyle
 B) “ancak” bağlacı yerine “hatta” bağlacının kullanılmasıyla
 C) “yüklenmiş” sözcüğünden sonra “olan” sözcüğünün getirilmesiyle
 D) “varlığın” kelimesi yerine “nesnenin” sözcüğünün kullanılmasıyla
 E) Yüklemdeki “-ler” ekinin atılmasıyla

3. Şiirlerinde sözcük seçiminde inanılmaz titiz, sözcüklerin kullanıldığı yerlerde dikkatli değildir.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tamlama yanlışlığı
 B) Ek fiil eksikliği
 C) Çatı uyumsuzluğu
 D) Özne – yüklem uyumsuzluğu
 E) Yüklem eksikliği

4. I. Okuldaki öğretmenlerden birkaç kişi disiplin kurulunu toplamaya gittiler.
 II. Mahalleden yükselen sestten herkes korktu, nedenini sorgulamadı.
 III. Yaşadıklarından parça parça bilgi verir, bu şekilde okuyucularıyla paylaşmak ister.
 VI. Birkaç avukat davayı sonuçlandırmak için yola koyuldular.
 V. Anadolu'ya yerleşen Türklere dış geçiremediler, terk etmek zorunda kaldılar.

Numaralanmış cümlelerde bulunan anlatım bozuklukları sebeplerine göre ikişerli eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. İsim ve sıfat tamlamalarındaki tamlayanın ortak bir tamlanana bağlanması anlatım bozukluğuna yol açabilir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu durumdan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Ziraat ile Halk Bankası arasında yapılan bir anlaşmadır bu.
 B) Doğada insanların ve hayvanların özelliklerine uygun ortamlar var.
 C) Özel ile kamu kurumu arasındaki farkın ne olduğunu izah ettik.
 D) Romanın ve hikâyenin yapı unsurları arasında fark yoktur.
 E) Dizinin ve filmin kahramanları aynı düşmanla mücadele ediyorlar.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Yedek kulübesinden gelip maçın seyrini değiştirmeyi başardı.
 B) Sabah erken uyanıp okula gidecek çocukları için kahvaltı hazırladı.
 C) İnsanlarla bazen çok bazen hiç ilgilenmeyen bir karaktere sahipti.
 D) Viraja hızlı giren aracın lastiği patladı, araç şarampole yuvarlandı.
 E) Yardıma muhtaç insanlara yardım eder, onların tüm ihtiyaçlarını karşıladı.

7. Aşağıdakilerin hangisinde özne-yüklem uyumsuzluğundan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Timsahlar, nehrin karşı tarafına geçmek isteyen zebraları avladılar.
- B) Leyla'ya kavuşmak isteyen Mecnun'a çöl kumları bile etki etmediler.
- C) Karşıt fikirde olan siyasilerin tartışmaları sabaha kadar devam ettiler.
- D) Bedir Kuyuları'nda karşılaşan iki ordu, savaşa hazır olduklarını gösterdiler.
- E) Sahnedeki oyuncular, oyunun sonunda seyircilere dönüp selam verdiler.

KONSEPT BİLGİ

Bir cümledeki fiil ve fiilimsilerin hepsi ya etken ya edilgen olmalıdır.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çatı uyumsuzluğundan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu söz konusudur?

- A) Tarladaki ekinler dikkatli bir şekilde biçilip ekinleri hızlıca traktöre yükledik.
- B) Ömrü boyunca aynı fikri savunmuş, aynı fikir uğruna mücadele etmişti.
- C) Kurutulan birçok çiçeğin çayının şifalı olduğunu savunuyorlardı.
- D) Hayvanlar, kendilerine özgü kamuflaj yetenekleri ile iletişim kurar.
- E) Kalabalıktan rahatsız olduğunu belirtip ev sahibinden müsaade istedi.

9. (I) Bir toplumun dilini bilmek, tarihi araştırma için yeterli değildir. (II) Dille birlikte kullanılan yazının da bilinmesi gerekir. (III) Mısır tarihini araştırmak için hiyeroglif yazısını, Mezopotamya tarihini araştırmak için çivi yazısını, Orta Asya Türk tarihini araştırmak için Orhun ve Uygur yazıları ile Çin yazısını, Osmanlı, İran ve Arap tarihi için Arap yazısını bilmek gerekmektedir. (IV) Ancak çoğu kez mesele bununla da çözüme kavuşturulamıyor. (V) Çünkü bu yazıların da birçok çeşitleri vardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. (I) Karşınızdakine öğüt vermekten vazgeçip onu dinlemeye ve anlamaya çalışın. (II) Doğru iletişimin en önemli unsuru karşınızdakini ön yargısızca, suçlamadan dinlemektir. (III) Empati yapmanın sırrı, dünyayı karşınızdakinin gözünden görmeye çalışmaktır. (IV) Bütün iyi niyetinizle onun neyi yanlış yaptığını odaklanarak çözüm üretmeye çalışmalısınız. (V) Ona öğüt vermeye çalıştığınızda onun o anki hislerini hiçe saymış olursunuz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde dolaylı tümleç eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu zarf tümleci eksikliğinden kaynaklanmaktadır?

- A) Sınıf başkanının birçok yetkisi elinden alındı, pasivize edildi.
- B) Bizim takım rakibe sahayı dar etti, ama bir türlü gol atamadı.
- C) Her gün durup dinlenmeden ders çalışır, tembellik yapmazdı.
- D) Çocuklara örnek olabilecek davranışları sergilemeden yargılamamak lazım.
- E) Arkadaşlarının her isteğini yerine getirip güzel bir vakit geçirtti.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek eylem eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Sanatçının eserlerindeki dili sade fakat kurallara uygun değildi.
- B) Bu ilişkide ben ona hep iyi o ise bana hiç de iyi davranmazdı.
- C) Verilen süre zarfında sorunu anlayıp çözüm getirilmesi lazım.
- D) Hepimiz maçın kaybedileceğini anlamış ama kabul edemiyorduk.
- E) Böreğin içindeki soğanların çok olduğunu bahane edip yemedi.

ÖĞRENDİN Mİ BAKALIM KONSEPTİ

TEST • 4

Dil Bilgisine Dayalı Anlatım Bozuklukları

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki anlatım bozukluğu farklı bir ögenin eksikliğinden kaynaklanmaktadır?

- A) Bestelerinden para kazanmak gibi amacı olmayan şarkıcı, kimseyle paylaşmıyordu.
- B) Ezel dizisinin senaryosuna hayran kaldığım için soluksuz izliyordum.
- C) Arabasına teklif edilen paraya çok sinirlenen Hasan, vazgeçti.
- D) İlber Ortaylı'nın kitaplarına olan ilgim sürekli artıyor, elimden düşürmüyorum.
- E) Babasından kalan servetin bitmeyeceğini düşünüp har vurup harman savurdu.

2. Uzun boylu, iyi giyimli, yakışıklı genç adam elinde tuttuğu kağıtta yazılı adresi bulması gerektiğini, bizden kendisine yardım etmemizi istedi.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunu düzeltmek için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) "istedi" sözcüğü yerine "rica etti" sözü getirilmeli
- B) "yakışıklı" sözcüğü cümleden çıkarılmalı
- C) "elinde" kelimesine "-ki" eki getirilmeli
- D) "yazılı" sözcüğü yerine "olan" sözcüğü getirilmeli
- E) "gerektiğini" sözcüğünden sonra "söyledi" sözcüğü getirilmeli

3. Mısır'a gitmişken ülkeyi tüm dünyaya tanıtan Gize'deki büyük piramlara gitmeyin demiyorum, hobi olarak gidip görün. Eğer tarihe ve Mısır mitolojisine ilgi duyuyorsanız önceliği Yeni Krallık Dönemi'nde ülkeye başkentlik yapmış Luxor'a verilmelidir.

Bu parçadaki anlatım bozukluklarının sebepleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zarf tümleci eksikliği – Tamlama hatası
- B) Yüklem eksikliği – Ek fiil eksikliği
- C) Dolaylı tümleç eksikliği – Özne yanlışlığı
- D) Nesne eksikliği – Çatı uyumsuzluğu
- E) Ek yanlışlığı – Özne eksikliği

KONSEPT BİLGİ

İsim ve sıfat tamlamasının tamlayan unsurlarının bir tamlanana bağlanması anlatım bozukluğuna yol açar.

4. (I) Toplumı oluşturan bireylerin sanat ve kültürel yönden gelişmesinde sanatçının yadsınamaz bir yeri vardır. (II) Bu bilinçte olan yazarlarımızın sayısı azımsanamayacak kadar fazladır. (III) İlk örneğimizi Tanzimat Dönemi yazarlarından verebiliriz. (IV) Namık Kemal, edebi hayatının tamamında bunun savaşını verdi, dersek yanlış olmaz. (V) Kemal, bu uğurda birçok sıkıntı yaşasa da bu yoldan hiç sapmamıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde tamlama yanlışlığından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yapılmamıştır?

- A) Bu hafta onlar bizim sahamıza gelecek, haftaya biz gideceğiz.
- B) Sonbaharın gelişiyle birlikte, o rengarenk yapraklar sararmaya başlıyorlar.
- C) Öğrencilerim ve ben seni burada, bıkıp usanmadan saatlerce bekledim.
- D) Ülkemizde herkes yorum yapıyor ama nedense taşın altına elini sokmuyor.
- E) Çocuklarından çok uzun süre ayrı kalan İlhan, onları inanılmaz özlemişti.

6. Onunla buluştuktan sonra, tüm gün, aklımda cevaplanması gereken birçok sorular birikmişti.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Tamlama yanlışlığı
- B) Özne eksikliği
- C) Nesne eksikliği
- D) Çatı uyumsuzluğu
- E) Zarf tümleci eksikliği

7. (I) Sosyal olarak reddedilen insanlar ile yalnız olmayı seçmiş insanlar arasında büyük bir fark vardır. (II) Birçok insanın düşündüğünün aksine, yalnız olmak ne iyi ne de kötü bir durumdur. (III) Yalnızlar, bireyselliği tercih eden insanlar olup kendi başlarına, arkadaşlarıyla olduğundan daha çok keyif almaktadırlar. (IV) İnsanlar tarafından kabullenilmeye ve onlara bağlanmaya daha az ihtiyaç duyarlar. (V) Bu yüzden onları tam anlamadan sosyal olmalarını isteyemeyiz.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde tamlayan eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. I. Seniha, inanılmaz bir şekilde, birkaç hafta içerisinde araba sürmesini öğrendi.
II. Yanlış yolda olduğunu söyleyenlere bağırdı, yanında istemedi.
III. Hep birlikte güzel elbiseler giyilip dayımın oğlunun düğününe gittik.
IV. Tatil günlerimde resim yapmasını seviyor olmam, büyük sorun olmuştu.
V. Şehirdeki bütün sahipsiz köpekler toplanıp şehir dışına götürecek.

Numaralanmış cümlelerde bulunan anlatım bozuklukları sebeplerine göre ikiye ayrılmış eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. (I) Hint kültürünün çok etnik, çok dilli ve çok kültürlü yapısı müziğine de yansımıştır. (II) Hindistan'ın farklı bölgelerinde yaşayan kabilelerin müzikleri ve dansları kültürünün oluşmasında büyük rol oynamıştır. (III) Kabile müziğine dayanan birçok ezgiler zaman içinde halk şarkılarına dönüşmüştür. (IV) Diğer yandan Orta Asya coğrafyası müzik geleneklerinin etkisiyle pek çok yeni tarzlar oluşmuştur. (V) Yüzyıllar süren kültürler arası etkileşimler sonucu Kuzey Hindistan ve Güney Hindistan adında iki farklı müzik geleneği teşekkül etmiştir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde aynı sebepten kaynaklı bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) II ve V

10. (I) Korku filmlerinin insanlar üzerindeki olumsuz etkilerine değinmemiz gerekir. (II) Filmi izlerken bunun bir kurgu ve efektten ibaret olduğunu bile bile korkarız yine de. (III) Bu, bastırdığımız korkuların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. (IV) Özellikle, çocukluk yıllarımızın hatırlamak istemediğimiz anlarını hatırlatması, o anlardaki korkulara geri dönülmesi ve baş başa kalınması korkutucu oluyor. (V) Eğer, hatırlamak istemediğimiz anılarımız varsa korku filmlerinden biraz uzak durmalıyız.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne – yüklem uyumsuzluğundan kaynaklı bir anlatım bozukluğu yoktur?**

- A) Ağaçlar ve çiçekler, neşe içerisinde şarkı söylüyorlardı.
B) Bu durumda hiç kimse, bizi durdurmaya çalışmasınlar.
C) Binlerce gönüllü, orduya katılmak için sıraya girdiler.
D) Yeni açtığımız mağazada çocukluk arkadaşlarımız varlardı.
E) Sırtlanların geldiğini gören aslanlar, sırtlanlara saldırma-ya başladılar.

12. I. Mehmet Öğretmen'imiz, hiçbirimizi azarlamaz, aksine çok severdi.
II. Sanatçı, topluma yararlı bir kişi olmak için, mutlaka toplum sorunlarına yer verilmelidir.
III. Bir haksızlıkla karşılaştığında hep itiraz eder, boyun eğmezdi.
IV. Kapatılan bütün dosyaları açıp tekrar işleme koyulmalıdır.
V. Toplumsal ilişkilerde iyilikler paylaşıldıkça çoğalır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yapıya dayalı bir anlatım bozukluğu yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

TEST • 5

Anlatım Bozuklukları - Karma

1. Ahmet Ümit'in 2019 yılında yayınlanan romanı "Aşkımız Eski Bir Roman" üç uzun hikâyeden oluşmaktadır.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne – yüklem uyumsuzluğu
B) Gereksiz sözcük kullanımı
C) Sözcüğün yanlış yapılandırılması
D) Çatı uyuşmazlığı
E) Tümleç eksikliği

2. Derdini basit cümlelerle anlatamayanlar - - -

Bu cümlede boş bırakılan yer, aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa anlatım bozukluğu olur?

- A) kendilerini doğru ifade edemeyebilirler.
B) lafı uzatarak karşısındakini sıkabilirler.
C) gereksiz sözcükler kullanarak anlam karmaşasına neden olabilirler.
D) kolay kolay diyalog içine giremezler.
E) ne kendini ne de karşısındakini ikna edemezler.

3. Bu derste anlatacağım konulara dikkatlice kulak kabartmanız gerekiyor.

Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki anlatım bozukluğunun sebebi bu cümleyle aynı değildir?

- A) Salgından dolayı sokakta kimsecikler yoktu, adeta ana baba günüydü.
B) Bihruz Bey, olayın ciddiyetini anlayınca yüreğine su serpildi.
C) Şimdiye kadar yaptığım bütün iyiliklere göz yummayı tercih ettiler.
D) Öğrencilerimizin üniversite sınavlarında başarılı olabilmeleri çok çalışmalarına bağlıdır.
E) Olaya şahit olanlar, bire bin katarak olayı tüm gerçekliğiyle anlattılar.

4. Kan bağıışı için sırada bekleyenler arasında ilk odaya Ayhan ve ben girdik.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu, aşağıdaki değişikliklerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "girdik" kelimesi yerine "girdim" kelimesinin kullanılmasıyla
B) "sırada" kelimesinin cümleden çıkarılmasıyla
C) "ilk" kelimesinin "odaya" kelimesinden sonra getirilmesiyle
D) "arasında" kelimesine "-ki" ekinin getirilmesiyle
E) "için" kelimesinin yerine "dolayısıyla" kelimesi kullanılmasıyla

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilen cümledeki anlatım bozukluğunun sebebi ayraç içerisinde yanlış belirtilmiştir?

- A) Köyümüze musallat olan bu hastalıktan dolayı koyun ölüsü sayısı 450 olarak gerçekleşti. (sözcüğün yanlış yerde kullanılması)
B) Çocuklarına çok değer verir, başının üstünde taşırdı. (nesne eksikliği)
C) Sınav günü yaklaştıkça çocuklarda heyecan gittikçe artıyor. (gereksiz sözcük kullanımı)
D) Yapılan yaygın hatalardan dert yanıp bu hatalar masaya yatırıldı. (çatı uyuşmazlığı)
E) En sevdiği kitaplar hep çantasındaydı, evladı gibi davranırdı. (dolaylı tümleç eksikliği)

6. (I) Okumayan insan, zihnini çalıştırmıyor, fikir jimnastiği yapmıyor demektir. (II) Bir kitap veya yazı okuduğumuz zaman, onu kaleme alan yazarla sohbete dalmış oluruz. (III) Okuduğumuz metin, bize yazarın düşüncelerini söyler; biz de o fikirleri zihnimizde tartarız. (IV) O fikirleri kabul veya reddederiz ki böylece biz de o fikirleri düşünmeye başlarız. (V) Okuma, düşünceyi besleyip, düşünme yeteneğimizi geliştirip kelime hazinemizi genişletir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. (I) Betimleme sanatı çoğumuzun romanlardan bildiği bir kavramdır. (II) Betimlemenin amacı anlatılan mekanın, durumun okurun zihninde canlanmasını sağlamak içindir. (III) Betimleme, tarih boyunca romanların vazgeçilmez unsuru olmuştur. (IV) Betimleme, okurun esere dahil olmasına olanak sağlamıştır. (V) Okurlar gidilmemiş bir yerin, görülmemiş bir şeyin görüntüsünü çoğu kez kelimelerle keşfedilebilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) I ve III B) II ve V C) IV ve V
D) I, II ve III E) III, IV ve V

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yoktur?**

- A) Galiba, yapabileceğimiz başka bir şey yokmuş gibi görünüyor.
B) Bugün saat dokuzu beş geçe tüm okulca 10 Kasım'ı kutladık.
C) Ben, tiyatroyu Melek'ten daha çok seven biri olarak konuşuyorum.
D) Çok önemli bir işe başladık ve alnımızın akıyla bitirmiş olduk.
E) İmlâ kurallarını bütünüyle reddetmiş ve kendisine has bir imlâ tarzı geliştirmişti.

9. (I) İnsanlar, tarih öncesi zamanlarda bile süs veya tılsım amacıyla kulaklarına bir şeyler takarak etkilemeye çalışmışlardır. (II) Her kültürel değişimde olduğu gibi küpeye de ilk önce Mısırlılarda rastlanmaktadır. (III) Babillerde ve Asya medeniyetlerinde küpe sadece erkeklerin taktığı ve toplum içindeki rütbeyi belirten bir takı olarak karşımıza çıkmaktadır. (IV) Bilimsel araştırmalarda görmekteyiz ki kulak delme, vücut değiştirmenin bilinen en eski biçimlerinden biridir. (V) Altın, gümüş ve bronz küpelerin Minoan medeniyetinde yaygın olduğu tespit edilmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yapıya dayalı bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

- A) Sabahat Hanım, yaptığı kötülüklerin hepsini polislere itiraf etmiş.
B) Delegelerin söylediklerini teker teker dinledi ve söylenenleri tartışmaya başladı.
C) Mutlaka bu maçın kaybedilmesinin kabul edilir bir sebebi vardır.
D) Yeşilçam sineması, ismini İstanbul'da Beyoğlu ilçesinin Taksim'e yakın bir yerinde bulunan sokaktan almaktadır.
E) Türkiye Büyük Millet Meclisi, hükümet merkezini Ankara olarak ilan etmişti.

11. I. Çocuklarının tarafını tutarak onların kendilerini güvende hissetmelerine neden oldu.
II. İlk defa bizim keşfettiğimiz bu mağaralar turistlerin çok ilgisini çekiyordu.
III. Fehim Bey, o sözleri farkında olmadan ağzından kaçırmıştı.
IV. Herhalde benim bütün gün ders çalışmadan bomboş evde oturduğumu düşünüyorlar.
V. Bu işe sınavsız insanların alınacağına inandığınızı biliyorum.

Numaralanmış cümlelerde bulunan anlatım bozukluklarının hangi ikisinin sebebi diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve III B) II ve V C) IV ve V
D) III ve IV E) III ve V

12. (I) İlacın ne işe yaradığını bilmeyen Fikret, doktora sormak için sağlık ocağına gitti. (II) Sağlık ocağında dakikalarca sırasını bekleyen Fikret'in sabrı taşmıştı. (III) Fikret, "Hemşire Hanım, benim doktor beyle acil görüşmem lazım." dedi. (IV) Fikret'in ısrarını duyan doktor, onu yanına çağırdı ve ona derdini sordu. (V) Buna sevinen Fikret, "Doktor Bey, bu ilacın yan etkisi var mı?" diye sordu. (VI) İlacı hastalarına tavsiye etmediğini söyleyen doktor; Fikret'e, ilacı yan taraf-taki eczaneci arkadaşına sormasını tavsiye etti.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde anlam dayalı bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

1

2

3

4

5

6

7

8

9

TEST • 6

Anlatım Bozuklukları - Karma

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Herkes yapamadıklarından yakınır ama kimse yaptıklarından asla yakınmaz.
- B) Bir yazarın gücü, kendine uygun olmayan konuları görmezden gelmekle değil, onları bünyesinde eritmesiyle belirlenir.
- C) Ben de o zamanlar küçük bir delikanlı olarak sokaklardaydım.
- D) Öyle mükemmel insanlarla karşılaşabilirsiniz ki onlarla konuşmadan ve onları dinlemeden yapamazsınız.
- E) Adam çocuklarıyla annesinden daha çok ilgileniyordu.

2. Macera ve tarihi roman alanlarında olduğu gibi tiyatro yazarlığında da başarılıydı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Özne yüklem uyumsuzluğu
- B) Tamlama yanlışlığı
- C) Gereksiz ek kullanımı
- D) Sözcüğün yanlış yerde kullanılması
- E) Çatı uyuşmazlığı

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, dolaylı tümleç eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Yazın gelmesini günlerce beklemiş, yazın gelmesiyle de eve kapanmıştı.
- B) Doğruca buraya doğru yürümeye başlamıştı, her önüne gelene seni soruyordu.
- C) Günde iki üç litre su içmemiz gerektiğini söyleyip duruyordu.
- D) Mehmet, Özge'nin ellerini tutmuş sitem ediyordu.
- E) O yıllardan sonra televizyonun insan üzerindeki etkisi önlenemez oldu.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde nesne eksikliğinin neden olduğu bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Konuşmalarına şahit olup not alıyordu daha sonra kullanmak için.
- B) Yeni bir araba alabilmek için çalışıyor, para biriktiriyordu.
- C) Gün geceye dönmeye yakın yataklardan çıkıp nehrin kenarına gidiliyordu.
- D) Tüm bunlar bittikten sonra rahat bir uyku çekeceği günü bekliyordu.
- E) Bugün yeni hayatımın ilk günü, tüm eski dostlara selam olsun!

5. Aşağıdakilerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bu sıcakta dışarı çıkılıp dolaşılır mı gerçekten?
- B) Burası yaya olarak üç saat çekiyordu evden.
- C) Dün gece yeni uyandığımdan olsa gerek ayağımı masaya vurdum.
- D) Düünden beri yağın karın neticesinde tüm ara yollar kapanmıştı.
- E) Bırak patates doğramayı, yemek bile yapamaz o.

6. Sorulardaki tüm yanlışlıkları belirleyip yeni baskı ondan sonra yapılacaktı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nesne eksikliği
- B) Dolaylı tümleç eksikliği
- C) Çatı uyuşmazlığı
- D) Özne yüklem uyuşmazlığı
- E) Tamlama yanlışlığı

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Sıfatlar çekim eki aldıklarında adlaşırlar.
- B) Toplantıya iki kişi katılmadılar.
- C) Martılar hava kararmaya başladığında daha çok uçarlar.
- D) Babam eskiden beri sigarayı az, alkolü ise hiç içmez.
- E) Birkaç genç kapının önünde bekliyorlardı.

8. Özne, ikinci ve üçüncü kişiden oluşuyorsa yüklem çoğul ikinci kişi ekini alır.

Aşağıdakilerden hangisinde bu kurala uymamaktan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Geçen yılki gezide sen ve bir arkadaş vardı.
- B) Hem ben hem de Ecrin sorulara tam cevap vermiştik.
- C) Betül ve o, yakın zamanda Trabzon'a gidecekler.
- D) Olay sonrası camide bir ben bir de babam kalmıştı.
- E) Ne sen beni unut ne de beni seni.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zamir eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Florya'ya uğrayıp takıma moral verecektim.
- B) Küçükçekmece'de oturuyorlardı.
- C) Kızılay'a gittiğinizi haber aldım.
- D) Öğleden sonra Gölbaşı'ndan Çankaya'ya uğramıştık.
- E) Demetevler'e gideceğini duymuştum.

10. Aşağıdakilerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Ahsen, saatlerdir sınavın açıklanmasını bekliyor.
- B) Polis, önce davranış ve bakış açısını değiştirmeyi öğrenmesi gerekir.
- C) Düğümlenmiş ipleri çözmek için saatlerdir uğraşıyorum.
- D) Şu resmi bitirmek ne kadar da zormuş.
- E) Bu sene hiç mısır yiyemediği için üzülüyordu.

11. Aşağıdakilerin hangisinde, anlatım bozukluğu vardır?

- A) Duygularını benimseyen ve duygularıyla hareket eden kişileri aradı durdu.
- B) Geçen ayki senedi ödemeyi unutmuşuz galiba.
- C) Yazın gelmesiyle havalar bayağı ısındı.
- D) Bugünlerde gazete okuma, azalma eğilimi gösteriyor.
- E) Günlerini genelde arkadaşlarıyla vakit harcayarak geçiriyordu.

12. Sınavda öğrencilerin, soruları çok daha dikkatli çözdükleri vurgulandı.

Aşağıdakilerin hangisinde bu cümledesine benzer bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Tatile gitmek için bizimkilerin çabuk karar vermesi gerekiyor.
- B) Üniversiteyi birincilikle bitirmesi tüm ailede mutluluk ve gururla karşılandı.
- C) Kurumumuz hakkında çıkan tüm eleştirilere yarın bir basın toplantısıyla cevap verecek.
- D) Bu ev, ucuz malzemelerle yapılması depremde yıkılma tehlikesini artırıyor.
- E) Kimin başarılı kimin başarılı olmadığını birkaç gün içinde anlayacağız.

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bir gün sen de beni tanıyacak, bana hak vereceksin.
- B) Hiç kimse oturduğu sıradan kalkmasın, herkes sessizce öğretmenini beklesin.
- C) Dolu, bardaktan boşanırcasına yağıyordu; rüzgâr, deli gibi esiyordu.
- D) Biletlerini alanlar yerlerini almıştı, diğerleri bilet almak için sırada bekliyordu.
- E) Elllerinde kalan son evi de sattılar, Bodrum'dan bir ev alıp oraya yerleştiler.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 1

Konsept Dil Bilgisi - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

MIRAY TYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI • SINAV ÖNCESİ MUTLAKA ÇÖZÜLMESİ GEREKEN KONSEPT DİL BİLGİSİ SORULARI

1. Ayırma gözlerini gözlerimden bu akşam
Böyle saatlerce bak, böyle asırlarca bak
Gözlerine yavaş yavaş doldu akşam
Göklerin ateşini kalbime boşaltarak
Benim içimde yaktı sanki gurubu akşam
Senin kirpiklerinde bir damla oldu akşam
Gündüzden gürültüden ve kainattan ırak
Akşamı seyredeyim bakışlarında bırak
Ayırma gözlerini gözlerimden bu akşam
Böyle saatlerce bak, böyle asırlarca bak

Bu dizelerde aşağıdakilerin hangisi yoktur?

- A) "Akşam" sözcüğü hem isim hem zarf göreviyle kullanılmıştır.
B) Tamlayanı zamir ile oluşturulmuş birden fazla belirtili isim tamlaması
C) Durum zarfı görevinde kullanılmış ikileme
D) Ünlü düşmesinin olduğu, istek kipiyle çekimlenmiş bir birleşik fiil
E) Fiilden isim yapan ekle türemiş sıfat

2. (I) Günümüzde kullanılan modern ulaştırma araçlarından biri demir yoludur. (II) Demir yolu, çekilen taşıtların belli bir yönden şaşmaması ve sürtünme direncinin azaltılması için yapılan araştırmalardan doğmuştur. (III) Bu araştırmaların ilerlemesi sonucu, demir yolu, XIX. yüzyılın ilk yarısından itibaren, bugünkü modern anlamıyla kullanılmaya başlanmıştır. (IV) Demir yolundaki bu ilerlemeler, buharlı makinedeki gelişmelere paralel olarak yürümüştür. (V) Bununla beraber, buhar makinesinin icadından çok daha önce bazı maden ocaklarında raya yer verildiği görülmektedir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisinden söz edilemez?

- A) I. cümlede birden fazla türemiş sözcük vardır.
B) II. cümlede yüklemi, öznesine göre etken, nesnesine göre geçişsiz bir basit fiildir.
C) III. cümle, kurallı, birleşik, olumlu bir fiil cümlesidir.
D) IV. cümlede kurallı birleşik sıfat vardır.
E) V. cümlede fiilimsi türlerinden sadece ortağ bulunmaktadır.

3. III. Selim, yalnız askeri alanda değil, devletin bütün kurumlarında düzenleme yapılması gerektiği düşüncesini bildirmişti.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Soyut isim
B) Hece düşmesi
C) Bağlaç
D) Belgisiz sıfat
E) Birleşik çekimli eylem

4. I. Yeni keşif, bu özenli şekilde oyulan çiziklerin sadece süsleme amaçlı olmadığını gösterilip daha çok, ip yapımı teknolojisinin parçası olduğunu işaret ediyor.
II. Daha önce bulunan buna benzer aletler, ok ya da mızrağın gövdesini düzleştirmek için kullanılan aletler, süslenmiş sanat eserleri ve hatta müzik aleti olarak yorumlanmıştır.

Numaralanmış cümleler ve cümleleri oluşturan sözcükler dil bilgisi açısından incelendiğinde aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede çatı uyumsuzluğundan kaynaklı bir anlatım bozukluğu vardır.
B) II. cümlede temel ögenin farklı yardımcı ögelerini oluşturan yan cümlecikler bulunmaktadır.
C) Her ikisinde de ünsüz değişimine örnek sözcük bulunmaktadır.
D) Her ikisinde de yükleme hâli eki almış sözcük mevcuttur.
E) Her ikisinde de geçişli çatılı fiil kullanılmıştır.

5. Mesafeler gözlerin gibi sonsuzdur senin
Seyrettikçe kıpkızıl yanar göz bebeklerim
Bense engin denize bakan bir pencerenin
Önünde gelmeyecek saatleri beklerim

Bu dizelerle ilgili olarak

- I. Pekiştirilmiş sıfat kullanılmıştır.
II. Tamlayanı ile tamlananı yer değiştirmiş belirtili isim tamlaması bulunmaktadır.
III. Basit, devrik, olumlu bir isim cümlesi vardır.

numaralanmış kavramlardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

MIRAY YAYINLARI

6. Ressamımız, dünya tarihinde iz bırakmış İran, Hint, Türk minyatürü ve uzakdoğu sanatı ile ilişki kurarken Batı resminin öğelerini de bilmektedir.

Bu cümlelerin zarf tümlecini içinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Bağ-eylem
B) Ünsüz yumuşaması
C) Yazım yanlışı
D) Türemiş sözcük
E) Ünsüz yumuşamasına aykırı sözcük

7. “Eğitimde eşitlik” dendiğinde akla gelebilecek anlayışlardan ilki, biçimsel eşitliğin sağlanmasıdır. Bu anlayışa göre, eğitimden yararlanan bireylerin başarı düzeyleri arasındaki farklar, tamamen yetenekleri ya da yatkınlıkları arasındaki “doğal” farklılıklardan kaynaklanır. Bu farkların, öğrencilerin sosyoekonomik özellikleriyle, bölgesel farklılıklarla ya da toplumsal cinsiyet rolleriyle ilişkili olabileceği gözardı edilmiştir.

Bu parçada aşağıda verilenlerden hangisi yoktur?

- A) Yazım yanlışı yapılan bir birleşik sözcük
B) Tamlayanı ve tamlananı türemiş sözcüklerden oluşan bir sıfat tamlaması
C) Yükleme isim kökünden türemiş bir isim cümlesi
D) Herhangi bir fiilimsinin kullanılmadığı cümle
E) İki ögeden oluşan birden fazla cümle

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisi, parantez () içinde verilen açıklamayla uyusmamaktadır?

- A) Sen böyle lezzetli yemek yapınca onu doyaya yemez miyiz? (Birden fazla kişi zamiri)
B) Banka soyguncuları, polisleri görünce yukarıya çıkmaya başladılar. (Adlaşmış yer-yön belirteci)
C) Hüseyin, Melik ve Adem’den daha hırslı bir sporcu olduğunu gösterdi. (Noktalama hatasından kaynaklı anlam belirsizliği)
D) Tam yirmi iki saat sonra hayatımıza yön verecek sınav başlıyor. (Ünlü daralması)
E) Ne uyuyuşundan haberimiz oldu ne de uyandığınan. (Anlatım bozukluğu)

9. Yolunda yürüyenler gözlerinde gözleri
Azminden hız alıyor, çelik bakışından fer
İsminle dolduracak asırlarca her yeri
Bu zafer, bu mislini dünya görmemiş zafer
İki yıldız halinde taşıyacak gözlerin
Dehanın zıyasını cihan ufuklarına
Yurdumun her taşına nakşettiğin sözlerin
Derin uğultularla aksedecek yarına

Bu dizelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Adlaşmış sıfat kullanılmıştır.
B) Öznesi sıfat-fiil grubuyla oluşturulmuş cümle bulunmaktadır.
C) Tamlananı düşmüş isim tamlaması vardır.
D) Birleşme esnasında ünlü düşmesinin olduğu bir birleşik sözcük mevcuttur.
E) Sözcük hâlinde herhangi bir adıl yoktur.

10. Tanzimat Dönemi’nde, Fransız Medeni Kanunu örnek alınarak bir Osmanlı medeni hukuku hazırlanması gündeme gelmiş ancak bazı devlet adamları buna karşı gelmişti. Bunun üzerine 1868 tarihinde Ahmet Cevdet Paşa’nın başkanlığında bir komisyon tarafından Mecelle hazırlanmıştı.

Bu parçadaki altı çizili bölümlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. bölüm, belirtisiz isim tamlamasıdır.
B) II. bölüm, ünsüz değişimine aykırı bir sözcüktür.
C) III. bölüm, tamlayan eki almış bir işaret zamiridir.
D) IV. bölümde yanlış anlamda sözcük kullanımı olduğundan anlatım bozukluğu olmuştur.
E) V. bölüm, birleşik kipli, basit yapıli geçişsiz bir durum fiilidir.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 2

Konsept Dil Bilgisi - Karma

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, altı çizili söz ile ayraç içindeki kavram birbiriyle ilişkilendirilemez?

- A) Arkadaşının kendisine yapmış olduğu uçurtmayı gizlice alıp saatlerce uçurdu. (oldurgan çatılı eylem)
- B) Besin değeri oldukça yüksek bir bitki olarak bilinen semizotu, aynı zamanda düşük kalorilidir. (ikinci kelimesi gerçek anlamını koruyor olmasına rağmen bitişik yazılan birleşik kelime)
- C) Yıllarca biriktirdiği paralarını geçen gün bir düzenbaza kaptırmış. (yer tamlayıcısı görevinde kullanılmış sıfat tamlaması)
- D) Mahallenin kasabından aldığı etleri kavurması için annesine verdi. (kalıplaşmış isim fiil)
- E) Amansız bir hastalığa yakalanan Nevzat Bey, kimseyle görüşmek istemiyordu. (sıfat görevinde kullanılmış adlaşmış ünlem)

2. En güzel rüyaların bir sonu vardır

Bir bahar rüzgârından alarak bir sabah hız
Mevsimlerin ömrünü yaşamıştı aşkımız
Onu şimdi kaybettim ve şimdi sonbahardır

Bu dizelerde aşağıdakilerin hangisi bulunmamaktadır?

- A) Ek fiil alarak yüklemlenmiş birleşik isim
- B) Belgisiz sıfat
- C) Birleşik yapı bir durum fiil
- D) Üstünlük belirteci
- E) Tamlayan ve tamlananı sıfat tamlamasından oluşmuş belirtili isim tamlaması

3. Osmanlı İmparatorluğu'nun gerek ülkesinin maddi menfaatine gerek siyasi çıkarlarına fayda sağlamak için kapitülasyon adı verilen birçok ticari imtiyazlar verdiği bilinmelidir.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Bağlaç
- B) Dolaylı tümleç
- C) Anlatım bozukluğu
- D) Dilek kipi
- E) Eylemsi

4. Diğerlerinin ne anlama geldiğini bilmeden cümlelerine devam edip dinleyicilere zor anlar yaşıyor sanki çok da başarılı bir konuşma yapıyormuş gibi abuk sabuk lafları ağzında geveleyip duruyordu.

Bu cümle ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Her iki kelimenin de anlamsız olduğu bir ikileme kullanılmıştır.
- B) Gereksiz sözcük kullanımından kaynaklı anlatım bozukluğu vardır.
- C) Yüklem görevinde kullanılmış bir deyim bulunmaktadır.
- D) Ettirgen çatılı eylem mevcuttur.
- E) Belgisiz zamir bulunmaktadır.

5. 1932'de Vecihi Hürkuş, I. Sivil Tayyare Mektebi isimli ilk Türk Sivil Havacılık Okulunu açmıştır. Okulda ilk Türk kadın pilotu olan Bedriye Gökmen ile birlikte bir düzine pilot yetiştirmiştir. İstanbul Kalamış-Kadıköy'de Türkiye'nin ilk sivil uçağı, ilk eğitim ve spor uçağı, motoru güçlü deniz kazağı üretilmiştir.

Bu parçada aşağıda verilenlerden hangisi yoktur?

- A) Ünlü türemesinin olduğu sözcük
- B) Zaman zarfı
- C) Fiilden isim yapan yapım eki almış sözcük
- D) Kurallı birleşik sıfat
- E) Tamlananı ortak belirtisiz isim tamlaması

6. Türklerin İslamiyeti kabul etmeleriyle birlikte Türk edebiyatı da ciddi bir değişim geçirmiştir. Bu değişim hem biçimde hem de içerikte kendini göstermiştir. Bu değişikliğin tek sebebi dindir. O güne kadar din dışı denebilecek özelliklere sahip olan eserler, artık besmele, hamdele ve salveyle başlar olmuştur.

Bu parça ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

- A) Ünsüz türemesinin olduğu sözcük vardır.
- B) Eşitlik ekinin kullanıldığı birden fazla sözcük bulunmaktadır.
- C) Kesme işaretinin kullanılmamasından kaynaklı bir yazım yanlışı olmuştur.
- D) Oluş fiiline örnek bir birleşik sözcük mevcuttur.
- E) Pekiştirilmiş zamire örnek bir kullanım vardır.

7. (I) Uygur metinleri, Kök Türk Devleti'nin yıkılmasından sonra kurulan Uygur Devleti'nden kalma metinlerdir. (II) Bunlar daha çok Mani dininin esaslarını anlatan metinlerdir. (III) Bu metinler, Turfan yöresinde yapılan kazılarda ortaya çıkmıştır. (IV) Bu metinlerden, Uygurların kağıda kitap basma tekniğini bildikleri anlaşılmaktadır. (V) Dönemden kalma birçok hikâyenin yanısıra “kökünç” denilen bir ilkel tiyatro eserleri de bulunmaktadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle, temel öğelerden oluşmuştur.
B) II. cümlede, zincirleme isim tamlaması vardır.
C) III. cümle, girişik birleşik cümledir.
D) IV. cümle, yüklemi öznesine göre etken, nesnesine göre geçişsizdir.
E) V. cümledeki “yanısıra” kelimesinin yazımı yanlıştır.

KONSEPT BİLGİ

Büyük ünlü uyumunu bozan ekler “-ki, -ken, -yor, -leyin, -gil, -daş, -mtırak” tır.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisi, parantez () içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) Sanki yaşananların bütün sorumlusu benim. (Biçimce olumlu anlamca olumsuz cümledir.)
B) Sınavlarına hazırlanırken onu kimsenin rahatsız etmesini istemiyoruz. (Büyük ünlü uyumunu bozan ek almış bir sözcük bulunmaktadır.)
C) Konuşmacılar sütüdyodaki seyircilerin yerleşmesini bekledi. (Yazım yanlışının olduğu bir kelime vardır.)
D) Öyle herkese kanacak bir insan değil çünkü kendisinden başka kimseye güvenmez. (Yeterlilik fiilinin olumsuz hâli kullanılmıştır.)
E) Bize göre, sizin bu sınavı kaybetme şansınız hiç yok. (Sözcüğün yanlış anlamda kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır.)

9. Kalbim vahşi bir kuştı, kendi yurdunda sultan
Ona gurur vermişti güneşten emdiği kan
Daha dün bir çığ gibi inerken dağlarından
Bugün karşında sakın bir su halinde aktı

Bu dizelerde

- I. Yüklemi basit yapılı bir fiilden oluşan yapı bakımından basit bir cümle
II. Tamlayanı düşmüş belirtili isim tamlaması
III. Hem niteleme hem belirtme sıfatı almış isim
IV. Söz öbeğinden oluşmuş özne

numaralanmış kavramlardan hangileri vardır?

- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
C) I, II ve III
E) II, III ve IV

10. I. Günümüzde büyük küçük farketmeden birçok marka, PR çalışmalarına önem vermekte ve PR çalışmaları için geleneksel medya kanallarının yanında sosyal medya da kullanılmaktadır.
II. Gazelerde, büyük çoğunlukla aşk ve güzellik konuları işlenir hatta ayrılık, sevgilinin özellikleri, baharın verdiği neşe gibi konularda işlenilmektedir.

Aşağıdakilerin hangisi numaralanmış cümlelerin ortak özelliklerinden değildir?

- A) Her ikisi de yapıcı bağlı cümledir.
B) Her ikisinde de fiilimsi kullanılmamıştır.
C) Her ikisinde de edilgen çatılı fiil bulunmaktadır.
D) Her ikisinde de yazım yanlışı vardır.
E) Her ikisinde de anlatım bozukluğu vardır.

11. Ulus devletler, kendi halklarını dil ve ülkü birliğine sahip bir “ulus” hâline getirmek ve “millî kültür” bilincini empoze etmek için çalışmıştır.

Bu cümle ile ilgili aşağıdakilerin hangisinden söz edilemez?

- A) Ortak tamlanana bağlanmış birden fazla tamlayandan
B) Ad-eylem eki almış birleşik sözcükten
C) Birleşik çekimli fiilden
D) Anlatım bozukluğundan
E) Türemiş sözcükten

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

1

2

3

4

5

6

7

8

9

TEST • 3

Konsept Dil Bilgisi - Karma

1. I. Süzülüp akasya dallarından gün
Erir damla damla ayaklarında
- II. Sesin perde perde genişledikçe
Solun gözlerinden yağarken gece
- III. Sürür eteğini silik ve ince
Bir gölge bahçenin uzaklarında
- IV. Sen böyle kederden taşıtığın akşam
Derim dudağında şarkı ben olsam
- V. Yalnız senin tatlı esen havanda
Kendi milli gururumu sezerim

Numaralanmış dizeler için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) I.de farklı türde zarflara yer verilmiştir.
- B) II.de zarf-fiiller, durum ve zaman anlamıyla kullanılmıştır.
- C) III.de bir adın sıfatları addan sonra kullanılmıştır.
- D) IV.de böyle sözcüğü sıfat olarak kullanılmıştır.
- E) V.de yalnız sözcüğü bağlaç görevinde kullanılmıştır.

2. Cebeci köprüsünün üstü
Karıncanın yuvasına benziyor
Hamallar, körler, topallar
Oturmuş nasibini bekliyor

Yukarıdaki dizelerle ilgili olarak söylenenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Türetilirken ünlü düşmesine uğramış bir sözcükte ünlü daralması da vardır.
- B) Ünsüz değişimine aykırı sözcüğe yer verilmiştir.
- C) Tamlanan ve tamlayan eklerinden önce kaynaştırma harfi alan sözcük vardır.
- D) Ünsüz yumuşamasına uğramış birden fazla sözcük kullanılmıştır.
- E) Birden fazla sözcükte ünlü daralması vardır.

3. (I) Ben seve seve şiir yazdım ve bunun sonuçlarını hiç düşünmedim, hiç merak etmedim. (II) Ama genelde okuyanların ilgisi bana neyi yapmakta olduğum üzerine bazı izlenimler vermiştir. (III) Yaptıklarımın pek de boşa gitmediği izlenimini aldım bundan ama gene de yargıyı tarih verecek. (IV) Gelecek zamanlar, bizim bütün yazdıklarımızı belki yırtıp yırtıp çöpe atacak, belki de tam tersini yapacaktır. (V) Ben elimden geleni yaptım ama bunu kendimi ortaya koymak için değil, şiiri çok sevdiğim için yaptım.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili söylenenlerden hangisi doğrudur?

- A) I. cümlede birden fazla birleşik sözcük kullanılmıştır.
- B) II. cümlede yer alan türemiş sözcüklerin tümü birer fiilimsidir.
- C) III. cümlede sıfat-fiiller aynı öge içinde yer almamıştır.
- D) IV. cümledeki ikileme, I. cümledekiyle aynı görevde kullanılmamıştır.
- E) V. cümlede sadece “için” kelimesi edat olarak kullanılmıştır.

4. Çocuğun hayalleri topla, tüfekle, uçakla, helikopterle, süper ve de mega süper kahramanlarla işgal edilir; kontrol altına alınır. Hayalgücü ele geçirilip hapise tıklılır. Oyuncakla ehlileştirilip düzene uygun kafalar yaratmak için kullanılır oyuncaklar. Oyuncakların önerdiği yaşam biçimine, uygunadım marş ilerlemeleri için sırtlarındaki anahtar çevirilir, yay kurulur.

Numaralanmış yerlerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Şiirlerinde anne imgesine en çok yer veren şairlerimizden biri de Ziya Osman Saba’dır.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yer almamaktadır?

- A) İsim B) Zarf C) Zamir
D) Bağlaç E) Eylem

6. “Ben insanlara yaşamak için ümit, kuvvet ve neşe veren yazarlardan hoşlanırım.”

Aşağıdakilerden hangisi öğelerinin sıralanışı bakımından bu cümleyle özdeştir?

- A) Okuduklarının kişiyi neşelendirmesi gerektiğine inanır.
B) Bu, insanları bir havana koyup ezmeye benzer.
C) Yalınlık, açıklık, kısalık gerçek yazın adamlarının ulaşmak istedikleri bir düzeydir.
D) Gerçek şair, imzasını görmediğimiz zaman da şiirini tanıyabildiğimiz kişidir.
E) Her şair kendi estetiğini sağlam bir biçimde yaratmak zorundadır.

KONSEPT BİLGİ

Geniş zaman kipinin olumsuz çekiminde kip eki “-()r” kullanılmaz.

7. Herkes bunu yapamaz; az sözle, az tanımlamayla ^Ibaşarılı olunacağını bilemez, düşünemez. ^{II}Esenda’ın öykülerinin başarılı, ölümsüz güzelliği, onun da Çehov gibi “Denizin rengi mavidir.” diyebilecek ^{III}kadar süsten uzak bir dille yazmasıydı. Bugün bile bu öyküleri, içinde yaşarmışçasına ^{IV}okuyorsak bu, yazarın gerçek edebiyatın temel niteliklerini bilmesinden, bunları başarıyla kullanmasındandır. ^V

Numaralanmış sözcüklerle ilgili söylenenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük işlevi yönünden birbirinden farklı yapım ekleri alan bir edat grubudur.
B) II. sözcük geniş zamanın olumsuzuyla çekimlenmiş bir kurallı birleşik fiildir.
C) III. sözcükte yeterlik birleşik fiilin gelecek zaman çekimine yer verilmiştir.
D) IV. sözcük zarf-fiil ekinden önce hem kip eki hem de ek fiil almıştır.
E) V. sözcükte iyelik, ayrılma durum eki ve ek fiilin geniş zaman ekleri kullanılmıştır.

8. I. Sanatı bir tüketim vasıtası olarak görenler, birtakım ticari kaygılardan dolayı şiirimizi ayağa düşürmeye çalışıyorlar; amaçlarıysa ceplerini doldurmak, güzel Türkçemizi yüceltmek veya sanat yapmak değil.
II. Ya sevdiğimize dair aşkımızı anlatırken şiir kullanıyoruz ya da devrin estetiği gereği sadece imge uğruna, orijinal olmak adına; bilgi, kültür ve birikim eksikliğimizi önemsemeyip en kıymetli varlığımız olan dilimizi mahvediyoruz.

Numaralanmış cümlelerle ilgili

- I. Birden fazla edat kullanılmıştır.
II. Belgisiz sıfat yer almaktadır.
III. Birden fazla zarf vardır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve III D) I, II ve III

9. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi, özne-yüklem ilişkisi yönüyle diğerlerinden farklıdır?**

- A) Dediklerimi duyunca hiç beklemediğim kadar sarsıldı.
B) Gelin Hanım’a a’dan z’ye tüm çeyizlikleri titizlikle düzüldü.
C) Kaç zamandır görüşemediğimiz için teyzemin kızı bana kocaman sarıldı.
D) Deprem tatbikatı sonrasında tüm okul tenis kortunda toplandı.
E) Yaşadığım onca acı tecrübeden sonra iyice akılandım artık.

10. Kazanmak istersen sen de zaferi

Gürleyen sesinle doldur gökleri

Zafer dedikleri kahraman peri

Susandan kaçır da coşana gider

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birden fazla adlaşmış sıfat-fiil vardır.
B) Ad-eylem kullanılmıştır.
C) Birleşik çekimli fiil vardır.
D) Yansıma sözcük eylemsi olmuştur.
E) Bağ-fiil kullanılmıştır.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 4

Konsept Dil Bilgisi - Karma

1

2

3

4

5

6

7

8

9

MİRAY TYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI • SINAV ÖNCESİ MUTLAKA ÇÖZÜLMESİ GEREKEN KONSEPT DİL BİLGİSİ SORULARI

1. I. Toplumun yaşamına ait özellikler taşıyan kelimeler, çağdan çağa farklı bir yapıya bürünür.
II. Yaşayan bir güzelliği olan ve oluştuğu dönemlerden izler taşıyan kelimeler, varlığını onları konuşanlara da borçlu olduğu bilinmelidir.
III. Bir kelimenin en güzel biçimine kavuşabilmesi için asırlarca insanların dillerinde yer etmesi gerekir.
IV. Sevgilerini güzel kelimeler kullanarak ifade edenler sayesinde diller varlıklarını devam ettirir.
V. Asırlar boyu sevgiyle anlaşılmayı sağlayan kelimeler her çağda bu özelliğini sürdürecektir.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlelerin yüklemi etken çatılı bir fiildir.
B) II. cümlede edilgen çatılı bir fiil kullanılmıştır.
C) III. cümlede etken çatılı bir fiil yüklem olarak kullanılmıştır.
D) IV. cümlelerin yüklemi oldurgan çatılı birleşik fiildir.
E) V. cümlede oldurgan çatılı bir fiil kullanılmıştır.

2. (I) Gelecek yüz yılın insanlarını kışkırtıyorum. (II) İçlerindeki şiir severler, Yahya Kemal'in eserlerini tam okuyacaklar. (III) O şiirlerin değerini bizden daha iyi anlayacaklar. (IV) Ona olan hayranlıkları, gelecekteki birçok neslin şiire bakış açısını değiştirecek. (V) Ancak Yahya Kemal'i sadece bilecekler; bizim konuşmaları ile tanıdığımız o güzel insanı ne yazık ki bilmeyecekler.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Türk halk zevki, bir yabancı kelimeyi Türkçeleştirirken ona öyle sihirli bir ses, öyle bir ahenk verdiği için kelime, karşılaştığı anlamın adeta notası, müziği olur.

Bu cümlelerin öğeleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

- A) Zarf tümleci – zarf tümleci – özne – yüklem
B) Özne – zarf tümleci – zarf tümleci – nesne – yüklem
C) Zarf tümleci – özne – nesne – yüklem
D) Özne – zarf tümleci – nesne – yüklem
E) Zarf tümleci – özne – yüklem

4. I. Halk tiyatrosunun en güzel örneklerinden biri de “Hacıvat ile Karagöz”dür.
II. Bu başarılı yapıtın sanatımıza çok önemli katkıları olacağını düşünüyordum o yıllarda.
III. Teknolojik alandaki baş döndürücü gelişmeler, yaşamımızı daha kolay ve eğlenceli bir hale getiriyor.
IV. Onun kadar kılı kırk yararcasına çalışan pek az yazar vardır günümüzün ikiyüzlü edebiyat dünyasında.
V. Yazı sanatı üzerinde düşünmeyi seven okurun coşku duyarak okuyacağı özgün yapıtlardır bunlar.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) I. cümlede arasına sözcükler girmiş zincirleme isim tamlaması kullanılmıştır.
B) II. cümlede bir isim tamlamasının tamlayanı hem niteleme hem de belirtme sıfatı almıştır.
C) III. cümlede bir sıfat tamlaması yapım eki alarak sıfat görevinde kullanılmıştır.
D) IV. cümlede belirtili isim tamlamasına yer verilmiştir.
E) V. cümlede isim tamlamasına yer verilmiştir.

5. I. Ne görsem ötesinde hasret çektiğim diyar
Kavuşmak nasıl olmaz, mademki ayrılık var
II. Esirgedin nazlı hilal kaşını
Harap ettin çiçek kokan başını
III. Güzel şeyler düşünelim diye
Yemyeşil oluvermiş ağaçlar
IV. Dalsın yakında gözlerim artık son uykuma
Fark etmez anne toprak ölüm maceramızı
V. Ateş gibi kararıyor, bu içimin alevleri
Acı çekiyorum elimden alınmışsın sanki

Numaralanmış dizelerin hangi ikisinde zamir görevli sözcüklere yer verilmiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

MİRAY YAYINLARI

6. Yeni bir fikirle eski fikirler arasındaki benzer kavramlar
I
çok az da olsa “aynısı işte” damgasını vurmamız doğal bir
II
eğilimdir adeta. Zaten bu yüzden yeniliklere gereken dik-
III
kat gösterilmiyor. Hâlbuki her türlü aşırılıktan kaçarak so-
IV
ğukkanlılıkla yeni fikirleri değerlendirmek, zihindeki taş gibi
paradigmaları biraz ufalamak daha mantıklı değil mi?
V

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi fiilimsi değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Şair, devamlı bir araştırma ve deneme içerisinde olan, mısralardaki duygu, düşünce ve hayallerin nasıl daha etkileyici anlatılabileceği endişesi içinde hareket eden adamdır. Unutmayınız ki Türk edebiyatı içinde şair diye tanınmış ve şiirleriyle hafızamızda yer etmiş sanatçılardan hiçbirisi kendisini tam olarak “şair” kabul etmemiştir.

Bu parça için aşağıda söylenenlerden hangisi doğrudur?

- A) Birden fazla edat kullanılmıştır.
B) Soru sıfatına yer verilmiştir.
C) Belgisiz zamirler kullanılmıştır.
D) Zarf türünde bir sözcük yoktur.
E) Birleşik çekimli eyleme yer verilmiştir.

8. (I) Heba ettiği değerleri düşünüp kahroluyordu. (II) Önce kılık kıyafet ve arkasından insanlardan soyutlanmakla başlayan bir döneme girmişti. (III) Zaten üç beş tane olan arkadaşlarıyla bütün bağı kopmuştu. (IV) Aşka sonradan ismini koyabildiği erkek egemen toplumun ataerkil yaptırımları damgasını vurmuştu. (V) Yaptırımlar sürüp gidiyordu ama kız hala seviyordu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde kullanılan eylemlerle ilgili söylenenlerden hangisi yanlıştır?

- A) İlk cümlede birleşik zamanlı bir birleşik eylem kullanılmıştır.
B) İkinci cümlede eylem durum bildirmektedir.
C) Üçüncü cümledeki eylem yapıcı basittir.
D) Dördüncü cümlede anlamca kaynaşmış birleşik eylem vardır.
E) Beşinci cümlede eylemler, ek eylem almış yüklem görevindeki sözcüklerdir.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Evdeki problemlerinizi asla dışarıda paylaşmamalısınız.
B) Ne sen ne de ben bugün dışarı çıkabildik.
C) Her gün kemerini ve ceketini giyip öyle dışarıya çıkardı.
D) Patronundan bir takdir görmek için gecesini gündüzüne katıp çalışıyordu.
E) Apartman sakinleri arasındaki uyuşmazlığı gidermek için arabuluculuk hizmeti almaya gitmiştik.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisi yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Yabancı dillerden sözcük almaktan geri durmayan dillerin öz benliklerini koruması beklenemez.
B) Güçlü diller, varlıklarını başka dillere sözcük vermekle devam ettirmez; o dillerden sözcük almakla devam ettirir.
C) Sağlam bir yapıya sahip olan diller, başka dillerden gelmiş olan sözcükleri kendi içinde eritip kullanan dillerdir.
D) Her dil, yabancı sözcükleri bünyesinde kaynaştırıp özümseyerek evrensel bir özelliğe sahip olur.
E) Dillerin birbirinden etkilenip sözcük alışverişinde bulunması, o dillerin güçlerini etkilemez.

11. I. Oraklarımızın ekin biçmekten sanki kor kesildiği o kavurucu günlerin birinde, istasyondan dönerken evime uğrayayım dedim. Sokağın sonunda, ırmağın yanındaki tepelikte iki ev vardır; sağlam bir duvarla çevrilidir ikisi de.
II. Çocuklarıyla ilgili uyku sorunu yaşayan ailelerin sayısı bir hayli çoktur. Bu oran teknolojik gelişmeler ve şehir hayatının özelliği gereği gün geçtikçe artıyor.

Numaralanmış parçalarla ilgili

- I. Ünlü düşmesi vardır.
II. Birden fazla yerde ünsüz değişimi vardır.
III. Ünsüz benzeşmesinin birden fazla örneğine yer verilmiştir.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) I ve II B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

1A	2E	3C	4D	5B	6E	7A	8C	9C	10B	11E
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 5

Konsept Dil Bilgisi - Karma

1. Lisedeyken () 1980'li yılların sonunda () Ankara () da () Çağlayan () diye bir dergimiz vardı () orada yazılarım hiç ama hiç yayımlanamadı.

Yay ayraçla belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilemez?

- A) Yay ayraç B) Kesme işareti
C) Virgül D) Tırnak işareti
E) Noktalı virgül

2. I. Beden dili, dünyanın başından beri insanoğlunun kullandığı bir araçtır.
II. Beden dili, daha konuşmanın gelişmediği ilk insanlar arasında anlaşmak, yemek, içmek gibi doğal bir ihtiyaç olarak başlamıştır.
III. İlk insanlarda konuşma henüz gelişmemişken insanlar birbirleriyle el, kol hareketleriyle yani beden dili ile konuşurdu.

Numaralanmış cümlelerle ilgili

- I. Yapısına göre birleşik cümledir.
II. Yükleme çatısına göre etkendir.
III. Fiilimsiye yer verilmiştir.
IV. Yükleme ek fiil almıştır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Satır satır yaşadım yazdıklarımı
Ne saadetin ne güzel günün şairiyim
Kimse acımasın bana, istemem
Ben aşkın ve ölümün şairiyim

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İkileme durum zarfı görevinde kullanılmıştır.
B) Tamlayanı birden fazla olan isim tamlaması vardır.
C) Ekeylem isim tamlamasını yüklem yapmıştır.
D) İlgeç öbeği kullanılmıştır.
E) Tamlayanı sıfat tamlaması olan ad tamlaması vardır.

4. Türk Basını, teknolojik üstünlüğüne rağmen bir türlü Dünya standartlarını yakalayamıyor. Bilgisayara, matbağaya, modern binalara önem verdiği kadar insan unsuruna önem vermiyor. Tipik bir doğulu refleksiyle işin görüntüsü, artistik yanı, şov kısmıyla ilgileniyor. Oysa bu mesleğin doğru yapılabilmesi için gazetecilerin doğru bir süreçten geçmesi gerekiyor.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerin hangisinin yazımı doğrudur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Toplum karşısında konuşmasını öğrenemedik.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Çatı uyumsuzluğundan
B) Gereksiz iyelik ekinden
C) Yanlış sözcük kullanımından
D) Gereksiz sözcük kullanımından
E) Özne-yüklem uyumsuzluğundan

6. (I) Şiir, ne zaman bir gerileme içine girse bir saldırıyla yüz yüze geliyor. (II) Bu saldırı, şiirin can damarı olan yaşamın yansımasını kısıtlamaya yönelik oluyor her zaman. (III) Elbette bu saldırı açık açık dile getirilmiyor. (IV) Daha çok yaşamla şiirin arasındaki bağın dayanakları budanarak yapılıyor. (V) Şiirle yaşam arasındaki bağ, onun hem tarihi hem coğrafyasıyla ilişkilidir.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) I. cümlelerin yüklemi "geliyor" sözcüğüdür.
B) II. cümlelerin öge dizilişi özne, zarf tümlecisi, yüklem ve zarf tümlecisi biçimindedir.
C) III. cümlede tek bir zarf tümlecine yer verilmiştir.
D) IV. cümlede sözde özne kullanılmıştır.
E) V. cümle özne ve yüklemden oluşmuştur.

7. (I) Çağdaş Türk şiiri, eskiyi yok sayarak, eskiden gelen her şeyi silerek gelişmedi. (II) Batıya yönelip kendi geçmişine sırt çevirmedi. (III) Çok kısa süren dönemlerde, eskiye karşı zorlu çıkışlar yapıldığı, eskilerin toptan küçümsendiği oldu. (IV) Uygulamalardan çok, kuramlarda görüldü bu küçümsemeler. (V) Ama yalnız yakın dönemlerin değil, edebiyatımızın çok daha eski dönemlerinin de güzel ürünleri, güçlü ustaları çağdaş şiirlerimizde hep yankılandı.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede yüklem geçişli, etken bir fiildir.
B) II. cümlede yüklem geçişli bir birleşik fiildir.
C) III. cümlede yüklem nesnesine göre geçişsiz bir fiildir.
D) IV. cümlede çatı özelliği aranmaz.
E) V. cümlede edilgen çatılı bir fiile yer verilmiştir.

8. On bir yıl önce çöplükten farksız olan bu köyü, yine bu köyün çocuğu olan öğretmen bey tertemiz hale getirdi. Kızören Obruğu eskiden beri bu köye yakın bir yerdi. Son yıllardaki çalışmalar bu eşsiz yeri bir “Turizm Cenneti” haline getirdi. Halihazırda bu köye yılda binlerce turist gelmektedir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerin hangilerinin yazımı yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlayanı belirtisiz isim tamlaması olan bir zincirleme isim tamlaması kullanılmıştır?

- A) İçeriye köylü giysileri içinde bir adam girdi.
B) Kalkma saati geldi trenin demişim size.
C) Okulun birincisinin ödülünü öğretmenimiz verecek.
D) Yıllardır çektiği yalnızlık korkusu, sonunda gerçeğe dönüştü.
E) Bu yıl çoğu öğrencinin velisi törene katılmayacak.

10. Arkadaşlık ilişkileri, toplumsal ilişkilere öncülük eder. Arkadaşları, gence kendi kimliğini yansıtan ayna yerine geçer; kendini tanımasını sağlar. Ailesine bağımlı olan, güvensiz ve sıkılgan bir çocuk, okulda başarılı olsa da arkadaşlık kurmada yetersiz kalır.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Birleşik fiil kullanılmamıştır.
B) Birden fazla isim tamlaması kullanılmamıştır.
C) Bir isim hem birden fazla niteleme hem de birden fazla belirtme sıfatı almıştır.
D) Gövde durumunda kullanılmış soyut bir isim vardır.
E) Hem iyelik hem de ilgi eki alan bir sözcüğe yer verilmiştir.

11. Bir bahçedeyiz şimdi şehitlerle beraber
Bizler gibi ölmüş o yiğitlerle beraber
Lakin kalacak doğduğumuz toprağa bizden
Şimşek gibi bir hatıra nal seslerimizden

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ek fiil almış sözcük yüklem görevinde kullanılmıştır.
B) Öğrenilen geçmiş zamanla çekimlenmiş bir oluş fiili vardır.
C) Birden fazla edat kullanılmıştır.
D) Belirtisiz isim tamlaması vardır.
E) Birden fazla belirtme sıfatı kullanılmıştır.

12. Artık demir almak günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan
Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol
Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol
Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli
Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. dize zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.
B) II. dizinin öznesi bir fiilimsi grubudur.
C) III. dizede yüklem birden çok zarf tümleci almıştır.
D) IV. dizede bağlaç özneleri bağlama görevinde kullanılmıştır.
E) V. dizinin yüklemine anlam kayması vardır.

1A	2E	3D	4E	5B	6B	7C	8C	9A	10D	11B	12E
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

ÜNİTE

TEST • 6

Konsept Dil Bilgisi - Karma

1. O böyle söylerken yanında bulunanların korkudan benzi sararır, birer birer yanından sıvıştırlardı.

cümlesindeki altı çizili sözcükler

- Yapım ekinden önce gelmiş çekim eki
- Zarf görevi ile kullanılan birleşik sözcük
- Yumuşamaya aykırı sözcük
- Ek fiilden önce kullanılmış şahıs eki

ifadeleri ile eşleştirildiğinde hangi sözcük dışarıda kalır?

- A) korkudan B) sararır C) söylerken
D) böyle E) sıvıştırlardı

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki “-ım, -im” ekleri aynı görevde kullanılmıştır?

- A) Benim mi Allah’ım bu çizgili yüz?
B) Nereden geldi sana yavrum ölüm korkusu?
C) Geniş kanatlarım da gösteriyor ki Rabbim çok büyüsun.
D) Akşamın en güzel saatindeyiz çocuğum benim.
E) Geçim sıkıntısıyla hep baş başayım.

3. Seni İstikbal için önce gelmek Cihan’a

I
ve başkasından almak sonra geliş müjdeni
II

Bir nefes dinlenmeden yıllarca koşmak sana
III
Aramak her tarafta bulamamak asla seni
IV
V

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangileri aynı türdedir?

- A) I, IV ve V B) I ve V C) II ve III
D) II, III ve V E) III ve V

4. Güneşin ilk ışıkları karşı tepenin bağrına saplandı birer birer. Homurtulu bir motor sesi duyuldu anayoldan. Sabahın alacakaranlığında yitip gitti birazdan. Ansızın sokak ışıkları söndü. Sessizliğin içinde sessizce otururken buldum kendimi.

Bu parçayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Tamlananı birleşik isim olan isim tamlaması vardır.
B) Edilgen ve dönüşlü fiiller kullanılmıştır.
C) Tamlayanı soyut isim olan belirtili isim tamlaması vardır.
D) Dönüşlülük zamiri kullanılmıştır.
E) Geçişsizken geçişli hâle getirilmiş fiil vardır.

5. Ben, sanatı ve edebiyatı insan varlığının en kutsal yaratıcılarından biri sayarım. Gerçek sanat eserlerinin de yarına geçecek değerde olduğuna inanan sanatçıların ellerinden çıkmış olanlar arasında bulunacağına inanıyorum. Zaten bana bu satırları yazdıran da bu inanış oldu. Tabii yarını, geleceği masal sayanlar, günü gününe yaşamakla yetinenler, diledikleri gibi düşünüp yazarlar.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sıfatı derecelendiren zarf kullanılmıştır.
B) Tamlayan eki olarak kullanılan “den, dan” eki vardır.
C) İsim-fiille kurulan yan cümlecik özne olarak kullanılmıştır.
D) Söz grubu halinde belirtisiz nesne kullanılmıştır.
E) Edat grubu durum zarfı olarak kullanılmıştır.

6. Bir öğretmen “özne” ile ilgili

- Bir cümlede birden fazla özne olabilir.
- Özne açıklayıcısıyla birlikte verilebilir.
- Zamirler özne olabilir.
- İsim cinsinden kelime grupları özne olabilir.

bilgilerini vermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bilgilere örnek teşkil etmez?

- A) Sevgiyi tanımayanlar, ayrılığın acısını da bilmezler.
B) Kurda ve hırsıza karşı koyunlarımızı onlar korurlar.
C) Beni bugünlere getiren adam, babam, çok yaşlandı.
D) Güneş, yer, gök, deniz iç içe kaynaşır.
E) Otobüstekiler yer kavgasına tutuşmuştu.

7. Güneş eski el aynalarını andıran bu göllerde, dehasını sadece peyzaj kabartmasına sarf etmekten hoşlanan eski zaman ustasına benzer.
- I II
III IV
V

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerden hangileri yapım ve çekim ekini birlikte almamıştır?

- A) II ve III B) IV ve V C) I, II ve III
D) I, III ve V E) III ve V

8. Öldük, ölümden bir şey umarak
Bir büyük boşlukta bozuldu büyü
Nasıl hatırlamazsın o türküyü
Gök parçası, dal demeti, kuş tüyü
Alıştığımız bir şeydi yaşamak

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği vardır?

- A) Soru sıfatı
B) İşaret zamiri
C) Farklı türde isim tamlamaları
D) Farklı türde fiilimsiler
E) Türemiş ve birleşik fiiller

9. Uzar gider bir sessizlik içinde
Bir uçtan bir uca Türkistan toprakları
Beyaz altın dediğimiz pamuk tarlalarına
Çöreklenir yedi başlı bir kızıl yılan
Baş kaldırsa esarete yeni bir Osman Baturhan
Bebekler bile vurulur beşiklerinde
Kana boyanır Türkistan

Bu dizelerde hangisini örneği yoktur?

- A) Basit çekimli birleşik fiil
B) Kurallı birleşik sıfat
C) Özne görevli belirtisiz isim tamlaması
D) Niteleme ve belirtme sıfatı almış özel isim
E) Edat ve bağlaç

10. Aşağıdakilerin hangisinde ifade ile örneği uyuşmamak tadır?

- A) Çekim eki almış niteleme sıfatı: Kurduğun devlet asırlarca muzaffer yürüdü.
B) Yer - yön zarfı: Kapıcı söylene söylene içeri girdi.
C) Zincirleme isim tamlaması: Ankara, uzun tarihinin şaşırtıcı tepkileriyle doludur.
D) Sürerlilik fiili: Bekir boş, yorgun, kimsesiz bakakaldı.
E) Zarf görevli sıfat tamlaması: Rüyama girdi her gece fatihane zan.

11. • Yansımadan türeyen sıfat-fiil
• Amaç anlamı katan edat grubu
• Fiilden türeyen niteleme sıfatı
• Belirtme hâli eki almış eylem adı

Bu ifadelerinin örneğinin yer almadığı cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Canlandı o meşhur ova at kişnemesiyle.
B) Ben resim çekmeyi de çok severim.
C) Yalnız ara sıra teyzeme benzeyen bir büyük hanımla konuşuyorum.
D) Sabahları cıvıldaayan tarla kuşlarının saklandığı ekin der-yaları içinde yürüdü.
E) Bir deva bulmak için bağrındaki yaraya toplanmıştı garipler şimdi kervansarayla.

12. Aşağıdaki cümlelerde yer alan tamlamalar görevlerine göre eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklal!
B) Gönlümü Maraşlının yaktı kara haberi.
C) Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak.
D) Öğretmenin gözüne öyle masum bakıyordu ki.
E) Sırtına Sakarya'nın tarihi vurulur.

SINAVA HAZIR MISIN KONSEPTİ

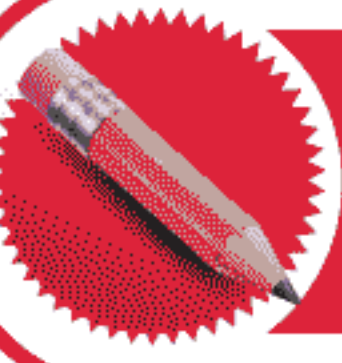
TEST • 7

Konsept Dil Bilgisi - Karma

1. • Anasını kucakladıktan sonra karşı kahveye, arkadaşlarının yanına koştu.
- Gerilerde kapıya yakın bir yerde durdum.
- Her yerde kimsenin bilmediği bir eksiklik var.
- Bu sergilerin getireceği sanat ve güzellik terbiyesine bil-hassa biz muhtacız.

Bu cümlelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Çekim eki aldığı için isimleşmiş yer - yön zarfı
- B) Belgisiz sıfat olarak kullanılamayan belgisiz zamir
- C) Tamlananı ortak belirtisiz isim tamlaması
- D) Yüklem göreviyle kullanılan birleşik çekimli kılış fiili
- E) Cümlelerin zarf tümleci olan edat grubu

KONSEPT BİLGİ

Geçişlilik derecesi artırılmış fiil, ettirgen çatılı eylemdir.

2. Çizgi filmlerin çocuklar üzerindeki etkilerini araştırırsanız önümüze yığınla bilgi çıkar. Konuyla ilgili birçok uzman çizgi filmlerin çocuklar için zararlı olduğunu anlatır durur. Evet çizgi filmlerin mutlaka olumsuz etkileri de vardır fakat şahsen ben hem olumlu hem olumsuz yanlarını düşündüğümde olumlu yanları çok daha ağır basıyor. Bu sadece böyle düşündüğümden söylemiyorum. Tecrübeye dayanarak ifade ediyorum. Kızımızı en iyi şekilde eğitmek için elimizden geleni yaptık ama inanın bu çizgi filmlerin öğrettiği kadarını öğretemedik.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Cümleleri bağlayan bağlaç vardır.
- B) Olumlu ve olumsuz birleşik fiiller kullanılmıştır.
- C) Zarfı derecelendiren zarf vardır.
- D) Geçişlilik derecesi artırılmış fiil kullanılmıştır.
- E) Sıfat göreviyle kullanılmış isim tamlaması vardır.

3. Ey can

Sen ne canı ne cananı anlarsın

Canan için canını mı sunarsın

Eğer canan canı senden dilerse

Can vermeden sen ne cananın umarsın

Bu cümlelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Yüklem olmayan birleşik çekimli fiil
- B) Nesneleri bağlayan bağlaç
- C) Geçişsizken geçişli hâle getirilmiş fiil
- D) İsim kökünden türemiş fiil
- E) İyelik eki ve belirtme hâl eki almış isim

4. Bir gün olup kucağına ulaşısam

Gözlerimden döksem sevinç yaşını

Sancağının gölgesinde dolaşısam

Öpsem, öpsem toprağını, taşını!

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yer almaz?

- A) Hâl eki almış tamlanan
- B) Bileşik yapılı devrik cümle
- C) Kılış ve durum fiilleri
- D) İyelik ve belirtme hâl eki almış isim
- E) Belgisiz sıfat

5. Günün güzel gözlere benzeyen aydınlığı, akşamın tadını duymaya başlayan bir gönlün hüznünde ezilince ruha ve gözlere bu göklerden ve sulardan gelme serin bir mavilik serilirdi.

Bu cümleyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) İsim-fiil, sıfat göreviyle kullanılmıştır.
- B) Tamlayanı ile tamlananı arasına sözcükler girmiş isim tamlaması vardır.
- C) Çatı eki almış birleşik zamanlı fiil kullanılmıştır.
- D) Yumuşamaya aykırı sözcük vardır.
- E) Belgisiz sıfat ve işaret sıfatı kullanılmıştır.

6. Denizler yolculuğa çağırır durur da beni
Gitmem düşünerek geri döneceğim günü
Ben büyük rüzgarları severim, büyük olsun
Aşkı da özlemim de hepsi, her şey ve mahzun
İnsan bir yanınca Kerem misali yanmalı.
Uykudan bile mahşer gününde uyanmalı.

Bu dizelerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) II. dizenin öge dizilişi özne - belirtili nesne şeklindedir.
B) VI. dizede isim tamlaması zaman zarfı olarak kullanılmıştır.
C) IV. dizede yumuşamaya aykırı sözcük iyelik eki almıştır.
D) III. dizede “büyük” sözcükleri sıfat ve zarf görevleriyle kullanılmıştır.
E) V. dize yan cümlecisi zarf-fiille kurulmuş bileşik cümledir.

7. İstanbul’un fethinin beş yüzüncü yıldönümüne ait gazetelerde sık sık yer aldığı bugünlerde, bu gazel, bana birdenbire, bu fethin genç yaşlarıma karışmış canlı bir hatırası gibi göründü.

Bu cümle ile ilgili aşağıdaki tespitlerden hangisi yanlıştır?

- A) Yükleme dönüşlü fiildir.
B) Zincirleme isim tamlaması vardır.
C) İkileme zarf göreviyle kullanılmıştır.
D) Tamlayanı ve tamlananı sıfat almış belirtili isim tamlaması vardır.
E) Nesnesi sıfat tamlaması şeklinde kurulmuştur.

8. Varsın tan çağırmadan kumral saçın ağarsın, Berra Sena!

Bu cümledeki altı çizili söz için

- I. Emir kipiyle çekimlenmiştir.
II. Fiilimsi eki almıştır.
III. Koruyucu ünsüz kullanılmıştır.
IV. İsim kökünden türemiştir.

değerlendirmelerinden hangileri doğrudur?

- A) I ve IV
B) I, II ve III
C) II, III ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

9. Nasıl taşta çeliğin izi kalırsa derin
Üstüne satır satır öyle nakşoldu yerin
Üzülme, senden sonra kalbime girenlerin
Yalnız senin aksindir orda göreceklerin

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi bulunmamaktadır?

- A) Devrik cümle
B) Emir kipiyle çekimlenmiş fiil
C) Birleşik sözcük
D) Pekiştirme sıfatı
E) Etken çatılı fiil

10. “İnce ve kırmızı at nallarını döven bu işçiler, bana daima İstanbul akşamlarını ve sabahlarını gözümün önünde hazırlayan mitolojik mahlûklar gibi görülmüştür.”

Bu cümle dil bilgisi açısından incelendiğinde aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Özel isim ortak tamlayan olarak kullanılmıştır.
B) İsim tamlamasının anlamını etkileyen sıfatlar vardır.
C) Yükleme birleşik zamanlı türemiş fiildir.
D) Niteleme sıfatlarını bağlayan bağlaç kullanılmıştır.
E) Kaynaştırma ünsüzü alan sözcükler vardır.

11. “Ne olurdu, çocukluğumda tanıdığım o her şeyi bilen, bir kere öğrendiğini bir daha unutmayan meraklı ihtiyarlara benzeseydim.”

Bu cümle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birden fazla niteleme ve belirtme sıfatı kullanılmıştır.
B) İkinci cümle dolaylı tümleç ve yüklemden oluşmuştur.
C) Etken, geçişsiz fiil kullanılmıştır.
D) “Çocukluğumda” sözcüğü iyelik ve hâl eki almıştır ve zarf göreviyle kullanılmıştır.
E) Basit, türemiş, birleşik sözcüklere yer verilmiştir.

NOTLARIM